66

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 41.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

†Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

Περιεχομενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ποίημα εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η' ὑπὸ Δ. Κ. Μισιτζῆ — Λόγος εἰς τὴν Β' Κυριακὴν τοῦ τεσσαρακονθημέρου ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καθηγητοῦ ἱερολογ. Γερμ. Καραβαγγέλη — Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χοροστασία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. — Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τοῦ θαυματουργοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐχοροστάτησε χθὲς κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐν τῇ ἐν Γαλατᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου, σήμερον δὲ κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῇ ἐν Τζιβαλίῳ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ, τῇ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου τιμωμένῃ. Ἐν Γαλατᾷ σήμερον ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν ὁ Σεβασμιώτατος Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανός, συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν Σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ Βελεγράδων κ. Δωροθέου.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η', ἐπεσκέψατο τῇ μὲν πρωΐᾳ τὰς ἐν Φαναρίῳ Σχολάς, ἤτοι τὴν Μ. τοῦ Γένους Σχολήν, ἔνθα μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ ἐγένετο δεκτὸς ὑπό τε τοῦ πανοσιολογιωτάτου Σχολάρχου καὶ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Μιχαὴλ Κλεοβούλου καὶ τοῦ συλλόγου τῶν σεβαστῶν καθηγητῶν, τὸ Ἰωακείμειον καὶ τὸ Ἁγιοταφιτικὸν Παρθεναγωγεῖον, τῇ δὲ μ. μ. τὰς ἐν Πέρᾳ, ἤτοι τὴν ἐνοριακὴν τῶν ἀρρένων Σχολήν, τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαὴλ Κεφάλα δεξιῶς διευθυνομένην, τὸ ἐνοριακὸν Παρθεναγωγεῖον τῶν ἀπόρων κορασίων, τὰς ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ὡς καὶ τὰ δύο ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα τὸ Ζάππειον, ἔνθα μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῆς εὐπαιδεύτου Διευθυντρίας αὐτοῦ κ. Εὐθαλίας Ἀδάμ, καὶ τὴν Παλλάδα, ἣν ῥέπος διευθύνει εὐδοκίμως ἡ ἀρχαία καὶ πεπειραμένη Διευθύντρια κ. Σαπφὼ Λεοντιάς. Περὶ πασῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔλαβε τὰς δεούσας πληροφορίας καὶ ἐμελέτησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἀνάγκας ἑκάστης σχολῆς. Ὡσαύτως αὐθημερὸν εἶχεν ἐπισκεφθῆ καὶ τὰς ἐν Γαλατᾷ σχολὰς τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων.

— *Ἐπίσκεψις.* — Τῇ προχθὲς τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέψατο ἐν Πέρᾳ τὴν Α. Ἐξ. τὸν Κωνστάκην πασσὰν Ἀδοσίδην, ἄλλοτε γενικὸν διοικητὴν Κρήτης, καὶ τινας ἄλλους τῶν τοῦ κράτους λειτουργῶν.

— *Ἐργασίαι Ἱερᾶς Συνόδου.* — Χθὲς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὁλόκληρον τὴν συνεδρίαν αὐτῆς καθιέρωσεν εἰς διάσκεψιν ἐπὶ τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦς ὑρισταμένου ζητήματος τῆς ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Παύλου. Ὁριστικὸν πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δοθήσεται ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς αὔριον.

— *Ὁ Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας.* — Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Διονύσιος διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀγγέλλει ὅτι ἀρίκετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ καὶ ὅτι εὐλαβῶς ἐγένετο αὐτῷ καὶ θερμοτάτη παρὰ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ ὑποδοχή.

— *Ξάνθης Ἰωακείμ.* — Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἰωακεὶμ διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγ-

γειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀρίκετο αἰσίως εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν καὶ ὅτι ἡ ὑποδοχὴ ἡ γενομένη τῇ Α. Πανιερότητι παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς αὐτοῦ ποιμνίου ἦν ἐγκαρδιωτάτη.

—*Μητροπολίτης Λήμνου.*—Τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λήμνου κ. Ἀθανασίου αἰτησαμένου ἄδειαν μεταβάσεως εἰς Παρισίους, ὅπως συμβουλευθῇ τὸν γνωστὸν διάσημον νευρολόγον Σαρκώ, εἶχε ζητηθῇ ἡ πρὸς τοῦτο ἄδεια τῆς Σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως. Τῆς ἀδείας ταύτης ἐκδοθείσης καὶ ἀποσταλείσης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐδηλώθη τῇ Α. Πανιερότητι ὅτι δύναται νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους ἐπὶ τῷ δηλωθέντι σκοπῷ.

—*Μητροπολίτης Σερρῶν.*— Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνος ἐγνωστοποίησε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι συμφώνως τῇ διαβιβασθείσῃ αὐτῷ ἐκκλησιαστικῇ ἐντολῇ μετέβη ἤδη εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα θέλει παραμείνει μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων ἐν Σέρραις.

—*Ἔξαρχοι Σερρῶν.*—Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Κωνστάντιος, ἐξαρχικῶς διορισθεὶς [illegible], ἀνήγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὅτι μετέβη ἤδη εἰς τὴν πόλιν ταύτην πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐκκλησιαστικῆς ἐντολῆς.

—Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναὴλ ἀριθμούμενος ἐνταῦθα καὶ λαβὼν τὰς ὁδηγίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφορώσας εἰς τὴν διακανόνισιν τοῦ ἐν Σέρραις ζητήματος, ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐκπληρώσων μετὰ τοῦ συνεξάρχου αὐτοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Κωνσταντίου τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἐκκλησιαστικὴν ἐντολήν.

—*Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή.*—Μολονότι ἐπανειλημμένως ἐγράφη ὅτι πάντες οἱ τε καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, ὅσοι δὲν ἐξηρέθησαν ὑπὸ τῆς γνωστῆς Ἐγκυκλίου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς τὰ μετὰ τῶν οἰκείων Ἐφορειῶν συμβόλαια αὐτῶν πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Ἐνδεικτικοῦ αὐτῶν, ἄνευ τοῦ ὁποίου εἰς οὐδένα τῶν διδασκάλων ἐπιτρέπεται ἡ διδασκαλία ἐν τοῖς σχολείοις τῆς τε ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐν τούτοις τινὲς τῶν διδασκάλων παρημέλησαν τέως τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου καθήκοντος, οὔτε συμβόλαια ὑποβαλόντες πρὸς ἐπικύρωσιν, οὔτε δι' Ἐνδεικτικοῦ ἐφοδιασθέντες. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τοιοῦτον ἦτο ἀδύνατον νὰ παρατηθῇ ἐπὶ μακρὸν ἔτι, ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης παρασκευῆς ἀπεφήνατο ἵνα εἰδοποιηθῶσιν διὰ γραμμάτων οἱ βραδύνοντες, ὅπως ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας συμμορφωθῶσι πρὸς τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν, ἄλλως ἡ εὐθύνη παντὸς ἐνδεχομένου θέλει ἐπιβαρύνει αὐτοὺς τοὺς ἀμελοῦντας, παυομένου πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων ἐνδεχομένων.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου Λόγου.*—Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ ἐν Ὑψωμαθείοις (ἐκκλησία ἁγίου Μηνᾶ), ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Πάμφιλος ἐν Σκρασικίῳ, ὁ ἱερολογιώτατος κ. Γεράσιμος Ταντελίδης ἐν Ξυλοπόρτῃ, ὁ ἱερολογιώτατος κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ἐν Σωσθενίῳ.

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ «Ἀναπλάσει»:

Εἰς τὴν βουλὴν ὑποβληθήσεται νομοσχέδιον, δι' οὗ θὰ ὑποχρεωθῶσιν αἱ Μοναὶ τοῦ κράτους νὰ συνεισφέρωσι ποσὸν ἐκ 45,000 δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, δι' ὧν θὰ μισθοδοτῶνται οἱ διορισθησόμενοι ἱεροκήρυκες.

—Ἐκ τινος ἐπιστολῆς τοῦ κ. Geoffroy, διευθυντοῦ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς σχολῆς τῆς Ρώμης πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν, μανθάνομεν ὅτι Λέων ὁ ΙΓ' συνέστητε διαγωνισμὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς εἰς Πάπαν ἀναρρήσεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου, ὅστις ἐπάππευσεν ἀπὸ τοῦ 591—604. Τὰ βραβεύσιμα ὑπομνήματα θὰ ἐκδοθῶσιν ἀναλώμασι τοῦ Πάπα.—Ἰδοὺ δὲ τὰ προταθέντα ζητήματα· α'] Περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἐξήσκησεν ἡ ἀρχιερατεία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπὶ ταῖς μετ' αὐτὴν κατὰ τὸν Ζ' καὶ Η' αἰῶνα· β'] Ἔκθεσις περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς ἐπιστήμης, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν Λειτουργικὴν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ ἐξέτασις τῶν γνησίων αὐτοῦ συγγραμμάτων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ τοῦ ζητήματος τῆς μελῳδίας· γ'] Ἡ διὰ σχεδίων χρωματιστῶν ἀπεικόνισις τῶν εἰκονογραφιῶν, ἃς ὁ ἅγιος Γρηγόριος διέταξε καὶ αἵτινες ἐξετελέσθησαν μὲν ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Καιλίου λόφου ἐν Ρώμῃ κειμένῃ κατοικίᾳ αὐτοῦ, περιέγραψε δὲ αὐτὰς ἐν λεπτομερείᾳ ὁ ἱεροδιάκονος αὐτοῦ Ἰωάννης. Θὰ συνταχθῇ δὲ καὶ περιγραφὴ τῶν ἀπεικονίσεων τούτων ἐν ὑπομνήματι τῇ βοηθείᾳ αὐτῶν δεδομένων ἀρχαιολογικῶν εἰδήσεων.

— Ὁ κ. Brockhaus ἐξέδωκεν ἐν Λειψίᾳ ἐσχάτως ὡραῖον βιβλίον περὶ τῶν θησαυρῶν τῆς τέχνης, οἵτινες διατηροῦνται ἐν τοῖς μοναστηρίοις τοῦ Ἁγ. Ὄρους «Die Kunst in den Athos Klostern». Ἡ Βυζαντινὴ τέχνη καὶ ἐν γένει ἅπασα ἡ ἐκκλησιαστικὴ λατρεία ἀφῆκε πολύτιμα μνημεῖα ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ καὶ ἀρχαίῳ μοναχικῷ καθιδρύματι. Τὰ μνημεῖα ταῦτα μελετήσας ἐντοπίως ὁ κ. Brockhaus παρέχει ἡμῖν πολὺ ἐνδιαφερούσας ἀπεικονίσεις αὐτῶν.

—Εἰς τὸν πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην κ. Γρηγόριον Ζυγαβηνόν, ἐφημέριον τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ συντάκτην τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν Γραφῶν», ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ ἀργυροῦς Σταυρὸς τῶν Ἱπποτῶν. Συγχαίρομεν. Δίκαιον ἦτο.

ΤΗΙ Α. Θ. Π. ΤΩΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΙ ΝΕΟΦΥΤΩΙ τῷ Η' ΕΠΙ ΤΗ ΑΝΑΡΡΗΣΕΙ ΑΥΤΟΥ

Ποία χαρμόσυνος στιγμή, ποία χαρᾶς ἡμέρα!
Νεόφυτος ὁ ὄγδοος τὸν ὕπατον τῶν Θρόνων
ἀνῆλθε φέρων κόσμημα πανέκλαμπρον ἀστέρα
τῶν ἐθνικῶν ῥροντίδων του καὶ εὐγενῶν ἀγώνων.

—

Δὲν εἶνε, ὄχ' ὑπερβολή, δὲν εἶνε κολακεία·
εἶν' ὅλως αὐτοπάρνησις, εὐγένει', ἀγαθότης·
ὑπὸ δὲ τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία
θὰ ἰδ' ἡμέρας εὐκλεεῖς τῆς δόξης της τῆς πρώτης.

—

Ὦ, ναί· εἶνε ἀλήθεια εἶναι πραγματικότης·
ἀνὴρ κλεινὸς, ἐπάξιος τῆς θέσεως ὡρίσθη·
θερμὸς ὑπάρχων τῶν καλῶν ἐν γένει θιασώτης
μέλλει καὶ νὺν νὰ δοξασθῇ ὡς ἤδη ἐκλείσθη.

—

Χαίρετε πάντες, χαίρετε! χαῖρ' ἔθνος καὶ ἀγάλλου!
ρέκτην ἡ θεία Πρόνοια ἀνέδειξεν Ἐθνάρχην
καὶ Πατριάρχην φέροντα προσόντ' ἀνδρὸς μεγάλου
καὶ ἄκραν ἱκανότητα τοῦ διοικεῖν καὶ ἄρχειν.

—

Χαῖρε, Παναγιώτατε, καὶ ζῆθι ἐν εὐκλείᾳ
δέξαι δὲ ἓν ἀσμάτιον εἰλικρινοῦς καρδίας,
ἥτις ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ καὶ ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ
τῆς δόξης Σου ἐτόνισεν ἓν ᾄσμα προφητείας*.

Δ. Κ. ΜΙΣΙΤΖΗΣ

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Β' ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΟΥ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΥ

ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καθηγητοῦ ἱερολογ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗ

> Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· . . . τὰς ἐντολὰς οἶδας. (Λουκ. ιη', 18.

Ὑπῆρχέ ποτε, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, καὶ λοιπὸν φιλόχριστον ἐκκλησίασμα, ὑπῆρχέ ποτε ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ εὐσεβής τις καὶ ἀληθὴς Ἰσραηλίτης, καί, ὅπως ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ἡ Γραφὴ, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτον ἄμεμπτος, δίκαιος καὶ θεοσεβὴς, καὶ οὐχ ὑπῆρχεν ὅμοιος αὐτῷ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἦτον εὐτυχὴς ὁ Ἰσραηλίτης ἐκεῖνος. Ἐγένοντο αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες τρεῖς, ἐκέκτητο πάντα ὅσα ἡμεῖς ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθὰ ὀνομάζομεν, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εὐγενὴς τῶν ἀρ' ἡλίου ἀνατολῶν. Ὑπάρχουσιν, ἀγαπητοί, οἱ νομίζοντες, ὅτι ὁ εὐτυχὴς κατὰ κόσμον ἀδυνατεῖ νὰ πράττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅμως εὐτυχὴς ὑπὲρ πάντας ἦτον ὁ μακάριος ἐκεῖνος Ἰώβ, ἀλλ' ἐξεπλήρου καὶ ὑπὲρ πάντας τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Τέλος ὁ Ἰὼβ ὑπέστη τὴν τύχην τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ὁ φθονερὸς καὶ μισόκαλος ἐξέβρασε κατ' αὐτοῦ πάσας τὰς δυνάμεις τοῦ Ἅδου, καταστροφὰς καταστροφαὶ διεδέχθησαν, τὰ μέγαρα αὐτοῦ ἀνετράπησαν, τὰ ποίμνια κατεστράφησαν καὶ τὰ φιλόστοργα τέκνα ὑπὸ τοῦ θανάτου ἐκ τῶν κόλπων του ἀνηλεῶς ἁρπάγησαν. Ξένος καὶ ἔρημος, ἀσθενὴς καὶ ἐγκαταλελειμμένος ἐδόξαζε τὸν Θεὸν ὁ πολύτλας Ἰώβ, καὶ ἔπραττε καὶ πάλιν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτὸν ὁ Θεὸς, καὶ κὐσπλαγχνίσθη αὐτὸν ὁ Κύριος καὶ ἐπανήγαγεν αὐτὸν καὶ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἐκείνην μακαριότητα. Ἰδοὺ, ἀγαπητοί, πρότυπον διὰ πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων, καὶ πλούσιος καὶ πένης καὶ ἔνδοξος καὶ ἀφανὴς δύναται ἄρα νὰ πράττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ, ἀγαπητοί, καὶ ὁ Κύριος παρὰ τοῦ πλουσίου τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου ὡς ὅρον διὰ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν· ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἀρραβὼν τῆς μελλούσης καὶ μακαρίας ζωῆς. «Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· «τὰς ἐντολὰς οἶδας». Δὲν πιστεύω, ἀγαπητοί, νὰ ὑπάρχῃ χριστιανὸς, ὅστις ἀρνεῖται σήμερον τὴν ἀνάγκην τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Οἱ πάντες ἀναγνωρίζομεν, ὅτι καθῆκον ἔχομεν νὰ πράττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἂν, ἀγαπητοί, ῥίψωμεν τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐπὶ τὸν βίον τῶν χριστιανῶν θέλομεν δυστυχῶς ἰδῇ ὅτι ἡμεῖς σήμερον πᾶν ἄλλο πράττομεν, παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Τίς λοιπὸν ἡ αἰτία, ἥτις παρακωλύει τὴν καλὴν ἡμῶν θέλησιν, ὅπως πράττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ; Τὰ αἴτια, ἀγαπητοί, εἶναι δύο τινὰ, καὶ τὰ αἴτια ταῦτα προτίθεμαι σήμερον, ὅπως πρὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης δι' ὀλίγων, τῇ συνάρσει τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὅση δύναμις, ἀναπτύξω.

Πρῶτον κώλυμα, ἀγαπητοί, πρὸς διάπραξιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ παρουσιάζεται αὐτὴ ἡ ἁμαρτωλὸς σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ πάθη αὐτῆς. Ἄλλαι εἶναι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ καὶ ἄλλαι αἱ ἁμαρτωλαὶ τῆς σαρκὸς ἀπαιτήσεις· ῥᾳστώνη, ἡδυπάθεια, καταχρήσεις καὶ παραχρήσεις, κατακρίσεις καὶ δολιότητες, ὅρκοι καὶ ἐπιορκίαι, φθόνοι καὶ φόνοι, ἰδοὺ τὰ χρώματα, δι' ὧν δυνάμεθα νὰ ζωγραφήσωμεν τὴν εἰκόνα τῶν δούλων τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός. Ἐντεῦθεν, προσκαλεῖ ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἡ σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ῥᾳστώνη καὶ ἡ εὐμάρεια ἐμποδίζουσιν ἡμᾶς νὰ ἐξέλθωμεν τῆς οἰκίας· ἐν-

---

* ΣΗΜ. Ὅτε κατὰ τὸ 1879 ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἦτο Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως προσεφωνήθη ἐν τῇ αὐτόθι πρωτύπῳ δημοτικῇ σχολῇ κατὰ τὰς ἐξετάσεις ὑπὸ μαθητοῦ διὰ ποιηματίου ἐν δημώδει γλώσσῃ. ἐν ᾧ μεταξὺ ἄλλων ἐλέγετο ἐν τέλει τὸ ἑξῆς:

> « Δέσποτα πολυσέβαστε Πατέρ' ἀγαπημένε!
> Ἡ ἀρετὴ δὲν κρύβεται γιατ' εἶναι φῶς καὶ λάμπει.
> Ἐργάζου ὡς ἐργάζεσαι μὲ πόθο καὶ μὲ ζῆλο
> γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησιᾶς καὶ τὸ καλὸ τοῦ Ἔθνους
> καὶ θὰ σὲ στεφανώσουνε μιὰ μάρα καὶ τὰ δύο ».

τέλλεται ὁ Θεὸς τὴν ἐλεημοσύνην, ἀλλ' ἡ σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου ἀνθίσταται ἀρ' ἑτέρου. Ἂν ἐσωρεύσαμεν χρυσίον διὰ δέκα ζωὰς ἀνθρώπων, ἡ σὰρξ ἡμῶν φοβεῖται καὶ πάλιν μήπως δὲν ἐπαρκέσῃ· στηρίζομεν ἄπειρα ὄνειρα εὐδαιμονίας ἐπὶ ἑνὸς ἄνθους, τὸ ὁποῖον διασκορπίζει ὁ ἄνεμος. Ὁ Θεὸς ἐντέλλεται τὴν ἀγάπην καὶ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος μισεῖ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἀδελφόν του. Ὁ Θεὸς ἐντέλλεται νὰ χαίρωμεν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίωμεν μετὰ κλαιόντων· ἡμεῖς κλαίομεν, ὅταν οἱ ἄλλοι χαίρωσι, καὶ χαίρομεν, ὅταν οἱ ἄλλοι κλαίωσιν. Ἡ φήμη καὶ ἡ εὐημερία τοῦ πλησίον, ἀντὶ νὰ εὐφραίνωσιν ἡμᾶς, γίνονται τύσοι σκώληκες, οἵτινες κεντοῦσι τὴν καρδίαν, χωρὶς ποτε νὰ κοιμῶνται καὶ ἀποθνήσκωσι. Διὰ τοῦτο, αὐξάνεται ἡ εὐημερία τοῦ πλησίον, αὐξάνεται τὸ λοιπὸν καὶ τὸ μῖσος ἡμῶν, ἡ δὲ ἡμετέρα εὐημερία περιορίζεται τότε, ὅπως αἱ σκιαὶ τῶν ἀντικειμένων, ὅταν ὁ ἥλιος ἀνέρχηται τὸ στερέωμα. Ἐντέλλεται ὁ Θεὸς ὅπως ὁ λόγος τοῦ χριστιανοῦ ἦναι πάντοτε αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· ἀλλ' ἡ σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου ἀνθίσταται ἀρ' ἑτέρου· ὁ λόγος σήμερον δὲν εἶναι πλέον ὁ διερμηνεὺς τῶν καρδιῶν· ἄλλα τὰ χείλη λέγουσι καὶ ἄλλα αἰσθάνεται ἡ καρδία καὶ φρονεῖ ἡ διάνοια, αἱ συνδιαλέξεις ἡμῶν εἶναι ψεύδη ἐπιτετηδευμένα ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας καὶ φιλοφρονήσεως. Ἐντέλλεται ὁ Θεὸς ἵνα θεωρῶμεν ἀλλήλους ὡς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ἡ ἁπλησταία ὅμως τῆς σαρκὸς ὁπλίζει ἀδελφὸν κατ' ἀδελφοῦ καὶ θραύει τοὺς στενοτέρους δεσμοὺς καὶ φιλίας καὶ συγγενείας. Καὶ τοιαῦτα μέν, ἀδελφοί, τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ, τοιαῦτα δὲ τὰ ἐντάλματα τῆς σαρκός. Δικαίως λέγουσιν, ὅτι ὁ φοβερώτερος τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι οἱ κόλακες· δικαίως λοιπὸν δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ φοβερώτερος τῶν κολάκων εἶναι ἡ σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου· ὅταν ἐκτελέσωμεν πάσας τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς, θὰ ἀμελήσωμεν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ γίνωμεν ἔρμαιον τῶν ἰδίων ἡμῶν παθῶν, ὅμοιοι πρὸς τὸ φυτὸν ἐκεῖνο, ὅπερ, ἀποσπασθὲν ἐκ τοῦ παραπετίου βράχου, ρίπτεται ἐπὶ τοῦ ἄρρου τοῦ ὠκεανοῦ καὶ πλανᾶται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ρευμάτων· «Ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκός, λέγει καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, γινόμεθα τέκνα ὀργῆς» (Ἐφ. ϐ', 3).

Δεύτερον κώλυμα, ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ παρουσιάζεται νομίζω αὐτὸς ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος, ἐν τῷ ὁποίῳ μετὰ τὴν πτῶσιν ἐρρίφθημεν· «ἡ φιλία τοῦ κόσμου, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον, ἔχθρα τῷ Θεῷ ἐστί» (Ἰω. Δ' 4). Ἂν πραγματικῶς ρίψῃ τις ἐταστικὸν βλέμμα εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνοντα θέλει ὁμολογήσῃ, ὅτι καὶ ὁ κόσμος εἶναι μέγα κώλυμα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ χύνει ἔλαιον εἰς τὴν πυρὰν τῆς σαρκός. Ποσάκις πραγματικῶς, ὦ χριστιανοί, δὲν ἀποφασίζομεν νὰ πράξωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ποσάκις ὅμως δὲν μᾶς ἐμποδίζουσι τὰ θέλγητρα ὅσα παρουσιάζει ὁ κόσμος; Σήμερον τέλος πάντων ἀπεράσισα νὰ ἐκτελέσω τὰς ἐντολάς, παρατηρῶ τὴν ὁδόν, ὅπου μὲ προσκαλεῖ ὁ Θεὸς καὶ βλέπω ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς καὶ ὀλίγοι οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· παρατηρῶ καὶ τὴν ὁδὸν ὅπου με προσκαλεῖ ὁ κόσμος, καὶ βλέπω, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς καὶ πολλοί εἰσιν οἱ διερχόμενοι δι' αὐτῆς· παρατηρῶ αὐτὴν λάμπουσαν ὡς τὸ πῦρ, χωρὶς νὰ γνωρίζω καὶ ὅτι καίει τὸν πλησιάζοντα ὡς τὸ πῦρ· παρατηρῶ ἐκείνην πλήρη ἀκανθῶν καὶ τριβόλων· παρατηρῶ ταύτην μὲ ῥόδα καὶ κρίνα κατεστρωμένην· ἀναλογίζομαι τοὺς μόχθους τῆς πρώτης, ἀναλογίζομαι ὅμως καὶ τὰ θέλγητρα τῆς δευτέρας· ἀγωνίζομαι νὰ εἰσέλθω διὰ τῆς στενῆς πύλης, ἀλλὰ τὸ βλέμμα μου εἶναι ἐστραμμένον καὶ πρὸς τὴν εὐρεῖαν πύλην τοῦ κόσμου· προχωρῶ ἀλλ' ἀποθαρρύνομαι, καὶ ἰδοὺ αἴρνης εἰς τὸ ῥεῦμα τῶν πολλῶν πορεύομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν· «οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, λέγει τὸ στόμα τῆς ἀληθείας, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλειαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. θ', 62). Θέλομεν οἱ χριστιανοὶ νὰ πράττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ θέλομεν νὰ πράττωμεν καὶ πάσας τὰς ἐναντίας πρὸς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου. Τοῦτον μὲν παρασύρει ἡ φιλαυτία, ἐκεῖνον ἡ φιλαργυρία, τὸν ἄλλον ἡ φιλοδοξία, τοὺς πάντας ὁ κόσμος· μᾶς προσκαλεῖ ὁ Θεός, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποί εἶναι αἰχμάλωτοι εἰς τὰ ἄγκιστρα τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου. Ἐντεῦθεν ὅπου ὁ κόσμος ἄρθονον ῥίπτει τὸ δέλεαρ, βρίθουσιν ἐκεῖ οἱ χριστιανοί· ὅπου καλοῦσιν ἡμᾶς αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, φεύγουσιν ἐκεῖθεν οἱ χριστιανοί. Ἐντεῦθεν, πρόκειται νὰ δώσωμεν τὰ πλούτη μας εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἀπολαύσεις; πρόθυμοι οἱ χριστιανοί· πρόκειται νὰ δώσωμεν τὸν ὀβολόν μας εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας καὶ ἐκκλησίας; ἄφαντοι οἱ χριστιανοί. Ἀλλὰ λυπηρόν, ἀδελφοί, καὶ νὰ λέγῃ τις ὅσα σήμερον μαρτυρεῖ ἡ πικρὰ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια. Σὰρξ καὶ κόσμος εἰσὶ σήμερον τὰ δύο εἴδωλα, ὅσα λατρεύουσιν οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐλησμόνησαν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ τῶν Πατέρων αὐτῶν· «οὐδεὶς δύναται, λέγει ὁ Κύριος, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει» (Ματθ. ϛ', 24).

Ἀλλὰ μὴ νομίσῃ τις, ἀδελφοί μου, ἐντεῦθεν ὅτι ταῦτα λέγων προτρέπω νὰ καταλάβητε τὰ ὄρη ἢ νὰ ἀπέλθητε εἰς τὴν ἔρημον, ἢ νὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν καλύβην τοῦ ἀσκητοῦ, ὅπως ἐκτελέσητε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. «οὐ λέγω, ἀναρωνεῖ ὁ θεῖος Χρυσόστομος, οὐ λέγω καταλίμπανε πόλεις καὶ ἀρίστασο πολιτικῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ὤν, δεῖξον τὴν ἀρετήν» (ὁμ. Ματθ. ξε'). Δαβὶδ, ἀγαπητοί, ὁ προφητάναξ ἦτο, γνωρίζετε, καὶ βασιλεὺς καὶ πολιτικὸς καὶ πολεμιστὴς ἄριστος· ἀλλ' οὐδέποτε ὅμως ἔπραττε μὲν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, παρημέλει δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ

καθήκοντα, οὐδὲ ἐξετέλει μὲν τὰ πρὸς τὸν κόσμον καθήκοντα, παρημέλει δὲ τὰ θεῖα ἐντάλματα, ἀλλ' ἀμφότερα πάντοτε θαυμασίως συνέδεεν. Ἐν τῇ τύρβῃ τῶν δημοσίων αὐτοῦ ὑποθέσεων «ἑπτάκις τῆς ἡμέρας, ἔλεγεν, ᾄσω σε ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (118, 164)· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νυκτὸς ἐκ τῆς βασιλικῆς κλίνης πολλάκις ἐξήρχετο ὅπως μελετήσῃ τὸν νόμον τοῦ Κυρίου «μεσονύκτιον, ἔλεγεν, ἐξεγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (118, 62). Πᾶν κτίσμα Θεοῦ, χριστιανοί, πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον. Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς τὰ πάντα, καὶ ἀξιώματα, καὶ τιμάς, καὶ πλοῦτη, ἀλλ' ὅπως χρησιμεύωσι ταῦτα ὡς μέσα πρὸς εὔκολον ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ «τὰ γὰρ πάντα δι' ἡμᾶς» ἀναφωνεῖ ὁ θεσπέσιος Παῦλος (Α' Κορ. α', 15). Σοὶ ἐχάρισεν, ἀγαπητέ, ὁ Θεός τέκνα ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ θέλλουσι ταῦτα ὡς κυπάρισσοι παρὰ τὸ στόμα τοῦ χαίνοντος τάφου σου; Ἀνάθρεψον λοιπὸν ταῦτα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ δεῖξον διὰ τοῦ βίου σου τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν σωτηρίαν· τότε πράττεις τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Σοὶ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς πλούτη καὶ δόξαν; μὴ λησμόνει ποτὲ ἐκ τοῦ ὕψους τῆς φήμης καὶ δόξης σου ὅτι δύνασαι διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἰσχύος σου νὰ ὠφελήσῃς τὴν κοινωνίαν καὶ Ἐκκλησίαν σου, τότε πράττεις τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Σὲ ἐστέρησεν ὁ Θεὸς τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν, μὴ μεμψιμοίρει κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ῥθονεῖς τὸν πλησίον σου. Ὁ κόσμος οὗτος εἶναι διὰ πάντας θλίψεων καὶ συμφορῶν παλαίστρα δινηκής, αἱ δὲ χαρμονὴ αὐτοῦ ὅπως τὰ ῥῶμα ἐκεῖνα, ἅτινα ἱπτάμενα φέγγουσι καὶ σβέννυνται κατὰ τὰς ἑαρινὰς νύκτας. Τοιουτοτρόπως ἀγαπητοί, πράττομεν οἱ πάντες καὶ ἐν τῷ κόσμῳ εὑρισκόμενοι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἀπαιτεῖ, ἀγαπητοί, καὶ ὁ Κύριος παρὰ τοῦ πλουσίου τοῦ Εὐαγγελίου «διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐντολὰς οἶδας». Ἀλλ' ὅταν ὅμως θεωρῶμεν τὸν κόσμον ὡς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν καὶ ἐν τῷ κόσμῳ κυλιόμενοι λησμονῶμεν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ δὲν θυσιάζωμεν ἐνίοτέ τινα ἐκ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ τότε, ἀγαπητοί, δουλεύομεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ τότε μόνον ὁ κόσμος εἶναι μέγα κώλυμα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ καιρός ἐστι πλέον, ἀγαπητοί, ὅπως ἄρωμεν τὰ κωλύματα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, ὁ χρυσὸς καὶ ἡ δόξα εἶναι θεότητες ἄστατοι, ὅπως οἱ μάταιοι λατρευταὶ αὐτῶν ἄνθρωποι. Τροχός ἐστιν ὁ κόσμος οὗτος καὶ ἡ τύχη τυφλὴ καὶ τὸ μέλλον ἄφατον. Τίς ποτε δύναται, κατέχων τόπον τινὰ, νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν ἰδικόν του; τίς δύναται νὰ καλέσῃ μίαν σπιθαμὴν γῆς ἀληθῶς ἰδικήν του, ἐκτὸς ἐκείνης ὅπου θέλουσι ταφῇ τὰ ὀστᾶ του; Σήμερον ἐπικρατεῖ γαλήνη καὶ νηνεμία, αὔριον ἐλαφρὰ πνέει αὔρα καὶ τὴν ἄλλην ἀναβράζουσι καὶ μαίνονται αἱ καταιγίδες· σήμερον ὑπερήφανα οἰκοδομοῦμεν τὰ μέγαρα τῶν φαιδρῶν ἡμῶν καὶ χρυσῶν ἐλπίδων, ἀλλ' αἴφνης ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ θρόνου αὐτοῦ μυκτηρίζει τὰ σχέδιά μας καὶ καθ' ἣν στιγμὴν φαίνεται ὅτι ἐπιτυχία στέφει τὰς προσπαθείας μας ἀνατρέπονται πάντα καὶ διασκορπίζονται. Μάταια καὶ ἄστατα ἀλλὰ καὶ ἐφήμερα εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, ἅτινα προτιμῶμεν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἰδὲ τοὺς ἀνθρώπους πῶς παρέρχονται ὡς σκιαί, ἰδὲ τὰς γενεὰς πῶς ὡς κύματα διαρρέουσι. Σήμερον ἄρουροι καὶ ἀτρύμητοι ριπτόμεθα ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὅπως ἐπαρκέσωμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου, ἀλλ' αἴφνης ὁ ὠκεανὸς ἄλλον μὲν καταποντίζει ἄγνωστον εἰς τὰς βαθείας ἀβύσσους ἄνευ κηδείας καὶ τάφου, ὅπου οἱ ἰχθῦς ἀντὶ τῶν συγγενῶν φιλοξενοῦσιν αὐτὸν εἰς τὰ ὑγρὰ αὐτῶν σπήλαια, ἄλλον δὲ σφενδονίζει εἰς τὰς ἀπωτάτας ἀκτάς, καὶ ἰδοὺ τὸ σκωληκόβρωτον αὐτοῦ πτῶμα κεῖται ἐκτάδην ἐπὶ τῆς ἄμμου, ὅπου οἱ γῦπες μὲ τὰς πενθίμους αὐτῶν πτέρυγας περιίπτανται χαίροντες ὑπεράνω αὐτοῦ. Σήμερον εἰμεθα ὑγιεῖς καὶ εὔρωστοι καὶ περιφρονοῦμεν τὸν θάνατον, νομίζοντες ὅτι δὲν μέλλομεν νὰ ἀποθάνωμεν καὶ ὅμως αἴφνης μία πανώλης ἐνσκήπτει καὶ βλέπεις τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους πυκνοὺς πίπτοντας εἰς τὴν ὀλεθρίαν πνοὴν τοῦ θανάτου, ὅπως ὁ στάχυς ὑπὸ τὴν χάλαζαν, ὅπως ὁ χόρτος ὑπὸ τὸ δρέπανον. Σήμερον μία πόλις ὑπερήφανος ἀνυψοῦται πρὸς τὴν χώραν τῶν ἀστέρων, καὶ ἅμως αἴφνης πῦρ πίπτει ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἂν διέλθῃς δι' αὐτῆς δύνασαι νὰ ἴδῃς κενὸν τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον ἡ πόλις ἐπλήρου· δοκοὶ καπνίζουσαι, μέλανες καὶ αἱματόβαπτοι λίθοι διασαλπίζουσι τὸ μηδαμινὸν τοῦ ἐπιγείου μεγαλείου· χάσματα παμμεγέθη ὑπὸ τὰ πετρώδη θεμέλια κηρύττουσι τὴν ἀνθρωπίνην ἀβεβαιότητα καὶ ἐντὸς αὐτῶν δύνασαι νὰ ἴδῃς τεθαμμένους ἐκείνους, οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἔτι περιεφρόνουν τὸν θάνατον καὶ περὶ τοῦ κόσμου μόνον ἐφρόντιζον. «Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου» (Ἀποκαλ.). Ξένοι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ξένοι καὶ παρεπίδημοί ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Βεβαίως ὅταν ὁ κόσμος μᾶς καταθέλγῃ, τότε δὲν σκεπτόμεθα περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἔρχεται στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ κόσμος μᾶς ἀρνεῖ, χριστιανοί, ἔρχεται ὥρα καθ' ἣν οἱ φίλοι μᾶς ἐγκαταλείπουσιν, ἔρχεται καιρὸς καθ' ὃν κάτω τὰς κεφαλὰς ἔχοντες καὶ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς φέροντες, ἐπιστρέφομεν ἐκ τοῦ νεκροταφείου, ἔνθα κατεχώσαμεν προσφιλεστάτην ζωὴν, ζωὴν ζωογονοῦσαν ἡμᾶς, ἔρχεται καιρὸς ὅτε ἡ γῆ μᾶς φεύγει ὑπὸ τοὺς πόδας, ὅπως ἡ ξηρὰ φεύγει τὸν ἀναγόμενον εἰς τὸ πέλαγος. Παρατήρησον, ὦ χριστιανέ, εἰς τὸ παρελθόν, τὰ ἔτη σου ὡς τερπνὸν ὄνειρον ἠφανίσθησαν· παρατήρησον καὶ τὸ μέλλον· τὸ γῆρας τρέχει καὶ ὁσονούπω λευκαίνει τὰς τρίχας σου· παρατήρησον εἰς τὸν τάφον·

ἰδοὺ ὁ λάκκος. ὅπου θὰ πέσῃς καὶ σὺ μίαν ἡμέραν καὶ θὰ σὲ καλύπτῃ ἡ ψυχρὰ πλάξ καὶ θὰ σὲ πιέζῃ τὸ κρυερὸν χῶμα καὶ θὰ σὲ δέρῃ ὁ ἄνεμος. Αὕτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ἐρημέρων ἀνθρώπων. Αἱ γενεαὶ καθ' ἑκάστην ἐξαλείφονται ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τέφρα αὐτῶν διασκορπίζεται. Ποῦ εἶναι, ἀγαπητέ, οἱ γονεῖς σου, ποῦ οἱ φίλοι σου, ποῦ οἱ πρόγονοί σου; ἦλθον καὶ παρῆλθον ὅπως τὰ ἄστατα ρεύματα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἡ κόνις καὶ τῶν ἡμετέρων σωμάτων θέλει γίνῃ ἀνεμοφόρητος. Βασιλεύς τις, ἀγαπητοί, τῆς Αἰγύπτου καὶ πάσης Ἀσίας, ἀποθνήσκων διέταξεν ὅπως δείξωσιν εἰς τὸν λαὸν τὸ λευκὸν αὐτοῦ σάβανον καὶ ὑψιφώνως κηρύξωσιν· «Ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς ἐκ πάντων τούτου μόνον λαμβάνει καὶ καλύπτεται ἐν μνημείῳ»—γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι», ἔλεγε καὶ ὁ πολύτλας Ἰώβ. Τοιοῦτος ὁ κόσμος, ἀγαπητοί, καὶ ὅμως προτιμῶμεν οἱ δείλαιοι τοῦτον παρὰ τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ.

Καὶ πῶς; ὦ χριστιανοί, ὅταν πλήρης ὑπερηφανείας περιφρονῶμεν τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν, πράττομεν ἆρά γε τότε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ; πῶς; ὅταν ὡς ἔχιδναι φαρμακεραὶ καιροφυλακτῶμεν νὰ χύσωμεν τὸ δηλητήριον τοῦ μίσους καὶ φθόνου, πράττομεν ἆρά γε τότε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ; Πῶς; ὅταν δεδεμένοι ὑπὸ τῶν παθῶν χεῖρας καὶ πόδας βλέπωμεν μετ' ἀδιαφορίας τὸν πλησίον βρέχοντα μετὰ δακρύων τὸν ξηρὸν ἄρτον, πράττομεν ἆρά γε τότε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ; Πρὸς τί λοιπόν, ἀποκρίνεται ὁ Θεός, πρὸς τί σοι ἔδωκα νόμον καὶ ἀπέστειλα τοὺς προφήτας; οὐχὶ ὅπως διδάξωσί σε τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντάλματά μου; πρὸς τί ἀπέστειλα πρὸς σὲ τὸν υἱόν μου; οὐχὶ ὅπως σε ἀπαλλάξῃ τῆς ἁμαρτίας καὶ σε διδάξῃ τὰς ἐντολάς μου; πρὸς τί ἡτοίμασα δεῖπνον καὶ σε ἐκάλεσα διὰ τῶν Ἀποστόλων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μου; οὐχὶ ὅπως διδάξωσί σε τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτοῖς; Πρὸς τί λοιπόν, ἀποκρίνεται ὁ Σωτήρ, πρὸς τί ἀνῆλθον τὸν Γολγοθᾶν καὶ προσηλώθην ἐπὶ σταυροῦ, καὶ χλαμύδα περιεβλήθην καὶ ὄξος ἐποτίσθην; οὐχὶ ὅπως σε διδάξω τηρεῖν τὰς ἐντολάς μου; πρὸς τί λοιπόν, ἀποκρίνονται οἱ πατέρες ἡμῶν, πρὸς τί τοσαῦτα ὑπέστημεν καὶ μαρτύρια προεκρίναμεν καὶ τοὺς ποταμοὺς δι' αἱμάτων ἐβάψαμεν καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς ἐχορτάσαμεν καὶ τοσαῦτα ἄλλα ὑπέστημεν; ὅσα ὑμεῖς ἐπράξατε, δὲν πράττομεν ἡμεῖς σήμερον, ὅσα ὑμεῖς πράττομεν σήμερον, δὲν ἐπράξατε οἱ Πατέρες ἡμῶν. Ἐκεῖνοι, ἀγαπητοί, ἠγάπησαν τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἑαυτούς, ἡμεῖς ἀγαπῶμεν ἑαυτοὺς ὑπὲρ τὸν Θεόν! Ἐκεῖνοι ἐθυσίαζον τὸν κόσμον διὰ τὸν Θεόν, ἡμεῖς θυσιάζομεν τὸν Θεὸν διὰ τὸν κόσμον! Πόσον ἡμεῖς διαφέρομεν ἐκείνων! Ἰδὲ πῶς οἱ χριστιανοὶ πατῶσιν ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν ἀνθρώπων, ἰδὲ πῶς οἱ χριστιανοὶ μισοῦσιν ἀλλήλους, ἰδὲ πῶς ὁ εἷς ὑποσκάπτει τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου! Ποῦ εἶναι οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ὅτε καὶ οἱ ἐθνικοὶ ἐθαύμαζον τοὺς χριστιανοὺς κράζοντες; ἰδὲ πῶς οἱ χριστιανοὶ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους!

Ἀλλ' ἐγερθῶμεν πλέον, ἀδελφοί, ἐγερθῶμεν ἐκ τοῦ ληθάργου, εἰς ὃν εὑρισκόμεθα· ἀναλογισθῶμεν τὸ ἐφήμερον καὶ παροδικὸν τῆς ἡμετέρας σαρκὸς «Πᾶσα σὰρξ χόρτος, φωνεῖ ὁ μεγαλορωνότατος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν» (Ἡσ. μ', 2)· ἀναλογισθῶμεν τὸ εὐτελὲς καὶ ἀπατηλὸν τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν. «Ὁ κόσμος παρέρχεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ»· μὴ θαυμάσομεν μηδέν, ὃ μὴ παραμένει, μηδὲ περιεσφίγξωμεν μηδέν, ὃ διαρρέει κρατούμενον. Ὥρα ἡμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, ἡ νὺξ προέκυψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν, ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ἔργα τοῦ φωτός. Τὴν ἀστασίαν τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἃς ἐνθυμώμεθα, ὅπως πράττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· ἐνθυμώμεθα, ὅτι ἀνωφελὴς ἡ κατοχὴ ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου τούτου ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ· ἀπολαύομεν ἐν μετριότητι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ μεθ' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ὑπομένωμεν τὰς στερήσεις αὐτοῦ.

Οὕτω δὲ ζῶντες καὶ οὕτω πολιτευόμενοι καὶ τὴν μετριότητα τοῦ κόσμου πρὸ ὀφθαλμῶν πάντοτε ἔχοντες θὰ δυνηθῶμεν, τὰ κωλύματα τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ κόσμου ἀποφεύγοντες, νὰ πράττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ γίνωμεν μέτοχοι τῶν ἐπηγγελμένων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γένοιτο!

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ἐν τῇ ἀπὸ τῆς 13 καὶ 20 παρελθόντος Σεπτεμβρίου χρονολογουμένῃ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» καταχωρισθείσῃ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς διατριβῇ ἡμῶν ἐπραγματεύθημεν τὸ περὶ Μουσικῆς, περὶ Μελῳδίας, περὶ Κλίμακος, περὶ Τονιαίων διαστημάτων καὶ περὶ Γένους, ἐπακριβῶς ἀναπτύξαντες ὅτι ἡμεῖς περὶ αὐτῶν φρονοῦμεν, προσεκαλοῦμεν δὲ συνάμα καὶ παρεκαλοῦμεν πάντα μουσικὸν καὶ μουσικολόγον, ὅπως ἐν πνεύματι οὐχὶ ἀντιλογίας ἀλλ' ἀμεροληπτοι, εἰλικρινοῦς καὶ εὐγενοῦς προθέσεως ἐκφράσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ κρίνων καὶ ἐξελέγχων ὅσα ἐξεθήκαμεν. Τοῦτο δ' ἐπράττομεν καὶ προσεκαλοῦμεν πάντα ἐντριβῆ καὶ ἱκανὸν περὶ τὰς μουσικὰς θεωρίας μουσικολόγον, οὐ μόνον διότι τὴν ἀναμφισβήτητον ἀπόδειξιν τῶν γραφομένων ἡμῶν ὑπεσχέθημεν, ἀλλὰ καὶ διότι τρέφομεν τὴν γλυκερὰν ἐλπίδα ὅτι οὕτω μόνον δύναται νὰ φανερωθῇ ἡ ἱερὰ ἀλήθεια, ἥπερ μετὰ τόσης ζέσεως ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν ἐπιζητοῦμεν.

Δυστυχῶς ὅμως οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις, διότι, οὐδεὶς τῶν συναδέλφων μουσικῶν καὶ μουσικολόγων ἠθέλησε νὰ μας ἀπαντήσῃ.

Καίτοι δὲ τὴν τοιαύτην σιωπὴν τολμῶμεν νὰ χαρακτηρίσωμεν οὐχὶ τόσον ὡς περιφρόνησιν ἢ ἀδυναμίαν, ὅσον ὡς παραδοχὴν τῶν γραφομένων ἡμῶν, διότι ἔχομεν τὴν φιλοδοξίαν νὰ πιστεύωμεν ὅτι γράφομεν καὶ λέγομέν τι, καθὼς περὶ τούτου διεβεβαίωσαν ἡμᾶς καὶ πολλοί, ὅμως εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως, ἡμεῖς ὑποσχεθέντες ἅπαξ, δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἀθετήσωμεν τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν διὸ καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν συνεχίζοντες τὰς ἐπὶ τοῦ ζωτικοῦ καὶ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος θεωρίας ἡμῶν μέχρις οὗ ἢ πείσωμεν τοὺς ἀντιρρονοῦντας, ἢ αὐτοὶ πεισθῶσιν ἡμᾶς καὶ οὕτω λήξῃ τελείως ὁ ἀγών, ὃν ἀναρρίψαντες τὸν περὶ τοῦ ὅλου κῦβον ἀνελάβομεν.

Ἐπαναλαμβάνοντες καὶ αὖθις τὸν ἀγῶνα, καὶ πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὰ καθέκαστα τῶν θεωριῶν ἡμῶν, καθῆκον ἐν πρώτοις ἐθεωρήσαμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν ἐπιθυμίαν φίλων τινῶν μουσικολόγων, ἐξ ὧν ἐπειδὴ οἱ μὲν προφορικῶς, οἱ δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν ἐξεφράσθησαν ἡμῖν ὅτι τὰ περὶ τονιαίων διαστημάτων, ἂν ἐπὶ τὸ ἀναλυτικώτερον ἐξετίθεντο, θὰ καθίσταντο καταληπτότερα καὶ πειστικώτερα, διὰ τοῦτο καλὸν καὶ ὠφέλιμον νομίζομεν νὰ ἐπασχοληθῶμεν καὶ αὖθις μικρὸν ἐπ' αὐτῶν καὶ νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δυνάμεθα εὑρεῖν τοὺς ἐμμελεῖς φθόγγους, οὓς μεταχειριζόμεθα ἐν ᾧ μέλπειν καὶ μελοποιεῖν.

Μέχρι τοῦδε τὸ τοιοῦτον ἐξετελεῖτο διὰ τοῦ ἐν τῇ φυσικῇ ἀναφερομένου μονοχόρδου, δι' οὗ ζητοῦντες εὑρίσκομεν τοὺς ἐμμελεῖς τούτους φθόγγους, καὶ ἵνα διακριθῇ ἡ ὀρθὴ αὐτῶν διαίρεσις, ἐδοκιμάζομεν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ἐπίσης ἐν τῇ φυσικῇ ἀναφερομένης πλιμομετρικῆς Σειρῆνος.

Κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἐν ὅλῃ τῇ ἀσημότητι ἡμῶν τολμῶμεν ν' ἀντιτάξωμεν εἰς τὰς γνώμας καὶ πεποιθήσεις τοσούτων ἐπιφανῶν μουσικῶν πειραματιζομένων ἐπὶ τοῦ μονοχόρδου καὶ τῆς σειρῆνος, ἐν τῇ πράξει ταύτῃ παρουσιάζονται τόσαι ἐλλείψεις ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος πᾶσα ἐπιστημονικὴ περὶ μουσικῆς θεωρία.

Τὸ μονόχορδον κατὰ τὴν κρατοῦσαν θεωρίαν τοῦ κινητοῦ αὐτοῦ ὑπαγωγέως τῇ βοηθείᾳ ἀνθρώπου, ἔχοντος τὸ οὖς ἐξησκημένον, δύναται εὐκόλως ἀποδειξαι τὸ μῆκος τῶν τονιαίων διαστημάτων, οὕτως, ἐὰν ὁ ἦχος ὁλοκλήρου τῆς χορδῆς αὐτοῦ ὁρισθῇ ὡς Δο, ὑποτίθεται τότε ὑπ' αὐτὴν ὁ κινητὸς ὑπαγωγεὺς καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἐξησκημένου ὠτὸς φέρεται τῇδε κἀκεῖσε ἕως ὅτου τὸ διαληφθὲν οὗς ὁμολογήσῃ τὴν γνησίαν θέσιν τοῦ Ρε, τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται καὶ πρὸς εὕρεσιν τῶν Μι, Φα, Σολ κ.λ.π. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπιτραπήτω ἡμῖν ὅπως ἐπιφέρωμεν μικράν τινα παρατήρησιν. Ἡ χορδὴ τοῦ μονοχόρδου γυμνὴ οὖσα ἀναλόγως τοῦ μεγέθους της, φέρει τὸν φυσικόν της χαρακτῆρα καὶ σχηματίζει οὕτω ἓν μουσικὸν ὄργανον. Τιθεμένου ὅμως τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ρε, ἡ χορδὴ λαμβάνει ἄλλον φυσικὸν χαρακτῆρα καὶ τοῦτον ἀνάλογον τοῦ μεγέθους ἢ τοῦ μήκους αὐτῆς, ἥτις μετρεῖται πλέον ἐκ τῆς θέσεως τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως μέχρι τοῦ ἑτέρου τῶν ἀκινήτων· ἀλλὰ τοιουτοτρόπως σχηματίζεται δεύτερον ὄργανον ἀνόμοιον ὅλως τοῦ πρώτου κατὰ τὴν φύσιν· διὰ τὴν διάφορον δὲ ταύτην φύσιν τοῦ πρώτου ὀργάνου ἀπὸ τοῦ διὰ τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως γεννηθέντος δευτέρου τούτου, οἱ διὰ τῆς πράξεως ταύτης παραχθέντες φθόγγοι Δο, Ρε ἔχουσιν ἀλλοίαν ἀμφοτέρων τὴν φύσιν καὶ τοιουτοτρόπως οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει παλμικὴ σχέσις· κινουμένου δὲ καὶ αὖθις τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως πρὸς εὕρεσιν τοῦ Μι, ἀμέσως σχηματίζεται τρίτον ὄργανον οὐδεμίαν σχέσιν ἔχων πρὸς τὰ πρῶτα δύο σχηματισθέντα, καθὼς καὶ οἱ τοιουτοτρόπως σχηματισθέντες φθόγγοι Δο, Ρε, Μι· καὶ καθὼς αἱ τοῦ μακροῦ ὀργάνου δονήσεις εἰσὶν ἀραιότεραι τῶν τοῦ κοντοτέρου ὡς καὶ ἐπ' αὐτῶν διαιρέσεις τῶν τονιαίων διαστημάτων πυκνότεραι τοῦ κοντοῦ ὀργάνου ἐκ τῶν τοῦ μακροῦ, οὕτω καὶ αἱ δονήσεις τοῦ σχηματισθέντος Ρε οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς τοῦ Δο, ὡς καὶ αἱ τοῦ Μι πρὸς τὰς τοῦ Ρε, ὡς ἐκ τριῶν διαφόρων ὀργάνων συν[illegible] σθέντες καὶ τριῶν εἰδῶν μουσ[illegible]. Καὶ καθὼς πλαγιαύλ[illegible] μῆκος ἑνὸς μέτρου ἔχει τὰς ἐπ' αὐτοῦ διαιρέσεις τῶν τονιαίων διαστημάτων πλατυτέρας καὶ ἀραιοτέρας τοῦ ἔχοντος $80^0/_0$ τοῦ μέτρου μῆκος πλαγιαύλου, καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐντὸς τοῦ ἑνὸς μέτρου μῆκος ἔχοντος πλαγιαύλου ἀναπτυσσομένη ἀερικὴ στήλη παράγει ὀλιγωτέρας δονήσεις ἀπὸ τῆς τοῦ $80\ ^0/_0$ ἔχοντος μῆκος πλαγιαύλου ἀερικῆς στήλης, ἐπίσης ἀλλοίαν θὰ ἔχῃ τὸ ἐξ $60\ ^0/_0$, ἀλλοίαν δὲ καὶ τὸ ἐκ $40\ ^0/_0$, διότι, καθόσον τὸ μῆκος αὐτῶν σμικρύνεται, κατὰ τοσοῦτον καὶ αἱ δονήσεις πυκνοῦνται, καὶ συνεπῶς τοσοῦτον καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν φωνητικαὶ διαιρέσεις λαμβάνουσι πυκνοτέραν θέσιν. Τοῦτ' αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ μονοχόρδου· ὑποτεθείσθω ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ μονοχόρδου εὑρισκομένη χορδὴ καὶ τὸν φθόγγον Δο ἀποδίδουσα ἔχει μῆκος ἑνὸς μέτρου, ἤδη ἵνα διὰ τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως εὕρωμεν τὸν Ρε, ἀφαιροῦμεν ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τῇ ὑποθέσει $10^0/_0$· ἐπίσης διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν Μι ἀφαιροῦμεν ἕτερα $10^0/_0$· ἀλλ' ἐνταῦθα τίς δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἐσχηματίσαμεν τριῶν εἰδῶν μουσικὰ ὄργανα οὐδεμίαν πρὸς ἄλληλα ἔχοντα σχέσιν; Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι τοῦ ἔχοντος μῆκος ἑνὸς μέτρου ὀργάνου αἱ φωνητικαὶ διαιρέσεις θὰ ὦσιν ἀραιότεραι τῶν ἐχόντων $90^0/_0$ ἢ καὶ $80^0/_0$ μῆκος καὶ ἀπαιτούντων πυκνοτέρας ταύτας; Ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ τις διατί ἓν τε τῇ Πανδωρίδι, τῷ Ταμπουρᾷ καὶ τῷ Λαούτῳ πιεζομένης διὰ τοῦ δακτύλου τῆς χορδῆς ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν διαιρέσεων δὲν ἀλλοιοῦται (ὡς ἰσχυριζόμεθα) ἡ φύσις τοῦ ὀργάνου, ἑπομένως ἐν ἑκάστῳ ὑπολυρίῳ (τουρκ. περδὲ) δὲν σχηματίζεται ἑτέρας φύσεως ὄργανον, μὴ ἔχον σχέσιν πρὸς τὸ πρῶτον; Διότι, ἁπαντῶντες λέγομεν, ἡ διὰ τοῦ δακτύλου γενομένη

πίεσις τῆς χορδῆς κατὰ παρασάγγας ὅλους ἀπέχει τῆς διὰ τοῦ ὑπαγωγέως· καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ψηλαφητὴν τῶν λεγομένων ἡμῶν τεθείσθω σιγαρύχαρτον ἢ λεπτὸν τοιοῦτον ἀντικείμενον ἐπὶ τῆς ὄπισθεν τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως μενούσης χορδῆς καὶ πληττομένης τῆς ἔμπροσθεν αὐτοῦ χορδῆς, παρατηρηθήτω, ἐὰν θὰ λάβῃ τρομώδη τινα κίνησιν τὸ σιγαρύχαρτον, ὅπερ ἀδύνατον· ὅταν ὅμως θέσωμεν τοῦτο ὄπισθεν τοῦ μέρους τῆς διὰ τοῦ δακτύλου πιεζομένης χορδῆς, τότε φαίνεται ἐν ἑκάστῃ πλήξει τῆς χορδῆς κατὰ πόσον ἀναπηδᾷ αὐτό· ἐκ τούτου σαφῶς ἀποδείκνυται ὅτι ἡ μὲν διὰ τοῦ δακτύλου γενομένη ἀφαίρεσις ἢ σμίκρυνσις τῆς χορδῆς δὲν ἀλλάσσει τὴν φύσιν τοῦ ὀργάνου, διότι καὶ τὸ λοιπὸν μέρος τὸ ἀφαιρούμενον ἐκ τῆς χορδῆς ἔχει ζωὴν οὕτως εἰπεῖν καὶ λαμβάνει μέρος ἐν τῷ παίζειν τὸ ὄργανον, ἐνῷ ἡ διὰ τοῦ ὑπαγωγέως ἀφαιρουμένη ὁλοτελῶς νεκροῦται καὶ ἡ νέκρωσις αὕτη καθιστᾷ τὸ ὄργανον ἄλλης φύσεως καὶ ἄλλου μεγέθους ὄργανον τὸ τοῦ πρώτου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ διὰ τὸ ἐξησκημένον οὖς, τὸ τιθέμενον νὰ διακρίνῃ τὴν γνησίαν θέσιν τοῦ ρθόγγου, λέγομεν μόνον ὅτι ὅσον ἐξησκημένον καὶ ἂν εἶναι τοῦτο, καὶ πάλιν θὰ ἀπατηθῇ, διότι τὴν γνησίαν καὶ ἀκριβῆ θέσιν τῶν ρθόγγων δύναται νὰ διακρίνῃ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ἀλανθάστως μόνον ἐν τακτικῇ καὶ συνεχεῖ συμπλοκῇ ἐπὶ ἄσματός τινος τῶν ἐμμελῶν ρθόγγων ἐκ τῶν ὁποίων εἰς ἢ πολλοὶ δὲν εὑρίσκονται ἐν τῇ κανονικῇ αὐτῶν θέσει, ὅτε ἀμέτως διακρίνει τὸ οὖς τὴν κακορωνίαν αὐτῶν (ἰταλ. φάλτσιο)· διὰ τοῦ κινητοῦ ὅμως ὑπαγωγέως ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διὰ τῆς συνθλάσεως τοῦ ἤχου εἰς ἠχητικὰ μόρια, ἅτινα παράγονται ἐκ τῆς διαρρόου κινήσεως τοῦ ὑπαγωγέως πρὸς εὕρεσιν τοῦ γνησίου τονιαίου διαστήματος, οὐδέποτε εὑρεθήσεται οὖς ὅπερ νὰ μὴ παρατυρθῇ ἀκούων τὰς συνθλάσεις ταύτας τῶν ἠχητικῶν μορίων καὶ παραπλανηθῇ νὰ μὴ χάσῃ ὁλόκληρον τὴν σχέσιν τοῦ μὴ ὑπάρχοντος πλέον ἐν αὐτῷ ἤχου τοῦ ρθόγγου Δο. Προσέτι δὲ ἐπειδὴ ἡ τοῦ μονοχόρδου χορδὴ ἐκ τοῦ ἑνὸς μόνον μέρους αὐτῆς εἶναι σταθερῶς δεδεμένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀντὶ κόλλοπος (στηρτάρι), οὗτινος ἡ ἐνέργεια εἶναι νὰ διατηρῇ τὴν χορδὴν σταθερῶς εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον βαστάζεται ὑπὸ βάρους ἐκκρεμαμένου, τίς ὁ μὴ ἐννοῶν ὅτι ἐν τῇ προαθέσει τοῦ κινητοῦ ὑπαγωγέως, ὑπ' αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς διαρρόοις μετατοπίσεσιν αὐτοῦ λαμβάνει αὕτη διαρρόους τροπάς, καὶ καμπτομένη πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ τοῦ ὑπαγωγέως, δὲν διατηρεῖται πλέον εἰς τὴν πρώτην θέσιν της, ἐξ ἧς ἐξηγάγομεν τὸν Δο, καὶ φερομένου τοῦ ὑπαγωγέως πρὸς εὕρεσιν τῶν Μι, Φα Σολ κλπ. ὅτι ἐκτίθεται αὕτη εἰς διαρρόους μεταβολάς, αἵτινες ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχωσι τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐπὶ τοῦ ὀργάνου ροπήν;

Ἐκ τούτων πάντων ἤτοι α'] ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ ὀργάνου εἰς διαρρόου φύσεως ὄργανα, β'] ἐκ τῆς παραπλανήσεως εἰς ἣν ὑπόκειται αὐτὸ τὸ ἐξησκημένον οὖς καὶ γ'] ἐκ τῆς ἐντάσεως τῆς χορδῆς ὑπὸ βάρους ποικίλας ὑφισταμένης μετατοπίσεις καὶ μεταβολὰς συμπεραίνεται ὅτι εἶναι ὅλως ἀδύνατον νὰ δώσωμεν ἀκριβῆ καὶ κανονικὸν τὸν ρθόγγον εἰς τὴν παλμομετρικὴν Σειρῆνα, ἥτις θὰ μᾶς ἀποδώσῃ τοὺς γνησίους καὶ ἀκριβεῖς παλμοὺς ἑνὸς ἑκάστου ὡρισμένου ἐμμελοῦς ρθόγγου καὶ ἑπομένως εἶναι ἀδύνατον ἐπ' αὐτῶν βασιζόμενοι νὰ σχηματίσωμεν θεωρίαν τῆς μουσικῆς ὀρθήν.

Τοῦ καιροῦ μὴ συγχωροῦντος παραλείπομεν πρὸς τὸ παρὸν τὰ περὶ τῆς σειρῆνος ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν παλμῶν καὶ τοῦ μήκους τῶν χορδῶν, ἅτινα ἐν τῇ Φυσικῇ πρώτων διὰ τοῦ μονοχόρδου καὶ τοῦ ἐξησκημένου ὠτὸς εὑρίσκονται, καὶ δεύτερον ἐν τῇ παλμομετρικῇ σειρήνει μετροῦνται, ἐπιφυλαττόμενοι δι' ἄλλην ἐποχὴν νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ τὰ περὶ αὐτῶν λεγόμενα ἐκτενέστερον, λέγομεν μόνον ὅτι πολὺ εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν ἕτερον ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον ὁριστικὴν ἔχον τὴν διαίρεσιν τῶν τονιαίων διαστημάτων εἰς εἴκοσι τέσσαρα τέταρτα τοῦ τόνου τῆς μιᾶς Ἀντιφωνίας ἢ Διαπασῶν καὶ διὰ τῆς παλμομετρικῆς σειρῆνος, ἥτις δύναται νὰ μετρῇ ἀκριβῶς τοὺς παλμοὺς τοῦ ὡρισμένου ἤχου δοκιμάζοντες τοὺς μεταξὺ τῶν ρθόγγων μεσολαβοῦντας παλμούς, εὑρίσκομεν τούτους κατὰ κανονικήν τινα αὔξησιν καὶ ἐλάττωσιν ὡς νὰ εἴχομεν ἐκτελέσει ὑπολογισμόν τινα μαθηματικὸν κατὰ τοὺς νόμους τῆς αὐξούσης ἢ φθινούσης προόδου.

Ἐπειδὴ δὲ εἴπομεν ὡς ἐν παρόδῳ ὅτι εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν νέον μουσικὸν ὄργανον ἐστερημένον τῶν ἀτελειῶν ἃς ὁποίας τὰ ἄλλα παρουσιάζουσι, διὰ βραχέων ἐξηγησώμεθα τὸν τρόπον τῆς ἐπ' αὐτοῦ ὁριστικῆς διαιρέσεως τῶν τονιαίων διαστημάτων.

Βεβαίως ἡ διαίρεσις αὕτη τῶν τονιαίων διαστημάτων καὶ οἱ δεσμοὶ τῶν ὑπολυρίων ἐνταῦθα θὰ ἐπιτευχθῶσιν οὐχὶ πλέον διὰ τοῦ ἐξησκημένου ὠτὸς (ὅπερ ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὐκ ὀλίγον χρόνον καὶ κόπον ὡς καὶ ἀπατηλὸν ἀπαιτεῖ), ἀλλὰ δι' ἁπλουστάτης τινὸς λογικῆς μεθόδου. Ἀφοῦ δὲ διὰ τῶν ἀριθμητικῶν τούτων ὑπολογισμῶν εὕρομεν τὰ μήκη τῶν τονιαίων διαστημάτων, θέτομεν ἢ δένομεν τότε τὰ ὑπολύρια· εἶτα ἐντείνομεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χορδὴν καὶ διὰ τοῦ δακτύλου πιέζοντες εὑρίσκομεν ὄχι μόνον τὰς δύο πρωτοτύπους, Διατονικὴν τε καὶ Χρωματικὴν κλίμακας, ἀλλὰ καὶ πάσας ἐν γένει ὅσας ἡ Μουσικὴ τέχνη ἐμπεριέχει ἀκριβέστατα καὶ κανονικώτατα, ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίσωμεν πρῶτον τὴν πορείαν μιᾶς ἑκάστης αὐθεντικῆς ἢ Χρύσας τυγχανούσης κλίμακος.

(Ἕπεται συνέχεια).

Μιτυλήνῃ τῇ 16 Νοεμβρίου 1891.

Ν. Σ. ΠΑΓΑΝΑΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

67

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΙΠΟΛΕΙ, 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 42

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

†Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Γ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὅλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονὴν ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Λόγος εἰς τὴν Γ' Κυριακὴν τοῦ τεσσαρακονθημέρου ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν κ. Καλλινίκου Δελικάνη — Πάτερ ἡμῶν· ἡ', τὸ ἕβδομον αἴτημα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρίασις δύο Σωμάτων. — Τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα συνῆλθον σήμερον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Νεοφύτου πρὸς συζήτησιν τῶν ἄρθρων τοῦ ὑποβληθέντος νέου σχεδίου τοῦ ἐκλογικοῦ τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως Κανονισμοῦ. Ἡ ἐργασία αὕτη θέλει ἐξακολουθήσει καὶ ἐν προσεχεῖ συνεδριάσει τῶν δύο Σωμάτων.

—*Ἐγκύκλιος περὶ τῶν καθυστερουμένων τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ.* —Ἐπειδὴ ἱκανοὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καθυστεροῦσι τὰ ἐτήσια αὐτῶν τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ ἀπόλυτον ἐχούσῃ ἀνάγκην τῆς ταχείας καὶ ἀμέσου τούτων ἀποτίσεως, καθόσον καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Σχολῆς οὐκ ὀλίγα ὀφείλονται καὶ ἡ σεβαστὴ Ἐφορεία τυγχάνει ἐκτεθειμένη εἰς ἐκτάκτους δαπάνας ἕνεκα τῆς οἰκοδομῆς τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς Σχολῆς, ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἵνα γένωνται αἱ προσήκουσαι ἐγκύκλιοι ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς τὰ ἐτήσια αὐτῶν καθυστεροῦντας, προτρεπόμενοι εἰς ταχεῖαν καὶ ἄμεσον ἀπότισιν τῶν ὀφειλομένων. Αἱ αὐταὶ ἐγκύκλιοι διαβιβασθήσονται καὶ πρός τινας καθυστερούσας τὰ ἐτήσια αὐτῶν Μονάς.

—*Περιουσία Πέτρας Ἀθανασίου.*—Ἐπειδὴ ἡ περιουσία τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου τῆς εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης ὑπαγομένης ἐπισκοπῆς Πέτρας Ἀθανασίου, ἀπεστάλη ἤδη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα κατὰ τὸν νόμον γενήσεται ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῆς καὶ ἡ διανομή, ὀφείλουσιν οἱ κληρονόμοι τοῦ μακαρίτου ἵνα ἐροδιαζόμενοι διὰ τῶν νομίμων ἐγγράφων τῆς συγγενείας αὐτῶν, προσέλθωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς παραλαβὴν τοῦ τοῖς συγγενέσι τοῦ ἀποβιώσαντος ἀρχιερέως ἀνήκοντος κατὰ τὸν νόμον τριτημορίου τῆς περιουσίας.

—*Ἐφορία τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.*—Τοῦ ἀξιοτίμου κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου παραιτηθέντος ἀπὸ πολλοῦ τῆς Ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἐξελέγη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῶν δύο Σωμάτων ὁ ἐξοχώτατος Δημητράκης Ἐρένδης Γενίδουνιας μέλος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.

—*Ἐπιτροπὴ πατριαρχικοῦ ναοῦ.* —Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ εἶχεν ἀναγγείλει διὰ τοῦ τύπου ὅτι οἱ κάτοχοι τίτλων τῶν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ στασιδίων ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι τούτους τῇ Ἐπιτροπῇ, ὅπως καταστρωθῇ κώδηξ τῶν στασιδίων νέος κατὰ τὸν γνωστὸν τοιοῦτον κώδηκα τοῦ Πατριάρχου Χρυσάνθου. Ἐπειδὴ ὅμως ὀλίγοι ἀπήντησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς, πολλοὶ δὲ τῶν κατόχων τίτλων δὲν ἔσπευσαν εἰσέτι νὰ παρουσιάσωσι τούτους, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγνωστοποίησε τὸ πρᾶγμα δι' ἐκθέσεως αὐτῆς τῇ Α. Θ. Π. καὶ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ μετὰ τῆς παρακλήσεως, ὅπως ὁρισθῇ τελευταία προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ γένηται ἡ ἐργασία αὕτη καὶ ἧς παρελθούσης οἱ μὴ παρουσιάσαντες τοὺς τίτλους αὐτῶν ἐκπίπτουσι τοῦ ἐπὶ τῶν στασιδίων δικαιώματος αὐτῶν. Ἐγκριθείσης τῆς προτά-

σεως, ἀνετέθη εἰς τὴν Μεγάλην Πρωτοσυγκελλίαν ἡ ἐνέργεια τῶν δεόντων.

— *Ἀναχώρησις.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν προπεμφθέντες ὑπὸ πολλῶν φίλων καὶ οἰκείων οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται Πελαγωνείας κ. Ἀλέξανδρος καὶ Σκοπιέων κ. Μεθόδιος. Διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ ἀτμοπλοίου ἀπῆλθε κατευθυνόμενος εἰς Σέρρας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς αὐτόθι ἐξαρχικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς καὶ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναήλ.

Διὰ δὲ τοῦ ἰταλικοῦ ἀπῆλθεν ὡσαύτως ἐπαναλάμπτων παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Σισανίου κ. Ἀθανάσιος, προπεμφθεὶς ὁμοίως ὑπὸ πολλῶν φίλων αὐτοῦ.

— *Κήρυγμα τοῦ θείου Λόγου.* Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον ὁ ἱερολογιώτατος κ. Νικόδημος Βασιλείου ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ, ὁ πανοσ. κ. Πάμφιλος ἐν Σαλματομβρυακίῳ, ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος ἐν Χάσκιοϊ, ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος ἐν Γαλατᾷ (ἐκκλ. Παναγίας), ὁ αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης ἐν Σταυροδρομίῳ (ἐκκλ. ἁγ. Κωνσταντίνου), ὁ ἱερολ. κ. Ἀθ. Βαξεβανίδης ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι, ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ἐν Νεοχωρίῳ.

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ Γ΄ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΟΥ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΥ

ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ ΔΕΛΙΚΑΝΗ

«Ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν». (ΛΟΥΚ. ΙΗ΄)

Ἐκ πάντων τῶν ἀριστοτεχνημάτων, Παναγιώτατε Δέσποτα, σεβασμία τῶν ἱεραρχῶν χορεία καὶ λοιποὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἐκ πάντων τῶν ἀριστοτεχνημάτων, δι' ὧν ἡ πανσοφία τοῦ Πλάστου ἐπλούτισεν ἀριθμῶς τὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ὑποπίπτουσαν φύσιν, τὴν πρώτην θέσιν διὰ τὴν ὡραιότητα, τὴν χάριν, ἅμα δὲ καὶ τὴν σπουδαιότητα, κατέχει ἀναμφισβητήτως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Διὰ τοῦ φωτὸς ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ ἀποκαθίστανται αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν ἐπίγειον ἡμῶν ζωήν. Τὸ φῶς ἀναπτύσσει ἐν τῇ λαμπρότητι τῆς Ἰοῦς τὰ γλυκύτερα τῶν χρωμάτων, τοῦτο ἐξεγείρει ἀθορύβως τὴν ὑπνώττουσαν φύσιν καὶ ἐπιχέει ἀλληλοδιαδόχως τὴν γονιμότητα τῶν ἀκτίνων του ἐπὶ τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Κάλλος, ἰσχύς, αἴσθημα, τὸ πᾶν ἀπορρέει ἐκ τῶν μεστῶν ἀρώτου γλυκύτητος καὶ ἀκαταγωνίστου ἅμα ἰσχύος μαγικῶν αὐτοῦ χειρῶν. Καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ἡ ἑστία τοῦ φωτὸς ἀνίστελλε τὴν δρᾶσίν της, ἡ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου θὰ προὐκάλει αὐθωρεὶ τὴν ἐξόντωσιν τῆς γῆς καὶ τῶν λοιπῶν πλανητῶν, ἡ ἄπειρος καὶ πλουσία φύσις θὰ κατέπιπτεν, ὅπως καταπίπτουσιν ὑπὸ τὸ δρέπανον οἱ στάχυες τῶν ἀγρῶν, καὶ τὸ σύστημα τοῦ κόσμου θὰ ἐκυλίετο σιωπηλὸν καὶ νεκρὸν ἐν τοῖς ἀπεράντοις κόλποις φρικαλέας, ἑβδόμους νυκτός.

Τὸ ἔξοχον ὅμως τοῦτο καὶ πρῶτον τῶν κτισμάτων, τὸ φῶς, ἔχει πρὸς τούτοις μυστικὴν καὶ προρητικὴν σημασίαν, καθόσον ἐν τῷ αἰσθητῷ τούτῳ φωτὶ δι' οὗ ὁ δημιουργὸς κατελάμπρυνε τὸ σύμπαν, ἠθέλησε νὰ ἐξεικονίσῃ, καθὰ διδάσκει ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, φῶς τι ἀσυγκρίτως εὐγενέστερον καὶ πολυτιμότερον, τὸ πνευματικὸν φῶς τῆς θείας γνώσεως, δι' οὗ κατηύγασε τὸν κόσμον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ὁ Θεός, ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Καθὼς δηλ. τὸ αἰσθητὸν φῶς εἶναι ἀνταύγεια τῆς δόξης τοῦ προσώπου τοῦ Δημιουργοῦ, οὕτω καὶ τὸ ὑπερφυσικὸν φῶς, τὸ φωτίζον τὰς διανοίας, εἶναι ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ προσώπου τοῦ Λυτρωτοῦ. Τὸ φῶς τοῦτο προεφήτευεν ὁ Ἡσαΐας ἀναπράζων ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα» καθὼς ἑρμηνεύει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, ταύτης δὲ, τῆς διὰ τοῦ φωτὸς δηλαδὴ τοῦ Εὐαγγελίου ἀναβλέψεως τῆς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου τυρλωττούσης ἀνθρωπότητος, εἰκόνα ζωηρὰν παρέχει ἡ θεραπεία τοῦ παρὰ τὴν Ἰεριχὼ τυφλοῦ, καθὰ ἐκτίθησιν ἡ πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθεῖσα εὐαγγελικὴ περικοπή. Καὶ ὅμως ὑπῆρξαν οἱ θελήσαντες νὰ ἀντιστρατευθῶσι κατὰ τοῦ γεγονότος τούτου. Δὲν ἔλειψαν πράγματι οἱ σοφισταί, οἵτινες, τυφλώττοντες πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας, ἐφαντάσθησαν ὅτι τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνταπεκρίνετο πλέον πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας. Κατ' αὐτοὺς αἱ θλίψεις καὶ στενοχωρίαι ἔμελλον νὰ ἐκλείψωσι τοῦ κόσμου καὶ νέος χρυσοῦς αἰὼν εὐτυχίας ν' ἀνατείλῃ, ἂν οἱ ἄνθρωποι συγκατετίθεντο νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς πατρῴας θρησκευτικὰς δοξασίας, τὸ ἀρχαῖον Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ ἀσπασθῶσι τὰς νέας ἀρχὰς καὶ ἰδέας τὰς ἀναβλαστησάσας ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου τῆς ἐποχῆς μας, τὸ νέον Εὐαγγέλιον· πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν ἐδελεάσθησαν ἢ ἐσαλεύθησαν ὑπὸ τῶν πομπωδῶν τούτων ἐπαγγελιῶν. Καὶ ὅμως ὡς ἔμπρακτος ἀναίρεσις τῶν ὁληναριῶν τούτων, τὸ ρεῦμα τῆς δυστυχίας διαρκῶς ἐξογκοῦται, ὑπερεκχειλίζει καὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου παραμένει ὡς καὶ πρότερον ὁδὸς ἀκανθώδης καὶ στάδιον ἀγῶνος, ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἡ ἀφαίρεσις τινων ἐκ τῶν ἀκανθῶν καὶ ἡ ἀνάμιξις σταγόνων εὐτυχίας. Διότι, ὅσον ἰσχυρὰ κἂν ὑποτεθῇ ἡ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐπίδρασις τῆς θείας προνοίας, παραμένει ὅμως ἐξ ἴσου ἀληθὲς ὅτι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔθνη εἰσὶν ὡς ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτῶν δράσεως κατὰ μέγα μέρος οἱ δημιουργοὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς τύχης των. Ἡ πεῖρα δὲ πάντων τῶν αἰώνων ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τῆς Γραφῆς «δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνη, ἐλαττοῦσι δὲ φυλὰς ἁμαρ-

τίαι (Παροιμ.). Αἱ ἁμαρτίαι, δηλαδὴ τὰ σφάλματα οὐ μόνον τῶν ἀτόμων, ἀλλ' ἀκόμη, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ δημοσία περιφρόνησις τοῦ θείου νόμου, τὰ σκάνδαλα καὶ αἱ ποικίλαι παρεκτροπαί, ἅτινα καθόσον προέρχονται ἐκ τῶν ἀνωτέρων τῆς κοινωνίας στρωμάτων, δεσμεύουσι τὴν εὐθύνην πάντων καὶ ἐπισύρουσιν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν ὡς τοιούτων τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Θὰ ἦτο λοιπὸν ἄτοπος ἢ προσποιητὴ ἡ ταραχὴ οἱουδήτινος, ὅστις εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀποβλέπων θὰ ἐξέφραζεν ἀνησυχίας περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν ὡς ἔθνους; Παρατρέχοντες πᾶν τὸ μὴ σχετικὸν πρὸς τὴν ἱερότητα καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ βήματος τούτου καὶ ἀπὸ θρησκευτικῆς μόνον καὶ χριστιανικῆς ἀπόψεως ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα ἐρωτῶμεν: εὑρισκόμεθα ἐν τῇ ὁδῷ τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ βαδίζῃ ἔθνος τι ὅπως εὐδοκιμῇ καὶ προάγηται, ἀπολαῦον τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶναι λίαν τολμηρὸν νὰ βασίζηταί τις ἐπὶ μόνης τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας τῆς ὑποκειμένης εἰς τοσαύτας πλάνας καὶ ἀπάτας; Ἂν ἀφ' ἑνὸς γενναῖαι προσπάθειαι ἐπιτρέπουσι ν' ἀτενίζωμεν εὐέλπιδες εἰς τὸ μέλλον, δὲν διατρέχομεν ἀφ' ἑτέρου τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων μὴ τὸ κακόν, ὅπερ ἐπίσης δὲν ἀπρακτεῖ, ὑπερισχύσῃ καταπνίγον πᾶν ὅ,τι καλὸν εὑρηται ἐν ἡμῖν; Ἀκολουθοῦντες τὴν κατωφέρειαν, ἐφ' ἧς γοργῷ τῷ ποδὶ ὀλισθαίνομεν, τὴν σωτηρίαν, ἢ τὸν ὄλεθρον θὰ εὕρωμεν τῷ βάθει; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα, ὅπερ δέον νὰ ἐρεικύσῃ τὴν προσοχὴν πάντων, καθόσον διακυβεύεται ἡ τύχη ἡμῶν ὡς ἔθνους. Καὶ ἂν ἡ ἐξέτασις αὕτη δὲν ἦναι ἀνάρμοστος εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, λυσιτελεστάτη ἀποβαίνει κατὰ τὴν παροῦσαν, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία καλεῖ ἡμᾶς εἰς ἐμβριθεστέρας σκέψεις καὶ σωτηρίους ἀποράσεις.

Ἡ ζωὴ τῶν ἐθνῶν ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ζωῆς τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ ἀτόμων, ὁποία δὲ εἶναι αὕτη, τοιαύτη ἀποβαίνει καὶ ἐκείνη. Τί δὲ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου; Ἴσως πολλοὶ θὰ θεωρήσωσι τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀρελῆ, εἰμὴ παράδοξον, καὶ θὰ ἀπαντήσωσιν ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι τὸ ἁπλούστατον τῶν πραγμάτων καὶ ἀρκεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ τις πράττων ὅ,τι καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Νὰ ἐγείρηταί τις καθ' ἑκάστην, νὰ τακτοποιῇ καὶ διεξάγῃ τὰς ἡμερησίας ἀσχολίας του, νὰ λαμβάνῃ καθ' ὡρισμένας ὥρας τροφὴν καὶ ἀνάπαυσιν συγκιρνῶν μετὰ τῶν σπουδαίων ἀσχολιῶν εὐαρέστους τινὰς διασκεδάσεις, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα συστατικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Καὶ ὅμως δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα· ἡ ζωὴ εἶναί τι πολλῷ ἐπιπονώτερον, ἐκ τίνων στοιχείων δὲ ἀπαρτίζεται αὕτη θὰ μᾶς διδάξῃ, ὡς καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων συμβαίνει, τὸ Εὐαγγέλιον.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁμιλῶν περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου παρομοιάζει αὐτὴν πρὸς θησαυρόν, «ποιήσατε ὑμῖν θησαυρόν» (Λουκ). Ἡ λέξις δὲ «θησαυρὸς» εἶναι εἰκονική, χρησιμοποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ὅπως κατασταθῇ δι' αὐτῆς καταληπτὴ καὶ τοῖς ἁπλουστέροις ἡ ἰδέα του, ἀντιστοιχεῖ δὲ πρὸς ὅ,τι καλοῦμεν τὴν σήμερον κεφάλαιον· οὕτως ὥστε ὁ Σωτὴρ λέγων «ποιήσατε ὑμῖν θησαυρόν», ἦν ὡσεὶ ἔλεγε: σχηματίσατε ἐν τῷ βίῳ σας κεφάλαια, ἀθροίσατε δηλαδὴ ξένην ζωὴν ὅπως χρησιμοποιήσητε ταύτην ἐπ' ὠφελείᾳ σας. Καὶ πράγματι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται γυμνός, οὐδὲν ἴδιον κεφάλαιον μεθ' ἑαυτοῦ φέρων, ἐκτὸς τοῦ ὀργανισμοῦ του, χρῄζοντος ἀμέσου περιθάλψεως. Ἅμα ὃν τι διέλθῃ τὸν οὐδὸν τῆς ζωῆς, ἅμα ἀρχίσῃ κινούμενον ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ἐπιβάλλεται αὐθωρεὶ αὐτῷ ν' ἀντλήσῃ ξένην ζωὴν ὅπως διατηρηθῇ ἐν τῇ ὑπάρξει, τοῦτο δὲ δέον νὰ ἐξακολουθήσῃ γιγνόμενον μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου. Ἐὰν θέλητε λοιπόν, λέγει ὁ Σωτήρ, νὰ ζήσητε συμφώνως πρὸς τὸν προορισμόν σας ἐν τῷ κόσμῳ, μεριμνήσατε νὰ ἀθροίσητε ξένην ζωήν, ὅπως ἐπαρκῆτε πρὸς τὰς διαρρόους ἀνάγκας σας.

Τὰ πρῶτα δὲ κεφάλαια, ἅτινα ὀφείλει ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ βίῳ του εἰσὶ τὰ ὑλικά. Μόλις γεννηθῶμεν καὶ ἡ διάνοια ἡμῶν ἀρχίσει διανοιγομένη, τὸ πρῶτον πρᾶγμα ὅπερ οἱ πάντες, γονεῖς καὶ συγγενεῖς, φίλοι καὶ διδάσκαλοι, αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐνστικτον τὸ φυσικὸν μᾶς παρουσιάζουσιν, ἐπισείοντες διαρκῶς καὶ ἀπειλητικῶς ὑπὲρ τὰς κεφάλας μας, εἶναι τὸ φάσμα τῆς στερήσεως, τῆς ἐνδείας, ὡς τὸν πρῶτον ἐχθρὸν καθ' οὗ ὀφείλομεν νὰ διευθύνωμεν πάσας τὰς προσπαθείας τοῦ πνεύματός μας, πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ χαρακτῆρός μας, πάντα τέλος τὰ μέσα, ἅτινα ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας. Ν' ἀπορύγωμεν τὴν ἔνδειαν, ν' ἀποκτήσωμεν περιουσίαν, νὰ βελτιώσωμεν τὴν οἰκονομικήν θέσιν μας, ἰδοὺ ἡ ὑπόκωφος ὠθησις, ἡ ἰθύνουσα πᾶσαν τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνατροφήν μας, ἰδοὺ ἡ σαρεστέρα ἀποκάλυψις ἡ παρουσιαζομένη εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ παιδός. Καὶ ἡ ὠθησις αὕτη δὲν εἶναι τεχνητή· τὸ πρῶτον πάθος τὸ ὑπάρχον καὶ δρῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου καὶ παντὸς ζώου εἶναι τὸ πάθος τῆς ζωῆς. Πρὸ παντὸς ἄλλου οἱ ἄνθρωποι, αἱ κοινωνίαι θέλουσι νὰ ζήσωσι· δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει εὐτελής τις σκώληξ ἀποστρεφόμενος τὴν ζωήν. Καὶ ἂν σποραδικῶς παράφρονές τινες στεροῦσιν ἑαυτοὺς τοῦ πολυτίμου τούτου ἀγαθοῦ, πράττουσι τοῦτο ἐπ' ἐλπίδι ἀπαλλαγῆς τῶν δεινῶν τοῦ παρόντος καὶ κρείσσονος ἀλλαχοῦ τύχης, οὕτως ὥστε ἡ αὐτοκτονία δὲν εἶναι ἀναγνώρισις τοῦ μηδενός, ἀλλὰ λελανθασμένη καὶ ἀτυχὴς ἀναγνώρισις τῆς ἀθανασίας.

Ἀλλὰ «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον ζήσεται ὁ ἄνθρωπος». Ὅσον σοβαρὰ καὶ ἂν ὑποτεθῶσι τὰ ὑλικὰ συμφέροντα, δὲν ἐπαρκοῦσι μόνα εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, διὸ καὶ παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη δευτέρας τάξεως κεφαλαίων, τῶν διανοητικῶν, εἰς ἃ ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος ὁ ἄνθρωπος τὴν ὑπεροχήν του, δι' ὧν ἄρχει τῆς φύσεως. Ἄνευ τῶν διανοητικῶν κεφαλαίων, ὁ ἄνθρωπος ἐρριμένος γυμνὸς καὶ ἀνωφελὴς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀχανοῦς φύσεως θὰ ἦν ἀσή-

μαντός τις παράγων· ἀλλ' ἄρετε νὰ λάμψῃ ἀπὸ διανοίας ἐπὶ τοῦ μετώπου του, θέσατε εἰς χεῖράς του τὰ ὅπλα τῆς ἐπιστήμης, καὶ θὰ ἴδητε τὰ μεγαλουργήματα, ἅτινα θὰ ἐπιτελέσῃ· ὁ νάνος ἀποβαίνει γίγας. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀνισότης τῶν ἴσων ἐκ τε τῆς φύσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ ἀνθρώπων.

Καὶ ἡ διανοητικὴ ὅμως ἀνάπτυξις δὲν εἶναι τὸ μόνον φάρμακον, ἡ πανάκεια δι' ἧς φαντάζονται ἀρελεῖς τινες ὅτι δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὰ δεινὰ τοῦ κόσμου, διότι, ἀρεθεῖσα ἀχαλίνωτος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ δεινὰ ταῦτα, δύναται νὰ ἐπιπροσθέσῃ νέα, μετατρεπόμενα εἰς τὸ δραστικώτατον τῶν δηλητηρίων. Εἶναι μάχαιρα ἀμφίστομος, ἣν ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ διδαχθῇ νὰ χειρίζηται, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἀνάγκη τρίτης τάξεως κεφαλαίων, τῶν ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι καὶ αἱ κοινωνίαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐημερήσωσιν. Εἶπον ἠθικὰ καὶ θρησκευτικά, καθόσον τὰ δύο ταῦτὰ εἶσιν ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένα· ἀφαιρέσατε τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, οὕτινος ὁ ὀφθαλμὸς εἰσδύει μέχρι τῶν μυχῶν τῆς καρδίας, ἡ δὲ ἐξουσία μᾶς παρακολουθεῖ πανταχοῦ ὡς ἐνθάρρυνσις ἢ χαλινός, καὶ πᾶσα ἠθικὴ ἀρχὴ ἐξέλιπεν. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον καὶ ἂν ὑποστηρίζωνται ἀλλαχόθεν, δὲν δύνανται ν' ἀντιστῶσιν ἐπὶ πολὺ κατὰ τῆς εἰσόδου τῶν παθῶν. Ὅπως ὑπακούσῃ τις, πρέπει νὰ φοβῆται, ὁ δὲ φόβος τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ὄπισθεν ἢ ὑπεράνω αὐτοῦ δὲν ἐμφανίζηται ἄλλος τις, εἶναι ὀραγμὸς λίαν ἀσθενὴς καὶ εὐχέρωτος.—Τὰ ἠθικὰ δὲ καὶ θρησκευτικὰ κεφάλαια ἀποτελοῦσι τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πράγματι, ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος φέρῃ ἐγκεχαραγμένην ἐπὶ τοῦ μετώπου αἴγλην τινὰ θείου φωτός, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δύναται νὰ διαλύσῃ διὰ τοῦ βλέμματος τὸ ἐξ ἀτόμων περικάλυμμα τὸ περιβάλλον αὐτόν, διότι αἰσθάνεται πάλλον ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα τῆς ὕλης ἀθάνατόν τι πνεῦμα, διότι πᾶσαι αἱ πραγματικότητες καὶ ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς κόρεσιν τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας του, πρὸς στείρευσιν τῆς πηγῆς τῶν ἐπιθυμιῶν του. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ἄνθρωπος εἶναι, καθὰ ἐδίδαξε καὶ ὁ ὕπατος τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων, ὃν φύσει θρησκευτικόν, καὶ πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ συνταράσσεται φρικιῶσα ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι τὸ πᾶν τετέλεσται ἅμα τὸ εὔθραστον σῶμά του καταπίσῃ εἰς κονιορτὸν καὶ ποσότης τις γῆς ῥιφθῇ ἐπὶ τοῦ φερέτρου, ὅπερ θὰ περικλείῃ μετὰ μικρὸν δρᾶκα ὕλης ἐν ἀποσυνθέσει. Ἄνευ τῶν ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν κεφαλαίων ἡ βαρβαρότης, ἡ ἐγκειμένη ἐν τῇ κυριαρχίᾳ τῆς ὕλης, ἀναθρώσκει καὶ ὁ ἄνθρωπος μετατρέπεται εἰς τὸ ἀγριώτατον τῶν θηρίων, τὸ αἰσθανόμενον τὴν ἐλευθερίαν του μόνον ὅταν δύναται νὰ κατασπαράζῃ πᾶν τὸ προσπίπτον εἰς τοὺς ὄνυχας του.

Ἰδοὺ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ἡ ἀνθρωπίνη ζωή. Τὰ ὑλικά, διανοητικὰ καὶ θρησκευτικὰ κεφάλαια ἀποτελοῦσιν ἐν ἀδιαιρέτῳ τριάδι τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κοινωνιῶν, τὴν δύναμιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν λαῶν. Καὶ ὅταν ἔθνος τι χωρῇ πρὸς τὴν παρακμήν του ἢ ἀποθνήσκῃ, τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ μαρασμοῦ ἢ ἀλλοιώσεως τῶν ὅρων τῆς ζωῆς, ἀλλὰ διότι τὰ διανοητικὰ ἢ θρησκευτικὰ αὐτοῦ κεφάλαια ἤρξαντο ἐκλείποντα. Καὶ ὅμως ἡ ἁπλουστάτη αὕτη ἀλήθεια διαφεύγει τὴν διορατικότητα τῶν πλείστων, ἐντεῦθεν δὲ πηγάζει καὶ ἡ περίοδος τῆς κρίσεως, ἣν διανύομεν.

Καὶ τῳόντι γενικῶς ἀνομολογοῦμεν ὅτι βασιλεύει ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας καχεξία καὶ ἀνησυχία, προαίσθημά τι ἐπαπειλουμένων δεινῶν. Πάντες παραδέχονται τοῦτο, πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἐναργείας τῶν πραγμάτων, διαφωνοῦντες μόνον ὡς πρὸς τὰ αἴτια. Οἱ πλείστοι ὑποθέτουσιν ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ πλημμελῶν θεσμῶν ἢ ἐκ τῆς πάλης τῶν κομμάτων, νομίζουσι δὲ ὅτι μερίς τις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κάλλιον τῆς ἄλλης καὶ ὅτι μεταρρυθμίσεις τινὲς ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, ἐπαρκοῦσιν ὅπως ἀποδώσωσι τὴν γαλήνην καὶ εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀνήσυχον ἀνθρωπότητα. Εἶναι πλάνη· ἡ ῥίζα τοῦ κακοῦ ἔγκειται ἀλλαχοῦ, βαθύτερον· πάσχομεν διότι στερούμεθα ἑνὸς ἢ πλειόνων τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ζωὴν κεφαλαίων. Τίνες δὲ ἢ τίνων ἐκ τούτων;

Δὲν μᾶς ἐλλείπουσι βεβαίως τὰ ὑλικὰ κεφάλαια, ἡ ἐνεργητικότης. Ἀπό τινος χρόνου πυρετώδης δραστηριότης ὠθεῖ ἀκατασχέτως τὴν γενεάν μας εἰς τὰ πρόσω. Ἐρευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις, πρόοδοι τῆς βιομηχανίας, ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις, κολοσσιαῖαι ἐργασίαι παντὸς εἴδους· ὁποῖον εὐρὺ πεδίον, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ ἀνθρωπίνη δραστηριότης. Καὶ δὲν εἶναι βεβαίως ἀξιόμεμπτον τοῦτο, καθόσον ἐκ τῆς ἐργασίας, ἀνάγκης καὶ καθήκοντος τοῦ ἀνθρώπου, ἐξαρτᾶται ἡ ἀπόκτησις τῶν ὑλικῶν κεφαλαίων. Ἡ ἐργασία, οἱασδήποτε φύσεως, ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, καθόσον εἶναι συνεταιρισμός, ἐπιτρέψατε τὴν ἔκφρασιν, μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δημιουργὸς τοῦ παντὸς κατέλιπεν ὑπό τινα ἔποψιν τὸ ἔργον του ἡμιτελές, οὐχὶ ἐξ ἐλλείψεως βεβαίως ἰσχύος, ἀλλὰ θέλων νὰ καλέσῃ εἰς συμμετοχὴν τὰ πλάσματά του. Τὰ σπέρματα τῆς ζωῆς ὑπάρχουσιν ἁπανταχοῦ, ἀλλ' ἀναμένουσι χεῖρα βοηθουμένην ὑπὸ τῆς διανοίας, καὶ ἡ χεὶρ αὕτη εἶναι ἡ τοῦ ἀνθρώπου· «ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ» (Ψαλμ. 103). Διασχίζει οὗτος, καλλωπίζει καὶ καθωραΐζει ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου του τὴν γῆν, λαμβάνει τὸν ἄμορφον ὄγκον τοῦ λίθου καὶ ἐναποτυποῖ ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἐν τῇ διανοίᾳ του ἰδέας τοῦ καλοῦ, τοῦ ὡραίου, ἐξάγει ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς τὰ μέταλλα, χρησιμοποιῶν αὐτὰ εἰς τὰς ἀνάγκας του, ἀνορύσσει τὰς ἀπὸ μυριάδων ἐτῶν ἐν τοῖς κευθμῶσι τῆς γῆς ἀπολελιθωμένας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ἡ βιομηχανία ἀναθρώσκει μετὰ τῶν θαυμασίων αὐτῆς κατακτήσεων, γνωρίζει τὰ εἰς τὸ ἀχανὲς ἄπειρον περιπλανώμενα οὐράνια σώματα, δίδει πτέρυγας εἰς τὰς ἰδέας, συνδυάζει τοὺς ἤχους

καὶ τὰ χρώματα. Καλλιτέχνης, βιομήχανος, ἐργάτης, ὁ ἄνθρωπος εἶναι συνέταιρος, συνεργὸς τοῦ Θεοῦ.— Οὔτε μᾶς ἐλλείπουσι τὰ διανοητικὰ κεφάλαια, ἂν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰς ὑπερανθρώπους προσπαθείας, ἃς καταβάλλομεν πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀμαθείας καὶ διάδοσιν τῆς παιδείας.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἀποτελοῦσιν ὅλον τὸν ἄνθρωπον, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀρκεῖ νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου ἀναντιρρήτου γεγονότος. Πόθεν προέρχεταί ποτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς τοιαύτης δραστηριότητος ἡ ἀθυμία καὶ ἀπογοήτευσις νὰ μᾶς κυριεύῃ, ἡ δυστυχία οὐ μόνον νὰ ὑφίστανται, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξάνῃ, σκυθρωπάζοντα πρόσωπα καὶ μεμψιμοιρίαι νὰ προσβάλλωσι διαρκῶς τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μας, ὁ βίος ἐν ἑνὶ λόγῳ νὰ μᾶς φαίνηται ὡς φορτίον ὁσημέραι βαρύτερον καθιστάμενον; Διότι ἡ ἐνέργειά μας κατεξαντλεῖται μόνον ἐξωτερικῶς, διότι εὑρίσκομεν μὲν καιρὸν διὰ πάσας τὰς ἑορτὰς καὶ διασκεδάσεις, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξοικονομήσωμεν ὀλίγα λεπτὰ ὅπως περισυλλεγῶμεν καὶ κατελθόντες εἰς τὸ βάθος τῆς συνειδήσεώς μας ἐξετάσωμεν τί συμβαίνει ἐκεῖ, διότι παρημελήσαμεν καὶ ἀπωλέσαμεν τὰ θρησκευτικά μας κεφάλαια, διότι καὶ αὐτὴ ἡ τοσοῦτον ἐκθειαζομένη εὐσέβειά μας περιωρίσθη εἰς ἐξωτερικούς τινας ψυχροὺς μόνον τύπους μὴ ἐνοχλοῦντας τὰ πάθη καὶ τὰς κακίας μας, διότι ἡ καρδία μας εἶναι πλήρης μυρίων πραγμάτων, ἐξαιρουμένου τοῦ Θεοῦ. Ἰδοὺ ἡ ἀληθὴς πηγὴ τοῦ κόρου, τῆς δυσφορίας, τῆς ἀηδίας, τῆς ζωῆς, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ διασκεδάσῃ. Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ὁ ἥλιος τῆς φυσικῆς, ὅταν δὲ διαρρήξωμεν τὴν πρὸς αὐτὸν σχέσιν, μάτην κοπιῶμεν. Δυνάμεθα νὰ ἐξαντλήσωμεν πᾶσαν ἀπόλαυσιν, νὰ αὐξήσωμεν τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν μας νὰ διαταράξωμεν τὰ φυσικὰ στοιχεῖα, ν' ἀπαλείψωμεν τὰς ἀποστάσεις, νὰ μετατρέψωμεν τὰς ξηρὰς εἰς θαλάσσας, νὰ διατρήσωμεν τὰ ὄρη, ν' ἀλλοιώσωμεν ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς εἰς τρόπον, ὥστε οἱ ἀκόλουθοι αἰῶνες νὰ μένωσιν ἐκθαμβοι καὶ ἐλιγγιῶντες πρὸ τῶν θαυμάτων τοῦ ἡμετέρου, καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ἀνακαλύψωμεν ὅτι εὕρομεν τὰ πάντα, ἐκτὸς τοῦ σπουδαιοτέρου, τῆς ψυχικῆς εὐτυχίας μας.

Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν στιγμαὶ καθ' ἃς ταῦτα, ἀμερίμνως ὑπὲρ πάντων τῶν λοιπῶν καθηκόντων των, κωφεύοντα εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, συγκεντροῦσι πᾶσαν τὴν προσοχήν των περὶ δύο τινά, ἐργασίας καὶ ἡδονάς· ἐργασίας ὅπως πορίζωνται χρήματα, ἡδονὰς ὅπως δαπανῶσι ταῦτα, ἀτιμάζοντα τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ σώματος. Καὶ ὅταν λαός τις φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, εὑρίσκεται ἐν πλήρει παρακμῇ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὀλέθρου, ὅστις θὰ ἐνσκήψῃ ἐξαπίνης ὡς θύελλα «Ἐκάλουν (λέγει ὁ Θεὸς), ἐκάλουν καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου· κἀγὼ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ὑμῶν, ἡνίκα ἂν ἐπιγένηται ὑμῖν ὁ ὄλεθρος, ἐπιγελάσομαι . . . ἡ δὲ ἀπώλεια ὑμῶν ὁμοία καταιγίδι» (Ἡσαΐας). Ὁμοία καταιγίδι! Πολλάκις κατὰ τὰς θερινὰς ἡμέρας ἡ ῥύσις φαίνεται ἐν νηνεμίᾳ καὶ πληρεστάτῃ ἁρμονίᾳ· καὶ ὅμως μετά τινας στιγμὰς ἐκρήγνυται ἡ καταιγίς. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκπλήττονται καὶ ἀποροῦσιν, ἀλλὰ δὲν συμμερίζεται τὴν ἔκπληξιν ταύτην καὶ ὁ ἐπιστήμων, ὁ γινώσκων ὅτι αἱ μεγάλαι ἀτμοσφαιρικαὶ διαταραχαὶ παρασκευάζονται βραδέως καὶ ἀνεπαισθήτως. Νόμος τις φυσικὸς τροποποιεῖται καὶ ἡ ἰσορροπία διαταράττεται· βαθμιαίως ἡ ἀτμόσφαιρα πυκνοῦται, οἱ ἀτμοὶ ἀνυψοῦνται, τὰ νέφη σχηματίζονται καὶ ὁ κεραυνός, ὃν ἀπέκρυπτον, διασχίζει αὐτὰ ἐπιρρέων τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφήν. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἔθνη. Ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ὥρα τῆς καταστροφῆς, ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐκπληττόμενοι, τρίβοντες τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ θρηνῳδοῦντες ὡς ἄλλοι Ἱερεμίαι: πῶς συνέβη τοῦτο; Ἡ ἐξήγησις θὰ μᾶς δοθῇ ὑπὸ τοῦ παρελθόντος. Ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν συναθροίζονται πολλάκις τὰ σφάλματα αὐξάνοντα ἐφ' ὅσον παρέρχεται ὁ χρόνος. Βαθμηδὸν σχηματίζεται ἁλυσίς τις, ἕκαστος τῶν κρίκων τῆς ὁποίας ἐνισχύει τὸν προηγούμενον· εἶναι κῦμά τι ἐξογκούμενον ἐφ' ὅσον προβαίνει, ἀκατάσχετον, ταμεῖον ἐν ᾧ συσσωρεύονται πάντα τὰ ἐγκλήματα τὰ προκαλοῦντα τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ σκάνδαλα καὶ αἱ ἀδικίαι, ἡ ἰδιοτέλεια καὶ ὁ ἐγωισμός, ὁ πυρετὸς τῶν χρημάτων, ἡ λύσσα τῶν ἡδονῶν, ἡ περιφρόνησις, τὸ μῖσος τῆς ἀδικίας. Ἔπειτα ὅταν πληρωθῇ τὸ μέτρον, ὁ Θεὸς ἀποσύρει τὴν χεῖρά του καὶ οἱ λαοὶ παραπαίοντες, κατὰ τὴν ζωηρὰν ἔκφρασιν τῆς Γραφῆς, παραπαίοντες ὡς οἰνόφλυγες, κατέρχονται μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ χαῖνον βάραθρον, αἰφνιδία τις λαίλαψ τοὺς σαρώνει ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ ἄλλοι καταλαμβάνουσι τὴν θέσιν των. Δὲν πλησιάζομεν δὲ νὰ πληρώσωμεν τὸ μέτρον τοῦτο;

Καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξετάσωμεν προσεκτικῶς καὶ κατὰ βάθος τὴν κοινωνικήν μας κατάστασιν καὶ νὰ μὴ ἀτενίσωμεν θλιβερῶς καὶ ἀνησύχως τὸ μέλλον, διακρίνοντες ὑποβόσκοντα ὑπὸ τὸ ἐπίπλαστον ψιμύθιον τοῦ κομψοῦ πολιτισμοῦ μας τὰ στοιχεῖα ταχείας παρακμῆς καὶ διαλύσεως. Χωρὶς νὰ παραγνωρίσωμεν τὴν πίστιν καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς διατηρουμένας ἐν τῇ ὑγιεῖ μερίδι τοῦ ἔθνους, εἶναι εὐχερὲς νὰ παρακολουθήσωμεν τὸν χείμαρρον τῆς διαφθορᾶς καὶ ἀσεβείας, τὸν εὐρύνοντα ὁσημέραι τὰ ὁριά του καὶ ἀπειλοῦντα νὰ κατακλύσῃ τὸ πᾶν. Ῥίψατε ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς κοινωνίας μας καὶ ἀναμετρήσατε τὴν βραδεῖαν, ἂν θέλητε, ἀλλὰ διαρκῆ κατάπτωσιν πάσης ἠθικότητος, τὴν γενικὴν ἀχαρακτηρισίαν, τὴν λατρείαν τοῦ συμφέροντος τὴν ἀντικαθιστῶσαν τὰ πάντα, τὴν ἔλλειψιν παντὸς γενναίου αἰσθήματος εἰς τὴν ἐκνευριζομένην ὑπὸ τῆς ἡδονῆς νέαν γενεάν μας, τὴν ἐλαστικότητα τῶν συνειδήσεων καὶ τὴν ἐπιπολαιότητα, πρὸ τῆς ὁποίας ἐκλείπει πᾶσα σοβαρότης τοῦ βίου, καὶ κρίνατε ἂν τὰ λείψανα τῶν ἀρετῶν τὰ πε-

ρισωζόμενα ἐν ἡμῖν, παρεμφερῆ πρὸς τὰ καχεκτικὰ φυτὰ τὰ βλαστάνοντα καὶ ἐπὶ τῶν σκοπέλων τῶν διαυλακουμένων διαρκῶς ὑπὸ τῆς μανίας τῶν θυελλῶν καὶ τῆς λύσσης τῶν κυμάτων, ἐξαρκῶσιν ὅπως ἀποτελέσωσιν ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῶν κινδύνων τούτων ἀντίρροπον.

Ἀνησυχοῦμεν καὶ δικαίως διὰ τὸν κλονισμόν, τὸν ὁποῖον ὑπέστη κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἡ δημοσία πίστις καὶ τιμιότης, τὸ πολυτιμότερον τοῦτο τῶν ἀγαθῶν παντὸς λαοῦ· καὶ ὅμως εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς καταστάσεώς μας. Ὅταν αἱ θρησκευτικαὶ ἀρχαὶ δὲν ρυθμίζωσι τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ πάντα περιορίζωνται εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις, κέρδος καὶ ἡδονή, ἡ πλεονεξία καταπατεῖ καὶ τὰς στοιχειωδεστέρας διατάξεις τοῦ θείου νόμου. Τότε ὁ ἄνθρωπος παραδίδοται, ἄνευ τύψεως τοῦ συνειδότος εἰς ἐπιχειρήσεις, ἐν αἷς ἐκλείπει πᾶς σεβασμὸς πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ ἄλλου, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν ἀξιοπρέπειαν, οὕτω δὲ ἀποκτᾶται ἡ ἕξις νὰ μὴ ἐπιζητῆται ὁ σχηματισμὸς περιουσίας εἰς τὴν ἔντιμον καὶ ἀνένδοτον ἐργασίαν, ἀλλ' εἰς τυχαίους συνδυασμούς. Ὁ πυρετὸς τοῦ κέρδους, διερεθιζόμενος ὑπὸ τοῦ παραδείγματος τῆς ἐπιτυχίας τοιούτων ἐνόχων ἐπιχειρήσεων κυριεύει καὶ ἡ ἀδικία παρίσταται ὡς ἱκανότης, ἡ κλοπὴ ὡς εὐφυὲς τέχνασμα. Τότε ἐκρήγνυνται περιοδικῶς τὰ δημόσια ἐκεῖνα σκάνδαλα κακῆς πίστεως, ἅτινα συγκινοῦσι μὲν καὶ ταράττουσι τὴν κοινὴν γνώμην, ἀλλ' οὐδὲν τὸ ἔκτακτον ἔχουσιν, ὄντα φυσικὴ ἀπόρροια τῆς καταστάσεως κοινωνίας, ἐν ᾗ ἡ θρησκεία περιωρίσθη, καθὰ ἔρθημεν εἰπόντες, εἰς τυπικότητας, ἔπαυσε δὲ ν' ἀποτελῇ τὸν γνώμονα τὸν ρυθμίζοντα τὰς πράξεις μας.

Ἐπαιρόμεθα καὶ γαυριῶμεν ἐπὶ τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει μας, ἐπιδιωκύντες μετ' αὐταρεσκείας τὰς πολυπληθεῖς σχολάς, ἃς μετὰ τοσούτων μόχθων ἱδρύσαμεν καὶ συντηροῦμεν, ἀπεκδεχόμενοι παρ' αὐτῶν τὴν μόρφωσιν καὶ ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνίας. Τὰ δὲ ἀποτελέσματα; Ὁ τύρος, ἡ ἡμιμάθεια, ἡ ἀναιδὴς καὶ αὐθάδης συμπεριφορά, καὶ παραγνώρισις πάσης κοινωνικῆς ὑπεροχῆς· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἡ περιφρόνησις τῆς θρησκείας τῶν πατέρων μας, τῶν ἑώλων αὐτῶν καὶ εὐρωτιωσῶν δοξασιῶν, τῶν καλουμένων χριστιανισμός, καταλλήλων μὲν ἴσως πρὸς συγκράτησιν τοῦ ὄχλου ἢ τοῦ ἀσθενοῦς φύλου, ἀλλ' ἀναξίων τῶν πεπολιτισμένων τέκνων τοῦ φθίνοντος ΙΘ' αἰῶνος, τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν ἀποφοίτων τῶν Πανεπιστημίων καὶ Γυμνασίων καὶ Διδασκαλείων μας. Ἰδοὺ τί ἤρξατο λεγόμενον καὶ μεταξὺ ἡμῶν, ἢ ἂν δὲν λέγηται εἰσέτι δημοσίᾳ, ἕνεκεν εὐνοήτων λόγων, ψιθυρίζεται ὅμως μετ' ἀρκούσης ἐντάσεως, ὥστε ν' ἀντιλαμβάνηται τοῦτο καὶ ὁ ἁπλούστερος ὄχλος· διὰ τί δὲ τοῦτο; Διότι παραδεχόμεθα μὲν ὅτι ἡ διανοητικὴ ἀγωγὴ δέον νὰ συμπληρῶται ὑπὸ τῆς θρησκευτικῆς, ἀλλ' ἐνομίσαμεν ὅτι ἀρκεῖ καὶ ὑπεραρκεῖ πρὸς τοῦτο ἂν ἐνσηνώσωμεν μετὰ μεγίστης γλισχρότητος εἰς τὰ κατάφορτα προγράμματα τῶν σχολῶν μας ὥρας τινὰς θρησκευτικῆς διδασκαλίας· τούτου δὲ γενομένου, ἐθεωρήσαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς οὐ μόνον ἀπηλλαγμένους τῆς ὑποχρεώσεως νὰ προπαρασκευάζωμεν καὶ ὑποβοηθῶμεν διὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς τὸ ἔργον τῆς σχολῆς, ἀλλὰ καὶ δυναμένους ν' ἀντιπράττωμεν, ἀπαλείφοντες καὶ αὐτὰς τὰς ἀσθενεῖς ἐντυπώσεις τῆς σχολῆς διὰ διαγωγῆς ἀντικειμένης πρὸς πάνθ' ὅσα ἐδιδάχθησαν, ἐνισχύοντες οὕτως ἐν αὐτοῖς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία δὲν εἶναί τι οὐσιῶδες, σκοποῦν τὴν ρύθμισιν τοῦ βίου, ἀλλὰ πάρεργόν τι. ἐκμανθανόμενον πρὸς τέρψιν καὶ στολισμὸν τοῦ νοός, ὡς ἡ μυθολογία καὶ ἡ ποίησις.

Ὁποία ἡ οἰκογένεια, τοιοῦτον καὶ τὸ ἔθνος. Λαός τις δύναται ν' ἀντιμετωπίσῃ εὐέλπις τοὺς μείζονας τῶν κινδύνων, ἐφόσον διατηρεῖται ἀκμαία καὶ γόνιμος ἡ πηγή, ἀφ' ἧς ἀντλεῖ τὴν ζωήν. Ἀλλ' ὅταν ἡ ἀταξία εἰσερπύσῃ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ὅταν οἱ δεσμοὶ οἱ συνδέοντες τὰ μέλη αὐτῆς ἄρξωνται χαλαρούμενοι τὸ πᾶν ἀπώλετο, τὸ κακὸν προκαλεῖ τοσοῦτον μείζονας ζημίας, ὅσον εἶναι βαθύτερον, καθὼς ἀπόλλυται ἀνεπιστρεπτεὶ τὸ δένδρον, οὗτινος προσεβλήθη ἡ ρίζα, παρ' ὅλην τὴν ἐπίπλαστον ζωτικότητά του. Παραπονούμεθα ὅτι τὸ οἰκογενειακὸν αἴσθημα ὀσημέραι ἐλαττοῦται καὶ ἐξασθενεῖ, ὅτι ἡ φωνὴ τῶν γονέων ἔπαυσε νὰ ᾖ σεβαστὴ εἰς τὰ τέκνα, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ προώρων τάσεων πρὸς ἀνεξαρτησίαν· καὶ πράγματι κατέστη τι σύνηθες ἡ ἀπάντησις τέκνων συμπεριφερομένων πρὸς τοὺς γονεῖς ὡς ἴσος πρὸς ἴσον, ἐπιβαλλύντων αὐτοῖς ὅρους μετὰ τῆς ἀγερώχου κουφονοίας τῶν 18 ἢ 20 ἐτῶν, τῶν θεωρούντων ὡς δικαίωμα τὴν εὐεργεσίαν καὶ ἀπαιτούντων ὡς ὀφειλὴν τὸ δῶρον. Καὶ πῶς θέλετε νὰ διατηρηθῇ τὸ αἴσθημα τοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς σεβασμοῦ ἀκμαῖον, ὅταν ὁ πατὴρ ἐλάχιστα μεριμνᾷ περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν τέκνων του, νομίζων ὅτι ἐξεπλήρωσε πάντα τὰ πρὸς αὐτὰ καθήκοντά του εἰσάγων ἔν τινι σχολῇ καὶ ἀποτίων τὰ δίδακτρα, ἢ ὅταν ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀφοπλίζῃ αὐτὴ ἑαυτήν, ἀφαιρουμένη τὸ δικαίωμα τοῦ διατάσσειν ὅ,τι δὲν γινώσκει νὰ τηρῇ; Ὅταν ἡ μήτηρ, ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου μερίμνης τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ διατήρησις τοῦ τοσοῦτον εὐαισθήτου ἄνθους, ὅπερ ἡ ἐλαχίστη πνοὴ μεμολυσμένης καὶ νοσηρᾶς ἀτμοσφαίρας δύναται νὰ κηλιδώσῃ ἀνεπανορθώτως, ὅταν ἡμήτηρ μόνον ἐν ἐλλείψει ἄλλης ἀσχολίας ἀσχολῆται εἰς τὰ μητρικά της καθήκοντα, προτιμῶσα, ὁσάκις δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τούτων εἰς μισθωτοὺς θεράποντας ἢ θεραπαινίδας, οὕτω δὲ τὰ τέκνα ἀρίενται δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἄνευ ἐπιβλέψεως;— Εἰς πόσας οἰκογενείας οἱ γονεῖς μεριμνῶσιν ὅπως καταρτίσωσι βιβλιοθήκην ἐκ ταρπνῶν καὶ ὠφελίμων βιβλίων, δι' ὧν καὶ αἱ ὧραι νὰ παρέρχωνται εὐάρεστως καὶ ὁ νοῦς νὰ πλουτίζηται διὰ ποικίλων γνώσεων; Καὶ ὅμως βιβλιοθήκας θ' ἀπαντήσῃ τις σήμερον μόνον παρά τισιν ἐπιστήμοσι-

διὰ τοὺς λοιποὺς ἐξαρκοῦσι τὰ διάφορα καὶ αἱ ἐπιφυλλίδες τῶν ἐφημερίδων, τὰ διάφορα ὅπως μὴ μᾶς διαφεύγῃ τι τῶν σκανδάλων τῆς ἡμέρας, αἱ ἐπιφυλλίδες καὶ τὰ μυθιστορήματα—τὰ ἀποτελοῦντα ὁλόκληρον φιλολογίαν καὶ ἐν οἷς τὰ ταπεινότερα καὶ εὐφλεκτότερα τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν οὐ μόνον ἐκτυλίσσονται δημοσίᾳ καὶ δικαιολογοῦνται, ἀλλὰ καὶ ἐξυμνοῦνται, προκηρύσσονται ἐν θριάμβῳ, στολίζονται μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα,—ὅπως δηλητηριάζωσιν ἀθορύβως, ἀλλ' ἀσφαλῶς, τὴν κοινωνίαν.

Παραπονούμεθα διὰ τὴν δημοσιότητα τοῦ κακοῦ, ἀποπτύσαντος πλέον πᾶσαν αἰδὼ καὶ ἐπιδεικνύντος ἑαυτὸ ἀγερώχως καὶ ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ, διὰ τὰ σκάνδαλα ἅτινα δὲν φροντίζομεν οὔτε κἂν νὰ συγκαλύψωμεν, παραπονούμεθα ὅτι διεσείσθη ἐκ βάθρων τὸ γόητρον τῆς ἐξουσίας, ὅτι δὲν σεβόμεθα οὐδὲν καὶ οὐδένα εἰς οἱανδήποτε βαθμίδα τῆς κοινωνικῆς κλίμακος, καὶ ὅτι μόνος ὁ φόβος συγκρατεῖ ἡμᾶς εἰσέτι ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ἀφηνιάσεως. Καὶ σᾶς φαίνεται τοῦτο παράδοξον; καὶ διατί, παρακαλῶ, νὰ σεβασθῶμεν τὸν νόμον καὶ τὰς θελήσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν δὲν σεβώμεθα τὸν νόμον καὶ τὰς θελήσεις τοῦ Θεοῦ;—Καὶ ἐνώπιον τῆς λυπηρᾶς ταύτης καταστάσεως, ἧς μόνον ἄτιχνον καὶ ἀτυχῆ σκιαγραφίαν ἐλλείψει χρόνου παρεθήκαμεν, θὰ ἦτο παράτολμον ἂν ἤθελέ τις νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἔλεγεν ἐκκλησιαστικός τις συγγραφεὺς τοῦ Δ' αἰῶνος πρὸς τοὺς Ρωμαίους, δεικνύων αὐτοῖς τοὺς Γότθους καὶ Βανδάλους, περιφρονουμένους ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀξέστους καὶ βαρβάρους καὶ οἵτινες μολοταῦτα προώριστο νὰ τοὺς ἀντικαταστήσωσιν, «οὗτοι αὐξάνουσιν, ἡμεῖς δὲ ἐλαττούμεθα, ἀκμάζουσιν, ἡμεῖς δὲ παρακμάζομεν, ἀνυψοῦνται, ἡμεῖς δὲ ταπεινούμεθα;»

Μία τῶν ὡραιοτέρων εἰκόνων, ἃς παρουσιάζει ἡμῖν ἡ ἱστορία εἶναι οἱ προφῆται ἐκεῖνοι τοῦ Ἰούδα, οἵτινες διεδέχοντο ἀλλήλους, προσπαθοῦντες νὰ προφυλάξωσι τὴν χώραν των ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν κινδύνων. Διαφλεγόμενοι ὑπὸ τῆς ἀγνοτέρας φιλοπατρίας οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι μετ' ἴσης μερίμνης κατεπολέμουν τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ διέλυον τὰς παραλόγους αὐταπάτας. Δὲν ἐφοβοῦντο πρὸ τῶν κινδύνων τοῦ μέλλοντος νὰ ἐγείρωσι τὴν φωνὴν ὅπως ὑποδείξωσι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τὰ σφάλματα καὶ τὰς παρεκτροπάς, τὰς διακυβευούσας τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἔθνους των. Καὶ ὅταν, μὴ εἰσακουσθέντες ἐγκαίρως, περιελαμβάνοντο ἐν τῇ κοινῇ καταστροφῇ, ἐκεῖ κάτω, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἔνθα συνεμερίζοντο τὴν τύχην τοῦ λαοῦ τοῦ κωφεύσαντος εἰς τὰς παρακλήσεις των, εἶχον τὴν συνείδησίν των ἥσυχον, μαρτυροῦσαν ὅτι παρέσχον τοῖς συμπολίταις των πάσας τὰς δυνατὰς συμβουλὰς καὶ προειδοποιήσεις.

Ἐφάμιλλοι τούτων οἱ κλεινοὶ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρες ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ αὐτοῦ καθήκοντος, μᾶς ἐδίδαξαν ἐν τοῖς ἀθανάτοις μνημείοις, ἅτινα ἐκληροδότησαν ἡμῖν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὅτι ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας θεωρητέος ὁ ἀποδειλιῶν πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ καὶ συγκαλύπτων τὰ κακῶς ἔχοντα. Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰ ἔθνη καθὼς καὶ τὰ ἄτομα ἐπιδεκτικὰ θεραπείας, ὁσονδήποτε ἐπισφαλὴς καὶ ἂν ᾖ ἡ θέσις των, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁρᾷ νὰ ἀνανήψωσιν ἐκ τοῦ ληθάργου καὶ μὴ μένωσιν ἐν ἀναλγησίᾳ πρὸ τοῦ κοινοῦ κινδύνου. Παριστάμεθα σήμερον μάρτυρες τοῦ θλιβεροῦ θριάμβου τοῦ εὐαγγελικοῦ λογίου «ᾧ ἔσπειρεν ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει»· ἐσπείραμεν τὴν ἀσέβειαν, τὴν περιφρόνησιν τοῦ θείου νόμου, θερίζομεν σήμερον τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν δυσκολίαν, τὴν ἀπειλοῦσαν νὰ μᾶς καταποντίσῃ. Τί τὸ πρακτέον λοιπόν; Ἀντὶ νὰ κινῶμεν σχετλιαστικῶς τὴν κεφαλὴν καὶ κατεξαντλώμεθα εἰς ἀνωφελεῖς ἀντεγκλήσεις ἀπεκδυόμενοι πᾶσαν εὐθύνην καὶ ἐπιρρίπτοντες ταύτην οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δέ, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πάντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς μέλη τῆς κοινωνίας εὐθυνόμεθα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπὶ τῇ παρούσῃ καταστάσει, καὶ νὰ ἐπιδιώξωμεν ἐν ὁμονοίᾳ, καὶ ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ του τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων. Πρὸ παντὸς δ' ἄλλου δέον νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, ἃς ἐγκατελείψαμεν ἐν τῇ πράξει, καθιστῶντες αὐτὰς τὸν ἄξονα τοῦ τε ἀτομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου· τότε δὲ ἡ ἀχλὺς τῆς ὕλης ἡ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας θὰ διαλυθῇ, ὁ πέπλος τοῦ ληθάργου θὰ καταπέσῃ καὶ ἡ ζωογόνος φωνὴ τοῦ Σωτῆρος θ' ἀντηχήσῃ εἰς τὰ ὦτα μας, ὅπως ἐν ἄλλαις κρισίμοις περιστάσεσι, κράζουσα ὅ,τι καὶ πρὸς τὸν παρὰ τὴν Ἰεριχὼ τυφλὸν «ἀνάβλεψον, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε». Γένοιτο.

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ*

Η' ΤΟ ΕΒΔΟΜΟΝ ΑΙΤΗΜΑ.

Τὸ ἕβδομον αἴτημα συνδέεται στενότατα μετὰ τῶν προηγουμένων, ἀποτελοῦν τὴν ἀναγκαίαν συμπλήρωσιν τοῦ συνόλου τῶν αἰτημάτων, ἑπομένως στενὴν ἔχει συνάφειαν καὶ μετὰ τοῦ ἕκτου αἰτήματος. Τὸ ἕβδομον αἴτημα ἔχει κατὰ λέξιν οὕτω: «ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Τινὲς τῶν νεωτέρων μετέῤῥασαν τὴν λέξιν *πονηροῦ* διὰ τῆς λέξεως *κακοῦ*, καὶ ἡ μετάῤῥασις δ' αὐτῶν αὕτη δικαιολογεῖται ἀρκούντως, διότι τὸ κακόν, ἡ ἁμαρτία, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, ὁ πονηρός, εἶναι πάντοτε ἀχωρίστως συνδεδεμένα. Ζῶντες ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ἁμαρτίας περιεστοιχισμένοι ἐσμὲν πάντοτε ὑπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὅτι ὁ πλανήτης ἡμῶν, ἡ γῆ, εἶναι κοιλὰς τοῦ κλαυθμῶνος, ὅτι εἶναι πλήρης δεινῶν, ταλαιπωριῶν καὶ στοναχῶν, τοῦτο πάντες καλῶς γινώσκομεν, ἑπομένως τὸ κακὸν εἶναι ἀρχαῖον ὡς ἡ ἁμαρτία. Τὸν

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 317—318 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

κόσμον τοῦτον ἀπεκάλεσαν θεολόγοι τινὲς μέγα νοσοκομεῖον, οὗ τὰς κλίνας τῶν ἀσθενῶν ἀδύνατον νὰ ἀριθμήσῃ τις· ἀλλ' αἱ ὀδυνηρότεραι νόσοι δὲν εἶναι αἱ τοῦ σώματος ἡμῶν· ὀδυνηρότερον κεντᾷ ἡμᾶς ἡ κακολόγησις τοῦ ὀνόματος ἡμῶν, ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος ἡμῶν διέγερσις ὑποψίας, ἡ περὶ τῆς θελήσεως καὶ τῶν καλῶν ἡμῶν διαθέσεων ἀμφιβολία, ἡ χλεύη παντός, ὅπερ θεωροῦμεν ἱερόν. Πρὸς τούτοις ἕτεροι ἀπεκάλεσαν τὸν κόσμον τοῦτον μέγα δεσμωτήριον· ἀλλ' αἱ μᾶλλον βαρεῖαι ἅλυσσοι δὲν εἶναι αἱ ἐκ σιδήρου κατεσκευασμέναι· βαρύτεραι καὶ πιεστικώτεραί εἰσιν αἱ ἅλυσσοι ὀνόματος ἀδικαιολογήτου καὶ ὅμως ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν τυγχάνοντος· πιεστικώτεραί εἰσιν αἱ μέριμναι, αἱ πᾶσαν ἐλευθέραν πτῆσιν τῆς ψυχῆς ἀναστέλλουσαι καὶ ἀνακόπτουσαι· πιεστικώτερον εἶναι ὅταν ἡ δύναμις ἡμῶν ἀποβαίνῃ βάρος ἐπαχθὲς διὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν. Ἕτεροι ὠνόμασαν τὸν κόσμον τοῦτον οἶκον δακρύων· ἀλλ' ὀφείλομεν πλείονα δάκρυα νὰ χύσωμεν κατὰ τὸν βίον ἡμῶν, παρ' ὅσα χύνομεν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῆς φιλοτιμίας ἡμῶν. Ὁ βίος ἡμῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ κλαίειν καὶ μετὰ τοῦ κλαίειν, ἄνευ δὲ δακρύων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λήξῃ. Οἱ δὲ στενάζοντες καὶ μὴ χύνοντες δάκρυά εἰσιν ἀπειροπληθεῖς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Ὡσαύτως ἕτεροι ἀπεκάλεσαν τὸν κόσμον τοῦτον μέγα νεκροταφεῖον. Παρερχόμεθα ἀδιαλείπτως τάφους χωρὶς νὰ θάψωμέν τινα ἐξ ἡμῶν καὶ ὅμως ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα νεκροθάπται. Θάπτομεν εὐγενῆ τινα σκοπόν, φιλάνθρωπόν τινα πρᾶξιν, θάπτομεν εὐγενῆ αἰσθήματα, ἀλλεπαλλήλως δύει ἐν ἡμῖν πᾶν ἰδεῶδες καὶ ματαιοῦται ἐλπὶς μετ' ἐλπίδα. Ἡ γῆ ἄρα ἐστὶ πράγματι κοιλὰς τοῦ κλαυθμῶνος, ὁ δὲ κόσμος, τὸ σύμπαν, ἐν τῇ ἀνθηρᾷ αὐτοῦ περιβολῇ, ἐν τῷ κάλλει τῆς βλαστήσεως αὐτοῦ, διατελεῖ ὁ αὐτὸς περιοδικῶς θάλλων καὶ μαραινόμενος, διότι πᾶσα ὕπαρξις σχοῦσα ἀκμὴν θὰ ἔχῃ καὶ τὴν παρακμήν αὐτῆς.

Τίνων αἰσθημάτων ἐμφορούμενος καὶ τίνων σκέψεων ἔμπλεως ἀπαγγέλλεις κατὰ μίμησιν τὸν λόγον τοῦ ψαλμῳδοῦ περὶ τῆς κοιλάδος τοῦ κλαυθμῶνος; Ὁ ἐπιπόλαιος ψελλίζων λέγει: εὐδαίμων ἐστὶν ὁ λησμονῶν τὸ ἀμετάβλητον καὶ τὸ ἀναλλοίωτον, ἡ δὲ ἀδιαφορία στενάζουσα φωνεῖ: ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν τὸν βίον οἷος ὑπάρχει· ἡ φιληδονία καὶ ἡδυπάθεια σκέπτεται ὡς ἑξῆς: τὸ κάλλιστον ἐστὶν ἡ τέρψις· ἡ μελαγχολία στένουσα λέγει: ὦ εἴθε νὰ παρήρχετο τοῦτο, εἴθε νὰ ἐξηφανίζετο ἀπὸ τῶν ὀρθαλμῶν μου· ἡ ἀπάθεια λέγει: τὸ τέλος ἐστὶ κύριον, τὸ τέλος δεσπόζει· ὁ ἀπαισιόδοξος μαντεύει: τὸ ὑπάρχον καὶ ὑριστάμενον εἶναι ἄξιον καταστροφῆς. Ὁ χριστιανὸς ὅμως, ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος συνοψίζει πάσας τὰς νόσους τοῦ τε σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, πάσας τὰς βασανιστικὰς ἁλύσσους, πάντα τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμούς, πάντας τοὺς τάφους ἐν τῇ λέξει *πονηροῦ* καὶ προσευχόμενος λέγει «ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ».

Ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς δὲν παραπονεῖται διὰ τὸ βάρος καὶ τὸ ἄχθος τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, δὲν ἐποδύρεται διὰ τὴν σκληρὰν πορείαν τοῦ χρόνου, δὲν γογγύζει διὰ τὴν κακὴν τύχην αὐτοῦ, οὐδὲ θάπτει διὰ τῶν παραπόνων αὐτοῦ τὸ θάρρος τοῦ βίου αὐτοῦ, οὐδὲ τετεχνασμένον ἐκδηλοῖ πάθον πρὸς τὸν θάνατον, τοὐναντίον παρίσταται εὐτόλμως καὶ φαιδρῶς πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἀνιαρωτέραις τοῦ βίου περιόδοις αὐτοῦ. Πρὸς πάσας τὰς κακοπαθείας καὶ πρὸς πάντα τὰ ἀντίξοα δεινοπαθήματα τοῦ κόσμου τούτου ἀντιτάσσει προβάλλων τὴν μακαρίαν καὶ παιδικὴν αὐτοῦ πίστιν πρὸς τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ Θεὸν καὶ προσευχόμενος λέγει μυχίως «ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Βεβαιότατος ὅτι ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἐπακουσθήσεται, μεταβάλλει αὐτὴν ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ εἰς ἀληθῆ ὕμνον πρὸς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς δὲν ἀπαιτεῖ ἔξωθεν σωτηρίαν, εἶνε λίαν συνετὸς καὶ δὲν θέλει νὰ προσηλώσῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ αἰτούμενος ἀδύνατα. Γινώσκει ὅτι γνώρισμα τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ὁ ἀδιάλειπτος ἀγών. Ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς αἰσθάνεται ἑαυτὸν εὐτυχῆ, ἀγωνιζόμενος τὸν περὶ ὑπάρξεως αὐτοῦ ἀγῶνα, εὑρίσκει εἰρήνην ἐν μέσῳ τῆς τύρβης καὶ τοῦ πολυμερίμνου, ἐν μέσῳ τῆς ἀναστάσεως καὶ πτώσεως τοῦ παρόντος ἐπικήρου βίου, διότι ἐσωτερικῶς τυγχάνει ἀπηλλαγμένος καὶ ἐλεύθερος παντὸς γηΐνου δεσμοῦ. Προσευχόμενος καὶ ἀπαγγέλλων τὸ ἕβδομον τοῦτο αἴτημα ἔχει ἑαυτὸν περιπερρουρημένον διὰ φρουρίου, εἰς ὃ ὁ πονηρὸς δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐκπορθήσῃ. Τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ τὴν μακαρίαν πεποίθησιν καὶ βεβαιότητα περιεχομένην ἐν τῇ ἐρωτήσει τοῦ ἀποστόλου Παύλου «τίς δύναται χωρίσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ;» Ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ βίον περιεστοιχισμένον κατὰ τοῦ «πονηροῦ»· ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ βίου τούτου ἀκριβῶς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἡ ὑπόσχεσις: «τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθὸν τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν». Ὁ τοιοῦτος, χριστιανὸς ἔχει ὑπερθεν αὐτοῦ Θεὸν δυνάμενον νὰ καταστήσῃ καὶ τὰ παιδία ἥρωας καὶ ἔτι πλέον ἔχει διὰ τὸν τοιοῦτον κῦρος ὡς διὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἡ ὁμολογία: «ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Καὶ πόρρωθεν δὲ καθορᾶται ὁ τοιοῦτος τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἐλπίδα τὴν οὐρανόθεν κατερχομένην καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι λύπη, στεναγμὸς καὶ δάκρυα, τὸν τόπον ἔνθα ἡ ζωὴ δὲν ἀπειλεῖται πλέον ὑπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τὸ κράτος τοῦ θανάτου οὐδὲ ἡ δύναμις τοῦ πονηροῦ διότι «Αὐτοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 43.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἥμισυ.	

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόποι διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ ἀνατροφῆς τέκνων λόγος ἀπαγγελθεὶς τῇ Δ' Κυριακῇ τοῦ Τεσσαρακονθημέρου ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. ἱεροδιακόνου Γρηγορίου Κωνσταντινίδου — Κοινοποιήσεις — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Α. Θειοτάτη Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. — Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος σαββάτου προσβληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιδημικῆς νόσου ἐνφλουέντζας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' διετέλει κλινήρης. Συνεπείᾳ τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἕνεκα ἀδιαθεσίας τοῦ πρώτου τῇ τάξει Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ ἡ Ἱ. Σύνοδος τῷ μὲν Σαββάτῳ συνεδρίασεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σ. τοῦ Γέροντος ἁγίου Δέρκων κ. Καλλινίκου, ἐνασχοληθεῖσα περὶ τὴν διεξαγωγὴν ὑποθέσεων τῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας, τῇ δὲ Τρίτῃ, ἡμέρᾳ ὡσαύτως συνεδρίας, προσβληθέντων ὑπὸ τῆς ἐνφλουέντζας καὶ ἑτέρων συνοδικῶν μελῶν καὶ μὴ σχηματισθείσης ἀπαρτίας, συνεδρία δὲν ἐγένετο. Ἀπὸ τῆς τετάρτης ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀναρρώσας ἐπελάβετο τῶν ὑψηλῶν τῆς πατριαρχείας καθηκόντων

— *Ἐργασίαι τῶν δύο Σωμάτων.* — Ἐγράφη ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὅτι, τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβαλούσης τὴν ἀνάγκην τροποποιήσεως τοῦ διέποντος τὰς ἐργασίας αὐτῆς Κανονισμοῦ, εἶχε διορισθῇ ἰδιαιτέρα Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐκπόνησιν νέου σχεδίου Κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης συνῳδὰ ταῖς διατάξεσιν ἀφ' ἑνὸς τῆς γνωστῆς βεζυρικῆς ἐγκυκλίου καὶ ταῖς ὁδηγίαις ἀφ' ἑτέρου ταῖς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαβιβασθείσαις πρὸς τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς, ἀφορώσας δὲ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκπαίδευσιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη περάνασα τὸ ἔργον αὐτῆς ὑπέβαλε σχέδιον Κανονισμοῦ συνοδευόμενον ὑπὸ ἐκθέσεως. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀναγνωσθείσης ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς σήμερον ἀπεφασίσθη, ἵνα τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον ἐκτυπωθὲν διανεμηθῇ εἰς τὰ μέλη πρὸς μελέτην ὅπως ἐν ἑπομένῃ συνεδρίᾳ τῶν δύο Σωμάτων γένηται ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις.

— *Ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Διονύσιος Ε'.*— Ἡ Ἐφορεία τοῦ ἐθνικοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς πρὸς τὸ ἐθνικὸν τοῦτο καθίδρυμα, τὸ παρέχον δωρεὰν διδασκαλίαν εἰς ὑπερτριακοσίας θυγατέρας τοῦ λαοῦ, πολλὰς καὶ διαφόρους εὐεργεσίας τοῦ ἀοιδίμου ἐν Πατριάρχαις κυροῦ Διονυσίου, τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ἀνεκήρυξε μετ' εὐρημιῶν αὐτὸν Μέγαν Εὐεργέτην τοῦ καθιδρύματος τούτου.

— *Ἐφορεία Ἐθνικῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων.*— Ἀποχωρησάντων τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων τῶν ἀξιοτίμων κκ. Κ. Νικολοπούλου, Ἰωάννου Ἀναστασιάδου καὶ Γεωργίου Καζανόβα, ἐξελέγησαν κατὰ τὴν συνδρίασιν τῶν δύο Σωμάτων τῆς σήμερον οἱ ἀξιότιμοι κκ. Κ. Σισμάνογλους, Γαρόφαλος Κωνσταντινίδης καὶ Πέτρος Ἀδαμαντίδης.

— *Ἄδεια ἐκκλησιαστική.*— Ὁ αἰδεσιμώτατος παπᾶ Εὐγένιος, πρώην προϊστάμενος τοῦ ἐν Βαλουκλίῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, διορισθείς, ὡς γνωστόν, ἡγούμενος τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἱερᾶς Μονῆς τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἀναρρώσας ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, δι' ἀναφορᾶς παρεκάλεσε τὴν Ἐκκλησίαν ὅπως χορηγήσῃ αὐτῷ τὴν κανονικὴν ἄδειαν ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ θέσιν καὶ ἀνα-

λάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Τῆς Ἐκκλησίας χορηγησάσης τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν, ὁ αἰδεσιμώτατος παπᾶ Εὐγένιος καταλείπει μετ' οὐ πολὺ τὴν βασιλεύουσαν κατευθυνόμενος εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

—*Ἔξαρχος Σερρῶν.*—Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναὴλ, ἀποσταλεὶς ὡς γνωστὸν ἔξαρχος εἰς Σέρρας, διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνήγγειλεν ὅτι ἀρίκετο αὐτόσε αἰσίως καὶ ἐπελάβετο τῶν καθηκόντων τῆς ἐξαρχικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς.

—*Μητροπολίτης Σμύρνης.*—Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπένειμε τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Χριστουπόλεως κ. Κυρίλλῳ τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, ἐζητήσατο δὲ ὅπως ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα παρὰ τῇ σεβαστῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει ἵνα ἐπιτραπῇ τῇ Αὐτοῦ Θεοφιλίᾳ νὰ δεχθῇ καὶ φέρῃ τὸ εἰρημένον παράσημον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς χθὲς ἐνέκρινεν ἵνα γένωνται τὰ προσήκοντα διαβήματα παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ ὑπουργείῳ.

—*Μητροπολῖται Σισανίου καὶ Σκοπείων.*—Οἱ πανιερώτατοι Μητροπολῖται Σισανίου κ. Ἀθανάσιος καὶ Σκοπείων κ. Μεθόδιος ἀνήγγειλαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ μὲν πρῶτος διὰ γράμματος ὁ δὲ δεύτερος τηλεγραφικῶς τὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν αἰσίαν ἄφιξιν καὶ τὴν ἐγκάρδιον παρὰ τῷ ποιμνίῳ ὑποδοχήν.

—*Ὁ Μητροπολίτης Βάρνης.* — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βάρνης κ. Πολύκαρπος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀφίκετο αἰσίως εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν καὶ ὅτι ἡ γενομένη παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς αὐτοῦ ποιμνίου ὑποδοχὴ ὑπῆρξεν ἐγκαρδιωτάτη.

—*Ὁ πρώην Σβορνικίου κ. Διονύσιος.* — Ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης πρώην Σβορνικίου κ. Διονύσιος. Ἡ Α. Πανιερότης, ἐκ τῶν ἀρχαίων ὑπαλλήλων τῶν Πατριαρχείων, ἐν Κωνσταντινουπόλει γεννηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα προτίθεται ἵνα ὁριστικῶς ἐγκατασταθῇ νῦν ἐν Φαναρίῳ.

—*Ἐπίσκοπος Κίτρους.* —Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Σωφρόνιος διεβίβασε τῇ Ἐκκλησίᾳ αἴτησιν τοῦ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κίτρους κ. Λεοντίου, ἐξαιτουμένου τὴν ἄδειαν ἐλεύσεως εἰς Βασιλεύουσαν διὰ λόγους οἰκογενειακούς. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεδέξατο μὲν τὴν αἴτησιν, ἐνέκρινεν ὅμως ἵνα ἡ Αὐτοῦ Θεοφιλία μεταβῇ ἐντεῦθεν μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ δωδεκαημέρου.

—*Ἐπίσκοπος Πολυανῆς.* —Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πολυανῆς κ. Ἰωακεὶμ ἀνήγγειλε διὰ γράμματος αὐτοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμὲς ὑφιστάμενον ζήτημα τῆς ἐκκλησίας Ματσικόβου ἔλαβεν αἴσιον πέρας, τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ἀναγνωρισάσης τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀπαράγραπτα δίκαια τῶν ὀρθοδόξων. Τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἱερᾶς ἐκκλησίας περιελθούσης εἰς χεῖρας τῶν ὀρθοδόξων, ἤρξατο νὰ τελῆται ἐν αὐτῇ ὑπό τε τῆς αὐτοῦ Θεοφιλίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου ἡ ἀπὸ πολλοῦ διακοπεῖσα θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία.

— *Δωρεὰ Ζαφειροπούλου.* — Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ φιλογενέστατος καὶ μεγάτιμος ὁμογενὴς καὶ ἐθνικὸς εὐεργέτης κ. Στέφανος Ζαφειρόπουλος ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ αὐτοῦ γενναιοδωρίᾳ εὑρεστήθη ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πέμψῃ τὴν ἐτησίαν χιλιόλιρον αὐτοῦ δωρεάν, ὅπως διανεμηθῇ εἰς τὰς διαφόρους σχολὰς καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀναλογιζόμενος οὕτω ταῦτα γενναιοδώρως καὶ φιλανθρώπως καὶ ἐπισπώμενος τὴν ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους.

—*Ἀναχωρήσεις.* — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ μετὰ βραχεῖαν ἐν τῇ βασιλευούσῃ διαμονὴν ἀπῆλθεν εἰς Πρεσρένην ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱλαρίων Βέσης, ἅτε διορισθεὶς διευθυντὴς τῆς ἐν Πρεσρένῃ Ἱερατικῆς Σχολῆς, ὅπως ἀναλάβῃ τὰ νέα αὐτοῦ καθήκοντα. Ὁ κ. Ἱλαρίων ἐλθὼν ἐντεῦθεν ἔσπευσε νὰ ὑποβάλῃ τὰ σέβη αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Πανα-ναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ. Νεοφύτῳ τῷ Π', ὅστις εὑρεστήθη νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν Α. Πανοσιολογιότητα ἀπερχόμενον διά τε τῶν εὐχῶν καὶ διὰ τῶν νενομισμένων συστατηρίων γραμμάτων πρὸς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ρασκοπρεσρένης κ. Μελέτιον.

—*Ἰωάννης Βάλσαμος.* — Τῇ νυκτὶ τῆς παρελθούσης δευτέρας πρὸς τὴν τρίτην μετέστη εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς πολύτιμος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ προσωπικότης, φιλευσεβὴς καὶ φιλάνθρωπον τῆς Ἐκκλησίας τέκνον ὁ ἀοίδιμος **Ἰωάννης Βάλσαμος.** Ὁ μακαρίτης διὰ τῆς ἀκαμάτου αὐτοῦ φερεπονίας καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων πρὸς πᾶν καλὸν ἔργον ἐκ μικρῶν ἀναδειχθείς, ἐχρημάτισεν ἐπανειλημμένως μέλος θερμουργὸν καὶ δραστήριον πολλῶν ἐπιτροπῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς πρωτευούσης καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦν λίαν προσφιλὲς καὶ ἀγαπητὸν πάσαις ταῖς κοιναὶς τάξεσι τῆς βασιλευούσης. Ἡ κηδεία αὐτοῦ, γενομένη τῇ τρίτῃ λίαν μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐπιβάλλουσα ἐν μέσῳ συρροῆς κόσμου ἔκ τε τῶν ἀνωτέρων καὶ τῶν κατωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας, ἐμαρτύρει τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν, ἧς ὁ μακαρίτης ἀπέλαυσε παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Π' διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ διὰ τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου, ὅστις καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη καὶ κατὰ τὴν κηδείαν. Ἐπικήδειον λόγον, δι' οὗ ἐξῆρε τὴν εὐγενῆ τοῦ ἀνδρὸς δρᾶσιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ἐν Πέραν ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας ὁ ἱερολογιώτατος ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως κ. Γεράσιμος Δῶριζας. Τοῦ Ἰωάννου Βαλσάμου αἰωνία ἡ μνήμη!

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΕΚΝΩΝ

Λόγος ἀπαγγελθεὶς τῇ Δ' Κυριακῇ τοῦ Τεσσαρακονθημέρου ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου ἱεροδιακόνου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

«Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ»
(Λουκ. ιγ'. 17).

Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμία τῶν ἱεραρχῶν χορεία καὶ ὅλοι οἱ παρόντες ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί!

Ὅσα δήποτε μέσα καὶ ἂν μεταχειρισθῇ ἡ κακία διὰ νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν ἀρετὴν καὶ παρουσιάσῃ αὐτὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τὴν ὄψιν αὐτῆς ταύτης τῆς κακίας· ὅσον δήποτε ῥθονεροὶ καὶ μοχθηροὶ ἄνθρωποι καὶ ἂν καταπιέζουν καὶ καταδιώκουν τὸν τίμιον καὶ ἐνάρετον καὶ προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσουν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄλλους ὡς τινα πλάνον καὶ κακοποιὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς φέρει ἐπάνω του τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, φέρει ἐπάνω του τὴν σφραγῖδα τῆς ἀρετῆς, ἡ ὁποία ὡς ἄλλος ἐπεξειργασμένος ἀδάμας λάμπει καὶ εἰς τὸ σκότος ἀκόμη καὶ ἀκριβῶς διὰ τῆς λάμψεως ταύτης καθιστᾷ φανερὰν τὴν παρουσίαν της. Ἀπαράλλακτα, ὅπως εἶναι ἀδύνατον νὰ πράξῃ τις κακόν τι καὶ νὰ μὴ φανερωθῇ ἐπὶ τέλους, ὅσον ἐπιμελῶς καὶ ἂν σταθμίσῃ τὰς δυνατὰς περιπτώσεις τῆς ἀνακαλύψεως τῆς πράξεως, τοιουτοτρόπως εἶναι ἀδύνατον καὶ τὸ καλὸν ἐπὶ τέλους νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς φῶς, ὅσον δήποτε καὶ ἂν προσπαθοῦν νὰ κρύψουν αὐτὸ οἱ ἀντικείμενοι εἰς αὐτό. Ἔπραξες κακόν; ρίψον τὴν κακήν σου πρᾶξιν ταύτην, ἐὰν θέλῃς, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης διὰ νὰ τὴν κρύψῃς. Ἰδού, ἡ θάλασσα σχίζεται καὶ ἡ κακή σου πρᾶξις ἔρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ φωνάζει. Σκέπασον αὐτὴν ὑπὸ κάτω ἀπὸ τὸ ὄρος, ἰδού, τὸ ὄρος ἀνοίγει καὶ ἡ κακή σου πρᾶξις ἔρχεται εἰς τὸ φῶς καὶ φωνάζει. Ὁ Ἀρχισυνάγωγος τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ὑπὸ ῥθόνου κινούμενος προσπαθεῖ νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν λάμψιν τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ καὶ παριστᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἁμαρτίαν τὴν θεραπείαν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. «Ἓξ ἡμέραι εἰσίν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι», ἔλεγε πρὸς τὸν ὄχλον, ἅμα παρετήρησε τὴν ὡραίαν πρᾶξιν τοῦ Ἰησοῦ, «ἓξ ἡμέραι εἰσίν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου». Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἀρχισυνάγωγος τὴν ἀγαθοεργίαν τοῦ Ἰησοῦ ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν λαὸν ὡς ἁμαρτίαν. Ἀλλὰ τί λέγει τὸ εὐαγγέλιον περὶ αὐτοῦ; «Κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ». Ὄχι μόνον ὁ Ἀρχισυνάγωγος, ἀλλ' ὅλοι, ὅσοι διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς αὐτόν. Ἔτσι ὁ Θεὸς ἔθεσε νόμους τόσον εἰς τὸν φυσικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον, καὶ οἱ νόμοι οὗτοι λειτουργοῦν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πάντοτε κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον. Τοιουτοτρόπως δὲ καὶ ἡμεῖς σήμερον θὰ καταῃσχύνωμεν ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν θρησκείας, ἐὰν καὶ τὰ ἰδικά μας ἔργα ἦσαν σύμφωνα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας ταύτης. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν συμβαίνει τοῦτο· τοὐναντίον μάλιστα ἡμεῖς σήμερον καταισχυνόμεθα διὰ τὰ ἔργα μας καὶ «βλασφημεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς». Τοῦτο δὲ προέρχεται, διότι ἐλλείπει ἀπὸ ἡμᾶς σήμερον ἡ χριστιανικὴ ἀνατροφή. Καὶ ὁποίαν ἀνατροφὴν ἡμεῖς ἐλάβομεν, τοιαύτην ἀνατροφήν, ἀντιχριστιανικήν, προσπαθοῦμεν νὰ δώσωμεν καὶ εἰς τὰ τέκνα μας. Καὶ ὑπερπλεονάζει λοιπὸν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἐξαχρείωσις καὶ στενάζομεν ὅλοι ὑπὸ τὸ βάρος τῶν συνεπειῶν ταύτης. Πανταχόθεν ἀκούομεν τοὺς ἀνθρώπους παραπονουμένους καὶ μεμψιμοιροῦντας διὰ τὴν διαφθορὰν καὶ ἐξαχρείωσιν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι διεφθαρμένον, φωνάζουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει. Βεβαίως δὲν εἶμπορεῖ τις νὰ συμφωνήσῃ εἰς ὅλα ταῦτα τὰ παράπονα, εἰς ὅλας ταύτας τὰς μεμψιμοιρίας· ἐν ὅμως παράπονον πρέπει ὅλοι ἀνεξαιρέτως νὰ παραδεχθῶμεν, τὸ παράπονον διὰ τὴν ἔλλειψιν χριστιανικῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς. Ὄχι παράπονα, ἀλλὰ δάκρυα ἔρχονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅταν ῥίπτω τὸ βλέμμα μου εἰς τὸ μέλλον καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, καὶ ἐρωτῶ ἐμαυτόν: ποῖαι γενεαὶ εἰμποροῦν νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου ἐκ τῆς διεφθαρμένης, τῆς μὴ χριστιανικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῆς ἐποχῆς μας; Καὶ ἴσα ἴσα αὐτὴ ἡ ἔλλειψις τῆς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων μας εἶναι ἡ βαθυτέρα, ἡ μεγαλειτέρα διαφθορά, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ἐποχήν μας.

Τριπλῆν τινα ἔλλειψιν βλέπω καὶ οἰκτείρω ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων μας σήμερον· α'] ἔλλειψιν χριστιανικῆς βάσεως· β'] ἔλλειψιν χριστιανικῆς παιδείας καὶ γ'] ἔλλειψιν χριστιανικῶν παραδειγμάτων.

α'.

Γνωρίζω βεβαίως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι σήμερον ἀκόμη ὑπάρχουν πολλοὶ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ὡς ὕψιστον καθῆκον τοῦ βίου των θεωροῦν τὸ νὰ δώσουν εἰς τὰ τέκνα των χριστιανικὴν ἀνατροφήν, καὶ οἱ ὁποῖοι πρὸς τοῦτο πράττουν πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῶν. Γνωρίζω, ὅτι ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων, ὅ ἐστιν ἡ διαπαιδαγώγησις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ ἡ μόρφωσις αὐτοῦ εἰς ἀληθῆς τέκνον Θεοῦ εἶναι ἔργον δύσκολον καὶ βαρύ, πολὺ δύσκολον μάλιστα διά τινας γονεῖς. Γνωρίζω ἐπίσης, ὅτι πολλάκις καὶ τῶν καλλιτέρων γονέων αἱ προσπάθειαι μένουν ἄκαρποι καὶ ἀτελεσφόρητοι καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐννοῶ οὔτε ὅλους τοὺς γονεῖς τῆς ἐποχῆς μας νὰ καταδικάσω, οὔτε τὸν πόνον καὶ τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται καλοὶ καὶ ὄντως

χριστιανοί γονείς διὰ τὰ ἀνάγωγα τέκνα των, νὰ αὐξήσω· ἀλλ' ὅμως ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, ὅσον πικρὰ καὶ ἂν εἶναι αὕτη.

Πᾶσα ἄλλη βάσις ὑπόκειται σήμερον εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων μας, ὄχι ὅμως καὶ ἡ χριστιανική, ἐκ τῆς ὁποίας βλαστάνει πᾶν ἀγαθὸν εἰς τὸν κόσμον καὶ ὠφέλιμον. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ πᾶσα εἰλικρινὴς καὶ σύντονος προσπάθεια πολλῶν γονέων ἐκμηδενίζεται. Αἱ τάσεις τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἐχθρικαὶ εἰς τὴν θρησκείαν ἐν γένει καὶ εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἰδιαιτέρως. Τὸ κοσμικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον νομίζει ὅτι εὑρίσκει τὴν σωτηρίαν μόνον εἰς τὰ γήϊνα ἀγαθὰ καὶ εἰς τὴν παροδικὴν εὐπραγίαν, ἤρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐπεκτείνηται καὶ νὰ ὑπερισχύῃ. Οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἴσως ἡ πάλη μεταξὺ τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ φαίνεται ἰσχυροτέρα, εἰμὴ ὅταν πρόκηται νὰ ἐξακριβωθῶσιν οἱ κανόνες, κατὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἀνατραφοῦν τὰ τέκνα μας. Καὶ δὲν ζητοῦν νὰ ἀποσπάσουν ἐκ προθέσεως ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τὸ σχολεῖον καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῶν παίδων, ἢ νὰ ἐκμηδενίσουν τὴν ἐπιρροήν αὐτῆς; Δὲν εἶπον φανερὰ φανερὰ, ὅτι δύο ὡρῶν θρησκευτικὸν μάθημα τὴν ἑβδομάδα ἀρκεῖ εἰς τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας; Ὅλαι αἱ τάσεις καὶ ὅλαι αἱ προσπάθειαι τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἀφαιρέσουν τὴν θρησκευτικὴν βάσιν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀνατροφὴν τῶν τέκνων καὶ τὸ θρησκευτικὸν μάθημα νὰ διαπραγματεύωνται ὡς ἄλλο ἀντικείμενον, μὴ ἀνῆκον κυρίως εἰς τὸ σχολεῖον;

Πόσοι γονεῖς συμφωνοῦν καὶ ἐπιδοκιμάζουν τὰς προσπαθείας ταύτας τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἡλικίας των σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας! Οὐδέποτε οὐδαμῶς τὸ παιδίον τῶν τοιούτων γονέων ἀκούει ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς θρησκευτικόν τινα λόγον ἢ προτροπήν τινα πρὸς εὐσέβειαν καὶ χριστιανικὸν βίον. Οἱ γονεῖς ἀρκοῦνται, ἐὰν τὸ παιδίον κάμνῃ πρόοδους εἰς τὰς γνώσεις τοῦ ἐπιγείου τούτου βίου, ἀδιάφορον δὲ ἂν τὸ θρησκευτικὸν ῥοῦνημα ἐν αὐτῷ μαρκίνεται καὶ ἐξαρανίζεται. Εἶναι ὅλως διόλου ἀδιάφορον εἰς αὐτοὺς εἰς ποίας χεῖρας ἐμπιστεύονται τὰ τέκνα των πρὸς περαιτέρω διδασκαλίαν, ἂν οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν ἄγωνται καὶ ἐμφορῶνται ὑπὸ χριστιανικοῦ πνεύματος ἢ τοὐναντίον. Παραδίδουν τὰ τέκνα των καὶ εἰς καταστήματα ξένων ἐθνῶν, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας, τὸ πνεῦμα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ὑπούλως καταδιώκεται καὶ καταπολεμεῖται καὶ τὸ ἐθνικὸν ῥοῦνημα μὲ μεγάλην τέχνην καὶ ἐπιτηδειότητα ὑποσκάπτεται καὶ καταῤῥέει. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀδιάφορα εἰς αὐτούς. Ἀρκεῖ μόνον, ὡς λέγουν, τὰ παιδία νὰ προοδεύουν. Καὶ ὅμως τοῦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς μορφώσεως τῶν παίδων εἶναι ἐναντίον καὶ εἰς τὸν περιορισμὸν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν φύσιν καὶ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν εὐτυχίαν.

Διότι ποῖος εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει; Πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς γονεῖς τὰ τέκνα, τὴν ὑψίστην ταύτην εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ; Ὁ μόνος καὶ ἀληθὴς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου κεῖται ἐν τῇ αἰωνίᾳ μακαριότητι, νὰ γείνῃ δηλονότι εὐτυχὴς καὶ μακάριος διὰ τῶν ἔργων του εἰς τὴν ἄλλην ζωήν· ἐκεῖ, πέραν τοῦ τάφου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀκρατήτως ῥέει τὸ ῥεῦμα τοῦ βίου. Ὄχι μόνον πολυμαθῆ καὶ πρὸς πᾶσαν τέχνην τοῦ βίου ἐπιτήδεια ὀφείλουν οἱ γονεῖς νὰ ἀναδεικνύουν τὰ τέκνα των, ἀλλὰ πρὸ πάντων υἱοὺς φωτὸς, πολίτας καὶ ἁγίους τοῦ οὐρανοῦ· δι' ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ μορφώνητε τὰ τέκνα σας. Δὲν διακείμεθα ἐχθρικῶς πρὸς τὴν εἰς πάντα κλάδον τῆς γνώσεως διδασκαλίαν τῶν παίδων· τοὐναντίον μάλιστα σᾶς συμβουλεύομεν καὶ σᾶς παρακινοῦμεν νὰ φροντίσητε νὰ ἀναπτύξητε τὰ τέκνα σας καὶ νὰ διδάξητε αὐτὰ ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσοτέρας γνώσεις καὶ μαθήσεις· τοῦτο εἶναι καθῆκον καὶ ἀνάγκη μάλιστα εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν· ἀλλ' ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον πρὸ παντὸς ἄλλου θέλομεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν, εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπίσης εἶναι ἀνάγκη πρὸ πάσης ἄλλης γνώσεως νὰ ἐμφυτεύσητε εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων σας. Τοῦτο τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας θὰ καθαγιάζῃ ἔπειτα καὶ ὅλας τὰς ἄλλας γνώσεις τοῦ παιδίου καὶ θὰ καθοδηγῇ αὐτὸ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ του. Αὕτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία μας καὶ ἡ θέλησις τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν, ὅτι τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος, ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, κεῖται πέραν τοῦ τάφου, ἂς μὴ μᾶς ἐξαπατοῦν καὶ ἀποπλανοῦν αἱ φωνασκίαι τῶν λεγομένων ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς. Ἐὰν δὲν γνωρίζῃς τὸν Χριστὸν, ἔλεγε πατήρ τις τῆς Ἐκκλησίας, τίποτε δὲν σοι ὠφελεῖ, καὶ ἂν γνωρίζῃς τὰ πάντα· ἐὰν ὅμως γνωρίζῃς τὸν Χριστὸν, τίποτε δὲν σοὶ βλάπτει, ἂν δὲν γνωρίζῃς πάντα.

Ἐπίσης καὶ ἡ φύσις τοῦ παιδὸς ἀπαιτεῖ βάσις τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ νὰ ἦναι ἡ θρησκεία. Τὸ παιδίον ἔχει πεῖναν καὶ δίψαν τοῦ Θεοῦ· τὸ παιδίον θέλει τὸν Θεὸν, θέλει νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ. Παρατηρήσατε, πόσον προσέχει, μὲ πόσην προσοχὴν ἀκούει, ὅταν διηγῆσαί τι περὶ Θεοῦ πρὸς αὐτό. Ἡ λάμψις, τὸ σπινθηροβόλημα τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ μειδίαμα τοῦ στόματός του, ἡ εὐχαρίστησις, ἡ ὁποία εἶναι ἐζωγραφισμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὅλα ταῦτα δὲν σοὶ εἶναι φανερὰ ἀπόδειξις, ὅτι τὸ παιδίον οὐσιωδῶς εἶναι προωρισμένον διὰ τὴν θρησκείαν; Πᾶσα ἀθῴα ἐρώτησις, τὴν ὁποίαν ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτο μὲ τόσην εὐχαρίστησιν ἀποτείνει πρὸς σέ, καὶ πᾶσα ἀπόκρισις, τὴν ὁποίαν σοὶ δίδει, εἶναι τρανὴ μαρτυρία τῆς πείνης τοῦ Θεοῦ, μαρτυρία φανερὰ, ὅτι ἡ φύσις τοῦ παιδὸς εἶναι κατεσκευασμένη κυρίως διὰ τὸν Θεόν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐτυχία τοῦ παιδός, ἡ μόνη ἀληθὴς αὐτοῦ εὐτυχία, κεῖται ἐν τῇ θρησκευτικῇ αὐτοῦ ἀγωγῇ. Ὅσῳ προχωρεῖ τὸ παιδίον εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅσῳ περισσότερον μανθάνει νὰ ἦναι ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον εἰς τὸν βίον, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον θὰ μάθῃ ἐκ πείρας, ὅτι ἄνευ θρησκευτικῆς βάσεως, ἄνευ φόβου Θεοῦ καὶ χριστιανικῶν ἀρχῶν ἀληθὴς εὐτυχία εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος. Διότι, ὅταν αἱ λαίλαπες καὶ αἱ τρικυμίαι τοῦ βίου ἐνσκήπτουν, ὅταν διεγείρωνται τὰ πάθη καὶ πολυορκοῦν τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ δυστυχία ἰσχυρῶς καταπιέζουν τὸν ἄνθρωπον, ὦ, τότε ὅλαι αἱ γνώσεις τίποτε δὲν ὠφελοῦν τὸν ἄνθρωπον. Ἢ, πόθεν ἄλλοθεν οἱ ἄστατοι ἐκεῖνοι καὶ ἀχαρακτήριστοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ὡς νέφη κενὰ καὶ ἐλαφρὰ ὑπὸ παντὸς ἀνέμου ἔνθεν κακεῖθεν ἄγονται καὶ φέρονται, λεῖα τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν παθῶν, πόθεν ἄλλοθεν, εἰ μὴ διότι ἐλλείπει εἰς αὐτοὺς ἡ θρησκευτικὴ βάσις τοῦ βίου των;

Διὰ τοῦτο, χριστιανοὶ γονεῖς, προσπαθεῖτε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ θέσητε εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων σας τὴν βάσιν ταύτην τῆς θρησκείας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Κατὰ τὸ ἔδαφος εἰς τὸ ὁποῖον φυτεύεται τὸ φυτόν, λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, θὰ ἦναι καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ. Τοῦτο τὸ θρησκευτικὸν ἔδαφος, ταύτην τὴν θρησκευτικὴν βάσιν, χρεωστεῖτε σεῖς οἱ ἴδιοι γονεῖς μὲ τὰς ἰδίας σας χεῖρας νὰ θέσητε εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παίδων σας. Σὺ, ὁ πατήρ, ὀφείλεις νὰ διδάσκῃς τὸν υἱόν σου νὰ ὑψώνῃ τὰς χεῖρας καὶ προσεύχηται· σὺ ὀφείλεις νὰ διηγῆσαι εἰς αὐτὸν περὶ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν ὁδηγῇς εἰς τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, καὶ σὺ, ἡ μήτηρ, χρεωστεῖς νὰ ὑποστηρίζῃς τὸν σύζυγόν σου εἰς τὰς τοιαύτας ἀσκήσεις, καὶ νὰ διδάξῃς τὴν θυγατέρα σου ἐκ νεότητος αὐτῆς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀθῶα ζωὴ εἶναι ἡ μόνη ἀληθὴς εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου. «Οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. ϛ΄, 4). Ἐὰν τὴν θρησκευτικὴν ταύτην βάσιν δὲν θέσητε οἱ ἴδιοι μὲ τὰς ἰδίας σας χεῖρας, δὲν εἶσθε ἄξιοι νὰ σᾶς ὀνομάζουν γονεῖς. Καὶ ἐὰν ἀνήκητε εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας τῆς κοινωνίας, καὶ ἐὰν ἦσθε εἰς καταστασιν νὰ ἐκλέξητε διὰ τὰ τέκνα σας μυρίας τροφοὺς καὶ μυρίους ὑπαλλήλους, δὲν ἠμπορεῖτε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀπαλλαχθῆτε ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῶν γονέων. Πᾶσα προσπάθεια καὶ ὅλη ἡ ἐπιμέλεια τοῦ ξένου ἀνθρώπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ παιδίον τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του. Καὶ ἐὰν βραδύτερον γείνῃ ἀνάγκη νὰ ἐκλέξητε διὰ τὰ τέκνα σας διδασκάλους, διὰ νὰ σᾶς ἐλαφρύνωσιν ἐν μέρει ἀπὸ τὰ καθήκοντά σας, ἢ ὅταν γείνῃ ἀνάγκη νὰ στείλητε τὸ παιδίον σας εἰς τὸ σχολεῖον, μὴ ἐκλέξητέ ποτε διδάσκαλον ἢ σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ θρησκεία δὲν εἶναι ἡ βασίλισσα καὶ ἡ ζύμη πάσης διδασκαλίας. Ὁδηγεῖτε οἱ ἴδιοι τὰ τέκνα σας εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι θὰ ἀναδείξητε αὐτὰ εὐτυχεῖς ἀνθρώπους, μέλη τίμια καὶ χρήσιμα τῆς κοινωνίας καὶ τέκνα Θεοῦ. Τὸν σταυρόν, τὸν ὁποῖον ἐνεχάραξεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ παιδὸς ὁ εὐσεβὴς πατὴρ καὶ ἡ ἐνάρετος μήτηρ, οὐδ' ἰσχυρότερος πόλεμος τῆς ἀπιστίας εἰμπορεῖ νὰ ἐξαλείψῃ.

ϛ΄.

Τὸ μικρὸν δένδρον, φυτευόμενον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, αὐξάνει καὶ βλαστάνει ζωηρῶς, ἐὰν τὴν τροφήν του χορηγῇ καρποφόρον καὶ κατάλληλον δι' αὐτὸ ἔδαφος. Ἀλλὰ περὶ ἕκαστον σχεδὸν δένδρον παρουσιάζονται καὶ τινὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα τὸ βλέμμα τοῦ κηπουροῦ παραρυάδας ὀνομάζει, τὰς ὁποίας προσπαθεῖ ἐπιμελῶς νὰ ἀπομακρύνῃ, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζουν τὴν ἀναγκαίαν αὔξησιν τοῦ δένδρου. Ἀπαράλλακτα λοιπὸν, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὅπως εἰς ἕκαστον σχεδὸν δένδρον, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς ἕκαστον παιδίον θὰ παρουσιασθοῦν παραρυάδες τινές, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπομακρυνθοῦν μὲ αὐστηρὰν καὶ ἔμπειρον χεῖρα, καὶ μὲ τὴν ὀξεῖαν καὶ ἄκαμπτον μάχαιραν τῆς παιδείας, διὰ νὰ μὴ περικυκλώσουν τὰς ἀγαθὰς κλίσεις τοῦ παιδὸς καὶ καταπνίξουν αὐτάς.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος εἶναι γένος ἁμαρτωλόν. «Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου», λέγει ὁ προφητάναξ Δαβίδ. Ἀπαράλλακτα καθὼς τὰ ζιζάνια, χωρὶς νὰ τὰ σπείρῃ τις, ἀναβλαστάνουν ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς, καὶ χωρὶς νὰ τὰ καλλιεργήσῃ τις αὐξάνουν μὲ μεγάλην ὁρμὴν καὶ ζωηρότητα, τοιουτοτρόπως καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς παρουσιάζεται οἰκοθεν τὸ κακὸν καὶ προσβάλλει. Ἐὰν λοιπὸν τὸ ζιζάνιον τοῦτο, τοῦτο τὸ κακὸν δὲν ἐκριζωθῇ ἀμέσως ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ παιδὸς μὲ τὴν αὐστηρὰν χεῖρα τῶν γονέων, δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον εἰς τὸ ἑξῆς νὰ βλαστήσῃ εἰς τὴν καρδίαν ταύτην καλόν τι καὶ ὠφέλιμον. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον βλέπει εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας λέγει: «Ἵππος ἀδάμαστος ἀποβαίνει σκληρὸς, καὶ υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει προαλής· τιθήνησον τέκνον καὶ ἐκθαμβήσει σε, σύμπαιζον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε· μὴ συγγελάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ συνοδυνηθῇς, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ γομφιάσεις τοὺς ὀδόντας σου· μὴ δῷς αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι· παίδευσον τὸν υἱόν σου, καὶ μὴ παρίδῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ, κάμψον τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι» (Σειρ. λ΄, 8).

Αὕτη ἡ χριστιανικὴ, ἡ σωτήριος αὕτη παιδεία ἐλλείπει, ὅπως καὶ ἡ χριστιανικὴ βάσις, ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων τῆς ἐποχῆς μας. Δὲν βλέπομεν πλέον τὰ παιδία μας σήμερον μὲ σοβαρὸν, μὲ χριστιανικὸν βλέμμα πατρὸς καὶ μητρὸς, ἀλλὰ μὲ βλέμμα φυσικὸν, μὲ ἐθνικὸν βλέμμα θέλω νὰ εἰπω. Βεβαίως καὶ οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ γονεῖς ἔβλεπον μὲ ἀγάπην καὶ συμπάθειαν τὰ τέκνα των, καὶ οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ γονεῖς ἠγάπων τὰ τέκνα των, ὅπως καὶ ἡ-

μεῖς σήμερον ἀγαπῶμεν αὐτά· ἀλλ' ὅμως μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀγάπην πρὸς ταῦτα ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐγνώριζον καλῶς, ὅτι τὸ τέκνον των ἐγεννήθη μὲ τὸ κληρονομικὸν ἁμάρτημα καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ κεῖται μία τις ρίζα τῆς ἁμαρτίας καὶ ἰσχυρὰ ὁρμὴ πρὸς τὸ κακόν. Οὗτος δὲ ὁ χριστιανικὸς στοχασμὸς ἐδίδασκε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα νὰ ἀγρυπνοῦν πολὺ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ τέκνου των καὶ ἕκαστον βλαστὸν τῆς ρίζης τῆς ἁμαρτίας νὰ ἀποκόπτουν εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐμφανίσει μὲ τὴν μάχαιραν τῆς χριστιανικῆς παιδείας. Τὸ χριστιανικὸν αὐτῶν βλέμμα διέβλεπεν εἰς τὰ μικρὰ ζιζάνια καὶ τὰ πάθη τοῦ παιδὸς τὰς παραφυάδας τῆς ἁμαρτωλοῦ φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ προσεπάθει μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτάς. Οὕτως ἔπραττον οἱ μακάριοι ἡμῶν πρόγονοι. Τί δὲ καὶ ἡμεῖς σήμερον;

Εἰσδύσατε, παρακαλῶ, ἀδελφοί, εἰσδύσατε εἰς τὰς οἰκογενείας μας καὶ παρατηρήσατε τὴν ἀνατροφήν, τὴν ὁποίαν δίδομεν εἰς τὰ τέκνα μας σήμερον. Δὲν βλέπετε ἀμέσως, ἂν ὄχι εἰς ὅλας, σχεδὸν ὅμως εἰς ὅλας, δὲν βλέπετε τὴν ἔλλειψιν χριστιανικῆς παιδείας; Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ θεωροῦν ἀθῶα πάντοτε τὰ μικρά των· τὰ μικράς μας τὰ ἀθῶα! Πᾶν ὅ,τι πράττουν καὶ αὐταὶ αἱ ἀταξίαι καὶ ἀσχημοσύναι των καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματά των φαίνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν γονέων ὡραῖα καὶ ἀξιέραστα πράγματα. Τὰ παιδία μὲ τὸν καιρὸν θὰ ἀλλάξουν, λέγουν, οἱ τοιοῦτοι ἀνόητοι καὶ τετυφλωμένοι γονεῖς. Ὅταν θὰ ὡριμάσῃ ὁ νοῦς των, ἐλπίζουν, τὰ παιδία ὡς ἐκ θαύματος θὰ ἀφήσουν εὐθὺς ὅλας τὰς ἀσχημίας καὶ ἀταξίας των. Ἀλλ' ὅμως αἱ μικραὶ ἀταξίαι καὶ ἀσχημοσύναι, τὰ μικρὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ νεανιεύματα παραβλεπόμενα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὸν καιρὸν αὐξάνουν καὶ γίνονται πάθη καὶ κακίαι. Ἡ μικρὰ ἰδιοτροπία, ἡ μικρὰ ἰσχυρογνωμοσύνη μὲ τὸν καιρὸν καταντᾷ ἐντελὴς ἀνυποταξία, ἐντελὴς ἀπείθεια, ἰσχυρὰ καὶ ἄκαμπτος αὐθάδεια. Οἱ λεπτοὶ καὶ εὐλύγιστοι κλῶνοι γίνονται μὲ τὸν καιρὸν σκληροὶ καὶ ἄκαμπτοι κλῶνοι. Τὰ μικράς μας τὰ ἀθῶα τώρα ἔγειναν κακοῦργοι, φοβεροὶ καὶ ἀποτρόπαιοι ἄνθρωποι, τρομερὰ τέρατα!

Δὲν εἶναι ἔλλειψις χριστιανικῆς παιδείας, ὅταν πᾶσα ἰδιοτροπία τοῦ παιδὸς ἱκανοποιῆται, καὶ μάλιστα τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ παιδίον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι μὲ τὰς ἀταξίας του εἰμπορεῖ νὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς γονεῖς του πρὸς πλήρωσιν ὅλων τῶν ἐπιθυμιῶν του; Ἢ ὅταν ἤδη εἰς τὰ παιδία ἐπιτρέπωνται αἱ τέρψεις καὶ αἱ ἀπολαύσεις, αἱ ὁποῖαι ἴσως καὶ εἰς τὴν μετὰ ταῦτα ἡλικίαν δὲν ἐπιτρέπονται· ὅταν ὁδηγῶνται εἰς τὴν τρυφερὰν των ἡλικίαν εἰς τὰ θέατρα καὶ μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπισκέπτωνται τοὺς δημοσίους τῆς διασκεδάσεως τόπους, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ριζοβολήσῃ εἰς τὰς καρδίας των ἡ σοβαρότης, ἡ χριστιανικὴ σπουδαιότης καὶ σεμνοπρέπεια; πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γείνουν σπουδαῖοι καὶ σεμνοπρεπεῖς ἄνθρωποι;

Ἐπίσης ἔλλειψιν χριστιανικῆς παιδείας διακρίνω ἐγὼ καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἀνατροφήν, τὴν ὁποίαν γονεῖς τινες θέλουν νὰ δώσουν εἰς τὰ τέκνα των ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των, ὑπὲρ τὴν κοινωνικήν των κατάστασιν. Δυστυχεῖς γονεῖς, ὅσοι μὲ τοὺς λόγους σας ζωγραφίζετε εἰς τὴν φαντασίαν τῶν παίδων λαμπρότατον μέλλον, καὶ ἀντὶ νὰ τὰ συνειθίζητε εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν φιλεργίαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς καταστάσεώς των καὶ τῆς τάξεώς των, τὰ συνειθίζετε εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ἀργίαν. Δυστυχέστερα ὅμως τὰ παιδία ταῦτα· διότι ὀνειροπολοῦντα ἐν τῇ νεότητί των, εἰς διάστασιν καθ' ἑαυτὰ ἐρχόμενα, καταστρέφονται ἔπειτα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς δυστυχίας!

Ἄνευ χριστιανικῆς παιδείας, χριστιανικὴ τῶν τέκνων ἀνατροφὴ εἶναι ἀδύνατος. «Μὴ ἀπόσχῃ νήπιον παιδεύειν· ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ· σὺ μὲν γὰρ πατάξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ» (Παροιμ. κγ', 13). Ἐφ' ὅσον ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλοστοργία ἀρκεῖ, ἂς ἐπικρατῇ ἡ ἀγάπη ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων σας. Ὅταν ὅμως ἡ ἀγάπη δὲν ἐξαρκῇ, τότε μεταχειρίσθητε μεγάλην αὐστηρότητα. Μήπως ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ ἀπείρως περισσότερον τοὺς ἀνθρώπους παρ' ὅσον οἱ γονεῖς τὰ τέκνα των; Καὶ ὅμως ποσάκις τιμωρεῖ τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν οὗτοι μὲ τὴν ἀγάπην του καὶ μὲ τὰς εὐεργεσίας του δὲν ἐπιστρέφουν καὶ δὲν μετανοοῦν.

γ'.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον περισσότερον πάντων οἰκτείρω ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι ἡ ἔλλειψις χριστιανικῶν παραδειγμάτων. Ἐὰν τὸ μικρὸν δένδρον δὲν στηριχθῇ καλῶς εἴς τινα πάσσαλον διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἐναντίον τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς δυνάμεως τῶν τρικυμιῶν, δὲν εἰμπορεῖ οὔτε τὸ καλὸν ἔδαφος, οὔτε ἡ μεγάλη βλάστησις νὰ σώσῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ θανάτου του. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἐνώπιόν του παραδείγματα, διὰ νὰ στηριχθῇ εἰς αὐτὰ καὶ νὰ αὐξήσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τελειότητα.

Πρώτιστον δὲ καὶ κύριον παράδειγμα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰ τέκνα τοὺς γονεῖς των. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὄντα, πρὸς τὰ ὁποῖα τὸ παιδίον εἶναι δεδεσμευμένον μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης καὶ πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ βίου του ἐνατενίζει· εἶναι τὸ ἰσχυρὸν στήριγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ παῖς στηρίζεται. Καὶ ὄχι μόνον ἁπλῶς μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης αἰσθάνεται ἑαυτὸ τὸ παιδίον ἑλκυόμενον πρὸς τοὺς γονεῖς του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σέβας, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐνεφύτευσεν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ διὰ τοῦ ὁποίου οἱ γονεῖς ἐξασκοῦν τὴν μεγίστην ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν.

«Περὶ πάντα σεαυτὸν πάρεχε τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ῥαφὲ ποτε ὁ ἀπόστολος

Παῦλος πρὸς τὸν Τίτον, τὸν ὁποῖον ἄφησεν ὡς πατέρα τῶν πιστῶν, καὶ τὸν ὁποῖον συμβουλεύει νὰ εἶναι παράδειγμα καλῶν ἔργων εἰς τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ πιστοποιῇ τοὺς λόγους του διὰ τῆς ἀδιαφθορίας καὶ σεμνότητος τῆς διαγωγῆς του. Παραδείγματα καλῶν ἔργων χρεωστοῦν νὰ εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ὁ **Θεὸς** ἔθεσεν ὡς ποιμένας εἰς ἑκάστην οἰκίαν, ὡς ποιμένας ἐπὶ ἑνὸς μέρους τῆς ποίμνης του. Καὶ ὅταν ὁ Κύριος λέγῃ: «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»· ὅταν διατάσσῃ ἕκαστος νὰ ἦναι εἰς τὸν πλησίον του φῶς λαμπρὸν καὶ φωτεινὸς ἀστὴρ ἐν τῷ βίῳ του, πρὸς ὑμᾶς, ὦ χριστιανοὶ γονεῖς, πρὸς ὑμᾶς κυρίως ἀπευθύνεται τοῦτο. Διότι σεῖς ἐκλήθητε νὰ ἦσθε μὲ τοὺς λόγους σας καὶ μὲ τὰ ἔργα σας τὸ λαμπρὸν φῶς καὶ νὰ ὁδηγῆτε τὰ τέκνα σας ἐν τῇ σκοτεινῇ πορείᾳ τοῦ παρόντος βίου.

Πόσον ἐπιδρᾷ τὸ παράδειγμα τῶν γονέων ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν παίδων! Πόσον τελειοποιοῦνται τὰ τέκνα εἰς τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀρετήν, ὅταν αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ νουθεσίαι τῶν γονέων παρακολουθοῦνται καὶ μὲ τὸ καλὸν αὐτῶν παράδειγμα! Τὰ παιδία εἶναι φύσει μιμητικὰ ὄντα. Τὰ παιδία μανθάνουν περισσότερα μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς παρὰ μὲ τὰ ὦτα· Οἱ μὲν λόγοι μᾶς προτρέπουν, τὸ δὲ παράδειγμα μᾶς ἑλκύει, λέγουν συνήθως οἱ ἄνθρωποι. Ἡ ψυχὴ τοῦ παιδὸς εἶναι πολὺ ἁπλῆ, ὥστε αἱ πρῶται ἐντυπώσεις ἀποφασίζουν περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν αἱ πρῶται αὗται ἀποφασιστικαὶ ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας δέχεται τὸ παιδίον ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, εἶναι καλαὶ καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ παιδίον θὰ γείνῃ καλὸν καὶ ἐνάρετον, ἀληθὲς τέκνον **Θεοῦ** καὶ χρήσιμον μέλος τῆς κοινωνίας. Καὶ ἐάν ποτε τυχὸν ἀποπλανηθῇ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἡ εἰκὼν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς θὰ προσκαλῇ αὐτὸ εἰς τὸ καλλίτερον καὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐὰν ὅμως οἱ γονεῖς εἶναι τὸ ἐναντίον παρ' ὅ,τι διδάσκουν εἰς τὰ παιδία των, θὰ ἔχουν αἱ συμβουλαί των ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῶν; Ἐὰν οἱ γονεῖς εἶναι **ἄθικοι**, πόρνοι, ἄσωτοι· ἐὰν καθημερινὴ αὐτῶν ὁμιλία ἦναι κατάραι καὶ ὕβρεις καὶ ψεῦδη καὶ ἀτιμίαι καὶ συκοφαντίαι, δὲν θὰ μιμηθοῦν ἐπίσης καὶ τὰ παιδία τὰ ἀνήθικα ταῦτα παραδείγματα τῶν γονέων των; Ἢ, ὅταν οἱ γονεῖς προτρέπουν τὰ τέκνα των εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ των καθήκοντα καὶ τὰ συμβουλεύουν πάντοτε εἰς ὅλας των τὰς πράξεις νὰ δεικνύουν χριστιανικὸν καὶ ἐνάρετον βίον, αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι πράττουν ὅλως τὸ ἐναντίον, ποίαν ἐντύπωσιν θὰ κάμουν οἱ λόγοι των εἰς τὰ τέκνα των; Ὅταν τὰ παιδία γνωρίζουν, ὅτι οἱ γονεῖς των εἶναι ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χριστιανικῶν αὐτῶν καθηκόντων, ὅτι οὐδέποτε ὑπάγουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πολὺ σπανίως ἢ καὶ διόλου δὲν κοινωνοῦν τῶν ἀχράντων μυστηρίων· ὅταν τὰ παιδία μὲ τοὺς ἰδίους των ὀφθαλμοὺς βλέπουν καὶ μὲ τὰ ἴδιά των ὦτα ἀκούουν, ὅτι οἱ γονεῖς εἶναι ἄθρησκοι, ὅτι ἐμπαίζουν καὶ θρησκείαν καὶ θρησκευτικὰ ἤθιμα, ποῖον θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἀναστροφῆς;

Αὕτη ἡ ἔλλειψις χριστιανικῶν παραδειγμάτων εἶναι ἡ κυρία διαφθορὰ τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἀντιχριστιανικὴ πνοή, ὁ ἀντιχριστιανικὸς ἀὴρ, ὁ ὁποῖος πνέει εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ νεολαία ἀναπνέει καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ τὰ ὦτα ἐκμηδενίζει καὶ τῶν καλλιτέρων γονέων τὰς προσπαθείας καὶ τὴν φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐὰν τὸ παιδίον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ρεύματος τῆς διαφθορᾶς δὲν φωτίζῃ καὶ δὲν ὑποστηρίζῃ τὸ παράδειγμα τῶν ἐναρέτων γονέων, τὸ παιδίον τοῦτο ἐξάπαντος θὰ καταστραφῇ. Οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς τοὺς γονεῖς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἡ ἀθῶα καρδία τοῦ παιδὸς δὲν εὑρίσκει κανὲν παράδειγμα σεμνὸν καὶ ἔξοχον, κανὲν παράδειγμα καλοῦ καὶ ἀρετῆς.

Καὶ λοιπὸν πρέπει ἀκόμη νὰ παραπονούμεθα καὶ νὰ θαυμάζωμεν διὰ τὴν ἠθικὴν διαφθορὰν καὶ ἐξαχρείωσιν καὶ διὰ τὴν ἀπιστίαν τῆς νεολαίας μας, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ζῇ, καὶ τὰ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της; Ἰδού, ἐδῶ ἵστανται ἄπιστοι, ἢ ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι γονεῖς, ὅλως διόλου ἀνήκοοι, ὅλως διόλου διεφθαρμένοι, ἢ ὅλως διόλου μὴ γνωρίζοντες νὰ πράξωσί τι, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ τέκνου των. Ἐκεῖ πάλιν κοῦροι καὶ ἐπιπόλαιοι ἀδελφοί, διεφθαρμένοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελοῦ, ἕτοιμοι μὲ τὸ κακὸν των παράδειγμα νὰ ἑλκύσωσι καὶ τοὺς μικροτέρους εἰς τὸν ἴδιον βόρβορον τῆς διαφθορᾶς. Ἀλλαχοῦ εἰκόνες ἄσεμνοι καὶ αἰσχραὶ στολίζουν τὰς οἰκίας μας καὶ διεγείρουν τὰ πάθη καὶ τὰς ὀρέξεις τῆς νεότητος. Ἄλλοι πάλιν γονεῖς παραδίδουσι τὰ τέκνα των εἰς διεφθαρμένους ὑπαλλήλους, διὰ νὰ τὰ προσέχουν δῆθεν, κυρίως ὅμως τὸ μὲν διὰ νὰ δείξουν ὅτι εἶναι πλούσιοι καὶ εὐγενεῖς καὶ ἀξίζουν κάτι τι, τὸ δὲ διὰ νὰ μὴ ταράττουν τὴν ἡσυχίαν των καὶ τοὺς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις των. Πόσα ἀθῶα φυτά, πόσαι ἀθῶαι καρδίαι διεφθάρησαν ἀπὸ τὰς σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ἀναπτύσσονται μεταξὺ ὑπηρετῶν καὶ τέκνων!

Καὶ ἐὰν εἰς τὴν οἰκίαν συμβαίνωσι ταῦτα, τί ἀρά γε εἰς τὸν δημόσιον βίον; Ποῦ εἶναι τὰ παραδείγματα διὰ τὴν νεολαίαν μας εἰς τὸν δημόσιον βίον; Εἶναι ἀρά γε τὰ σχολεῖα καὶ οἱ διδάσκαλοί μας, τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐκ προθέσεως καὶ δὴ ἐν τοῖς καφενείοις καὶ ἀπὸ τῆς ἕδρας ἐμπαίζουσι πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον; Εἶναι ἀρά γε τὰ θέατρά μας, τὰ μεγάλα ταῦτα σχολεῖα πάσης ἀνηθικότητος καὶ διαφθορᾶς; Εἶναι ἀρά γε τὰ καταστήματά μας καὶ τὰ μαγαζειά μας,

εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κακία γυμνὴ ἵσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς νεολαίας; Εἶναι ἀρά γε ἡ ἐλαφρὰ λεγομένη φιλολογία, ἡ ὁποία μὲ γλυκὰ γλυκὰ χρώματα ζωγραφίζει καὶ περικαλύπτει πάντα βόρβορον τῆς ἁμαρτίας; Ποῦ εἶναι τὰ παραδείγματα διὰ τὴν νεολαίαν μας; Δυστυχὴς νεολαία! Πανταχοῦ ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς της, πανταχοῦ διαφθορὰ καὶ ἐξαχρειώσεις· διαφθορεῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, διαφθορεῖς ἐν τῇ κοινωνίᾳ! Ἀλλοίμονον εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς δὲν ἔχει κανὲν καλὸν παράδειγμα πλέον. Τὸ ἀντιχριστιανικὸν ρεῦμα τῆς ἐποχῆς μας θὰ τὸ καταποντίσῃ.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί! Γνωρίζω, ὅτι πολλοὶ γονεῖς ἐλυπήθησαν σήμερον μὲ τοὺς λόγους μου. Ἀλλ' ἐγὼ σᾶς εἶπον, ὅτι θὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, ὅσον πικρὰ καὶ ἂν ἦναι αὐτή. Ἄλλως τε δὲ καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς βελτιώσεως, ἐὰν δὲν ἀνακαλύψωμεν τὴν πληγήν μας. Ἀδελφοί· εἶναι καιρὸς πλέον νὰ κατανοήσητε, ὅτι πάντοτε μέν, μάλιστα ὅμως σήμερον, ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων σας. Ἡ ἀνατροφὴ τῶν παίδων εἰς τὰς ἡμέρας μας εἶναι πολὺ δυσκολωτέρα, παρὰ εἰς ἄλλην τινὰ ἐποχήν, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβάλλητε πολλοὺς κόπους διὰ νὰ ἐκπληρώσητε τὸ καθῆκον τοῦτο, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχετε νὰ δώσητε λόγον μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Θεόν. Γρηγορεῖτε λοιπὸν ὅσον εἰμπορεῖτε καὶ προσέχετε· προσέχετε τὴν συναναστροφὴν τῶν παίδων σας, προσέχετε τοὺς ὑπηρέτας καὶ τοὺς διδασκάλους, προσέχετε τὰς ἀναγνώσεις καὶ τὰς μελέτας των καὶ ὅλον ἐν γένει τὸν βίον των, διὰ νὰ μὴ ὑποστοῦν καμμίαν βλάβην οὔτε κατὰ τὴν πίστιν, οὔτε κατὰ τὴν ἠθικότητα. Πρὸ πάντων ὅμως ἐστὲ σεῖς οἱ ἴδιοι πάντοτε ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των τὸ καλὸν παράδειγμα. Ἐὰν τοιουτοτρόπως ἀνατρέφητε τὰ τέκνα σας, ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι καὶ αὐτὰ θὰ εὐτυχήσουν, καὶ ἡ κοινωνία θὰ προοδεύσῃ καὶ ἡ διαφθορὰ θὰ ἐκλίπῃ. Γένοιτο.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Προσκαλοῦνται οἱ κάτοχοι τίτλων ἰδιοκτησίας τῶν ἐν τῷ Γυναικείῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κειμένων στασιδίων, ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον παρουσιάσωσιν αὐτοὺς πρὸς ἐπιθεώρησιν καθ' ἑκάστην Κυριακήν. Ὅσοι δὲ τῶν κατόχων ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος δὲν προσαγάγωσι τοὺς τίτλους αὐτῶν οὗτοι ἀποξενωθήσονται τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, τὰ δὲ στασίδια θὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν κυριότητα καὶ δεσποτείαν τοῦ Παγκαρίου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 17 Δεκεμβρίου 1891

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτοκ. 6181.

Προσκαλεῖται ὁ Εὐάγγελος Πέτρου, χρυσοχόος, κάτοικος Μουχλίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως παραστῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τὴν 13 Ἰανουαρίου ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ διότι ἐναγέται ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Χρυσῆς Σάββα ἐπὶ διαζυξει. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου» τρὶς κατὰ συνέχειαν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ ΔΡΑΜΑΣ Γερμανὸς

Ὁ γραμματεὺς

Ἱερομ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΥΓΑΛΙΔΗΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

μηνὸς Νοεμβρίου 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Νοεμβρίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα							Οἱ κατὰ τὴν 30 Νοεμβρίου μείναντες		ὅλον τὸ
			Εἰσελθόντες		τὸ ὅλον	Ἐξελθόντες		Ἀποβιώσαντες				
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	
Ἀσθενεῖς	201	47	300	38	586	251	29	34	10	216	46	586
Γηροκομούμενοι	88	27	2		117			2		88	27	117
Φρενοβλαβεῖς	315	139	7	5	466	15	3	7	2	300	139	466
Ὀρφανοί	136		5		141	2				139		141
Περιωρισμένοι	2	1			3					2	1	3
Προσωπικόν	111	31	4		146	4				111	31	146
	853	245	318	43	1459	272	32	43	12	856	244	1459

Ἐν Γαλατᾷ, τῇ 7 Δεκεμβρίου 1891.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

69

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 44.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

†Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντσλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἥμισυ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

Περιεχόμενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — — Ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ — Λόγος τῇ Ε' Κυριακῇ τοῦ Τεσσαρακονθημέρου, ΙΑ' τοῦ Λουκᾶ, ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ γραμματίως καὶ βιβλιοθηκαρίου ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ ἱερολογιωτάτου ἱεροδιακόνου Νικοδήμου Βατιλείου — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ λειτουργία.— Ἡ ἱερὰ ἀκολουθία τῶν ὡρῶν τῶν Χριστουγέννων ἐψάλη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῇ παραμονῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, Τρίτῃ, μετὰ τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ συγχοροστατούντων Αὐτῇ τῶν ἐκ τῶν ἁγίων Συνοδικῶν Ἡρακλείας, Δράμας, Κορυτσᾶς καὶ Προικοννήσου, τοῦ Σεβ. Γέροντος ἁγίου Δέρκων τελοῦντος τὰς ἑορτὰς ἐν Θεραπείοις, τῶν σεβ. συνοδικῶν Βερροίας, Σηλυβρίας, Σωζουαγαθουπόλεως ἀσθενούντων, τοῦ δὲ Σεβ. Μητροπολίτου Βελεγράδων ἱερουργοῦντος ἐν Γαλατᾷ. Τὴν ἐπιοῦσαν Τετάρτην, ἑορτὴν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀκολουθία ἤρξατο τὴν ἑνάτην ὥραν τῆς νυκτὸς τουρκιστί, ἐτελέσθη δὲ κατ' αὐτὴν ἡ εἰθισμένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία μετὰ πάσης τῆς ὡρισμένης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς καὶ παρατάξεως. Ἐν τῷ ναῷ πλὴν μεγάλου πλήθους ἐκκλησιάσματος, πανταχόθεν τῆς πρωτευούσης συρρεύσαντος ἵνα παραστῇ εἰς τὴν πατριαρχικὴν λειτουργίαν, παρῆσαν ἐν στολῇ ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης Ἀριστάρχης βέης καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Κ. Καλλιάδης βέης. Πρὸς τούτοις κατὰ τὴν πατριαρχικὴν λειτουργίαν παρέστατο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξ. Μέγας Χαρτοφύλαξ τῆς Μ. Ἐκκλησίας Ν. Ψυχάρης βέης.

— *Ἐπισκέψεις.* — Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Τετάρτης καὶ τῆς χθὲς Πέμπτης ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόρυτος ὁ Η' ἐδέχετο τὰ ἐπὶ τῇ πανσέπτῳ τῶν Χριστουγέννων ἑορτῇ συγχαρητήρια τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος. Πλὴν μεγάλου ἀριθμοῦ ἐμπόρων, τραπεζιτῶν, ἰατρῶν, δικηγόρων καὶ ἄλλων, ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα οἱ σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς, τὰ σεβαστὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ὁ Α' διερμηνεὺς τῆς ἐνταῦθα Αὐτοκρ. Ρωσσικῆς Πρεσβείας ἐξοχ. κ. Ἰβάνωφ μετὰ τοῦ ἑτέρου τῶν διερμηνέων κ. Κ. Βαμβάκη, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας ἐξοχ. κ. Σ. Γκρουίτζ, ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ρωσσικῆς Πρεσβείας κ. Ἀρσένιος, δύο Ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ Καπουκεχαγιᾶ ἐκ μέρους τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων κ. Χορὲν Ἀσικιὰν, ὁ Πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριάρχου ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου κ. Ἀζαριὰν, αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ Σ. Μαυρογένης Πασσᾶς, ὁ Κ. Ἀδοσίδης Πασσᾶς, ὁ Γαβριὴλ Κρέστοβιτζ Πασσᾶς, ὁ Κ. Ἀνθόπουλος Πασσᾶς, ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σ. Ἀριστάρχης βέης, ὁ ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Κ. Καλλιάδης βέης, ὁ μεγάτιμος ὁμογενὴς κ. Λεωνίδας Ζαρίφης, ὁ Κ. Καραθεοδωρῆς ἐρένδης, ὁ Α. Κουμπάρης ἐρένδης, ὁ Κ. Βαγιάνης ἐρένδης, οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐφημερίδων, «Νεολόγου», «Κωνσταντινουπόλεως», «Νέας Ἐπιθεωρήσεως» καὶ «Ἀνατολῆς», ἡ πατριαρχικὴ ὑπαλληλία, οἱ διευθυνταὶ, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι διαφόρων σχολῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

—*Ἐπισκέψεις.*— Τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ, τῶν ἐνταῦθα πρεσβευτῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἀγόντων τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Νεόφυτος διεβιβάσε διὰ τοῦ μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντίου, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου ἐρένδη Οἰκιάδου, καποῦ-κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων, τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ.

Ὡσαύτως αὐθημερὸν διὰ τοῦ αὐτοῦ συνεχάρη μὲν τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Ρωσσίας κ. Νελίδωφ ἐπὶ τῇ ἄρτι ἐκ Ρωσσίας ἐπανακάμψει αὐτοῦ, ἐξέφρασε δὲ τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας σὶρ Οὐίλλιαμ Οὐάϊτ θανόντος, ὡς γνωστόν, ἐν Βερολίνῳ.

Χθὲς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου κατὰ τοὺς Δυτικούς, τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων κ. Ἀζαριὰν ἄγοντος τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτήν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η΄ ἀπέστειλε τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον μετὰ τοῦ Δευτερεύοντος κ. Κωνσταντίνου, ὅπως συγχαρῇ αὐτῷ.

Σήμερον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου καθ' ἡμᾶς, ἑορταζόντων τοῦ μεγατίμου ἐθνικοῦ εὐεργέτου κ. Στεφάνου Ζαφειροπούλου, τοῦ ἐν Βρυξέλλαις πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης Ἐξ. Στεφάνου Καραθεοδωρῆ ἐρένδη, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου Ἐξ. Στεφάνου Χρυσίδου βέη, τοῦ Ἐξ. Στεφάνου Μουσούρη βέη, τοῦ Στεφάνου Ψυχάρη βέη, τοῦ Στεφάνου Κρέστοβιτς βέη, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τοῖς μὲν τηλεγραφικῶς, τοῖς δὲ διὰ τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου.

Ἅγιον Ὄρος.—Εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ κέντρον τοῦ ἁγίου Ὄρους, τὰς Καρυάς, ἔνθα εὑρίσκει ἡ πολιτικὴ διοίκησις καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀρχή, ἡ ἱερὰ Κοινότης, ἀλγεινοτάτην ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ἡ ὕπαρξις ἑκατὸν σχεδὸν ἐμπορικῶν καταστημάτων παντοίου εἴδους, ὑπὸ λαϊκῶν συντηρουμένων, μεταβαλλόντων δὲ τὸν τόπον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἠρεμίας εἰς τόπον ἐμπορίου καὶ θορυβωδῶν συναλλαγῶν, ἐνίοτε δὲ δυστυχῶς καὶ εἰς τύπον κραιπάλης καὶ μέθης. Οἱ πάντες ἐν ἁγίῳ Ὄρει βαρέως ἔφερον τὴν τοιαύτην τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν τόπου κατάστασιν, οὐδεὶς δὲ ἦν ὁ μὴ εὐχόμενος ἵνα τὸ κακὸν ταχείας τύχῃ θεραπείας καὶ διορθώσεως. Τέλος ἡ κοινὴ πάντων τῶν ἀληθῶς τὴν εὐκλειαν τοῦ ἀγιωνύμου ὄρους ποθούντων εὐχὴ εἰσηκούσθη, ἡ δὲ σεβασμία ἱερὰ Κοινότης δι' ἀποράσεως αὐτῆς ὁριστικῆς, κατωτέρω δημοσιευομένης, ἀπεφάσισεν ἵνα κλεισθῶσι διὰ παντὸς πάντα τὰ ὑπὸ λαϊκῶν συντηρούμενα ἐν Καρυαῖς ἐμπορικὰ καὶ ἄλλα καταστήματα. Ἡ Α.Θ. Παναγιότης καὶ ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος πληροφορηθεῖσα τὴν τοιαύτην ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Κοινότητος μελετωμένην ἀπόφασιν, ἔσπευσεν ἵνα ἐνθαρρύνῃ ταύτην εἰς τὸ θεάρεστον ἔργον διὰ σεπτῆς πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, ἐκδηλούσης τῇ ἱερᾷ Κοινότητι τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐαρέσκειαν πῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ μετὰ τῆς δεούσης περισκέψεως ἐκτέλεσις τοῦ μέτρου τούτου ἀποβήσεται τῷ ἱερῷ αὐτῶν τόπῳ τὰ μάλιστα λυσιτελές. Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ἐκκλησίας γνωστοποιεῖ τὴν ἤδη ληφθεῖσαν ἀπόφασιν αὐτῆς. Πεποίθαμεν ὅτι τὴν φορὰν ταύτην τὸ ζήτημα ἐλύθη ὁριστικῶς, ὅτι οὐδεὶς ἐν ἁγίῳ Ὄρει θὰ θελήσῃ νὰ παραμβάλῃ πρόσκομμά τι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς ἱερᾶς Κοινότητος καὶ ὅτι τοὐναντίον πάντες θὰ συντελέσωσι κατὰ τὸ ἐνὸν ἵνα μὴ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἡ μεγάλως τὸ ἁγ. Ὄρος τιμῶσα, μείνῃ μόνον γράμμα νεκρὸν καὶ ἀνεκτέλεστον, ἀλλὰ ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἐκτελεσθῇ ἐπ' ἀγαθῷ καὶ εὐκλείᾳ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν τόπου.

Ἡ ἀπόφασις τῆς ἱερᾶς Κοινότητος ἔχει ὧδε:

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ ἁγίου Ὄρους Ἄθω, καθορῶσα τὴν ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ ἐν Καρυαῖς, τῷ κέντρῳ τοῦ ἁγίου Ὄρους, ἐνεργουμένου ἐμπορίου καὶ ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ὑπὸ λαϊκῶν, προσγινομένην βλάβην ἐπὶ οὐσιώδει μετατροπῇ τοῦ προορισμοῦ, ὃν ὁ τύπος οὗτος ἀπ' αἰώνων κέκτηται, συναισθανομένη δὲ οἵαν ὑπέχει εὐθύνην ἐπὶ τοιαύτῃ κατὰ μικρὸν ἀλλοιώσει, ἐνέκρινε καὶ δι' ὁλοσφραγίστου ἀποράσεως ἐκύρωσε τὴν κατάργησιν τοῦ ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τῶν ὑπὸ λαϊκῶν ἐν καταστήμασιν ἢ ἐργαστηρίοις ὑπὸ ἐνοίκιον ἐνεργουμένων· τὴν ἀμετάκλητον αὐτῆς ταύτην ἀπόφασιν καταστήσασα γνωστὴν τοῖς ἐνταῦθα ἐνδιαφερομένοις διά τε κήρυκος, προφορικῆς ἐπισήμου ἀπαγγελίας καὶ τῆς κάτωθι προκηρύξεως, δημοσίως ἀναρτηθείσης, γνωρίζει αὐτὴν καὶ τῷ σεβαστῷ δημοσίῳ ἵνα λάβωσιν ἐπίσημον γνῶσιν καὶ ὅσοι ἐκτὸς τοῦ ἁγίου Ὄρους ἔχουσιν ἐμπορικὰς συναλλαγὰς μετὰ τῶν ἐνταῦθα λαϊκῶν.

«Ἡ Ἱερὰ Κοινότης ἔχουσα τὴν ἐντολὴν καὶ πληρεξουσιότητα τῶν εἴκοσιν ἱερῶν Μονῶν δι' ἐπισήμων αὐτῶν ἱεροσφραγίστων γνωμοδοτήσεων ὑπὲρ τῶν τιμαλφεστέρων τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου μεριμνῶσα καὶ σπουδάζουσα νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐν αὐτῷ ἁπλότητα καὶ σεμνοπρέπειαν, τὴν σύμφωνον τῷ μοναχικῷ βίῳ, φέρει εἰς γνῶσιν παντὸς ἐν Καρυαῖς καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ ἁγίου Ὄρους λαϊκοῦ ἐμπόρου, τεχνίτου καὶ λοιπῶν ὑπὸ ἐνοίκιον διαμενόντων τὰ ἑξῆς.

Α΄ Ἀπαγορεύεται τὸ ἐν Καρυαῖς καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ ἁγίου Ὄρους ὑπὸ λαϊκῶν ὑπὸ ἐνοίκιον ἐνεργούμενον ἐμπόριον καὶ εἴ τι ἕτερον ἐπιτήδευμα, καταργουμένων τῶν καταστημάτων, ἐργαστηρίων καὶ τῶν ὑπ' ἐνοίκιον δωματίων ἐν κελλίοις ἢ μοναστηριακοῖς οἰκήμασι.

Β΄ Ὁρίζεται προθεσμία ἑξάμηνος ἵνα κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς εὑρεθῶσι πάντα τὰ καταστήματα καὶ ἐργαστήρια μικρὰ ἢ μεγάλα κεκλεισμένα.

Γ΄ Χορηγεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἁρμοδία καὶ δικαία προστασία πρὸς ἐξομάλισιν τῶν ἐκ τῆς ἐπιτοπίου ληψοδοσίας ἀναφαινησομένων τυχὸν δυσχερειῶν.

Δ' Μετὰ τὴν ἐξάμηνον προθεσμίαν, ἀρχομένην ἀπὸ σήμερον, οὐδὲν ἐνοικιαστήριον ἰσχύει· ἕκαστος δὲ ἐνοικιαστὴς ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ὀφείλει νὰ καταλίπῃ ἐλεύθερον, ὅπερ ἔχει ὑπὸ ἐνοίκιον κατάστημα ἢ ἐργαστήριον ἢ δωμάτιον.

Ε' Οὐδενὸς τοῦ λοιποῦ ἐργαστηρίου ἢ καταστήματος οὔτε μοναστηριακοῦ οὔτε κελλειωτικοῦ ἡ ὕπαρξις ἐπιτρέπεται πρὸς πώλησιν οἰουδήτινος ἐργοχείρου· τὰ δὲ γνωστὰ ἐπιτόπια καὶ μοναχικὰ ἐργόχειρα θὰ πωλῶνται κατὰ τὴν ἀρχαιοπρεπῆ καὶ σεβάσμιον τάξιν ἐπὶ κινητῶν τραπεζῶν κατὰ τὴν Σαββατιαίαν ἀγοράν.

Τὴν παροῦσαν ὁριστικὴν καὶ ἀμετάκλητον ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν πάντες πρὸς οὓς αὐτὴ ἀπευθύνεται.

Ἐν Καρυαῖς, τῇ 1 Νοεμβρίου 1891.

Ἅπαντες οἱ ἐν τῇ Κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι τῶν εἴκοσιν ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους Ἄθω.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς ἐν ἁγίῳ Ὄρει Ἄθω Ἱερᾶς Κοινότητος).

Βασίλειος Καλλίφρων. Ὁ πρεσβύτερος τῶν καθηγητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ὁ φιλοπονώτατος καὶ ἀκάματος ἐκδότης καὶ συγγραφεὺς πλείστων λυσιτελῶν πονημάτων, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀρχαίου συναδέλφου «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ὁ εὐθαλὴς καὶ ἀκούραστος καθηγητὴς τῆς μεγαλωνύμου Σχολῆς, ὁ προσφιλὴς καὶ σεβαστὸς τοῖς πᾶσι Βασίλειος Καλλίφρων ἐτελεύτησε τῇ τρίτῃ τὸν βίον μετὰ νόσον ὀξυτάτην ἐν ἡλικίᾳ προκεχωρυκυίᾳ.

Ὁ μακαρίτης γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει διήκουσε τὴν σειρὰν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἐν τῇ περικλεεῖ Σχολῇ τῆς «Ξηροκρήνης», ἧς ἀποφοιτήσας διηύθυνε ἐπὶ δεκαετίαν διαφόρους ἑνοριακὰς σχολὰς τῆς πρωτευούσης. Μετὰ τοῦτο, κενωθείσης μιᾶς ἐκ τῶν ἕδρῶν καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ, διωρίσθη ἐν αὐτῇ κατόπιν διαγωνισμοῦ. Τὴν ἕδραν ταύτην κατέσχεν ὁ ἀοίδιμος διδάσκαλος ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη πλείστας γενεὰς μαθητῶν διδάξας, διαπαιδαγωγήσας καὶ μορφώσας. Ἡ διδασκαλία τοῦ γεραροῦ καθηγητοῦ ἦν τελεσφορωτάτη, διότι ὁ ἀείμνηστος πρὸς τῷ εὐμεθόδῳ ταύτης ἔτρεφε καὶ ἀληθῆ πατρικὴν στοργὴν πρὸς τοὺς διδασκομένους. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐχρημάτισεν ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη γραμματεὺς τῆς σχολῆς συντελῶν μεγάλως διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν φώτων αὐτοῦ εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ πνευματικοῦ τούτου φυτωρίου, ἅμα δὲ ἀναπληρῶν τοὺς ἀσθενοῦντας ἢ ἀπόντας διευθυντὰς τῆς Σχολῆς, ὧν ἐτύγχανεν ἀληθὴς ὁδηγός. Ὁ ἀοίδιμος ἐπὶ τριακονταετίαν διηύθυνε καὶ τὸν «Ἀνατ. Ἀστέρα» ἐν ᾧ οἱ κράτιστοι κατ' ἀρχὰς τῶν παρ' ἡμῖν λογίων συνειργάσθησαν αὐτῷ καὶ ἐν ᾧ πολλὰ σπουδαῖα ἐθνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα μετὰ κύρους καὶ αὐθεντίας συνεζητήθησαν.

Ὁ σεβαστὸς διδάσκαλος Καλλίφρων συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἱκανὰ διδακτικὰ πονήματα οἷον Κατηχήσεις, Γραμματ. Συντακτικά, Χριστομαθείας καὶ ἄλλα. Ἐξέδωκε δὲ ἐκ τοῦ τυπογραφείου αὐτοῦ καὶ διάφορα σπουδαῖα ἔργα διαφόρων συγγραφέων. Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον» ἰδίως καὶ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησις» εἰσὶ πολύτιμα, καθόσον ἐκτὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων εὑρίσκονται ἐν αὐτοῖς καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ 1853 μέχρι τοῦ 1878 ἐξελθόντα ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἐπίσημα ἔγγραφα, ὡς καὶ πάντα τὰ μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τοῦ Πατριαρχείου διαμειφθέντα. Ἡ κηδεία τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη, δαπάνῃ δὲ τῆς Σχολῆς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεγάλως τιμῶσα τὸν σεβαστὸν διδάσκαλον διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς εἰς τὴν οἰκογένειαν διὰ τοῦ δευτερεύοντος κ. Κωνσταντίνου, κατὰ δὲ τὴν κηδείαν ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιδιακόνου κ. Ἰωακείμ. Τῆς τελετῆς προεξῆρχεν ὁ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεος μετὰ τῶν πανιερωτάτων πρώην Σδορνικίου κ. Διονυσίου καὶ πρώην Ἀμίδης κ. Διονυσίου. Τὴν κηδείαν συνώδευσεν ἡ σεβαστὴ ἐφορεία τῆς Σχολῆς, ὁ καθηγητικὸς Σύλλογος, ὁ πρόεδρος τοῦ Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐξοχ. Ἄρχων μέγας Ρήτωρ Κ. Καλλιάδης βέης, πολλοὶ λόγιοι καὶ πλεῖστοι διδάσκαλοι, μαθηταὶ τοῦ ἀοιδίμου γενόμενοι. Ἐπικήδειον λόγον ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος ὁ ἱερολογιώτατος ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν Σχολῶν κ. Γεράσιμος Δώριζας, ἐπιτάφιον δὲ ἐν Βαλουκλίῳ ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννης Ἀριστοκλῆς ἐρένδης. Τοῦ ἀοιδίμου καὶ πολυσεβάστου διδασκάλου αἰωνία ἡ μνήμη.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Φαιδρὰ καὶ πάλιν ἀνέτειλεν ἡ γλυκεῖα καὶ φωταυγὴς ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ αἰώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο ἄνθρωπος, ὁ ἄναρχος ἔλαβεν ἀρχήν, ὁ ἐπὶ τῶν νεφελῶν καθήμενος μέγας Θεὸς κατεκλίθη ἐν τῇ πενιχρᾷ φάτνῃ τῶν ἀλόγων, ὁ ἔχων θρόνον τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ἄπειρον κατοικίαν ἀνεπαύθη ἐν τοῖς κόλποις τῆς πανάγνου παρθένου, ὁ παντοδύναμος καὶ ἀπειροτέλειος Θεὸς ὡς ἀσθενὴς νήπιον παρέστη τοῖς ἀνθρώποις. Ἡμέρα χαρᾶς, ἡμέρα εἰρήνης, ἡμέρα, καθ' ἣν αἱ προαιώνιοι τοῦ μεγάλου Θεοῦ βουλαὶ περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐπραγματώθησαν, καθ' ἣν οἱ ἀείνωτοι θησαυροὶ τῆς θείας φιλανθρωπίας ἀρθονώτατοι ἐξεχύθησαν ἐπὶ τὴν ἀνθρωπότητα, καθ' ἣν τοῦ ἀπ' αἰῶνος ὡρισμένου πληρώματος τῶν καιρῶν συντελεσθέντος, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ

γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον ἵνα καταλλάξῃ μὲν τὸν πταίστην ἄνθρωπον μετὰ τῆς δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ἀπολυτρώσῃ δὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ φοβεροῦ βαράθρου, εἰς ὃ εἶχε καταρρίψει αὐτὸν ἡ παράβασις τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ.

Ἦτο ἀδυνατὰ ἡ κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' ἣν ἐποχὴν ἠκούσθη ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἡ γλυκεῖα ἐκείνη καὶ παρήγορος φωνὴ «εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαβίδ». Ἡ ἀνθρωπότης ὡμοίαζε πρὸς κλάδον ἀποσπασθέντα ἐκ τῆς ρίζης τοῦ δένδρου. Ὅπως οὗτος, ὁσονδήποτε καὶ ἂν διατηρηθῇ, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ καταντήσῃ εἰς ἀποξήρανσιν, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ ἀνθρωπότης, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐτελεῖτο ἡ μεγάλη βουλὴ τοῦ Θεοῦ, εἶχε καταντήσει εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς παρακμῆς καὶ ἐξαχρειώσεως, εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον τῆς ἄνευ τοῦ Θεοῦ ἱστορίας αὐτῆς. Αἱ ψευδεῖς καὶ ἀνόητοι θρησκεῖαι, αἵτινες ἅπασαι τὸν μὲν ἄνθρωπον καὶ τὴν φύσιν ἐθεοποίησαν, τὸν δὲ ἄῦλον Θεὸν χυδαίως κατέστησαν ὑλικὸν, αἱ θρησκεῖαι αὗται, αἵτινες ὡδήγοῦσαι τὸν ἄνθρωπον εἰς θεοποίησιν ἑαυτοῦ, τῶν εὐτελεστέρων παθῶν αὐτοῦ, τῶν ἀγενεστέρων ὀρέξεων, παρήγαγον τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἐξαχρείωσιν καὶ διαφθορὰν τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἡ ἐν τοῖς συγγράμμασι καὶ ποιηταῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνάγνωσις φρίκην ἐμποιεῖ, περιῆλθον εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν κατάπτωσιν. Ἡ φιλοσοφία εἶχεν ἀποδείξει τὸ ψευδὲς αὐτῶν καὶ ἀστήρικτον καὶ σφοδρῶς κλονίσει τὰ θεμέλια αὐτῶν. Τὰ μαντεῖα τῶν ψευδῶν θεῶν, τὰ ἐργαστήρια ταῦτα τῆς ἀπάτης καὶ τῆς γοητείας εἶχον σιγήσει ἤδη, οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς θεοὶ ἔμειναν ἀπὸ πολλοῦ ἄναυδοι. Οἱ ναοὶ τῶν ἀπειραρίθμων ἑλληνικῶν, ρωμαϊκῶν καὶ βαρβαρικῶν θεῶν, εἰς ὅσους ἡ ρωμαϊκὴ σύγκλητος εἶχε χορηγήσει δικαίωμα λατρείας, κατήντησαν μόνον καταγώγια ὀργίων κακοηθεστάτων, ἐν οἷς ὑπὸ τὸ πρόσχημα λατρείας τοῦ θείου ἐκυλινδεῖτο εἰς τὸ ὄνειδος καὶ εἰς τὴν ἀτιμίαν ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος. Τὴν θρησκείαν ταύτην ἐπειράθησαν διὰ πνευματικωτέρων περὶ Θεοῦ ἰδεῶν νὰ ἀντικαταστήσωσιν οἱ φιλόσοφοι, ἀλλ' ὅμως ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἡ φιλοσοφία δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροήν τινα εἰς τὸν μεγαλείτερον ὄγκον ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, εἰς τὰ ἀμαθῆ πλήθη, ἡ φιλοσοφία ἐν τῇ ἀρχαιότητι μακρὰν τοῦ φαεσφόρου τῆς θείας ἀποκαλύψεως φωτὸς οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ῥιθάσῃ εἰς ἰδέαν περὶ τοῦ θείου ἱκανοποιοῦσαν ἐντελῶς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἄλλως τε εἶναι ποτὲ δυνατὸν ἡ φιλοσοφία νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν θρησκείαν; Ὁ ἄνθρωπος εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὂν θρησκευτικόν, ἔχει δηλ. ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ διατελῇ εἰς σχέσιν καὶ κοινωνίαν μετὰ τοῦ θείου. Τὴν ἀνάγκην ταύτην δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ φιλοσοφία τις, ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν ἀνέλθῃ ἐν τῇ θεωρίᾳ;

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φιλοσοφία διετέλει ἐν ἰσχάτῃ παρακμῇ. Περιελθοῦσα εἰς χεῖρας τῶν σοφιστῶν ἀπώλεσε τὸ γόητρον καὶ τὴν βαρύτητα αὐτῆς. Ὁ ἐπικουρισμὸς, ἡ φιλοσοφία αὕτη τῶν χυδαίων τοῦ ἀνθρώπου παθῶν καὶ τῶν ταπεινῶν καὶ ζωωδῶν αὐτοῦ ὀρέξεων, ἦτο ἡ μᾶλλον διαδεδομένη φιλοσοφικὴ διδασκαλία, ἀκαταμετρήτως συντελοῦσα διὰ τῶν ὀλεθρίων διδαγμάτων αὐτῆς εἰς ἀποσύνθεσιν τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Ἡ διαίρεσις τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐλευθέρους καὶ δούλους ἤρχετο εἰς ἐπικουρίαν αὐτῆς. Ἐντεῦθεν ἡ φοβερὰ ἐκείνη ἠθικὴ ἐξαχρείωσις, ἡ καταπληκτικὴ ἐκείνη διαφθορὰ, τὰ τερατώδη ἐκεῖνα κακουργήματα, αἱ βδελυραὶ ἐκεῖναι καὶ ἀπαίσιαι τῆς κακοηθείας καὶ τῆς ἰσχάτης ἐξαχρειώσεως σκηναί, αἵτινες εἶχον καταρρίψει τὸ εὐγενέστερον, τὸ ὡραιότερον τῶν κτισμάτων τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν εἰδεχθῆ βόρβορον πάσης κακίας, πάσης διαφθορᾶς, ἐντεῦθεν ἡ φοβερὰ ἐκείνη κοινωνικὴ ἀποσύνθεσις. Ὅπου δήποτε καὶ ἂν ἔστρεφέ τις τὸ ὄμμα, πανταχοῦ ἔβλεπε δεισιδαιμονίαν, ἀσέβειαν, ὀργία, ὅπου δήποτε καὶ ἂν διηύθυνε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, πανταχόθεν γοεραὶ ἠκούοντο φωναί, ἀπελπιστικαὶ ἐξήγοντο κραυγαί. Ἡ συνείδησις τῶν ἀνθρώπων, ὁσάκις κατώρθου νὰ περισωθῇ ἐκ τῆς γενικῆς ἐκείνης πανωλεθρίας, γοερώτατα ἐστέναζεν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης καταστάσεως. Ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα διετέλει ἐν φοβερᾷ ἀγωνίᾳ. Οἱ πάντες συνησθάνοντο ὅτι ἡ κατάστασις ἐκείνη ἦτο ἀφόρητος, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ ἔτι, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἀφίκετο εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς, ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νέα ζωὴ νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν, ὅτι μία ἀκτὶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ δέον νὰ κατέλθῃ καὶ διαλύσῃ τὸ πυκνὸν τῆς δυσσεβείας σκότος, ὅτι ἓν ρεῦμα τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ὅτι ἓν μειδίαμα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ἄρῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος φοβερὰν κατάραν. Ἡ ἀνθρωπότης ἐζήτει σωτῆρα, τὸν δὲ σωτῆρα τοῦτον ἐζήτει παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ μὴ θέλων τὸν θάνατον τῆς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρωπότητος πολυεύσπλαγχνος καὶ πανοικτίρμων Θεὸς εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς παναγίας καὶ ὑπερουσίου Τριάδος, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, κλίνας οὐρανοὺς, κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ γενόμενος ἄνθρωπος ἔσωσεν ἐκ τῆς κατάρας καὶ τοῦ θανάτου τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, ἀπήλλαξεν αὐτὸν τῆς ἁμαρτίας, κατήλλαξεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέστησεν αὐτὸν καὶ πάλιν υἱὸν καὶ κληρονόμον τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ἰδοὺ τὸ μέγα καὶ ὑπερῤῥυὲς καὶ ἀνώτερον πάσης ἀνθρωπίνης ἐννοίας καὶ γνώσεως γεγονὸς, τὸ ὁποῖον ὑπομιμνήσκει ἡμῖν ἡ ἁγία ἡμέρα τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰδοὺ τὸ μέγα τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ μυστήριον, ἰδοὺ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἡ τελείωσις. «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΛΟΓΟΣ

ΤΗ Ε΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΥ ΙΑ΄ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ βιβλιοθηκαρίου ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ ἱερολογιώτατου ἱεροδιακόνου
ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

« Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες»
(ΛΟΥΚΑ ιδ΄, 18).

Ἔναυλα, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστον ἐκκλησίασμα, ἔναυλα εἰσέτι μένοντα εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν τὰ ῥήματα τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης λαμπρᾶς τοῦ Κυρίου παραβολῆς, διεγείρουσι πάντως καὶ ἐν ἡμῖν τὴν ἐπαινετὴν ἐκείνην καὶ ἀξιομίμητον περιέργειαν, ἣν διήγειρε πάντοτε ἡ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ θεία καὶ ὑψηλὴ διδασκαλία εἰς τὰς καρδίας τῶν πρώτων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ ἀκολούθων· ἀκούοντες οὗτοι τὸν οὐράνιον αὐτῶν Διδάσκαλον ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς πολλάκις λαλοῦντα, καὶ μὴ ἐννοοῦντες τὴν ἀληθῆ αὐτῶν σημασίαν, ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, «Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;» (Λουκ. η΄, 9) ὅπως δ' ἐκεῖνοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὡς πιστοὶ καὶ γνήσιοι τοῦ Σωτῆρος μαθηταί, ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὀφείλομεν μετὰ ζήλου πάντοτε νὰ ἐρευνῶμεν καὶ ἐπιζητῶμεν τὴν ἐν αὐτῷ ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν, καὶ «συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου» (Ἐφ. ε΄, 17), νὰ ρυθμίζωμεν τὸν βίον ἡμῶν καὶ τὰς πράξεις συμφώνως πρὸς αὐτό. Τίς λοιπόν, χριστιανοὶ ἀδελφοί, ἡ ἔννοια τῆς πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθείσης παραβολῆς;

Ὁ μὲν πανάγαθος καὶ πολιεύσπλαγχνος Θεὸς «θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Τιμ. β΄, 4), οὐδενὸς φείδεται πρὸς τοῦτο μέσου, ἀλλὰ πλουσίως καὶ ὑπερεκπερισσοῦ ταῦτα δίδωσιν, ὁ δὲ ἄνθρωπος ψυχρὸς ὅλως καὶ ἀδιάφορος πρὸς ταῦτα δεικνύμενος, ὑπὸ τῶν ματαίων δὲ τοῦ κόσμου μεριμνῶν καὶ φροντίδων περισπώμενος καὶ περὶ τὰ γήϊνα μόνον καὶ φθαρτὰ καὶ ἐπίκηρα ἀσχολούμενος, οὐδεμίαν ἐπιδείκνυται μέριμναν καὶ φροντίδα περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ καὶ ὑψίστου προορισμοῦ, ἤτοι τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος. Αὕτη ἐν ὀλίγοις, ἀγαπητοί, ἡ ἔννοια τῆς παραβολῆς, ἣν ἠκούσατε, καὶ τοῦτο σημαίνει τὸ δι' αὐτῆς ἐξιστορούμενον μέγα δεῖπνον, ὅπερ ἡτοίμασεν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς Θεός, καὶ εἰς ὃ προσεκάλεσε καὶ προσκαλεῖ πάντας διὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος καὶ ἐν δούλου μορφῇ εἰς τὸν κόσμον ἐλθόντος Μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου, «Ἔρχεσθε, καὶ πρὸς ἡμᾶς λέγων, ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα». Ἀλλ' ὑπακούομεν ἀρά γε εἰς τὴν προσκαλοῦσαν ἡμᾶς θείαν καὶ σωτήριον ταύτην φωνὴν, καὶ σπεύδομεν λοιπὸν μετὰ προθυμίας, ὅπως μετάσχωμεν τοῦ δι' ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἑτοιμασθέντος μεγάλου δείπνου τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἢ μήπως, ἄλλην ἄλλοι προβάλλοντες πρόφασιν καὶ αἰτίαν κωφεύομεν καὶ ἡμεῖς, ὡς οἱ τὸ πρῶτον εἰς τὸ δεῖπνον τοῦτο προσκληθέντες, καὶ ἀπορρίπτομεν ἀπερισκέπτως τὴν πρόσκλησιν, καὶ παραιτούμεθα ἐκ συμφώνου πάντες; «Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες». Τοῦτο δυστυχῶς πράττομεν καὶ ἐξ ἡμῶν πολλοί, οἵτινες ἀντὶ, ὡς ἐντέλλεται καὶ παραγγέλλει ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος Παῦλος, «νὰ ζητῶμεν πάντοτε καὶ φρονῶμεν τὰ ἄνω καὶ μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Κολ. γ΄, 1—2), περὶ μὲν τῶν ἄνω, τῶν αἰωνίων δηλονότι καὶ μηδέποτε ῥθειρομένων ἀγαθῶν, πολλὰ ὀλίγον ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, οὐδέποτε φροντίζομεν, οὐδὲ σκεπτόμεθα, περὶ δὲ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν φθαρτῶν δηλονότι καὶ ταχέως παρερχομένων, πᾶσαν μέριμναν καὶ φροντίδα καταβάλλομεν. Καὶ πόσης μὲν ζημίας καὶ βλάβης πρόξενοι εἰς ἑαυτοὺς ἐγένοντο οἱ εἰς τὸ μέγα δεῖπνον προσκληθέντες καὶ μὴ ὑπακούσαντες, τοῦτο φανερὸν γίνεται ἐξ ὅσων μετὰ δικαίας ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως εἶπε περὶ αὐτῶν ὁ τὸ μέγα δεῖπνον ποιήσας οἰκοδεσπότης. «Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου» (Λουκ. ιδ΄, 24). Ἵνα δὲ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, μὴ καὶ ἡμεῖς διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς ἡμῶν εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ προσηλώσεως ἄξιοι καταστῶμεν τῆς τύχης τῶν μὴ προσελθόντων εἰς τὸ δεῖπνον, ἐπικαλεσάμενοι τὴν ἐξ ὕψους θείαν δύναμιν καὶ ἀντίληψιν, ὅπως ἐμοῦ μὲν ἐνισχύσῃ τὴν ἀσθένειαν ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου, εἰς ὑμᾶς δὲ χαρίσηται ὦτα ἀκοῆς καὶ καρδίαν συνέσεως, ἐξετάσωμεν διὰ βραχέων, πρῶτον μὲν πῶς ζῇ καὶ πολιτεύεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὁ εἰς τὰ γήϊνα προσηλωμένος, ἔπειτα δὲ ὁποία τις ὀφείλει νὰ ἦναι ἡ σχέσις ἡμῶν, ὡς χριστιανῶν, πρὸς τὰ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθά.

Πολλάκις, ἀγαπητοί, συμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἴδῃ καθ' ὕπνους ὅτι ἀνευρίσκει θησαυρούς, ὅτι κατοικεῖ εἰς λαμπρὰ καὶ περιφανῆ ἀνάκτορα, ὅτι εἶναι περιβεβλημένος ὑψίστα ἀξιώματα, ὅτι ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς καὶ δόξης, ὅτι εὐφραίνεται λαμπρῶς εἰς πολυτελῆ καὶ ἐπίσημα συμπόσια, καὶ ἐν γένει ὀνειρεύεται ὅτι ζῇ βίον ὅλως εὐτυχῆ καὶ εὐδαίμονα. Μόλις ὅμως ἐξεγείρεται ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ πάραυτα ἐννοεῖ ὅτι ὅλη του ἐκείνη ἡ μακαριότης καὶ εὐδαιμονία οὐδὲν ἄλλο ἦτο, ἢ ὄνειρον ἀπατηλὸν καὶ διάκενον. Τοιοῦτος, ἀγαπητοί, καὶ ὁ βίος τοῦ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντος καὶ εἰς αὐτὰ καὶ μόνα προσηλωμένου ἀνθρώπου. Ἀγωνίζεται καὶ οὗτος, προσπαθεῖ καὶ κοπιάζει ν' ἀποκτήσῃ πλούτη, ν' ἀνέλθῃ εἰς ὑψηλὰ ἀξιώματα καὶ νὰ ἐντρυφήσῃ εἰς πᾶσαν ἡδονὴν καὶ ἀπόλαυσιν. Ἐπέρχεται ὅμως αἴφνης καὶ ἀπροσδοκήτως ἐναντία τις τῶν πραγμάτων φορὰ, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος πολλάκις, καὶ ἰδοὺ οὗτος ἀπόλλυσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ πάντα. «Ὕπνωσαν, λέγει ὁ προφητάναξ Δαβὶδ, ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν πάν-

τες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν» (Ψαλμ. 75, 5). Ἀλλ' ἵνα περὶ τούτου κάλλιον πεισθῶμεν, ἐρευνήσωμεν ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ εἰς τὰ γήϊνα προσηλωμένου.

Τὰ μᾶλλον προσφιλῆ καὶ περισπούδαστα ἀντικείμενα πρὸς τὰ ὁποῖα, ἀγαπητοί, ὡς πρὸς πολικὸν ἀστέρα, ἑστραμμένα ἔχει διὰ παντὸς τὰ ὄμματα τῆς διανοίας αὐτοῦ καὶ περὶ τὰ ὁποῖα κατατρίβει καὶ δαπανᾷ τὸν βίον αὐτοῦ σύμπαντα ὁ τὰ ἐπίγεια φρονῶν, κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν εἶναι ἡ ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἢ μεγαλεῖον καὶ δόξα, ἢ τρυφὴ καὶ ἡδυπάθεια. Εἰς ταῦτα δὲ ψυχῇ καὶ σώματι ἀφοσιούμενος, καὶ ταῦτα θεωρῶν ὡς ὕψιστον σκοπὸν καὶ τέλος τοῦ ἐπὶ γῆς αὐτοῦ προορισμοῦ, ῥίπτεται ὁ ταλαίπωρος ἀκάθεκτος εἰς τὴν ἐπιδίωξιν αὐτῶν καὶ ἐπίτευξιν, καὶ ἕρμαιον γινόμενος τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐγειρομένου πολυζάλου καὶ πολυταράχου κλύδωνος, οὐδέποτε εὑρίσκει καιρὸν καὶ ἄνεσιν, ὅπως ἀποσπασθεὶς μικρὸν ἐκ τῆς περὶ ταῦτα ἀνενδότου αὐτοῦ τύρβης καὶ ἀσχολίας, σκεφθῇ κἂν ὀλίγον καὶ μεριμνήσῃ καὶ περὶ τῶν αἰωνίων αὐτοῦ καὶ ἀληθινῶν συμφερόντων. Καὶ κατεχόμενος μὲν ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας, δι' οὐδὲν ἄλλο μοχθεῖ, δι' οὐδὲν ἄλλο κοπιάζει, ἢ πῶς νὰ κερδίσῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλείονα πλούτη, πλείονας θησαυροὺς, πλείονα χρήματα. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον εἰς μυρίας μὲν ὁ ἴδιος ὑποβάλλεται στερήσεις καὶ κακουχίας, παντοιοτρόπως δὲ τοὺς ἄλλους ἀδικεῖ καὶ βλάπτει, καὶ εἰς πολλὰ καὶ διάφορα καταρεύγει ἀθέμιτα καὶ ἀνόητα μέσα· διότι κατὰ τὸν θεσπέσιον Ἀπόστολον Παῦλον, «οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν· ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία» (Τιμ. 6, 4—10). Ἀκαταπαύστως δὲ θησαυρίζων, καὶ μηδὲ ὀβολὸν δαπανῶν οὔτε δι' ἑαυτὸν, οὔτε διὰ τοὺς τυχὸν πενομένους συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ οἰκείους, οὔτε δι' ἄλλον τινὰ ἐν γένει δυστυχῆ καὶ πάσχοντα, οὐ μόνον οὐδένα αἰσθάνεται κόρον τῆς πρὸς τὰ χρήματα ἀσβέστου αὐτοῦ δίψης, ἀλλὰ καὶ ὅσῳ πλείονα κερδίζει, τοσούτῳ μᾶλλον βασανίζεται ὑπ' αὐτῆς καὶ φλογίζεται· διότι, ὡς λέγει περὶ τοῦ φιλαργύρου ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, «κἂν μυρία λάβῃ τάλαντα, ἑτέρου τούτων ἐπιθυμεῖ. κἂν τούτων ἐπιτύχῃ, πάλιν δὶς τοσούτων ἐφίεται· καὶ προϊὼν καὶ τὰ ὄρη καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα εὔχεται αὐτῷ γενέσθαι χρυσίον, καινήν τινα μανίαν μαινόμενος καὶ φοβερὰν καὶ οὐδέποτε σβεσθῆναι δυναμένην» (Χρυσοστ. περὶ πλεονεξ). Ἀλλὰ καὶ πρὸς τί ἄρα γε τοσαύτη ἐκ μέρους τοῦ φιλαργύρου σπουδὴ καὶ ἐπιμέλεια, καὶ τοσοῦτοι κόποι καὶ μόχθοι καὶ ἀγῶνες ὅπως ἐπαυξήσῃ τὰ πλούτη αὐτοῦ καὶ τοὺς θησαυρούς;. Εἰς τί δὲ θέλουσι χρησιμεύσῃ αὐτῷ τὰ πολλὰ πλούτη καὶ οἱ μεγάλοι θησαυροὶ, ἐὰν μὴ ἐγκαίρως ἐρρόντισεν οὗτος καὶ προύνόησε καὶ περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ προορισμοῦ, ἤτοι περὶ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας; «Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, λέγει τὸ στόμα τῆς ἀληθείας, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ» (Μαρκ. 8, 37);

Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς ὑψηλοφροσύνης κατεχόμενος μὴ τάχα προνοεῖ ποτε καὶ φροντίζει περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ καὶ ὑψίστου συμφέροντος; Καὶ οὗτος, ἀγαπητοὶ, τυφλούμενος ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλοδοξίας, καὶ φυσώμενος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος τῆς οἰήσεως τὰ πάντα θυσιάζει καὶ μετέρχεται χάριν τῶν ἀξιωμάτων καὶ τῆς ἀρχῆς. Ἐπιτυχὼν δὲ ὁπωσδήποτε νὰ καταλάβῃ θέσιν τινὰ περίβλεπτον καὶ ἐπιφανῆ, καὶ νὰ περιβληθῇ ἀξίωμά τι ὑψηλὸν καὶ ἐπίφθονον, ἀντὶ νὰ λάβῃ κατὰ νοῦν ὅτι, ὅπως πάντα ἐν γένει τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀγαθὰ, οὕτω καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ «γῆ καὶ σποδὸς, τέφρα καὶ κόνις, καπνὸς καὶ σκιὰ, χόρτος καὶ ἄνθος χόρτου» (Χρυσόστ. περὶ ἀλαζ. καὶ κενοδ)· ἀντὶ νὰ σκεφθῇ ὅτι ἀπροσδόκητα ὅλως περιστατικὰ δύνανται νὰ καταρρίψωσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς δόξης, ἐφ' οὗ ἵσταται, εἰς παντελῆ ἀδοξίαν καὶ ἀφάνειαν, διότι κατὰ τὸν οὐρανοφάντορα Βασίλειον «καὶ τὸν περίβλεπτον ἐν πᾶσι καὶ ζηλωτὸν ἀδόκητοι πολλάκις ἀδοξίαι καταλαμβάνουσι· καὶ πᾶσαν τὴν εὐημερίαν τοῦ βίου, οἷον σπιλάδες τινὲς, περιστάσεις ἀβούλητοι συνετάραξαν» (Βασιλ. ὁμ. εἰς τὴν ἀρχ. τῶν Παροιμ.) ἀντὶ, λέγω, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λαβὼν ὑπ' ὄψιν νὰ ταπεινοφρονῇ, τοὐναντίον οὗτος εἰς τοιοῦτον βαθμὸν οἰήσεως καὶ ὑπερηφανείας αἴρεται, ὥστε τοὺς μὲν ὁμοίους αὐτῷ περιφρονεῖ καὶ εἰς οὐδὲν λογίζεται, αὐτὸν δὲ τὸν Θεὸν καθ'ἑκάστην παροργίζει διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ καὶ ἁμαρτωλῶν πράξεων. Τί δ' ἐπὶ τέλους κερδίζει καὶ οὗτος ἐκ τοῦ πολλοῦ αὐτοῦ μεγαλείου καὶ ὄγκου, καὶ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ οἰήσεως καὶ ἀλαζονείας; Οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅ,τι λέγει περὶ τοῦ ἀσεβοῦς ὑψηλόφρονος ὁ προφήτης Δαβίδ. «Εἶδον, λέγει, τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ' εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ» Ψαλμ. 35, 35—36).

Ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν σάρκα θεοποιῶν, καὶ τυφλοῖς ὄμμασιν αὐτῆ δουλεύων, περὶ οὐδενὸς ἄλλου μεριμνᾷ, περὶ οὐδενὸς ἄλλου σκέπτεται, ἢ πῶς ν' ἀπολαύσῃ ἐν πάσῃ ἀνέσει καὶ ἀφθονίᾳ τῶν ματαίων τοῦ κόσμου τούτου ἡδονῶν καὶ θελγήτρων. Τὸ «φάγωμεν δὲ καὶ πίωμεν» (ι΄ Κορινθ. 15, 32) τιθέμενος ὡς ὕψιστον σκοπὸν καὶ τέλος τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ ὁμοιούμενος κατὰ πάντα τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, δίδοται ἀχαλίνωτος εἰς πᾶν εἶδος τρυφῆς καὶ ἡδυπαθείας, καὶ ῥίπτεται, ὡς πλοῖον ἀνιρμάτιστον, εἰς τὸ πολυκύμαντον πέλαγος τῆς ἀκολασίας καὶ ἀσωτίας. Ὅπως δ' ἐπαρκέσῃ εἰς πλήρωσιν καὶ ἱκανο-

ποίησιν τῶν πολλῶν αὐτοῦ καὶ ἀνοήτων ὀρέξεων, οὐ μόνον τὴν ἰδίαν οὐσίαν, ἐὰν κέκτηται, ἀσώτως καταδαπανᾷ, ἀλλὰ καὶ τὸν πατρικὸν αὐτοῦ πλοῦτον πολλάκις σφετερίζεται καὶ διασκορπίζει, καὶ εἰς δάνεια δὲ βαρία καὶ ὑπέρογκα οὐχὶ σπανίως ὑποβάλλεται. Καταντᾷ δὲ τέλος καὶ οὗτος, ὅπου καταντῶσι πάντες «οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες», οὓς κλαίων ὁ τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος ἀποκαλεῖ «ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια» (Φιλιπ. 3, 18).

Ναί, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί· εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς παντελῆ ὄλεθρον καὶ ἀφανισμὸν καταντᾷ ὁ τὰ ἐπίγεια, ἀντὶ τῶν ἐπουρανίων, φρονῶν, καὶ τὰ πρόσκαιρα, ἀντὶ τῶν αἰωνίων, προκρίνων· διότι ἀφοσιούμενος ὅλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ εἰς τὰ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθά, περὶ αὐτὰ δὲ νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἀσχολούμενος, καὶ τούτοις, ἀντὶ τοῦ Θεοῦ, ἀφρόνως λατρεύων, ἐπιλανθάνεται ὅλως τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολμάτων, καὶ οὔτε περὶ τῆς ὀφειλομένης τῷ Θεῷ τιμῆς καὶ λατρείας φροντίζει, οὔτε περὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχικῆς σωτηρίας προνοεῖ, οὔτε περὶ τῆς ἐκπληρώσεως ἐν γένει τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ καθηκόντων μεριμνᾷ καὶ σκέπτεται. Οὕτω δὲ ζῶν, καὶ οὕτω διάγων, μακρὰν δηλονότι τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ διαθερμαινόμενος ὑπὸ τοῦ ζωογόνου τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος φωτός, καταλαμβάνεται αἴφνης «ἐν ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει» (Ματθ. 24, 50) ὑπὸ τοῦ ἀπαιτοῦντος τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἀπαράσκευος μὲν ὅλως πρὸς τὴν ἐντεῦθεν ἔξοδον, γυμνὸς δὲ τοῦ φωτολαμποῦς χιτῶνος τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, καὶ κατάφορτος τὴν ψυχὴν ἐξ ἁμαρτιῶν, τελευτᾷ τὸν βίον αὐτοῦ ἐν ὀδύνῃ καὶ στενοχωρίᾳ, ἐν πόνῳ καὶ ἀγωνίᾳ. Ὄντως ὁ θάνατος τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἶνε πλήρης βασάνων, πλήρης πόνων. «Θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός» (Ψαλμ. 33, 22). Καὶ οὕτω μέν, ἀγαπητοί, ζῇ καὶ πολιτεύεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὁ τὰ ἐπίγεια φρονῶν, καὶ εἰς αὐτὰ διὰ παντὸς τοῦ βίου αὐτοῦ προσηλωμένος. Ἴδωμεν δὲ νῦν δι' ὀλίγων πῶς ζῇ καὶ διάκειται πρὸς τὰ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθὰ ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος χριστιανός.

Ἡ ἀξία, ἀγαπητοί, καὶ τιμὴ παντὸς ἐν γένει πράγματος καταφαίνεται κυρίως, ἐὰν συγκρίνωμεν αὐτὸ πρὸς ἄλλα πράγματα κατώτερα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀξίαν. Ὁ ἀδάμας, λόγου χάριν, καίτοι, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐξεταζόμενος, πολλὴν ἔχει τὴν ἀξίαν, συγκρινόμενος ὅμως πρὸς ἄλλους λίθους, σμικροτέρας τιμῆς καὶ ἀξίας, φαίνεται λαμπρότερος καὶ ὡραιότερος. Οὕτω καὶ πᾶσα ἀρετή· καίτοι, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, ἔξοχος τυγχάνει καὶ περισπούδαστος, συγκρινομένη ὅμως πρὸς τὴν ἀντίθετον αὐτῇ κακίαν, δείκνυται ἔτι μᾶλλον λαμπρὰ καὶ ἐπίζηλος. Ἵνα λοιπὸν καὶ ἡμεῖς κάλλιον καταμάθωμεν καὶ γνωρίσωμεν τὰ ζοφερὰ χρώματα τῆς εἰκόνος τοῦ εἰς τὰ γήϊνα προσηλωμένου, ἂς συγκρίνωμεν αὐτὴν πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ ἀληθοῦς καὶ γνησίου χριστιανοῦ, ὅστις μὴ θεωρῶν ὡς ὕψιστον αὐτοῦ σκοπὸν καὶ τέλος τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀγαθά, δὲν ἀφοσιοῦται εἰς αὐτὰ καθ' ὁλοκληρίαν, ἀλλ' ἀπονέμων αὐτοῖς τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ ἀξίαν, μεταχειρίζεται αὐτὰ πάντοτε πρὸς ἀγαθοὺς καὶ σωτηριώδεις σκοπούς.

Ὁ τοιοῦτος, ἀγαπητοί, χριστιανός, ὁ μὴ τὰ ἐπίγεια δηλονότι φρονῶν, κρατῶν πάντοτε ἀσβεστον τὴν φωτοβόλον λαμπάδα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ βλέπων, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, μὴ πέσῃ (Α' Κορινθ. 10, 12), διακρίνει μὲν τὰ βλαβερὰ ἀπὸ τῶν ὠφελίμων, ἀποχωρίζει δὲ τὰ ψευδῆ ἀπὸ τῶν ἀληθῶν, καὶ προτιμᾷ πάντοτε καὶ προκρίνει τὰ αἰώνια αὐτοῦ καὶ ἀληθινὰ συμφέροντα ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων. Κάλλιστα δὲ γινώσκων οὗτος, ὅτι οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀγαθῶν εἶναι μόνιμον, σταθερὸν καὶ ἀναφαίρετον, ἀλλ' ὅτι τὰ πάντα παρέρχονται, οὔτε τῷ πλούτῳ ἀφρόνως δουλεύει, οὔτε τιμὰς καὶ δόξαν ἀπλήστως θηρεύει, οὔτε τὴν σάρκα ἀλόγως θεοποιεῖ. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ Πανάγαθος Θεὸς ηὐδόκησε νὰ καταπέμψῃ ἐπ' αὐτὸν πλούσια τὰ ἐλέη αὐτοῦ καὶ τὰς χάριτας, δὲν ἐπαίρεται, οὐδ' ἐπαναπαύεται ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ θεωρῶν ἑαυτὸν ταχθέντα ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας οἰκονόμον τῶν δώρων τούτων, καὶ οὐχὶ ἀνεύθυνον διαχειριστὴν καὶ ἀπόλυτον δεσπότην, εὐχαριστεῖ μὲν ἀπὸ καρδίας τῷ μεγαλοδώρῳ Θεῷ, ἀνθ' ὧν παρ' αὐτοῦ ἀπήλαυσε πλουσίων δωρεῶν καὶ χαρίτων, ἐξασκεῖ δὲ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ προθυμίας τὰ εὐσεβῆ τῆς ἐλεημοσύνης ἔργα, ὑποστηρίζων τοὺς πάσχοντας, βοηθῶν τοὺς δυστυχοῦντας, παραμυθούμενος τοὺς πενθοῦντας καὶ γινόμενος, κατὰ τὸ γραφικὸν, «ὀφθαλμὸς τυφλῶν, ποὺς χωλῶν, πατὴρ ἀδυνάτων» (Ἰὼβ 29, 15 — 16). Ἀποστρεφόμενος δέ, καὶ μηδέποτε θηρεύων τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ψευδῆ καὶ ματαίαν τιμὴν καὶ δόξαν, δὲν σαλπίζει, οὐδὲ δημοσιεύει, ὡς περ οἱ ὑποκριταί, τὰ ἔργα τῆς εὐποιΐας αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν κρυπτῷ, καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου καὶ πατάγου ταῦτα ποιῶν, ἀπεκδέχεται τὸν μισθὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἀνταπόδομα παρὰ τοῦ δικαιοκρίτου καὶ μισθαποδότου Θεοῦ, «ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ρωμ. 2, 6). Ἐὰν δέ ποτε ἕνεκα τοῦ τιμίου αὐτοῦ καὶ ἐναρέτου βίου ἐπαξίως ἀνέλθῃ εἰς περίβλεπτόν τινα καὶ ἐπιφανῆ θέσιν, καὶ τότε δὲν ὑπεραίρεται, οὐδὲ ὑψηλοφρονεῖ, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ταπεινούμενος ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ ὑψώσαντος αὐτὸν Θεοῦ, οὐδεμίαν ποιεῖται κατάχρησιν τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ δυνάμεως, ἀλλὰ μεταχειρίζεται αὐτὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ὑπηρετεῖ. Ἔχων δὲ πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι «οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται» καὶ ὅτι «τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος» (Ρωμ. 8, 6, 8), μετέχει μὲν καὶ αὐτὸς, ὡς ἄνθρωπος, τῶν ἀθώων καὶ μὴ ἀπηγορευμένων τέρψεων καὶ ἡδονῶν, ἐν μέτρῳ ὅμως πάντοτε καὶ κανόνι, δουλαγωγῶν τὸ τῆς σαρκὸς φρόνημα, καὶ χαλιναγωγῶν τὰς ἀτάκτους αὐτῆς ὁρμὰς καὶ ὀρέξεις. Καθὼς δὲ ἐν ταῖς εὐτυχίαις δὲν ἀλαζονεύεται, οὐδὲ φυσιοῦ-

ται, οὕτω καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις δὲν καταπίπτει, οὐδὲ καταβάλλεται, ἀλλὰ θεωρῶν ταύτας ὡς πειρασμὸν παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς δοκιμὴν αὐτοῦ καὶ διαπαιδαγώγησιν, ὑρίσταται αὐτὰς μετὰ χριστιανικῆς ἀνοχῆς καὶ καρτερίας, εὐλογῶν καὶ οὗτος, ὡς ὁ πολύτλας Ἰώβ, τὸ ὑπερευλογημένον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνων μετ' αὐτοῦ. «Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον» (Ἰώβ, 1, 21, 2, 10). Ἀπεχόμενος δὲ ἀπὸ παντὸς πονηροῦ, καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πάντα ἐν πραότητι καὶ ταπεινοφροσύνῃ διεξάγων, ἑαυτῷ μὲν καὶ τῷ πλησίον αὐτοῦ καθίσταται χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος, τῷ δὲ Θεῷ ε�άρεστος καὶ ἀγαπητός· διότι κατὰ τὸν σοφὸν Παροιμιαστὴν «ἀγαπᾷ Κύριος ὁσίας καρδίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι» (Παροιμ. 22, 11). Οὕτω δὲ ζῶν, καὶ οὕτω πολιτευόμενος, καὶ ἕτοιμος ὢν πάντοτε πρὸς ἔξοδον ἐκ τῆς ἐνταῦθα προσκαίρου αὐτοῦ κατοικίας, ἐπελθόντα τὸν θάνατον, ὑρίσταται αὐτὸν γενναίως καὶ ἀνωδύνως, καὶ οὕτως αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει ἐν Κυρίῳ πρὸς ἀνάπαυσιν ἐκ τῶν κόπων καὶ μόχθων, τὰ δὲ καλὰ αὐτοῦ καὶ θεάρεστα ἔργα ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ. «Μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες.... ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν» (Ἀποκ. 14, 13).

Τοιαύτη, ἀγαπητοί, ὡς ἐν σκιαγραφίᾳ, ἡ λαμπρὰ καὶ ἀξιομίμητος εἰκὼν παντὸς ἀληθινοῦ καὶ γνησίου χριστιανοῦ, τοῦ μὴ τὰ ἐπίγεια καὶ παρερχόμενα, ἀλλὰ τὰ ἐπουράνια καὶ αἰώνια διὰ παντὸς τοῦ βίου αὐτοῦ φρονοῦντος καὶ ἐπιζητοῦντος. Τὴν εἰκόνα δὲ τοῦ τοιούτου χριστιανοῦ προστησάμενοι καὶ ἡμεῖς ἑαυτοῖς, ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμόν, σπουδάσωμεν, ὅση ἡμῖν δύναμις, ν' ἀποτυπώσωμεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὰ λαμπρὰ καὶ ἀνεξάλειπτα αὐτῆς χρώματα. Ἀλλὰ διατί ἆρά γε, ἀγαπητοί, τοσοῦτοι καὶ ἐξ ἡμῶν νὰ μὴ θέλωμεν νὰ μιμηθῶμεν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαγωγὴν καὶ πολιτείαν τοῦ τοιούτου ἀληθινοῦ καὶ γνησίου χριστιανοῦ; Διατί νὰ μὴ ἀπορασίζωμεν, ὅπως ἐκτινάξωμεν τέλος τὴν ἐπὶ τῶν ὀρθαλμῶν τῆς διανοίας ἡμῶν ἐπικαθημένην πυκνὴν ὁμίχλην, καὶ διίδωμεν οὕτως ὅτι «καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ» (1 Ἰωάνν. 2, 17) καὶ τὰ πάντα ἐν γένει παρέρχονται, καὶ ἡμεῖς παρερχόμεθα πάντως; Διατί νὰ μὴ ἔχωμεν πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι «ποταμὸς ὁ βίος ἡμῶν, ῥέων ἐνδιαλειχῶς», καὶ ὅτι ἅπαντες, εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου «πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ θανάτου σπεύδομεν θάλασσαν»; (Βασ. περὶ τοῦ μὴ προσηλ. τοῖς βιωτ.). Ἀλλὰ συμφέρει λοιπὸν καὶ ἁρμόζει νὰ μένωμεν ἐσαεὶ προσκεκολλημένοι εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, ἐν ᾗ θᾶττον ἢ βραδύτερον μέλλομεν νὰ καταχωσθῶμεν, καὶ ἀνενδότως μὲν νὰ φροντίζωμεν καὶ μεριμνῶμεν διὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ χαμαὶ κείμενα, τὰ ρυπαρὰ καὶ εὐτελῆ καὶ ἀγρεῖα, οὐδέποτε δὲ διὰ τὰ ὑπὲρ τὴν γῆν, τὰ ὑψηλὰ καὶ ὑπερκόσμια, καὶ τίμια καὶ ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια; Ἐξεγερθῶμεν, ἀγαπητοί, ἐκ τοῦ κατέχοντος τὰς ψυχάς ἡμῶν ληθάργου, καὶ ἀτενίσωμεν τὰ ὄμματα ἡμῶν πρὸς τὴν ποθεινὴν ἡμῶν πατρίδα, τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ. Διαῤῥήξωμεν τοὺς σφιγκτῶς ἡμᾶς μετὰ τῶν ἐπιγείων καὶ παρερχομένων συνάπτοντας δεσμούς, καὶ πρόσχωμεν τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὰ αἰώνια καὶ μηδέποτε ῥθειρόμενα ἀγαθά. «Μὴ γινώμεθα παιδία ταῖς φρεσί, παραγγέλλει ἡμῖν ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον» (1 Κορ. 14, 20. Ἐφ. 5, 17. Ρωμ. 12, 2), φύγωμεν πάσῃ δυνάμει τὰς ψευδεῖς καὶ ματαίας τοῦ κόσμου τούτου ἡδονάς. «Πολὺν ἐζήσαμεν χρόνον τῷ κόσμῳ, νουθετῶν γράφει ὁ μέγας τῶν Καισαρέων Φωστήρ, ζήσωμεν λοιπὸν καὶ ἑαυτοῖς.... Ἀποκτείνωμεν τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, τὸ μὴ δυνάμενον ὑποταγῆναι τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ» (Προτρ. εἰς τὸ βάπτ.). «Ἀψώμεθά ποτε τῆς φροντίδος τῶν ψυχῶν ἡμῶν· λυπηθῶμεν ἐπὶ τῇ ματαιώσει τοῦ προλαβόντος βίου· ἀγωνισώμεθα ὑπὲρ τῶν μελλόντων εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ προσκυνητοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος» (Βασ. ὅρ. κατὰ πλ.). Γένοιτο.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Προσκαλοῦνται οἱ κάτοχοι τίτλων ἰδιοκτησίας τῶν ἐν τῷ Γυναικείῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κειμένων στασιδίων, ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον παρουσιάσωσιν αὐτοὺς πρὸς ἐπιθεώρησιν καθ' ἑκάστην Κυριακήν. Ὅσοι δὲ τῶν κατόχων ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος δὲν προσαγάγωσι τοὺς τίτλους αὐτῶν, οὗτοι ἀποξενωθήσονται τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, τὰ δὲ στασίδια θὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν κυριότητα καὶ δεσποτείαν τοῦ Παγκαρίου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 17 Δεκεμβρίου 1891

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτοκ. 6181.

Προσκαλεῖται ὁ Εὐάγγελος Πέτρου, χρυσοχόος, κάτοικος Μουχλίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως παραστῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τὴν 13 Ἰανουαρίου ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστί, διότι ἐνάγεται ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Χρυσῆς Σάββα ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου» τρὶς κατὰ συνέχειαν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ ΔΡΑΜΑΣ Γερμανὸς

Ὁ γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891 ΑΡΙΘ. 45.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντσλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαῖα τὰ ἥμισυ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆ. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονὴν ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλα.

Ἕνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ νέου ἔτους τὸ φύλλον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὅπερ προῦκειτο νὰ ἐκδοθῇ τῇ προσεχεῖ Παρασκευῇ, τακτῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἐξαιρετικῶς ἐκδίδοται σήμερον παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Τὸ νέον ἔτος — Χρόνος, χριστιανικὴ ἀλήθεια καὶ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία — Στατιστικαὶ πληροφορίαι τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διαφόρων γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1890· Α' Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Ἐπισκέψεις.*—Συμπληροῦντες τὰ γραφέντα περὶ τῶν ἐπισκέψεων εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, προστίθεμεν ὅτι τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἐπεσκέψαντο ὡσαύτως οἱ πανοσιολογ. Ἐπίτροποι τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ὁμογενεῖς.

Χθὲς ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδάτος μετὰ τοῦ Α. Γραμματέως τῆς Πρεσβείας Ἐξ. Ε. Ζαλοκώστα καὶ ὁ ὑποπροξενος κ. Ι. Γιαννόπουλος μετὰ τοῦ ταμίου τοῦ Προξενείου κ. Μαργέλλου.

—*Ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος Κ. Γιαγκάκης.* — Ὁ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Λεόντιος Κ. Γιαγκάκης, ὁ ἐξ Ἀλατζάτων, ἐκ τῶν ἀπορρήτων τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, διωρίσθη μετά τινων ἐτῶν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν, καθ' ἣν ἠκροάσατο καὶ τῶν μαθημάτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, προϊστάμενος τῆς ἐν Στεφανουπόλει τῆς Αὐστρίας (Kronstad) ὁμοδόξου κοινότητος. Ὁ Α. πανοσιολογιώτατος μετὰ βραχεῖαν ἐνταῦθα διατριβὴν μεταβήσεται εἰς τὴν εἰρημένην πόλιν.

—*Διορισμὸς Ἱεροκήρυκος.*— Τινὲς τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐγκατεστημένων Μικρασιανῶν δι' ἀναφορᾶς αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἐζήτησαντο ἵνα ὁ ἐκ τῶν ἄρτι τελειοφοιτῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος, εἰδήμων καὶ τῆς τουρκικῆς γλώσσης, διορισθῇ ὡς ἐκ περισσοῦ τακτικὸς ἱεροκήρυξ ἐν τισιν ἐνορίαις τῆς πρωτευούσης, χάριν τῶν ἐν αὐταῖς κατοικούντων Μικρασιανῶν. Τῆς αἰτήσεως ταύτης τῶν φιλευσεβῶν Μικρασιανῶν μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἀποδεκτῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, διεβιβάσθησαν τὰ δέοντα τῇ Μεγάλῃ Πρωτοσυγκελλίᾳ διὰ τὰ περαιτέρω.

—*Ὁ Μητροπολίτης Ἀθήνων.* —Ἀρίκετο προχθὲς εἰς βασιλεύουσαν ἐκ Παρισίων, ἔνθα εἶχε μεταβῇ πρὸς περίθαλψιν τῆς παθούσης ὑγιείας αὐτοῦ, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ἀθήνων κ. Ἀθανάσιος. Ἡ Α. Πανιερότης, προσῆλθε χθὲς καὶ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀπέρχεται δὲ προσεχῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

—*Διανομὴ ἐλαίων.*—Τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον τῇ καθιερωθείσῃ τάξει ἑπόμενον, διένειμεν ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτοῦ κατὰ τὰς παρούσας ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων εἰς τοὺς ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς κρατουμένους, ὡς καὶ εἰς διαφόρους πτωχὰς καὶ ἀπόρους οἰκογενείας καὶ πολυπληθεῖς ἄλλους ἐνδεεῖς τὰ συνήθη ἔλαια.

— *Ἐγκύκλιοι Μ. Πρωτοσυγκελλίας.* — Εἶναι γνωστὰ τὰ ἄτοπα, ἅτινα δύνανται νὰ ἐπισυμβῶσιν ἐὰν οἱ μέλλοντες νὰ συνάψωσι γάμον δὲν πιστοποιήσωσιν ἐπακριβῶς ὅτι εἰσὶν ἐλεύθεροι καὶ ἀκώλυτοι πρὸς γάμον. Δυστυχῶς τινες τῶν ἐνοριακῶς προϊσταμένων, πρὶν ἢ ἐφοδιασθῶσι κατὰ τὰς ἐπανειλημμένως δοθείσας αὐτοῖς ὁδηγίας διὰ τῶν ἀναγκαίων πιστοποιητικῶν ἐκ μέρους εἴτε τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ὁπόταν οἱ μελλόνυμφοι, ἢ εἷς ἐξ αὐτῶν, κατάγωνται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ἢ ἐξ ἄλλων ἐνοριῶν, ἢ ὦσι ξένοι, ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Μ. Ἀρχιδιακονίαν τὰ συνήθη αὐτῶν ἐγγυητικὰ ἄνευ προηγουμένης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως. Πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ, συνεπείᾳ δὲ ἐκθέσεως τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας, ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία κατὰ συνοδικὴν ἀπόφασιν ἀπέλυσε τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην ἐγκύκλιον ἐφιστῶσα σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῶν προϊσταμένων ἐπὶ τοῦ συμβαίνοντος ἀτοπήματος. Καθήκον λοιπὸν τῶν προϊσταμένων ἀπαραίτητον εἶναι ἵνα συμμορφωθῶσιν ἐπακριβῶς πρὸς τὰς διδομένας αὐτοῖς ὁδηγίας, ὧν ἡ παράβασις συνεπάγεται ἄλλως τε σπουδαίαν δι' αὐτοὺς εὐθύνην.

— Ἐπειδὴ κατά τε τὰς παρελθούσας καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων ἐλάμβανον χώραν ἀτοπά τινα, ἱερέων τινῶν ὑπερβαινόντων τὰ ὅρια τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλας ξένας ἐνορίας μεταβαινόντων πρὸς ἁγιασμόν, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἠγείροντο διάφορα παράπονα καὶ ἀντεγκλήσεις, ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς κατ' ἐνορίαν προϊσταμένους τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην ἐγκύκλιον, δι' ἧς αὐστηρῶς καὶ ἐπὶ βαρείᾳ εὐθύνῃ ἀπαγορεύεται τοῖς ἱερεῦσι τὸ εἰς ξένας ἐνορίας φωτίζειν καὶ τὸ περιέρχεσθαι ξένα καταστήματα, ἐντέλλονται δὲ πάντες οἱ ἱερεῖς ἵνα περιορισθῶσιν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐνορίαν. Πιστεύομεν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἱερέων θὰ θελήσῃ νὰ παράσχῃ τὸ ἔτος τοῦτο ἁρμαὶ τοιαύτης μορφῆς, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος αὐτῶν περιορισθήσεται ἐν τῇ ἐνορίᾳ αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς, συμμορφούμενος ἐπιμελῶς πρὸς τὴν τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐντολήν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι καὶ ὁσιώτατοι προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν πόλεως, Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου.

Ἀριθμ. { πρωτ. 6068 / διεκπ. 4045

Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀποβλέπουσα εἰς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ὅστις εἶνε ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς οἰκογενείας καὶ προνοοῦσα περὶ τῆς συνάψεως αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους καὶ τὰς πολιτικὰς διατάξεις, οὐ διέλιπε παραινοῦσα καὶ συνιστῶσα εἰς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς καὶ εἰς τοὺς κατ' ἐνορίας ὁσιωτάτους προϊσταμένους τὴν τήρησιν ἁπασῶν τῶν νενομισμένων διατυπώσεων ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου πρὸς πρόληψιν ἀτοπημάτων ἐχόντων πολλάκις βαρείας μὲν συνεπείας διὰ τοὺς τυχὸν συνάπτοντας παράνομον γάμον, οὐ σμικρὰν δὲ τὴν εὐθύνην διὰ τοὺς ὁσιωτάτους προϊσταμένους, οἵτινες, πρὶν ἢ προηγουμένως ἐξετάσωσι καλῶς τὰ κατὰ τοὺς μέλλοντας συναφθῆναι εἰς γάμου κοινωνίαν, ἐκδίδουσι τὰ πρὸς τὴν Μ. Ἀρχιδιακονίαν πιστοποιητικὰ πρὸς λῆψιν τῆς κανονικῆς ἀδείας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ μεθ' ὅλας τὰς ἐπανειλημμένως διαβιβασθείσας ἐκκλησιαστικὰς παραγγελίας, παρετηρήθη ὅτι τινὲς τῶν ὁσιωτάτων προϊσταμένων δίχα πολλῆς ἐρεύνης καὶ πρὶν ἢ προηγουμένως ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων περὶ τοῦ ἀκωλύτου τοῦ ἑτέρου τῶν μελλονύμφων παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, εἰς ὧν τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν οὗτοι ὑπάγονται, προβαίνουσιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν πρὸς τὴν Μ. Ἀρχιδιακονίαν πιστοποιητικῶν, διὰ ταῦτα προνοίᾳ ἐκκλησιαστικῇ συνιστῶμεν αὖθις πᾶσιν ὑμῖν τὴν αὐστηρὰν καὶ ἀπαρέγκλιτον τήρησιν πασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ ἐντελλόμεθα ἵνα πᾶσαν καταβάλλητε μέριμναν καὶ προσοχὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν πρὸς τὴν Μ. Ἀρχιδιακονίαν πιστοποιητικῶν, ἀπαιτοῦντες τὴν προσαγωγὴν ἐγγράφων ἐκδιδομένων παρὰ τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὅταν ἀμφότεροι οἱ μέλλοντες συνάψαι γάμον ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν κατάγηται ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας, καθὼς καὶ ἐγγράφων τῆς προξενικῆς αὐτῶν ἀρχῆς, ὅταν τύχωσιν οὗτοι ξένης ὑπηκοότητος, μαρτυρούντων τὸ ἀκώλυτον αὐτῶν· τὰ δὲ ἀνωτέρω ἔγγραφα μετὰ τῶν ὑφ' ὑμῶν ἐκδιδομένων τακτικῶν πιστοποιητικῶν δέον ἵνα παρουσιάζητε εἰς τὴν Μεγάλην Ἀρχιδιακονίαν διὰ τὴν λῆψιν τῆς κανονικῆς ἀδείας. Ἐὰν δέ τις τῶν προϊσταμένων καὶ μετὰ τὴν ἐπαναληπτικὴν ταύτην ὑπόμνησιν φωραθῇ μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ταύτας συστάσεις, θέλει τιμωρηθῇ αὐστηρῶς. Εἴητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1891.

✝ Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, Ὁσιώτατοι Προϊστάμενοι καὶ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς τῶν ἐνοριῶν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστένου.

Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων εὐκαίρως ἠγείρθη, ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν Ὁσιωτάτων Προϊσταμένων καὶ λοιπῶν εὐλαβεστάτων Ἱερέων ἐπὶ τοῦ ὡς μὴ ὤφελε συμβαίνοντος ἀτόπου κατὰ τὸν φωτισμόν, καθ' ὃν ἱερεῖς τινες, ὑπὸ πλεονεξίας ὠθούμενοι, καὶ μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐνορίας, καταπατοῦσι τὰ δίκαια ἑτέρων ἐνοριῶν καὶ μεταβαίνοντες ἁγιάζουσι παρ' ἐνορίαν, γενόμενοι οὕτω παραβάται μὲν τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, παραίτιοι δὲ χλευασμοῦ παρά τε τῶν ὁμογενῶν καὶ ξένων. Ἐφ' ᾧ πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένου τινὸς ἀτοπήματος ἀπολύοντες τὴν παροῦσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀπόδειξιν, ἀπαγορεύομεν αὐστηρῶς οὐ μόνον τὸ εἰς ξένας ἐνορίας φωτίζειν, ἀλλὰ καὶ τὸ περιέρχεσθαι τὰ καταστήματα τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἀλλοεθνῶν, καὶ ἐντελλόμεθα ὅπως ἕκαστος περιορισθῇ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐνορίαν, γινώσκοντες, ὅτι ἐλήφθησαν τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τοὺς τυχὸν παραβαίνοντας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ταύτας ἐντολάς. Εἴητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 28 Δεκεμβρίου 1891

✝ Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

Αἴσθημά τι ἔκτακτον, χαρμόσυνον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατέχει τὴν ἡμετέραν καρδίαν ἐν τῇ ἀρχῇ ἑκάστου νέου ἔτους τῆς ἡμετέρας ζωῆς. Ἡ πρώτη τοῦ νέου χρόνου ἡμέρα, εἰς ἣν ἀφιεροῦμεν καὶ συγκεντροῦμεν ἐλπίδας, εὐχὰς καὶ πόθους, καθίσταται εἰς

πάντας καὶ πάσας κοινὴ καὶ φαιδρὰ ἑορτή. Μετὰ τὰς ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ εὐχαριστηρίους δοξολογίας ἡμῶν πρὸς τὸν Ὕψιστον Δημιουργόν, τὸν καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενον, ἀλλὰ δὴ καὶ παρακλήσεις, ὅπως εὐλογήσῃ τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι, νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, εὐχόμεθα πρὸς ἀλλήλους κατ' οἶκον καὶ καθ' ὁδὸν ἔτη πολλὰ καὶ καλά, εὐτυχίαν, εὐημερίαν, καὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ καταθύμιον. Ἀλλὰ καὶ ἀθῶα καὶ εὐσεβῆ τέκνα, εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην, παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ σωτηρίας τῶν φιλοστόργων γονέων καὶ εὐεργετηθέντες ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν, σύζυγοι τίμιοι ὑπὲρ τῶν πιστῶν συζύγων, μεμνηστευμέναι ὑπὲρ τῶν μνηστήρων, καὶ λαοὶ ὁλόκληροι ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν ἀρχόντων καὶ βασιλέων.

Ἡ δὲ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους, τὸ μεθόριον μεταξὺ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ ἀρχομένου ἐνιαυτοῦ, ὡς παριστῶσα τὴν φαιδρὰν ἢ θλιβερὰν ὑποτύπωσιν τῶν πεπραγμένων καὶ τῶν πραχθησομένων, ἐπασχολεῖ σπουδαίως καὶ ἐμβάλλει εἰς σοβαρὰς σκέψεις καὶ μελέτας καὶ διαλογισμοὺς τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενον ἔνδοξον βασιλέα, τὸν ὑπὸ τὴν πενιχρὰν καλύβην ἐπαίτην, τὸν φιλόπονον καὶ φιλόστοργον οἰκογενειάρχην, τὴν φιλότιμον καὶ φιλόστοργον μητέρα, τὸν ἀπὸ τῶν ἀγώνων τοῦ βίου ἀπόμαχον γέροντα, ὡς καὶ τὴν ἄπειρον τῶν βιωτικῶν πειρασμῶν καὶ κινδύνων νεάνιδα καὶ νεανίσκον, οἵτινες πλήρεις χρηστῶν ἐλπίδων, ἑτοιμάζονται νὰ εἰσέλθωσι, κατὰ τὸ νέον τοῦτο ἔτος, εἰς τὸν ταραχώδη, τὸν πλάνον καὶ ἀκατάστατον κόσμον, καὶ ἀγωνισθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸν καλὸν, ἀλλὰ καὶ δεινὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα.

Ὡς ὄνειρον δὲ μακρὸν καὶ συγκεχυμένον ἵσταται τότε μάλιστα ὄπισθεν πάντων ἡμῶν, ἡ παρελθοῦσα ζωὴ καὶ ὁμίχλη πυκνὴ περικαλύπτει ταὐτοχρόνως τὴν ἄγνωστον χώραν τοῦ ὑπολοίπου ἡμῶν βίου. Ὅθεν τὸν μὲν δύσθυμον κατέχουσι περίφοβοι μέριμναι, περὶ δὲ τὸν εὔθυμον ἄνθρωπον ἵπτανται χρησταὶ καὶ ὡραῖαι ἐλπίδες· ἀλλὰ καὶ πάντες στρέφομεν τὸ βλέμμα ἐναγωνίως πρὸς τὸ ἄγνωστον μέλλον, καὶ θέλομεν νὰ προμαντεύσωμέν τι περὶ τῆς μελλούσης ἡμῶν καταστάσεως.

Ἐν τούτοις τοῦ νέου ἔτους ἤδη ἀρξαμένου, ἕκαστος ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὡς καὶ πρότερον, ἐν μερίμναις πάντοτε καὶ προσδοκίαις ἀμφιταλαντευόμενος, ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ, πολλάκις, ἀπέναντι καθημερινῶν δυσχερειῶν καὶ ἀπροόπτων συμφορῶν ἀγωνιζόμενος· ὁ δ' εὐσεβὴς χριστιανὸς, ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ νέου ἔτους, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, ἐνάρξει τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, κατέχεται μὲν καὶ αὐτὸς ὑπὸ φόβων καὶ ἀμφιβόλων ἐλπίδων, ἐνατενίζων πρὸς τὴν ταραχώδη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἀγρίαν θάλασσαν τοῦ κοινωνικοῦ βίου, καὶ βλέπων μετὰ θλίψεως ἐγκαρδίου τὰ ἐν αὐτῇ ναυάγια ἀθώων τε καὶ ἐνόχων ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅμως καὶ μετὰ θαυμαστοῦ φρονήματος καὶ γενναίου αἰσθήματος, εἰσέρχεται εἰς τὸ νέον ἔτος, τὸ ἄγνωστον καὶ σκοτεινόν. Καὶ μόνος ἐν ἀπομονώσει καὶ βαθυτάτῃ σιγῇ, προσεύχεται πρὸς τὸν ἐπουράνιον καὶ παντοδύναμον Πατέρα, λέγων ἐν κατανύξει ψυχῆς καὶ καρδίας. Πάτερ ἀγαθέ! Εἶμαι ἀνάξιος τοῦ ἐλέους καὶ καὶ τῆς πατρικῆς σου ἀγάπης· ὅ,τι εἰμὶ καὶ ὅ,τι ἔχω, ἔρχεται διὰ σοῦ· ἄχρι τοῦδε μὲ διεφύλαξας ἀπὸ πολλῶν κινδύνων, καὶ μὲ ἐπροστάτευσας εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δυστυχίας μου. Σὺ ἐπηγρύπνεις ἐπ' ἐμὲ καὶ τοὺς οἰκιακούς μου, ἀμερίμνως καὶ ἡδέως καθεύδοντας· ἀλλὰ καὶ πολλάκις εἴδομεν τὴν παιδεύουσαν χειρά σου, διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· Θεέ μου ὑπεράγαθε! Μὴ ἐγκαταλείψῃς οὐδέποτε ἐμὲ καὶ τοὺς ἀγαπητούς μου, ἔστω καὶ ἐὰν ἁμαρτήσωμεν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἡμῶν ἀσθενείᾳ. Τὰ τέκνα σου πλανῶνται καὶ παρανομοῦσιν, ἀλλ' ἐπιστρέφουσι μετανοοῦντα πρὸς τὸ ἄπειρον ἔλεός σου. Ναί, Θεέ μου παντοδύναμε, ἄχρι τῆς σήμερον μὲ ἐβοήθησας εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ λοιποῦ, πιστεύω, ὅτι θὰ μὲ βοηθήσῃς ἄχρι τέλους τοῦ βίου μου· πλήρης θάρρους καὶ πεποιθήσεως, ἀποβλέπω πρὸς σὲ μόνον, ὡς τὸ μικρὸν καὶ ἀσθενὲς παιδίον, πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς· ἀλλὰ καὶ ταὐτοχρόνως θὰ ἐκτελῶ τὰς εὐαγγελικὰς ἐντολὰς τοῦ ἀγαπητοῦ σου υἱοῦ καὶ Σωτῆρος μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ οὕτως ἀρωσιωμένος εἰς τὸ ἁγιόν σου θέλημα, θὰ ἀναμένω ὅ,τι ἡτοίμασεν ἡ δικαιοκρισία σου καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο ἔτος, δι' ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμούς.

Ἄγε δὴ, καρδία μου, μακρὰν ἀπὸ σοῦ αἱ μάταιαι φροντίδες καὶ κεναὶ ἐλπίδες, καὶ ἀνάμενε μόνον ἐν τῇ εὐθύτητί σου, τὰ δῶρα τῆς θείας προνοίας, ἥτις ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ σέ.

Μὴ φοβεῖσαι λοιπὸν πολὺ τὸ ἄγνωστον μέλλον, ῥίλε μου. Ἀλλ' οὔτε ἐλπίζε παρ' αὐτοῦ πολλά. Καὶ ὁ πολὺς φόβος καὶ ἡ μεγάλη ἐλπὶς δύνανται νὰ σὲ βλάψωσι, καὶ νὰ προξενήσωσιν ὀλέθριον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν μελετωμένων προθέσεων καὶ σχεδίων σου. Πᾶν μέτρον, ἄριστον, ὡς καὶ πᾶσα ὑπερβολὴ, εἶναι πάντοτε βλαβερά.

Μὴ ἐλπίζε τόσον πολὺ, ἀγαπητέ, διότι αἱ πολλαὶ ἐλπίδες, πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ποθουμένου, ἀποτυφλοῦσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὸν εἰς μωρὰς καὶ καταστρεπτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἢ καθιστῶσιν αὐτὸν ὀκνηρὸν, ἀδρανῆ καὶ ἀμέριμνον. Ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, τοῦτο βεβαίως καὶ ἐλπίζεις· ἀλλὰ καὶ διατί λησμονεῖς, ὅτι πολλάκις οἰκτρῶς ἠπατήθης εἰς τὰς προσδοκίας σου;

Μὴ ἐλπίζε τόσον πολλὰ, καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο ἔτος· διότι ἐν τῇ ἀποτυχίᾳ τῶν ἐλπιζομένων, πληροῦται ὀδύνης καὶ πικρίας ἡ καρδία σου, καὶ γίνεσαι σκληρὸς καὶ ἄδικος καὶ ἀχάριστος πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πρὸς τὴν θείαν Πρόνοιαν· ἐνῷ ὀφείλεις νὰ μέμφησαι μόνον σεαυτὸν εἰς τὰς ἀποτυχίας τῶν πολλῶν καὶ ὑπερβολικῶν ἐλπίδων σου.

Μὴ ἔλπιζε παρὰ πολὺ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἀνθρώπων· διότι, ἄλλως, θὰ εὑρεθῇς ἀνέτοιμος, ὅπως ὑπομείνῃς γενναίως φοβερόν τι καὶ ἀπροσδόκητον δυστύχημα· ἡ ὑπερβολικὴ ἐλπὶς παραλύει τὸ σθένος τῆς ψυχῆς, ἀπέναντι τῆς αἰφνιδίως ἐπελθούσης καταιγίδος· ὁ σοφὸς, δηλαδὴ ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς, καθωπλισμένος τῇ πανοπλίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, εἰσέρχεται εἰς τὸ σκοτεινὸν μέλλον τοῦ νέου ἔτους, ὡς ὁ ἀτρόμητος στρατιώτης εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς, ἐν ᾧ ζῇ ὁ Χριστὸς, ἀποβλέπων πάντοτε πρὸς τὸν οὐρανὸν, τὴν μέλλουσαν καὶ μένουσαν πατρίδα, ἀλλὰ καὶ ἀκριβῶς ἐκτελῶν τὰ πρὸς τὴν ἐπίγειον καὶ ἐφήμερον καθήκοντα, ἀποδέχεται μετ' εὐγνωμοσύνης τὰ χαρμόσυνα καὶ τὰ θλιβερὰ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου καὶ παντσόφου Θεοῦ, ὅστις εἴτε πλέκει δι' αὐτὸν εἰς τὸ νέον ἔτος στέφανον λαμπρὸν ἀπροσδοκήτου χαρᾶς, εἴτε δείκνυσιν αὐτῷ νεκρικὸν φέρετρον, ἐν ᾧ θὰ κοιμηθῇ τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου ἀγαπητὸς νεκρὸς, ἀμφότερα ταῦτα θεωρεῖ καὶ δέχεται μετὰ χριστιανικῆς φιλοσοφίας καὶ πίστεως.

Ἔλπιζε δὲ μόνον πολὺ, εἰς ὅ,τι δύνασαι ν' ἀποκτήσῃς διὰ τῆς φιλοπόνου, ἐντίμου καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς σου καὶ ἀναστροφῆς. Ἡ ἐλπὶς αὕτη σπανίως ψεύδεται· αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ, ἃς ἐν τῷ βίῳ ἐξασκεῖς, φέρουσι *χαράν*, *εἰρήνην*, *ἔπαινον* καὶ *τιμήν*· αἱ δὲ κακίαι καὶ τὰ ἐλαττώματα, προξενοῦσιν *ὀνειδος*, *θλῖψιν*, *στενοχωρίαν* καὶ *θάνατον* πρόωρον καὶ ὀδυνηρόν! αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ καλὰ προσόντα—ὁ φιλόφρων καὶ εὐπροσήγορος τρόπος σου, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς κατωτέρους σου καὶ τοὺς δυστυχεῖς, ἡ εὐγενὴς προσπάθεια, ὅπως ἀφιλοκερδῶς φανῇς χρήσιμος εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ οὐδέποτε βλάψῃς ἢ κακολογήσῃς αὐτούς, ἡ μετὰ ζήλου καὶ τιμιότητος ἐκτέλεσις τοῦ ἐμπιστευθέντος σοι λειτουργήματος, καὶ ἐν γένει, ἡ ἀπὸ τῶν ἀπρεπῶν καὶ δυσφήμων ἔργων ἐντελὴς ἀποχὴ—τὰ λαμπρὰ ταῦτα προσόντα τοῦ τιμίου ἀνθρώπου, ἅτινα ἀπεφάσισας νὰ ἐκτελῇς ἀκριβέστερον ἀπὸ τοῦ νέου ἔτους, οὐχὶ μόνον τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων θὰ σοὶ προσπορίσωσι δαψιλῶς· διότι, εἰς τί, τέλος πάντων, συνίσταται ἡ ἀληθὴς εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου, ἣν ἀδιαλείπτως ζητεῖ καὶ ἐπιδιώκει ἕκαστος ἐξ ἡμῶν; ἡ ἀληθὴς καὶ διαρκὴς χαρὰ καὶ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου δὲν συνίσταται οὔτε εἰς τὰ πλούτη, οὔτε εἰς τὴν δόξαν, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν ἐνδόμυχον συναίσθησιν, ὅτι εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὸν ἑαυτόν του καὶ μὲ τὴν κατάστασίν του, καὶ ὅτι χαίρει τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν φιλίαν τῶν καλῶν ἀνθρώπων.

Καὶ διὰ τί σὺ, φίλε μου, δὲν εἶσαι ἀκόμη εὐτυχὴς καὶ ἑπομένως εὐχαριστημένος; διότι σὺ αὐτὸς ἀποδιώκεις μακρὰν ἀπὸ σοῦ τὴν εὐτυχίαν σου, μὴ θέλων ν' ἀφήσῃς ἐλαττώματα, ἅτινα σὲ καθιστῶσι μισητὸν εἰς τοὺς ἄλλους, προξενοῦσι *ταραχὴν* καὶ *ἀησυχίαν* εἰς τὴν συνείδησίν σου, καὶ ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ, *τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν*. Ἀλλὰ καὶ διὰ τί νὰ ἐλπίζῃς παρὰ τῶν ἄλλων τὴν *εὐτυχίαν* σου, ἀφοῦ σὺ μόνος δύνασαι νὰ κατασκευάσῃς αὐτὴν διὰ τῶν χειρῶν σου διαρκῆ καὶ ἀναφαίρετον; Ἴσως δυσκολεύεσαι νὰ νικήσῃς τοὺς πειρασμούς, νὰ συντρίψῃς τὰ δεσμὰ τῆς παρανομίας, οὐδὲ ἔχεις τὴν εὐγενῆ μεγαλοψυχίαν νὰ πατάξῃς κατὰ κεφαλῆς τὸ καταστρέφον καὶ θεατρίζον σε ἁμάρτημα· λοιπὸν οὕτω θὰ ἦσαι πάντοτε ἄθλιος καὶ δυστυχὴς! διότι δὲν ἔχεις τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος διὰ νὰ γίνῃς ἀνεξάρτητος καὶ εὐτυχὴς, καὶ ἑπομένως σεβαστὸς καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν οἰκογένειάν σου καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν.

Καὶ εἰς τὸ νέον ἔτος ἔλπιζε τόσην ἀγαθὴν ὑπόληψιν καὶ εὐημερίαν, ὅσην σὺ αὐτὸς θὰ δυνηθῇς ν' ἀποκτήσῃς διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς χρηστότητός σου. Μόνον ἐπὶ τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἐπὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἔχε ἀσάλευτον πεποίθησιν καὶ ἐλπίδα, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. *Μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία*, ἄριστα συμβουλεύει ὁ προφητάναξ Δαβίδ· ὅσον περισσότερον ὁ ἄνθρωπος πέποιθεν ἐφ' ἑαυτὸν, τόσον ὀλιγώτερον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἰδιοτροπίας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ εἶναι τότε ἀληθῶς μέγας ἐλεύθερος, εὐγενὴς καὶ ἱκανὸς πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν καὶ ἀγαθοεργίαν· ὅθεν ὅστις ἐξ ἡμῶν δὲν εἶναι εὐτυχὴς καὶ εὐχαριστημένος εἰς τὴν παροῦσαν αὐτοῦ κατάστασιν, ἣν διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας καὶ φιλεργίας κατεσκεύασεν, ὁ τοιοῦτος βεβαίως, εἶναι ἀνάξιος μεγαλειτέρας εὐτυχίας.

Ἔλπιζε νὰ εὕρῃς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τόσην χαρὰν εἰς τὸν κόσμον, ὅσην σὺ πρὸ πάντων θὰ προετοιμάσῃς διὰ τῶν καλῶν ἔργων σου· διότι σὺ ὀφείλεις νὰ γίνῃς ὁ δημιουργὸς τῆς εὐτυχίας σου· καὶ διὰ τοῦτο ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς σοὶ ἐχάρισε νοῦν καὶ σύνεσιν, καὶ πάντα τὰ κατάλληλα μέσα· φεῦγε λοιπὸν τὰς ἐπικινδύνους καὶ τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις· διεύθυνε τὰ οἰκογενειακά σου πράγματα συνετῶς καὶ σωφρόνως· ἀγάπα τὸν Θεὸν, τὴν οἰκογένειαν, τὸν πλησίον καὶ τὴν χώραν σου, πρόσεχε εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν φίλων σου, ἐπιλαβοῦ πάσης καλῆς ἁφορμῆς, ὅπως βελτιώσῃς τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν σου, συναναστρέφου μετὰ προσοχῆς καὶ φρονήσεως ἀνθρώπους ἄλλων φρονημάτων καὶ ἄλλης καταστάσεως· σέβου καὶ φύλαττε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας, καὶ τότε ἀναμφιβόλως ταῦτα ποιῶν θὰ ἀποφύγῃς πολλὰς θλίψεις καὶ πικρίας ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ θὰ φυτεύσῃς ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας σου θεῖον καὶ πάγκαλον παράδεισον, ὅστις θὰ σὲ εὐφραίνῃ πολὺ περισσότερον, παρὰ τὰ ὄνειρα τῶν ἐλπίδων σου τῶν βασιζομένων μάλιστα ἐπὶ τὴν ἀβέβαιον εὐμένειαν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν φίλων ἢ συγγενῶν σου.

Θεώρησον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς σου ὡς ἀγρὸν ἀκαλλιέργητον, ἐν ᾧ οὔτε εὐτυχία, οὔτε δυστυχία βλα-

στάνει ἀφ' ἑαυτῆς· τὸν ἀγρὸν τοῦτον σὺ μόνος ἰδίᾳ χειρὶ ὀφείλεις νὰ καλλιεργήσῃς ἐπιμελῶς καὶ νὰ καταστήσῃς καλλίκαρπον. Καὶ ὅ,τι σπείρεις εἰς αὐτόν, τοῦτο καὶ θὰ θερίσῃς· προσεύχου λοιπὸν καὶ πρόσεχε, φίλε μου, τὸν ἀγρὸν τοῦτον ὁσημέραι ἐργαζόμενος φιλοπόνως καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Ὑψίστου συναντιλαμβανομένη σου θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς κόπους σου, παρέχουσα ἀφθόνους καὶ ἀγλαοὺς τοὺς καρπούς. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἦλθεν ἔξωθεν εὐτυχία καὶ χαρὰ ἀπροσδόκητος καλῶς ἦλθεν· ὦ! πόσον πλούσιος εἶναι ὁ **Θεός**, καὶ πόσον ὑπερβάλλουσα ἡ θεία αὐτοῦ ἀγαθότης! ὅθεν πολὺ πιθανὸν εἰς τὸ νέον τοῦτο ἔτος νὰ σὲ ἐπισκεφθῇ τοιαύτη χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις πάντῃ ἀνέλπιστος.

Ἀλλὰ καὶ μὴ φοβοῦ τόσον πολύ· ὁ φόβος πρὸ τῶν συμφορῶν τοῦ μέλλοντος, εἶναι ἡ μεγαλειτέρα συμφορά· σὺ πάσχεις ἤδη ὑπὸ τοῦ φόβου πολὺ περισσότερον, παρὰ ὑπὸ τοῦ δυστυχήματος, ὅταν ἐπέλθῃ· ὁ πολὺς φόβος δηλητηριάζει τὴν ὑγείαν σου, καὶ ἀπομαραίνει καὶ τὴν ὀλίγην χαρὰν, ἥτις, τυχὸν, ἐξανθεῖ ἐνώπιόν σου· ὁ ὀλέθριος οὗτος φόβος, εἶναι εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους *κακίστη συνήθεια*, ἥτις καθίστησιν αὐτοὺς μεμψιμοίρους, καχυπόπτους, ἀναπορασίστους, καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ δυστυχεῖς· ἡσυχος καὶ ἀμέριμνος ὁ ἀγαθὸς πλοίαρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, εὐπλοεῖ ἐπὶ τῶν νώτων τῆς θαλάσσης καὶ χαίρεται διὰ τὸν οὖριον ἔνεμον καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου· ἀλλ' αἴφνης τὴν καλοκαιρίαν ταύτην διαδέχεται φοβερὰ καταιγὶς καὶ μέγας κίνδυνος καταστροφῆς· ὁ οὐρανὸς συννεφοῦται, ἡ λαίλαψ μαίνεται, ἡ θάλασσα ἐξαγριοῦται καὶ ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον αὐτανδρον· ὁ πολὺς φόβος καὶ ἡ μικροψυχία τοῦ ἀγωνιῶντος πληρώματος, βεβαίως θὰ ἐπετάχυνε τὸν καταποντισμόν· ἀλλ' ὁ ναύτης ὁ ἐπὶ τὸν **Θεὸν** πεποιθὼς, καὶ πιστεύων, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἀνεμοστροβίλῳ καὶ ἐπὶ τὴν ἄβυσσον τῆς θαλάσσης, εἶναι παρὼν καὶ βοηθεῖ καὶ σώζει αὐτὸν ὡς παντοδύναμος, ὁ πιστὸς οὗτος ναύτης συλλέγει τὰς τελευταίας καὶ ἐξηντλημένας αὐτοῦ δυνάμεις, τρέχει ὅπου βλέπει τὸν κίνδυνον, παλαίει ἀτρόμητος κατὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων, καὶ οὕτω σώζεται ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ναυαγίου. Μὴ φοβεῖσαι λοιπὸν ὑπερβαλλόντως καὶ σὺ, ἀγαπητὲ, ἐν τῷ μέσῳ φοβερᾶς ἠθικῆς τρικυμίας· βεβαίως θὰ ἀποφύγῃς τὸ ἠθικὸν ναυάγιον, ἐὰν ἀγωνισθῇς διόντως καὶ πάσῃ δυνάμει· τὰ πάντα μεταβάλλονται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὸν ἀλλοπρόσαλλον· εὑρίσκεσαι σήμερον εἰς θέσιν δεινὴν, θλιβερὰν καὶ ἀπέλπιδα· ἔχε θάρρος, μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἡ ἀπελπισία, ἥτις μόνον τοὺς μωροὺς καὶ ἀπίστους καταλαμβάνει καὶ καταστρέφει· ἡ παροῦσα ὀδυνηρὰ κατάστασις σου, βεβαίως, θὰ βελτιωθῇ. Καὶ μήπως δὲν γνωρίζεις ἐκ πείρας τὴν αἰώνιον μεταβολὴν τῶν ἐπιγείων πραγμάτων; Τώρα εἶναι σκότος πρὸς σὲ, λάβε θάρρος, μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ σὲ περιλάμψῃ φῶς χαρμόσυνον· εἰς τὴν ζωὴν ταύτην οὔτε ἡ εὐτυχία, οὔτε ἡ δυστυχία εἶναι διαρκὴς καὶ σταθερά· διατί λοιπὸν ἀπελπίζεσαι, ὅταν ὁ ἥλιος δύῃ, ἐνῷ, παρελθούσης τῆς νυκτὸς, θὰ ἀνατείλῃ πάλιν ἡμέρα λαμπρά; ἐν τῇ παρούσῃ συμφορᾷ σου, μήπως ἀπώλεσας τὰ πάντα; βεβαίως, ὄχι. Καὶ ἐὰν τὰ πάντα ἀπώλεσας, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν **Θεόν**· ὥστε θαρρῶν λέγε μετὰ τοῦ προφήτου· *Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσαι μοι ἄνθρωπος;* (Ἑβρ. 13, 6).

Ὅθεν μὴ φοβοῦ παραπολὺ, ἀγαπητέ· ὁ **Θεὸς** σὲ συνοδεύει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ ἐὰν ἀπολέσῃς πᾶσαν ἐλπίδα, καὶ πᾶσαν χαράν, καὶ τότε δὲν εἶσαι πάντῃ γυμνὸς καὶ δυστυχὴς· διότι σοὶ ἀπέμεινεν ἡ ἀνεξάντλητος καὶ χαριτόβρυτος πηγὴ πάσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ἡ ἀγαθότης τοῦ **Θεοῦ**, ἥτις οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὸν δυστυχῆ τοῦτον κόσμον· ἅρπασεν ἡ σκληρὰ χεὶρ τοῦ θανάτου προσφιλῆ τῆς καρδίας σου φίλον ἢ φίλην; μετὰ τὸ νόμιμον πένθος, θὰ ἦτον ἀνωφελὲς καὶ μάταιον νὰ αἱμάσσῃ πάντοτε ἡ καρδία σου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀγαπητοῦ νεκροῦ· ὁδοιπόρος καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, βαδίζεις ἀκαταπαύστως, ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ **Θεοῦ**, πρὸς τὴν χώραν τῆς αἰωνιότητος καὶ τῆς ἀθανασίας, ἔνθα ἀπῆλθεν ὁ προσφιλὴς τῆς καρδίας σου. Ἀλλὰ καὶ σὲ ἐλύπησέ ποτε ἡ ἀνθρώπινος ἀδικία; ἢ σὲ κατέθλιψεν ἡ κακία ψυχῶν μοχθηρῶν; Λάβε παρηγορίαν, πιστεύων, ὅτι ὁ κατοικῶν ὑπὲρ τοὺς ἀστέρας ἀδέκαστος κριτὴς καὶ ἀνταποδότης βλέπει καὶ ἀριθμεῖ τοὺς ἀναστεναγμούς σου καὶ τὰς σταγόνας τῶν δακρύων σου.

Μὴ φοβοῦ καθ' ὑπερβολὴν τοὺς μέλλοντας κινδύνους· ἀλλὰ πίστευε, ὅτι τὰ δυστυχήματα, ἅτινα ὑπέστης τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐγένοντο πρὸς δοκιμὴν τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς σου, καὶ πρὸς σωτήριον διδασκαλίαν εἰς τὸν μέλλοντα βίον σου. Ἡμεῖς ἐγεννήθημεν δι' ἄλλον κόσμον, τὸν ἐπουράνιον, καὶ οὐχὶ μόνον διὰ τὸ πρόσκαιρον καὶ θλιβερὸν ὄνειρον τῆς παρούσης ζωῆς· διὰ δὲ τῆς ἀρετῆς, τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς μακροθυμίας ἡμῶν, γινόμεθα ἄξιοι κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ βασιλείας, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ὅθεν τὰ ἐνταῦθα παθήματα ἐνισχύουσι καὶ ἀγιάζουσι τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα ἡμῶν πρὸς τὰ *αἰώνια ἀγαθὰ*, ἃ ἡτοίμασεν ὁ **Θεὸς** τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν*, λέγει ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος (Β' Κορινθ. 4, 17). Ἄλλως τε, αἱ θλίψεις καὶ αἱ συμφοραὶ τοῦ κόσμου τούτου, ἐξευγενίζουσι καὶ τελειοποιοῦσι τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπον, ἀναφωνοῦντα πρὸ πάσης ἀπωλείας καὶ συμφορᾶς, *ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον, πάντων ἕνεκεν καὶ ἐπὶ τούτῳ· φοβοῦ δὲ μᾶλλον τὸ κακὸν*, ὅπερ σὺ αὐτὸς, διὰ τῆς ἁμαρτωλοῦ διαγωγῆς σου, προκαλεῖς καὶ προετοιμάζεις. Ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα μᾶλλον ἐπίφοβοι καὶ κινδυνώδεις εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ τῶν ἡμετέρων πταισμάτων, διὰ τῆς ἀφροσύνης καὶ τῶν

ἡμετέρων ἀχαλινώτων παθῶν· οὐχὶ λοιπὸν τὸ *μέλλον σου*, ἀλλὰ τὸν *ἑαυτόν σου φοβοῦ*, ἄνθρωπε· τὸ μέλλον σοὶ ἀποστέλλει ὁ φιλάνθρωπος Θεός, *ἀγαθὸν* καὶ *φαιδρὸν*, τὰς δὲ συμφορὰς καὶ τὰς ὀδύνας, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, σὺ παρασκευάζεις διὰ τῶν παραπτωμάτων σου εἰς σεαυτόν· πολιτεύου πάντοτε *δικαίως*, *εὐσεβῶς* καὶ *σωφρόνως*, καὶ ἡ εὐτυχία θὰ σὲ συνοδεύῃ πανταχοῦ καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει.

Ἐὰν δὲν φοβοῦμαι τὸν ἑαυτόν μου, τότε οὐδένα ἄλλον φοβοῦμαι· διότι οὐδεὶς δύναται νὰ βλάψῃ τὸν ἄνθρωπον τόσον, ὅσον αὐτὸς ἑαυτόν. Τότε καὶ μετὰ θαυμαστῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς, ὑπορέρω καὶ τὴν ἐναστῶσαν δυστυχίαν μου, καὶ καθ' ὃν καιρὸν ἐγὼ μόνος ἀδυνατῶ νὰ βαστάσω τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς μου, πάρεστι τότε ὁ Θεὸς ἀρωγὸς καὶ βοηθός μου.

Ναί, Πάτερ ἐπουράνιε! Πάτερ ἀγαθέ! Καὶ ἐὰν περὶ τοῦ ἐλαχίστου σκώληκος τῆς γῆς φροντίζῃς, πόσον μᾶλλον περὶ ἐμοῦ, ὃν ἔπλασας *κατ' εἰκόνα σοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν*, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι τὸ θαυμαστὸν τῶν θείων χειρῶν σου ἀριστούργημα· ὅθεν πεποιθὼς ἐπὶ τὴν θείαν σου ἀντίληψιν καὶ ἐπὶ τὰς ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας τοῦ Σωτῆρός μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλήρης χαρᾶς καὶ θάρρους, εἰσέρχομαι καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο ἔτος τῆς προσκαίρου ζωῆς μου, προτιθέμενος ν' ἀγαπῶ πρῶτον Σὲ καὶ ἔπειτα τὸν πλησίον μου, ὡς ἐμαυτόν. Ἀλλὰ *καὶ* πῶς νὰ φοβηθῶ τὸ ἄδηλον μέλλον, ἀφοῦ σὺ ὑπάρχεις μετ' ἐμοῦ; ἢ πῶς νὰ ἀπελπισθῶ, δι' οἱανδήποτε ἀπώλειαν, ἀφοῦ μοὶ μένει πάντοτε ἡ ἀγάπη σου καὶ τὸ ἔλεός σου;

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τὸ νέον τοῦτο ἔτος ἦναι τελευταῖον τῆς ἐπιγείου ζωῆς μου· εὐλογητὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου· διότι τὰ ἐπὶ τὸν τάφον μου δάκρυα τῶν ἀγαπώντων με, θὰ μαρτυρήσωσι τὴν ἀγαθὴν συνείδησίν μου ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος τῆς δικαιοκρισίας σου· χαίρων δὲ καὶ ἀγαλλόμενος, θὰ εἰσέλθω διὰ τῆς θύρας τοῦ θανάτου εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν σου, Ὕψιστε Παμβασιλεῦ. Ἀμήν.

Βουδαπέστῃ, μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1891.

Ἀρχιμανδρίτης ΓΡ. ΓΩΓΟΣ.

Σημ. Σ. «*Ἐκκλ. Ἀλ.*». Δημοσιεύοντες τὴν ἀνωτέρω περισπούδαστον καὶ διδακτικωτάτην διατριβήν, προϊόν οὖσαν τοῦ σοφοῦ καὶ δικαίου καλάμου τοῦ πανοσιολογιωτάτου καὶ γνωστοῦ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι παν. Ἀρχιμανδρ. κ. Γρηγορίου Γώγου ὡς τηλαυγὲς πρόσωπον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐπὶ τῷ νέῳ ἀρχομένῳ ἔτει, ἐκφράζομεν θερμοτάτας εὐχαριστίας τῷ γεραρῷ καὶ ἐλλογίμῳ ἀνδρὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πολυτίμῳ αὐτοῦ συμμενείᾳ πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν φύλλον.

ΧΡΟΝΟΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος ηὐδόκησε καὶ νέον ἔτος νὰ ἐπιβραβεύῃ εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Κατὰ ἓν ἔτι ἔτος συνεπληρώθη ὁ βίος τοῦ κόσμου τούτου, καθ' ἕνα ἔτι βαθμὸν προώδευσεν ἡ ἐξέλιξις τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Γεγονότα πολλὰ καὶ σπουδαῖα πάσης φύσεως ἀνεγράφησαν ἐν ταῖς ἱστορικαῖς δέλτοις τῶν ἐθνῶν, ἐργασία διανοητικὴ νέα ηὔξησε τὰ διανοητικὰ κεφάλαια τῆς ἀνθρωπότητος, προσπάθειαι καὶ ἀγῶνες νέοι ἐπλούτισαν διὰ νέων ὑλικῶν κεφαλαίων τὴν ἀνθρωπότητα, ἀνακαλύψεις, ἐφευρέσεις ἐπιστημονικαὶ παντοίου εἴδους ἐπεσωρεύθησαν ἐπὶ τῶν μέχρι τοῦδε γεγενημένων, νέαι παντὸς εἴδους εὐγενεῖς προσπάθειαι κατεβλήθησαν πρὸς μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν καὶ πρὸς ἀνάδειξιν αὐτοῦ ἀληθοῦς λογικοῦ καὶ ἠθικοῦ ὄντος, φέροντος ἐν ἑαυτῷ τὸν ἱερὸν σπινθῆρα τῆς διανοίας καὶ προωρισμένου εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ ἠδὴ νέοι ἀγῶνες, νέαι προσπάθειαι, νέοι πόνοι καὶ κάματοι, νέαι ἰδέαι καὶ θεωρίαι, νέα γεγονότα παντὸς εἴδους, νέαι ἐργασίαι ἄρχονται καὶ πάλιν. Ἴσως αἱ ἰδέαι, αἱ κατὰ τὸ νέον ἔτος ἐξενεχθησόμεναι ἀντιφάσκωσι πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένας, ἴσως αἱ τοῦ νέου ἔτους θεωρίαι καὶ ἀνακαλύψεις ἀνατρέψωσι τὰς μέχρι τοῦδε ἀληθεῖς καὶ βεβαίας θεωρουμένας, ἴσως ἡ ἐπιστήμη νέας ὅλως τάμῃ ὁδούς, ἴσως ἀποδειχθῇ κατὰ τὸ νέον ἔτος πλάνη ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ἀναντίρρητος ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια. Τίς οἶδε, τί τέξεται ἡμῖν τὸ νέον ἔτος; Τὸ τοιοῦτο βεβαίως οὔτε ἀδύνατον εἶναι, οὔτε ἀσύνηθές τι διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ποσάκις μέχρι τοῦδε δὲν συνέβη νὰ παραστῇ ἡ ἀνθρωπότης ἔκπληκτος ἐνώπιον γεγονότων, ἃτινα ἀνατρεπόντων τὰς μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένας ἰδέας αὐτῆς; Ποσάκις δὲν συνέβη μία νέα ἀνακάλυψις, μία νέα ἐφεύρεσις, μία νέα ἰδέα νὰ ἀναστατώσῃ ὁλόκληρον τὴν ἐπιστήμην, μεταβάλλουσα ριζικῶς ὁλόκληρον αὐτῆς τὸ σύστημα; Ποσάκις δὲν συμβαίνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι ἐθεώρουν ὡς κεκτημένην ἀλήθειαν, νὰ φανῇ ὅτι ἦτο ἁπλῆ πομφόλυξ, ὄνειρον τῆς φαντασίας, δημιούργημα τοῦ νοός; Εἶναι λυπηρὸν νὰ ἀνομολογήσῃ τις τοῦτο καὶ ὅμως εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητος, οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπάρχει σταθερὸν καὶ βέβαιον, οὐδὲν μόνιμον καὶ ἀμετάβλητον. Τὰ πάντα ὑπόκεινται εἰς τὸν φοβερὸν τοῦτον τῆς μεταβολῆς νόμον. Τὰ γεγονότα, αἱ ἰδέαι, αἱ ἐπιστημονικαὶ θεωρίαι, τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, ἡ τέχνη, τὰ πάντα ἀλλοιοῦνται καὶ μεταβάλλονται. Ἕκαστος ἐνιαυτὸς δημιουργεῖ τι νέον, ἐπιφέρων μεταβολήν τινα καὶ ἀλλοίωσιν ἔν τινι σημείῳ τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ρεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ὁμοιάζει πρὸς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶναι

τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς πηγάς. Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι μέγα καὶ καλλιτεχνικώτατον πανόραμα, τὸ ὁποῖον εἰς ἑκάστην στιγμὴν παρουσιάζει ἡμῖν νέα θεάματα, νέας ἀπόψεις, ἀνοίγει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν νέους ὁρίζοντας. Τὸ τοῦ πανευφήμου Ἀποστόλου «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινὰ» συχνότατα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος. Βεβαίως ἡ ἀνθρωπότης ἐξακολουθεῖ τελειοποιουμένη, ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ διηνεκὴς ἐν αὐτῇ μεταβολὴ δὲν εἶναι ἧττον ἀληθὲς γεγονός. Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ ἐπαισθητοτέρα εἶναι εἰς τὸν βίον ἰδίως τῶν ἀτόμων. Ἡ τύχη αὐτῶν εἶναι τοσοῦτον εὐμετάβλητος, ὥστε στιγμαὶ ὀλίγαι πολλάκις ἀρκοῦσι νὰ ἐπιφέρωσιν ἀλλοίωσιν εἰς τὴν κατάστασιν ἑνὸς ἀνθρώπου τοιαύτην, ὑπερβαίνουσαν ἀπείρως τὰς προαισθήσεις καὶ τὰς προβλέψεις τῆς ἰσχυροτέρας διανοίας. Οὐδεὶς λοιπὸν γινώσκει τί δύναται νὰ γεννήσῃ δι' αὐτὸν τὸ νέον ἔτος, οὐδεὶς γινώσκει εἰς ποῖον σημεῖον θὰ σταματήσῃ δι' αὐτὸν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ ἄστατον τῆς τύχης κῦμα, ὁ πολύστροφος τῆς τύχης τροχός. Ὅ,τι νομίζομεν σήμερον ἡμέτερον, τὸ νέον ἔτος πιθανὸν νὰ ἀνήκῃ ἀλλαχοῦ, ὅ,τι ἡδύνει ἡμᾶς σήμερον, πιθανὸν τὸ νέον ἔτος νὰ προξενῇ ἡμῖν κόρον, ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, πιθανὸν νὰ δημιουργήσῃ τὴν κακοδαιμονίαν ἡμῶν. Αἱ ἰδέαι ἡμῶν πιθανὸν νὰ μεταβληθῶσι, τὰ αἰσθήματα ἡμῶν νὰ ἀλλοιωθῶσιν, ἡ ἐκτίμησις τοῦ κόσμου νὰ μεταβληθῇ εἰς μῖσος καὶ διωγμόν, ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς εὐτυχίας ἡμῶν νὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος κακοπραγίας καὶ ἀθλιότητος.

Ἐκ τούτου εὐχερὲς εἶναι νὰ νοήσῃ τις τὴν σημασίαν, ἣν ὁ φρόνιμος καὶ συνετὸς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ δίδῃ εἰς τὰ τοιαῦτα οὐτωσὶ εὐχερῶς μεταβαλλόμενα ἐξωτερικὰ ἰδίως πράγματα. Ὅ,τι ἐν τῇ διηνεκεῖ ταύτῃ τῶν κυμάτων τοῦ βίου ροῇ ὀφείλει νὰ διατηρήσῃ ὁ συνετὸς ἄνθρωπός, ἐστὶν ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Οὐδὲν ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων δέον νὰ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον δοῦλον. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἵσταται ὑπεράνω τῶν ἀεὶ μεταβαλλομένων τούτων πραγμάτων, χρώμενος αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν μέτρῳ καὶ μετὰ περισκέψεως, ὡς κύριος αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς δεδουλωμένος ὑπ' αὐτῶν. Τότε διατηρεῖ ἀνέπαφον τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν, τότε ἐν μέσῳ τῆς διηνεκοῦς τῶν πάντων μεταβολῆς ἀπαθὴς παρίσταται θεατής, ὡς ἀπαθῶς θεᾶται τὰ ἀδιακόπως ῥέοντα τῆς θαλάσσης κύματα ὁ ἐπὶ τῆς παραλίας ἱστάμενος θεατής.

Ἀλλ' ἆρά γε ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεως δὲν ὑπάρχει τι σταθερὸν καὶ μόνιμον ἐν τῇ ἀνθρωπότητι; δὲν ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι μὴ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀλλοιούμεναι, μήτε εἰς οὐδένα νόμον μεταβολῆς ἢ ἀλλοιώσεως ὑποκείμεναι; Δὲν ὑπάρχουσι πεποιθήσεις, περὶ ὧν νὰ δύνηταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ κατὰ τὸ νέον ἔτος θὰ ὦσιν αἱ αὐταί, οἷαι ἦσαν καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα καὶ ὅτι μετὰ ἀτελευτήτους ἔτι αἰῶνας δὲν θὰ ἀλλοιωθῶσιν; Ἆρά γε ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ ἡ κραταιὰ καὶ σοφὴ δὲν ἔθεσε φραγμὸν εἰς τὸν νόμον τῆς μεταβολῆς; Ἆρά γε τὸ αἰώνιον δὲν εἰσῆλθεν ὡς στοιχεῖον ἐν τῇ ζωῇ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν τῇ ἐξυφάνσει τῆς ἱστορίας αὐτῆς;

Τὸ αἰώνιον ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἀπ' αὐτῆς τῆς δημιουργίας αὐτοῦ, εὑρισκόμενον ἐν τοῖς αἰωνίοις καὶ ἀναλλοιώτοις καὶ μόνον τῇ παντοκρατορικῇ θελήσει τοῦ δημιουργοῦ αὐτῶν μεταβαλλομένοις νόμοις τῆς φύσεως, καθ' οὓς ὑπὸ τὴν πάνσοφον πρόνοιαν τοῦ δημιουργοῦ διευθύνεται καὶ κυβερνᾶται τὸ μέγα τοῦτο σύμπαν, ἐξελίσσεται ἐν αὐτῷ ἡ ζωὴ καὶ συντηρεῖται καὶ διαιωνίζεται ἡ ὕπαρξις τῶν ὄντων. Τὸ αἰώνιον ὑπάρχει ὡσαύτως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης δημιουργίας αὐτοῦ, εὑρισκόμενον ἐν τῷ ἠθικῷ νόμῳ, ὃν ὁ μέγας Δημιουργὸς ἐνεχάραξεν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὃν ἐξελίσσεται ἡ ἠθικὴ τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ καὶ διοικεῖται ὁ ἠθικὸς κόσμος. Ἀλλὰ τὸ αἰώνιον, τὸ αἰωνίως ἀμετάβλητον καὶ ἀναλλοίωτον εἰσῆλθε πληρέστατον ἐν τῇ ἀνθρωπότητι διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αἱ θεῖαι καὶ ὑπερφυεῖς ἀλήθειαι, αἱ ἀποκαλύψασαι ἡμῖν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὸ ἀληθῶς θεῖον αὐτοῦ θέλημά εἰσιν ἀλήθειαι αἰωνίως ἀμετάβλητοι καὶ ἀναλλοίωτοι, εἰσὶν ἀλήθειαι, αἵτινες καὶ ἄλλοτε καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ἦσαν καὶ μένουσιν αἱ αὐταί. Τὸ δόγμα καὶ ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι τὸ αἰώνιον, τὸ ἀμετάβλητον, τὸ ἀναλλοίωτον στοιχεῖον ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. Ὁσοιδήποτε καὶ ἂν παρέλθωσιν αἰῶνες, οἱαιδήποτε καὶ ἂν ἐπισυμβῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ μεταβολαὶ ἢ ἀλλοιώσεις, οἱανδήποτε διεύθυνσιν καὶ ἂν λάβῃ ἡ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος, ὁσαδήποτε καὶ ἂν ῥεύσωσι τὰ ὕστατα τῆς μεταβολῆς κύματα, αἱ θεῖαι δογματικαὶ καὶ ἠθικαὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλήθειαι ἔσονται αἱ αὐταί, διότι εἰσὶν ἀνώτεραι τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ὅπως ὁ Χριστὸς ὁ διδάξας ταύτας, διότι εἰσὶν αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, πλήρης, τελεία, αἰωνία καὶ ἀμετάβλητος. Ἰδοὺ τί ὑπάρχει ἐν τῇ ἀνθρωπότητι μόνιμον καὶ σταθερόν, τί ὑπάρχει βέβαιον καὶ ἀμετάβλητον. Ἰδοὺ τί ἡ ἀνθρωπότης κατέχει ὡς μόνον βεβαίως ἀληθὲς ἀπὸ χιλίων ὀκτακοσίων ἐννενήκοντα καὶ ἑνὸς ἐτους, ἰδοὺ τί θὰ ἔχῃ μόνον βέβαιον καὶ σταθερὸν κατὰ τὸ ἤδη ἀρχόμενον νέον ἔτος, ἰδοὺ τί θὰ κατέχῃ θετικόν, μόνιμον καὶ βέβαιον καὶ μέχρι συντελείας τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἐντεῦθεν ἐννοεῖται εὐχερῶς ποίαν σπουδαιότητα ὁ χριστιανὸς ἰδίως ὀφείλει νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὰς θείας ταύτας ἀληθείας, πᾶσαν κατοβάλλων προσπάθειαν καὶ πάντα ἀγῶνα, ὅπως τὰς ἀληθείας ταύτας τὰς αἰωνίους καταστήσῃ κτῆμα αὐτοῦ ἴδιον, τὰς μὲν δογματικὰς διὰ τῆς εἰς αὐτὰς εἰλικρινοῦς πίστεως, τὰς δὲ ἠθικὰς διὰ τῆς πραγματώσεως αὐτῶν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ, διὰ τῆς πλήρους καὶ τελείας συμμορφώσεως τοῦ βίου αὐτοῦ πρὸς τὰς αἰωνίους ταύτας ἀληθείας. Ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ἔχει τὴν ἀνεκτίμητον εὐτυχίαν νὰ εὑρίσκῃ πιστῶς τετηρημένας πάσας τὰς δογματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀληθείας τὰς ἀπὸ τοῦ θείου στόματος τοῦ Σωτῆρος ἐξενεχθείσας, ἄνευ προσθήκης βεβήλου, ἀφαιρέσεως ἱεροσύλου, ἢ ἀλλοιώσεως ἀσεβοῦς. Ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν μήτηρ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ κατὰ παρελθόντα ἔτη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ εἰς γενεὰς γενεῶν ἀπείρους διετήρησε καὶ διατηρήσει, σὺν Θεῷ βοηθοῦντι, ἄθικτον καὶ ἀναλλοίωτον τὴν διδασκαλίαν τήν τε δογματικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ Θεμελιωτοῦ αὐτῆς. Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον αὐτῆς, αὕτη ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴ αὐτῆς, τοῦτο τὸ χάρμα αὐτῆς, αὕτη ἡ δόξα αὐτῆς ἡ ἀληθινή. Ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἐστὶν ὅ,τι ἐν τῷ ἀρχαίῳ κόσμῳ ἐγίνετο ἡ τοῦ Νῶε κιβωτός, ἐν τῷ ναυαγίῳ τῆς γενικῆς ἀλλοιώσεως καὶ μεταβολῆς προορισμὸν ἔχει νὰ τηρήσῃ ἀσινῆ καὶ ἀνωτέραν πάσης ἐπηρείας τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο δὲ τὸ ἔργον αὐτῆς ἐξετέλεσε καὶ ἐκτελεῖ μετὰ πίστεως δεδοκιμασμένης ἐπὶ τοσούτους ἤδη αἰῶνας. Πᾶς ὁ ἀμφιβάλλων δύναται νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν λυδίαν τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν ἑπτὰ Οἰκουμ. Συνόδων καὶ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως λίθον καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Διὰ τοῦτο ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς καὶ πάντοτε μέν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τοὺς μεγάλους τούτους σταθμοὺς ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ, ὧν εἷς ἐστι καὶ τὸ νέον ἔτος, ὀφείλει νὰ διδάξῃ μὲν καὶ ἀνυμνῇ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι ἐν τῇ ἀφάτῳ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ ηὐδόκησε νὰ καταστήσῃ καὶ τοῦτον μέτοχον καὶ κοινωνὸν τῶν θείων αὐτοῦ καὶ ὑπερφυῶν καὶ αἰωνίων καὶ ἀναλλοιώτων ἀληθειῶν, νὰ τιμᾷ δὲ καὶ νὰ γεραίρῃ τὴν ὀρθόδοξον αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, διότι τὸν πάντιμον τοῦτον τῆς ἀληθείας θησαυρὸν ὡς οὐδεμία ἄλλη Ἐκκλησία διετήρησε καὶ διεφύλαξεν ἀνώτερον πάσης ἐπηρείας, τοιοῦτον οἷον, παρὰ τοῦ Χριστοῦ, τῶν πανευφήμων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ τῶν μακαρίων αὐτῶν διαδόχων παρέλαβε παραδιδοῦσα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων

κατὰ τὸ ἔτος **1890.**

Α΄.

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συνεκρότησε κατὰ τὸ ἔτος 1890 συνεδριάσεις ἐν ὅλῳ 21 καὶ ἐπελάβετο τῆς ἐκδικάσεως τεσσαράκοντα καὶ δύο ὑποθέσεων, παραπεμφθεισῶν αὐτῷ ἁρμοδίως· αἱ ὑποθέσεις δ' αὗται κατ' εἶδος θεωρούμεναί εἰσιν:

περὶ διαζεύξεως	24
περὶ συμβιώσεως	5
περὶ μνηστείας	6
περὶ παρθενοφθορίας	1
περὶ τελέσεως γάμου	1
περὶ διατροφῆς	2
περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου κρυφίου	1
περὶ ἀκυρώσεως γάμου	2
	42

Ἐκ τῶν 24 περὶ διαζεύξεως

διεζεύχθησαν	10
ἀπερρίφθησαν ὡς ἀβάσιμοι	5
ἔμειναν ἐκκρεμεῖς	8
κατεδικάσθη ὁ ἀνὴρ εἰς διατροφὴν	1
	24

Ἐκ τῶν 5 περὶ συμβιώσεως

συνεβιβάσθησαν	3
εἰσὶν ἐκκρεμεῖς	2
	5

Ἐκ τῶν 6 περὶ μνηστείας

διελύθησαν	5
ἔμεινεν ἐκκρεμὴς	1
	6

Ἡ περὶ παρθενοφθορίας· ὑπεχρεώθη ὁ νέος ἵνα συζευχθῇ τὴν ἐνάγουσαν.

Ἡ περὶ τελέσεως γάμου· ὁ γάμος ἐτελέσθη τῇ συναινέσει ἀμφοτέρων.

Ἐκ τῶν δύο περὶ διατροφῆς· ἡ μὲν μία συνεβιβάσθη, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας ὁ ἀνὴρ κατεδικάσθη εἰς διατροφήν.

Ἡ περὶ ἀναγνωρίσεως κρυφίου γάμου· ἀνεγνωρίσθη ὁ γάμος ὡς ἔγκυρος.

Ἐκ δὲ τῶν δύο περὶ ἀκυρώσεως γάμου· ὁ μὲν εἷς ἐπεκυρώθη, ὁ δὲ ἕτερος ἐκηρύχθη ἄκυρος.

Τὸ Δικαστήριον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξέδοτο ἀποφάσεις μὲν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ὑποθέσεων 24
διαζύγια δὲ 11

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτοκ. 6151.

Προσκαλεῖται ὁ Εὐάγγελος Πέτρου, χρυσοχόος, κάτοικος Μουχλίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως παραστῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τὴν 13 Ἰανουαρίου ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστί, διότι ἐνάγεται ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Χρυσῆς Σάββα ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου» τρὶς κατὰ συνέχειαν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ ΔΡΑΜΑΣ Γερμανός

Ὁ γραμματεὺς

Ἱερομ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 46

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

†Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμισυ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». —Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόποι διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ βάπτισις τοῦ Κυρίου ἡμῶν — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη — Στατιστικαὶ πληροφορίαι τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1890-91 --Κοινοποιήσεις—Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ πρώτη τοῦ νέου ἔτους.—Ἡ πρώτη τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μετὰ πάσης τῆς εἰθισμένης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς. Καὶ τὴν μὲν τρίτην χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ συγχοροστατούντων αὐτῷ τῶν σεβασμ. ἁγίων συνοδικῶν ἐψάλη μέγας ἑσπερινός, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου ἀνελθούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Πατριαρχῶν, προσῆλθον οἵ τε σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς καὶ ἅπασα ἡ πατριαρχικὴ ὑπαλληλία καὶ ὑπέβαλον τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ ἐπὶ τῷ νέῳ ἀρχομένῳ ἔτει συγχαρητήρια αὐτῶν, λαμβάνοντες ἅμα ἀπὸ τῶν χειρῶν Αὐτῆς τὰ εἰθισμένα δῶρα. Τὴν ἐπιοῦσαν χοροστατούσης αὖθις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων, ἐτελέσθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἱερουργοῦντος τοῦ πανοσιολογιωτάτου Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου, μεθ' ὃ ἀνελθοῦσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Πατριαρχείων ἐδέχετο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς ἔκ τε τῶν ὁμογενῶν καὶ ξένων προσερχομένους καὶ ὑποβάλλοντας Αὐτῇ τὰ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει συγχαρητήρια.

Ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει ἀπέστειλαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὰ ἐπισκεπτήρια αὐτῶν ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ μέγας Βεζύρης Δζεβὰτ πασᾶς, αἱ ΑΑ. ΕΕ. Σαὶτ πασᾶς, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, Χαλὶλ Ριφὰτ πασᾶς, ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, Ριζᾶ πασᾶς, ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων, Ρεοὺφ πασᾶς διοικητὴς τῆς Αὐτοκρατορικῆς ῥουμελίας, Ἀρτὶν πασᾶς Δαδιὰν, ὑφυπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, πολλὰ τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης πρ. Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημος καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Αὐτοπροσώπως ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας κ. δὲ Νελίδωφ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Α' Διερμηνέως ἐξοχ. Ἱ. Ἰβάνωφ, ἡ Α. ἐξοχ. ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μαυροβουνίου κ. Βάκιτζ, ὁ Α' Διερμηνεὺς τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας, ὁ Α' γραμματεὺς τῆς ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Ε. Ζαλοκώστας καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἔκ τε τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

— *Ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων.* — Τὴν δευτέραν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἐν τοῖς ῥείθροις τοῦ Ἰορδάνου ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, συγχοροστατούντων Αὐτῇ τῶν Σεβασμ. ἁγίων Συνοδικῶν, ἱερουργοῦντος δὲ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Κ. Ἀλεξανδρίδου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὰ εἰθισμένα ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μεγ. ἁγιασμοῦ εὐλογήσασα καὶ ἁγιάσασα τὸ συρρεῦσαν πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα. Αὐθημερὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα εἰς Γαλατᾶν ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐν τῇ αὐτόθι

ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐν ᾗ τὴν ἐπιοῦσαν ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν ὁ Σεβασμ. Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανός, συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν Σεβ. συνοδικῶν Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου καὶ Προικοννήσου κ. Νικοδήμου.

—*Αἱ τελευταῖαι ἐπισκέψεις.*—Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης ἀντεπισκέψατο τοὺς πρεσβευτὰς, τῆς Ἑλλάδος ἐξοχ. κ. Ν. Μαυροκορδάτου καὶ τῆς Σερβίας ἐξοχ. κ. Σ. Γκρουϊτζ.

Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξ. Δημητράκη ἐρένδη Γενιδουνια ἀντεπισκέψατο τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρωσσίας ἐξοχ. Νελίδωφ, ἐπισκεψάμενον, πρό τινος τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

Αὐθημερὸν ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρ. κ. Κ. Ἀλεξανδρίδης μεταβάντες μετὰ τοῦ Μ. Συγκέλλου τῶν Πατριαρχείων κ. Ἱεροθέου καὶ τοῦ Καποῦ Κεχαγιᾶ Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου εἰς τὸ ἐν Κωνσταλίῳ ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον συνεχάρησαν ἐπὶ ταῖς ἀγομέναις ἑορταῖς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῇ Α. Μακαριότητι τῷ Πατριάρχῃ τῶν Ἀρμενίων κ. Χορὲν Ἀσικιάν.

—*Αὐτοκρατορικὴ δωρεά.*— Καὶ ἐρέτος κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων ἡ Α.Α. Μεγαλειότης ὁ εὐεργετικώτατος ἡμῶν Ἀναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ηὐδόκησε νὰ διατάξῃ τὴν εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἀποστολὴν 750 λιρῶν. Καὶ ἡ μὲν Α. Θ. Π. ἔσπευσε νὰ ὑποβάλῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐπὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ταύτῃ δωρεᾷ, τὰ δὲ χρήματα ἀποστέλλονται ἤδη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

—*Ἐξαρχία Σερρῶν.*—Οἱ ἐν Σέρραις διατελοῦντες πατριαρχικοὶ ἔξαρχοι διὰ τὸ αὐτόθι ἀπὸ ἱκανοῦ ὑφιστάμενον ζήτημα σεβασ. Μητροπολῖται Προύσης κ. Ναθαναὴλ καὶ Κασσανδρείας κ. Κωνσταντῖνος διὰ γράμματος αὐτῶν ἐγνωστοποίησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς πόλεως ταύτης καταστήματα, ἅτινα ὡς ἐκ τοῦ ὡς μὴ ὤφελεν ἀναρυέντος αὐτόθι κοινοτικοῦ ζητήματος διετέλουν κεκλεισμένα, ταῖς ἐνεργείαις τῆς ἐξαρχίας, συνῳδὰ ταῖς περὶ τούτου ἐπιταγαῖς καὶ τῷ δοθέντι προγράμματι τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ὑρισταμένου ζητήματος ἐνεργούσης, ἠνοίχθησαν καὶ ἤρξαντο λειτουργοῦντα. Ἡ Ἐκκλησία ἐπευλογήσασα τὰς ἀγαθὰς ταύτας ἐνεργείας τῆς ἐξαρχίας ἐξεδήλωσε τοῖς ἐξάρχοις τὴν ἐπὶ ταύταις εὐαρέσκειαν αὐτῆς καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ τὸ γενικὸν ζήτημα δὲν θέλει βραδύνει νὰ λάβῃ αἴσιον πέρας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε πόλεως Σερρῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

—*Συλλειτουργήσαντες.*—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ τοῦ Π. Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου διεβιβάσει τῷ ἐπιτετραμμένῳ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ διαδόχου τῆς Ἀγγλίας, δουκὸς τῆς Κλαρεντίας, τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ.

— *Ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας.* — Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἡ κατάστασις τῆς ὑγιείας τοῦ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν Σεβασμ. Μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, ἀπὸ ἱκανοῦ ἀσθενοῦντος, ἐβελτιώθη ὁριστικῶς καὶ ὅτι ἡ Α. Σεβασμιότης δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σημειοῦμεν ὅτι ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» τὸ ὄνομα τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐν τῇ στήλῃ, ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον μελῶν.

—*Ὁ Μητροπολίτης Πελαγωνείας.* - Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Πελαγωνείας κ. Ἀλέξανδρος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πελαγωνείας ἄφιξιν αὐτοῦ καὶ τὴν παρὰ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ γενομένην αὐτῷ λαμπρὰν ὑποδοχήν.

—*Ἄφιξις.*— Ἀφίκετο ἐνταῦθα δι' ὑποθέσεις τῆς Μονῆς ὁ πανοσιώτατος ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ζάβορδας.

—*Ἀναχώρησις.*—Ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λήμνου κ. Ἀθανάσιος. Ἡ Α. Πανιερότης παρέμεινεν ἡμέρας τινὰς μόνον ἐν τῇ Βασιλευούσῃ.

—*Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.*—Ἀπὸ τῆς χθὲς ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας αὐτῆς, διακοπείσας ἐπί τινας ἡμέρας ἕνεκα τῶν ἑορτῶν.

—*Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.*—Μὴ σχηματισθείσης τῇ προχθὲς τετάρτῃ καὶ σήμερον παρασκευῇ ἀπαρτίας ἐν τῷ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίῳ ἕνεκα ἀπουσίας τινῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, συνεδρίασις δὲν ἐγένετο.

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

Τὸ ἔτος 28 εἶχε λήξει πρό τινων ἡμερῶν. Ἡ Γαλιλαία, ὅπως πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι πρὸ πολλοῦ ἐγίνωσκε τὸ ὄνομα Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· οἱ δὲ Γαλιλαῖοι, εἰς τὸ γενικὸν ὑπείκοντες ῥεῦμα, ὅπερ πρὸς τὸν θαυμάσιον τοῦτον προφήτην ὡδήγει πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἦλθον καὶ οὗτοι νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῦ τὸ βάπτισμα.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐσήμανε διὰ τοῦ Ἰησοῦ τὴν ὥραν τοῦ Θεοῦ. Ὁ υἱὸς τοῦ τέκτονος τῆς Ναζαρὲτ ἦν ἤδη τριακονταετής. Ἐξεκίνησε καὶ οὗτος μετὰ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ καὶ κατῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνου.

Ἡ ὁδός, ἥτις ἄγει ἐκ Ναζαρὲτ εἰς τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ὁ Ἰωάννης ἦν ἐγκατεστημένος, τυγχάνει τὸ μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε λευγῶν. Ἡ ὁδὸς αὕτη διέρχεται διαφόρους πεδιάδας, ἐκτείνεται

ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Σκυθουπόλεως, ἐξακολουθεῖ κατὰ μῆκος τῶν ὀρέων τῆς Σαμαρείας καὶ Ἰουδαίας, ἕως ὅτου νὰ περὶ τὸ τέλος αὐτῶν περικλείουσι τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰορδάνου, ἀκολούθως δὲ παρακάμπτουσά πως ἀφίνει δεξιόθεν τὴν Ἰεριχώ, κατέρχεται κατωφερῶς εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ καὶ τελευτᾷ εἰς τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὴν Βηθανίαν εἰς τὸ μέρος αὐτό, ὅπερ ὁ Ἰωάννης εἶχεν ἐκλέξει διὰ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ. Ὁ τόπος οὗτος ἦν πλήρης θρησκευτικῶν ἀναμνήσεων· ὁ τόπος οὗτος ἀνεμίμνησκε τὸν μέγιστον τῶν κριτῶν καὶ ἕνα τῶν μεγίστων προφητῶν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλῖται διῆλθον τὸν Ἰορδάνην ἀβρόχοις ποσὶ καὶ εἰσῆλθον μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ἐκεῖ ὁ προφήτης Ἠλίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαίου ἐπάταξε τὸν ποταμὸν διὰ τῆς μηλωτῆς αὐτοῦ καὶ ἤνοιξεν ἑαυτῷ δίοδον διὰ μέσῳ τῶν ὑδάτων· ὁ πόρος ὀνομάζεται σήμερον «Μάκθα» (τύπος διόδου), ὅπερ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ ὄνομα Βηθανία (οἶκος τοῦ πλοίου), ἢ εἰς τὸ ὄνομα Βηθαβαρᾶ (οἶκος τῆς διόδου), τὸ ἐν τῷ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ (Ἰωάνν. 1, 28). Ἀπέχει μίαν καὶ ἡμίσειαν λεύγαν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, ἔχει δὲ μόνον δέκα μέτρων πλάτος. Ἡ ἀπέναντι ὄχθη εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ δένδρων καὶ χλόης. Διὰ μέσου τῆς σκιᾶς τῶν δένδρων τούτων διακρίνει τις τὰ γυμνὰ καὶ ἄγονα ὄρη, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὁποίων εὑρίσκοντό ποτε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα καὶ ἡ χλοερὰ Ἰεριχώ. Σήμερον ταῦτα πάντα φαίνονται μακρόθεν ὡς σωροὶ τέφρας, ὡς ἐρείπια φοβερᾶς πυρκαϊᾶς. Ἐν πλήρει Ἰανουαρίῳ ὁ ἥλιος εἶναι καυστικός, ἡ ἀτμόσφαιρα πνιγηρά. Ἐν τῇ ἐρημίᾳ δὲ ταύτῃ βασιλεύει σιγὴ μόλις διακοπτομένη ὑπὸ τῶν κραυγῶν πτηνῶν τινων, ὑπὸ τῆς πτήσεως τῶν περιστερῶν καὶ τοῦ ψιθύρου τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀρίκετο ὁ Ἰησοῦς ἀναμεμιγμένος ἐν τῷ πλήθει. Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐγίνωσκεν αὐτόν. Ὁ Ἰησοῦς προσήγγισεν αὐτῷ. Ὅραμα θεῖον ἄφνης ἀπεκάλυψεν αὐτὸν τῷ Ἰωάννῃ. Ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωάννης εἶδε τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους καὶ τὸ Πνεῦμα ὑπὸ τὴν σωματικὴν μορφὴν περιστερᾶς καταβαῖνον καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἦν τὸ ἀναμενόμενον σημεῖον. Ὁ Ἰωάννης ἐνόησε τότε ὅ,τι οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη, οὐδεμία μεγαλοφυΐα ἠδύνατο νὰ διδάξῃ αὐτόν. Ὁ Ἰωάννης ἀφεύκτως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ ἠσθάνθη τὴν ἱερὰν ἐκείνην φρίκην, ἥτις ἀναγγέλλει τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ. Προσέκλινε πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων: ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; Ἄφες ἄρτι, ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τὸ βάθος τοῦ ῥήματος τούτου καταδεικνύει τρανῶς τὴν γνησιότητα αὐτοῦ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀνοίγει ἡμῖν τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ, δείκνυσι δὲ ὅτι οὗτος τελείαν ἔχει ἤδη γνῶσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ὡς Μεσσίου καὶ ὅτι προσερχόμενος νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, ἄρχεται ἤδη ἐκπληρῶν τὴν ἀποστολήν ταύτην.

Ὁ Ἰωάννης ὑπήκουσε καὶ ἐβάπτισε τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη ἐν τοῖς ῥείθροις τοῦ Ἰορδάνου. Ἅμα ἐξῆλθε τοῦ ὕδατος καὶ ἤρξατο προσεύχεσθαι μακρὰν τοῦ πλήθους, τὸ ὅραμα ὅπερ εἶχεν ἐκπλήξει τὸν Ἰωάννην, ἐπανελήφθη δι' αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν· «ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰ καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα». (Ματθ.3—19 καὶ παραλ.) Ἡ πρᾶξις αὕτη τυγχάνει τὰ ἐγκαίνια τοῦ δημοσίου βίου τοῦ Ἰησοῦ, ἀποκαλύπτει τὴν φύσιν αὐτοῦ, τὴν θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν, ὅλην τὴν μετὰ ταῦτα ἱστορίαν αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν, ἥτις μέλλει νὰ διευθύνῃ ταύτην. Ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι πλέον ὁ υἱὸς τοῦ τέκτονος τῆς Γαλιλαίας· τὸ κάλυμμα, ὅπερ ἐκάλυπτεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους αἴρεται, ὁ Ἰησοῦς φαίνεται ὅ,τι πράγματι εἶναι, ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις ἐν τῷ θείῳ αὐτοῦ μεγαλείῳ ὁ Ἰησοῦς θέλει διατηρήσει τὴν ἀσθενῆ ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν ὑποκειμένην εἰς τὴν ὀδύνην καὶ εἰς τὸν θάνατον. Ἁμαρτωλὸς ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ᾖ. Γεννηθεὶς ἐκ Πνεύματος διατελεῖ ἐν πλήρει καὶ τελείᾳ ἁγιότητι, ὡς ἡ ἀρχή, ἐξ ἧς προῆλθεν, ἀλλ' ὅμως ὀφείλει νὰ ἐξουδενωθῇ, νὰ προσενεχθῇ ὡς θῦμα καὶ νὰ ἀποθάνῃ, πάντα δὲ ταῦτα ἀληθῶς συμβήσονται αὐτῷ. Ἡ πρώτη δημοσία αὐτοῦ πρᾶξις ἔσται πρᾶξις ταπεινώσεως· ἀναμεμιγμένος ἐν τῷ πλήθει ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὸ βάπτισμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀναλαμβάνων οὕτω νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν νόμον τῆς μετανοίας καὶ τῆς θυσίας ὧν τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἦν τὸ σύμβολον.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου πληροῖ πᾶσαν δικαιοσύνην. Ὑποτάσσεται πρῶτος εἰς τὸν νόμον ἐκεῖνον, ὃν ἔμελλε νὰ ἐπιβάλῃ εἰς πάντας ὡς ἀναγκαῖον ὅρον τῆς εἰσόδου αὐτῶν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τοῦ θανάτου μέλλει νὰ σώσῃ καὶ ἀνακαινίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἄρχεται ἤδη εἰσερχόμενος εἰς τὸν θάνατον. Ἐὰν ὁ ἁμαρτωλὸς πάσχῃ καὶ γίνηται θῦμα, τοῦτο εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν αὐστηρὰν δικαιοσύνην. Τὸ νὰ ὑπαχθῇ ὅμως εἰς τὴν ὀδύνην καὶ εἰς τὸ μαρτύριον ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ, τοῦτο εἶναι ἡ πλήρωσις τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς ἀγάπης, εἶναι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Ἰησοῦ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ὑποταγὴ αὕτη ἐγκαινίζει τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ἰησοῦ καὶ δυνάμει τῆς πράξεως ταύτης οἱ οὐρανοὶ ἀνοίγονται. Ἡ ζωὴ αὐτὴ τοῦ ἀπείρου Θεοῦ, ἥτις τυγχάνει ἀπρόσιτος εἰς πᾶν κτίσμα, ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς ἣν ἡ ἀνθρωποτης, βεβαρημένη ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας δὲν ἠδύνατο νὰ προσεγγίσῃ, παρουσιάζεται κατερχομένη ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ

μεγαλειότητι ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ τοῖς ἀνθρώποις ἄγνωστος, εἰς ὃν δι' ὁρατῶν σημείων ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ κατέρχεται, δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι ἦν, υἱὸς δηλ. τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ᾽ ὁ υἱὸς τοῦ **Θεοῦ**. Τὸ πνεῦμα τὸ ἐνοικοῦν ἐν αὐτῷ καὶ ὅπερ οἱ ἄνθρωποι ἠγνόουν, ἀποκαλύπτεται ἐπισήμως καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους. Ὁ Ἰησοῦς δύναται τοῦ λοιποῦ νὰ ἐνεργῇ ὡς **Μεσσίας**

Οἱ μέγιστοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι μόνον τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτῶν, τὴν θέλησιν αὐτῶν, τὰ πάθη αὐτῶν. Εἰς τοὺς ἁγιωτέρους τῶν ἀνθρώπων εἰς ταῦτα προστίθεται καὶ ἡ ἔμπνευσις τοῦ Θεοῦ, ἔμπνευσις, ἥτις συνήθως εἶναι παροδική, πάντοτε ὅμως περιωρισμένη, ἥτις πολλάκις δὲν καλύπτει ἐντελῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν. Ἀλλ᾽ ἡ ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος ἐπίσημος καὶ δημοσία ἀνακήρυξις τοῦ Ἰησοῦ ἀνακαλύπτει ἐν αὐτῷ τὸ πλῆρες καὶ τέλειον τοῦ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα τοῦτο τυγχάνει ἐν αὐτῷ ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ πασῶν αὐτοῦ τῶν σκέψεων, πασῶν τῶν θελήσεων, πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ, πασῶν τῶν πράξεων, πάντων τῶν διαβημάτων.

Τὸ Πνεῦμα τοῦτο ὁ Ἰησοῦς θέλει μεταδῶ ἡμῖν. Ἡ σκηνὴ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ, ἥτις περιλαμβάνει τὸ αἴνιγμα τῆς ἀναγεννήσεως, θέλει ἐπαναλαμβάνεσθαι μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος. Τὸ ἁγιασθὲν ὕδωρ ἔσται ἡμέραν τινὰ τὸ μυστήριον τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ δὲ βάπτισμα τοῦ ὕδατος ἀποβήσεται τὸ βάπτισμα τοῦ πνεύματος. Πᾶς ὅστις, ὑπείκων τῇ κλήσει τοῦ Ἰησοῦ ἀπαλλαγήσεται τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, τῆς ἀγνοίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ αὐτοῦ διὰ τῆς μετανοίας, τῆς θυσίας καὶ τῆς πίστεως, πᾶς ὅστις θέλει κατανοήσει τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ, θέλει ἴδει ὡς ὁ Ἰησοῦς τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγότας ἐπ᾽ αὐτόν. Οἱ υἱοὶ τῆς γῆς καὶ τῆς διεφθαρμένης ἀνθρωπότητος ἀποβήσονται υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ βάθει δὲ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν θέλουσιν ἀκούσει τὸ Πνεῦμα ψιθυρίζον αὐτοῖς τὸ γλυκὺ καὶ θεῖον τοῦτο ὄνομα, θὰ μάθωσι δὲ ἐξ αὐτοῦ νὰ ἀποκαλῶσι τὸν παντοδύναμον Θεὸν, οὐράνιον αὐτῶν πατέρα.

Μέχρι τίνος ἆρά γε βαθμοῦ αἱ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι τοῦ Ἰησοῦ ἔκτακτοι αὗται ἐπιφάνειαι ἐγένοντο γνωσταὶ εἰς τὸ πλῆθος; Ἡ ἀφήγησις τῶν εὐαγγελιστῶν δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβῶς τοῦτο. Φαίνεται μᾶλλον ὅτι αἱ θεῖαι αὗται ἀποκαλύψεις ἀπ᾽ εὐθείας ἀπηυθύνοντο πρὸς τὸν Βαπτιστὴν, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀναγγείλῃ τῷ κόσμῳ τὸν Μεσσίαν καὶ ὅστις συνεπείᾳ τούτων ἀνυψώθη εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς. Ὁ Βαπτιστὴς θέλει ἐκπληρώσει ἐπακριβῶς τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ταύτην. Αἱ περιστάσεις παρουσιασθήσονται ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἡ δὲ Ἰουδαία θέλει ἀκούσει αὐτὸν, τὸν συνήθως τοσοῦτον τραχὺν, διὰ φωνῆς θείας γλυκύτητος καὶ ἀφάτου συγκινήσεως ἀναγγέλλοντα τὸν Κύριον αὐτοῦ καὶ διδάσκαλον.

Τὸ γεγονὸς τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου διέμεινε βαθέως ἐγκεχαραγμένον ἐν τῇ μνήμῃ καὶ τῇ συνειδήσει τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὠνομάζετο ὑπ᾽ αὐτῶν χρίσμα τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ ἀρχαιότερον ἀποστολικὸν κήρυγμα, ὡς αἱ Πράξεις διετήρησαν τοῦτο ἡμῖν (Πρ. 4, 29, 10, 38), ἀναφέρει τοῦτο ὡς περιφανὲς σημεῖον καταδεικνῦον τὴν ἰδιότητα τοῦ Ἰησοῦ ὡς Μεσσίου.

Ὁ Ἰησοῦς ἀμέσως ἀπεμακρύνθη φεύγων τὴν περιέργειαν τοῦ λαοῦ, ὅστις συνέρρει πολυάριθμος εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου. Τὸ Πνεῦμα, οὗ ἦν πλήρης, ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

Ἡ κριτικὴ τῆς ἱστορίας δὲν ὀφείλει μόνον νὰ ἐξετάζῃ τὰς γραπτὰς πηγὰς καὶ τοὺς συγγραφεῖς αὐτῶν, τὰς μαρτυρίας καὶ τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ καθῆκον ἔχει νὰ ποιῇ ἐκτίμησιν τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἱστορικῶν μνημείων ὡς καὶ τῶν γεγονότων καὶ τῶν θεωριῶν, αἵτινες ἐν αὐτοῖς μνημονεύονται.

Ποῖα δὲ γεγονότα, τίνες διδασκαλίαι ἐκτίθενται καὶ ἀναπτύσσονται ἐν τοῖς τέσσαρσιν Εὐαγγελίοις καὶ ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τῶν καταθέσεων ἑκάστου μάρτυρος;—Τὰ γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία, ἣν ἐνεχάραξεν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, δι' αὐτῶν δὲ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν.

Ἀλλὰ τὰ γεγονότα πάντα—δὲν λέγω γεγονότα τινὰ, ἀλλὰ πάντα τὰ σπουδαῖα γεγονότα ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἰησοῦ μέχρι τῆς ἐξόδου αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου—εἰσὶ γεγονότα θαυμάσια. Ἅπασα ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ὁ ἠθικὸς αὐτοῦ νόμος ὡς καὶ αἱ πανηγυρικαὶ διακηρύξεις, δι' ὧν ἀποκαλύπτει τὸ ἔργον αὐτοῦ, τὴν πρὸς τὸν Πατέρα σχέσιν αὐτοῦ, ὅστις ἔπεμψεν αὐτὸν, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἣν ἦλθεν ἵνα σώσῃ, ἅπασα ἡ διδασκαλία αὐτοῦ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, εἶναι κατ' οὐσίαν, προφητική, καθ' ὅσον ἐκτίθησιν ἀληθείας, αἵτινες ἀδύνατον νὰ γνωσθῶσιν ἐκ τῆς πείρας τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ συλλογισμῶν αὐτοῦ. Ἡ διδασκαλία αὕτη δύναται νὰ γένηται ἀποδεκτὴ μόνον διὰ τῆς πίστεως, τὸ ὅτι δὲ ἡ διδασκαλία αὕτη ἐστὶν ἀξία τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου, δύναται νὰ πιστωθῇ μόνον διὰ θαυμάτων καὶ τῶν πνευματικῶν φαινομένων, ἅτινα ἡ διδασκαλία αὕτη γεννᾷ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ πιστεύοντος.

Τὰ Εὐαγγελικὰ εἰσιν ἀδιάκοπος σειρὰ προφητειῶν καὶ θαυμάτων. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ζητῇ τις νὰ

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 254—255 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

μειώσῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἀλλ' ὀφείλει ἀπολύτως καὶ ἄνευ περιστροφῶν νὰ ἀναγνωρίσῃ ταύτην.

Γνωρίζω καλῶς τὴν ἐποχήν, ἐν ᾗ ζῶ καὶ δὲν δύναμαι ἑπομένως νὰ ἀγνοῶ τὴν ἀποστροφὴν αὐτῆς εἰς τὰ θαύματα, τὴν ἀνωτέραν τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου διδασκαλίαν καὶ τὸ ἀόρατον ὡς καὶ τὴν δυσπιστίαν αὐτῆς πρὸς τοὺς μάρτυρας, οἵτινες διαπιστοῦσι ταῦτα. Ἡ ἀποστροφὴ αὕτη καὶ ἡ δυσπιστία, αἱ ἐρριζωμέναι παρ' ἡμῖν σήμερον, ἀποτελοῦσιν ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῶν σημερινῶν ἀπίστων. Αἱ αἰτίαι ὑφ' ὧν αὗται πηγάζουσίν εἰσι ποικίλαι καὶ βαθεῖαι. Αἱ αἰτίαι αὗται ἀπαιτοῦσι μακρὰν καὶ ἀναλυτικὴν ἔκθεσιν, ἥτις ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῆς παρούσης μελέτης. Παρατηρῶ μόνον ὅτι αἱ μεγάλαι πρόοδοι τῶν πειραματικῶν ἐπιστημῶν καὶ αἱ θαυμάσιαι αὐτῶν ἐφαρμογαὶ δὲν ἐξήσκησαν ὀλίγην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ψυχολογικῆς καταστάσεως τῆς παρούσης γενεᾶς.

Ἡ ὑπερβολικὴ καλλιέργεια τῶν θετικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀπερρόφησε τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ὕλῃ. Ἐζήτησαν παρὰ τῶν ὑλικῶν δυνάμεων τὴν ἐξήγησιν τῶν πάντων. Τοιουτοτρόπως ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατήντησαν νὰ παραθεωρήσωσιν ἐντελῶς ὅ,τι ὑπάρχει ἐν αὐταῖς· ἐὰν δὲ πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀνάγκης εἰς ἀδιάρρηκτον ἑνότητα, ἣν αἰσθάνονται αἱ ἀνώτεραι διάνοιαι, ἐζήτησαν τὴν παγκόσμιον ἀρχήν, ἥτις ἄρχει τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀντὶ νὰ ἴδωσιν αὐτὴν ὑπερέχουσαν τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐζήτησαν ταύτην τυφλῶς ἐν τῇ μιᾷ ἢ τῇ ἑτέρᾳ.

Ἐντεῦθεν ἡ θετικὴ λεγομένη φιλοσοφία, ὁ ὑλισμὸς καὶ ὁ πανθεϊσμός. Αἱ διδασκαλίαι αὗται δεσπόζουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἀνθρώπων, οἵτινες διδάσκουσι ταύτας καὶ ἑτέρους, ὁ δὲ μυστηριώδης συνταυτισμὸς αὐτῶν παρασύρει τὰ πλήθη. Τὰ τρία ταῦτα συστήματα ἀποτελοῦσιν εἶδος ἀτμοσφαίρας σκοτεινῆς, ἐν ᾗ κινεῖται καὶ ἀναπνέει τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ αἰῶνι καὶ τῇ πατρίδι ἡμῶν. Ποιεῖσθαι λόγον περὶ θαύματος καὶ προφητείας ἐν ἐποχῇ, ἥτις κάμπτει τὸν τράχηλον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοιαύτης θεωρίας, σημαίνει ὅτι ἐπιζητεῖ τις νὰ ἐκβληθῇ ἔξω χωρὶς κἂν νὰ ἀκουσθῇ μέχρι τέλους. Ἐὰν δὲν διστάζω νὰ πράξω τοῦτο ἐν τῇ δυνάμει πεποιθήσεως ὡρίμου καὶ ἐν τῷ πληρώματι τῆς πίστεώς μου, δὲν διστάζω ἐπίσης νὰ ὑποβάλω τὰ θαύματα καὶ τὰς προφητείας τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ δοκιμασίαν τῆς κριτικῆς. Ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει κριτικὴ καὶ κριτική, ὅπως ὑπάρχει πλάστιγξ καὶ πλάστιγξ. Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ ἀληθὴς καὶ ἀσφαλὴς κριτική, ἥτις διασώζει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν νόμιμον ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἱστορικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγονότων ἅτινα ἐξετάζει, τὴν ἀρχαιότητα τῶν ἱστορικῶν μνημείων καὶ τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον εἰς τοὺς μάρτυρας; Ὑπάρχουσι τρία στοιχεῖα ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι, αἱ προφανῶς βέβαιαι ἀρχαί, τὰ συστήματα καὶ αἱ ἰδέαι. Αἱ ἀρχαὶ εἰσὶν ἀναμφήριστοι. Ὅλαι αὗται αἱ ἀρχαὶ ἀνέγονται εἰς τὰς ἰδέας τῆς ἀντιφάσεως ἢ τῆς ταὐτότητος, τῆς αἰτιότητος, ἢ τῆς ἀναγκαίας αἰτίας.

Δυνάμει τῶν ἀξιωμάτων τούτων τὰ παράλογα καὶ ἀντιρατικὰ πράγματα, τὰ ἄνευ αἰτίας γεγονότα, δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἐν μόνῃ τῇ φαντασίᾳ. Αἱ ἀρχαὶ δὲν κρίνονται ὑπ' ἄλλου, ἀλλὰ κρίνουσι πάντα τὰ συστήματα, πάσας τὰς ἰδέας, καὶ σταθμίζουσι πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Τὰ συστήματά εἰσι σύνολον προτάσεων συνημμολογημένων τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων πνεύματά τινα ἀνεπτυγμένα ἐπιζητοῦσι τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων. Ὁ λαὸς ἀδυνατεῖ νὰ κατασκευάσῃ τοιαῦτα συστήματα· δύναται μόνον νὰ ἀποδεχθῇ ταῦτα παθητικῶς μετὰ ἐμπιστοσύνης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τυφλῆς. Τὰ συστήματα ταῦτα ὁρίζουσι συνήθως τὰς ἀτομικὰς πεποιθήσεις καὶ τὴν κοινὴν γνώμην ἑνὸς αἰῶνος. Ἀλλ' ὅμως αἱ πρῶται ἀρχαὶ τοῦ λογικοῦ καὶ αἱ ἰδέαι εἰσὶ προσιταὶ εἰς πάντας. Ἡ κριτικὴ λοιπὸν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν τριῶν μόνων βάσεων, ἐπὶ τῶν πρώτων ἀληθειῶν, ἐπὶ τῶν συστημάτων ἢ ἐπὶ τῶν ἰδεῶν καὶ πεποιθήσεων ἑνὸς ἑκάστου. Ἐὰν ἡ κριτικὴ ἐπικαλισθῇ ἰδέαν τινὰ ὡς μέτρον αὐτῆς, ἡ κριτικὴ αὕτη θὰ ἔχῃ μόνον ἀξίαν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἀποδεχομένοις τὴν ἰδέαν ταύτην. Ἐὰν δὲ ἐπικαλῆται ἰδιαίτερόν τι σύστημα, ἡ κριτικὴ αὕτη θὰ ἔχῃ κῦρος μόνον διὰ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ συστήματος τούτου. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον ἡ κριτικὴ αὕτη ποιῆται ἔκκλησιν εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀληθείας καὶ τὰς ἀμεταβλήτους ἀρχὰς τοῦ λογικοῦ, ἡ κριτικὴ αὕτη θὰ ἐπιβάλληται εἰς πάντας, διότι τὸ λογικὸν οὕτωσὶ νοούμενον ἐπιβάλλεται εἰς πᾶν ὃν εὐμοιροῦν λόγου.

Ὁ κρίνων τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα, ἐν οἷς τὰ γεγονότα ταῦτα σημειοῦνται, κατὰ τὴν διάθεσιν τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν δεσπόζουσαν γνώμην, ἐκτίθεται εἰς πλάνην, διότι οἱ αἰῶνες μεταβάλλουσι τρόπον σκέψεως, ἡ δὲ δημοσία γνώμη ἀλλοιοῦται. Ὅστις κρίνει τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα κατὰ τὸ ἀτομικὸν αὐτοῦ σύστημα καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ φιλοσοφικὰς θεωρίας, θὰ ἀπατηθῇ ἐπίσης, διότι οὐδεμία φιλοσοφία, ὅσον εὐρεῖα καὶ ἂν διατείνηται ὅτι εἶναι, τυγχάνει ἴση πρὸς τὰ πράγματα, οὔτε περιλαμβάνει πᾶν τὸ πραγματικόν.

Πρέπει νὰ ἔχῃ τις λογικὸν εὐρύτερον καὶ μᾶλλον ἀσφαλές. Τὸ μόνον δὲ λογικόν, ὅπερ ὑπὸ τὴν ἁπλῆν ταύτην ἔποψιν παρουσιάζει πᾶσαν ἀσφάλειαν, εἶναι τὸ λογικὸν ἐν τοῖς ἀξιώμασιν αὐτοῦ τοῖς θεμελιώδεσι, τοῖς ἀναλλοιώτοις, τοῖς αἰωνίοις, τοῖς ἀπολύτοις.

Ζητῶ παρὰ τῆς κριτικῆς νὰ κρίνῃ διὰ τοῦ φωτὸς τούτου πάντα τὰ γεγονότα τῶν Εὐαγγελίων καὶ πάντα τὰ θαύματα. Μετὰ πεποιθήσεως δὲ ἀναμένω τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς.

Ἡ κριτικὴ αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς ἕνα μόνον αἰῶνα, ἢ εἰς μίαν μόνην σχολήν· παγκόσμιος καὶ ἀναγ-

καία δεσπόζει πάντων τῶν συστημάτων καὶ πάντων τῶν χρόνων. Ἡ κριτικὴ αὕτη ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν παρὰ πάντων ἐκείνων ὅσοι σέβονται τὸ λογικὸν αὐτῶν καὶ οἵτινες δὲν ηὐτοκτόνησαν διὰ τοῦ σκεπτικισμοῦ. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ αὐτήν, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν λογικὴν αὐτοῦ φύσιν.

Τὰ πάντα ἐξ αὐτῆς ἐξαρτῶνται· ἰδέαι καὶ θρησκεῖαι, φιλοσοφικὰ συστήματα καὶ θετικαὶ ἐπιστῆμαι, βιβλία καὶ ἱστορικὰ μνημεῖα.

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἡ θεολογία καὶ τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον δὲν πτοοῦνται τὴν κριτικὴν ταύτην, οὐδ' ἀποφεύγουσιν αὐτήν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐπικαλοῦνται αὐτήν. Δὲν διστάζω δὲ νὰ προσθέσω ὅτι ταῦτα μεταξὺ ὅλων τῶν πεποιθήσεων, θρησκειῶν, συστημάτων καὶ ἱστορικῶν μνημείων εἰσὶ τὰ μόνα ἱκανὰ νὰ ἀντιμετωπίσωσι ταύτην· οὔτε ἡ θρησκεία τοῦ Βούδα, οὔτε ἡ τοῦ Ζωροάστρου, οὔτε τὰ βιβλία, ἐφ' ὧν αἱ θρησκεῖαι αὗται στηρίζονται, οὔτε ὁ πανθεϊσμός, οὔτε ὁ ὑλισμός, οὔτε ἡ θετικὴ φιλοσοφία δύνανται νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν κριτικὴν ταύτην τοῦ λογικοῦ ἀνερχομένου εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ ἀρχὰς τῆς αἰτιότητος καὶ τῆς ἀντιθέσεως. Ἡ ἀδυσώπητος αὐτῆς ἀπόφασις δὲν θέλει ἀφήσει ἀκέραια εἰμὴ μόνον τὸν μονοθεϊσμὸν τῶν Ἰουδαίων, τὴν θεολογίαν τῶν Χριστιανῶν καὶ τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς διαθήκης.

Ἅμα δὲ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ὁ κατιδὼν τὴν πλάνην τῶν συστημάτων τῶν ῥηϊζομένων σήμερον παραιτήσῃ τοῦ νὰ ζητῇ παρ' αὐτῶν τὸ μέτρον τοῦ ὅ,τι ὀφείλει νὰ θεωρῇ ὡς ἀληθές, δὲν θέλει πλέον ὁ τοιοῦτος συμβουλεύεσθαι τὸν Κάντιον, τὸν Σπινόζαν, τὸν Ἔγελον ἢ τὸν Βολταῖρον, οὔτε τινὰ σορὸν μιᾶς ἡμέρας, ἀλλὰ θέλει προσφεύγει εἰς τὸν ἀρχαῖον καὶ πρῶτον λόγον, εἰς τὰς ἀπροσβλήτους ἀληθείας, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν αἰωνίαν βάσιν αὐτοῦ, θὰ ἀποδώσῃ δὲ δικαιοσύνην εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἦλθε νὰ διδάξῃ αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, τὸν νόμον τὸν ἅγιον πρὸς ὃν ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ, τὴν δύναμιν τοῦ ὑπακούειν αὐτῷ, ἐν ἑνὶ λόγῳ πᾶν ὅ,τι φωτίζει καὶ παραμυθεῖ, ἀνυψοῖ καὶ ἐνδυναμοῖ.

Τὸ διὰ τῆς ἀληθοῦς κριτικῆς τεθωρακισμένον πνεῦμα εἶναι ὁ ἄγρυπνος καὶ ἀδιάφθορος φύλαξ τῶν ὁρίων τῆς ἱστορίας. Ἀπομακρύνει ἀδυσωπήτως πάντας τοὺς θέλοντας νὰ εἰσάγωσιν ἐντὸς αὐτῶν ὡς πραγματικὰ γεγονότα, τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὰ ὄνειρα τῆς φαντασίας αὐτῶν. Προγράφει καὶ ἀποκαλύπτει ἐκείνους, οἵτινες ἀξιοῦσι νὰ ἐλαττώσωσι τὴν κυριαρχίαν τῆς ἱστορίας, ἐξοβελίζοντες γεγονότα πραγματικά, διότι δὲν φέρουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ συστήματος αὐτῶν, ἢ τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν ἰδεῶν αὐτῶν. Ἡ ἱστορία εἶναι ἔδαφος τὸ ὁποῖον διαφιλονικεῖται σήμερον.

Δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψωμεν ὥστε οἱ τῶν ξένων ἁρπαγὲς νὰ δημεύσωσιν αὐτὸ καὶ ἐγκατασταθῶσιν ἐν αὐτῷ. Τινὲς ζητοῦσι νὰ μεταστρέψωσιν αὐτὸ εἰς κτῆμα, ἰδιαιτέρως ἀνῆκον εἰς τὸν ἀθεϊσμόν, τὸν πανθεϊσμὸν καὶ τὸν ὑλισμόν. Τὸ καθῆκον τοῦ κριτικοῦ εἶναι νὰ ἀπωθήσῃ αὐτούς. Ἡ ἱστορία δέον νὰ ἀνήκῃ εἰς μόνον τὸν καθαρῶς ὀρθὸν λόγον. Οὐδὲν ἔργον ἀπαιτεῖ πνεῦμα εὐρύτερον, μᾶλλον ἐλεύθερον, μᾶλλον ἀμερόληπτον καὶ μᾶλλον ἀκέραιον.

Ἰδοὺ δὲ τί ἡ κριτικὴ δέον νὰ ἐξετάσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ καθαρῶς ὀρθοῦ λόγου. Τὰ ὑπερφυσικὰ γεγονότα τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ἀνατροφὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ὁρατὴ αὔξησις, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἡ θεία καὶ ἀνθρωπίνη, ἡ κλῆσις αὐτοῦ, αἱ πράξεις τοῦ δημοσίου αὐτοῦ βίου καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῶν σύνδεσμος, τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, οἱ νόμοι αὐτοῦ, τὰ θαύματα αὐτοῦ, οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ, ὁ τρόπος αὐτοῦ τοῦ ζῆν καὶ ἐνεργεῖν, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, εἰσὶν ἆρά γε ἱστορικαὶ πραγματικότητες, τὰς ὁποίας δέον νὰ διηγώμεθα καὶ ἀπεικονίζωμεν; Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσῃ ἀμέσως πῶς ταῦτα πάντα ἦτο δυνατὸν νὰ γίνωσι παραδεκτά, ἢ ἐὰν εἶναι προσιτὰ εἰς τὸ ἡμέτερον πνεῦμα, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σύμφωνα πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἡμῶν. Πρόκειται νὰ γνωρισθῇ ἐὰν ταῦτά εἰσι πράγματι. Ὅταν ἅπαξ ἀποδειχθῇ ἡ ὕπαρξις αὐτῶν, ὁ νοῦς δύναται νὰ προσπαθήσῃ νὰ νοήσῃ ταῦτα, νὰ ἐξηγήσῃ ταῦτα καὶ νὰ ἀποδείξῃ τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν ὡς καὶ ὅ,τι εἰσὶν ἄξια πίστεως. Ὁ νοῦς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μειώσῃ ταῦτα, νὰ ἀρνηθῇ καὶ νὰ περικόψῃ ταῦτα ἢ νὰ μεταμφιέσῃ αὐτά. Ὁ ἀδιάφθορος ἱστορικὸς δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψει τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ λογικοῦ· ἀναγράφει μετὰ ἀταράχου συνειδήσεως πᾶν ὅ,τι καθορᾷ ὡς γεγονός. Δὲν ἐξετάζει ἐὰν γεγονός τι εἶναι φυσικὸν ἢ ὑπερφυσικόν, περιγράφει αὐτὸ τοιοῦτον, οἷον βλέπει αὐτό. Ὅ,τι δικαιοῦταί τις νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ἱστορικοῦ ἐστι τὸ νὰ ᾖ οὗτος εὐσυνείδητος, ἀληθινὸς καὶ ἀκέραιος μάρτυς, νὰ μὴ ἀποδέχηται δὲ εἰμὴ μόνον τὰς καταθέσεις μαρτύρων εὐσυνειδήτων, ἀκεραίων καὶ ἀληθινῶν. Πρέπει ὁ ἱστορικὸς νὰ ἵσταται εἰς ἴσην ἀπόστασιν τῆς εὐπιστίας, ἥτις ἀποδέχεται τὰ πάντα καὶ τῆς ἀλαζόνος δυσπιστίας, ἥτις ἀπορρίπτει τὴν μαρτυρίαν, ἅμα αὕτη ἀντίκειται εἰς τὸ σύστημα αὐτοῦ, τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ καὶ τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν—πᾶν ὅ,τι ἀδίκως ἀποκαλοῦσι σήμερον ὀρθὸν λόγον.

Ὁ προκατειλημμένος ἄνθρωπος εἶναι ἀνάξιος νὰ συγγράψῃ ἱστορίαν. Ὁ τοιοῦτος θὰ ἦναι πάντοτε οὐχὶ ἱστορικός, ἀλλὰ παραχαράκτης τῆς ἀληθείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς προφητείας, ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τοῦ θαυμασίου τούτου γεγονότος, ὅπερ θέλει χρησιμεύσει ὡς προκαταρκτικὴ δικαιολογία εἰς τοὺς προφητικοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ὡς ἐν ἐκτάσει ἀναγράφω ἐν τῷ παρόντι πονήματι. Ὁ Χριστὸς εἶναι μεῖζόν τι καὶ τοῦ προφήτου, εἶναι ὁ μέγας, ὁ μόνος περὶ οὗ οἱ προφῆται ἐλάλησαν. Πρὶν ἢ γεννηθῇ, ἡ ἱστορία αὐτοῦ ἦν γεγραμμένη.

Διατρέχοντες τὴν Παλαιὰν Διαθήκην τῆς ὁποίας τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀξιοπιστίαν οὐδεμία κριτικὴ δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ, ἰδοὺ πράγματι τί ἀκριβῶς ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκομεν*.

Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει ὅτι τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα τῆς Π. Διαθήκης, ὧν ἠδυνάμην νὰ αὐξήσω τὸν ἀριθμόν, ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Γραφῆς αὐτῆς, ἣν οἱ Ἰουδαῖοι κατέχουσι σήμερον καὶ ὅτι τὰ βιβλία τὰ ἀποτελοῦντα τὴν Παλαιὰν ταύτην Διαθήκην ἦσαν ἤδη συντεταγμένα πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τὸ σύνολον δ' αὐτῶν περιλαμβάνει χρονικὸν διάστημα πλέον τῶν δέκα καὶ τεσσάρων αἰώνων. Τὰ χωρία ταῦτα ἀποτελοῦσιν εἰκόνα τοῦ Μεσσίου πλήρη καὶ τελείαν. Τοσοῦτο δὲ πιστῶς ἐξεικονίζουσι ταῦτα τὸν Ἰησοῦν, ὥστε ἀναγινώσκων τις τὰ χωρία ταῦτα νομίζει ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἐχαράχθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων πολὺ μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφάνισιν αὐτοῦ.

Πάντα τὰ οὐσιώδη χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἰησοῦ εὑρίσκονται ἐν αὐτοῖς, ἤτοι ἡ ἐκ τοῦ γένους Ἀβραὰμ καταγωγὴ αὐτοῦ, ἡ συγγένεια αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰακὼβ καὶ Δαβίδ, ἡ ἐκ παρθένου γέννησις αὐτοῦ, ἡ γενικὴ προσδοκία, ἧς ἦν οὗτος ἀντικείμενον, ἡ γέννησις αὐτοῦ ἐν τῇ μικρᾷ πόλει τῆς Βηθλεὲμ, ἡ αἰωνία αὐτοῦ γέννησις ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρὸς, ἡ μετὰ τοῦ **Θεοῦ** σχέσις αὐτοῦ, ὡς υἱοῦ τοῦ **Θεοῦ**, τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ Σωτὴρ, ἡ φυγὴ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, ἡ ἀποχώρησις αὐτοῦ εἰς τὴν ταπεινὴν καὶ περιπερρονημένην Ναζαρέτ, ἡ ἔλευσις τοῦ προδρόμου αὐτοῦ, ἡ χρῖσις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς προφήτου, εὐαγγελιστοῦ, θαυματουργοῦ, ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ ὁ ἀποτελούμενος ἐξ ἀγαθότητος ἀπεριορίστου καὶ πραότητος ἀπείρου, τὸ μυστήριον δι' οὗ ἡ θεία αὐτοῦ φύσις διατελεῖ περικεκαλυμμένη, ἡ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀποτυχία τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, οἱ διωγμοὶ καὶ τὸ μῖσος, εἰς ἃ ἐξετέθη, ὅλα τὰ περιστατικὰ τοῦ θανάτου, ὃν ἔμελλε νὰ ὑποστῇ, ἡ ἀγωνία αὐτοῦ, ἡ προδοσία ὑφ' ἑνὸς τῶν οἰκείων αὐτῷ ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων, ἡ ἐγκατάλειψις ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ σταυρός, ὁ ἐνταφιασμός, ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, τέλος ὁ θαυμάσιος καὶ καταπληκτικὸς αὐτοῦ θρίαμβος ἐνώπιον τῆς γῆς καὶ τῆς ἱστορίας διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς εἰδωλολατρείας, διὰ τῆς φοβερᾶς τιμωρίας τῶν διωκτῶν αὐτοῦ, διὰ τῆς κατακτήσεως τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅστις διὰ τῶν κατ'αὐτῆς προσβολῶν αὐτοῦ διατρανοῖ τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν καὶ τὸ ἐσαεὶ αἰώνιον αὐτῆς. (Ἕπεται συνέχεια).

* Ὁ συγγραφεὺς παρατίθησιν ἐνταῦθα μακρὰν σειρὰν χωρίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προφητικῶν περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, εἰς ἃ περιοριζόμεθα νὰ παραπέμψωμεν τὸν ἀναγνώστην. Γεν. 21. Ἀριθμ. 24, 15. Ἡσ. 11, 1 καὶ ἑφ. Ἡσ. 45, 8, 7, 14. Μιχ. 5, 2. Ἡσ. 9, 6, 31, 3, 41, 1. Βασιλ. Β΄ 7, 13, 14. Ψαλμ. 2, 7. Ἐκκλ. 24, 5. Βαρ. 3, 36, 37, 38. Δευτ. 18, 15 καὶ ἑφ. Ἡσ. 32, 6, 8. Ψαλμ. 57, 11, 42, 1 καὶ ἑφ. Ζαχ. 9, 9. Ἡσ. 33, 3. 45, 15. Ψαλμ. 48, 9. Σοφ. Σολ. 2, 12 καὶ ἑφ· Ψαλμ 40, 10, 38, 21, 39 4, 5. Ζαχ. 11, 12, 13, 7. Ψαλμ. 26, 12. Ἡσ. 33, 7, 30, 6. Σοφ. Σολ· 2, 19, 20. Ἱερεμ. 11,20. Ψαλμ. 21, 17 καὶ ἑφ. Ἡσ. 33, 12. Θρ. 3, 53. Ψαλμ. 15, 9. Ὡσηὲ 13, 14. Ψαλμ. 11, 10. Ἡσ. 17, 7, 8. Ἡσ. 2, 17. Ζαχ. 13, 1, 2. Ἰεζ. 39, 1 καὶ ἑφ. Ἱερεμ. 12, 7, 8, Ὡσηὲ 2, 10. Δαν. 9, 26, 27. Βασιλ. Γ΄ 9, 6, 7. Δανιὴλ 7, 13, 14.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος **1890.**

Β΄.

Ὀθωμανικὸν Γραφεῖον

Ἐξελθόντα.

Τακρίρια καὶ μουζεκκιρέδες πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πολιτικὰς καὶ δικαστικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους	236
Τακρίρια περὶ ἀνεγέρσεως σχολείων καὶ ἐκκλησιῶν	12
Ἄρζια δι' ἐκλογὴν Μητροπολιτῶν	9
Ἀποφάσεις τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου μεταφρασθεῖσαι τουρκιστὶ	11

Εἰσελθόντα.

Τεζκερέδες καὶ μουζεκκιρέδες παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἄλλων πολιτικῶν καὶ Δικαστικῶν ἀρχῶν	167
Βεράτια ἀρχιερέων	9
Φερμάνια ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων	14
Κυβερνητικὰ διατάγματα διὰ τῶν Πατριαρχείων διαβιβασθέντα	5

Κατὰ τὸ ἔτος **1891.**

Ἐξελθόντα.

Τακρίρια καὶ μουζεκκιρέδες πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τὰς ἄλλας πολιτικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἀρχὰς ἀπὸ 1 ἰανουαρίου—12 αὐγούστου (ἤτοι τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε΄)	258
Ἐπὶ τοποτηρητείας (16 αὐγούστου—28 ὀκτωβρίου)	99
Ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος (4 νοεμβρίου) μέχρι τέλους τοῦ ἔτους	70
	427

Ταχρίρια περὶ ἀνεγέρσεως σχολείων καὶ ἐκκλησιῶν	35
Ἄρζια δι' ἐκλογὴν Μητροπολιτῶν	3
Ἀποράσεις τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου μεταφρασθεῖσαι τουρκιστὶ	13

Εἰσελθόντα.

Τεζκερέδες παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ παρὰ τῶν ἄλλων πολιτικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν ἀπὸ 1 ἰανουαρίου – 12 αὐγούστου (ἤτοι τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε΄)	147
Ἐπὶ τοποτηρητείας	60
Ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μέχρι τέλους τοῦ ἔτους	39
	246
Βεράτια ἀρχιερέων	5
Φερμάνια ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων	10
Κυβερνητικὰ διατάγματα διὰ τῶν Πατριαρχείων διαβιβασθέντα	12

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Χάριν τῶν βουλομένων συνεχίσαι τὰς μουσικὰς αὐτῶν σπουδὰς μουστικῶν Κυρίων, καὶ πρὸ πάντων τῶν κυρίων δημοδιδασκάλων, οἷς ἀπαραίτητος καθίσταται ὁσημέραι ἡ γνῶσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος ἐν ταῖς πλείσταις κοινότησι, κυρίως δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἔνθα σὺν τῇ διδασκαλίᾳ ἀπαιτεῖται ὅπως χοροστατῶσι καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς ὡς Ἱεροψάλται, ἀναλαμβάνω ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου τὴν διδασκαλίαν μουσικῶν μαθημάτων ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ (Ταχτᾶ-Μιναρὲ) ὑπ' ἀριθμὸν 176 οἰκίᾳ μου, πλὴν τῶν ἑορτῶν.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 22ῃ Νοεμβρίου 1891

Ὁ Λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκηρύκων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

ὑπὸ Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

Ἡ ἐξ 64 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς 4 τόμους ἀπαρτιζομένη αὕτη «Συλλογὴ» πωλεῖται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος», ἐν Φαναρίῳ, Μεγάλη ὁδός, ἀριθμὸς 15 ὡς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων 40.

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ράσα, ἀντερία, κοντόρρασα, παντελόνια κληρικὰ, ἐπανωκαλέμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δεούσης ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

(2) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

μηνὸς Δεκεμβρίου 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Δεκεμβρίου εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα							Οἱ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου μείναντες		
			Εἰσελθόντες			Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες				
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον
Ἀσθενεῖς	216	46	403	31	696	331	19	57	9	231	49	696
Γεροκομούμενοι	88	27	2	1	118	1		3	3	86	25	118
Φρενοβλαβεῖς	300	139	9	4	452	7	3	5	2	297	138	452
Ὀρφανοί	139		4		143	2				141		143
Περιωρισμένοι	2	1			3					2	1	3
Προσωπικόν	111	31	6		148	4				113	31	148
	856	244	424	36	1560	345	22	65	14	870	244	1560

Ἐν Γαλατᾷ, τῇ 4 Ἰανουαρίου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
ὁ *Διευθυντὴς* **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

72

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 47.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Δ. Θ. Σανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς· Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

Περιεχομενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά -- Σύλλογος Ἑρμῆς — Περὶ ὑλισμοῦ—Εἰρήνη ὑμῖν — Στατιστικαὶ πληροφορίαι τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1891 -- Δελτίον ἐτησίας κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιθαλπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπέτειος τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. — Τῇ προσεχεῖ Τρίτῃ (21 Ἰανουαρίου) ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ἄγει τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πάντα τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφεῖα ἀργοῦσι.

— Μητροπολίτης Μελενίκου. — Τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου ἀπὸ ἱκανοῦ ἐν χηρείᾳ διατελούσης ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἐν αὐτῇ τέως ἀρχιερατεύοντος κυροῦ Προκοπίου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς 11 Ἰανουαρίου προέβη εἰς διορισμὸν ἀρχιερέως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Προταθέντων δὲ τριῶν κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν ὑποψηφίων, ἤτοι τῶν πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Πρεσπῶν κ. Ἀλεξάνδρου καὶ Στρωμνίτζης κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ θεοφιλεστ. ἐπισκόπου Πολυανῆς κ. Ἰωακείμ, κατῆλθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῷ πατριαρχικῷ, ναῷ ἔνθα γενομένης τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς, ἀνεδείχθη παμψηφεὶ Μητροπολίτης Μελενίκου ὁ πανιερ. Μητροπολίτης Πρεσπῶν κ. Ἀλέξανδρος.

Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μελενίκου κ. Ἀλέξανδρος, ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, διετέλεσεν ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου, ἀκολούθως διωρίσθη ἐπίσκοπος Λαμψάκου παρὰ τῷ Σεβ. Γέροντι ἁγίῳ Κυζίκου, ἐπὶ δωδεκαετίαν δὲ διεκυβέρνησε τὴν ἐπαρχίαν Πρεσπῶν.

—Μητροπολῖται Πρεσπῶν, Ἐλασσῶνος, Προικοννήσου καὶ Λιτίτζης. — Τῆς ἐπαρχίας Πρεσπῶν κενωθείσης διὰ τοῦ προβιβασμοῦ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης προέτεινε τρεῖς ὑποψηφίους, ἤτοι τοὺς πανιερ. μητροπολίτας Στρωμνίτζης κ. Καλλίνικον καὶ Ἐλασσῶνος κ. Ἄνθιμον καὶ τὸν θεοφιλέστ. ἐπίσκοπον Δαρνουσίας κ. Κωνσταντῖνον· μεθ' ὃ γενομένης ἐν τῷ ναῷ τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς, ἀνεδείχθη μητροπολίτης Πρεσπῶν ὁ τέως μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Ἄνθιμος. Τοιουτοτρόπως τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος χηρευσάσης, ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προὐτάθησαν εἰς διαδοχὴν ὑποψήφιοι, ὁ ἐκ τῶν ἁγίων Συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Νικόδημος καὶ οἱ πανιερ. μητροπολῖται Αἴνου κ. Λουκᾶς καὶ πρώην Ἀγχιάλου κ. Ἄνθιμος· ἐν δὲ τῇ ἱερᾷ τῶν ψήφων τελετῇ ἐξελέγη μητροπολίτης Ἐλασσῶνος ὁ σεβ. μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Νικόδημος.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει προταθέντων τριῶν ὑποψηφίων εἰς διαδοχὴν τῆς ἐπαρχίας Προικοννήσου ἤτοι τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Λιτίτζης κ. Ἰγνατίου καὶ τῶν πανοσιολ. Δωροθέου Μαμμέλη, πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ Νικηφόρου ἀρχιμανδρίτου, ἐξελέγη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μητροπολίτης Προικοννήσου ὁ πανιερ. μητροπολίτης Λιτίτζης κ. Ἰγνάτιος.

Κενωθείσης δὲ καὶ τῆς ἐπαρχίας Λιτίτζης ἕνεκα τοῦ διορισμοῦ τοῦ τέως μητροπολίτου αὐτῆς κ. Ἰγνατίου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Προικοννήσου, προὐτάθησαν

κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν εἰς διαδοχὴν ὑποψήφιοι ὁ πανιερώτ. μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσσου κ. Σωφρόνιος καὶ οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Δαρνουσίας κ. Κωνσταντῖνος καὶ Λαμψάκου κ. Γεννάδιος. Γενομένης δὲ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς, ἐξελέγη παμψηφεὶ μητροπολίτης Αἰτίτζης ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Δαρνουσίας κ. Κωνσταντῖνος.

— *Λύκειον Χατζῆ Χρήστου.* — Τῇ προχθὲς τρίτῃ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέψατο τὸ ἐν τῷ Πέραν Ἑλλην. Λύκειον τοῦ κ. Χρ. Χατζῆ Χρήστου, παραμείνας ἐπὶ τέταρτον ὥρας, ἐπισκεψάμενος δὲ τάς τε παραδόσεις καὶ τὸ λοιπὸν ἵδρυμα, ὅπερ εὑρὼν ἐν πλήρει τάξει κηλόγησε τὰς πνευματικὰς ἐργασίας αὐτοῦ, συμβουλεύσας τὴν ἐπίδοσιν εἰς τε τὴν πάτριον ἡμῶν γλῶσσαν καὶ εἰς τὴν τουρκικὴν, τὴν γαλλικὴν καὶ ἐν γένει τὰς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς τῆς Εὐρώπης γλώσσας. Ὁ Γυμνασιάρχης κ. Χατζῆ Χρήστου ηὐχαρίστησε καταλλήλως τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπὶ τῇ ὑψίστῃ ταύτῃ τιμῇ, ἣς ἠξίωσεν Αὐτὴ τὸ Λύκειον αὐτοῦ.

—*Ἐπίσκεψις.*— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπέστειλε τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ τὸν πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον καὶ τὸν ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Πατριαρχικοῦ γραφείου κ. Ἰωάννην Τανταλίδην, ὅπως ἐκ μέρους αὐτοῦ συγχαρῶσι τῇ Α. Ε. τῷ ἐνταῦθα διορισθέντι πρεσβευτῇ τῆς Ἰταλίας κ. Ρέσμαν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ αὐτοῦ ἀφίξει εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν.

— *Συλλειτουργία.* — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ πανοσιολογιώτατος Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος μεταβὰς μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰωάννου Ταντταλίδου τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ εἰς τὴν ρωσσικὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν πρεσβείαν ἐξέφρασεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Μ. δουκὸς τῆς Ρωσίας Κωνσταντίνου Νικολάεβιτς, θείου τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' καὶ πατρὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑλλάδος Ὄλγας.

— *Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος.* — Χθὲς κατὰ τὸ πέρας τῆς συνεδριάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο ἡ εὐχαριστία καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ ἄρτι ἐκλεγέντος μητροπολίτου Ἐλασσῶνος κ. Νικοδήμου.

— *Ὁ Μητροπολίτης Μελενίκου.* — Ὁ Πανιερώτατος μητροπολίτης Μελενίκου κ. Ἀλέξανδρος διὰ τηλεγραφήματος ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ προβιβασμῷ αὐτοῦ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου.

— *Δημογεροντία Μελενίκου.* — Οἱ δημογέροντες τῆς πόλεως Μελενίκου ὑπέβαλον πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τὰς θερμὰς αὐτῶν εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ διορισμῷ τοῦ νέου μητροπολίτου αὐτῶν κ. Ἀλεξάνδρου.

— *Ὁ Μητροπολίτης Στρωμνίτσης.* — Τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Στρωμνίτσης κ. Καλλινίκου αἰτησαμένου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἄδειαν, ἵνα ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν ἕνεκα ἰδιωτικῶν λόγων, ἡ ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τοὺς λόγους τῆς Α. Πανιερότητος ἐχορήγησε τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν.

—*Περιουσία Βάρνης Γρηγορίου.* —Ὁ Πανιερώτατος μητροπολίτης Βάρνης κ. Πολύκαρπος ἐξουσιοδοτήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως παραλαβὼν ἀποστείλῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος ἀοιδίμου προκατόχου αὐτοῦ κυροῦ Γρηγορίου.

— *Ταμίας «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».* — Τοῦ τέως ταμίου τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» κ. Νικολάου Α. Νικολαΐδου ὑποβαλόντος τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ παραίτησιν ἀπὸ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς ταμίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου, ὑπὲρ οὗ ἐπὶ τριετίαν μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας εἰργάσατο, ἡ ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος θεωρήσασα ἀποχρῶντας τοὺς ὑποβληθέντας λόγους τοῦ κ. Ν. Α. Νικολαΐδου, ἐξέφρασε μὲν αὐτῷ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς ἐπὶ τῇ μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου λυσιτελεῖ ἐργασίᾳ αὐτοῦ, διώρισε δὲ εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ παρελθόντος σαββάτου τὸν Ἀρχιγραμματέα τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δ. Ξανθόπουλον.

—*Ἐπίσκεψις.*— Ἡ Α. Ε. ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἄρτι διορισθεὶς πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Ρέσμαν ἐπεσκέψατο προχθὲς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

—*Λόγος τοῦ κ.* Henry Drummond. — Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν κατωτέρω, κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐλλογίμου διδασκάλου κ. Π. Χριστοπούλου, λόγον τοῦ κ. Henry Drummond, διδάκτορος τοῦ δικαίου κτλ. οὗ ἕτερον λόγον «τὸ ἄριστον ἐν τῷ κόσμῳ» ἐδημοσίευσε πρό τινων μηνῶν ἡ «Ἀνάπλασις» κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Καθηγητοῦ τῆς θεολογίας κ. Διομήδους Κυριακοῦ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΕΡΜΗΣ»

Τὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου «Ἑρμοῦ», ἅμα τελευταίως καταρτισθὲν, ἔσπευσεν ἵνα προσελθὸν ὑποβάλῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναρρήσει Αὐτῆς συγχαρητήρια. Τοῦ προεδρείου ἀπαρτιζομένου ὑπὸ τῶν κκ. Χρήστου Χατζῆ Χρήστου προέδρου, Γ. Χαδούμογλου ἰατροῦ ἀντιπροέδρου, Ι. Στεφοπούλου γενικοῦ γραμματέως, Ν. Κωνσταντινίδου ταμίου καὶ Ι. Λαγκάδη, μέλους τῆς μουσικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρος ἀπηύθυνε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν ἑξῆς προσφώνησιν.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

«Ὁ Ἑλλ. Σύλλογος *Ἑρμῆς*, ὤφειλε κατὰ ἀπαραίτητον καὶ ἱερώτατον καθῆκον ἐν τοῖς πρώτοις νὰ

σπεύσῃ καὶ καθυποβάλῃ εὐσεβάστως τῇ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι τὰ θερμότατα συγχαρητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει Αὐτῆς ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων, ἀλλὰ ἀπὸ πολλοῦ στερούμενος προέδρου διὰ λόγους εὐλόγους ὑστέρησεν, ὡς οὐκ ἤθελεν, ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ ὑψίστου τούτου καθήκοντος αὐτοῦ. Ἤδη δέ, Παναγιώτατε, ἐγκαθιδρυθέντος ἐν τῇ χθὲς συνεδριάσει αὐτοῦ τοῦ ἔναγχος ἐκλεγέντος προέδρου, τοῦ ἐνώπιον τῆς Ὑ. Θ. Π. τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν δικαίᾳ καὶ ὀφειλομένῃ υἱϊκῇ ταπεινώσει λαλοῦντος, πρώτιστον αὐτοῦ δόγμα καὶ ἐπείγουσαν ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐψηρίσατο. «Τὴν ὀφειλομένην ἱερὰν ἑκατόμβην εἰς τὴν ζαθέην ταύτην Κίλλαν ἄγειν καὶ τὸν πνευματικὸν ἡμῶν ἄνακτα καὶ Δεσπότην ἱλάσκεσθαι καὶ ἕλεων καταστῆσαι, ἐρ' οἷς βραδεῖς καὶ ὑστεροῦντες ἐφάνημεν.

Τὸ προεδρεῖον οὖν τοῦ Ἑλλ. Συλλόγου Ἑρμοῦ, πεποιθὸς ὅτι συγγνώμης τεύξεται, προσέρχεται ὅπως καθυποβάλῃ εὐσεβάστως τὰ θερμότατα συγχαρητήρια τῇ τε Ὑμ. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει Αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἱερωτάτου καὶ ἐνδόξου θρόνου τῆς ὀρθοδοξίας καὶ σύμπαντι τῷ ἔθνει ὅτι τοιοῦτον ὁ Ὕψιστος Θεὸς Ἐθνάρχην αὐτῷ ἐδωρήσατο.

Ἀπεκδεχόμενοι, Παναγιώτατε, τὰς σωτηρίους εὐχὰς καὶ εὐλογίας ὑμῶν ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου Ἑρμοῦ, ὅστις ὕψιστον καὶ θεάρεστον σκοπὸν προτιθέμενος, ἔσχεν ὡς προεστῶτας αὐτοῦ ἑκάστοτε ἄνδρας ἐπὶ παιδείᾳ, γένει καὶ ἀξιώματι ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν διαπρέποντας, δεόμεθα ὅπως ἐπιτρέψητε νὰ ἀσπασθῶμεν ἐν υἱϊκῇ ταπεινώσει τὴν ἁγίαν Ὑμῶν δεξιάν».

Εἰς ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήντησε καταλλήλως, διατρανώσασα τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς περὶ πάντων τῶν κοινὴν ὠφέλειαν ἐπιδιωκόντων διαφόρων ἱδρυμάτων τοῦ Γένους καὶ εὐξαμένη τῷ Συλλόγῳ «Ἑρμῇ» πᾶσαν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν ἐν τῷ εὐγενεῖ ἔργῳ, ὅπερ ἀνέλαβε.

ΠΕΡΙ ΥΛΙΣΜΟΥ

Ποία ἀκριβῶς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἡ ἀνθρωπίνη ζωή; Ἰδοὺ τὰ θεμελιώδη προβλήματα, περὶ τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου μέχρι σήμερον περιστρέφεται ἡ φιλοσοφία πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ πάντων τῶν αἰώνων. Ἀτελεύτητοί εἰσιν αἱ περὶ τούτων συζητήσεις τῶν φιλοσόφων, ἀναρίθμητα τὰ ἐπὶ τῶν προβλημάτων τούτων συγγράμματα αὐτῶν. Οἱ σοφοὶ οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ συμφωνήσωσιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου, ἀλλ' ὅμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατήντησαν νὰ διατυπώσωσι συστήματά τινα, διδασκαλίας τινάς, δι' ὧν πειρῶνται νὰ ἐξηγήσωσι τοῦτο. Τὰ συστήματα ταῦτα, ὧν ἀνάλογα εὑρήσει τις εὐχερῶς παρὰ τοῖς ἕλλησι, τοῖς ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς, εἰσὶ πολλὰ καὶ διάφορα, τὸ μᾶλλον ὅμως διαδεδομένον καὶ τὸ ὀλεθριώτερον πάντων ἐστὶν ὁ ὑλισμὸς καὶ περὶ τούτου πρόκειται ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν συντόμῳ μελέτῃ. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὑλιστῶν τὰ φυσικά, τὰ ὀργανικά, τὰ διανοητικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ φαινόμενα, τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκδηλούμενα, ἀρχὴν καὶ αἰτίαν αὐτῶν ἔχουσι τὸν ὀργανισμὸν αὐτὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἐγκέφαλος, λέγουσιν, ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ παράγῃ, νὰ δημιουργῇ τὴν σκέψιν, τὴν φαντασίαν, τὸ αἴσθημα, τὴν μνήμην, ὅπως τὸ ἦπαρ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ παράγῃ τὴν χολήν, οἱ δὲ σιελοποιοὶ ἀδένες τὸν σίελον. Κατὰ τὸ σύστημα λοιπὸν τοῦτο ψυχὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ. «Ἡ λέξις ψυχή, λέγει ὁ Littré, ἐκφράζει τὸ σύνολον τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ὡς καὶ τὸ σύνολον τῶν λειτουργιῶν τῆς εὐαισθητότητος τοῦ ἐγκεφάλου, τοὐτέστι τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, τὸ σύνολον τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν κλίσεων, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ εἴδους, εἰς τὰς σχέσεις αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων ὄντων, τὰς ἰδιότητας αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν φαντασίαν, τὴν γλῶσσαν, τὴν ἔκφρασιν, τὰς δυνάμεις, αἵτινες σχηματίζουσι τὴν διάνοιαν, τὴν βούλησιν καὶ τέλος τὴν δύναμιν τοῦ τιθέναι εἰς κίνησιν τὸ σύστημα τῶν μυῶν καὶ ὁρᾶν οὕτως ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου.» Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος καταστρέφει τὰς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἡ τυχή, ἢ τὸ διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου καλούμενον συγκαταστρέφεται λέγουσιν οἱ ὑλισταί, διαλυομένου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ὁ ὑλισμὸς λοιπὸν ἀναχωρεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι τὸ στοιχεῖον τὸ ζῶν ἐν ἡμῖν καὶ αἰσθανόμενον εἶναι συνδεδεμένον μετὰ τοῦ ἡμετέρου σώματος καὶ ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τὸ στοιχεῖον τοῦτο καταστρέφεται, ὡς καταστρέφονται πάντα τὰ ἄλλα. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι κατὰ τοὺς ὑλιστὰς λῆμμα, ἤτις σβέννυται, ὅπως μὴ ἀναφθῇ ποτε εἰς τὸ μετὰ ταῦτα. «Ὁ ἄνθρωπος, λέγει διδάσκαλός τις τοῦ ὑλισμοῦ, ζῇ καὶ ἀποθνήσκει ὅπως τὰ χόρτα καὶ τὰ ζῶα. Γεννώμενος ὅπως τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἀναπτύσσεται ὡς ταῦτα. Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος τὸ στοιχεῖον τὸ ἐν αὐτῷ ζῶν καὶ αἰσθανόμενον καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἁπλοῦν ἀποτέλεσμα καὶ προϊὸν τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ, καταστρέφεται μετὰ τῶν ὀργάνων. Βλέπομεν περὶ ἡμᾶς τὰ πάντα καταστρεφόμενα, οὐδὲν δὲ ἐξ αὐτῶν ἀναφαινόμενον. Διατί λοιπὸν θὰ ὑπάρχῃ ἐξαίρεσις διὰ τὸν ἄνθρωπον;»

Ἐξετάσωμεν ὑπὸ λογικήν, ἐπιστημονικὴν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ δὲν εἶναι τέκνον τῆς ἐπιστήμης, ὅπως τινὲς ἠθέλησαν νὰ ὀνομάσωσι τοῦτο, ἀλλὰ τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς διαστροφῆς πάντων τῶν γεγονότων τῆς φύσεως.

Ὑπὸ λογικὴν ἔποψιν ἡ πλάνη τοῦ ὑλισμοῦ κα-

* Λεξικὸν τῆς Ἰατρικῆς Littré et Robin

παραίνεται πασιφανέστατα. Μεταξὺ τῆς διανοίας καὶ τῆς ὕλης ὑπάρχει τι προφανῶς ἀσυμβίβαστον. Ὕλη λογική, διανοουμένη καὶ αἰσθανομένη εἶναί τι ἀπολύτως ἀντιφατικὸν καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν τὴν γλωσσικὴν ἔκφρασιν καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς θεμελιώδεις βάσεις τῆς λογικῆς. Διότι, ἐὰν ἡ ὕλη ἦν πεπροικισμένη διὰ διανοίας καὶ ἐγνώριζεν ἑαυτήν, δὲν ἤθελεν εἶναι πλέον ὕλη. Ἡ διάνοια, ἡ σκέψις, ἡ βούλησις εἶναι πράγματα ἄϋλα· τὰ πράγματα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιασθῶσιν ὑπὸ ἰδιότητας ἰδιαζούσας τῇ ὕλῃ, ἤτοι νὰ ἔχωσιν ἔκτασιν, βάρος, ἀδιαφάνειαν· ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ ὦσι προϊόντα τῆς ὕλης, τοὐτέστι τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν νεύρων.

Ὑπὸ ἔποψιν ἐπιστημονικὴν ὁ ὑλισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῇ. Συγκείμεθα ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἐκ δύο οὐσιῶν, ἐκ δύο στοιχείων, μιᾶς οὐσίας, ἥτις διανοεῖται καὶ ἑτέρας, ἥτις δὲν δύναται νὰ διανοηθῇ. Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐστὶ προφανὴς αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, διότι ἡ διάνοια εἶναι γεγονός, γεγονὸς βέβαιον καθ' ἑαυτό. Ἀρ' ἑτέρου εἶναι ἐπίσης προφανὲς ὅτι ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτῶν ὡς οὐσίας καθαρῶς ὑλικῆς τὸ σῶμα, ἤτοι ὁ βραχίων, ὁ ποῦς, ὁ ὄνυξ κτλ. δὲν διανοοῦνται. Ἰδοὺ νῦν ἡ ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ἄϋλος ἀρχή, ἤτοι ἡ διάνοια, ἡ σκέψις ἢ ἡ ψυχή, ἥτις ἐστὶ τὸ σύνολον τῶν ἀύλων τούτων δυνάμεων, εἶναι ἀθάνατος.

Ἡ ὕλη δὲν καταστρέφεται. Ἡ παρατήρησις καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀποδεικνύουσιν ἡμῖν πράγματι ὅτι τὰ ὑλικὰ σώματα οὐδέποτε ἐκμηδενίζονται, ἀλλ' ὅτι κατάστασιν μόνον μεταβάλλουσι, μορφὴν καὶ θέσιν, ἀνευρισκόμενα πάντοτε εἰς μέρος τι ἄθικτα ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν. Τὸ σῶμα ἡμῶν ἀποσυντίθεται, διαλύεται, ἀλλ' ὅμως ἡ ὕλη, ἥτις ἐσχημάτισεν αὐτὸ δὲν καταστρέφεται ἐντελῶς. Διασκορπιζομένη εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸ ὕδωρ παρέχει ἐντὸς αὐτῶν νέας χημικὰς συνθέσεις, ἀλλ' ὅμως διὰ τοῦτο δὲν ἐκμηδενίζεται. Λοιπὸν ἀφοῦ ἡ ὕλη δὲν καταστρέφεται, ἀλλὰ μόνον μεταβολὰς ὑφίσταται, πολὺ περισσότερον ἡ ψυχὴ δέον νὰ μὴ ἐκμηδενίζηται, μηδὲ νὰ καταστρέφηται. Ὁ μέγας φιλόσοφος Καρτέσιος εἶπε: διανοοῦμαι, ἄρα ὑπάρχω: Ὁ συλλογισμὸς οὗτος τοῦ φιλοσόφου καθ' ἡμᾶς δὲν εἶναι πλήρης. Ὅπως ὁ συλλογισμὸς οὗτος ἔχῃ τὴν πρέπουσαν αὐτῷ δύναμιν, ὁ φιλόσοφος ἔδει νὰ εἴπῃ «διανοοῦμαι, ἄρα εἰμὶ ἀθάνατος», ἡ ψυχή μου εἶναι ἀθάνατος, ἐὰν ὑπάρχῃ, ὑπάρχει δὲ διότι διανοῦμαι, σκέπτομαι.

Τοιουτοτρόπως τὸ γεγονὸς τῆς ἀθανασίας τοῦ ἐν ἡμῖν πνευματικοῦ στοιχείου εἶναι προφανὲς ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ μόνου, πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τῶν ἀποδείξεων ἐκείνων, αἵτινες πληροῦσι τὰ συγγράμματα τῶν φιλοσόφων. Ἡ δυσχέρεια δὲν συνίσταται εἰς τὸ ἀποδεῖξαι ὅτι ὑπάρχει ἐν ἡμῖν πνευματικὸν στοιχεῖον, ὅπερ δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν θάνατον, καθόσον ἀρνεῖσθαι τὴν ὕπαρξιν τοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν, σημαίνει ἀρνεῖσθαι τὴν ὕπαρξιν τῆς σκέψεως, τῆς διανοίας. Τὸ ἀληθὲς ζήτημα συνίσταται εἰς τὸ ἀναζητῆσαι τί γενήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος ἡμῶν, ἐὰν δηλ. θὰ ἔχῃ συναίσθησιν τοῦ προτέρου αὐτῆς μετὰ τοῦ σώματος βίου καὶ ἐὰν θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ μετὰ θάνατον συνεχίζουσα τὸ ἴδιον ἡμῶν ἐγώ. Ἐν τούτῳ δὲ κυρίως συνίσταται καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ζητήματος. Διότι ὅλως ἡμῖν ἀδιάφορόν ἐστιν ἐὰν ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἦναι μὲν ἀθάνατος καὶ ἑπομένως δὲν καταστρέφηται, χάνῃ ὅμως τὴν μνήμην τῶν προτέρων αὐτῆς πράξεων ἢ χρησιμεύῃ εἰς μόρφωσιν ἑτέρου ἐγὼ ἢ τὸ ἡμέτερον. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς ἄνευ τῆς μνήμης τῶν προτέρων πράξεων ἤθελεν εἶναι ἡ ἀληθὴς καταστροφή, τὸ μηδὲν καὶ τὸ χάος τῶν ὑλιστῶν. Δέον λοιπὸν ἀφεύκτως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἡμῶν καὶ μετὰ θάνατον συνεχίζει τὸν βίον ἡμῶν καὶ ὅτι πλήρη κέκτηται μνήμην τοῦ μετὰ τοῦ σώματος πράξεων αὐτῆς, τοῦτο δὲ ἐκφαντορικῶς διδάσκει ἡμῖν ἡ θεία καὶ οὐράνιος τοῦ Ἰησοῦ θρησκεία, ἡ κατ' ἐξοχὴν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀθανασίας θρησκεία. Τὴν διδασκαλίαν ταύτην τοῦ χριστιανισμοῦ περὶ τῆς πέραν τοῦ τάφου προσωπικῆς ἀθανασίας ἡμῶν ἀπεδέξατο ἤδη ὡς ἀδιάσειστον πεποίθησιν σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσιν ἔτι ἄτομα μόνον ἐκφράζοντα ἀμφιβολίας, ταῦτα οὐδὲν σπουδαῖον, οὐδὲν ἐπιστημονικὸν παρουσιάζουσιν ἐπιχείρημα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θεωρίας αὐτῶν τοῦ μηδενὸς καὶ τῆς καταστροφῆς, ἐνῷ ἡ γενικὴ τῆς ἀνθρωπότητος συνείδησις διαμαρτύρεται ἐντόνως, ἀποδιώκουσα καὶ βδελυττομένη τὰς ὀλεθρίους ταύτας καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀβασίμους θεωρίας τοῦ μηδενὸς καὶ τῆς καταστροφῆς. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ζήτημα οὐχὶ πλέον τῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἀδυνατεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰ μετὰ τὸν βίον, ἀλλὰ τῆς θρησκείας, ἡ δὲ χριστιανικὴ θρησκεία βάσιν ἔχει τὴν ἑδραίαν πεποίθησιν ὅτι ἡ ψυχὴ ἡμῶν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος ἐξακολουθεῖ τὸν ἀτομικὸν ἡμῶν βίον, ἀκριβῆ ἔχουσα τὴν μνήμην τῆς μετὰ τοῦ σώματος ζωῆς.

Ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἀξία τοῦ ὀνόματος αὐτῆς δὲν ἀρῆκε τὸ ζήτημα τοῦτο ἀμελέτητον, ἄνδρες δὲ μεγάλοι καὶ θαυμαστοὶ τὰς γνώσεις διὰ σπουδαιοτάτων ἐπιχειρημάτων προσεπάθησαν νὰ καταδείξωσι τὸ ἀληθὲς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Πολυάριθμά εἰσι τὰ σχετικὰ συγγράμματα, εἰς ἃ καὶ παραπέμπομεν τὸν ἡμέτερον ἀναγνώστην. Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων περὶ ψυχῆς, νεώτερά τινα ἰδιαίτατον παρουσιάζουσιν ἐνδιαφέρον καὶ ἰδιαιτέρως προκαλοῦσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Ὡς τοιοῦτον ἡμεῖς ἀναφέρομεν πρὸς πολλοῖς ἄλλοις τὸ τοῦ Ἱσπανοῦ φιλοσόφου Ράμων δὲ Λὰ Σάγρα, ἐπιγραφόμενον «ἡ ψυχή, ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις αὐτῆς». Τὸ κυριώτερον γεγονός, ἐφ' οὗ ἐδράζεται ἡ ἀπόδειξις αὕτη εἶναι τὸ φαινόμενον τῆς ἀναισθησίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς εἰσπνοῆς

τῶν ἀτμῶν τοῦ χλωροφορμίου. Ἡ εἰσπνοὴ ἀτμῶν αἰθέρος ἢ χλωροφορμίου προκαλεῖ γενικὴν ἀναισθησίαν, οὕτως ὥστε τὰ πρόσωπα ταῦτα βυθιζόμενα εἰς τὴν τοιαύτην ἔκτακτον φυσιολογικὴν κατάστασιν, δύνανται χωρὶς οὐδὲν νὰ αἰσθανθῶσι, νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς σκληροτέρας ἐγχειρήσεις. Οὐ μόνον δὲ τὰ τοὺς ἀτμοὺς τοῦ αἰθέρος καὶ τοῦ χλωροφορμίου εἰσπνέοντα πρόσωπα οὐδεμίαν αἰσθάνονται ὀδύνην, ἐνῷ τὰ ἐργαλεῖα τοῦ χειρούργου κατακόπτουσι τὰς σάρκας αὐτῶν, οὐ μόνον μένουσιν ἀναίσθητα κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, καθ' ὃ φοβεραὶ ἀνοίγονται αὐτοῖς πληγαὶ καὶ καθ' ὃ ἐν τῇ συνήθει καὶ φυσικῇ αὐτῶν καταστάσει τὰς ὀδυνηροτέρας ἤθελον ῥήξει φωνάς, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει συχνάκις ἵνα καὶ ὄνειρα ἡδέα καὶ παρήγορα συνοδεύωσι τὸν παράδοξον τοῦτον ὕπνον. Ἐρωτῶμεν, λέγει ὁ Ἱσπανὸς φιλόσοφος, δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ θαυμασίῳ τούτῳ φαινομένῳ πλήρης ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς; Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶναι βεβαίως ἓν καὶ τὸ αὐτό ταραίνεται ὅτι πρᾶγμα, διότι ἐν τῷ πειράματι τούτῳ προφανῶς καταραίνεται ὅτι τὰ δύο ταῦτά εἰσι χωριστὰ ἀλλήλων. Χάρις εἰς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ αἰθέρος ἢ τοῦ χλωροφορμίου ἡ ψυχὴ ἐξακολουθεῖ νὰ αἰσθάνηται καὶ νὰ νοῇ, ἐνῷ τὸ σῶμα βασανίζεται, κατατέμνεται ὑπὸ τοῦ σιδήρου τοῦ χειρουργοῦ. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος χωρίζονται προφανῶς διὰ τοῦ αἰθέρος ἢ τοῦ χλωροφορμίου. Ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν ὁ ὑλισμὸς εἶναι σύστημα οὐ μόνον ὀλέθριον καὶ ἀπελπιστικόν, ἀλλὰ καὶ ἀπαράδεκτον ὡς ἐκ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ.

(Ἕπεται συνέχεια).

"ΕΙΡΗΝΗ ΥΜΙΝ„

«Δεῦτε πρός με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν».

Ἤκουσα σήμερον λόγον διακεκριμένου ἱεροκήρυκος «περὶ ἀναπαύσεως». Ὁ λόγος αὐτοῦ ἦν πλήρης ὡραίων ἰδεῶν· ἀλλ' ὅτε ἠρώτησα ἐμαυτόν, «πῶς λέγει, ὅτι δύναμαι νὰ εὕρω ἀνάπαυσιν;» δὲν εὗρον τὴν ἀπόκρισιν ἐν τῷ λόγῳ. Ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου βεβαίως ἦτο πρακτικός· ἀλλὰ δὲν περιεῖχε ψηλαφητὴν ἐμπειρίαν ἢ σαφῆ συμβουλήν, ἥτις θὰ μ' ἐβοήθει νὰ εὕρω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἤτοι τὴν ἀνάπαυσιν, ἐν τῷ καθ'ἡμέραν βίῳ. Ἀλλ' ὅμως ἡ παραδρομὴ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου σημείου τοῦ προβλήματος δὲν ἦτο σφάλμα τοῦ ἱεροκήρυκος· διότι ὅλου τοῦ ἐνταῦθα κοινοῦ πλήθους αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι εἶναι ἀσαφεῖς. Ἐρωτώμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ τυχόντες παιδείας τινός, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ ἡ ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εὐαγγελιζομένη σωτηρία καὶ ἀνάπαυσις, ἀδυνατοῦσι νὰ δώσωσιν εἰδικὰς πρακτικὰς ὁδηγίας καὶ ἀποκρίνονται ἀσαφῶς.

Ἡ ἔλλειψις συναρείας τῶν μεγάλων ἐννοιῶν τῆς θρησκείας πρὸς τὸν καθημερινὸν βίον περιήγαγεν ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ἀποθαρρύνει πάντας ἡμᾶς. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχει ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς τὰς εὐγενεστάτας τῶν λέξεων, τὰ δὲ βιβλία αὐτῆς βρίθουσιν ὅρων ἐκφραζόντων τὰς ἀρίστας καὶ εὐδαιμονεστάτας τῶν διαθέσεων τῶν πληρουσῶν τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἀνάπαυσις, χαρά, εἰρήνη, πίστις, ἀγάπη, φῶς —αἱ λέξεις αὗται τόσον συχνὰ ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς ὕμνοις καὶ ταῖς προσευχαῖς, ὥστε θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀποτελοῦσι τὸ κυριώτατον στοιχεῖον τοῦ χριστιανικοῦ βίου. Ἀλλ' ἐὰν ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὸν πραγματικὸν βίον πλείστων ἐξ ἡμῶν, πόσον ἀληθῶς ἤθελεν ἀπογοητευθῇ! Νομίζω ὅτι λανθάνει ἡμᾶς πόσον ὁ θρησκευτικὸς ἡμῶν βίος ἀποτελεῖται ἐκ φράσεων, πόσον μέρος τοῦ ὑφ' ἡμῶν καλουμένου *χριστιανικοῦ βίου* εἶναι μόνον διάλεκτος τῶν Ἐκκλησιῶν, ἁπλῆ θρησκευτικὴ φρασεολογία, οὐδὲν δὲ χριστιανικὸν ὑπάρχει ἐν ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς συναισθήμασιν ἡμῶν.

Παρά τισιν ἡμῶν, τῷ ὄντι, αἱ χριστιανικαὶ διαθέσεις, ἤτοι ἡ χαρά, ἡ ἀνάπαυσις, ἡ εἰρήνη, εἶναι ἀσθενέστεραι, ἢ ὅτε ἐποιησάμεθα τὰ πρῶτα βήματα εἰς τὸν χριστιανικὸν βίον. Ὁ βίος ἡμῶν δὲν ἀνεπτύχθη ὡς εἴχομεν ἐλπίσει· δὲν λυπούμεθα ἐπὶ τῇ θρησκείᾳ μας, ἀλλ' ἀπελπιζόμεθα ἐξ αὐτῆς. Ἐνίοτε ἴσως παροδικοὶ ἦχοι ἱερᾶς μουσικῆς πλανῶνται ἐν τοῖς πνεύμασιν ἡμῶν· ἀλλὰ τὰ συναισθήματα ταῦτα διεγείρονται σπανίως καὶ διαρκοῦσιν ὀλίγον. Δὲν εἰμεθα κύριοι αὐτῶν. Ἐπισκέπτονται ἡμᾶς ἀπροσδόκητα, ἀγνοοῦμεν δὲ διατί καταλείπουσιν ἡμᾶς. Ὅταν ἐπιθυμήσωμεν τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν, ἀγνοοῦμεν, πῶς νὰ κατορθώσωμεν αὐτήν. Πάντα ταῦτα δεικνύουσιν ὅτι ἡ θρησκεία ἐν ἡμῖν εἶναι ἄνευ στερεᾶς βάσεως· διὸ ὁ βίος ἡμῶν εἶναι ἐλαφρὸς καὶ ἄστατος. Δεικνύουσιν ὅτι πάσχομεν μεγάλην στείρωσιν τῶν συναισθημάτων ἐκείνων, ἐξ ὧν πηγάζει ἡ παραμυθία καὶ ἡ μακαριότης, ἡ ἰδιάζουσα τῷ χριστιανικῷ βίῳ. Δεικνύουσιν ὅτι ἀγνοοῦμεν τὸ φάρμακον. Εἶναι ὡς ἐὰν εἴχομεν πᾶσαν γνῶσιν περὶ ὑγιείας, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν πῶς νὰ ἀποκτήσωμεν αὐτήν.

Εἶμαι βεβαιότατος ὅτι ἡ δυσκολία δὲν κεῖται ἐν τούτῳ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουσι ζῆλον θρησκευτικόν. Δὲν εἶναι τοῦτο τὸ αἴτιον. Διότι πάντες οἱ χριστιανοὶ ἐπιθυμοῦσι καὶ μέχρι τινὸς προσπαθοῦσι νὰ βελτιωθῶσιν ἠθικῶς. Ἐὰν ἐξετάσῃ τις βαθύτερον, θὰ ἴδῃ ὅτι πολὺς θρησκευτικὸς ζῆλος ὑπάρχει ἐν ταῖς καρδίαις ἀναριθμήτων χιλιάδων ἀνθρώπων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐν οἷς οὐδέποτε θὰ ἐφανταζόμεθα ὅτι ὑπάρχει· οὐ μόνον μεταξὺ τῶν φρονίμων γερόντων, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν φαιδρῶν νέων, τῶν ὁποίων ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος φαίνεται σπανιώτερον, λανθάνει

δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ὁ ὑπάρχων θρησκευτικὸς ζῆλος εἶναι ἓν τῶν θαυμασιωτάτων καὶ συγκινητικωτάτων γεγονότων τοῦ βίου. Ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη περισσοτέρας ζέσεως, ἀλλὰ περισσοτέρου φωτός· δὲν χρειάζεται περισσοτέρα δύναμις, ἀλλὰ νὰ δοθῇ εἰς τὰς ἤδη ὑπαρχούσας δυνάμεις συνετωτέρα διεύθυνσις.

Ἡ συνήθης συμβουλὴ ἡ διδομένη εἰς τὸν ἐρωτῶντα περὶ τῶν ζητημάτων τούτων εἶναι, «προσεύχου». Ἀλλ' ἡ συμβουλὴ αὕτη μακρὰν ἀπέχει τοῦ νὰ ἦναι ἐπίκαιρος. Θὰ δικαιολογήσω τὴν γνώμην μου ταύτην μετ' ὀλίγον· νῦν τολμῶ νὰ εἰπω ὅτι τὸ προσεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων, δὲν εἶναι ὁ τρόπος, καθ' ὃν δύναταί τις νὰ ἀποκτήσῃ αὐτά. Οὐδεὶς δύναται νὰ τὰ ἀποκτήσῃ ἄνευ προσευχῆς· ἀλλ' ὅτι δὲν ἀποκτῶνται διὰ προσευχῆς μόνης, εἶναι βέβαιον γεγονός. Πάντες προσηυχήθημεν, καὶ εἰλικρινῶς μάλιστα, ἵνα ἀποκτήσωμεν εἰρήνην καὶ χαράν· προσηυχήθημεν, πεποιθότες ὅτι οὗτος ἦτο ὁ τρόπος νὰ ἀποκτήσωμεν αὐτά. Ἀλλὰ τὰ ἀπεκτήσαμεν; Ἡ πεῖρα εἶναι μάρτυς. Δὲν τολμῶ νὰ περιορίσω τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς· ἔτι ἧττον τὴν τῆς θείας χάριτος. Ἐὰν ἀπεκτήσατε αὐτὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἔχει καλῶς. Ἀλλ' ἐγὼ ἀποτείνομαι πρὸς ἐκείνους, εἴτε ὀλίγοι εἶναι, εἴτε πολλοί, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουσιν ἀποκτήσει αὐτά. Εἷς κοινοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ κοινὰς συνθήκας διατελοῦντας. Ἀλλ' ἐκ τούτου, ὅτι δὲν ἀπεκτήσαμεν αὐτὰ διὰ προσευχῆς, οὐδαμῶς ἕπεται ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι ἀνωφελής. Ἕπεται μόνον ὅτι εἶναι ἀνωφελὴς, ἢ μᾶλλον ἀκατάλληλος πρὸς τοῦτον ἰδίως τὸν σκοπόν. Τὸ θεωρεῖν τὴν προσευχὴν ὡς πανάκειαν παντὸς πνευματικοῦ νοσήματος, εἶναι μέγα σφάλμα, ὅσον τὸ διορίζειν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἰατρικὸν κατὰ πάσης σωματικῆς νόσου. Ὁ σωματικὸς ἰατρὸς, ὅστις πράττει τοῦτο, εἶναι ἀγύρτης· ὁ πνευματικὸς ἰατρὸς, ὅστις πράττει ἐκεῖνο, εἶναι ἐντελῶς ἀβάσκ τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Τὸ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖν ἢ προσεύχεσθαι, εἶναι ἀδίκημα κατ' αὐτῆς τῆς προσευχῆς, καὶ εἰς συμφορὰν μόνον δύναται νὰ καταλήξῃ. Εἶναι τὸ αὐτὸ, ὡς ἂν τις προσεπάθει νὰ ζῇ μόνον διὰ τῶν πνευμόνων, ὡς ἐὰν ἐτρέφετο μόνον δι' ἀέρος καὶ ἀπέφευγε πᾶσαν στερεὰν τροφήν. Οἱ πνεύμονες εἶναι τῶν οὐσιωδεστάτων ὀργάνων καὶ ὁ ἀὴρ τῶν οὐσιωδεστάτων τροφῶν· ἀλλὰ τὸ σῶμα ἔχει πολλὰ ὄργανα προωρισμένα εἰς διαφόρους σκοπούς, ἐκκρίνοντα διαφόρους οὐσίας, καὶ ἕκαστον ἔχει ἴδιον τρόπον ἐνεργείας καὶ θρέψεως. Καίτοι λοιπὸν ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ὑψηλὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ χριστιανικοῦ βίου, δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον τὸ μόνον. Ὅσοι δὲ προτιμῶσιν αὐτὴν μόνην, καὶ ἐφαρμόζουσιν αὐτὴν εἰς σκοπούς, εἰς τοὺς ὁποίους οὐδέποτε προωρίσθη, βλάπτουσιν ἀληθῶς μεγίστην βλάβην, καὶ αὐτὴν τὴν προσευχήν. Λέγοντες ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι «ἀκατάλληλος» δὲν ὑποβιβάζομεν τὴν προσευχὴν, ἀλλ' ἀνυψοῦμεν αὐτήν. Ὑποβιβάζεται ἡ προσευχὴ, ὅταν δὲν εἰσακούηται. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι προσεύχωνται ὑπὲρ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποκτῶνται διὰ τῆς προσευχῆς, προσεύχονται δὲ ἔχοντες εἰλικρινῆ πίστιν ὅτι ἡ προσευχὴ μόνη θὰ κατορθώσῃ ὅ,τι παρακαλοῦσιν, ἐὰν δὲν ἐπιτύχωσιν ὅ,τι παρακαλοῦσιν, ἐγκαταλείπουσι πολλάκις τὴν προσευχήν. Αὕτη εἶναι ἡ φυσικὴ ἱστορία πολλῆς ἀθείας, οὐ μόνον ἀθείας ἀθέων, ἀλλὰ τρομερωτέρας ἀθείας, ἀθείας χριστιανῶν, ἀσυνειδήτου ἀθείας, ἡ ὁποία εἰσέδυσεν εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ τὴν τελευταίαν πνοήν των θὰ ἐθυσίαζον, ἵνα ἀποδείξωσιν ὅτι δὲν ἔχουσιν αὐτήν. Ὥστε, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἐσφαλμένη ἰδέα τὸ νὰ πιστεύῃ τις τυφλῶς εἰς τὴν παντοδυναμίαν τῆς προσευχῆς. Ἡ προσευχὴ βεβαίως εἶναι παντοδύναμος, ὁπόταν ἐκπληρῶνται οἱ κατάλληλοι ὅροι, ἀλλ' ὄχι ἡ τυφλὴ προσευχή. Τυφλὴ προσευχὴ εἶναι δεισιδαιμονία. Ἡ προσευχὴ, ἐν τῇ ἀληθεῖ αὐτῆς ἐννοίᾳ, περιλαμβάνει τὴν σώφρονα ὁμολογίαν, ὅτι ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος προσεύχεται ἐν πίστει, *ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ κατὰ νόμον*. Τί τοῦτο σημαίνει, θὰ ἴδωμεν ἐντὸς ὀλίγου.

Τί εἶναι λοιπὸν τὸ φάρμακον; Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ ὑπάρξεως φαρμάκου, ἐπίσης δ' εἶναι ἀδύνατον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ φάρμακον εἶναι μυστικόν. Ἡ ἰδέα ὅτι εἰς ὀλίγους ἀνθρώπους, κατ' ἀγαθὴν τύχην ἢ δι' εὐτυχῆ ἰδιοσυγκρασίαν, ἐδόθη τὸ μυστικὸν τοῦτο, (ὡς ἐὰν οἱ ὀλίγοι οὗτοι ἐγίνωσκον μαγείαν τινὰ ἢ τέχνην), εἶναι πάντῃ ἀπίστευτος καὶ σφαλερά. Ἡ θρησκεία πρέπει νὰ ἦναι διὰ πάντας, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὰ ὕψιστα αὐτῆς ὕψη βεβαίως ἄγει διά τινος πύλης, δι' ἧς πάντες οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς δύνανται νὰ διέλθωσιν.

Μέλλω νὰ ὁδηγήσω εἰς τὴν πύλην ταύτην δι' οἰκειοτάτης ὁδοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὁδὸς αὕτη εἶναι παραδόξως ἀπάτητος ἐκεῖ ἔνθα διέρχεται διὰ θρησκευτικῆς χώρας, διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ μοὶ συγχωρηθῇ ὅπως διατρίψω ἐπὶ στιγμὴν περὶ τὴν κοινοτάτην τῶν κοινῶν ἰδεῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα πηγάζουσιν ἐξ αἰτιῶν.

Οὐδὲν τῶν συμβαινόντων ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνει τυχαίως. Ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς τῆς τάξεως. Ἕκαστον πρᾶγμα γίνεται καθ' ὡρισμένας ἀρχὰς καὶ οὐδέποτε κατὰ τύχην. Ὁ κόσμος, καὶ αὐτὸς ὁ θρησκευτικὸς κόσμος, κυβερνᾶται κατὰ νόμον. Ὁ χαρακτὴρ κυβερνᾶται ὑπὸ νόμου. Ἡ εὐτυχία κυβερνᾶται ὑπὸ νόμου. Αἱ χριστιανικαὶ διαθέσεις κυβερνῶνται ὑπὸ νόμου. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι λησμονοῦντες τοῦτο, ἐλπίζουσιν ὅτι θὰ πέσῃ ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Ἀνάπαυσις, χαρὰ, εἰρήνη, πίστις, ὡς χιὼν ἢ βροχή. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν συμβαίνει οὕτω· καὶ ἂν δέ ποτε συνέβη, αἱ ἐν λόγῳ διαθέσεις θὰ ὤφειλον, οὐδὲν ἧττον, τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς προηγουμένας ἐνεργείας καὶ θὰ ἐκυβερνῶντο ὑπὸ φυσικῶν νόμων. Ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν πίπτουσιν ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ μακρᾶς προηγουμένης ἱστορίας. Εἶναι

δηλονότι τὰ ὥριμα ἀποτελέσματα προηγουμένων αἰτιῶν. Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαράν. Ἑκάστη αὐτῶν ἔχει ὡσαύτως προηγουμένην ἱστορίαν. Αἱ τριυμίαι, οἱ ἄνεμοι καὶ αἱ γαλῆναι δὲν εἶναι τυχαῖα συμβεβηκότα, ἀλλὰ παράγονται ἐκ προηγουμένων περιστάσεων. Ἡ δὲ ἀνάπαυσις καὶ ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι ἄλλο ἢ γαλῆναι τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως καὶ παράγονται ἐξ αἰτιῶν ὡρισμένων καὶ ἀναποφεύκτων.

Κατανοήσατε τοῦτο καλῶς: ὁ κόσμος κυβερνᾶται διὰ νόμων καὶ οὐχὶ τυχαίως. Ἐὰν ἡ οἰκοδέσποινα κατασκευάσῃ ὡραῖον γλύκισμα, ἐφήμοσεν ἐπιμελῶς καλὴν συνταγήν. Ἐὰν βάλλῃ τὰ κατάλληλα ὑλικὰ κατὰ τὴν πρέπουσαν ἀναλογίαν καὶ τὰ ψήσῃ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ὅσον χρόνον πρέπει, βεβαίως παράγει καλὸν ἀποτέλεσμα. Ἡ οἰκοδέσποινα συναρμόζει τὰ πράγματα· βάλλει αἰτίας εἰς ἐνέργειαν· αἱ δὲ αἰτίαι παράγουσι τὸ ἀποτέλεσμα. Δὲν εἶναι δημιουργός, ἀλλὰ μεσάζων. Δὲν ἐλπίζει ὅτι τυχαῖαι αἰτίαι θὰ παραγάγωσιν ὡρισμένα ἀποτελέσματα· διότι τυχαῖα ὑλικά, μόνον τυχαῖα γλυκίσματα παράγουσιν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν χριστιανικῶν διαθέσεων. Κατὰ τὰς αἰτίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Ἀποτέλεσμα δὲν δύναταί ποτε νὰ συμβῇ ἄνευ προηγουμένης αἰτίας. Τὸ ἐλπίζειν δὲ ἀποτελέσματα ἄνευ προηγουμένων αἰτιῶν, εἶναι ὡς ἐὰν ἤλπιζέ τις νὰ γίνωσι γλυκίσματα ἄνευ ὑλικοῦ. Ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, εἶναι πασίδηλον.

Πρὸ πάντων λοιπὸν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς βοηθήσω νὰ κατανοήσητε τὴν ἁπλῆν ταύτην ἀρχὴν τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ. Καὶ ἀντὶ νὰ ἐφαρμόσω τὴν ἀρχὴν εἰς ἑκάστην τῶν χριστιανικῶν διαθέσεων κατὰ σειρὰν, θὰ ἐξετάσω λεπτομερέστερον τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς εἰς μίαν μόνον· θὰ ἐκλέξω δὲ τὴν ἀνάπαυσιν, διότι νομίζω, ὅτι ὅστις ἀκολουθήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν, θὰ ἦναι ἱκανὸς νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν καθ' ἑαυτὸν εἰς πάσας τὰς ἄλλας.

Λάβωμεν τὴν ἀκόλουθον πρότασιν: «Οἱ ἐξερευνηταὶ τῆς Ἀφρικῆς ὑπόκεινται εἰς πυρετούς, οἵτινες προξενοῦσιν ἀνησυχίαν καὶ εἰδός τι παραφροσύνης. Σημειώσατε τὴν φράσιν «*προξενοῦσιν ἀνησυχίαν*». Ἡ ἀνησυχία ἔχει αἰτίαν. Φανερὸν λοιπὸν ὅτι ὅστις ἐπιθυμῇ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀνυσυχίας, πρέπει ἀμέσως νὰ πολεμήσῃ τὴν αἰτίαν. Ἐὰν αὕτη δὲν ἐκλίπῃ, ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ διατάξῃ ἑκατὸν πράγματα, καὶ πάντα νὰ ληρθῶσι κατὰ σειρὰν χωρὶς νὰ φέρωσι τὸ ἐλάχιστον ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα. Τὰ πράγματα εἶναι διατεταγμένα ἐν τῷ ἀρχικῷ σχεδίῳ τοῦ κόσμου οὕτως, ὥστε ὡρισμένα ἀποτελέσματα πηγάζουσι κατ' ἀνάγκην ἐξ ὡρισμένων αἰτιῶν, καὶ ὅπως ἀρθῶσιν αἱ αἰτίαι. Μέρη τινὰ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἀδιασπάστως συνδεδεμένα μετὰ τοῦ παθολογικοῦ φαινομένου τοῦ καλουμένου πυρετοῦ· ὁ δὲ πυρετὸς οὗτος εἶναι πάλιν σταθερῶς συνδεδεμένος μετὰ τοῦ ψυχικοῦ φαινομένου τοῦ καλουμένου ἀνησυχίας καὶ παραφροσύνης. Ἡ ριζικὴ μέθοδος πρὸς ἀφανισμὸν τοῦ ψυχικοῦ φαινομένου εἶναι νὰ καταστραφῇ τὸ σωματικὸν φαινόμενον· τοῦτο δὲ ἤθελε γείνει, ἐὰν οἱ νοσηροὶ ἐκεῖνοι τόποι καθίσταντο ὑγιεινότεροι, ἢ ἐὰν δὲν διέτριβεν ἐκεῖ πλέον ὁ παθών. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ εἰς τὰ λοιπὰ εἴδη τῆς ἀνησυχίας ἐν τῷ κόσμῳ. Πᾶσα δηλαδὴ ἄλλη μορφὴ πᾶν εἶδος ἀνησυχίας ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει ὡρισμένην αἰτίαν, ἧς ἀφανιζομένης ἀφανίζεται καὶ τὸ ἰδιάζον αὐτῇ εἶδος ἀνησυχίας.

Πάντα ταῦτα ἐφαρμόζονται ἀκριβῶς καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπαύσεως. Ἡ ἀνησυχία ἔχει αἰτίαν, καὶ ἡ ἀνάπαυσις κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ ἔχῃ αἰτίαν. Ἐὰν ὁ κόσμος ἦτο τυχαῖος, δὲν θὰ προσεδοκῶμεν τὴν τάξιν ταύτην· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κόσμος εἶναι κόσμος τάξεως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως. Ἡ ἀνάπαυσις, εἴτε σωματικὴ ἀνάπαυσις, εἴτε ψυχικὴ, εἴτε θρησκευτικὴ, πᾶν εἶδος ἀναπαύσεως ἔχει βεβαίως αἰτίαν, ὡς ἡ ἀνησυχία. Αἱ δὲ αἰτίαι εἶναι ποικίλαι· ἤτοι ὑπάρχει ὡρισμένον εἶδος αἰτίας δι' ὡρισμένον ἀποτέλεσμα καὶ οὐχὶ ἄλλο· ὥστε, ἵνα παραχθῇ ἀποτέλεσμά τι, πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ἀντιστοιχοῦσα αἰτία. Δὲν ὠφελεῖ νὰ προβάλλῃ τις εὐρυῶς ἐπινενοημένα σχέδια, ἢ νὰ ἐκτελῇ θρησκευτικά τινα χρέη, ἐλπίζων ὅτι ὅπως δήποτε θὰ εὑρῇ ἀνάπαυσιν. Ὁ χριστιανικὸς βίος δὲν εἶναι τυχαῖος, ἀλλ' αἰτιώδης. Πᾶσα δὲ ἡ φύσις διαμαρτύρεται ἰσχυρῶς κατὰ τοῦ παραλογισμοῦ τῶν ἐλπιζόντων νὰ ἐξασφαλίσωσι πνευματικὰ ἢ οἱαδήποτε ἀποτελέσματα ἄνευ τῆς χρήσεως τῶν προσηκόντων αἰτίων. Ὁ μέγας διδάσκαλος ἔδωκεν ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ἦτο τὸ τελικὸν κτύπημα κατὰ τῆς παραλογωτάτης ταύτης θεωρίας ἐρωτήσας, «Μή τι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς καὶ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;»

Διατί λοιπὸν ὁ μέγας διδάσκαλος δὲν ἐδίδαξε τοὺς ὀπαδούς αὐτοῦ τελείως; Διατί δὲν μᾶς εἶπε παραδείγματος χάριν τίνι τρόπῳ ἡ ἀνάπαυσις δύναται νὰ ἀποκτηθῇ; Ἡ ἀπόκρισις εἶναι ὅτι μᾶς εἶπεν. Ἀλλὰ σαφῶς, ρητῶς, ἐν ὡρισμέναις λέξεσι; Ναί, σαφῶς, ρητῶς, ἐν ὡρισμέναις λέξεσι. Προσδιώρισε τὴν αἰτίαν τῆς ἀναπαύσεως διὰ λέξεων, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἡμῶν γινώσκει ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος **1891.**

Γ'.

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1891 τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δι-

καστήριον ἐδίκασεν 84 ὑποθέσεις ἐν 34 συνεδριάσεσι διαιρουμένας κατ' εἴδος ὡς ἑξῆς :

περὶ διαζεύξεως	44
περὶ συμβιώσεως	12
περὶ μνηστείας	9
περὶ ἀκυρώσεως γάμου	5
περὶ διατροφῆς	6
περὶ παρθενοφθορίας	3
περὶ παρεμποδίσεως γάμου	1
περὶ τελέσεως γάμου	1
περὶ ἀναγνωρίσεως κρυφίου γάμου	2
περὶ παραδόσεως τέκνου	1
	84

Αἱ ἀνωτέρω ὑποθέσεις δικασθεῖσαι ἐν διαφόροις συνεδριάσεσιν ἐθεωρήθησαν ὡς ἑξῆς:

Ἐκ τῶν 24 περὶ διαζεύξεως ἀγωγῶν.

ἀπερρίφθησαν μὲν	9
διεζεύχθησαν δὲ	20
διατελοῦσιν ἐκκρεμεῖς	15
	44

Ἐκ τῶν 12 περὶ συμβιώσεως.

συνεβιβάσθησαν	6
εἰσὶν ἐκκρεμεῖς	4
κατεδικάσθησαν οἱ σύζυγοι εἰς διατροφὴν	2
	12

Ἐκ τῶν 9 περὶ μνηστείας.

διελύθησαν	6
συνεβιβάσθησαν	2
ἀπερρίφθη	1
	9

Ἐκ τῶν 5 περὶ ἀκυρώσεως γάμου.

ἠκυρώθησαν	3
ἐπεκυρώθη	1
μένει ἐκκρεμὴς	1
	5

Ἐκ τῶν 6 περὶ διατροφῆς.

μένουσιν ἐκκρεμεῖς	4
συνεβιβάσθη	1
κατεδικάσθη εἰς διατροφὴν	1
	6

Ἐκ τῶν 3 περὶ παρθενοφθορίας.

ἐνυμφεύθησαν	2
ἐκηρύχθη τὸ δικαστήριον ἀναρμόδιον εἰς	1
	3

Ἡ περὶ τελέσεως γάμου ἀγωγὴ ἀπερρίφθη, ὡς μὴ ὑπαρχούσης μνηστείας.

Ἐκ τῶν 2 περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου κρυφίου, ὁ μὲν εἷς ἀνεγνωρίσθη ὡς ἔγκυρος, ὁ δὲ ἕτερος ἠκυρώθη.

Ἡ περὶ παραδόσεως τέκνου ἀγωγὴ ἀπερρίφθη ὡς ἀναρμοδίως εἰσαχθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Τὸ Δικαστήριον ἐξέδοτο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποφάσεις μὲν 42, διαζύγια δὲ 14.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΤΗΣΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

τοῦ ἔτους 1891.

	Οἱ κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1891 εὑρεθέντες		Οἱ καθ' ὅλον τὸ ἔτος								Οἱ κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1892 μείναντες		
			Εἰσελθόντες			Ἐξελθόντες		Ἀποθανόντες					
	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναῖκ.	ἄνδρες	γυναῖκ.		ἄνδρες	γυναῖκ.	τὸ ὅλον
Ἀσθενεῖς	202	26	4197	419	4844	3660	297	508	99		231	49	4844
Γηροκομούμενοι. . .	85	28	32	12	157	8	3	23	12		86	25	157
Φρενοβλαβεῖς . . .	297	140	171	44	652	121	28	50	18		297	138	652
Ὀρφανοί	144		50		194	53					141		194
Περιωρισμένοι . . .	2		2	1	5	2					2	1	5
Προσωπικόν	109	27	44	9	189	40	5				113	31	189
	839	221	449 6	485	6041	3884	333	581	129		870	244	6041

Ἐν Γαλατᾷ, τῇ 4 Ἰανουαρίου 1892.

Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραφείου τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

ὁ Διευθυντὴς **Ε. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 48.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

†Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Δ. Θ. Σανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντσλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδιά

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ Ὑλισμοῦ — Εἰρήνη ὑμῖν — Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου — Κατάστατικαὶ πληροφορίαι τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1891.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Καταρτισμὸς τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.— Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου, γενομένης σκέψεως περὶ καταρτισμοῦ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν προσεχῆ περίοδον, ἐξελέγησαν συμφώνως πρὸς τὸ ἐν ἰσχύϊ συνταγμάτιον οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς ἐκ τῆς Α' στήλης, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Διδυμοτείχου κ. Μεθόδιος καὶ Ἴμβρου κ. Παΐσιος ἐκ τῆς Β' στήλης καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλδείας κ. Γερβάσιος ἐκ τῆς Γ' στήλης, ἐξ ἧς παραμένουσιν ἐπίσης κατὰ τὸ συνταγμάτιον οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεος καὶ Βελεγράδων κ. Δωρόθεος. Ἐκτὸς τούτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀριστίνδην προσεκάλεσεν ὡς μέλη τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Νικομηδείας κ. Φιλόθεον, Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ, Δέρκων κ. Καλλίνικον, Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριον καὶ Μιτυλήνης κ. Κωνσταντῖνον.

— *Ἐπέτειος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.* — Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατά τε τὸν ἑσπερινὸν καὶ κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ χοροστασία, ἑσπερίσαντος μὲν τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Κωνσταντίνου Ἀλεξανδρίδου, ἀρχγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, ἱερουργήσαντος δὲ τῇ ἐπαύριον τοῦ πανοσιολογ. Μεγ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου. Μετὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀνελθοῦσα εἰς τὸ μέγα συνοδικὸν τῶν Πατριαρχείων, ἐδέχετο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὰς ἐπισκέψεις τῶν τε Σεβ. ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τῶν μεγατίμων λογάδων τοῦ ἡμετέρου Γένους, οἵτινες ἀθρόοι καὶ ἐν ὑψίστῃ εὐλαβείᾳ ἔδραμον ἵνα ὑποβάλωσι τὰ ἑαυτῶν εὐλαβῆ συγχαρητήρια τῷ γεραρῷ πρωθιεράρχῃ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἑορτῇ τοῦ σεπτοῦ αὐτοῦ ὀνόματος.

— *Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.* —Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπεφασίσθη ἡ ἀνανέωσις τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐν ταῖς διαφόροις ἐνορίαις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ μέχρι τοῦδε ἐν ἐνεργείᾳ ἐκλογικοῦ τῶν ἐνοριῶν Κανονισμοῦ.

—*Ἐπίσκεψις.* — Σήμερον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἱσπανίας Δὸν Ἄγγελος Ρουάτας, συνοδευόμενος ὑπὸ διερμηνέως τῆς Πρεσβείας. Ἡ Α. Ἐξοχότης ἐπεσκέψατο κατόπιν καὶ περιειργάσατο καὶ τὸν πατριαρχικὸν ναόν.

—*Ἐκπαιδευτήριον Ἰ. Βασματζίδου.*—Συμπληροῦντες ὅσα ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἐγράψαμεν περὶ ἐπισκέψεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Λύκειον Χρ. Χατζηχρήστου, προστίθεμεν ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ ἐπισκεψαμένη τὰς ἐνοριακὰς σχολὰς Τζιβαλίου καὶ τὰ κατ' αὐτὰς ἐπακριβῶς ἐξετάσασα, μετέβη καὶ εἰς τὸ γνωστὸν ἐν Πέραν ἐκπαιδευτήριον τοῦ

κ. Ι. Βασματζίδου, ὅπερ ἐν ἀρίστῃ τάξει εὑρών, ἐπήνεσε τὸν ἐλλόγιμον ἱδρυτὴν καὶ εὐλόγησε τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας διδασκόντων τε καὶ μαθητευομένων.

— *Συλλυπητήρια.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης πληροφορηθεῖσα τὸν θάνατον τοῦ Α' Γραμματέως τῆς ἐνταῦθα Ρουμανικῆς βασιλικῆς Πρεσβείας Σύρου Πόλ, ἀπέστειλε τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον, ὅπως ἐκδηλώσῃ τῇ Α. Ἐξ. τῷ Πρεσβευτῇ τῆς Ρουμανίας τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ. Ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνώδευσε καὶ τὴν ἐκφοράν, γενομένην ἐν Πέραν ἐν μέσῳ μεγάλου πλήθους.

—*Ἐκφρασις εὐχαριστιῶν.* — Οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται Πρεσπῶν κ. Ἄνθιμος, Προικοννήσου κ. Ἰγνάτιος καὶ Λιτίτζης κ. Κωνσταντῖνος ἐξεδήλωσαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν θερμὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτῶν εἰς τὰς μνησθείσας ἐπαρχίας.

Εὐχαριστίαι ὡσαύτως θερμαὶ ἐξεδηλώθησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ μέρους τῶν δημογεροντιῶν Λιτίτζης, Πρεσπῶν καὶ Ἐλασσῶνος ἐπὶ τῷ διορισμῷ τῶν νέων μητροπολιτῶν.

—*Ὑπουργεῖον Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.*—Ἀπό τινος ἐντολῆς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως περιέρχονται τὰ ἡμέτερα σχολεῖα ὁ βοηθὸς τοῦ ἐπόπτου τῶν μὴ μουσουλμανικῶν σχολείων καὶ ὁ ἐνδ. Ἀβρ. Βαπορίδης ἐφένδης, ἐξελεγκτὴς τῶν ἑλληνικῶν τυπογραφείων καὶ βιβλιοπωλείων.

Κωνσταντῖνος Ζάππας. — Μεγάλη καὶ εὐεργετικὴ ὕπαρξις, ἀνὴρ ἐξ ἐκείνων, οὓς ἡ πανάγαθος πρόνοια ὡς ἀριπρεπῆ σκεύη ἐκλογῆς ἀποστέλλει εἰς τὰ ἔθνη πρὸς πλήρωσιν τῶν εὐεργετικῶν αὐτῆς βουλῶν καὶ οὓς μορφοῖ καὶ διαπλάττει ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἄδολος εὐσέβεια καὶ πρὸς τὸν πέλας εἰλικρινὴς ἀγάπη, ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους εὐεργέτης, τὸ πολυρίλητον τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ἀγλαὸν τέκνον, ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ πολυθαύμαστος καρδία, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλογενείας πῦρ ἔκαιεν ἀείποτε ζωηρότατον, τὸ μέγα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ὄνομα, **Κωνσταντῖνος ὁ Ζάππας,** ἐτελεύτησε προχθὲς ἐν Γαλλίᾳ τὸν βίον, πένθος μέγα καὶ ἀπαραμύθητον καταλιπὼν τῇ τε μητρὶ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει. Ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ ἀπετέλει εὐγενῆ κρῖκον τῆς χρυσῆς ἁλύσσου τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων καὶ θαυμασίων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους εἰργάσαντο καθ'ἅπαντα αὐτῶν τὸν βίον καὶ οἵτινες τὴν εὐκλειαν αὐτῆς καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Γένους εἰς τὴν πρέπουσαν αὐτῷ περωπὴν μόνον σκοπὸν τοῦ βίου αὐτῶν θέμενοι, ἐθυσίασαν τὰ πάντα εἰς τὸν μέγαν καὶ εὐγενῆ τοῦτον πόθον καὶ ἀνεδείχθησαν ἀληθεῖς τοῦ Γένους πατέρες καὶ εὐεργέται. Ἡ μνήμη τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς θέλει μείνει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ἱερὰ καὶ προσφιλής, τὸ δὲ σεβαστὸν αὐτοῦ ὄνομα μετ'εὐλογιῶν θέλει παραδίδοσθαι εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγατίμου ἀνδρὸς, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης βαθεῖαν αἰσθανθεὶς λύπην, ἐδεήθη μὲν ἐκτενῶς τοῦ ζωῆς ἔχοντος καὶ θανάτου τὴν ἐξουσίαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς, ἀπηύθυνε δὲ συλλυπητήριον τηλεγράφημα πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΓΑΪΣΜΟΥ*

Ἄνθρωπός τις ἔθλιβεν ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ κακίᾳ καὶ τῷ ἐγκλήματι· κατεπάτησεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον, κατέστρεψε τὸν ἀδύνατον, κατέθλιψε τὸν ἀθῶον. Ἅπας ὁ βίος αὐτοῦ ἦν ὕβρις κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Μεθ' ὅλα τὰ ἐγκλήματα καὶ τὸν ῥύπον αὐτοῦ κατώρθωσεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑπόληψιν τῶν ὁμοίων αὐτῷ ἀνθρώπων, οὓς ἐπιτηδείως ἠδυνήθη νὰ ἀπατήσῃ. Ἀποθνήσκων ὁ ἄνθρωπος οὗτος καταβαίνει εἰς τὸν τάφον ἤρεμος καὶ τὴν καρδίαν ἀναπεπαυμένην ἔχων. Ὁ μέγας οὗτος ἐγκληματίας εἶναι ἄρά γε δίκαιον νὰ εὕρῃ μετὰ τὸν τάφον τὴν αὐτὴν τύχην, οἵαν καὶ τὰ δυστυχῆ αὐτοῦ θύματα, ἀρκεῖ δὲ νὰ θέσῃ τις τὸν πόδα ἐντὸς τοῦ τάφου, ὅπως παύσῃ δι' αὐτὸν πᾶσα ποινή, πᾶσα τιμωρία; Ὑπῆρξαν Ἀτῆλαι, οἵτινες τὴν ἐπὶ τῆς γῆς διάβασιν αὐτῶν κατέστησαν γνωστὴν διὰ ποταμῶν αἱμάτων καὶ διὰ σωρῶν ἐρειπίων. Ὑπῆρξαν Τζιγγισκὰν, οἵτινες ἠρήμωσαν μακρὰς ἐκτάσεις γῆς διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου καὶ οἵτινες ἐβαπτίσθησαν ἐν τῷ αἵματι χιλιάδων ἀνθρώπων. Τὰ πάντα ἄρά γε ἔλαβον πέρας διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους, ἅμα τῇ καθόδῳ αὐτῶν εἰς τὸν τάφον; Τὰ ἀπειράριθμα αὐτῶν θύματα τὴν αὐτὴν ἄρά γε δέον νὰ ἔχωσι μετὰ θάνατον τύχην, ἢν καὶ οἱ δήμιοι αὐτῶν; Ἰδοὺ ἐξ ἄλλου ἄνθρωπος, ὅστις ἐθυσίασε τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐκπληρῶν εὐσυνειδήτως μὲν, ἀλλ' ἀφανῶς τὸ καθῆκον αὐτοῦ· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐθυσίασε τὴν ὕπαρξιν, τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἀνθρωποτητος. Ὡς συνέπειαν βίου πλήρους ἐργασίας καὶ ἀφοσιώσεως ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔδρεψε μόνον ἀδιαφορίαν, δυστυχίαν καὶ περιφρόνησιν. Ἐβίωσε μικρὸς καὶ ταπεινὸς, μὴ ἔχων πρὸς συντήρησιν ἢ τὸ προϊὸν τῆς ἐπιπόνου ἐργασίας αὐτοῦ. Ὅταν ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος παραδῷ εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἁγίαν καὶ καθαρὰν ἀπὸ ῥύπου ψυχὴν αὐτοῦ, τὸ πᾶν ἄρά γε θέλει λάβει πέρας δι' αὐτόν; Ὁ θάνατος θὰ ἦναι ἄρά γε διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἐπίσης πλήρης πικρίας, ὡς ἦν ἡ ζωὴ δι' αὐτόν; Δὲν εἶναι ἄρά γε δίκαιον μετὰ τὸν βίον τοῦτον νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ζωὴ ἄλλη, διάφορος τῶν μεγάλων κακούργων, οἵτινες ὑπῆρξαν ὁ τρόμος καὶ ἡ δυστυχία τῆς ἀνθρωπότητος; Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν διακεκαυμένων ὀχθῶν

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 371—373 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τῆς Ἀφρικῆς, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τελματωδῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου πλήθη ἀνθρώπων ὁλόκληρα, ὧν ἡ κατάστασις εἶναι πολλάκις ἀθλιεστέρα τῆς τῶν ἀλόγων ζώων. Δοῦλοι, ἢ παρίαι, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑπόκεινται εἰς τὴν φοβερὰν θέλησιν τὴν διοικοῦσαν αὐτούς. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πωλοῦνται ὡς κτήνη. Τὰ τέκνα αὐτῶν δὲν ἀνήκουσιν αὐτοῖς, οὔτε αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι ἀνήκουσιν εἰς ἑαυτούς. Διὰ τί λοιπὸν οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἄνθρωποι νὰ μὴ δυνηθῶσι νὰ εὕρωσι πέραν τοῦ τάφου ἀντιστάθμισμά τι τῶν φοβερῶν δεινῶν τῆς παρούσης αὐτῶν ὑπάρξεως; Πῶς εἶναι δυνατὸν ἕνα καὶ ὁ κακοῦργος, ὁ καθιστὰς αὐτοὺς δυστυχεῖς καὶ τὰ οἰκτρὰ ταῦτα τῆς ἀθλιότητος θύματα ἀπολεσθῶσιν ὁμοῦ ἐν τῷ πελάγει τοῦ μηδενὸς καὶ τοῦ χάους, ὅπως φρονοῦσιν οἱ ὑλισταί; Ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδία ἡμῶν διαμαρτύρονται κατὰ τοιαύτης ἰδέας. Ἀλλ' ἐὰν τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως, ἡ ἠθικὴ τάξις, ἡ ἁρμονία, ἣν ἡμεῖς ἔχομεν ἐν νῷ μεταξὺ τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀμοιβῆς, μεταξὺ τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ποινῆς, θὰ ἀνετρέποντο καθ' ὁλοκληρίαν. Ἐνῷ δὲ βλέπομεν ἐν τῇ φύσει βασιλεύουσαν τὴν τάξιν καὶ τὴν ἁρμονίαν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἤθελεν ὑπάρχει γενικὴ διατάραξις καὶ ἀνατροπὴ ἀληθὴς πάντων τῶν νόμων καὶ πασῶν τῶν ἰδεῶν. Εἰς τί λοιπὸν ἤθελε χρησιμεύσει τὸ εἶναί τινα τίμιον, πιστὸν εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τοὺς ὅρκους αὐτοῦ, ἀφωσιωμένον εἰς τὸ καθῆκον; Ἐὰν αἱ ἰδέαι τοῦ ὑλισμοῦ εἶσιν ἀληθεῖς, τότε δέον οἱ ἄνθρωποι νὰ ὁπλισθῶσιν οἱ μὲν κατὰ τῶν δέ, τότε δέον οἱ ἄνθρωποι νὰ διεξάγωσι μεταξὺ αὐτῶν πολέμους καὶ μάχας ἀτελευτήτους· τότε δέον οἱ ἄνθρωποι νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὴν δύναμιν, τὴν βιαιότητα καὶ τὰ ἄγρια πάθη τὸ μέσον τοῦ νὰ θριαμβεύσωσι κατὰ τοῦ πλησίον αὐτῶν καὶ νὰ μὴ σκέπτωνται ἄλλο, παρὰ πῶς νὰ προμηθεύσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸν μεγαλείτερον ἀριθμὸν ἀπολαύσεων κτηνωδῶν καὶ ἡδονῶν ζωωδῶν.

Ἕτερα παρατήρησις. Καθ' ἑκάστην χάνομεν ἐκ μέσου ἡμῶν φίλους, γονεῖς, συγγενεῖς, τέκνα. Ὁ χωρισμὸς οὗτος, ὁ τοσοῦτο λυπηρός, εἶναι ἆρά γε ὁριστικός; Δὲν μένει ἆρά γε τίποτε ἐκ τῶν προσφιλῶν τούτων ὄντων, ἅτινα ἐν τῷ ἐπὶ γῆς βίῳ ἡμῶν παρέσχον ἡμῖν τὰς ἡδυτέρας συγκινήσεις;

Εἶναι δυνατὸν τέλος πάντων νὰ ἐξηγήσῃ τις τὴν ἐν τῇ ἠθικῇ τάξει λαμβάνουσαν ἐνίοτε χώραν διατάραξιν, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσίς ἐστι περιωρισμένη καὶ εἰς μυρίας ὑποκειμένη πλάνας, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι ἐπραγμάτωσε τὸ ἰδεῶδες τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς νομιμότητος, ὅπερ φέρομεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν. Ἀλλ' ὅμως αἱ ἄλλως ἐπαισθηταὶ αὗται ἀταξίαι καὶ ἀνισότητες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν, ἥτις ἐστὶ τὸ στοιχεῖον τῆς τάξεως ἐν πᾶσι καὶ τὸ ἰδεῶδες παντὸς ἀγαθοῦ. Εἶναί ποτε ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν ταῖς ἀνεξιχνιάστοις βουλαῖς τοῦ Θεοῦ κατατάσσεται καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐγκαταλείπειν ἀείποτε τὴν ἀρετὴν κατα-

πατουμένην, τὴν δὲ κακίαν θριαμβεύουσαν ἢ ἀτιμώρητον; Τοῦτο θὰ ἦτο βλασφημία κατὰ τοῦ τελείου Θεοῦ, ὅστις τοιουτοτρόπως θὰ ἔπαυεν ὢν τέλειος· διατείνεσθαι δὲ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι τέλειος, σημαίνει ἀρνεῖσθαι ἀσεβῶς τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ, διότι ὁ Θεὸς κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὰς ἰδιότητας εἶναι ἀπείρως δίκαιος, ἀπείρως τέλειος, ὁ δὲ ἀρνούμενος αὐτῷ τὰς ἰδιότητας ταύτας ἀρνεῖται καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ. Τοιουτοτρόπως τὸ σύστημα τοῦ ὑλισμοῦ καταντᾷ εἰς ἁπλῆν καὶ καθαρὰν ἀθεΐαν. Ἀλλ' ὅμως ἡ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀναντίρρητος, διότι ὁ Θεός, οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἢ ἡ ὑπερτάτη προσωπικὴ αἰτία τῶν ἀποτελεσμάτων, ὧν ἐσμεν μάρτυρες, πᾶν δὲ ἀποτέλεσμα προϋποτίθησιν αἰτίαν τινά. Καὶ ὑπὸ τὴν καθαρὰν λοιπὸν λογικὴν ἔποψιν ὁ ὑλισμὸς εἶναι σύστημα ἀστήρικτον.

Πάντα τὰ κτίσματα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ αἰσθάνονται ἐπιθυμίας, αἵτινες δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια τὰ ὁρισθέντα εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν. Τὸ ζῶον αἰσθάνεται ἀνάγκας· ὅλαι αἱ ἀνάγκαι αὐτοῦ ἱκανοποιοῦνται. Τὸ ζῶον δὲν ζητεῖ τι περισσότερον τούτου, οὐδεμίαν δεικνύει ἐπιθυμίαν, ἥτις νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ. Ἄλλως ὅμως συμβαίνει εἰς ἡμᾶς. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς αὐτοῦ αἰσθάνεται ἄπειρον τάσιν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ τὴν ἀπόλυτον δικαιοσύνην καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ταύτην βασιλεύουσαν περὶ ἑαυτόν. Ἔχει εὐγενεῖς ἐπιθυμίας καὶ ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ ἴδῃ τὰ πάντα σύμφωνα πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ ἰδεῶδες τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στενοῦ περὶ αὐτὸν κύκλου καὶ διὰ μιᾶς πτήσεως νὰ διατρέξῃ τὰς αἰθερίους σφαίρας. Ἐν τούτοις οὐδεμία τῶν ἐπιθυμιῶν τούτων ἱκανοποιεῖταί ποτε ἐντελῶς, ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ παρέρχεται εἰς ζήτησιν ἰδεώδους, ὅπερ οὐδέποτε σχεδὸν φθάνει. Ἐὰν τὰ κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄντα εὑρίσκωσι τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτῶν, διατί ὁ ἄνθρωπος, ὁ τοσοῦτον ἀνώτερος τῶν ζώων, νὰ στερηθῇ τοῦ προνομίου τούτου; Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ θέσωμεν ἐν ἀμφιβολίᾳ ὅτι ἡ δίψα αὕτη τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, ἣν φέρει ἐν ἑαυτῷ ὁ ἄνθρωπος, δὲν θέλει ἡμέραν τινὰ ἱκανοποιηθῇ καὶ ὅτι ἡ δικαία διανομὴ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἥτις δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, δὲν θέλει πραγματωθῇ μετὰ τὸν θάνατον ἡμῶν. Ἡ ποινὴ διὰ τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν ἀρετὴν ἀναμένουσιν ἡμᾶς πέραν τοῦ τάφου, ἰδοὺ τί λέγει ἡμῖν τὸ ἐνδόμυχον ἡμῶν αἴσθημα. Ἡ ὑλιστικὴ διδασκαλία, ἥτις κηρύττει τὴν καταστροφὴν καὶ ἐκμηδένισιν τοῦ προσώπου ἡμῶν καὶ ἥτις ἀρνεῖται τὰς μετὰ θάνατον ποινὰς καὶ ἀμοιβάς, παραγνωρίζει λοιπὸν τὰ ἰσχυρότερα τῶν ἐνδομύχων ἡμῶν αἰσθημάτων. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως ἀποδεικνύει, μοὶ φαίνεται, ὅτι δὲν μέλλομεν νὰ ἀπολεσθῶμεν διὰ παντός. Ὁ Θεὸς ἔθετο ἡμᾶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐδημιούργησε δὲ ἡμᾶς πρόσωπα. Ὁ Θεὸς ἦτο ἐλεύθερος νὰ δημιουργή-

σῃ ἢ νὰ μὴ δημιουργήσῃ ἡμᾶς, ἀλλ' ἀφοῦ ηὐδόκησε νὰ δημιουργήσῃ ἡμᾶς, δὲν εἶναι δυνατὸν καὶ νὰ ἀπολέσῃ ἡμᾶς, διότι τὸ τοιοῦτο κατὰ τὴν ὡραίαν ἔκφρασιν τοῦ φιλοσόφου Μαλεβράγχιου θὰ ἐδείκνυεν ἀστάθειαν ἐν ταῖς βουλαῖς τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ ὁ Θεὸς εἶναι ἀμετάβλητος ἐν ταῖς ἀπ' αἰῶνος βουλαῖς αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς δὲν δημιουργεῖ διὰ νὰ καταστρέψῃ ἀκολούθως, δὲν οἰκοδομεῖ διὰ νὰ ἀνατρέψῃ. Ἐὰν ἔδοτο ἡμῖν τὴν ζωὴν, τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἡ θέλησις ὅμως αὐτοῦ αὕτη θὰ ἦν ἁπλῆ ἰδιοτροπία, ἐὰν, ἀφοῦ ἔδοτο ἡμῖν τὴν ὕπαρξιν, ἤθελε μεταμεληθῇ διὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ ἀφαιρέσῃ ἀφ' ἡμῶν ὅ,τι ἡμῖν παναγάθως ἔδοτο, αἱ δὲ σχετικαὶ τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἐκφράσεις εἰσὶν ἁπλῶς εἰκονικαί.

Ὁ ὑλισμὸς λοιπὸν στερεῖται βάσεως ἐπιστημονικῆς, λογικῆς καὶ ἠθικῆς Ὁ ὑλισμὸς εἶναι ἁπλῆ ἄρνησις ἄνευ ἀξίας ἢ σημασίας. Τὸ ἀρνεῖσθαι εἶναι εὐχερές, ἀλλ' ἡ ἁπλῆ ἄρνησις δὲν εἶναι φιλοσοφία. Ὁ ἄνθρωπος δὲν βλέπει περὶ ἑαυτὸν ἀρνήσεις, ἀλλὰ γεγονότα, πραγματικότητας δρώσας. Τὰ γεγονότα ταῦτα, αἱ πραγματικότητες αὗται πρέπει ἀναποφεύκτως νὰ ληρθῶσιν ὑπ'ὄψει, ὁ δὲ ὑλισμὸς, ὅστις οὐδὲν ἐξηγεῖ, οὔτε ὡς φιλοσοφικὸν σύστημα εἶναι ἄξιος νὰ θεωρηθῇ.

Μεθ' ὅλα ταῦτα οἱ ὑλισταὶ ἐπιμένουσιν. Ἠττώμενοι κατὰ κράτος εἰς τὸ γενικὸν ζήτημα καταφεύγουσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν γεγονότων δευτερευόντων καὶ ἰδιαιτέρων. Ὅταν ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενῇ, λέγουσι, τὸ λογικὸν, ὅπερ ἐστὶ μία τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, διασείεται, ἢ καταστρέφεται. Ἐάν τις τυχαίως ἢ καὶ ἐκ προθέσεως ἀφαιρέσῃ μέρος τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ ζώου, τινὲς ἰδιότητες τῆς ψυχῆς καταστρέφονται. Ἄρα ὅταν ὁλόκληρος ὁ ἐγκέφαλος καταστραφῇ ἢ διαλυθῇ διὰ τοῦ θανάτου καὶ ἡ ψυχὴ δέον νὰ διαλυθῇ, νὰ καταστραφῇ.

Ὑπάρχει νομίζομεν μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων πραγμάτων, τοῦ γεγονότος δηλαδὴ, καθ' ὃ μία δύναμις τῆς ψυχῆς φαίνεται ἐκλιποῦσα καὶ τῆς διαβεβαιώσεως ὅτι ἡ ψυχὴ ὁλόκληρος δύναται νὰ καταστραφῇ. Τὸ λογικὸν δύναται νὰ πάθῃ, δύναται προσωρινῶς νὰ ἐκλίπῃ, χωρὶς ὅμως ἕνεκα τούτου καὶ νὰ καταστραφῇ τελείως. Βεβαίως ἐν τῇ μανίᾳ αἱ δυνάμεις τοῦ λόγου, τῆς φαντασίας, τῆς ἀντιλήψεως ἐκλείπουσιν, ἀλλ' ὅμως δὲν καταστρέφονται ἐντελῶς, ἀπόδειξις δὲ τούτου ἐστὶν ὅτι ἀκεραίως ἐπανέρχονται κατὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ἀσθενοῦς. Καὶ πῶς ἄλλως τε δύναταί τις νὰ διακηρύξῃ γενικῶς ὅτι δυνάμεις τινὲς τῆς ψυχῆς ἐξέλιπον πραγματικῶς ἕνεκα πληγῆς τινος ἢ ἀσθενείας τοῦ ἐγκεφάλου; Τὰς ψυχικὰς δυνάμεις οὔτε νὰ ἴδωμεν, οὔτε νὰ ψαύσωμεν δυνάμεθα· τίς λοιπὸν δύναται νὰ εἴπῃ ἐὰν ἐξέλιπον, ἢ διατελῶσιν ἁπλῶς εἰς κατάστασιν λανθάνουσαν καὶ ἐὰν ἑπομένως δὲν θὰ ἀνακτήσωσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἐνεργητικότητα, ὅταν ὁλόκληρος ἡ ψυχὴ χωρισθῇ ἐκ τοῦ σώματος, ὅταν ἡ ψυχὴ ἐλευθερωθῇ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, οἵτινες δεσμεύουσιν αὐτὴν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς ταύτης; Διατείνονται οἱ ὑλισταὶ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀπόλλυται, καὶ ὅτι καταστρέφεται, τοῦ σώματος διαλυομένου διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως. Πόθεν ἀρύονται τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην; Δύνανται νὰ εἴπωσιν εἰς τί συνίστανται ἡ ψυχή; Δύνανται νὰ δείξωσι ποῦ ἦν ἡ ψυχὴ, ἢ ποῦ οὐκ ἦν κατὰ τὸν ἐνταῦθα βίον;

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κῦρος ἐξέπνεεν, ἰδοὺ πῶς ὡμίλησεν εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὡς ἀναφέρει ὁ Κικέρων, ὅστις προστίθησιν ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι συνοψίζουσι τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος «Μὴ νομίσητε, ἀγαπητά μου τέκνα, ὅτι καταλείπων ὑμᾶς οὐκ ἔσομαί που, ἢ ὅτι δὲν θέλω ὑπάρχει. Ἐφ' ὅσον ἦμην μεθ'ὑμῶν, δὲν ἐβλέπετε τὴν ψυχήν μου, ἀλλ' ὅμως βλέποντες ἐμέ, ἐγινώσκετε ὅτι αὕτη ὑπάρχει. Πιστεύσατε λοιπὸν ὅτι ἡ ψυχή μου θὰ ὑπάρχῃ καὶ ὅτε ὑμεῖς δὲν θὰ βλέπητε αὐτήν.... Τὸ ἐπ' ἐμοὶ οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ πεισθῶ ὅτι ἡ ψυχὴ ζῇ τελείως, ἐφ' ὅσον μόνον διατελεῖ ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅτι ἐκλείπει ἅμα τῷ ἀπ' αὐτοῦ χωρισμῷ, ἢ ὅτι ἀπόλλυσι πᾶσαν νόησιν, χωριζομένη τοῦ σώματος. Φρονῶ τοὐναντίον ὅτι ἡ ψυχὴ, ἅπαξ ἐλευθερωθεῖσα τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος καὶ ἀνακτήσασα τοῦ λοιποῦ τὴν ἐλευθερίαν καὶ καθαρότητα αὐτῆς, ἀνευρίσκει τὴν τελείαν αὐτῆς νοημοσύνην» (Cicero, de Semectute § 79 καὶ 80). Ὁ ἀδάμας λάμπει ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας, θαυμάζομεν δὲ τὴν δύναμιν τῆς σπινθηροβολήσεως τοῦ φωτὸς ἐπὶ τοῦ ὡραίου τούτου κρυστάλλου. Ἐὰν ὅμως ἰσχυρῶς θερμάνωμεν τὸν ἀδάμαντα ἐν χωνευτηρίῳ, καλῶς κεκλεισμένῳ, θὰ καταστῇ ἀδάμας μέλας, ἀλλ'ὅμως δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ διαφανής. Ὅταν τὸ φῶς ἐπιχυθῇ ἐπὶ τοῦ μέλανος τούτου ἀδάμαντος, δὲν ὑπάρχουσι πλέον τὰ ἀποτελέσματα τῆς σπινθηροβολήσεως τοῦ φωτός. Δυνάμεθα ἄρα γε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ πίπτον ἐπὶ τοῦ ἀδάμαντος τούτου φῶς δὲν ὑπάρχει; Τὸ φῶς βεβαίως ὑπάρχει ἐν τῇ ὕλῃ τοῦ μέλανος ἀδάμαντος, ἀλλ' ὅμως ὁ ἀδάμας ἀπορροφᾷ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο δὲν βλέπομεν ἡμεῖς αὐτό. Τοιουτοτρόπως συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ψυχὴν, ἥτις καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος ὑπάρχει, χωρὶς ἡμεῖς νὰ δυνάμεθα νὰ ἐπιγινώσκωμεν καὶ διακρίνωμεν τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς. Τοῦτο θέλομεν κατορθώσει, ὅταν, καταργηθέντος τοῦ θανάτου, ἀλλαγησώμεθα πάντες, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα (Α' Κορ. 15, 26, 51, 52).

"ΕΙΡΗΝΗ ΥΜΙΝ"

Ἔρχεται, ὡς ἐνθυμεῖσθε, σχεδὸν ὡς ἐὰν ἡ ἀνάπαυσις ἠδύνατο νὰ ἀποκτηθῇ ἄνευ αἰτίας: «Δεῦτε πρός με», λέγει, «κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Ἡ ἀνάπαυσις κατὰ τὸ φαινόμενον εἶναι δῶρον διδόμενον πρὸς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον καὶ αἰτοῦντα. Ἀλλ' ἡ ἑπομένη πρότασις ἀναιρεῖ πᾶν τὸ προηγούμενον. Διότι εὐθὺς προστίθεται *ὁ ὅρος*. Ὅ,τι ἡ πρώτη φράσις ἐφαίνετο νὰ σημαίνῃ, ὅτι ἡ ἀνάπαυσις θὰ ἐδίδετο ὡς δῶρον, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον. Διότι πῶς, κυρίως εἰπεῖν, δύναται νὰ μεταδοθῇ ἡ ἀνάπαυσις; Ὅσον θὰ ἠδύνατό τις νὰ μεταδώσῃ γέλωτα, τόσον θὰ ἠδύνατο νὰ μεταδώσῃ καὶ ἀνάπαυσιν. Λέγομεν ὅτι προξενοῦμεν γέλωτα, καὶ εἶναι ἀληθές· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταδώσωμεν αὐτόν. Λέγοντες δὲ ὅτι μεταδίδομεν λύπην, γινώσκομεν κάλλιστα ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν μέρος τῆς ἡμετέρας. Καὶ ὅταν προτιθέμεθα νὰ προξενήσωμεν χαράν, πᾶν ὅ,τι πράττομεν εἶναι νὰ διατάξωμεν σειρὰν περιστάσεων οὕτως, ὥστε αὗται νὰ προξενήσωσι χαράν. Βεβαίως ὑπό τινα ἔποψιν, εἶναι λίαν θαυμάσιον, ὅτι μεγάλη τις προσωπικότης ἐμπνέει εἰς πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐρχομένους διαρκῆ εἰρήνην καὶ πίστιν. Ἄνθρωποί τινες δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλους ἀνθρώπους ὅ,τι ἡ σκιὰ μεγάλου βράχου ἐν τόπῳ ὅπου ὁ ὑπερβολικὸς καύσων ἐξαντλεῖ τοὺς ὁδοιπόρους. Πολλῷ μᾶλλον ὁ Χριστός· πολλῷ μᾶλλον ὁ Χριστὸς ὡς τέλειος ἄνθρωπος· πολλῷ μᾶλλον ἔτι ὡς Θεὸς καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ δὲν λέγω περὶ τούτου. *Ὅτε ὁ Χριστὸς εἶπεν, ὅτι θὰ ἔδιδεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀνάπαυσιν, ἐνόει ἁπλῶς ὅτι θὰ ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς αὐτήν.* Κατ' οὐδένα τρόπον ἤθελε νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀνάπαυσίν Του εἰς αὐτούς, οὐδὲ θὰ ἠδύνατο. Ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ὁδηγίαν πρὸς εὕρεσιν αὐτῆς καὶ οὐδὲν πλέον. Δὲν ἤθελε παρασκευάσει αὐτὴν χάριν αὐτῶν· τὸ μέν, διότι δὲν ἦτο ἐν τῷ σχεδίῳ του νὰ παρασκευάσῃ αὐτὴν χάριν αὐτῶν· τὸ δέ, διότι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπλάσθησαν οὕτως, ὥστε νὰ παρασκευάζηται ἡ ἀνάπαυσις ὑπ' ἄλλων χάριν αὐτῶν· πρὸς δὲ τούτοις, διότι ἦτο χιλιάκις καλλίτερον αὐτοὶ οὗτοι νὰ παρασκευάσωσιν αὐτὴν εἰς ἑαυτούς.

Ὅτι δὲ αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἑπομένης προτάσεως: «*Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν*». Ἡ ἀνάπαυσις, δῆλα δή, δὲν εἶναι δωρητή, ἀλλὰ ἀποκτητή. Δὲν παράγεται διὰ μιᾶς πράξεως, ἀλλὰ διὰ σειρᾶς πράξεων. Δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ ἐν εὐτυχεῖ τινι ὥρᾳ, ὡς εὑρίσκει τις θησαυρόν, ἀλλὰ βραδέως, ὡς εὑρίσκει τις μάθησιν. Καὶ τῷ ὄντι, ὅσον θὰ ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ μάθησιν ἐν μιᾷ στιγμῇ, τόσον θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ καὶ ἀνάπαυσιν. Πρέπει νὰ παρασκευασθῇ ἔδαφος εἰς αὐτήν. Ὡς δὲ ὡρατός τις καρπὸς παράγεται ἰδίᾳ ἔν τινι κλίματι καὶ ὄχι ἐν ἄλλῳ, ἔν τινι γεωγραφικῷ πλάτει καὶ ὄχι ἐν ἄλλῳ, οὕτω καὶ ἡ ἀνάπαυσις. Ὡς πᾶσα αὔξησις, θὰ ἔχῃ τακτικὴν ἀνάπτυξιν καὶ θὰ ὡριμάζῃ βαθμηδόν.

Ὁ Ἰησοῦς ὁρίζει σαφῶς τὴν φύσιν τῆς βαθμιαίας ταύτης ἀναπτύξεως, λέγων ὅτι μέλλομεν νὰ ἀποκτήσωμεν ἀνάπαυσιν διὰ μαθήσεως. «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, λέγει, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν». Σημειώσατε τὴν ἔκτακτον πρωτοτυπίαν τοῦ λογίου τούτου. Πόσον καινοφανὴς ἡ σχέσις τῶν δύο τούτων λέξεων, «Μαθήσεως» καὶ «Ἀναπαύσεως». Πόσον ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν συνεσχέτισάν ποτε τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἐσκέφθησαν ὅτι ἡ Ἀνάπαυσις ἦτο ἀποκτητὴ διὰ μαθήσεως, ἢ προσεπάθησαν νὰ μάθωσιν αὐτὴν ὡς προσπαθοῦμεν νὰ μάθωμεν γλῶσσαν, ἢ ἠσκήθησαν εἰς αὐτὴν ὡς ἀσκούμεθα εἰς τὸ βιολίον; Δὲν ἀποδεικνύει τοῦτο πόσον νέα εἶναι εἰσέτι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι τόσον παλαιὰ καὶ κοινὴ ῥῆσις διατελεῖ εἰσέτι τόσον ὀλίγον γνωστή; Τὸ τελευταῖον πρᾶγμα, ὅπερ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν ἠθέλομεν σκεφθῆ, θὰ ἦτο νὰ συνδυάσωμεν τὴν *Ἀνάπαυσιν* μετὰ τῆς *Ἐργασίας*. Ἀλλ' εἰς τί πρέπει τις νὰ ἐργασθῇ; Τί εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ μαθὼν τις εὑρήσει ἀνάπαυσιν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ; Ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ καὶ ὁρίζει δύο τινά, *πραότητα καὶ ταπεινοφροσύνην*. «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, λέγει αὖτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ». Τὰ δύο δὲ ταῦτα δὲν ἐκλέγονται τυχαίως. Μετὰ τῶν ἰδιοτήτων τούτων εἶναι συνημμένη κατά τινα τρόπον ἡ ἀνάπαυσις· ὥστε ὅταν ἀποκτήσῃ τις αὐτάς, εὑρίσκει εὐθὺς ἀνάπαυσιν. Ἡ πραότης καὶ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἄμεσοι πηγαὶ τῆς ἀναπαύσεως, καὶ κατ' ἀνάγκην παράγουσιν αὐτὴν ἀμέσως. Καὶ τῷ ὄντι, ἐὰν σκεφθῆτε ἐπὶ μίαν στιγμήν, θὰ ἴδητε ὅτι κατ' ἀνάγκην οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα· διότι αἱ αἰτίαι οὐδέποτε εἶναι αὐθαίρετοι καὶ ἡ σχέσις μεταξὺ τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ ἑπομένου ἐντεῦθέν τε καὶ πανταχοῦ κεῖται βαθέως ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων. Τίς λοιπὸν εἶναι ἡ σχέσις; Ἀπαντῶ δι' ἑτέρας ἐρωτήσεως. Τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι αἰτίαι τῆς ἀνησυχίας; Ἐὰν γινώσκητε ὑμᾶς αὐτούς, θὰ ἀπαντήσητε, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ ἄκρατος φιλοδοξία. Στρέφοντες τὸ βλέμμα πρὸς τὰ παρελθόντα ἔτη τοῦ βίου ὑμῶν, δὲν εὑρίσκετε ὅτι ἡ δυστυχία αὐτοῦ προέκυψε κυρίως ἐξ ἀλληλοκαλλήλων ταπεινώσεων καὶ πάντοτε σχεδὸν εὐτελῶν ἀπογοητεύσεων, τὰς ὁποίας ὁ βίος προὐξένησεν εἰς ὑμᾶς; Αἱ μεγάλαι δυστυχίαι συμβαίνουσι κατὰ μακρὰ διαστήματα καὶ ἐγειρόμεθα ὅπως ἀντιμετωπίσωμεν αὐτάς, ἀλλ' ἡ ποταπὴ πρὸς ἀλλήλους σύγκρουσις ἡμῶν ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ, ὁ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἄλλῳ ἐπαγγέλματι ἀνταγωνισμός, ἡ ἐν τῷ οἴκῳ διχόνοια, ἡ σύγκρουσις τῆς φιλοδοξίας ἡμῶν, ἡ πρὸς τὴν

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 373—375 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

θέλησιν ἡμῶν ἀντίστασις, ἡ καταστολὴ τῆς οἰήσεως ἡμῶν, ταῦτα καθιστῶσιν ἀδύνατον τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν γαλήνην. Ὥστε τετρωμένη κενοδοξία, ἐψευσμέναι ἐλπίδες, ἀκόρεστος ἰδιοτέλεια— αὗται εἶναι αἱ ἀρχαῖαι, κοιναὶ καὶ παγκόσμιοι πηγαὶ τῆς ἀνησυχίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι λοιπὸν ἤδη φανερὸν διατί ὁ Ἰησοῦς ὑπέδειξεν ὡς τὰ κυριώτερα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀναπαύσεως, ἀκριβῶς τὰ ἐναντία τῶν προηγουμένων· διότι μετὰ τῆς πραότητος καὶ ταπεινοφροσύνης ἡ ἀνησυχία δὲν συμβιβάζεται. Ἡ πραότης καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη θεραπεύουσι τὴν ἀνησυχίαν καθιστῶσαι αὐτὴν ἀδύνατον. Τὰ φάρμακα δὲ ταῦτα δὲν πολεμοῦσιν ἐξωτερικὰ συμπτώματα, ἀλλὰ προσβάλλουσιν ἀμέσως τὰς αἰτίας. Αἱ ἀκατάπαυστοι θλίψεις ἰδιοτελοῦς βίου δύνανται νὰ ἐξαφανισθῶσιν ἀμέσως, ὅταν τις μάθῃ νὰ εἶναι πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. Ὁ μαθὼν τοῦτο καθίσταται διὰ παντὸς ἀσφαλὴς κατὰ τῶν θλίψεων καὶ ζῇ εἰς τὸ ἐξῆς γοητευτικὸν βίον. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι θαυμάσιος ἐμβολιασμός, ἔνεσις ὑγιοῦς αἵματος εἰς ἀναιμικὴν, ἢ δηλητηριασμένην ψυχήν. Οὐδεὶς πυρετὸς δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ ἐντελῶς εὔρωστον σῶμα· οὐδεὶς πυρετὸς ἀνησυχίας δύναται νὰ ἐνοχλήσῃ ψυχὴν, ἥτις ἀνέπνευσε τὸν ἀέρα, ἢ ἔμαθε τὰς τρίβους τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἄνθρωποι στενάζουσι πεθοῦντες πτέρυγας περιστερᾶς, ὅπως πετάσωσι μακρὰν καὶ εὕρωσιν ἀνάπαυσιν. Ἀλλὰ διὰ τῆς πτήσεως οὐδὲν ὠφελούμεθα. «Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστιν». Ἀτενίζομεν πρὸς τὴν κορυφὴν ζητοῦντες ἀνάπαυσιν, ἀλλ' αὕτη κεῖται ἐν τῷ πυθμένι. Τὸ ὕδωρ τότε μόνον ἀναπαύεται, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν χαμηλότατον τόπον. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἔχει μεγάλην ἰδέαν περὶ ἑαυτοῦ, οὐδέποτε προσβάλλεται, ἐὰν ἄλλοι ὑποτιμήσωσιν αὐτόν. Ὅθεν ἔστε πρᾶοι. Ὁ μὴ προσδοκῶν, δὲν λυπεῖται ἐὰν μηδὲν ἀποκτήσῃ. Εἶναι αὐταπόδεικτον ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα ἔχουσιν οὕτω. Ὁ πρᾶος καὶ ταπεινόφρων εἶναι ἀληθῶς ὑπέρτερος πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ πάντων τῶν πραγμάτων. Ἀρχεῖ τοῦ κόσμου, διότι δὲν φροντίζει περὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλάργυρος δὲν εἶναι κύριος τοῦ χρυσοῦ· ὁ χρυσὸς εἶναι κύριος αὐτοῦ. Ἀλλ' οἱ πρᾶοι κατέχουσι τὸν χρυσόν. «Οἱ πραεῖς», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, «κληρονομήσουσι τὴν γῆν». Δὲν ἀγοράζουσιν αὐτὴν, δὲν καταστῶσιν αὐτὴν, ἀλλὰ κληρονομοῦσιν αὐτήν. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐν τῷ κόσμῳ, φανταζόμενοι παντοῦ μηχανορραφίας, καὶ εἶναι κατ' ἀνάγκην ἄθλιοι, διότι εὑρίσκουσι τοιαύτας παντοῦ, μάλιστα φαντασιώδεις. Τοὺς τοιούτους οἰκτείρει τις, ὡς οἰκτείρει τοὺς δυστυχεστάτους. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἠθικῶς ἀγράμματοι. Δὲν ἔτυχον ἀληθοῦς παιδεύσεως, διότι οὐδέποτε ἔμαθον πῶς νὰ ζῶσιν. Ὀλίγοι εἶναι οἱ γινώσκοντες πῶς νὰ ζῶσιν. Αὐξανόμεθα εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε, καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ὥριμον βίον συγκομίζοντες μεθ' ἡμῶν αὐτῶν τοὺς καθαρῶς ζωώδεις τρόπους καὶ τὰ ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα εἴχομεν, ὄντες μικρὰ παιδία. Καὶ οὐδόλως ἐπέρχεται εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ὅτι πάντα ταῦτα πρέπει νὰ μεταβληθῶσιν, ὅτι τὸ πλεῖστον πρέπει νὰ γίνῃ ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον, ὅτι ὁ βίος εἶναι ἡ ὡραιοτάτη τῶν ὡραίων τεχνῶν, ὅτι πρέπει νὰ σπουδάσωμεν αὐτὴν μετὰ ἰσοβίου ὑπομονῆς καὶ ὅτι πάντα τὰ ἔτη τῆς ἐπὶ γῆς παρεπιδημίας ἡμῶν δὲν εἶναι ἱκανὰ, ὅπως καταμάθωμεν αὐτήν.

Καὶ ἐν τούτοις *οὗτος εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὴν τέχνην τοῦ βίου.* Πᾶσα δὲ ἡ διδασκαλία τῆς τέχνης ταύτης συνίσταται ἐκ μιᾶς λέξεως. «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ». Διαρέρουσα τοῦ συνήθους τρόπου τῆς παιδεύσεως, εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς προσωπική. Δὲν μανθάνεται ἐκ βιβλίων, ἢ ἀναγνωσμάτων, ἢ συμβόλων, ἀλλὰ σπουδάζεται ἐκ τοῦ βίου. Ὁ Ἰησοῦς οὐδέποτε εἶπε πολλὰ διὰ λόγων μόνον περὶ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν· ἀλλ' Αὐτὸς ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις, ἡ προσωποποίησις αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν ἀντιγράφομεν Αὐτόν. Μανθάνομεν τὴν τέχνην Του ζῶντες μετ' Αὐτοῦ, ὡς ἐν τῇ ἀρχαιότητι οἱ μανθάνοντες τέχνην τινὰ μετὰ τοῦ τεχνίτου.

Μετὰ τὰ εἰρημένα ἐννοοῦμεν τὰ πράγματα καλῶς. Ἡ πρόσκλησις τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους σημαίνει ὅτι *πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν νέον βίον,* ἐπὶ νέας ἀρχῆς, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς Αὐτοῦ. Ἴδετε τὰς ὁδούς μου, λέγει, καὶ ἀκολουθήσατέ μοι. Ζῆτε ὡς ἐγώ. Ἔστε πρᾶοι καὶ ταπεινοί, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν.

Δὲν λέγω βεβαίως, ὅτι ὁ χριστιανικὸς βίος εἶναι κλίνη ῥόδων. Οὐδ' ἄλλο σύστημα παιδεύσεως οὐδὲν εἶναι κλίνη ῥόδων. Καὶ ἴσως, ἐάν τινες ἐγίνωσκον πόσα περιέχονται ἐν τῇ ἁπλῇ φράσει τοῦ Ἰησοῦ «μάθετε», δὲν θὰ εἰσήρχοντο εἰς τὴν σχολὴν Αὐτοῦ μὲ καρδίαν τοσοῦτον ἐλαφράν. Διότι δὲν ἔχει τις μόνον νὰ μάθῃ πολλὰ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπομάθῃ πολλά. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐδέποτε φοιτῶσιν εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἡ δύναμίς των εἶναι ἤδη ἐξηντλημένη, ὁ δὲ χαρακτήρ των ἔλαβεν ἤδη τὴν ὀλεθρίαν κλίσιν. Ἐὰν ἦναι δύσκολον νὰ μάθῃ τις ἀριθμητικὴν, ὧν πεντηκοντούτης, πολλῷ μᾶλλον νὰ μάθῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Τὸ νὰ μάθῃ τις ἁπλῶς τί σημαίνει νὰ ἦναι πρᾶος καὶ ταπεινὸς, ἐὰν δὲν ἔχῃ σπουδάσει τοῦτο ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ, ἴσως θὰ στοιχίσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ὄ,τι ἐκτιμᾷ μάλιστα ἐπὶ τῆς γῆς. Γινώσκομεν, λόγου χάριν, ὅτι ὁ τρόπος τοῦ διδάσκειν ταπεινοφροσύνην εἶναι ἐν γένει διὰ τῆς ταπεινώσεως. Ἴσως μάλιστα δὲν ὑπάρχει ἄλλο σχολεῖον δι' αὐτήν. Καὶ ὅταν τις εἰσέρχηται ὡς μαθητὴς εἰς τοιαύτην σχολὴν, δέον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι πράττει ἔργον σπουδαῖον, καθόσον ὑπάρχει μὲν πολλὴ ἀνάπαυσις ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ πολλὴ ἐργασία.

Θὰ ἦτο λοιπὸν ἄτοπον, εἰ καὶ τὸ θέμα μου εἶναι ἡ λαμπροτέρα ἔποψις τοῦ ζητήματος, νὰ παρίδω τὸν *σταυρὸν* καὶ τὴν σημασίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ κατὰ τὰ εἰρημένα ἀντίληψις τῶν μετὰ τοῦ χριστιανικοῦ βίου συνδεδεμένων θλίψεων εἶναι σαφεστέρα καὶ ποιεῖ

αὐτὰς πολυτιμοτέρας, συνδέουσα αὐτὰς κατ' εὐθεῖαν καὶ ἐν αἰτιώδει συναφείᾳ μετὰ τῆς προόδου τοῦ πνευματικοῦ βίου. Πολλάκις λέγομεν περὶ τῶν ἐκ τῶν θλίψεων ἀγαθῶν, ἀλλ' οἱ περὶ τούτου λόγοι ἡμῶν εἶναι τόσον ἀσαφεῖς, ὅσον ἡ περὶ χριστιανικῆς γαλήνης καὶ ἀναπαύσεως ἀντίληψις ἡμῶν. «Ὅπως δήποτε», λέγομεν, «ἡ θλῖψις ὠφελεῖ ἡμᾶς». Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ «ὁπωσδήποτε». Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὡρισμένον, ὑπολογιστόν, ἀναγκαῖον. Ὑπόκειται εἰς τὸν αὐστηρότατον νόμον τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Παραδείγματος χάριν τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς καταστροφῆς τῆς περιουσίας εἶναι ἡ ταπείνωσις· τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ταπεινώσεως ἡ ταπεινοφροσύνη, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ταπεινοφροσύνης ἡ ἀνάπαυσις. Εἶναι, φαίνεται, ἑλικοειδὴς ἡ ὁδός, δι' ἧς ἔρχεται ἡ ἀνάπαυσις. Ἀλλ' ἡ φύσις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκολουθεῖ ἑλικοειδῆ ὁδόν, καὶ εἶναι ζήτημα ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος τρόπος διὰ νὰ γίνῃ τις ταπεινόφρων ἢ νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ γίνῃ ταπεινόφρων διὰ μιᾶς διαταγῆς, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο ἁπλούστερον· ἀλλ' ὡς βλέπομεν, δὲν συμβαίνει οὕτω. Ὥστε πάντες πρέπει νὰ διέλθωμεν διὰ δοκιμασίας. Θάνατος ἄρα, θάνατος τοῦ κατωτέρω ἐγὼ ἡμῶν, εἶναι ἡ ἐγγυτάτη πύλη καὶ ἡ συντομωτάτη ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν ζωήν.

(ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ*

Ὁ Μελενίκου Γαλακτίων ἀπεβίωσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐν Μελενίκῳ τῷ 1628. Ἐπὶ διαδοχῇ δὲ τούτου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως κατὰ μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1628 ἐκλέγεται ὁ Ἱερομόναχος Χριστόφορος, εἰ καὶ ἐν Κώδηκι Μελενίκου ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ καταστρώσαντος τὸν Κατάλογον τῶν Ἀρχιερέων σημειοῦται ὡς διάδοχος τοῦ Γαλακτίονος ὁ Μελενίκου Νεόφυτος, τοῦθ' ὅπερ ἐσφαλμένον.[1] Ὁ εἰρημένος Μελενίκου Χριστόφορος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἓξ ὅλα ἔτη ἀρχιερατεύσας ἐν Μελενίκῳ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1628—1654, διατελέσας δὲ πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ Μ. Πρωτοσύγκελλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὑπέβαλεν οἰκειοθελῶς παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ταύτης κατὰ τὴν 1 Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Ἰωαννικίου τοῦ Β', τὸ ς'ον ἤδη κοσμοῦντος τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ὑπὲρ τοῦ ἱερομονάχου καὶ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Θεοφάνους, ὡς ἐκ τῆς κάτωθι δημοσιευομένης παραιτήσεως αὐτοῦ ἐξάγεται[2] καὶ μετέβη πρὸς ἐφησύχασιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Πελοπόννησον.

Τὸν παραιτηθέντα Χριστόφορον διεδέξατο κατὰ τὸ σωζόμενον ὑπόμνημα ἐκλογῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Ἰωαννικίου τοῦ Β'. κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1854 ὁ ἱερομόναχος καὶ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Θεοφάνης τὴν πατρίδα Πελοποννήσιος.[1]

Τῷ ἔτει 1657 ὁ Μητροπολίτης οὗτος Μελενίκου Θεοφάνης ἐπισκευάσας τὴν Μητρόπολιν Μελενίκου καὶ τὰ περὶ αὐτὴν δι' ἰδίων χρημάτων, ἰδιοχείρως ἔγραφεν ἐν Κώδικι Μελενίκου τὰ ἑπόμενα.

«Διὰ τοῦ παρόντος δηλοποιῶ πῶς ὁ πρὸ ἐμοῦ οὐδεμίαν βελτίωσιν καὶ εὐπρέπειαν ἐποιήτατό μοι, δῆλον εἰπεῖν εἰς τὰ τῆς Μητροπόλεως οἰκητήρια· ὅθεν ἡμεῖς τὸ κατὰ δύναμιν ἠρχίσαμεν ἐν πρώτοις καὶ ηὐτρεπίσκημεν ὀλίγον τὴν Ἐκκλησίαν, εἰθ' οὕτως ἔξω τὸν κῆπον, δύο τοίχους μεγάλους σὺν τῷ ἔξωθι, καὶ εἰ βούλει μαθεῖν, ἕως τώρα ἐδαπανήθησαν χρήματα ἐγγὺς τῶν εἴκοσι χιλιάδων ἄσπρων· καὶ ὑπῆρχον πάντα ἡμέτερα οὐδὲν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἃς εἶναι εἰς μνημόσυνον· καὶ ὡσὰν ἔλθω Θεοῦ βοηθοῦντος ἄνωθι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, νὰ τελειωθῇ καὶ τὸ ἐπίλοιπον». ᾳχνζ' μηνὶ Νοεμβρίῳ

(ὑπογρ.) † Ὁ Μελενίκου Θεοφάνης.

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 318 —319 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. Ἴδε καὶ Νομ. Συναγωγὴν Δοσιθέου Ἱεροσολύμων.

2· Ἐπειδὴ μὴ δυνάμενος πλέον ἀρχιερατεύειν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μελενίκου καὶ κυβερνᾶν τὸν ἐκεῖσε χριστώνυμον λαόν.... τούτου χάριν οἰκειοθελῶς παραιτοῦμαι τοῦ Θρόνου τοῦ Μελενίκου καὶ δίδωμι ἄδειαν τῷ Παναγιωτάτῳ ἡμῶν Λύθέντῃ καὶ Δεσπότῃ, τῷ Οἰκουμεν. Πατριάρχῃ χειροτονῆσαι ἕτερον ἀντ' ἐμοῦ. ἦγουν τὸν ἐν Ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς παππᾶ κὺρ Θεοφάνη καὶ ἡμέτερον ἀνεψιὸν Μητροπολίτην Μελενίκου· ἂν δ' ὀψὲ ποτὲ μεταμεληθῶ καὶ θελήσω ἀθετῆσαι αὐτὴν καὶ δυστραπῆσαι . . . . νὰ ἦμαι καθηγρημένος τῆς Ἀρχιερωσύνης μου καὶ ἀφωρισμένος παρὰ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος. Ἐν ἔτει ,ζρξϐ'· Νοεμβρίου α'.

Ὁ πρῴην Μελενίκου Χριστόφορος οἰκειοχείρως ὑπέγραψα καὶ στέργω. —*

* (ἐξ ἀναγραφῆς ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Κώδικος Μελενίκου) ἴδε καὶ Μετ· βιβλιοθ. Κ. Ν. Σάθα Τόμ. Γ'. σελ. 588.

1. Ἴδε ὑπόμν. ἐκλογῆς Μελενίκου Θεοφάνους ἐν Νομ. Συναγ. Δοσιθέου. Ἐν Κώδηκι Μητροπόλεως Μελενίκου μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ὑπὸ μεταγενεστέρου προσώπου συνταχθέντι Καταλόγῳ ἀναφερομένων Μητροπολιτῶν Μελενίκου σημειοῦται καί τις Μελενίκου Λαυρέντιος, ὃς τάττεται ἀρχιερατεύων αὐτόθι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1631 καὶ ἐντεῦθεν· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι παντελῶς ἐσφαλμένον, καθότου οὐδεμία αὐτοῦ ὑπογραφὴ ἁπαντᾷ ἐν Κώδικι Μελενίκου· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ Λαυρέντιος ὡς Μητροπολίτης Μελενίκου φέρεται κάτωθι ἀντιγράφου Πατριαρχικοῦ Σιγιλλίου κατεστρωμένου ἐν Κώδικι Μελενίκου, γραφέντος μεταγενεστέρως καὶ ἀφορῶντος τὸ ἐν Μελενίκῳ Μονύδριον τοῦ Σπηλαίου, τὸ ὑποκείμενον τῇ κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω Μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ Σιγιλλίου τούτου, ἅτε τετριμμένου ὄντος ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ χάρτου καὶ δυσδιακρίτου ἀποβαίνοντος τοῦ ὀνόματος τοῦ συγχρόνου τῇ ἐκδόσει τοῦ ἐν λόγῳ Σιγιλλίου Μητροπολίτου Μελενίκου ἐν τῷ ἐξ οὗ ἀντέγραφε πρωτοτύπῳ, ἔθηκεν ἐκ συμπερασμοῦ μᾶλλον καὶ ὡς ἦν αὐτῷ διακρῖναι τὴν λέξιν *Λαυρέντιος* ἀντὶ *Χρυσόφορος*· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ σύγχυσις ἐν τῷ φιλοπονηθέντι μεταγενεστέρως ὑπ' ἀγνώστου προσώπου Καταλόγῳ τῶν Μητροπολιτῶν ἐν Κώδικι ἀρχαίῳ τῆς Μητροπόλεως Μελενίκου· ὥστε ἀναγκαίως ἐξοβελιστέοι μοι φαίνονται οἱ ἐν τῷ εἰρημένῳ Καταλόγῳ εἰκότως καὶ ὡς ἐκ περισσοῦ προστεθέντες Μητροπολῖται Μελενίκου Νεόφυτος ὡς διάδοχος δῆθεν τοῦ Γαλακτίωνος καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Λαυρέντιος.

Τῷ αὐτῷ ἔτει προσκληθείς, ὡς φαίνεται, ἵνα μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τῆς Γ' Πατριαρχείας Παρθενίου τοῦ Γ'. ἰδιοχείρως αὖθις ἐσημείου ἐν Κώδικι Μελενίκου τὰ ἑπόμενα.

«Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Μελενίκου Θεοφάνης ἔγεινα διάδοχος αὐτοῦ (τοῦ Χριστοφόρου δηλονότι) καὶ ἔλαβα τὸν Θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως αὐτῆς καὶ ἐχειροτονήθην εἰς Κωνσταντινούπολιν. Λοιπὸν τανῦν ὁδεύω εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ μᾶς δώσῃ ὁδηγίαν καλήν».

Ἐν ἔτει ἀρχῆ μηνὸς Νοεμβρίου.

(ὑπογ.) † Ὁ Μελενίκου Θεοφάνης.

Οὕτως, καθὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀφηγεῖται, μεταβὰς κατὰ πρόσκλησιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου εἰς Βασιλεύουσαν, δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἐπαναλάμψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ εἰς Μελένικον[1] καὶ δὲν προέλαβεν ἑπομένως ὅπως συμπληρώσῃ τὴν τῆς Μητροπόλεως ἐπισκευήν, καθὰ ὅμως πληροφορούμεθα ἐκ σημειώματος τοῦ κώδικος Μελενίκου, ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων, δὲν ἔπαυε σκευωρῶν, καταρτίζων φατρίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, διενεργῶν ἀλλαξοπατριαρχείας καὶ τὰ πάντα ἐν γένει ζυγκυκῶν πρὸς κατάληψιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους τῷ 1659 ἀνέβη αὐτόν, κατέσχεν ὅμως τριήμερον μόνον καὶ μετὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξεβλήθη κακῶς ἔχων, καθηρέθη καὶ ἐτελείωσεν οἰκτρῶς τὸν βίον αὐτοῦ ἀπαγχονισθείς. Καὶ τοῦτο μὲν οὐδόλως ὑπό τινος ἀναφέρεται, ὡς ἐγὼ οἶδα, οὐχ ἧττον ὅμως οὐδόλως ἀπίθανον, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν συνέβη καὶ τὰ δεινῶς συνταράξαντα τὰ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου τὴν Ἐκκλησίαν δεινά· περὶ τῆς καθαιρέσεως ὅμως αὐτοῦ, ἐπελθούσης συνεπείᾳ πιθανῶς τοῦ πραξικοπήματός του τούτου, πληροφορούμεθα ἀλλοθεν θετικῶς[2] ὅτι ὄντως ἐγένετο τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπὶ Παρθενίου τοῦ Δ'.

(1) ὁ τοῦ Καταλ. τῶν Μητροπ. Μελενίκου συντάκτης θέλει παύσαντα αὐτὸν τῷ 1657, τοῦθ' ὅπερ ἐσφαλμένον.

(2) Βλ. Πατριαρχ. ἔγγραφα ἐν Νομ. συναγ. Δοσιθέου Σελ. 222.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος **1891.**

Ε'.

Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή.

Ἡ Πατριαρχ., Κεντρικὴ, Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ προεδρευομένη μέχρι μὲν λήγοντος ἰουλίου μηνὸς ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Σισανίου, νῦν δὲ ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου καὶ ἀπαρτιζομένη ἐκ πέντε μελῶν, τῶν πανοσιολογ. ἀρχιμανδριτῶν Μ. Κλεοβούλου καὶ Κ. Ἀλεξανδρίδου, τῶν καθηγητῶν μακαρίτου Βασιλείου Δ. Καλλίφρονος καὶ Λ. Σπαθάρη καὶ τοῦ ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν Γραμματέων κ. Ι. Δ. Τανταλίδου, ἐπόπτου πατριαρχικοῦ ὄντος τοῦ Ἱερ. κ. Γ. Δώριζα, γραμματέως δὲ τοῦ Ἱερ. κ. Κυρίλλου, συνεκρότησε κατὰ τὸ λῆξαν ἤδη ἔτος δέκα καὶ πέντε συνεδριάσεις. Ἐκ τούτων τὰς δέκα μὲν κατηνάλωσε περὶ τὴν διεξαγωγὴν ζητημάτων τινῶν, ἀναφυέντων μεταξὺ διδασκάλων καὶ τῶν οἰκείων Ἐφορειῶν, κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς πέντε διεσκέψατο ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς προσηκούσης ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 23 Ζεμαζῆ-οὐλ-ἀχηρὲ 1308 (22 Ἰανουαρίου 1891) ὑψηλῆς Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς συνοδικῆς ἐγκυκλίου ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐπὶ τῶν σχολικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν πραγμάτων διατάξεις αὐτῆς, εἰδικώτερον δὲ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπικυρώσεως τῶν προγραμμάτων τῶν σχολῶν τῆς Πρωτευούσης περὶ τῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ ἐπικυρώσεως τῶν πτυχίων καὶ διπλωμάτων τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς μελέτης καὶ ἐγκρίσεως τῶν ἐν τοῖς σχολείοις ἐν χρήσει διδακτικῶν βιβλίων, ἐξ ὧν τὰ μηδὲν ἐπιλήψιμον ἔχοντα θρησκευτικῶς, ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς ἐδημοσιεύοντο διὰ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας». Πλὴν τούτων, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων ἵνα ἕκαστος τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, ἐφοδιάζηται δι' ἐτησίου ἐνδεικτικοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τὴν ἐκ μέρους αὐτῆς ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν συμβολαίων αὐτῶν μετὰ τῶν οἰκείων Ἐφορειῶν, τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν ἑκάστῃ τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς, τὰς δεούσας λαμβάνον ὁδηγίας, ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ληφθέντος τούτου μέτρου ἐπὶ δύο ὅλους μῆνας, ἤτοι τὸν μάρτιον καὶ ἀπρίλιον καθ' ἑκάστην μετὰ μεσημβρίαν ἐργαζόμενον πάντας τοὺς διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσσας μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐγγράφων τῶν σπουδῶν αὐτῶν, ἐνέγραψεν ἐν ἐπὶ τούτῳ Μητρῴῳ τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν δεουσῶν σχετικῶν πληροφοριῶν τῆς ἡλικίας, τῆς πατρίδος, τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας κλπ. ἐφοδιάσαν ἕκαστον τούτων διὰ τοῦ ὡς ἄνω ἐτησίου ἐνδεικτικοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπαναληφθέντος δὲ τοῦ ἔργου καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς αὐγούστου διὰ τὸ ἀρξάμενον νέον σχολικὸν ἔτος, ἐπερατώθησαν αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς νοεμβρίου.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 49.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίσεα.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδιά

Περιεχόμενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἔλεγχος ἀμαθείας καὶ στυγερᾶς συκοφαντίας — Ὀλίγαι σκέψεις εἰς τὸ ΙΒ΄ κεφάλαιον τῶν Πράξεων — Εἰρήνη ὑμῖν — Διακαστικά· Διαρκὲς Ἐθν. Μ. Συμβούλιον (Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς κατ' ἀνακοπὴν δίκης μεταξὺ τῶν κληρονόμων Μ. Γ. καὶ Σ. καὶ Σ. Α.).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ

ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ

ΤΗΣ Α. Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Τῇ τετάρτῃ, 29 φθίνοντος, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδὶζ παρὰ τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ πρώτῳ θαλαμηπόλῳ Χατζῇ Ἀλῇ βέῃ, ὅπως δι' αὐτοῦ ὑποβάλῃ τὰ βαθέα σέβη αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν Ἄνακτα ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χάν. Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης πληροφορηθεῖσα τοῦτο, ηὐδόκησεν ἵνα προσκαλέσῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν, καθ' ἣν δεξιωσάμενος αὐτὴν εὐμενέστατα, ἐξέφρασεν τὴν Αὐτοκρατορικὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ νομοταγεῖ καὶ συνετῇ αὐτῆς πατριαρχικῇ πολιτείᾳ καὶ διετράνωσε καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὴν πρὸς τὸ πιστὸν ρωμαϊκὸν γένος ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐμένειαν καὶ ἀγάπην, συστήσασα τῷ Πατριάρχῃ ἵνα συνεχῶς τε καὶ ἐν πάσῃ τυχὸν δυσχερεῖ περιπτώσει, ἀπευθύνηται Αὐτῷ προσωπικῶς, ὅπως τυγχάνῃ τῆς κραταιᾶς καὶ εὐμενοῦς Αὐτῆς προστασίας. Ὡς πολύτιμον δὲ δεῖγμα τῆς ὑψηλῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας ὁ μεγάθυμος ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκησεν ἵνα δωρήσηται τῇ Α. Θ. Παναγιότητι βαρύτιμον χρυσῆν σιγαροθήκην ἀδαμαντοποίκιλτον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διαβιβάσασα διὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Χατζῇ Ἀλῇ βέη τὰς θερμοτάτας Αὐτῆς εὐχαριστίας πρὸς τὸν λαοφίλητον ἡμῶν Ἄνακτα, συνεκάλεσε σήμερον τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὸ νέον τοῦτο περίτρανον τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας δεῖγμα πρός τε τὸ πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν. Τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα λαβόντα γνῶσιν τῶν περὶ τούτου καὶ, τά τε εὐχαριστήρια αὐτῶν πρὸς τὸν Ἄνακτα καὶ τὰ συγχαρητήρια πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐκδηλώσαντα, συνέταξαν εὐχαριστήριον μαζδατᾶν, δι' οὗ ὑποβάλλεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου ἡ διάπυρος εὐγνωμοσύνη καὶ ἄκρα ἀφοσίωσις τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ σύμπαντος τοῦ ρωμαϊκοῦ Γένους ἐπὶ τῇ εἰς τὸν πρωθιεράρχην αὐτοῦ γενομένῃ ὑψίστῃ τιμῇ, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τοῖς εὐμενέσι τοῦ Ἄνακτος λόγοις καὶ τοῖς ὑψηλοῖς αἰσθήμασι πρὸς αὐτόν τε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν.

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία. — Χθὲς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, τελουμένου ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς μνημοσύνου ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, καθηγητῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν μετὰ πάσης τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρῆσαν οἱ Ἔφοροι τῆς Σχολῆς, ὁ καθηγητικὸς Σύλλογος, πολλοὶ τῶν μαθητῶν καὶ μέγα πλῆθος λαοῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱερᾶς μυσταγωγίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, οἱ καθηγηταί, οἱ μαθηταὶ καὶ τὸ ἐκκλησίασμα ἀνῆλθον εἰς τὴν Σχολήν, ἔνθα μετὰ τὴν συνήθη ἱερὰν τελετὴν ἐπρόκειτο κατὰ τὴν τάξιν ἵνα ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν χρέη γραμματέως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκπληρῶν κ. Νικόλαος Βοῦρος ἀναγνῷ ἀπὸ τοῦ βήματος ἐπιστημονικήν τινα πραγματείαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ αὐτοῦ ἐλλογιμότης ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐπισυμβάντος τὴν προτεραίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ παραστῇ εἰς τὴν τελετήν, ἡ ἐπιστημονικὴ πραγματεία δὲν ἀπηγγέλθη. Ὁ πανοσιολογ. Σχολάρχης κ. Μ. Κλεόβουλος περιωρίσθη μόνον ἵνα δι' ὀλίγων ἐκφράσῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ πατρικῇ ὑπὲρ τοῦ γεραροῦ τούτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καθιδρύματος μερίμνῃ Αὐτῆς.

— *Ἀντεπίσκεψις.* — Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Καπουκεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐρένδη Οἰκιάδου, ἀντεπεσκέψατο ἐν Πέραν τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἱσπανίας ἐξοχ. Δὸν Ἄγγελον Ρουάταν.

— *Ἐπίσκεψις.* — Τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Ἐξ. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας Μιτυληναίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Β' διερμηνέως τῆς Πρεσβείας κ. Κωνσταντινίδου.

—*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορυτσᾶς.*—Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην τοῦ ἐκ τῶν Σεβ. ἁγίων Συνοδικῶν Μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου, προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς, ἄγοντος τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτήν, ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Σεβασμιότητα καὶ συνεχάρησαν Αὐτῷ οἵ τε Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοὶ καὶ πολλοὶ ἔκ τε τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, κωλυθεῖσα ὅπως αὐτοπρσώπως ἐπισκεφθῇ τὸν ἑορτάζοντα Ἱεράρχην, συνεχάρη αὐτῷ διὰ τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου τὴν ρηθεῖσαν ἡμέραν. Χθὲς δὲ πέμπτην, ἐκ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ἐπεσκέψατο αὐτὸν ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ.

—*Ἐκλογικοὶ Κατάλογοι.*— Τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπορηναμένου ἵνα μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νέου ἐκλογικοῦ τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως Κανονισμοῦ οἱ ἐκλογικοὶ Κατάλογοι ἀνανεωθῶσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ παλαιοῦ Κανονισμοῦ, ὡς ἤδη ἐγράφη ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», ἡ Μεγ. Πρωτοσυγκελλία ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην σχετικὴν ἀπόδειξιν.

—*Ἀπόδειξις Πρωτοσυγκελλίας.*— Τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως διαβιβάσης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τεσκερέν, δι' οὗ ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ ἐπὶ τῆς ἀπό τινος ἐνσκηψάσης καὶ πολλὰς τῶν ἐνοριῶν τῆς πρωτευούσης μαστιζούσης νόσου εὐλογίας, ἡ ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος ἐνετείλατο τῇ Μεγάλῃ Πρωτοσυγκελλίᾳ ὅπως ἀπολύσῃ ὅσον τάχιον Ἀπόδειξιν ἐφιστῶσαν τὴν προσοχὴν τῶν γονέων περὶ ἐγκαίρου ἐμβολιασμοῦ τῶν τέκνων αὐτῶν.

—*Διορισμὸς ἱεροκήρυκος.*— Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως μονίμου ἱεροκήρυκος ἔργον ἔχοντος ἵνα, τακτικῶς κηρύσσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐκ περιτροπῆς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος τῶν τριῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, στηρίζῃ τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν, ἀπεράσισε τὸν διορισμὸν τοιούτου, ὑπέδειξε δὲ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ πρόσωπον κατάλληλον διὰ τὴν θέσιν ταύτην τὸν πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτην κ. Καλλίνικον Δελικάνην, γνωστὸν ἱεροκήρυκα, καθηγητὴν δὲ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ Ι. Βασματζίδου. Τῆς προτάσεως ταύτης ἀποδεκτῆς γενομένης, διωρίσθη ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος Δελικάνης ἱεροκῆρυξ τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἀπὸ δὲ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἤρξατο τοῦ ἔργου αὐτοῦ διὰ λόγου σπουδαίου καὶ λίαν καταλλήλου τῇ περιστάσει.

—*Μητροπολίτης Στρωμνίτσης.*— Ἀφίκετο προχθὲς εἰς Βασιλεύουσαν ἀδείᾳ ἐκκλησιαστικῇ ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Στρωμνίτσης κ. Καλλίνικος.

—*Ἄδεια.*—Ἐπετράπη συνοδικῶς ἡ εἰς Βασιλεύουσαν ἔλευσις τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σουμελᾶ χάριν ὑποθέσεων αὐτῆς.

—*Ἐφορεία ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.* — Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀοιδίμου Ἰωάννου Βλασάμου, μέλους τῆς Ἐφορείας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, διωρίσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῶν Δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων τῆς σήμερον ὁ ἀξιότιμος κ. Γρηγόριος Κούππας.

—*Ἐθνικὸν Ἰωακείμειον Παρθεναγωγεῖον.*— Τῶν λογαριασμῶν τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἐθνικοῦ τούτου καθιδρύματος ἐξελεγχθέντων ὑπὸ διμελοῦς ἐπιτροπῆς, διορισθείσης ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ ἐκ τῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ Β. Σαρακιώτη βέη καὶ Δ. Εὐθυβούλη ἰατροῦ ἀπαρτιζομένης, καὶ τῆς σχετικῆς ὑποβληθείσης ἐκθέσεως, ἡ Α. Θ. Π. συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου ἀπηύθυνε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σηλυβρίας κυρίῳ Γερμανῷ, προέδρῳ τῆς ἐφορείας τοῦ ἐθνικοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου, Πιττάκιον ὑπὸ ἡμερομ. 28 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ, δι' οὗ, ἀναφέρουσα ὅτι

κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν τῷ Συμβουλίῳ ἔκθεσιν ἡ διαχείρισις πᾶσα ἀπὸ 1ης Μαΐου 1887 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1889, γενομένη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἐφοροταμίου ἀξιοτίμου κ. Σ. Παπαδάκη, εὑρέθη διεξαχθεῖσα μετὰ τῆς δεούσης τάξεως, προσοχῆς καὶ ἀκριβείας, ὅτι κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τὸ ἐξ ὀκτακοσίων περίπου λιρῶν ἔλλειμμα τῆς Σχολῆς κατωρθώθη ἵναμειωθῇ μόνον εἰς δώδεκα χιλιάδας γροσίων διὰ τῶν συντόνων ἐνεργειῶν τῆς Ἐφορείας καὶ προσέτι ὅτι, παρὰ τὴν χιλιόλιρον ἐτησίαν δαπάνην ἐλάχιστον ὑπάρχει καθυστέρημα, τὸ δὲ ὅλον χρέος τῆς σχολῆς κατὰ τὴν 13 Αὐγούστου περιορίζεται εἰς διακοσίας περίπου λίρας καὶ ὅτι εὐχαριστίαι ὀφείλονται τῇ διαχειρισαμένῃ Ἐφορείᾳ διά τε τὴν ἀκρίβειαν τῆς διαχειρίσεως καὶ διὰ τὰς ἐπιμελεῖς καὶ συντόνους ἐνεργείας, δι' ὧν κατώρθωσεν ἵνα βελτιωθῇ ἐπαισθητῶς ἡ οἰκονομικὴ θέσις τοῦ εἰρημένου ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, συγχαίρει καὶ εὐχαριστεῖ τῇ Ἐφορείᾳ, μετὰ ζήλου καὶ αὐταρπαννησίας ἐργασθείσῃ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀρίστου τούτου ἀποτελέσματος καὶ ἐκφράζει αὐτῇ τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας.

Νικόλαος Δαμαλᾶς.—Μετὰ πολλοῦ ψυχικοῦ ἄλγους ἀναγράφομεν τὸν θάνατον τοῦ διαπρεποῦς καὶ πολυσεβάστου καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίῳ **Νικολάου Δαμαλᾶ.** Ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Θεολογία σπουδαιοτάτην ὑφίσταται ἀπώλειαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, ὅστις οὐ μόνον διὰ σοφῶν καὶ μεγάλης σπουδαιότητος συγγραμμάτων ἐπλούτισεν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἕδρας σοφῆς καὶ καρποφορωτάτης διδασκαλίας αὐτοῦ πλείστους ὅσους νεαροὺς λευίτας ἐμύησε τὰ θεοδίδακτα αὐτῆς μυστήρια. Πλὴν τῆς μεγάλης καὶ δικαίας ὑπολήψεως, ἧς ἀπέλαυεν ὁ ἀείμνηστος **Δαμαλᾶς** ὡς συγγραφεὺς καὶ καθηγητής, ὁ γεραρὸς ἀνὴρ ἐτιμᾶτο παρὰ πάντων διὰ τὸν θερμὸν ὑπὲρ τῆς πατρῴας εὐσεβείας καὶ πίστεως ζῆλον, ὑπὲρ ὧν εἴπερ τις καὶ ἄλλος μετὰ ζέοντος πόθου καὶ ἀνυσιμώτατα εἰργάσατο καὶ ὑπερεμάχησε καὶ διὰ τὸν ἐν γένει βίον αὐτοῦ, ὅστις ἐν πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς σημείοις ἦν βίος ἀληθοῦς χριστιανοῦ ζηλωτοῦ καὶ διδασκάλου τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας. Ὁ ἀοίδιμος καθηγητὴς **Νικόλαος Δαμαλᾶς** καταλείπει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ μνήμην ἱερὰν καὶ σεβαστήν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ὁσιώτατοι προϊστάμενοι καὶ τιμιώτατοι Ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστέρνου.

Ἀριθ. Πρωτοκ. 448.

Τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀποφηναμένου, ὅτι μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ὑπάρχοντος σχεδίου Ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ, ἐξακολουθήσει ὢν ἐν ἐνεργείᾳ ὁ παλαιὸς Ἐκλογικὸς Κανονισμὸς, καθ' ὃν οἱ ἐκλογικοὶ Κατάλογοι ἀνανεοῦνται κατὰ πᾶσαν διετίαν, καὶ τῆς διετίας ταύτης παρελθούσης ἤδη, προτρεπόμεθα ὑμᾶς, ἵνα συνῳδὰ τῷ 6 ἄρθρῳ τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ προβῆτε εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐνοριακῶν Καταλόγων, ἐγγράφοντες πάντας τοὺς κατὰ τὰ 4 ἄρθρον δικαιουμένους, καὶ τοὺς ἐν τῷ μεταξὺ ἀπευθύναντας παράπονα καὶ μὴ σημειωθέντας, γνωστοποιοῦντες ἐγκαίρως τοῖς ἐνορίταις διὰ τοιχοκολλήσεων καὶ τῆς ἐπ' ἐκκλησίας εἰδοποιήσεως περὶ τῆς καταρτίσεως τῶν Καταλόγων τούτων· μετὰ δὲ τὴν ἀνάρτησιν ἐν τῷ νάρθηκι τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἀποστείλητε τούτους εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπικύρωσιν ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, συναποστέλλοντες ἅμα καὶ τὰς τυχὸν ὑποβληθησομένας ἐντάσεις. Ἐν τέλει δὲ ἱστῶμεν τὴν προσοχὴν ὑμῶν εἰς τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ. Ἔρρωσθε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 27 Ἰανουαρίου 1892.

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΜΑΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΥΓΕΡΑΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ

Ἐκ Διδυμοτείχου ἀπεστάλη ἡμῖν μετὰ παράκλησεως ἵνα δημοσιευθῇ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ἡ ἑπομένη ἀπάντησις εἰς τὰς ψευδολογίας τῆς βουλγαρικῆς ἐφημερίδος «Νοβινῆς».

Ἀναγνόντες εἰς τὴν βουλγαρόφωνον ἐφημερίδα «Νοβινὴ» ὅτι μεταξὺ τῶν ἀποσκιρτησάντων καὶ προσελθόντων εἰς τὴν βουλγαρικὴν προπαγάνδαν χωρίων, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ χωρίον Διδυμότειχον, ἐρρίζαμεν, οὐ μόνον διὰ τὴν στυγερὰν ταύτην συκοφαντίαν καὶ τὸ ἀναιδέστατον ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν τοῦ συντάκτου αὐτῆς. Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι τὸ Διδυμότειχον εἶναι παναρχαία πόλις, ἐν ᾗ καὶ Ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες καὶ ἔνδοξοι Σουλτάνοι κατῴκησαν τὸ πάλαι; Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι πόλις ἔχουσα διοικητὴν, συμβούλιον διοικητικὸν, ἱεροδίκην, δικαστήριον, δημαρχεῖον, ἀστυνομίαν, στρατῶνας μετὰ πολυαρίθμου αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ πεζικοῦ τε καὶ ἱππικοῦ, στρατηγοὺς καὶ ὑποστρατήγους καὶ λοιπὰς τάξεις ἀξιωματικῶν, Μητρόπολιν Ρωμαϊκὴν, Δημογεροντίαν, Ἐφορείαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, διῃρημένων εἰς μίαν ἀστικὴν σχολήν, ἐν ᾗ φοιτῶσι μαθηταὶ ὑπὲρ τοὺς 300 διδασκόμενοι ὑπὸ πέντε διδασκάλων Ρωμαίων, παρθεναγωγεῖον, καὶ τρία νηπιαγωγεῖα, ἐν οἷς φοιτῶσι νήπια, μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ὑπὲρ τοὺς 450, ἐκκλησίας ὀρθοδόξων χριστιανῶν τρεῖς, ἱερὰ τεμένη ὀθωμανῶν ἓξ, μίαν ἀνωτέραν σχολὴν τῶν ὀθωμανῶν, μίαν τῶν νηπίων καὶ ἓν παρθεναγωγεῖον, ἐκκλησίαν ἀρμενίων, μετὰ μιᾶς σχολῆς ἀρρένων καὶ θηλέων, συναγωγὴν ἑβραίων μετὰ σχολῆς ἐπίσης, ἱερεῖς ὀρθοδόξων ὀκτὼ, εἶναι καὶ λέγεται χωρίον; Βαβαὶ τῆς παχυλοτάτης ἀμαθείας τοῦ συντάκτου τῆς βουλγαρικῆς ἐφημερίδος «Νοβινῆς!» Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἔχει ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς ρωμαῖον ὀρθόδοξον Μητροπολίτην,

ὑπαγόμενον ὑπὸ τὴν ἄμεσον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δικαιοδοσίαν καὶ οὐχὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως; ἀγνοεῖ τοῦτο μόνον ὁ ἀμαθέστατος συντάκτης τῆς «Νοβινῆς!»· ὅτι δὲ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὀρθόδοξοι ρωμαῖοι χριστιανοὶ ἐμμένουσι πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ οὐδέποτε παρεξέκλιναν ἀπὸ αὐτήν, οὔτε ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ κατὰ καιρὸν ρωμαίου ὀρθοδόξου Μητροπολίτου, οὐδεὶς καὶ τοῦτο ἀγνοεῖ, εἰμὴ ὁ ἀμαθέστατος καὶ παχυλότατος εἰς τὰ ψεύδη συντάκτης τῆς «Νοβινῆς!» Ἂς μάθῃ λοιπὸν οὗτος, ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις Διδυμότειχον, ἣν ἔκτισαν ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες, καὶ ἔνδοξοι Σουλτάνοι μετ' αὐτοὺς κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἤτις οὐδένα πραγματικὸν βούλγαρον κάτοικον, εἰμὴ ὀλιγίστους ἀθιγγάνους ἐμπεριέχει, κατοικεῖται ὑπὸ 8236 κατοίκων, ὧν αἱ 3155 εἶναι ὀθωμανοί, 4380 ὀρθόδοξοι ρωμαῖοι, πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς Αὐτοῦ Α. Μεγαλειότητος τοῦ φιλολάου καὶ κραταιοῦ ἡμῶν Ἄνακτος, 186 ἀρμένιοι καὶ 485 ἑβραῖοι κατὰ τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τῆς σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, καὶ ἑπομένως ὅτι ἀρχῆθεν ὑπῆρξε πόλις καὶ οἱ κάτοικοι ἐν αὐτῇ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ρωμαῖοι. Ἀλλὰ ἡ ἀμάθεια τοῦ ἐκδότου τῆς «Νοβινῆς», καὶ τὸ παχυλότατον αὐτοῦ ψεῦδος δίδει εἰς ἕκαστον νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι καὶ τὰ περὶ τῶν λοιπῶν χωρίων, ἅτινα δῆθεν ἀπεσκίρτησαν ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ προσεκολλήθησαν τῇ σχισματικῇ βουλγαρικῇ προπαγάνδᾳ εἶναι ψευδέστατα, ἐγράφησαν δὲ μόνον καὶ μόνον πρὸς ὑλικὴν ὠφέλειαν τοῦ ἰδίου καὶ ἀποπλάνησιν ἀμαθῶν ὡς αὐτόν. Διαμαρτυρόμενοι ὅθεν διὰ τὴν στυγερὰν ταύτην συκοφαντίαν, κηρύττομεν δημοσίᾳ, ὅτι οἱ κάτοικοι ρωμαῖοι ἐν Διδυμοτείχῳ, ἦσαν, εἶναι καὶ ἔσονται ἀείποτε ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ἀφωσιωμένοι εἷς τε τὴν σεβαστὴν Αὐκρατορικὴν Κυβέρνησιν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Χαμὶτ Χὰν ἐφένδου μας, καὶ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τῶν ὀρθοδόξων ρωμαίων χριστιανῶν.

Ἐν Διδυμοτείχῳ, 1892 Ἰανουαρίου 23.

Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῆς δημογεροντίας καὶ τῶν προκρίτων μετὰ τῶν οἰκείων σφραγίδων.

ΟΛΙΓΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΙΒ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ἡμέραν τινὰ Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς διενοήθη καὶ ἀπεφάσισε κακῶσαι τοὺς μαθητὰς Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. Συλλαβὼν τὸν Ἰάκωβον ἀνεῖλεν αὐτὸν μαχαίρᾳ. Τὸ πρᾶγμα ἦν ἀρκούντως ἀρεστὸν τοῖς Ἰουδαίοις. Διὰ τοῦτο προσέθετο συλλαβεῖν τὸν Πέτρον, ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν. Ὁ Ἡρῴδης διέταξε τὴν λῆψιν πάντων ἐκείνων τῶν μέτρων, ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ ἀσφαλίσωσι τὴν κάθειρξιν τοῦ Πέτρου καὶ προλάβωσι πᾶσαν ἀπόπειραν φυγαδεύσεως αὐτοῦ. Τὸ τεῖχος ἦν στερεόν, αἱ θύραι τῆς φυλακῆς ἦσαν πολλαὶ καὶ λίαν καλῶς περυλαγμέναι, αἱ ἀλύσεις αὐτοῦ βαρεῖαι, φύλακες δὲ στρατιῶται ἐφύλαττον αὐτὸν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν αἱ ὧραι παρήρχοντο, ὁ δὲ Πέτρος μετὰ μίαν ἔτι νύκτα θὰ περιεβάλλετο τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου.

«Ὁ μὲν οὖν Πέτρος, ἀφηγεῖται ὁ ἱερὸς Λουκᾶς, ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ». Τί δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐποίει ἡ τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησία; Δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ποία φοβερὰ ταραχὴ καὶ ἀνησυχία ἠγέρθη ἐν αὐτῇ, ἐν τῷ βίῳ αὐτῆς, ἕνεκα τῆς συλλήψεως καὶ φυλακίσεως τοῦ Πέτρου, ἐπελθούσης ἀμέσως μετὰ τὴν θανάτωσιν τοῦ Ἰακώβου. Δύο τῶν ἀρίστων αὐτῆς λειτουργῶν ἀνηρπάγησαν καὶ δὴ ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ Ἡρῴδης ἐλάμβανε πάντα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα πρὸς φύλαξιν τοῦ δεσμώτου, προσευχὴ ἐκτενὴς ἐγίνετο ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεόν.

Αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις τῶν Πράξεων καταπραύνουσι τὴν τεταραγμένην συνείδησιν τοῦ χριστιανοῦ. Ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται ἐκτενῶς ὑπὲρ τοῦ Πέτρου, ἄρα οὗτος οὐδένα διατρέχει σπουδαῖον κίνδυνον, εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῇ. Ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀναβαίνουσα θὰ κινήσῃ βεβαίως τὴν παντοδυνάμου χεῖρα, ἥτις διευθύνει καὶ κυβερνᾷ τὸν κόσμον. Ἐὰν χρειάζηται πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Πέτρου θαῦμα, ἡ πίστις τοῦ χριστιανοῦ ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο θὰ συντελεσθῇ. Ἐὰν πρέπῃ νὰ κατέλθῃ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ χριστιανὸς πιστεύει ὅτι καὶ τοῦτο θὰ πραγματοποιηθῇ. Ὁ χριστιανὸς πιστεύει τοῦτο, διότι ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ὅτι, ὅ,τι δύο ἢ τρεῖς ἐκ τῶν πιστῶν αἰτήσωνται παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὗτος δώσει αὐτοῖς τοῦτο.

Θεῖον ἀληθῶς παράδειγμα καὶ ἄξιον θαυμασμοῦ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἄξιον μιμήσεως. Προσεύχεσθαι εἶναι ἐνίοτε ὅ,τι δύναται νὰ πράξῃ τις, ἀλλ' ὅμως εἶναι πάντοτε ὅ,τι ὀφείλει νὰ πράξῃ. Δέον μάλιστα νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἔστιν ὅτε εἶναι προτιμητέον ὅτι ὁ Κύριος ἀφαιρεῖ ἀφ' ἡμῶν πᾶν ἄλλο μέσον καὶ ἀρίσῃ ἡμῖν μόνην τὴν προσευχὴν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἡμῶν ἀπὸ τῶν φοβερῶν δυσχερειῶν. Διότι, ἐὰν εἴχομεν ἕτερόν τι μέσον, θὰ κατεφεύγομεν ἀμέσως εἰς ἐκεῖνο, θὰ ἐλησμονοῦμεν δὲ τὴν προσευχήν, ἐνῷ τὸ οὐσιωδέστατον δι' ἡμᾶς εἶναι τὸ νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὸν Θεόν· καθόσον τότε ἐκεῖνος διεξάγει τὰ ἔργα ἡμῶν καὶ τὰ πάντα βαίνουσιν ἐπὶ τὰ κρείττω.

Ὁ Πέτρος λοιπὸν ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία ἐκτενῶς προσηύχετο ὑπὲρ αὐτοῦ. Εὐτυχὴς ὁ Πέτρος, διότι ἡ Ἐκκλησία προσηύχετο ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἦν εὐτυχής, διότι τοσοῦτον ἐκτενῶς προσηύχετο ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀγνοεῖ δέ τις τίνα νὰ θαυμάσῃ, τὸν Ἀπόστολον, ὑπὲρ οὗ τοσοῦτον θερμῶς δέεται ἡ Ἐκκλησία, ἢ τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις πι-

στῶς τὸ ἔργον αὐτῆς ἐκπληροῦσα, προσεύχεται ὑπὲρ αὐτοῦ.

Εἰσέλθωμεν ἤδη εἰς τὴν φυλακήν, ἐν ᾗ ὁ Πέτρος ἐτηρεῖτο δέσμιος. Τί πράττει ὁ μέγας Ἀπόστολος; Γινώσκει βεβαίως ποία τύχη ἀναμένει αὐτόν. Συναισθάνεται εἰς ποίαν δεινὴν θέσιν θέλει περιαγάγει τὴν ἀρτισύστατον Ἐκκλησίαν τὸ μαρτύριον αὐτοῦ. Πάντα ταῦτά εἰσιν ἀφορμαὶ σπουδαιοτάτης ἀνησυχίας καὶ ταραχῆς· ἡ ἀδιαφορία ἐν τοιαύτῃ περιστάσει θὰ ἦτο ἀσύγγνωστος. Ἐν τούτοις ὁ ἱερὸς Λουκᾶς διηγεῖται ἡμῖν ὅτι ὁ Πέτρος τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί. Τοῦτο φαίνεται παράδοξον. Ἐν τούτοις καλῶς ἐξεταζόμενον, οὐδὲν ἔχει τὸ θαυμαστόν. Διατί ἀρά γε ὁ Πέτρος δὲν ἤθελεν ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀρκετὴν ἠρεμίαν, ὥστε νὰ εὑρίσκῃ ἀνάπαυσιν ἐν τῇ φοβερᾷ περὶ ἧς πρόκειται στιγμῇ; Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἤκουσε τοῦ Σωτῆρος λέγοντος «καὶ διώξουσιν ὑμᾶς, «χαίρετε καὶ σκιρτήσατε ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς», «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι», «μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία», «αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν ἠριθμημέναι εἰσὶν καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ πεσεῖται ἄνευ τοῦ θελήματός μου», ὁ ἄνθρωπος, λέγω, ὁ γινώσκων ταῦτα πάντα, θεωρεῖ ἑαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ ὁπουδήποτε καὶ ἂν εὑρίσκηται, ἐν οἱᾳδήποτε καταστάσει καὶ ἂν διατελῇ. Οὐδὲν ὑπάρχει λοιπὸν τὸ παράδοξον, ἐὰν ὁ Πέτρος ἐκοιμᾶτο· παράδοξον τοὐναντίον καὶ ἀνεξήγητον θὰ ἦν, ἐὰν διετέλει ἐν ἀνησυχίᾳ καὶ ταραχῇ.

Καὶ ἰδοὺ ἄφνης ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη καὶ ἤγειρε τὸν Πέτρον. Ὁ Πέτρος ἀνίσταται ἐν τάχει, αἱ δὲ ἁλύσεις αὐτοῦ ἐκπίπτουσι. Περιβάλλεται τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ, ὑποδέει τὰ σανδάλια αὐτοῦ καὶ ἐξελθὼν ἀκολουθεῖ αὐτῷ. Διελθόντες δὲ πρώτην καὶ δευτέραν θύραν, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, ἧς αὐτομάτως ἀνοιχθείσης, προῆλθον ῥύμην μίαν καὶ ὁ Πέτρος εὑρέθη ἐλεύθερος. Ὁ Πέτρος ἀποφασίζει τότε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, ὅπου ἱκανοὶ χριστιανοὶ ἦσαν συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. Ἐγίνωσκεν ἀρά γε ὅτι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Μαρίας ἦσαν πολλοὶ ὑπὲρ αὐτοῦ προσευχόμενοι; Διατί ὄχι; Μήπως καὶ ἕκαστος χριστιανός, ἐὰν ἤθελέ ποτε διατρέξει τὸν αὐτὸν ὡς ὁ Πέτρος κίνδυνον, δὲν ὀφείλει νὰ γινώσκῃ ἀκριβῶς ποῦ προσεύχονται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ λυτρωθεὶς τοῦ κινδύνου νὰ μεταβῇ κατ' εὐθείαν ἐκεῖ, τοὐτέστιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Ὁ Ἀπόστολος ἀφικόμενος εἰς τὴν οἰκίαν κρούει τὴν θύραν· μία παιδίσκη σπεύδει πρὸς τὴν θύραν, τοσαύτη ὅμως καταλαμβάνει αὐτὴν συγκίνησις χαρᾶς ἐπὶ τῇ φωνῇ τοῦ Ἀποστόλου, ὥστε λησμονεῖ νὰ ἀνοίξῃ τὸν πυλῶνα καὶ εἰσελθοῦσα ἀπαγγέλλει «ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος». Οἱ μετὰ τῆς Μαρίας προσευχόμενοι δὲν τολμῶσι νὰ πιστεύσωσι τοῦτο, καίπερ σφοδροτάτην ἔχοντες ἐπιθυμίαν. Ἡ εὐτυχία ἦν ὑπὲρ τὸ μέτρον μεγάλη. Ὁ Πέτρος ἐν τούτοις ἐπέμενε κρούων. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ πύλη ἡ σιδηρᾶ τῆς αἰρκτῆς αὐτοῦ ἠνοίχθη αὐτῷ πολλῷ εὐχερέστερον ἢ ἡ θύρα αὕτη τῆς οἰκίας τῶν προσευχομένων χριστιανῶν.

Ἡ ἱστορία αὕτη δὲν ἀπεικονίζει ἆρά γε τὴν καρδίαν πάντων τῶν χριστιανῶν; προσεύχονται οἱ πλείους τῶν χριστιανῶν καὶ ὅμως ἐκπλήττονται, ὅταν ἡ δέησις αὐτῶν εἰσακουσθῇ. Ζητοῦντες παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πράγματα μάταια καὶ ἐπιβλαβῆ καὶ μὴ εἰσακουόμενοι, θυμάζουσιν, ὅταν ζητοῦντές τι πνευματικὸν καὶ σωτήριον, εἰσακουσθῶσιν.

Ἄνθρωποι ὀλιγόπιστοι, οἵτινες ὅταν προσεύχησθε, ὀλίγον ἐλπίζετε νὰ εἰσακουσθῆτε, ὅταν δὲ εἰσακουσθῆτε, θαυμάζετε· προσεύχεσθε μετὰ θάρρους καὶ ζωηρᾶς ἐλπίδος καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι ἡ προσευχὴ ὑμῶν εἰσακουσθήσεται· ἀλλ' ὅμως ζητεῖτε πρώτιστα πάντων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τότε πάντα τὰ βιωτικὰ ἀγαθὰ προστεθήσονται ὑμῖν.

"ΕΙΡΗΝΗ ΥΜΙΝ"

Ὑπάρχουσι μὲν λοιπὸν θλίψεις ἐν τῷ χριστιανικῷ βίῳ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι μόνον θλίψεις. Ὁ ἐξωτερικὸς βίος τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ὁ ταραχωδέστατος πάντων· ἀλλεπαλλήλοι σάλοι καὶ τρικυμίαι ἐπῆλθον κατ' αὐτοῦ, τὰ δὲ κύματα ἀδιακόπως ἐθραύοντο ἐπ' αὐτοῦ, ἄχρις οὗ τὸ ἐξηντλημένον σῶμα ἐτέθη ἐν τῷ τάφῳ. Ἀλλ' ὁ ἐσωτερικός του βίος ἦτο ὡς θάλασσα παγωμένη. Πλήρης γαλήνη ἐβασίλευεν ἐν αὐτῷ. Ἐν οἱᾳδήποτε στιγμῇ καὶ ἂν ἐπορεύετό τις πρὸς Αὐτόν, εὕρισκεν Αὐτὸν ἐν γαλήνῃ. Καὶ ὅτε ἀκόμη οἱ αἱμοβόροι κύνες κατεδίωκον Αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐστράφη πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τελευταίαν ἐντολὴν τὴν «εἰρήνην Αὐτοῦ». Οὐδέν ποτε ἐτάραξεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν γαλήνην τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπώλεια χρημάτων δὲν ἠδύνατο νὰ συμβῇ εἰς Αὐτόν· διότι δὲν εἶχε περιουσίαν. Περὶ τροφῆς, ἐνδυμασίας, χρημάτων (ἅτινα εἶναι αἱ πηγαὶ τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κακῶν), δὲν ἐφρόντιζεν. Ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ λυπήσῃ τις Αὐτόν ὑποβιβάζων τὴν ὑπόληψίν Του, διότι Αὐτὸς εἶχεν ἤδη καταστήσει ἑαυτὸν ἄδοξον. Ἐνώπιον τῶν ὕβρεων ἦτο βωβός. Λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει. Τῷ ὄντι, οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἠδύνατο νὰ διταράξῃ τὴν ἠρεμίαν τοῦ πνεύματος Αὐτοῦ.

Τοιοῦτος βίος βεβαίως εἶναι καθ' ὅλα μοναδικός. Μόνον δὲ ὁσάκις ἀποβλέπομεν πρὸς Αὐτὸν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τί σημαίνει ἡ λέξις Ἀνάπαυσις. Δὲν κεῖται οὔτε ἐν ταῖς συγκινήσεσιν, οὔτε ἐν τῇ ἐλλείψει συγκινήσεων. Δὲν εἶναι θρησκευτικὸν

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 381 –383 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

συναίσθημα, ὅπερ ἔρχεται εἰς ἡμᾶς διατελοῦντας ἐν τῷ ναῷ. Δὲν εἶναι τι ὑπάρχον ἐν τῇ φωνῇ τοῦ ἱεροκήρυκος. Δὲν εἶναι ἐν τῇ φύσει, ἢ ἐν τῇ ποιήσει, ἢ ἐν τῇ μουσικῇ, ἂν καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ὅμως ὑπάρχει δύναμις πραϋντική. Ἀλλ' εἶναι ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς ἀπηλλαγμένης ἐσωτερικῶν ταραχῶν καὶ διατελούσης ἐν ἡσυχίᾳ. Εἶναι ἡ ἐντελὴς ὑπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου κυριαρχία τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ ἑτοιμότης τῆς ψυχῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης ἐξωτερικῆς πιέσεως καὶ περιπετείας· ἡ σταθερότης βεβαίων πεποιθήσεων· ἡ αἰώνιος ἡσυχία ἀτρώτου πίστεως· ἡ γαλήνη καρδίας βαθέως ἀφωσιωμένης εἰς τὸν Θεόν. Εἶναι ἡ διάθεσις, ἣν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ὅστις λέγει ὡς ὁ Browning «ὁ Θεὸς εἶναι ἐν τοῖς οὐρανοῖς· τὸ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει καλῶς.»

Δύο ζωγράφοι ἐζωγράφησαν ἀνὰ μίαν εἰκόνα ἵνα παραστήσωσι τὴν ἀνάπαυσιν, ἑκάτερος κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ἣν εἶχε περὶ αὐτῆς. Ὁ πρῶτος ἐξέλεξε πρὸς τοῦτο ἡσυχον καὶ ἔρημον λίμνην ἐν μέσῳ ἀπομεμακρυσμένων ὀρέων. Ὁ δεύτερος ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ πίνακός του βροντώδη καταρράκτην, ἐπὶ τὸν ἀρρὸν τοῦ ὁποίου ἔκλινεν εὔθραυστος ἰτέα, σχεδὸν ἐραπτομένη αὐτοῦ· εἰς τὸ ἄκρον δὲ κλάδου, ὑγροῦ σχεδὸν ἐκ τοῦ ἀρροῦ τοῦ καταρράκτου, ὑπῆρχε φωλεά, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκάθητο ἐρυθρεύς. Ἡ πρώτη εἰκὼν παρίστανε μόνον *ἀκινησίαν*, ἡ δευτέρα *ἀνάπαυσιν*. Διότι ἐν τῇ ἀναπαύσει ὑπάρχουσι πάντοτε δύο στοιχεῖα, ἡσυχία καὶ δρᾶσις, σιωπὴ καὶ ταραχή, δημιουργία καὶ καταστροφή, ἀρρὼβία καὶ φόβος. Τοιαύτη ἦτο ἡ διάθεσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐκ πάντων τούτων εἶναι πασιφανές ὅτι, οἱος δήποτε καὶ ἂν ἦξίου ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦτο, ὅ,τι δήποτε ἔπραττεν, ἐγίνωσκε τοὐλάχιστον πῶς νὰ ζῇ. Βίος δὲ οἷος ὁ τοῦ Ἰησοῦ, εἶναι βίος τέλειος, καθ' ὃν διάγει τις ἐν τῷ κόσμῳ ἄριστα. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ μέγιστος Αὐτοῦ πόθος ἵνα μεταδώσῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν περὶ τοῦ βίου ἰδέαν Αὐτοῦ. Ἦλθε, λέγει, νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ζωὴν, ἀληθῆ ζωὴν, εὐτυχεστέραν ἐκείνης, ἣν ἔζων. Τοῦτο ἦν ὅπερ Αὐτὸς ἐκέκτητο, καὶ ὅπερ προσέφερεν εἰς πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἄμετος Αὐτοῦ πρόσκλησις πρὸς πάντας τοὺς ἐκ τοῦ βίου βεβαρημένους, πρὸς πάντας τοὺς κεκμηκότας καὶ πεφορτισμένους. Τούτους ἤθελε νὰ διδάξῃ τὸ μυστικὸν Αὐτοῦ, ὥστε καὶ αὐτοὶ νὰ ζῶσι τὴν ἀληθῆ ζωήν.

Χρησιμότης τῶν ζυγῶν.

Μία εἰσέτι ἀπορία πρέπει νὰ σαφηνισθῇ. Ἀροῦ εἶπε, «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ», ὁ Ἰησοῦς ἐπιφέρει τὸν δυσάρεστον ὅρον. «Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ». Διατί ἆρά γε, ἀροῦ ὁ χριστιανικὸς βίος εἶναι τοιοῦτος, οἷος εἴπομεν, διατί ὀνομάζει αὐτὸν ζυγόν; Διατί, ἐνῷ ἐπαγγέλλεται νὰ δώσῃ ἀνάπαυσιν, διὰ τῆς ἑπομένης φράσεως προτείνει «φορτίον»; Μή εἶναι, ἐπὶ τέλους ὁ χριστιανικὸς βίος ὅ,τι οἱ ἐχθροί του ἐκλαμβάνουσιν αὐτὸν, ἤτοι πρόσθετόν τι βάρος εἰς τὰς ἤδη ὑπαρχούσας ἀνίας τοῦ βίου, ὑπερβολικὴ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, κοπιώδης τήρησις θρησκευτικῶν τύπων, δυσφόρητος περιορισμὸς καὶ ἀποκλεισμὸς ἀπὸ πάσης χαρᾶς καὶ ἐλευθερίας ἐν τῷ κόσμῳ; Δὲν εἶναι ὁ βίος ἀρκετὰ ἐπαχθὴς καὶ λυπηρὸς καὶ πρέπει νὰ δεσμευθῇ δι' ἑνὸς ἔτι ζυγοῦ;

Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς τόσον ἁπλοῦς λόγος παρεξηγήθη. Ἐσκέφθητέ ποτε εἰς τί τῷ ὄντι χρησιμεύει ὁ ζυγός; Εἶναι ἆρά γε βάρος εἰς τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον τὸν φέρει; Ἀκριβῶς τοὐναντίον, χρησιμεύει νὰ καταστήσῃ τὸ φορτίον ἐλαφρόν. Τὸ ἄροτρον τιθέμενον εἰς τοὺς βόας δι' οἱουδήποτε ἄλλου τρόπου, ἢ διὰ ζυγοῦ, ἤθελεν εἶναι ἀφόρητον· ἐνῷ διὰ τοῦ ζυγοῦ εἶναι ἐλαφρόν. Ὁ ζυγὸς λοιπὸν δὲν εἶναι ὄργανον βασάνου, ἀλλ' ὄργανον ἐλέου. Δὲν εἶναι κακόβουλον μέσον προωρισμένον νὰ καταστήσῃ τὴν ἐργασίαν ἐπίπονον, ἀλλ' εὐσπλαγχνος ἐπινόησις ἐλαφρύνουσα τὴν ἐπίμοχθον ἐργασίαν. Δὲν προξενεῖ πόνους, ἀλλ' ἀπαλλάττει ἀπὸ πόνων. Καὶ ἐν τούτοις οἱ ἄνθρωποι ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ ὡς περὶ δουλείας τινός, θεωροῦσι δὲ τοὺς φέροντας αὐτὸν ὡς ὄντα ἄξια οἴκτου. Πολλαὶ ὁμιλίαι ἐγένοντο κατὰ διαφόρους καιροὺς «περὶ τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ»· καὶ ἄλλοι μὲν εὐχαριστοῦνται εἰκονίζοντες τὰς στενοχωρίας αὐτοῦ· ἄλλοι δὲ ζητοῦντες ἐν ταῖς στενοχωρίαις ταύταις σημεῖα τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἀπολογούμενοι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἄλλοι βιβαιοῦντες ὅτι καίτοι εἶναι λίαν βαρύς, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ σχετικὰ ἀγαθὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πόσον πολλοί, μάλιστα νέοι, παρανοήσαντες τὴν φράσιν ταύτην ἀπεσπάσθησαν διὰ παντὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ; Ἀντὶ νὰ κάμῃ τὸν Ἰησοῦν ἑλκυστικόν, ἀποδεικνύει αὐτὸν δεσποτικόν, περιορίζουσα τὴν ζωὴν δι' εὐτελῶν περιορισμῶν, αἰτοῦσα αὐταπάρνησιν ἄνευ ἀνάγκης, θεωροῦσα τὴν ἀθλιότητα ὡς ἀρετὴν, διότι δῆθεν εἶναι ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ, πᾶσαν δὲ εὐτυχίαν ὡς ἔγκλημα, διότι ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι τῷ ὄντι ἁγνή. Κατὰ τὴν ἰδέαν ταύτην οἱ χριστιανοὶ εἶναι θύματα καταθλιπτικῆς μοίρας. Ὁ βίος αὐτῶν εἶναι βάσανος, ἡ δὲ ἐλπίς, ἣν ἔχουσι περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου, ἀγοράζεται διὰ βραδέος μαρτυρίου ἐν τῷ παρόντι.

Ἡ παρεξήγησις αὕτη ἐγεννήθη ἐκ τούτου, ὅτι ἡ λέξις «ζυγὸς» ἐνταῦθα ἐλήφθη ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καὶ αἱ φράσεις «ὑπὸ τὸν ζυγόν», ἢ «φέρειν ζυγὸν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας» κτλ. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐννοεῖ τὸν ζυγὸν τοῦ Ρωμαίου στρατιώτου, ἀλλὰ τὸν βόειον ζυγὸν τοῦ χωρικοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Ἐννοεῖ ἀκριβῶς τὸν ξύλινον ζυγόν, τὸν ὁποῖον Αὐτὸς ἴσως ἰδίαις χερσὶ πολλάκις κατεσκεύασεν ἐν τῷ ξυλουργικῷ ἐργαστηρίῳ. Ἐγίνωσκε τὴν διαφορὰν τοῦ μαλακοῦ ζυγοῦ ἀπὸ τοῦ τραχέος, ὡς καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπὶ τὸ ζευγνύμενον ζῶον. Ὁ τραχὺς ζυγὸς πληγώνει καὶ καθιστᾷ τὸ φορτίον βαρύ,

ἐνῷ ὁ μαλακὸς ζυγὸς οὐδὲν ἄλγος προξενεῖ, καθιστᾷ δὲ τὸ φορτίον ἐλαφρόν.

Τί δὲ εἶναι τὸ «φορτίον»; Δὲν εἶναι εἰδικόν τι φορτίον ἐπιβαλλόμενον μόνον εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ φορτίον, ὅπερ πάντες οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι φέρουσιν. Εἶναι ἁπλῶς ἡ ζωή, αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη ζωή, τὸ κοινὸν φορτίον τῆς ζωῆς, ὅπερ πάντες πρέπει νὰ φέρωσιν ἀπὸ τῆς κοιτίδος μέχρι τοῦ τάφου. Ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔζων οἰκτρῶς. Ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῶν ἦν πλήρης μόχθων, ἀποτυχιῶν, τραγικοτήτων, ἀγώνων καὶ ταλαιπωριῶν. Τίνι τρόπῳ νὰ φέρωσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ φορτίον τοῦτο τῆς ζωῆς, ἤτο καὶ εἶναι τὸ γενικὸν πρόβλημα. Ἰδοὺ δὲ ἡ λύσις, ἣν δίδει ὁ Ἰησοῦς. φέρετε αὐτὸ ὡς ἐγώ. Ζῆτε ὡς ἐγώ. Βαδίζετε κατὰ τὰς ἐμὰς ἀρχάς. Ἄρατε τὸν ζυγόν μου καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, καὶ θὰ εὕρητε τὸ φορτίον εὔκολον. Διότι ὁ ζυγός μου εἶναι εὔκολος, προσαρμόζεται εὐκόλως, κάθηται καλῶς ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ διὰ τοῦτο τὸ φορτίον μου εἶναι ἐλαφρόν.

Διὰ τούτων βεβαίως δὲν πρέπει νὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι ἡ θρησκεία θὰ ἀπαλλάξῃ τινὰ ἀπὸ τοῦ νὰ φέρῃ φορτία. Διότι θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἀπήλλαττεν αὐτὸν τοῦ ζῆν, ἀφοῦ αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶναι τὸ φορτίον. Ἡ πρόθεσις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εἶναι νὰ καταστήσῃ τὸ φορτίον τοῦτο ἀνεκτόν. Ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀκριβῶς τὸ μυστικὸν Αὐτοῦ μέσον εἰς ἀνακούρισιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἡ συνταγὴ Αὐτοῦ περὶ ἀρίστης καὶ εὐτυχεστάτης διαγωγῆς τοῦ βίου. Οἱ ἄνθρωποι ἀναλαμβάνουσι τὸν ζυγὸν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐργασίας καὶ στενοχωρίας ἀδεξίως καὶ παρὰ φύσιν. Τὰ σκεύη, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται, εἶναι παμπάλαια. Ἔχοντες ζυγὸν τραχὺν καὶ δυστάρμοστον καθιστῶσι τὴν πίεσιν καὶ τριβὴν αὐτοῦ ἀνυπόφορον, ἐπιθέτοντες αὐτὸν εἰς τὸ εὐαισθητότατον μέρος τοῦ τραχήλου καὶ ἐκ τοῦ διηνεκοῦς ἐρεθισμοῦ ἅπας ὁ ὀργανισμὸς ἐρεθίζεται καὶ ἀλγεῖ. Αὐτὴ δὲ σὺν ἄλλοις εἶναι ἡ πηγὴ νόσου καλουμένης *εὐαισθησίας*», νόσου, ἥτις, παρὰ τὸ πρᾶον αὐτῆς ὄνομα, εἶναι μία τῶν σοβαρωτάτων αἰτιῶν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπαρχούσης ἀνησυχίας. Ἡ εὐαισθησία καθισταμένη χρονία, εἶναι νοσηρὰ κατάστασις τῆς ψυχικῆς διαθέσεως. Εἶναι φιλαυτία παροξυνθεῖσα εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν· οἴησις εὐερέθιστος. Πρὸς θεραπείαν δὲ τοῦ νοσήματος τούτου πρέπει ὁ ζυγὸς νὰ μετατεθῇ εἰς ἄλλο μέρος· πρέπει νὰ κινηθῶσιν ἄλλα ἐλατήρια τῆς φύσεως ἡμῶν, πρέπει νὰ γίνωμεν πρᾶοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ ἀρίνοντες τὴν προτέραν εὐαισθησίαν νὰ ἀποναρκωθῇ ἐκ τῆς ἀχρηστίας. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχει τὴν ἐξαίρετον δύναμιν νὰ προσαρμόζῃ τὸ φορτίον τοῦ βίου πρὸς τοὺς φέροντας αὐτὸ καὶ τούτους πρὸς ἐκεῖνο. Ἔχει θαυμασιωτάτην θεραπευτικὴν δύναμιν. Χωρὶς νὰ παραβιάζῃ παντάπασι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, προσαρμόζει αὐτὴν πρὸς τὸν βίον, συμβιβάζει αὐτὴν πρὸς πάντα τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀποδίδει νέαν ζωὴν πρὸς πάντας τοὺς ἐκ τῶν μόχθων καὶ τῶν κοπαθειῶν τοῦ κόσμου ἀπηυδηκότας. *Ἔχει ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἰδίαν δύναμιν εἰς τὸ νὰ ἐλαφρύνῃ τὰς μερίμνας τοῦ ἀνθρώπου, μεταβάλλουσα τὴν ἄποψιν τοῦ βίου* καὶ ἀλλάσσουσα τὰς σχέσεις τῶν πραγμάτων. Τὸ βάρος φορτίου τινὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἕλξεως τῆς γῆς. Ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ ἕλξις τῆς γῆς ἐξέλιπεν. Ὁ τόννος ἐν ἄλλῳ πλανήτῃ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἕλξις τῆς βαρύτητος εἶναι ὀλιγωτέρα ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, μᾶλις ἔχει βάρος ἡμίσεος τόννου. Ἡ χριστιανικὴ λοιπὸν θρησκεία, ἀφαιρεῖ τὴν ἕλξιν τῆς γῆς· καὶ διὰ τούτου πρὸς ἄλλοις τρόποις ἐλαφρύνει τὸ φορτίον τῶν ἀνθρώπων, καθιστῶσα αὐτοὺς πολίτας ἄλλου κόσμου. Ὅ,τι ἦτο χθὲς εἷς τόννος, σήμερον δὲν εἶναι οὐδ' ἥμισυ τοῦ τόννου. Οὕτω δέ, χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ τὰς κοινὰς συνθήκας, εὑρίσκουσα δὲ μόνον τὸν ὁρίζοντα καὶ παρέχουσα διάφορον πρότυπον βίου, ἀλλοιοῖ ὁλόκληρον τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου.

(ἕπεται τὸ τέλος).

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς κατ' ἀνακοπὴν δίκης μεταξὺ τῶν κληρονόμων Μ. Γ. καὶ Σ. καὶ Σ. Α.

ΤΟ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΕΔΡΕΥΟΝ
Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

συγκείμενον ἐκ τῶν παρόντων μελῶν αὐτοῦ, τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, προέδρου, Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθενίου καὶ Προικοννήσου κ. Νικοδήμου καὶ τῶν κκ. Δ. Γενιδουνιᾶ, Ν. Ψυχάρη, Γρ. Γαροφαλίδου καὶ Β. Σαφακιώτου, τὴν νόμιμον ἀποτελούντων ἀπαρτίαν,

Συνῆλθεν ἐν τακτικῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει τῆς 13 νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1891, ἡμέρᾳ τετάρτῃ ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ αἰθούσῃ αὐτοῦ, παρόντος καὶ τοῦ Α' γραμματέως αὐτοῦ Δ. Θ. Ξανθοπούλου, ὅπως δικάσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως:

Οἱ σύζυγοι Σ. Ν. Δ καὶ Σ. τὸ γένος Γ. ἀμφότεροι ὑπήκοοι ὀθωμανοί, διαμένοντες ἤδη προσωρινῶς ἐν Π. διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4958 καὶ ἡμερ. 4 δεκεμβρίου ἀγωγῆς αὐτῶν, παραπεμφθείσης ἁρμοδίως ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἐξέθηκαν ὅτι οἱ ἐναγόμενοι Μ. Α. Γ. καὶ Π. Μ. Ι. σύζυγος αὐτοῦ, ὑπήκοοι ὀθωμανοί, διαμένοντες ἐν Π. Κ. δυνάμει τακτικοῦ προικοσυμφώνου ὑπὸ ἡμερομ. 11 σεπτεμβρίου 1879, συνταχθέντος ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ τῶν Πατριαρχείων, ἐπροίκισαν τὴν ἐνάγουσαν θυγατέρα αὐτῶν Σ. λίρας χρυσᾶς ὀθωμ. ἑκατὸν πεντήκοντα εἰς διάφορα ὁμόλογα, οἰκιακὰ σκεύη καὶ ἐνδύματα ἀξίας Λιρ. ὀθωμ. εἴκοσιν, ἰδίᾳ δὲ ὁ ἐναγόμενος πατὴρ τὴν ἐν Π. ἰδιόκτητον αὐτοῦ οἰκίαν ὑποσχόμενος, ἵνα ἐγγράψῃ τοὺς τίτλους αὐτῆς ἐπὶ ὀνόματι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς τελέσεως τῶν γάμων, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἐκ τῶν ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὑποσχέσεων αὐτοῦ ἐξετέλεσε, καίτοι ἐννέα ἐτῶν ἔτοτε παρελθόντων, πλὴν τῆς πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐνάγοντος γαμβροῦ αὐτοῦ μεταβιβάσεως ἑνὸς ὁμολόγου ἐκ λιρῶν εἴκοσι καὶ ὀκτώ. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐζητήσαντο ὅπως κλητευθέντες οἱ ἐναγόμενοι ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὑποχρεωθῶσιν ἀμφότε-

ται μὲν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων λόγῳ προικὸς μετὰ τῶν τόκων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γάμων, ἰδίᾳ δὲ ὁ ἐναγόμενος Μ. Α. Γ. εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Σ. μεταβίβασιν τῶν τίτλων τῆς προικοδοτηθείσης οἰκίας σὺν τῇ πληρωμῇ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ἐνοικίων αὐτῆς, καταδικασθῶσι δὲ καὶ εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν.

Τῆς ἐν λόγῳ ἀγωγῆς παραπεμφθείσης ἁρμοδίως εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο, καὶ μετὰ τὴν νόμιμον προδικασίαν εἰσαχθείσης εἰς συζήτησιν ἐπὶ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18 Ἀπριλίου π. ἔ. παρέστη μόνον ὁ Σ. Α. δι' ἑαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιος τῆς συζύγου αὐτοῦ Σ. δυνάμει τῆς ἐν τῷ δικογραφικῷ φακέλλῳ κατατεθειμένης συμβολαιογραφικῆς πράξεως ὑπ' ἀριθμ. 14 καὶ ἡμερ. 13 μαρτίου ἐ. ἔ. καὶ ἐζητήσατο τὴν ἐρήμην τῶν ἀντιδίκων παρὸχὴν τῆς ἀγωγῆς μετὰ τῆς τροποποιήσεως, ἵνα, ἀντὶ τῆς μεταγραφῆς τοῦ κτήματος, πληρώσῃ ὁ ἐναγόμενος τὴν ἀξίαν αὐτοῦ Λίρας ὀθωμανικὰς 400 καὶ ἀπέναντι τῶν ἐνοικίων, τριάκοντα λίρας κατ' ἔτος. Τὸ δὲ Συμβούλιον μετὰ προηγουμένην ἐρήμην τῶν ἐναγομένων διαδικασίαν, ἐξέδοτο τὴν ὑπ' ἀριθμ. 146 καὶ ἡμερ. 18 ἀπριλίου 1890 ἀπόφασιν, ἐπιδικάζουσαν τοῖς ἐνάγουσι πάσας τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἡ Π. χήρα Μ. Α. Γ., ἀποδιώξαντος κατόπιν, δι' ἑαυτὴν καὶ ὡς ἐπίτροπος τῶν ἀνηλίκων αὐτῶν τέκνων Κ. καὶ Μ. καὶ ὁ ἐνῆλιξ υἱὸς αὐτῶν Β. ἀνέκοψαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 2711 καὶ ἡμερομ. 21 μαΐου ἐ. ἔ. ἀνακοπῆς αὐτῶν διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ μνημονευομένους λόγους καὶ ἐζητήσαντο, ὅπως γενομένης ταύτης δεκτῆς, ἐξαφανισθῇ καθ' ὁλοκληρίαν ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις, ἀπορριφθῇ ἡ ἀγωγὴ τῶν ἀντιδίκων καὶ καταδικασθῶσιν οὗτοι εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, τῆς δὲ ἀνακοπῆς αὐτῆς ἐπιψηφισθείσης θεόντως εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο καὶ μετὰ τὴν νόμιμον προδικασίαν εἰσαχθείσης εἰς συζήτησιν ἐπὶ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 15 μαΐου 1891 παρέστησαν, οἱ μὲν ἀνακόπτοντες διὰ τοῦ Μ. Κ. δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 135 καὶ ἡμερ. 23 μαΐου 1890 συμβολαιογραφικῆς πράξεως, συνταχθείσης ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ τῶν Πατριαρχείων, ὁ δὲ ἐκ τῶν ἀνακοπτομένων Σ. Α. αὐτοπροσώπως δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Σ. δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 14 καὶ ἡμερ. 13 μαρτίου 1890 συμβολαιογραφικῆς πράξεως, συνταχθείσης ὁμοίως ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ συμβολαιογραφείου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας διώρισε πληρεξούσιον τὸν Θ. Α. δικηγόρον, μετά τινα δὲ τυπικὴν ἔνστασιν τοῦ πρώτου, ἣν ἀντέκρουσεν ὁ δεύτερος, ἐπανελθόντων τῶν διαδίκων εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀνακοπῆς θέσιν, ὁ μὲν Θ. Α. ἀναπτύξας τὴν ἀρχικὴν ἀγωγήν, ἐζητήσατο ὅπως ὑπογρεωθῶσιν οἱ ἐναγόμενοι, ἀντὶ δὲ τοῦ πατρὸς τῆς ἐναγούσης Μ. Α. Γ., ἀποδιώξαντος ἐν τῷ μεταξὺ, τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ὅρων τοῦ προικοσυμφώνου ὅσοι μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετελέσθησαν, ὁ δὲ Μ. Κ. προβαλόμενος τὴν ἔνστασιν τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ Σ. Α. ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι, συνῳδὰ τῷ νόμῳ, Βασιλ. (29, Τ. 85) ἡ ἀγωγὴ ἁρμόζει εἰς μόνην τὴν σύζυγον αὐτοῦ Σ. διότι πρὸς αὐτὴν ἐγένετο ἡ ἐπερώτησις τῆς προικὸς, καὶ ζητήσας ἵνα τεθῇ οὗτος ἐκτὸς τῆς δίκης, εἰσελθὼν δὲ καὶ εἰς τὴν οὐσίαν ἰσχυρίσθη ὅτι τὸ προικοσύμφωνον ἐξετελέσθη καθ' ὁλοκληρίαν, καθόσον τὰ μὲν χρήματα ἐπληρώθησαν δυνάμει ἐξοφλητηρίων ἐγγράφων, ἅτινα δύναται ἵνα παρουσιάσῃ, πλὴν λιρῶν εἰκοσιτεσσάρων, ὧν τὴν ἀπόδοσιν ὡς καὶ τῶν σκευῶν καὶ ἐνδυμάτων προσφέρεται να ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι τόκους δὲν χρεωστοῦσιν, εἰ μὴ τὸ πολὺ τρία τοῖς ἑκατὸν, κατὰ τὴν σχετικὴν τοῦ Ἁρμενοπούλου διάταξιν, ὅτι μόνον ἡ ἡμίσεια οἰκία ἀνῆκεν εἰς τὸν ἀποδιώξαντα Μ. Γ., ἣν δὲν δύνανται οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἵνα μεταβιβάσωσι καὶ ἧς δικαιοῦται ἡ ἐνάγουσα ἵνα λάβῃ μόνον τὸ μερίδιον αὐτῆς κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, καὶ ἐζητήσατο τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν καταδίκην τῆς ἀντιδίκου εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη. Τοῦ Θ. Α. ἀποκρούσαντος τὴν προταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἔνστασιν τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ Σ. Α. ὡς στερουμένην νομικῆς σημασίας καὶ κατ' οὐσίαν ἀβάσιμον, διότι ὑπάρχει συνεναγουσα καὶ ἡ σύζυγος, εἰ καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν οἱονεὶ κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς, δικαιοῦται κατὰ τὸν νόμον ἵνα διεκδικήσῃ τὴν ἀπαίτησιν αὐτῆς, ὡς πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς τοῦ ἀντιδίκου ἰσχυρισμοὺς ἀντιτάξαντος ὅτι ὀφείλει οὗτος ἵνα ἀποδείξῃ δι' ἐγγράφων καὶ οὐχὶ διὰ μαρτύρων, ὅτι ἐξετελέσθη τὸ προικοσύμφωνον, ἐκτὸς τῶν ὅτα ὁμολογοῦσιν ὅτι ἔλαβον, ἤτοι λίρας εἴκοσιν ὀκτὼ καὶ τὰ ἐν Χ. κτήματα, ὅτι ὡς πρὸς τὸν τόκον ἰσχύουσιν αἱ μεταγενέστεραι διατάξεις καὶ ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ὀφείλουσιν ἵνα μεταβιβάσωσιν ἐπ' ὀνόματι τῆς Σ. Ι. Α. ὁλόκληρον τὴν δυνάμει συμβολαιογραφικῆς πράξεως προικοδοτηθεῖσαν οἰκίαν, ἢ πληρώσωσι τὴν ἀξίαν αὐτῆς, τοῦ δὲ Μ Κ. ἐπενεγκόντος ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις εἰς τὰς διαφορὰς μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων ἀλλὰ καὶ κατὰτὸν Βυζαντινὸν νόμον, ἀφοῦ καὶ ἀγράφως συνίσταται προῖξ, ἔπεται ὅτι δύνατται ἵνα ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς, ὅτι τὰ βακουφικὰ κτήματα ὑπάγονται εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους, μόνον δὲ ἡ ἡμίσεια οἰκία εἶναι ἐγγεγραμμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγομένων, διότι ἡ ἄλλη ἡμίσεια εἶναι ἐγγεγραμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ πατρὸς τοῦ ἀντιδίκου Σ. Α. καὶ ὅτι ἄλλως οἱ ἐναγόμενοι, ὡς μηδὲν κληρονομήσαντες, οὐδὲν ὀφείλουσιν ἵνα δώσωσιν· ἀντιτάξαντος δὲ τοῦ Θ. Α. ὅτι, ὅταν ἀγράφως συνίσταται ἡ προῖξ, ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, εἰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὑπάρχοντος ἐγγράφου δυνάμει τοῦ ὁποίου συνέστη ἡ προῖξ, ὀφείλουσιν οἱ ἀντίδικοι ἵνα ἀποδειξωσιν ἐγγράφως ὅτι ἐδόθη καὶ ὅτι οἱ ἐνάγοντες δὲν ζητοῦσι χρέος, ἀλλὰ προῖκα, τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ἰδίᾳ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἔνστασιν τῆς νομιμοποιήσεως, ἀπεφήνατο παμψηφεὶ τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἀνὴρ, ὡς κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς, ἐν πάσῃ περιστάσει δύναται νὰ ἐνασκῇ τὰς προικῴας ἀπαιτήσεις, συνῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τοῦ Ἁρμενοπούλου (Βιβλ. Δ΄ Τιτλ. Α. § 7), καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν οἰκίαν, ἐπειδὴ ὁ ἀποδιώξας πατὴρ τῶν ἐναγομένων ἀνέλαβε διὰ προικοσυμφώνου τὴν ὑποχρέωσιν ἵνα μεταβιβάσῃ λόγῳ προικὸς εἰς ὄνομα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Σ. τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἡ ὑποχρέωσις δὲ αὕτη μεταβαίνει τοῖς διαδόχοις καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, οἵτινες ὀφείλουσιν ἵνα ἐκτελέσωσι τὸ προικοσύμφωνον ὡς ἔγκυρον καὶ δώσωσι πρὸς τὴν ἐνάγουσαν τὴν οἰκίαν ἢ πληρώσωσι τὴν ἀξίαν αὐτῆς, ἀπεφήνατο κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν ὅπως καταδικασθῶσιν οὗτοι εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς οἰκίας, ἢ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας αὐτῆς κατόπιν ἀκριβοῦς διὰ πραγματογνωμόνων ἐκτιμήσεως, ἀπεφήνατο δὲ συγχρόνως παμψηφεὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς περὶ ἐνοικίων ἀπαιτήσεως τῶν ἐναγόντων, ἐκτὸς ἐὰν ἔδιδον αὐτὴν οἱ ἐναγόμενοι ὑπὲρ ἐνοικίων, καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἐναγομένων ὅτι ἐξετελέσθησαν οἱ λοιποὶ ὅροι τοῦ προικοσυμφώνου, ἀπεφήνατο προδικαστικῶς κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὅπως ἐπιτραπῇ ἵνα διὰ μαρτύρων ἀποδείξωσι τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰκοσιτεσσάρων λιρῶν καὶ τῶν σκευῶν καὶ ἐπίπλων, ἅτε δηλώσαντες ὅτι διὰ τὸ ἕτερον ποσὸν τῆς χρηματικῆς προικὸς ἔχουσιν ἐγγράφους ἀποδείξεις.

(ἕπεται συνέχεια)

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 50

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίσυ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς· Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ἀγάπη τοῦ οὐρανίου πατρός — Εἰρήνη ὑμῖν (συνέχεια καὶ τέλος) — Δικαστικά· Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον (Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς κατ' ἀνακοπὴν δίκης μεταξὺ τῶν κληρονόμων Μ. Γ. καὶ Σ. καὶ Σ. Δ., συνέχεια καὶ τέλος).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΜΕΤΑΛΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΑΣΗΜΟΥ ΙΜΤΙΑΖ ΤΗ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΙ

Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ λαοφίλητος καὶ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκησεν ἵνα καὶ νέον περιφανὲς τῆς ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐτοῦ εὐνοίας δεῖγμα παράσχῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ Νεοφύτῳ, ἀπονείμας αὐτῷ τὸ χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν μετάλλιον τοῦ ἀνωτάτου παρασήμου τοῦ Ἰμτιάζ.

Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ περὶ τὴν 10 ὥραν τουρκιστὶ ὁ ἐκ τῶν ὑπασπιστῶν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἐξοχώτατος Δζεμὰλ πασσᾶς ἐκόμισεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸ μνησθὲν μετάλλιον μετὰ τῶν σχετικῶν βερατίων. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' ὑπεδέξατο τὴν Α. Ἐξοχότητα ἐπισήμως ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Αὐτοῦ γραφείῳ φέρων ἐπανωκαλύμμαυχον, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἁγίου Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου, τῶν πανοσιολογιωτάτων, Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου καὶ κ. Κωνσταντίνου Ἀλεξανδρίδου, ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καὶ τῆς λοιπῆς ἀνωτέρας ὑπαλληλίας τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ Α. Ἐξοχότης, ἐγχειρίζουσα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὸ μετάλλιον, ἀπηύθυνε λίαν εὔγλωττον προσλαλιὰν τουρκιστὶ εἰς ἣν, διερμηνευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰωάννου Χλωροῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήντησε τὰ εἰκότα, εἰποῦσα ὅτι ἀπορεῖ λόγων πρὸς ἔκφρασιν τῆς θερμῆς εὐγνωμοσύνης Αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐξιδιασμένην ταύτην τιμὴν καὶ ὑψηλὴν Αὐτοκρατορικὴν εὐμένειαν ἐκ μέρους τοῦ τρισεβάστου Ἄνακτος ἡμῶν καὶ ὅτι ἐπομένως οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται Αὐτῷ, ἢ νὰ ἄρῃ χεῖρας ἱκετίδας πρὸς τὸν Ὕψιστον, δεόμενος ὑπὲρ τῶν πολυτίμων ἡμερῶν τοῦ λαοφιλοῦς Ἄνακτος, ὑπὸ τὴν αἰγῖδα τοῦ ὁποίου τό τε Ρωμαϊκὸν ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀπολαύουσι τοιούτων περιφανῶν ἐνδείξεων τιμῆς καὶ εὐμενείας. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης φέρουσα ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ παράσημον τοῦ μεδζηδιὲ, ἀνήρτησε καὶ τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ παρασήμου τοῦ Ἰμτιάζ.

Διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ περιφανοῦς τούτου μεταλλίου τοῦ παρασήμου τοῦ Ἰμτιάζ, ὅπερ πρό τινων μόλις ἐτῶν συνέστη ὑπὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν καὶ ὅπερ τὸ πρῶτον νῦν ἀπονέμεται εἰς θρησκευτικὸν ἀρχηγόν, ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ κραταιότατος καὶ γαληνότατος ἡμῶν Ἄναξ νέαν πρὸς πολλαῖς ἄλλαις παρέχει ἀφορμὴν εἰς τὸ πιστὸν καὶ

ἀφωσιωμένον εἰς τὸν Θρόνον Αὐτοῦ Ρωμαϊκὸν Ἔθνος, ὅπως ἀΐδιον διατρέφῃ πρὸς τὸν σεπτὸν Αὐτοῦ Ἄνακτα εὐγνωμοσύνην, δέηται δὲ τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ ὑγείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

Τῇ ἐπαύριον τρίτῃ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταβὰς εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὑπέβαλε διὰ τοῦ δευτέρου θαλαμηπόλου ἐξοχωτάτου Νουρῆ βέη τὴν ἀΐδιον αὐτοῦ τε καὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐγνωμοσύνην καὶ τὰ βαθύτατα σέβη ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ ὑψίστης αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας καὶ εὐμενείας ἐνδείξει τοῦ κραταιοτάτου τῆς χώρας ἄρχοντος καὶ λαοφιλεστάτου Ἄνακτος ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν τοῦ Β'.

Ἐργασίαι Ἱερᾶς Συνόδου. — Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ παρελθόντος Σαββάτου προταθέντων τριῶν ὑποψηφίων πρὸς διορισμὸν καὶ ἀποκατάστασιν Ἀρχιερέως ἐν τῇ χηρευούσῃ ἀπὸ πολλοῦ Μητροπόλει Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἤτοι τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Σερρῶν Κωνσταντίνου, Αἴνου Λουκᾶ καὶ Στρωμνίτζης Καλλινίκου, κατῆλθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ· μετὰ δὲ τὴν συνήθη ἱερὰν τῶν ψήφων τελετὴν ἐξελέγη Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ὁ τέως Μητροπολίτης Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνος.

Τοιουτοτρόπως κενωθείσης τῆς Μητροπόλεως Σερρῶν, ἐν μὲν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ προυτάθησαν ὑποψήφιοι οἱ πανιερ. Μητροπολῖται Βιζύης Ἱερόθεος καὶ Δισκάτης Ἰωαννίκιος καὶ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Μυρέων Γρηγόριος, ἐν δὲ τῇ γενομένῃ τῶν ψήφων ἱερᾷ τελετῇ Μητροπολίτης Σερρῶν ἐξελέγη ὁ τέως ἐπίσκοπος Μυρέων κύριος Γρηγόριος.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀμασείας κ. Ἀνθίμου αἰτησαμένου ἵνα, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεως τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας ταύτης, διορισθῇ παρ' αὐτῷ ἐπίσκοπος βοηθός, καὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἀποδεκτῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐπισκόπου ἐπ' ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Ἀμισοῦ· προταθέντων δὲ τριῶν ὑποψηφίων, ἤτοι τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀμασείας Νικολάου καὶ τῶν ἀρχιμανδριτῶν Γερμανοῦ Θεοτοκᾶ καὶ Μελετίου Γεωργιάδου, ἐξελέγη ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Ἀμασείας κ. Νικόλαος.

—*Νέοι Συνοδικοί.*— Αἱ πρὸς τοὺς νεωστὶ διορισθέντας ἁγίους συνοδικοὺς πατριαρχικαὶ ἐπιστολαί, αἱ γνωστοποιοῦσαι αὐτοῖς τὸν διορισμὸν αὐτῶν ὡς μελῶν τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν μέλλουσαν συνοδικὴν περίοδον, ἀπεστάλησαν ὁμοιόμορροι πρὸς πάντας, ἀγγέλλουσαι τὸν διορισμὸν αὐτῶν καὶ ἐντελλόμεναι ἵνα, ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Μαρτίου, ἀφίκωνται εἰς Βασιλεύουσαν καὶ ἀναλάβωσι τὰ συνοδικὰ αὐτῶν καθήκοντα. Ἐκ τῶν νεωστὶ διορισθέντων συνοδικῶν, ὁ μὲν Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ ἀπὸ τῆς τρίτης ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ, ὁ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου κύριος Μεθόδιος, ἀπαντῶν εἰς τὴν προσκαλοῦσαν αὐτὸν πατριαρχικὴν ἐπιστολήν, ἐδήλωσεν ὅτι κατὰ τὴν ὁριζομένην ἐν αὐτῇ ἐποχὴν ἀφιχθήσεται εἰς βασιλεύουσαν.

—*Ἐπίσκεψις.*— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Καπουκεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου Οἰκιάδου ἐρέν-δη, ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν Μέγαν Βεζύρην Δζεβὰτ πασᾶν.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προήδρευσε τῆς συνεδριάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ πρῶτος τῇ τάξει σεβασμιώτατος Γέρων ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανός.

— *Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν Βουλγαρίᾳ.* — Ἀσμένως ἀγγέλλομεν ὅτι ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ μέγας Βεζύρης καὶ ἐπίτιμος ὑπασπιστὴς τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου Δζεβὰτ πασᾶς ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεντεύξει, ἣν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔσχε μετ' αὐτοῦ, εὐηρεστήθη ἵνα ἐπισήμως δηλώσῃ αὐτῷ ὅτι ἡ βουλγαρικὴ κυβέρνησις διαβεβαιώσατο διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου αὐτῆς ἐξοχωτάτου κ. Βούλκοβιτς, ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς Σοβράνιε ψηφισθεὶς νόμος, ὁ ἀφορῶν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν Βουλγαρίᾳ, δὲν θέλει τεθῆ εἰς ἐνέργειαν καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη δήλωσις ἐγένετο καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν μεγάλων δυνάμεων.

—*Μητροπολίτης Μαρωνείας.* — Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 28ης παρελθόντος μηνός, ἀναγνωσθείσης αἰτήσεως τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Χρυσάνθου, δι' ἧς ἐξαιτούμενος συγγνώμην παρὰ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ πᾶσαν τυχὸν ἔλλειψιν αὐτοῦ καὶ διαβεβαιούμενος ὅτι οὐδὲ κατὰ φαντασίαν κἂν διενοήθη νὰ ἀπειθήσῃ αὐτῇ, ἐξαιτεῖται ἵνα δοθῇ πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ, ἐνεκρίθη ἵνα ὁ Μητροπολίτης Μαρωνείας, ὡς μεταμελούμενος καὶ ζητῶν συγγνώμην, ἐφ' οἷς ἥμαρτε, συγχωρηθῇ καὶ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ὅπως ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν ὅρον, ἵνα ῥητῶς διαβεβαιώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι συμμορφούμενος πρὸς τὰς προγενεστέρας ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναγνώσει τὸ ἐκδοθὲν συγχωρητικὸν ὑπὲρ τοῦ Χατζῆ Ζωΐδου καὶ Γ. Σίτη, συγχωρήσει τὸν Δ. Λάλαν καὶ διευθετήσει τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἱερέως Χριστοδούλου καὶ ὅτι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ Ἐκκλησία θέλει λάβει τὰ προσήκοντα μέτρα. Τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος ἀποδεξαμένης τὴν ἀνωτέρω συνοδικὴν ἀπόφασιν καὶ ὑποσχομένης ὅτι ἀκριβῶς συμμορφωθήσεται ταύτῃ, ἔλαβε πέρας τὸ ἀφορῶν εἰς αὐτὴν ζήτημα, οὕτω δὲ ὁ Μητροπολίτης Μαρωνείας ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν μετὰ τῶν λοιπῶν Σεβασμ. ἀρχιερέων.

— *Ζήτημα Σερρῶν.*— Τὴν δευτέραν ἡ ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος συνῆλθεν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην ἀνεγνώσθησαν ἐκθέσεις τῶν ἐν Σέρραις πατριαρχικῶν ἐξάρχων, δι' ὧν μετὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν μέχρι τοῦδε ληφθέντων μέτρων πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος, συνιστᾶται αἴτησις τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν Σερραίων, παριστώσης τὴν ἀνάγκην ἀμέσου ἐκλογῆς τῶν τῆς κοινότητος σωματείων, ἤτοι Ἐφορείας τῶν Σχολῶν, Ἐφορείας τοῦ Νοσοκομείου, Δημογεροντίας κτλ., καθόσον ἄλλα μὲν τῶν σωματείων τούτων διελύθησαν ἤδη, ἄλλα δὲ διατελοῦσιν ἐν καταστάσει διαλύσεως καὶ οὕτως οὐδεμία γίνεται ὑπ' αὐτῶν ἐνέργεια ἐπὶ σπουδαίᾳ βλάβῃ τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐκτιμήσασα τοὺς ἐκτιθεμένους λόγους, ἀπεδέξατο τὴν ὑποβαλλομένην αἴτησιν, ὁρίσασα ἵνα γένωνται αἱ ὑποδεικνυόμεναι ἐκλογαὶ τῶν διαληφθέντων σωματείων, ἄτινα δέον νὰ ἐργασθῶσι προσωρινῶς μέχρι τῆς συντάξεως καὶ ἐπικυρώσεως τοῦ νέου κοινοτικοῦ Κανονισμοῦ, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὁποίου γενήσονται νέαι ἐκλογαὶ πασῶν τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν.

—*Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία.*— Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ τελεῖται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου μεγάλου τοῦ Γένους εὐεργέτου Κωνσταντίνου Ζάππα. Κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην τελετὴν παραστήσονται τό τε Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ζαππείου ὡς καὶ ὁ καθηγητικὸς σύλλογος μετὰ τῶν ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τούτῳ διδασκομένων.

—*Μεγάλη τοῦ Γ. Σχολή.*— Τοῦ ἐκ τῶν ἐφόρων τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Β. Ἐλευθεριάδου, μέλους τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς ἐφόρου καὶ ταμίου τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ ἀποδεκτῆς ταύτης γενομένης, ἐξελέγη παμψηφεὶ εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὁ ἀξιότιμος κ. Κ. Σισμάνογλους, τραπεζίτης.

—*Ἐκκλησιαστικὴ ἀποστολή.* — Ἀπορᾴσει τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου μεταβήσεται εἰς Μόσχαν μετ' ἰδιαιτέρας ἐκκλησιαστικῆς ἐντολῆς, ἀφορώσης εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ αὐτόθι πατριαρχικοῦ μετοχίου τοῦ ἁγίου Σεργίου, ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης.

— *Ζήτημα τῆς Μονῆς ἁγίου Παύλου.*—Τοῦ ζητήματος τούτου ἀπὸ πολλοῦ, ὡς γνωστόν, ἐκκρεμοῦς διατελοῦντος, ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιλαβομένη κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς χθὲς πέμπτης καὶ αὖθις τούτου ἔλυσεν αὐτὸ ὁριστικῶς, ἐπικυρώσασα τὴν πρωτόδικον περὶ τούτου ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ τὴν ἐφαρμογὴν διοικητικῶν τινῶν μέτρων πρὸς κατεύνασιν τῆς ἔριδος ἐγκρίνασα.

— *Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας.*— Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδων ἀνήγγειλε τηλεγραφικῶς εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὴν αἰσίαν αὐτοῦ εἰς Δαμασκὸν ἄφιξιν. Ἡ γενομένη ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τῇ Α. Μακαριότητι ὑποδοχὴ ἦν λίαν ἐγκάρδιος καὶ μεγαλοπρεπής, τῆς ἐπιτοπίου διοικήσεως καὶ τῶν χριστιανῶν Δαμασκοῦ προθυμηθέντων ἵνα διὰ πάντων τῶν μέσων τεκμηριώσωσι τὴν πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τιμὴν, ἀγάπην καὶ υἱϊκὴν εὐλάβειαν αὐτῶν.

—*Ἀντιπροσωπεία Σερρῶν.* – Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῆς πόλεως Σερρῶν τηλεγραφικῶς ἐδήλωσαν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῆς Κοινότητος καὶ τὴν κατελαβοῦσαν πᾶσαν τὴν πόλιν ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῷ διορισμῷ τοῦ νέου Μητροπολίτου Σερρῶν κ. Γρηγορίου.

—*Πανιερώτ. Μητροπολῖται Νικοπόλεως—Πρεβέζης καὶ Σερρῶν.* — Οἱ νεωστὶ διορισθέντες πανιερώτατοι Μητροπολῖται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κύριος Κωνσταντῖνος καὶ Σερρῶν κύριος Γρηγόριος ὑπέβαλον τηλεγραφικῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ θερμὰ αὐτῶν εὐχαριστήρια ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει αὐτῶν εἰς τὰς μνησθείσας ἐπαρχίας.

—*Ἀπορομὴ παρασήμου.*— Ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τὸ παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Σωτῆρος τῷ θεοφιλ. ἁγίῳ Σταυρουπόλεως κ. Γενναδίῳ, ἀρχιερατικῶς προϊσταμένῳ τῶν Ἐκκλησιῶν Πέραν, ὁ δὲ χρυσοῦς Σταυρὸς τῶν ἱπποτῶν τῷ ἐνδοξ. Δ. Πασπαλλῇ ἐφένδη, ἄλλοτε μέλει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Θάνατος ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως.— Ἡ Δημογεροντία Καλλιουπόλεως ἀνήγγειλεν εἴς τε τὸν Σεβασμ. Γέροντα ἅγιον Ἡρακλείας καὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως Φωτίου, ἐπισυμβάντα μετὰ ὀξεῖαν νόσον ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος. Ὁ ἀποβιώσας ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως Φώτιος Βουγιούκας ἐκ Δαρδανελλίων, ἀπόφοιτος τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκ τῶν ἀρίστων, ἱεροκῆρυξ δόκιμος καὶ Καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων, εἶχε διορισθῇ πρὸ ἑνὸς σχεδὸν ἔτους ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως, ἔνθα ἀπήλαυεν ἀμερίστου ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ, ἐκτιμῶντι τὴν παιδείαν καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ πολυσεβάστου ἀρχιερέως αὐτοῦ, ὅτε ὁ θάνατος, αἴφνης ἐπελθών, ἀνέκοψε τὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ ἀγαθὴν δρᾶσιν τοῦ πολυκλαύστου ἀρχιερέως.

Ἰωάννης Παγούνης.—Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἀπέθανεν ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν μὲν καὶ ἐπέκεινα εὐδοκίμως τὸ αὐτόθι σχολαρχεῖον διευθύνας καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ἐκπαιδευτηρίοις ἐπὶ πολλὰ ἔτη λίαν καρποφόρως διδάξας **Ἰωάννης Παγούνης.** Ὁ ἀοίδιμος διδάσκαλος ἦν εἷς τῶν μᾶλλον καρποφόρως καὶ λυσιτελῶς ἐργασαμένων ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ χριστιανικῆς διαπλάσεως τῆς νεολαίας τοῦ γένους.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

„ Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν ". ΛΟΥΚ. 15,20.

Πεῖνα καὶ δυστυχία ἦν, οὐχὶ δὲ ἀγάπη καὶ φιλοστοργία τὸ ὠθῆσαν τὸν ἄσωτον υἱόν, ἵνα ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ἡ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς ἐπάνοδος τοῦ ἀσώτου υἱοῦ οὐδὲν εἶχεν ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον ἐλατήριον, οὐδεμίαν ἐσωτερικὴν τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ τῆς συνειδήσεως ὥθησιν.

Ὁ ἄσωτος υἱὸς διετέλεσεν ἐρ' ὅσον ἠδύνατο μακρὰν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐπανέκαμψε δὲ πρὸς αὐτὸν τότε μόνον, ὅτε ἐπείσθη ὅτι ὑπάρχει ἐστερημένος πάσης ἀντιλήψεως, πάσης ἀλλαχόθεν βοηθείας. Ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐχὶ ἐνθυμούμενος τὸν φιλόστοργον αὐτοῦ πατέρα, οὐδὲ ἀναλογιζόμενος τὰ ἀληθῆ θέλγητρα τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον λαβὼν ὑπ' ὄψει τὴν θλιβερὰν καὶ ἐλεεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Αὐτὴ καὶ μόνη ἡ ἀξιοθρήνητος αὐτοῦ κατάστασις παρεκίνησε τὸν ἄσωτον υἱόν, ἵνα ἐπανέλθῃ καὶ ἐπανίδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τὸ αὐτὸ δυστυχῶς συμβαίνει καὶ σήμερον εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, μᾶλλον δηλαδὴ ἡ ἔνδεια, αἱ στερήσεις, οἱ κίνδυνοι καὶ τὰ ἄλλα ἀντίξοα περιστατικὰ τοῦ βίου εἰσὶ τὰ ὠθοῦντα συνήθως τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον ἵνα ἐπιστρέψῃ καὶ ζητήσῃ νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, χωρὶς ἡ πρὸς αὐτὸν πίστις καὶ εἰλικρινὴς ἀγάπη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑψηλότερον ἐλατήριον, ὡς εὐγενεστέρα ἀφορμή.

Ἀλλὰ πόσον ματαία καὶ ἄρρων εἶναι ἡ περὶ τῶν κοσμικῶν τούτων πραγμάτων διηνεκὴς καὶ ἀποκλειστικὴ ἡμῶν μέριμνα, ἡ διηνεκῶς ἀπομακρύνουσα ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κωλύουσα ἀπαύστως ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νὰ προσέλθωμεν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατέρα ἡμῶν ἐξ οἰκείας ἡμῶν προαιρέσεως, ἐξ αὐθορμήτου ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ πίστεως, ὅτε καὶ πράγματι ἡ προσέλευσις ἡμῶν κέκτηται ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν ἀξίαν!

Ἐξετάσωμεν ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν μελέτῃ ὅ,τι ἐν τῇ ἐπανόδῳ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ ἀναφέρεται ἰδίως ἐν τῇ παραβολῇ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, θεωροῦντες τὰ περὶ τούτου εὐαγγελικὰ ῥήματα ὑπὸ τὰς ἀκολούθους ἐποψεις· α΄] ὁ πατὴρ ἀναμένει μετὰ πόθου τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀπολωλότος υἱοῦ αὐτοῦ καὶ μετὰ προορατικοῦ ὄμματος προβλέπει ταύτην. β΄] ὁ πατὴρ σπεύδει εἰς συνάντησιν τοῦ ἐπανερχομένου ἀσώτου υἱοῦ αὐτοῦ, γ΄] ὁ πατὴρ εὐσπλαγχνίζεται τὸν ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἐπαντιόντα υἱὸν αὐτοῦ, δ΄] ὁ πατὴρ ὑποδέχεται αὐτὸν μετὰ θαυμασίας φιλοστοργίας καὶ τρυφερότητος καὶ ε΄] ὁ πατὴρ ἀφίησιν αὐτῷ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ.

Α΄] Ὁ πατὴρ εἶδε τὸν υἱὸν μακρόθεν ἔτι ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. Ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀνέμενε μετὰ θερμοῦ τοῦ πόθου τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀπολωλότος υἱοῦ αὐτοῦ. Ὁ πατὴρ οὗτος, ἐὰν ἡ παραβολὴ ἐκληρθῇ κατὰ γράμμα, ἠδύνατο νὰ ᾖ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός, ἐν τούτοις θέλει, ἐπιθυμεῖ, ποθεῖ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀσώτου υἱοῦ αὐτοῦ, διακρίνει δὲ αὐτὸν μακρόθεν ἔτι ἐρχόμενον. Ποῖον ἆρά γε διορατικὸν ὄμμα τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δὲν παρακολουθεῖ τὴν ἐλαχίστην ἡμῶν κίνησιν πρὸς αὐτὸν καὶ ποία φιλόστοργος μέριμνα δὲν συνοδεύει πᾶν ἡμέτερον πρὸς τοιαύτην ἐπάνοδον διάβημα!

Βεβαίως ἡ μορφὴ ἐκείνη, ἥτις πόρρωθεν ἐρχομένη προσήγγιζε πρὸς τὸν πατρικὸν οἶκον, εἶχεν ὁμοιότητά τινα πρὸς τὴν τοῦ ἀπολωλότος υἱοῦ. Ἀλλ' ὁ προσερχόμενος ἄνθρωπος ἔφερε ῥάκη, τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦν ἀτημέλητον, ἡ κατάστασις αὐτοῦ ἀθλία. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ πατὴρ ἀναγνωρίζει καὶ πάλιν αὐτόν. Ἔρχεται, λέγει, ὁ υἱός μου ὁ ἀπολωλώς. Ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ἁμαρτωλοί, κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, οἵτινες ἐπὶ πολὺν χρόνον περιεπλανήθητε μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ ἠθικῇ πείνῃ καὶ κακουχίᾳ, ἠσθάνθητέ ποτε πόσον ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Θεοῦ παρακολουθεῖ τὰ διαβήματα ὑμῶν καὶ ἐπιβλέπει πᾶσαν ὑμῶν ἐνέργειαν; Καίπερ ἁμαρτωλοὺς ὄντας, ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν οὐδέποτε λησμονεῖ ἡμᾶς, ἐπιβλέπει τὰς πράξεις ἡμῶν, εὐμενέστατα προσδέχεται καὶ τὴν ἐλαχίστην ἡμῶν ὥθησιν πρὸς ἐπάνοδον εἰς αὐτόν, ἀλλ' ὅμως δὲν θέλει ἵνα καταστρέψῃ καὶ τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν καὶ διὰ τῆς βίας ἐπαναγάγῃ ἡμᾶς πρὸς ἑαυτόν, ὡς ὁ ποιμὴν ἐπανάγει πολλάκις διὰ τῆς βίας τὰ πρόβατα εἰς τὴν ποίμνην. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ἐπιθυμεῖ νὰ κερδήσῃ τὴν καρδίαν ἡμῶν, τοῦτο δὲ δὲν κατορθοῦται, ἢ διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλευθέρας πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφῆς. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ἔχει πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ὅσον καὶ ἂν ἀπομακρυνθῶμεν αὐτοῦ.

Β΄] Ὁ πατὴρ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ ἔδραμε πρὸς αὐτόν. Ὁ υἱὸς ἐπανήρχετο πρὸς τὸν πατέρα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἀνέμενε τὴν προσέγγισιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔδραμε πρὸς αὐτόν, χωρὶς νὰ περιμείνῃ παρὰ τοῦ υἱοῦ λόγους μετανοίας καὶ λύπης. Ὁ πατὴρ λησμονεῖ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ καὶ τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ ἐπιφυλακτικότητα, ἀλλὰ τρέχει εἰς προϋπάντησιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ μετὰ σπουδῆς, ὡσεὶ ἑκάστη στιγμὴ ἀναβολῆς, ἕκαστον βῆμα, ἀποχωρίζον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τέκνου αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ ἀνυπολόγιστον ζημίαν καὶ βλάβην. Ἐκ τούτου ἐξάγομεν ὅτι τοιαύτη τις σπουδὴ ἐνυπάρχει ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν πάσῃ ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφῇ. Χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται ἐνδοιασμὸς εἰς τὸν ἁμαρτωλόν, μή-

πως δὲν εὕρῃ ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ ἐλέους, μήπως ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ τυγχάνει τοιαύτη, ὥστε ἡ ἐπιστροφὴ πρὸς τὸν πατέρα νὰ μὴ ᾖ τοσοῦτον εὐμενῶς ἀποδεκτή, μήπως ὁ ἄσωτος υἱὸς λίαν ἐπιπολαίως ἀνεμέτρησε τὸν παρελθόντα βίον αὐτοῦ, μήπως λίαν τολμηρῶς ἐσκέφθη περὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὐχί, ἀρκεῖ νὰ ἄρξηται ἡ ἐπιστροφὴ ἡμῶν, ὁ δὲ οὐράνιος ἡμῶν πατὴρ τρέχει πρὸς τὰ ἐπανερχόμενα εἰς αὐτὸν ἀπολωλότα τέκνα αὐτοῦ. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς δὲν ἀπαξιοῖ νὰ σπεύδῃ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς οὐδαμῶς πρέπει νὰ ἀναβάλλωμεν τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπάνοδον.

Γ'] Ὁ πατὴρ εὐσπλαγνίσθη τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Ὅσῳ μᾶλλον προσήγγιζεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν ὁ ῥάκη περιβεβλημένος καὶ ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει διατελῶν υἱός, τοσοῦτο μᾶλλον ζωηρὸν καθίστατο ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πατρὸς τὸ αἴσθημα τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας. Ἡ θέα τοῦ ἐλεεινοῦ καὶ τετραχηλισμένου υἱοῦ εἵλκυσεν ἔτι μᾶλλον τὸν πατέρα. Ἀντὶ νὰ ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ καὶ ἐκδιώξῃ αὐτόν, ἔσπευσεν ὁ πατὴρ ἵνα ἀνοίξῃ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ ἀγκάλην καὶ περιπτυχθῇ αὐτὸν μετὰ τρυφερωτάτης συγκινήσεως. Τοιαύτην συγκίνησιν ᾐσθάνθη ποτὲ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἰδὼν τοὺς ὄχλους ὡς πρόβατα, μὴ ἔχοντα ποιμένα. Ταλαίπωροι καὶ βεβαρημένοι ἁμαρτωλοί, οὐδεμίαν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἀποκρύπτωμεν τὰ ῥάκη τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐδεμίαν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ φαινώμεθα ἄλλοι παρ' ὅ,τι πραγματικῶς ἐσμέν, ὅπως τοιουτοτρόπως κινήσωμεν τὸν ἔλεον τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, διότι ἀκριβῶς ἡ κατάστασις, ἐν ᾗ κυλινδούμεθα, προκαλεῖ τὸν ἔλεον καὶ τὸν οἶκτον αὐτοῦ. Μὴ ἀπελπίζωμεν. Ἡ παροῦσα κατάστασις ἡμῶν, τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἡ λήθη τοῦ προορισμοῦ καὶ τῶν καθηκόντων ἡμῶν δὲν τιθεῖσιν ὁριστικὸν φραγμὸν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ μετάνοια ἡμῶν καὶ ἡ ἄπειρος αὐτοῦ εὐσπλαγχνία δύνανται εὐχερῶς νὰ ἄρωσι τὸν φραγμὸν τοῦτον. Διὰ τοῦτο πορευώμεθα πρὸς αὐτὸν ἐν εἰλικρινεῖ μετανοίᾳ καὶ ἐν βεβαίᾳ ἐλπίδι. Τὰ δάκρυα, ἅτινα ὁ Ἰησοῦς ἔχυσεν ὑπὲρ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀποτελοῦσι τὴν θυμασίαν κολυμβήθραν, ἐν ᾗ δύναται νὰ ἀποπλυνθῇ καὶ ὁ χείριστος ἡμῶν ῥῦπος, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐκ μέρους ἡμῶν εἰλικρινὴς μετάνοια.

Δ'] Ὁ πατὴρ δέχεται τὸν ἀπολωλότα υἱὸν αὐτοῦ υἱὸν τρυφερῶς καὶ φιλοστόργως. Ὁ πατὴρ ἐπέπεισεν ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ ἐπανερχομένου υἱοῦ αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ἡ σκηνὴ αὕτη ὁμοιάζει πρὸς τὰς ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ μεταξὺ Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ, μεταξὺ τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τοῦ Βενιαμίν. Ἐὰν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν ἐκφράζηται διὰ λόγων, ζωηροτάτη ὅμως ἐκφαίνεται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, μετὰ ἀνεκλαλήτου χαρᾶς πίπτοντος εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀπολωλότος τέκνου αὐτοῦ καὶ μετὰ πατρικῆς τρυφερότητος καὶ στοργῆς καταφιλοῦντος αὐτό. Τοιαύτη ἐστὶ καὶ ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. Πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ἀγάπης, πάντα τὰ σημεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου αἰσθήματος εἶσι λίαν πτωχὰ καὶ ἀνεπαρκῆ, ὅπως παραστήσωσι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς εἰλικρινῶς μετανοοῦντας.

Ε'.] Ὁ πατὴρ ἀφίησι τὰ ἁμαρτήματα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Διὰ τοῦ ἀσπασμοῦ, ὃν ὁ πατὴρ ἔδωκεν εἰς τὸν ἄσωτον αὐτοῦ υἱόν, ἡ καρδία αὐτοῦ ἠνοίχθη καὶ συνεχώρησε πάντα τὰ ἁμαρτήματα τοῦ ἀπολωλότος τέκνου αὐτοῦ. Ὁ ἐναγκαλισμὸς οὗτος ὁμοιάζει πρὸς τὸν τοῦ Ἰακὼβ, εὐλογοῦντος τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰωσὴφ, πρὸς τὸν τῶν χριστιανῶν, κλαιόντων καὶ περιπτυσσομένων τὸν Παῦλον, πρὸς τὴν ἁγίαν ἐκείνην ἀγάπην, ἥτις ἐξεδηλώθη ἐν τῷ Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ, ὅτε οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ μετὰ πολυχρόνιον ἀποχωρισμὸν συνηντήθησαν αὖθις καὶ ἐν εὐθύτητι καὶ ἀδελφικῇ εἰρήνῃ ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλους. Τοιαύτη περίπτυξις σημαίνει χαράν, εἰρήνην, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἔλεον, νέαν ζωήν. Μετὰ τοσαύτης στοργῆς ἀπαντᾷ ὁ Θεὸς τὸν ἁμαρτωλὸν ἐπιστρέφοντα πρὸς αὐτόν! Ἀρκεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς εἰλικρινῶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτὸν καὶ εὐθέως ἡ στοργὴ αὕτη ζωηρατάτη ἐκδηλοῦται ἐκ μέρους τοῦ πανοικτίρμονος πατρὸς ἡμῶν. Τὸ δὲ φίλημα αὐτοῦ τυγχάνει ἡ σφραγὶς τῆς ἐκ νέου ἀποδοχῆς τοῦ ἀπολωλότος τέκνου, τῆς τελείας ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ παραπικράναντος ἀσώτου υἱοῦ αὐτοῦ.

Τοιαύτη ἐστὶ καὶ τοιουτοτρόπως ἐκδηλοῦται ἡ ἀγάπη τοῦ οὐρανίου ἡμῶν πατρὸς πρὸς τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας εἰλικρινῶς ἐπιστρέφοντα πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπον. Ἡ καρδία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἑτοίμη εἰς συγχώρησιν, οἱ θησαυροὶ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας εἰσὶν ἕτοιμοι, ἀλλ' ἡ κλεὶς ἡ ἀνοίγουσα τούτους εἶναι ἡ μετάνοια.

"ΕΙΡΗΝΗ ΥΜΙΝ"

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ὡς ὁ Ἰησοῦς ἐδίδαξεν αὐτήν, εἶναι ἡ ἀληθεστάτη περὶ τοῦ βίου φιλοσοφία. Ἀλλὰ προσέχωμεν· λέγοντες χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐννοοῦμεν τὴν θρησκείαν, ὡς ἐδίδαξεν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς. Ἄλλαι ἀντιλήψεις εἶναι γελοιογραφίαι, ἢ ὑπερβολαί, ἢ παρανοήσεις, ἢ μυωπικαὶ καὶ ἐπιπόλαιοι ἀντιλήψεις, ὧν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλεεινὰ καὶ ἄθλια. Ἀλλὰ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀγνῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος, οἱαδήποτε παθών, δύναται νὰ εὕρῃ νέαν ζωήν, ἐὰν ἀκολουθήσῃ τῇ ὑποθειχθείσῃ ὁδῷ.

Πῶς αὐξάνονται οἱ καρποί.

Ἐὰν τὸ θέμα μου ἦτο περὶ Ἀναπαύσεως, ὑπάρχουσι πολλὰ ἄλλα πράγματα τὰ ὁποῖα ἐπεθύμουν

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 389—391 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου καὶ τέλος.

νὰ εἴπω περὶ αὐτῆς, ὡς καὶ ἄλλα εἴδη ἀναπαύσεως, περὶ ὧν ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ θέμα μου. Τὸ θέμα μου εἶναι ὅτι τὰ χριστιανικὰ ἀγαθὰ δὲν εἶναι ἔργον μαγείας, ἀλλ' ὑπάγονται εἰς τὸν νόμον τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Ἐξέλεξα δὲ τὴν ἀνάπαυσιν μόνον, ὅπως σαφηνίσω τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀρχῆς ταύτης. Ἐὰν εἶχον καιρόν, θὰ ἐξήταζον κατὰ σειρὰν πάντα τὰ χριστιανικὰ ἀγαθά, διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ὁ μέγας οὗτος νόμος ἐφαρμόζεται εἰς πάντα. Ἀλλὰ νομίζω καλλίτερον καὶ ὠφελιμώτερον νὰ ἀφήσω τὴν περαιτέρω ταύτην ἐργασίαν εἰς ὑμᾶς. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ μελέτη καρποφορωτέρα καὶ ἱκανωτέρα νὰ γνωρίσῃ ὑμῖν τὰς ὁδοὺς τοῦ **Θεοῦ**, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν βίον τοῦ χριστιανοῦ βίον ἀσφαλέστερον καὶ εὐδαιμονέστερον. Ἀλλὰ πρὶν καταστρέψω τὸν λόγον, θὰ προσθέσω ἓν ἔτι παράδειγμα πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἰδέας μου.

Πόθεν ἔρχεται ἡ χαρά; Ἐγνώρισα μικρὸν μαθητὴν φοιτῶντα εἰς τὸ κυριακὸν σχολεῖον, ὅστις ἐσχημάτισε τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ χαρὰ εἶναί τι ἀποτελούμενον ἐκ βώλων φυλαττομένων ἐν τῷ Οὐρανῷ, καὶ ὅτι ὁσάκις οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσιν αὐτὴν διὰ προσευχῆς, ῥίπτονται διά τινος τρόπου τεμάχια αὐτῆς καὶ προσαρμόζονται εἰς τὰς ψυχάς των. Παρόμοιαι ὑλιστικαὶ καὶ σκαιαὶ ἰδέαι ὑπάρχουσι, νομίζω, πολλάκις καὶ παρ' ἀνθρώποις, οἵτινες διὰ τὴν ἡλικίαν των ὤφειλον νὰ εἶναι σοφώτεροι. Διότι ἡ χαρὰ δὲν πίπτει ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ὡς ἡ λύπη. Οὐδεὶς δύναται νὰ εὕρῃ χαράν, ἁπλῶς αἰτῶν αὐτήν. Ἡ χαρὰ εἶναι εἷς τῶν ὡριμωτάτων καρπῶν τοῦ χριστιανικοῦ βίου, καὶ, ὡς πάντες οἱ καρποί, πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ. Ὑπάρχει ἐν Ἰνδίᾳ ἐπιτηδειότατον μαγικὸν ὀνομαζόμενον μαγικὸν τοῦ μάγγου (φυτοῦ), τὸ ἑξῆς. Κρύπτεται εἰς τὴν γῆν σπόρος· καὶ μετὰ διαφόρους ἐπῳδὰς ἀνέρχεται ἐντὸς πέντε λεπτῶν θάμνος μάγγου τελείως ἠνθισμένος. Οὐδέποτε ἀπήντησά τινα γινώσκοντα πῶς γίνεται τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' οὐδέποτε ἀπήντησά τινα ἀμφιβάλλοντα ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλῆ ἀπάτη. Καὶ πᾶς ὁ κόσμος σήμερον ὁμοφώνως πιστεύει ὅτι ἐν τῇ φύσει ὑπάρχει τάξις. Ἄνθρωποι ἴσως ἀγνοοῦσι, πῶς αὐξάνονται οἱ καρποί, ἀλλὰ γινώσκουσιν, ὅτι δὲν δύνανται νὰ αὐξηθῶσιν ἐν μιᾷ ὥρᾳ. Καὶ ὁ βίος ἀνθρώπων τινῶν δὲν ἔχει οὐδὲ στέλεχος, ἐφ' οὗ νὰ κρεμασθῶσιν οἱ καρποί, καὶ ἂν παρήγοντο ἐν μιᾷ ὥρᾳ. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι οὐδέποτε μηδὲ ἕνα ὑγιᾆ σπόρον χαρᾶς ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν φυτεύσαντες· ἄλλοι δὲ οἵτινες ἐρρίζωσαν μὲν ἕνα κόκκον, ἢ δύο, ἀλλ' ἔζησαν τόσον ὀλίγον ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ἡλίου, ὥστε οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ ὡριμάσωσι.

Πόθεν λοιπὸν ἔρχεται ἡ χαρά; Ὁ Ἰησοῦς ἐδίδαξε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν μιᾷ τῶν καλλίστων Αὐτοῦ παραβολῶν. Θέλω νὰ μνημονεύσω αὐτῶν τῶν περὶ τούτου λόγων Του, διὰ νὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι λέγω λόγους ἰδικούς μου, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγνώσω ὅλην τὴν παραβολήν, ἥτις εἶναι ἡ παραβολὴ τῆς ἀμπέλου.

Ἐσκέφθητέ ποτε διατί ὁ Ἰησοῦς εἶπε τὴν παραβολὴν ταύτην; Δὲν ἔρριψεν αὐτὴν εἰς τὸ μέσον, μόνον ἵνα ἐξηγήσῃ γενικὰς ἀληθείας. Δὲν ἦτο ἁπλῶς ἀποκάλυψις τῆς μυστηριώδους ἑνώσεως, τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ ἑνοικήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἦτο καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἦτο καί τι περιπλέον. Ἀφοῦ εἶπε τὴν παραβολὴν ταύτην, τὸ ὁποῖον ἔπραττε συνήθως, ὁσάκις ἔμελλε νὰ διδάξῃ μεγίστας ἀληθείας, ἐστράφη πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον εἶπεν αὐτήν. «Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, εἶπεν, «ἵνα ἡ χαρά μου ἡ ἐμὴ μείνῃ ἐν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη». Ὁ σκοπὸς Αὐτοῦ δηλαδὴ ἦτο νὰ γνωρίσῃ τοῖς ἀνθρώποις τὸ μυστικὸν τῆς εὐδαιμονίας.

Ἐξετάσατε τὸ χωρίον τοῦτο καὶ θὰ εὕρητε τὰς αἰτίας τοῦ ἐν λόγῳ ἀποτελέσματος, τὴν μόνην πηγὴν ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ἡ εὐδαιμονία. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀναλύσω λεπτομερῶς τὴν παραβολήν, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ εἰσχωρήσητε ὑμεῖς αὐτοὶ εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτῆς. Ἐνθυμήθητε πρῶτον ὅτι ἡ ἄμπελος ἦτο τὸ σύμβολον τῆς χαρᾶς ἐν Ἀνατολῇ. Ὁ καρπὸς αὐτῆς ἦν ὁ εὐφραίνων τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὅσον ἀθῷα καὶ ἂν ἦτο ἡ εὐφροσύνη ἐκείνη, ἦτο ταπεινὴ καὶ πρόσκαιρος. Δὲν ἦτο δηλαδὴ ἀληθὴς εὐδαιμονία· ἡ δὲ ἄμπελος τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἀμπελώνων δὲν ἦτο ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή. Ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, ἐπομένως ἡ πρώτη πηγὴ τῆς χαρᾶς. Καὶ ὄντως· δι' οἱῶν δήποτε μέσων καὶ ἂν ἔρχηται εἰς ἡμᾶς πᾶσα ἀληθὴς χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, πηγάζει ἐκ τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐννοοῦμεν δὲ ὅτι ἡ χαρὰ εἶναί τι μεταδιδόμενον ὑπ' Αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι μεταδίδει ἡμῖν τὴν μέθοδον Αὐτοῦ πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπό τινα ἔποψιν δυνάμεθα νὰ συμμερισθῶμεν τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην τινός. Ἀλλ' ἐκεῖνο εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ὑφ' ἣν εἶναι καὶ ἡ πηγὴ τῆς ἀναπαύσεως. Οἱ ὀπαδοί Του, μετέχοντες τοῦ βίου Αὐτοῦ, μετέχουσι καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ χαρά. Ὁ τρόπος τοῦ βίου Αὐτοῦ ἦτο τοιοῦτος, ὥστε φυσικὰ παρῆγε χαράν. Λέγων δὲ ὅτι ἡ χαρά Του ἤθελε μείνει ἐν ἡμῖν, ἐνόει ἐν μέρει ὅτι αἱ αἰτίαι, αἱ παράγουσαι αὐτήν, θὰ ἐξηκολουθουν ἐνεργοῦσαι. Οἱ ὀπαδοί Του δηλονότι, *ἀκολουθοῦντες τῷ βίῳ Αὐτοῦ ἤθελον ἔχει καὶ τὰ παρακολουθοῦντα τῷ βίῳ Αὐτοῦ· ἑπομένως ἡ χαρά Του, ἡ χαρὰ ἐκείνη, οἵαν Αὐτὸς εἶχεν, ἤθελε μείνει ἐν αὐτοῖς.*

Τὸ δὲ μέσον, δι' οὗ ἔρχεται ἡ χαρὰ αὕτη, ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἀκολούθου φράσεως: «ὁ μένων ἐν ἐμοί, πολὺν καρπὸν φέρει.» Ὁ μὲν καρπὸς προηγεῖται, ἡ δὲ χαρὰ ἕπεται. Τὸ ἓν δῆλα δὴ εἶναι ἡ αἰτία, ἢ τὸ μέσον τοῦ ἄλλου. Ἡ καρποφορία εἶναι ὁ ἀναγ-

καῖος ἡγούμενος ὅρος· ἡ δὲ χαρὰ ὁ ἀναγκαῖος ἑπόμενος, ἤ ἡ ἀναγκαία ἀκολουθία. Ἐξαρτᾶται ἐν μέρει ἐκ τῆς καρποφορίας καὶ ἐν μέρει ἐκ τῶν σχέσεων, αἵτινες ποιοῦσι δυνατὴν τὴν καρποφορίαν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ χαρὰ ἐξαρτᾶται ἐν μέρει ἐκ τοῦ διαρκοῦς κατὰ Χριστὸν βίου, τοῦ πλήρους εἰρήνης, παραμυθίας καὶ ἀγάπης, ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ βίου ἐκείνου ἐπὶ τὸν νοῦν, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν βούλησιν καὶ ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐφέσεως τοῦ ζῆν καὶ ἐργάζεσθαι μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Πάντα ταῦτα κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ καιροὺς εἶναι πηγαὶ ἀληθοῦς εὐδαιμονίας. Καὶ τὸ ἁπλούστατον ἐξ αὐτῶν, ἤτοι τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἄλλους, εἶναι ταχὺ καὶ ἀλάνθαστον πρὸς ἐπιτυχίαν μέσον. Δὲν ὑπάρχει μυστήριόν τι πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐδαιμονίας· ἀρκεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ τις τὰ πρέποντα συστατικὰ καὶ θέλει παραγάγει αὐτὴν ἀμέσως. Ὁ μένων ἐν Αὐτῷ θέλει φέρει πολὺν καρπόν· τὸ δὲ φέρειν πολὺν καρπὸν εἶναι εὐδαιμονία. *Ὅθεν ἡ ἀλάνθαστος συνταγὴ πρὸς εὐδαιμονίαν εἶναι τὸ πράττειν τὸ ἀγαθὸν, ἡ δὲ ἀλάνθαστος συνταγὴ πρὸς τὸ πράττειν τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸ μένειν ἐν Χριστῷ.* Ἡ βεβαιοτάτη ἀπόδειξις ὅτι πάντα ταῦτα ὑπάγονται εἰς τὸν νόμον τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος εἶναι, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ δοκιμάσωσιν οἷον δήποτε ἄλλον τρόπον ἤθελον φαντασθῇ πρὸς εὕρεσιν εὐδαιμονίας καὶ θὰ ἴδωσιν ὅτι θέλουσιν ἀποτύχει. Μόνον ἡ πρέπουσα αἰτία ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει δύναται νὰ παραγάγῃ τὸ πρέπον ἀποτέλεσμα.

Ὥστε τὰ χριστιανικὰ ἀγαθὰ δημιουργοῦνται ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἔννοιαν, ὑφ' ἣν αἱ σταφυλαὶ παράγονται ὑφ' ἡμῶν. Πάντες οἱ καρποὶ αὐξάνονται καλλιεργούμενοι, εἴτε ἐν τῇ γῇ εἶναι, εἴτε ἐν τῇ ψυχῇ· εἴτε εἶναι καρποὶ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, εἴτε τῆς *ἀληθινῆς ἀμπέλου*. Ἡ αὔξησις αὐτῶν δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δύναται μόνον νὰ κατορθώσῃ τὴν αὔξησιν αὐτῶν, ἐκπληρῶν τοὺς ἀπαιτουμένους ὅρκους, ἀλλ' ὁ αὐξάνων εἶναι ὁ Θεός. Αἱ αἰτίαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶναι αἰώνιαι διατάξεις κείμεναι ἐν αὐτῇ τῇ δημιουργίᾳ τοῦ κόσμου ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν ἕτερον δύναται νὰ πράξῃ, ἢ νὰ τεθῇ μεταξὺ τῶν κρίκων ἁλύσεως αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων. Οὕτω δύναται νὰ κάμῃ νὰ αὐξήσωσι πράγματι· οὕτω δύναται καὶ αὐτὸς νὰ αὐξηθῇ. Ἀλλ' ὁ αὐξάνων εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Τί ἄλλο πρέπει νὰ εἴπω; Δοκιμάσατε τὴν μέθοδον, ἐφαρμόζοντες αὐτήν. Μὴ φαντασθῆτε ὅτι ἔχετε ἀποκτήσει τὰ πράγματα ταῦτα, ἁπλῶς διότι γινώσκετε τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἀποκτήσητε αὐτά. Εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐτρέφεσθε διὰ βιβλίου μαγειρικῆς. Ἀλλὰ δύναμαι, νομίζω, νὰ ὑποσχεθῶ ὅτι, ἐὰν δοκιμάσητε τὸν ἁπλοῦν τοῦτον καὶ φυσικὸν τρόπον, δὲν θὰ ἀποτύχητε. Ἐξοδεύσατε τὸν χρόνον, τὸν ὁποῖον ἐξοδεύετε ἀναστενάζοντες ἐκ τοῦ πόθου πρὸς ἀπόκτησιν καρπῶν, εἰς τὸ νὰ ἐκπληρώσητε τοὺς ὅρους τῆς παραγωγῆς αὐτῶν, καὶ οἱ καρποὶ θὰ ἔλθωσιν ἀφεύκτως. Μεγάλην προσοχὴν παρέσχομεν ἄχρι τοῦδε εἰς τὰ *ἀποτελέσματα*, εἰς τὰ ἐκ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀγαθά. Περεγράψαμεν αὐτά, ἐξυμνήσαμεν αὐτά, συνεστήσαμεν αὐτά, προσηυχήθημεν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐν γένει ἐπράξαμεν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πάντα, πλὴν τούτου μόνον, ὅτι δὲν ἐπειράθημεν νὰ ἀνεύρωμεν τὴν παράγουσαν αὐτὰ αἰτίαν. Ὅθεν εἰς τὸ ἑξῆς ἂς ζητῶμεν τὰς αἰτίας. «Τὸ εἶναι, εἶπεν ὁ Λότσε, εἶναι σειρὰ αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων». Πᾶς ἄλλος τρόπος ἀποκτήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀγαθῶν, τῆς παραμυθίας, τῆς ἀναπαύσεως, τῆς εἰρήνης, ἔχει τι τὸ ἀβέβαιον. Ἀλλ' ὁ προτεινόμενος εἶναι βέβαιος, διότι εἶναι φυσικός. Ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγγυῶνται οἱ νόμοι τοῦ σύμπαντος· οὗτοι δὲ εἶναι «ἐν χερσὶ Θεοῦ τοῦ ζῶντος».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς κατ' ἀνακοπὴν δίκης μεταξὺ τῶν κληρονόμων Μ. Γ. καὶ Σ. καὶ Σ. Λ*.

Παραστάντων δὲ τῶν αὐτῶν πληρεξουσίων κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 29 μαΐου ἐ. ἔ., καθ' ἣν ὁ Μ. Κ. ἐγνωστοποίησε τοὺς μάρτυρας αὐτοῦ, τῆς 5 ἰουνίου, καθ' ἣν ὁ Ἀ. Μ. προϊστάμενος τῆς ἐν Γ. ἐκκλησίας τῆς Κ. κατέθηκεν ἓν χρεωστικὸν ὁμόλογον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας ταύτης, φέρον ἡμερομηνίαν 1 ἰουλίου 1879 καὶ διαλαμβάνον ὅτι τὸ πρὸς τὸν Μ. Γ. χρέος τῆς ἐκκλησίας ἐκ λιρῶν ἐννενήκοντα δυνάμει ὁμολόγου ὑπὸ ἡμερ. 1 ἰουλίου 1876 μετεβιβάσθη ἐπ' ὀνόματι τῆς Σ.Ι.Λ. ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἰδίου Μ. Γ., ἐπιστρέψαντος ἐξωφλημένον τὸ παρ' αὐτῷ ὁμολογον μετὰ σημειώσεων κάτωθι αὐτοῦ ὅτι ἐμετρήθη τὸ ποσὸν τοῦτο μετὰ τῶν τόκων αὐτοῦ, ὅπερ ὁ Θ.Α. ἰσχυρίσθη ὅτι ἦν ἀτομικὴ περιουσία τῆς Σ. Λ. μηδόλως συμπεριλαμβανόμενον ἐν τῇ προικί, καὶ ἐφεξῆς κατὰ τὰς συνεδριάσεις, τῆς 31 ἰουλίου, καθ' ἣν ἐνεκρίθη ἡ κλήτευσις τῶν μαρτύρων, οὓς ἐδήλωσαν οἱ ἐνάγοντες, τῆς 4 σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἐξητάσθησαν μετὰ προηγουμένην ὁρκωμοσίαν οἱ μάρτυρες Σ. Α., Μ. Κ., Χ. Γ. Σ. καὶ Κ. Μ., τῆς 11 σεπτεμβρίου, καθ' ἣν μετὰ συζήτησιν τῶν διαδίκων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν καταθέτεων τῶν μαρτύρων ἐπεβλήθη τῷ Θ. Α. τὸ χρέος ἵνα ἀποδείξῃ διὰ παντὸς νομίμου μέσου ὅτι αἱ ἐννενήκοντα λίραι δὲν ἐδόθησαν λόγῳ προικός, καὶ τελευταῖον τῆς 13 νοεμβρίου, ὁ μὲν Θ. Α. πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῷ θέματος, ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 90 λιρῶν δὲν συμπεριλαμβάνεται ἐν τῇ προικί, ἀλλ' εἶναι ἐξώπροικος περιουσία τῆς Σ. Λ., ἐπίστησε τὴν προσοχὴν τοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ἡμερομ. τοῦ ὁμολόγου, ἐκδοθέντος τῇ 1 ἰουλίου 1879, ἐνῷ τὸ προικοσύμφωνον συνετάχθη τῇ 11 νοεμβρίου ἐ. ἔ., ἤτοι μετὰ δύο καὶ ἐπέκεινα μῆνας ἀπὸ τῆς τοῦ ὁμολόγου ἐκδόσεως, ὁ δὲ Μ. Κ. ἀντέταξεν ὅτι οἱ περὶ ἡμερομ. ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἀντιδίκου εἰσὶν ἀβάσιμοι, διότι ἡ Σ., πρὶν ἢ τελεσθῇ ὁ γάμος, ἦν ἤδη σύζυγος τοῦ Σ. Λ. καὶ ὡς τοιαύτη σημειοῦται καὶ ἐν τῷ ὁμολόγῳ, οἱ γονεῖς δὲ αὐτῆς ἠναγκάσθησαν ἐκ

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 391 – 392 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου καὶ τέλος.

λόγων ἠθικῆς ἕνα δώσωσι τὰ χρήματα πρὸ τοῦ γάμου, προστέθηκε δὲ ὅτι οἱ ἀντίδικοι ἀντὶ 28 λιρῶν, ἃς ὡμολογοῦτιν, ἔλαβον παρὰ τοῦ ἱερέως Μ. Ψ. λίρας 37, ἐν ἀνάγκῃ δὲ ἐπιβάλλει αὐτοῖς ὅρκον διὰ τὰς 9 λίρας. Ὁ Θ. Δ. πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 90 λιρῶν δὲν συμπεριλαμβάνεται ἐν τῇ προικί, λέγει ὅτι τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι δὲν συμπεριελήφθη τὸ ὡμόλογον ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ, διότι προήρχετο ἐκ κληρονομίας τοῦ θείου αὐτῆς, ἣν λαβὼν ὁ πατήρ αὐτῆς ἔδωκε τὸ ὡμόλογον καὶ ὅτι τὰ χρήματα ἐδόθησαν μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου καὶ ἑπομένως ἐξητήσαντο ὁ μὲν τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς, ὁ δὲ τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς.

Τὸ Συμβούλιον τοίνυν κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν τῆς 13 νοεμβρίου 1891, λαβὸν ὑπ' ὄψει ἅπασαν τὴν δικογραφίαν καὶ τὰ σχετικὰ πρακτικά,

ἀκροασάμενον τῶν πληρεξουσίων τῶν διαδίκων,

συζητῆσαν καὶ διασκεψάμενον κατὰ νόμον,

Ἐπειδὴ τὸ κεφάλαιον τῆς ἀγωγῆς, τὸ ἀφορῶν τὴν ἐπίδικον προικῷαν οἰκίαν ὑπάρχει προδεδικασμένον δι' ἀποφάσεως τῆς 15 μαΐου ε. ἔ., συνῳδὰ δὲ πρὸς ταύτην ὁ Μ. Α. Γ. καὶ ἀντ' ἐκείνου, ἀποδιώξαντος, ἡ περιουσία αὐτοῦ, ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τῶν νομίμων αὐτοῦ κληρονόμων, ὑπὸ τοῦ ἐνήλικος υἱοῦ αὐτοῦ Β. Μ. Γ. καὶ τῶν ἀνηλίκων αὐτοῦ τέκνων Κ. καὶ Μ. ἐπιτροπευομένων ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν Π. χήρας τοῦ ἀποδιώξαντος, ὑποχρεοῦται εἰς τὴν μεταβίβασιν τῶν τίτλων τῆς διὰ τοῦ ὑπὸ ἡμερομ. 11 σεπτεμβρίου 1879 δι' ἐπισήμου προικοσυμφώνου παραχωρηθείσης ὑπ' ἐκείνου οἰκίας τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Σ. λόγῳ προικὸς ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας αὐτῆς, κατόπιν ἀκριβοῦς διὰ πραγματογνωμόνων ἐκτιμήσεως ἄνευ ἀποτίσεως ἐνοικίων, ἐκτὸς ἐὰν οἱ ἐναγόμενοι ἔδιδον αὐτὴν ὑπὸ ἐνοίκιον.

Ἐπειδὴ οἱ ἐναγόμενοι ἀπέδειξαν τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτῶν, ὅτι ἐξετελέσθησαν οἱ λοιποὶ ὅροι τοῦ προικοσυμφώνου, διότι, εἰ καὶ ἐπετράπη αὐτοῖς ἵνα διὰ μαρτύρων ἀποδείξωσι τὴν ἀπόδοσιν μόνον τῶν εἴκοσι τεσσάρων λιρῶν καὶ τῶν ἐνδυμάτων καὶ σκευῶν, διότι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν εἰκοσιοκτὼ λιρῶν καὶ τὰ ἐν Χ. κτήματα οἱ ἐνάγοντες ὡμολόγησαν ὅτι ἔλαβον ταῦτα, περὶ δὲ τῶν 90 λιρῶν οἱ ἐναγόμενοι προσήγαγον τὸ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1879 ὡμόλογον τῆς Ἱ. Ἐκκλησίας τῆς Π. Κ. ἐξωφλημένον, οὐχ ἧττον ὅμως ἐκ τῶν ἐνόρκων καταθέσεων τῶν μαρτύρων Σ. Α. καὶ Κ. Μ, πληροφορηθέντων τοῦτο παρὰ τῶν ἰδίων ἐναγόντων, προκύπτει ὅτι οὗτοι ἔλαβον ἅπασαν τὴν προῖκα, ὁ δὲ πληρεξούσιος αὐτῶν, ἰσχυρισθεὶς ὅτι αἱ 90 λίραι ἀνῆκον τῇ Σ.Ι. Λ. προελθοῦσαι ἐκ κληρονομίας τοῦ θείου αὐτῆς, δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ τοῦ προταθέντος ὑπ' αὐτοῦ συμπεράσματος ὅτι ἡ ἡμερομηνία τοῦ ὡμολόγου, οὖσα προγενεστέρα τῆς τοῦ προικοσυμφώνου συντάξεως, κατὰ δύο καὶ ἐπέκεινα μῆνας ἀποδείκνυσι δῆθεν ὅτι τὸ ὡμόλογον δὲν ἐμπεριείχετο ἐν τῇ προικί, διότι τὸ ἐν αὐτῷ ποσὸν ὡς ἐξώπροικος αὐτῆς περιουσία, δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ, ἐνῷ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐναγομένων ὅτι ἀπέναντι τῆς ὑποστηριζομένης τῇ Σ. Λ. προικὸς ἐξεδόθη τὸ ὡμόλογον ἐπ' ὀνόματι τῆς μελλούσης συζύγου αὐτοῦ πρὸ τῆς τοῦ γάμου τελέσεως, εἶναι συμφωνότερος πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ μᾶλλον παραδεκτός, καθόσον μάλιστα καὶ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἀπαντᾷ ἡ φράσις ὅτι τὸ ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα λιρῶν ὀθωμανικῶν ποσὸν τῆς προικὸς συνίστατο εἰς ὡμόλογα διάφορα, ἐν οἷς βεβαίως ἐμπεριέχεται καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὡμόλογον καὶ ἑπομένως ἀπορριπτέος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς ἐκείνου.

Ἐπειδή, καίτοι ἐντὸς τῆς ὅλης προικὸς συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ 37 λίραι, ἃς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἔδωκαν τοῖς ἐνάγουσιν, οὗτοι δὲ ὡμολογοῦτι μόνον τὴν παραλαβὴν εἰκοσιοκτὼ λιρῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἰδίᾳ διὰ τὸ ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης προκῦπτον ποσὸν τῶν 9 λιρῶν οἱ ἐναγόμενοι ἐπήγαγον ὅρκον τοῖς ἀντιδίκοις ὅτι δὲν ἔλαβον αὐτάς.

Ἐπειδὴ τὰ δικαστικὰ τέλη ἐπιβαρύνουσι τὸν ἡττώμενον τῶν διαδίκων, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἑκάτερα τὰ διάδικα μέρη ἐν μέρει εἰσὶ νικῶντα, ἐν μέρει δὲ ἡττώμενα.

Διὰ ταῦτα, ἀποφασίζον κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν καὶ παραδεχόμενον ἐν μέρει τὴν ἀγωγήν.

Α'. Ὑποχρεοῖ τοὺς νομίμους κληρονόμους τοῦ ἀποδιώξαντος Μ. Α. Γ. ἤτοι τὸν ἐνήλικα Β.Μ Γ. καὶ τὰ δύο ἀνήλικα αὐτοῦ τέκνα Κ. καὶ Μ., ἐπιτροπευόμενα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν Π. χήρας τοῦ ἀποδιώξαντος, ἵνα μεταβιβάσωσιν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν Σ. Ι. Λ. τοὺς τίτλους τῆς ἐν Π. Κ. κατὰ τὴν ὁδὸν Τ. ὑπ' ἀριθ. 24 οἰκίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐναντίᾳ, ἀποτίσωσι τὴν ἀξίαν αὐτῆς, κατόπιν ἀκριβοῦς διὰ πραγματογνωμόνων ἐκτιμήσεως αὐτῆς·

Β'. *Ἀπορρίπτει* τὴν ἀγωγὴν καθόσον ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ αὐτῆς μέρη, πλὴν 9 λιρῶν ὀθωμ.

Γ'. *Ἐπιβάλλει* εἰς ἑκάτερον τῶν ἐναγόντων Σ. καὶ Σ. Λ. τὸν ὡς ἐξῆς διατυπούμενον ὅρκον. «Ὀμνύω ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, εἰδὼς τὰς τῇ ψευδορκίᾳ ἐπιβαλλομένας ποινάς, ὅτι παρὰ τοῦ πατρὸς Μ. Ψ. ἐλάβομεν ἐγὼ μετὰ τῆς συζύγου μου ἀπέναντι χρέους πρὸς τὸν μακαρίτην Μ. Α. Γ., πενθερὸν καὶ πατέρα ἡμῶν, δι' ὡμολόγου περιελθόντος εἰς τὴν κατοχὴν ἡμῶν λόγῳ προικὸς λίρας ὀθωμ. 28 καὶ οὐχὶ 37. Οὕτως εἴη μοι βοηθὸς ὁ Θεὸς καὶ τὸ Ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον». Ὁ ὅρκος οὗτος δοθήσεται ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τὴν πρώτην πέμπτην τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν καὶ ὥραν 5 τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως ἀντιγράφου τῆς παρούσης ἀποφάσεως, ἐνώπιον τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ἢ τοῦ διορισθησομένου ὑπ' αὐτοῦ ἱερέως, παρόντων καὶ τῶν ἐναγομένων.

Καὶ δοθέντος μὲν τοῦ ὅρκου, καταδικάζει τοὺς ἐναγομένους, ἵνα ἀποτίσωσι τοῖς ἐνάγουσι τὸ ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης προκῦπτον ποσὸν λιρ. ὀθωμ. ἐννέα, μὴ δοθέντος δὲ, ἀπορρίπτει ὁμοίως τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀγωγῆς, τροποποιηθέντος δὲ, ἐπιφυλάσσεται ἵνα ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς τροποποιήσεως αὐτοῦ.

Δ'. *Ἐπιτίθησιν* ἐξ ἡμισείας εἰς βάρος τῶν διαδίκων τὰ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, ἀντιγράφων πρακτικῶν καὶ λοιπῶν δικογράφων, προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος καὶ ἀνιόντα εἰς γρόσια . . .

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Ἡρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Δ. Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Πληροφορῶ τὸν σεβαστὸν κλῆρον ὅτι ἐν τῷ ἀρτίως συστηθέντι ἐν Φαναρίῳ ὑπ' ἀριθ. 45 καταστήματί μου εὑρίσκονται ἐνδύματα ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, δηλ. ῥάσα, ἀντερία, κοντόρρασα, παντελόνια κληρικά, ἐπανωκαλύμμαυχα, ὡς καὶ ἄμφια ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Πρὸς τούτοις δέχομαι καὶ παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κατασκευάζονται ἐν τῷ καταστήματί μου κομψῶς, στερεῶς καὶ μετὰ τῆς δυνατῆς ταχύτητος καὶ εὐθηνίας.

1) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

76

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 51.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ὁ Πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος.
Δ. Θ. Σανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντσίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά. — Προσευχὴ καὶ ἐργασία — Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς — Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ — Γνῶμαι — Πρόγραμμα τῶν κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν κηρυξόντων τὸν θεῖον λόγον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ λειτουργία. — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐτελέσθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἡ προαγγελθεῖσα πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου μεγάλου τοῦ Γένους εὐεργέτου Κωνσταντίνου Ζάππα. Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, συνελειτούργησαν οἱ σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοὶ Ἡρακλείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Βερροίας, Δράμας, Σωζουαγαθουπόλεως, Κορυτσᾶς, Βελεγράδων καὶ Ἐλασσῶνος. Τὸ συρρεῦσαν εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα ἦν πολυάριθμον. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ζαππείου, ἡ ἐλλόγιμος Διευθύντρια, τὸ διδασκαλικὸν σῶμα τοῦ καταστήματος, ἱκανὸς ἀριθμὸς μαθητριῶν, ἐν αἷς αἱ ὑπότροφοι τοῦ αἰωνίας μνήμης ἱδρυτοῦ, ἡ Α. Ἔξοχ. ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Μαυροκορδᾶτος, ὁ κ. Λεωνίδας Ζαρίφης, πολλοὶ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι παρέστησαν κατὰ τὴν θείαν ταύτην καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν, καθ' ἣν μετὰ κατανύξεως ἐμνημονεύθη τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου καὶ ἐκτενὴς πρὸς τὸν Κύριον ἀνεπέμφθη δέησις ὑπὲρ τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς.

—Μετὰ μεσημβρίαν περὶ τὴν 2 ὥραν συγκινητικωτάτη ἐγένετο ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Ζαππείου τελετή, καθ' ἣν ὡμίλησαν ὁ ἐκ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἔξοχ. Ἄρχων Μέγας Χαρτοφύλαξ Ν. Ψυχάρης βέης, ὅστις διὰ λόγου γλαφυρωτάτου καὶ σπουδαιοτάτου ἐξῆρε τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀοιδίμου ἐθνικοῦ εὐεργέτου καὶ ἡ ἐλλόγιμος καὶ διακεκριμένη Διευθύντρια κ. Εὐθαλία Ἀδάμ. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην ἀντιπροσώπευσεν ὁ ἐκ τῶν Σεβασμ. ἁγίων Συνοδικῶν Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἅγιος Σταυροπόλεως κ. Γεννάδιος, ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν Πέραν.

—Ἡ κηδεία τοῦ αἰδίμου Κωνσταντίνου Ζάππα ἐγένετο ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ 5/17 μεσοῦντος μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς μεγαλοπρεπείας. Τῆς πενθίμου τελετῆς προΐστατο ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας κ. Ἰωσὴφ μετὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, ἄπειρον δὲ πλῆθος ὁμογενῶν καὶ Ρουμούνων ἔσπευσεν ἵνα ὕστατον φόρον εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης ἀποτίσῃ τῷ μεγατίμῳ ἀνδρί, οὗ ἅπας ὁ βίος δύναται νὰ συνοψισθῇ ἐν ταῖς ὀλίγαις ἐκείναις τῆς Γραφῆς λέξεσι «διῆλθεν εὐεργετῶν». Ἐπικήδειον λόγον σπουδαιότατον καὶ ἀντάξιον τῆς μεγάλης τοῦ ἀνδρὸς προσωπικότητος ἀπήγγειλεν ὁ ἐλλογιμώτατος κ. Σ. Βουτυρᾶς, διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης τοῦ *Νεολόγου*, ἀντιπροσωπεύων τὸ διοικητικὸν τοῦ ἐνταῦθα Ζαππείου Συμβούλιον.

—Ὁ ἐκ τῶν ἀνεψιῶν τοῦ ἀοιδίμου μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κωνσταντίνου Ζάππα ἀξιότιμος κ. Χρῆστος Ζάππας, ἀπαντῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου θείου αὐτοῦ συλλυπητήριον τηλεγράφημα τῆς Ἐκκλησίας, ὑποβάλλει δι' ἐπιστολῆς τὰς θερμὰς πάσης τῆς οἰκογενείας εὐχαριστίας, προστιθεὶς ὅτι αἱ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ πολυκλαύστου θείου αὐτῶν εὐχαὶ καὶ δεήσεις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀπο-

τελοῦσι τὴν μόνην παραμυθίαν ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ταύτῃ ἀπωλείᾳ.

—*Χοροστασία.*—Τοῦ ἐν Βεβεκίῳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Χαραλάμπους πανηγυρίζοντος τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, μεταβὰς ἀρ' ἑσπέρας εἰς Βεβέκιον, ἐχοροστάτησε τὴν πρωΐαν ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ ναῷ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐφιλοξενήθη παρὰ τῇ Α. Ἐξοχ. τῷ κ. Δημητράκῃ Γενίδουνιᾳ ἐφένδῃ μέλει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.

—*Μητροπολίτης Σερρῶν.*—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἀφίκετο ἐκ Ραιδεστοῦ εἰς βασιλεύουσαν ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Σερρῶν κ. Γρηγόριος. Ἡ Α. Πανιερότης παρέστη αὐθημερὸν ἐνώπιον τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ὑπότε ἐγένετο αὐτῷ τὸ εἰθισμένον μέγα Μήνυμα. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς Ἱ. Συνόδου, κατελθόντων τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων Συνοδικῶν καὶ τῆς Α. Πανιερότητος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐγένετο ἡ νενομισμένη τελετὴ τῆς εὐχαριστίας.

—*Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης.*—Αὐθημερὸν ἀφίκετο ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς βασιλεύουσαν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κύριος Κωνσταντῖνος, εἰς ὃν, παραστάντα ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς Τρίτης, ἐγένετο τὸ μέγα μήνυμα, ἐν τῷ πατριαρχικῷ δὲ ναῷ ἡ τελετὴ τῆς εὐχαριστίας.

—*Μητροπολίτης Μελενίκου.* — Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Μελενίκου κ. Ἀλέξανδρος ἐδήλωσεν ὅτι λίαν προσεχῶς ἄψεται τῆς εἰς βασιλεύουσαν ἀγούσης.

— *Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας.* — Τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Κ. Ἀλεξανδρίδου, ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ἧς ἐπὶ πολλὰ ἔτη διετέλεσε μέλος, ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τό τε πολυάσχολον τῆς Αὐτοῦ πανοσιολογιότητος καὶ τὴν πολυετῆ αὐτῆς ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου ἐργασίαν, ἀπεδέξατο τὴν ὑποβαλλομένην παραίτησιν, διορίσασα εἰς ἀντικατάστασιν τὸν πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κύριον Κωνστάντιον.

—*Ὀρομαστικὴ ἑορτὴ Πατριάρχου Ἀρμενίων.*—Τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων κυρίου Χορὲν Ἀσκιὰν ἄγοντος τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον τοῦ Κουμ-καποῦ τὸν πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνστάντιον μετὰ τοῦ Καπου-κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου ἐφένδη Οἰκιάδου, ὅπως προσενέγκωσι τῇ Α. Μακαριότητι τὰ θερμὰ ἀδελφικὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Μ. δεξίωσις λίαν εὐμενὴς καὶ φιλόφρων.

—*Ἐπίσκεψις.*—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος μεταβὰς μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰωάννου Ταντολίδου εἰς τὴν ἐνταῦθα Βαλγικὴν πρεσβείαν, συνεχάρη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῷ νέῳ πρεσβευτῇ τῆς Βαλγικῆς κ. Χόρνιζ.

—*Διπλωματικὸς Πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας.*—Διαπραχθείσης ἀποπείρας δολοφονίας κατὰ τοῦ ἐνταῦθα Πολιτικοῦ Πράκτορος τῆς Ἡγεμονίας τῆς Βουλγαρίας κ. Βούλκοβιτς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἅμα πληροφορηθεῖσα τοῦτο χθὲς τὸ ἑσπέρας, ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἐν Πέραν Βουλγαρικὸν ἡγεμονικὸν Πρακτορεῖον τὸν γραμματέα τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ι. Δ. Ταντολίδην, ἵνα ἐκφράσῃ τὴν ἐπὶ τῷ γεγονότι λύπην καὶ τὰς ὑπὲρ διασώσεως τοῦ παθόντος εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—*Ἔκδοσις τῆς ἁγίας Γραφῆς.*—Ἐγράφη καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ὅτι ἀδείᾳ τῆς ἁγιωτάτης Διοικούσης Συνόδου τῆς Ρωσσίας ἤρξατο ἀπό τινος ἐκτυπουμένη ἐν τῷ ἐν Πετρουπόλει Τυπογραφείῳ αὐτῆς ἡ Καινὴ Διαθήκη, τετράγλωσσος, Ἑλληνιστί, Σλαβωνιστί, Ρωσσιστὶ καὶ Λατινιστὶ καὶ ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα τεύχη, ἤτοι οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί, εἶχον ἀποσταλῇ τοῖς ἀοιδίμοις Πατριάρχαις Ἰωακεὶμ τῷ Δ' καὶ Διονυσίῳ τῷ Ε'.

Ἐκδοθέντος ἄρτι τοῦ πέμπτου τεύχους, ἤτοι τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ὁ ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ αὐτοκρ. ἐπίτροπος ἐξοχ. κ. Κ. Ποποβονότσεφ ἀπέστειλεν ἓν ἀντίτυπον αὐτοῦ τῷ Οἰκουμ. Πατριάρχῃ κ.κ. Νεοφύτῳ Η' μετὰ λίαν εὐλαβοῦς καὶ φιλόφρονος ἐπιστολῆς, εἰς ἣν ἡ Α. Θ. Π. ἀπήντησεν, ἐκφράσασα τὰς ἑαυτῆς εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐν λόγῳ προσφορᾷ τῆς ἱερᾶς βίβλου, περὶ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁποίας ἰδιάζουσα κατεβλήθη προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ρωσσίας.

— *Ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Στρωμνίτσης Καλλίνικος.* — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Στρωμνίτσης κ. Καλλίνικος, ἀφικόμενος εἰς βασιλεύουσαν, ὑπέβαλε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔκθεσιν τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἐν αὐτῇ ἐνεργειῶν τῶν σχισματικῶν πρακτόρων, παντοῖα μηχανωμένων, ὅπως ἀποσπάσωσιν ἐκ τῶν κόλπων τῆς ἁγίας μητρὸς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τινὰς τῶν ἁπλουστέρων καὶ καταρτίσωσιν ἐν τῇ πόλει Στρωμνίτσῃ σχισματικὴν κοινότητα. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰ ἐκτεθειμένα ὡς καὶ τὰς σχετικὰς ποιμαντορικὰς ἐνεργείας τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Στρωμνίτσης, ἐξέφρασε μὲν τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτῆς καὶ εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ μέχρι τοῦδε πορείᾳ τῆς Α. Πανιερότητος, ἐνέκρινε δὲ τὴν λῆψιν πάντων τῶν καταλλήλων μέτρων πρὸς παρακώλυσιν τῆς ἐκνόμου ἐνεργείας τῶν σχισματικῶν.

—*Ἐκκλησία καὶ σχολαὶ Κουμανόβου.*—Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Σκοπείων κύριος Μεθόδιος,

ἀναγγέλλων τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι οἱ σχισματικοὶ Κουμανούδου ἐξακολουθοῦσιν ἰδιοποιούμενοι τὴν αὐτόθι ἱερὰν ἐκκλησίαν καὶ τὴν σχολήν, ἅτινα κατέσχον παρανόμως καὶ αὐθαιρέτως, ἐνῷ κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους, δαπάνῃ τῶν ὁποίων καὶ ἀνηγέρθησαν καὶ συνετηροῦντο ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, ἐπικαλεῖται τὴν ἐνέργειαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἀπόσπασιν τῆς τε ἱερᾶς Ἐκκλησίας καὶ τῶν σχολῶν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν σχισματικῶν. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος διασκεψαμένη ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐνέκρινε τὴν λῆψιν πάντων τῶν νομίμων μέτρων πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ προσγενομένου τοῖς ὀρθοδόξοις Κουμανούδου προφανοῦς ἀδικήματος καὶ πρὸς περιστολὴν τῆς αὐθαιρεσίας τῶν εὐαρίθμων σχισματικῶν.

—*Ἡ ἐν Κρήτῃ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου.*—Ὁ πανοσιώτατος ἡγούμενος τῆς ἐν Κρήτῃ Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου Γαβριὴλ Μανάρης, ᾐτήσατο τὴν ἄδειαν ὅπως ἐλθὼν εἰς βασιλεύουσαν ὑποβάλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔκθεσιν τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς Μονῆς ταύτης. Ἡ αἰτουμένη ἄδεια παρεχωρήθη.

—*Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.*— Ὁ γνωστὸς νεαρὸς Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος Τέλλος Δαπέρης, ὁ πρὸς πᾶσαν φιλάνθρωπον καὶ εὐγενῆ πρᾶξιν ἀείποτε πρόθυμος, ἐδήλωσεν ἡμῖν δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ὅτι μετὰ τριετεῖς προσπαθείας κατώρθωσε νὰ συντελέσῃ διά τε τῆς γνωστῆς αὐτοῦ ἐφημερίδος «The Sunny Hour» καὶ διὰ τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν, ἵνα οἱ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὀρθόδοξοι ἀποκτήσωσιν ἴδιον ναὸν καὶ ὀρθόδοξον ἱερέα. Τῷ διαπρεπεῖ νεαρῷ δημοσιογράφῳ καὶ φιλανθρώπῳ θερμαὶ ὀφείλονται ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστίαι.

—*Ἔργον Φιλανθρωπίας.*— Ὁ γνωστὸς διαπρεπὴς ἰατρὸς κ. Σπυρίδων Ζαβιτζιάνος ἀνέγνω γαλλιστὶ ἐνώπιον τῆς ἐνταῦθα ἰατρικῆς ἑταιρείας ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐκθέτων βρεφῶν τῶν συντηρουμένων ὑπὸ τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ὁ φιλάνθρωπος ἰατρός, ἀφ' ἑνὸς μὲν παρίστησι τὴν κατάστασιν τῶν ἀτυχῶν τούτων ὄντων καὶ τὸν βαθμὸν τῆς θνησιμότητος αὐτῶν, πρὶν ἢ ἡ Α. Ἐξ. ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐπιτευχθέντα σπουδαῖα ἀποτελέσματα μετὰ τὴν λῆψιν τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει ὑποδεικνυομένων σωστικῶν μέτρων, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἡ θνησιμότης τῶν ἀτυχῶν τούτων πλασμάτων ἠλαττώθη σπουδαίως. Ὁ κ. Σπ. Ζαβιτζιάνος οὐ μόνον παντὸς ἐπαίνου τυγχάνει ἄξιος διὰ τὰς φιλανθρώπους αὐτοῦ ἐνεργείας ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πλασμάτων, ἀλλὰ καὶ πάσης ὑποστηρίξεως ἄξιος εἰς τὸ ὅσον φιλάνθρωπον, τοσοῦτο καὶ δυσχερὲς καὶ πολλὰς θυσίας ἀπαιτοῦν ἔργον, ὅπερ ἐξ εὐγενῶν αἰσθημάτων φιλανθρωπίας καὶ φιλογενείας ἀνέλαβε.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ζῶμεν ἐν ἐποχῇ σκεπτικισμοῦ καὶ δεινῆς περὶ τὴν πίστιν χλιαρότητος. Αἱ πανταχόθεν κατακλύζουσαι ἡμᾶς ὑλιστικαὶ θεωρίαι διέσεισαν τὰς μᾶλλον ἑδραίας θρησκευτικὰς ἡμῶν πεποιθήσεις καὶ ἐψύχραναν τὸν ἱερὸν ζῆλον πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν. Παραδεδομένοι ὅλῃ ψυχῇ καὶ διανοίᾳ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν γηΐνων ἀγαθῶν καὶ ἀφωσιωμένοι ὁλοτελῶς εἰς τὴν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν ἐργασίαν, ἐλησμονήσαμεν ὅτι πᾶσα ἐργασία εἶναι κακή, ἐὰν δὲν καθαγιάζῃ αὐτὴν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατέρα ἡμῶν προσευχή. Προσευχὴ καὶ ἐργασία εἰσὶ δύο πράγματα ἀναποσπάστως συνδεδεμένα, ἡ δὲ κοινωνία ἡμῶν ἐξέκλινε δυστυχῶς τῆς πίστεως καὶ ἰδίως τῆς ἀρετῆς τῶν μακαρίων ἡμῶν πατέρων, διότι ἀκριβῶς ἠθέλησε νὰ χωρίσῃ τὴν προσευχὴν ἀπὸ τῆς ἐργασίας. Ὑπὸ τοιούτων σκέψεων ἐμφορούμενος ὁ διαπρεπὴς Ἰρλανδὸς συγγραφεὺς Stevenson, ἐξέδωκεν ἔργον περισπούδαστον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «προσευχὴ καὶ ἐργασία». Τοῦ περιπύστου τούτου συγγράμματος τοῦ ἀειμνήστου συγγραφέως, οὗ ὅλος ὁ πλῆρης χριστιανικῶν ἔργων βίος συνωψίζετο ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις λέξεσι «προσευχὴ καὶ ἐργασία» οὐκ ἀλυσιτελὲς θεωροῦμεν, ἵνα ἰδέας τινὰς μεταφέρωμεν ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» χάριν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς.

Οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφράσῃ ἀμφιβολίας περὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, ὅστις πιθανῶς ἔσται ὁ μᾶλλον τολμηρός, ὁ μᾶλλον ἐργατικὸς πάντων τῶν αἰώνων, καθ' οὓς ὁ κόσμος ἔζησεν. Εἶναι δυνατὸν ἵνα οἱ ἄνθρωποι χρηματολογῶσι σήμερον τοσοῦτον ὅσον καὶ ἄλλοτε, ἵνα ὑπάρχωσι καὶ σήμερον τοσοῦτοι ποιηταί, ζωγράφοι καὶ γλύπται, ὅσοι καὶ ἄλλοτε, ἵνα αἱ τέχναι ἀγαπῶνται, καλλιεργῶνται, ἐκτιμῶνται κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν καὶ ἵνα οἱ ἄνθρωποι παραδίδωνται μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς καὶ καρτερίας εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς διανοίας. Ἐν τούτοις ὁ αἰὼν ἡμῶν, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ λαμβανόμενος, φέρει ἀναμφρίστως τὴν σφραγῖδα τῆς δυνάμεως, τῆς ἐνεργείας καὶ δράσεως. Ὁ αἰὼν ἡμῶν εἶναι ἐποχὴ ἐργασίας γιγαντιαίας καὶ παγκοσμίου, ἐποχή, ἣν ὁλόκληρος οὕτως εἰπεῖν κατέχει ἡ ἰδέα ὅτι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἔργον τι, τεταραγμένη δὲ καὶ ἀκόρεστος ἡ ἀνθρωπότης ἐπιδιώκει τὴν ἰδίαν ταύτην μετὰ ἠρεμίας καὶ ἀποφασιστικότητος· ἐποχὴ λοιπὸν πρακτική, διορατικὴ καὶ πλήρης νομιμοσύνης. Ἡ ἐργασία ἐπαινεῖται, δοξάζεται, ἁπλῶς διότι εἶναι ἐργασία καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ σκοποῦ αὐτῆς. Οἱ πλείους θεωροῦσι τὴν ἐργασίαν ὡς τι ἱερόν, ὡς ἐνασχόλησιν ἀληθῶς ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐργασία ἔχει τοὺς εὐλαβεῖς αὐτῆς· ἀληθῶς, τὴν ἐργασίαν κατέστησαν σήμερον οἱονεί τινα θεότητα, εἰς ἣν ὀφείλομεν λατρείαν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ. Λέγουσιν ὅτι ἡ ζωὴ δέον νὰ δρᾷ, ὑπέρ ποτε ἄλλοτε αἰσθάνονται ὅτι ὑπάρχει δύναμίς τις ἐν τῇ ζωῇ, Ἀνεπαισθήτως

δὲ ὁ χαρακτὴρ οὗτος τῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος μετεδόθη καὶ εἰς τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐνεργείας τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Ἡ φιλολογία, ἡ ἐπιστήμη, αἱ τέχναι μαρτυροῦσι τὸ πρακτικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐπικρατεῖ σήμερον ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἄπαυστος θόρυβος ἐν τοῖς ἐργοστασίοις, ὁ παροξυσμὸς τῶν ὑποθέσεων, ἡ τέλος ὁ ὅλος κοινωνικὸς ἡμῶν ὀργανισμός. Ὑπάρχει μάλιστα σήμερον καὶ ἰδιαίτερός τις χριστιανισμὸς τῆς ἰσχύος. Παράδοξος τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἰδέα μορφώσεως ὁλοκλήρου γενεᾶς ἐχούσης μέλη ἀθλητοῦ.

Ὁ ζῆλος οὗτος πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀποπνέει ὑγίειαν καὶ ῥώμην. Ἐὰν ἡ τάσις αὕτη ἐκληρθῇ ὡς διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἐποχῆς, τῆς κενῆς καὶ κούφης, κατὰ τῆς ἐποχῆς τῶν νευροσπάστων, τῶν ὀκνηρῶν σκεπτικιστῶν, τῶν κούρων καὶ ἀλαζονικῶν τῆς ἐποχῆς θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, τῶν κλονιζομένων, τῶν ἁπλῶς τυπικῶν καὶ ἄνευ δυνάμεως ὄντων, ἡ ἐργασία τότε ἔχει ἀξίαν ἀνεκτίμητον. Τοιαύτη τις ἀντίδρασις κατὰ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ τῶν ἐν λόγῳ δοξασιῶν, ἦν ἀναπόδραστος. Ἡ ἐργασία εἶναι ἴσως ἡ καλλιτέρα μορφὴ, ὑφ' ἣν τοιαύτη ἀντίδρασις ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ. Ὑπάρχει τι ἐν αὐτῇ τὸ ἀληθὲς, τὸ σοβαρὸν, τὸ σπουδαῖον. Εἶναι οὕτως εἰπεῖν σεβασμὸς προσφερόμενος εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ δρᾶσιν ἡμῶν, εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς. Ὅταν δὲ καθορᾷ τις ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐξετελέσθη, τὸ μέγα πρὸς τὰ πρόσω βῆμα, ὅπερ ἤδη ἐγένετο, ὅταν παρατηρήσῃ τις τὴν δραστηριότητα, ἣν ὁ χριστιανισμὸς ἀνέπτυξε καὶ τὸν ἀμέτρητον ἀριθμὸν τῶν ἐνεργειῶν καὶ δράσεων τῶν χριστιανῶν, δικαίως δύναται νὰ χαίρῃ καὶ ἀναπέμπῃ δόξαν τῷ ἁγίῳ Θεῷ.

Ἐν τούτοις, ἀφ' ἑτέρου πολλοὶ λόγοι ὑπάρχουσιν ὅπως λυπῆταί τις καὶ φοβῆται. Ὁ ὑλισμὸς ποιεῖται ταχείας προόδους. Ἡ ἄμετρος ἀγάπη τῆς ἰσχύος καὶ τῆς δράσεως ἐξαντλεῖται πολλάκις εἰς σχέδια καὶ ἰδέας παραδόξους καὶ ἀλλοκότους. Ζητοῦσι νῦν οἱ ἄνθρωποι συγκινήσεις, πολλάκις δὲ ψευδεῖς καὶ ἀνηθίκους, ἀρκεῖ νὰ ὦσι συγκινήσεις. Οἱ πλείους τείνουσι νὰ ἐξάρωσι μὲν τὰς δυνάμεις, τὰς κατωτέραν ἀξίαν ἐχούσας καὶ ὁρατὰς, νὰ ὑποτιμήσωσι δὲ τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀνωτέραν καὶ πνευματικὴν, νὰ ἐκτιμῶσι τὴν ζωὴν μᾶλλον ἀναλόγως τοῦ ὅ,τι αὕτη δύναται νὰ χορηγήσῃ ἡμῖν, παρὰ ἀναλόγως τῆς πραγματικῆς αὐτῆς ἀξίας, νὰ καλλιεργῶσι καὶ νὰ σέβωνται μόνον τὴν ἁπλῆν ἐκδήλωσιν τῆς ἰσχύος. Εὐφυής τις συγγραφεὺς ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν, καθ' ἣν ἐγγίζει ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ Ἄγγλοι θὰ κλίνωσι γόνυ ἐνώπιον τῆς ἀτμομηχανῆς, ἀπὸ σήμερον δὲ ἤδη παρατηρεῖται ἀρχή τις τῆς νέας ταύτης εἰδωλολατρείας. Μήπως δὲν κηρύττεται σήμερον ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι τοιοῦτος μόνον, οἷον αὐτὸν βλέπομεν ὅτι εἶναι καὶ ὅτι, ἐὰν ζητῇ τις ἐν αὐτῷ ἄλλας δυνάμεις παρὰ τὰς θετικὰς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ εἰς συμπέρασμά τι;

Μήπως δὲν χαρακτηρίζουσι σήμερον ὡς παράφρονας, ὡς ἐνθουσιαστὰς, ἢ ὡς φανατικοὺς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες προσεύχονται, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πιστεύοντας εἰς τὴν ὕπαρξιν δυνάμεως ἀοράτου, εἰς τὴν ὕπαρξιν νόμου, προνοίας καὶ σορίας, αἵτινες οὐκ εἰσιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου; Ἐργάζεσθαί ἐστι καλὸν, τιθέναι ὅμως τὴν προσευχὴν ἀνωτέραν τῆς ἐργασίας, τὸ τοιοῦτο χαρακτηρίζουσιν εὐγενῶς ὡς περιττόν. Ἐργάζεσθε ἀνδρικῶς, λέγουσιν ἡμῖν, ἡ δραστηριότης ὑμῶν δύναται νὰ παραπλανηθῇ, ἀρκεῖ ὅμως νὰ ᾖ εἰλικρινής. Ἀλλ' ὅμως ἡ προσευχὴ εἶναι ματαία δαπάνη τῆς ἐνεργείας ὑμῶν. Ἐὰν δὲ καὶ ἀποδέχωνται τὴν προσευχὴν, συμβουλεύουσιν ἡμᾶς εἰλικρινῶς νὰ ἀπομακρύνωμεν αὐτήν. Ἂς ἔχῃ καὶ ἡ προσευχὴ, λέγουσι, τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, ἂς μὴ ἐπεμβαίνῃ ὅμως εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐργασίας. Ἐκεῖνοι, οἵτινες θέλουσι νὰ προσευχηθῶσιν, ἂς προσεύχωνται, ἀλλ' ὅμως ἂς ἀφήσωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐργάτας.

Πιθανὸν οἱ ἄνθρωποι τῆς προσευχῆς νὰ μὴ ἔδειξαν πάντοτε τὴν ἀπαιτουμένην περίσκεψιν. Ἴσως ὑπάρχουσι λόγοι τινὲς εὔλογοι φαινομενικῶς, ὅπως χωρισθῶσιν οἱ ἐργαζόμενοι, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες προσεύχονται μόνον. Βεβαίως καὶ ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα ὅτι ἡ προσευχὴ δέον νὰ ἔχῃ τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας αὐτῆς καὶ νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ εἰς ἄλλους κύκλους· ἡ προσευχὴ ἐν τῷ κόσμῳ δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν θέσιν τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ὅμως ἡ προσευχὴ δὲν πρέπει νὰ χωρισθῇ τέλεον ἀπὸ τῆς ἐργασίας, ἡ προσευχὴ εἶναι οὔτε ὀλιγώτερον ἀληθὴς, οὔτε ὀλιγώτερον ἀναγκαία τῆς ἐργασίας. Τὸ δὲ λέγειν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς ὀφείλει νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ ἐργάτου, σημαίνει θέλησιν καὶ τάσιν ὅπως κλείσῃ τις τὴν ὅλην ἐνέργειαν καὶ δρᾶσιν τῆς ζωῆς καὶ ἐμποδίσῃ τὴν εἰς αὐτὴν εἴσοδον τῆς προσευχῆς. Οἱ τοῦτο ἐπιζητοῦντες φρονοῦσι, φαίνεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὁ πιστεύων εἰς τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς, στερεῖται πρακτικοῦ νοὸς καὶ ὅτι τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον τείνει ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ πρακτικοῦ νοὸς καὶ παρασύρῃ αὐτὸν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ αἰσθήματος, καθιστὰν αὐτὸν ὅλως θεωρητικὸν καὶ ἄχρηστον εἰς τὸν κοινὸν ἡμῶν βίον. Ἐὰν ἡ δοξασία αὕτη ἦν ἀληθὴς, θὰ ἤξιζε τὸν κόπον νὰ συζητήσῃ τις ταύτην.

Πᾶν στοιχεῖον, ὅπερ ἔν τινι χαρακτῆρι ὑπάρχει ἐν βαθμῷ ὑπερβολικῷ, τείνει εἰς ἀνατροπὴν τῆς ἰσορροπίας. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀναπόφευκτος τάσις ἑνὸς πνεύματος, κλίσιν ἔχοντος πρὸς τὴν προσευχὴν, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀνωφελῆ, ἡ ἰδέα αὕτη ἤθελεν εἶσθαι εἰς ἄμεσον ἀντίφασιν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Γραφῆς καὶ τὰς ἀρχὰς ἐν γένει τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὴν ἀναπόφευκτον ταύτην ἀντίφασιν δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τις. Ἡ ἁγία Γραφὴ, ἥτις προτρέπει ἡμᾶς εἰς τὴν προσευχὴν, τυγχάνει καὶ τὸ μᾶλλον πρακτικὸν βιβλίον. Οἱ εὐσεβεῖς εἶναι τοὐλάχιστον τοσοῦτο πρακτικοὶ, ὅσον καὶ οἱ πλησίον αὐτῶν, καὶ ἐὰν δὲ δὲν ἤθελον εἶσθαι πρακτικοὶ, τοῦτο

θὰ προήρχετο ἐκ κακῆς ἀντιλήψεως τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας τῆς Γραφῆς. Οἱ μεγαλείτεροι ἐργάται εἰσὶ πάντοτε οἱ εἰς μείζονα μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν ἐρχόμενοι, ἡ δὲ μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνία ἐστὶν ἡ καρδία αὐτῆς τῆς προσευχῆς.

Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἐργασία δὲν εἶναι ὡσαύτως ἡνωμέναι διὰ δεσμοῦ αὐθαιρέτου. Εἶναι διάφοροι ἀπόψεις τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου. Αἱ λέξεις «προσευχὴ καὶ ἐργασία» (ora et labora), λέγει εἷς διαπρεπὴς συγγραφεύς, εὑρέθησαν ἐγγεγλυμμέναι ἐπὶ τῆς προσόψεως τῆς κατοικίας ἑνὸς χωρικοῦ ἐν Vierland. Τοῦτο ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τοῦ ποιητοῦ «διὰ τῆς χειρὸς ταύτης ἐργάζου, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας προσεύχου, ὁ δὲ βίος σου αἰωνίως ἔσται εὐλογημένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ». Προσευχὴ καὶ ἐργασία εἰσὶ τὸ σύμβολον τοῦ χριστιανοῦ καὶ τὸ διάγραμμα τοῦ βίου αὐτοῦ. Ἡ θερμὴ προσευχὴ γεννᾷ τὴν τιμίαν, τὴν ἀνδρικὴν, τὴν ἐπιμελῆ ἐργασίαν. Ἡ δὲ ἐργασία ἀρ' ἑτέρου, ἐὰν ᾖ πιστὴ, —εἶναι δὲ πιστὴ, ἐρ' ὅσον ὁ χριστιανὸς πραγματοῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ,—ἡ ἐργασία, λέγω, ὁδηγεῖ εἰς τὴν προσευχήν. Προσευχὴ καὶ ἐργασία ἦν τὸ σύνθημα, ὅπερ ὡδήγει τὸν μοναχὸν εἰς τὴν ἔρημον, ἔνθα ἔκτιζε τὴν καλύβην αὐτοῦ, ἐν μοναξίᾳ ἐκαλλιέργει τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ καὶ διήρχετο ἡμέρας καὶ νύκτας ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ ἀναμιμνησκόμενος τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου ὃν ἤδη κατέλιπε . . . . . Ἡ ἐργασία, λέγουσί τινες, ἐστὶ προσευχή. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ἡ ἐργασία δὲν εἶναι προσευχὴ καὶ ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι ἁπλῆ ἐργασία. Ἡ ἐργασία εἶναι ἐπικίνδυνος ἄνευ τῆς προσευχῆς, ἡ δὲ προσευχὴ οὐδόλως ἀποκλείει τὴν ἐργασίαν. Διατείνεσθαι τὸ ἐναντίον σημαίνει ἀγνοεῖν τὸν Θεὸν, τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ τοὺς νόμους αὐτοῦ· σημαίνει παραδιδοσθαι εἰς ὑλισμὸν χυδαῖον καὶ πλήρη προλήψεων ἀνοήτων. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ κίνδυνος τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναμιμνήσκωσιν ἡμῖν ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι ἀξία καὶ ἱερά. Ὁλόκληρος ὁ αἰὼν ἡμῶν κηρύττει τοῦτο. Ὀφείλουσι τοὐναντίον νὰ διδάσκωσιν ἡμᾶς ὅτι καὶ ἡ προσευχὴ ἐπίσης εἶναι ἀναγκαία καὶ ἱερά, ὅτι εἶναι δύναμις, ἣν ἀγνοεῖ ὁ ἐν τῇ ὕλῃ κυλινδούμενος κόσμος καὶ τῆς ὁποίας ἐν τούτοις τὰ ἔργα εἰσὶ πολλῷ μείζω, ἢ ὅσα ὁ κόσμος δύναται νὰ ἐκτελέσῃ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ*

Περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὀργάνου διαιρέσεως τῶν ἐμμελῶν τονιαίων διαστημάτων.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὀργάνου διαίρεσις τῶν ἐμμελῶν τονιαίων διαστημάτων κατὰ τὴν προδιαγραφεῖσαν νέαν ἡμῶν μέθοδον γίνεται ὡς ἑξῆς. α'] Διαιρεῖται ἡ μία Ἀντιφωνία, ἢ Διαπασῶν, εἰς *τόνους* ἓξ. β'] Ὑποδιαιροῦνται οἱ τόνοι οὗτοι εἰς δύο ἴσα μέρη, ἤτοι εἰς δώδεκα ἡμιτόνια καὶ γ'] τὰ δώδεκα ταῦτα ἡμιτόνια ὑποδιαιροῦνται εἰς δύο ἐπίσης ἴσα μέρη, τοὐτέστιν εἰς εἴκοσι τέσσαρα τέταρτα τοῦ τόνου.

Καὶ ἐν πρώτοις διὰ νὰ διαιρέσωμεν τὴν Ἀντιφωνίαν εἰς ἓξ τόνους πράττομεν ὡς ἀκολούθως. Λαμβάνομεν τὸ μεταξὺ τῶν δύο ὑπαγωγέων μεσολαβοῦν διάστημα οἱονδήποτε μῆκος καὶ ἂν ἔχῃ τὸ ὄργανον, καὶ ἀρχόμενοι τῆς καταμετρήσεως τοῦ διαστήματος τούτου ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς σκάφης τοῦ ὀργάνου εὑρισκομένου ὑπαγωγέως προχωροῦμεν πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ εὑρισκόμενον ἕτερον τοιοῦτον καὶ εἰς τὰ $\frac{17}{19}$ τοῦ ὅλου διαστήματος ποιοῦμεν ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ δισμὸν, ὅστις δεικνύει τὸν πρῶτον τόνον· εἰς τὰ $\frac{91}{114}$ καὶ αὖθις τοῦ ὅλου διαστήματος θέτομεν ἕτερον δεσμὸν, ὅστις δεικνύει τὸν δεύτερον τόνον· εἰς τὰ $\frac{27}{38}$ τὸν τρίτον· εἰς τὰ $\frac{19}{19}$ τὸν τέταρτον· εἰς τὰ $\frac{33}{57}$ τὸν πέμπτον καὶ εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ τὸν ἕκτον. Ὅθεν πρὸς διαίρεσιν τῶν ἓξ τόνων δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὸν ἑξῆς πίνακα 1, $\frac{17}{19}$, $\frac{91}{114}$, $\frac{27}{38}$, $\frac{19}{19}$, $\frac{33}{57}$, $\frac{1}{2}$. Τὰ μεταξὺ τῶν ἓξ τόνων μεσολαβοῦντα διαστήματα γεωμετρικῶς μὲν τυγχάνουσιν ἄνισα, ἴσα δὲ κατ' ἐνέργειαν. ἡ δὲ προκύπτουσα διαφορὰ μεταξὺ τῶν τόνων εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἁπάντων τούτων. Π. χ. ὑποτεθείσθω ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν δύο διαληφθέντων ὑπαγωγέων μεσολαβοῦν διάστημα σύγκειται ἐξ 912 χιλιοστῶν τοῦ Γαλλ. μέτρου· ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ὅτι εἰς τὰ $\frac{17}{19}$ ἀπαντᾶται τὸ τονιαῖον διάστημα τοῦ πρώτου τόνου, ἤτοι $912 \times 17 : 19 = 816$, καὶ ἀφαιρουμένου τοῦ 816 ἀπὸ τοῦ ὅλου 912 εὑρίσκεται ὁ ἀριθμὸς 96, ἕπεται ὅτι τὸ διάστημα τοῦ πρώτου τόνου εἶναι $\frac{96}{912}$· εἰς τὰ $\frac{91}{114}$, ἤτοι $912 \times 91 : 114 = 728$· ἀφαιρουμένου τοῦ 728 ἀπὸ τοῦ 816 εὑρίσκεται ὁ ἀριθμὸς 88, ἤτοι τὸ τονιαῖον διάστημα τοῦ δευτέρου τόνου· οὕτως ἐξακολουθοῦντες κατὰ τὸν ἀνωτέρω ὑποδειχθέντα τρόπον εὑρίσκομεν τὸν ἀριθμὸν τοῦ τρίτου τόνου 80, τὸν τοῦ τετάρτου 72, τὸν τοῦ πέμπτου 64 καὶ τὸν τοῦ ἕκτου 56· ὥστε ἔχομεν Πίνακα ὡς ἑξῆς. 96, 88, 80, 72, 64, 56. καὶ ἀντιστρόφως 816, 728, 648, 576, 512, 456. Καὶ ἰδοὺ κατὰ ταῦτα ὅτι ἡ μεταξὺ ὅλων τῶν τόνων διαφορὰ εὑρίσκεται οὖσα μία καὶ ἡ αὐτὴ, ἤτοι μεσολαβεῖ ὁ ἀριθμὸς 8. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς εὕρεσιν τῶν ἓξ τόνων ἐπὶ ἐγχόρδου ὀργάνου. Νῦν δὲ ἀποδείξωμεν καὶ ὁποία τις ἡ διαίρεσις τῶν τόνων εἰς ἡμιτόνια· ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω φαίνεται, ἡ μεταξὺ ὅλων τῶν τόνων προκύπτουσα διαφορὰ εἶναι ἡ αὐτὴ, διαιροῦμεν τὴν διαφορὰν ταύτην εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη. Λαμβάνομεν τὸ ἓν τέταρτον αὐτῆς καὶ ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τοῦ ὅλου ποσοῦ τοῦ μέλλοντος διαιρεθῆναι τόνου, τὸ ἥμισυ δὲ τοῦ ὑπολειπομένου δηλοῖ τὸ ὀξὺ ἡμιτόνιον τοῦ αὐτοῦ τόνου, πρὸς εὕρεσιν δὲ καὶ τοῦ βαρέος ἡμιτονίου τοῦ αὐτοῦ τόνου, δὲν ἔχομεν ἢ νὰ λάβωμεν τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν τοῦ ὅλου τόνου. Π. χ. προκειμένου νὰ διαιρεθῇ ὁ πρῶτος τόνος εἰς ἡμιτόνια, διαιροῦμεν εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη τὸν ἀριθμὸν 8 (ὅστις ὡς εἴπομεν εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν τόνων διαφορὰ), λαμβάνοντες δὲ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 326—328 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τὸ ἓν τέταρτον αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι 2 καὶ ἀφαιροῦντες ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ τόνου ὅπερ εἶναι 96, εὑρίσκομεν ὑπόλοιπον 94, οὗτινος τὸ μὲν ἥμισυ 47 εἶναι τὸ ζητούμενον ὀξὺ ἡμιτόνιον, τὸ δὲ μένον ὑπόλοιπον τοῦ ὅλου τόνου 49 εἶναι τὸ βαρὺ ἡμιτόνιον· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διαιρεθήσονται καὶ οἱ λοιποὶ πέντε τόνοι. Πρὸς περισσοτέραν ὅμως εὐκολίαν τῆς διαιρέσεως τῶν λοιπῶν πέντε τόνων εἰς ἡμιτόνια μεταχειριζόμεθα τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον τρόπον. Παρατηροῦμεν ὁποία τις εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἡμιτονίων διαφορά, ἤτοι 44—47=2· τὴν διαφορὰν λαμβάνομεν ὡς γενικὸν κανόνα (δηλ. τὸν ἀριθμὸν 2) καὶ ἐξακολουθητικῶς ἐλαττοῦντες ἀνὰ 2, εὑρίσκομεν καὶ τὰ λοιπὰ δέκα ἡμιτόνια· ἤτοι ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἡμιτόνιον ἔχει 49, τὸ δεύτερον 47, ὡς ἐκ τούτου ἀρεύκτως τὸ τρίτον θὰ ἔχῃ 45, τὸ δ'. 43, τὸ ε'. 41, τὸ στ'. 39, τὸ ζ'. 37, τὸ η'. 35, τὸ θ'. 33, τὸ ι'. 31, τὸ ια'. 29 καὶ τὸ ιβ'. 27. Προκειμένου δὲ περὶ διαιρέσεως δευτέρας ἐπὶ τοῦ ὀργάνου Ἀντιφωνίας, λαμβάνομεν τὸ ἥμισυ ἀκριβῶς διάστημα τοῦ πρώτου ἡμιτονίου τῆς πρώτης Ἀντιφωνίας, ὅπερ ἀρεύκτως ἐν τῇ δευτέρᾳ Ἀντιφωνίᾳ εἶναι τὸ πρῶτον ἡμιτόνιον καὶ ποιοῦμεν δεσμόν, ἐξακολουθητικῶς δὲ λαμβάνοντες τὸ ἥμισυ τοῦ δευτέρου ἔχομεν τὸ δεύτερον ἡμιτόνιον, τὸ ἥμισυ τοῦ τρίτου τὸ τρίτον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς μέχρι τοῦ δωδεκάτου. (α)

Μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπὶ τοῦ ὀργάνου δύο Ἀντιφωνιῶν εἰς εἴκοσι τέσσαρα ἡμιτόνια ἐντείνομεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χορδὴν καὶ κρούοντες ταύτην διὰ πλήκτρου καλοῦμεν τὸν παραγόμενον ἐξ αὐτῆς ἦχον Πα, εἶτα πιέζοντες διὰ τοῦ δακτύλου τὸ δεύτερον ἡμιτόνιον εὑρίσκομεν τὸν φθόγγον τοῦ Βου, εἰς τὸ τρίτον τὸν τοῦ Γα, εἰς τὸ πέμπτον τὸν τοῦ Δι, εἰς τὸ ἕβδομον τὸν τοῦ Κε, εἰς τὸ ἔνατον τὸν τοῦ Ζω. εἰς τὸ δέκατον τὸν τοῦ Νη καὶ εἰς τὸ δωδέκατον τὸν τοῦ ὑψηλοῦ Πα· ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα κλῖμαξ καλεῖται *Πρωτότυπος Διατονικὴ Κλῖμαξ*. Κρούοντες καὶ αὖθις ὁλόκληρον τὴν χορδὴν καλοῦμεν τὸν ἦχον αὐτῆς Νη, εἶτα πιέζοντες διὰ τοῦ δακτύλου τὸ πρῶτον ἡμιτόνιον εὑρίσκομεν τὸν φθόγγον τοῦ Πα, εἶτα τὸ τέταρτον καὶ εὑρίσκομεν τὸν τοῦ Βου, εἰς τὸ πέμπτον τὸν τοῦ Γα, εἰς τὸ ἕβδομον τὸν τοῦ Δι, εἰς τὸ ὄγδοον τὸν τοῦ Κε, εἰς τὸ ἐνδέκατον τὸν τοῦ Ζω, καὶ εἰς τὸ δωδέκατον τὸν τοῦ ὑψηλοῦ Νη· ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα κλῖμαξ καλεῖται *Πρωτότυπος Χρωματικὴ Κλῖμαξ*.

Αἱ σχηματισθεῖσαι δ' αὗται δύο πρωτότυποι κλίμακες εἰς τὴν παραμικρὰν ἀλλαγὴν ἑνὸς καὶ μόνου αὐτῶν τονιαίου διαστήματος, ἤτοι ἐὰν π.χ. ἀντὶ τοῦ ὀγδόου ἡμιτονίου τοῦ ὁρισθέντος ἀνωτέρω, ὡς τονιαῖον διάστημα τοῦ χρωματικοῦ Κε ληφθῇ τὸ ἔνατον ἢ τὸ ἕβδομον (τοῦθ' ὅπερ ἐν τῇ μουσικῇ ὀνοματολογίᾳ καλεῖται *Μεταβολή*) τὸ μέλος αὐτῆς ἀμέσως λαμβάνει ἄλλον χαρακτῆρα καὶ καλεῖται πλέον χρόα τῆς πρωτοτύπου Χρωματικῆς Κλίμακος. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν οἱᾳδήποτε τονιαίᾳ ἀλλαγῇ γενομένῃ καὶ ἐπὶ τῆς πρωτοτύπου Διατονικῆς Κλίμακος.

Ἵνα δὲ ὑποδείξωμεν καὶ τὴν τῶν ἡμιτονίων εἰς τέταρτα τοῦ τόνου διαίρεσιν (ἅτινα εἰς τινας περιστάσεις μεταχειριζόμεθα πρὸς περισσοτέραν χρωμάτισιν τῶν δύο προϋποδειχθεισῶν πρωτοτύπων κλιμάκων), πράττομεν ὅ,τι καὶ ἐν τῇ ὑποδιαιρέσει τῶν τόνων εἰς ἡμιτόνια, τοὐτέστι λαμβάνομεν τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἡμιτονίων ὑπάρχουσαν διαφοράν, ἤτοι τὸν ἀριθμὸν 2· διαιροῦμεν αὐτὴν εἰς 4 ἴσα μέρη, λαμβάνομεν τὸ ἓν τέταρτον ὅπερ εἶναι 0, $\frac{1}{2}$, ἀφαιροῦμεν αὐτὸ ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ πρώτου ἡμιτονίου 49 καὶ εὑρίσκομεν ὑπόλοιπον 48, $\frac{1}{2}$, οὗτινος τὸ μὲν ἥμισυ 24, $\frac{1}{4}$ εἶναι τὸ ὀξὺ τέταρτον τοῦ αὐτοῦ ἡμιτονίου, τὸ δὲ μένον ὑπόλοιπον ἐκ τοῦ ὅλου αὐτοῦ 24 $\frac{3}{4}$ εἶναι τὸ βαρύ. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ μεταξὺ τῶν δύο πρώτων τετάρτων διαφορὰ φαίνεται ὅτι εἶναι 0, $\frac{1}{2}$ ἐξακολουθητικῶς καὶ αὖθις ἐλαττοῦμεν ἀνὰ 0, $\frac{1}{2}$ καὶ τὸ μὲν τρίτον τέταρτον τοῦ τόνου εὑρίσκομεν 23, $\frac{3}{4}$, τὸ δὲ τέταρτον 23, $\frac{1}{4}$, τὸ ε'. 22, $\frac{3}{4}$, τὸ στ'. 22, $\frac{1}{4}$, τὸ ζ'. 21, $\frac{3}{4}$, τὸ η'. 20, $\frac{1}{4}$, τὸ θ'. 20, $\frac{3}{4}$, τὸ ι'. 20, $\frac{1}{4}$. τὸ ια'. 19, $\frac{3}{4}$, τὸ ιβ'. 19, $\frac{1}{4}$, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου· ὡς πρὸς τὴν ὑποδιαίρεσιν δὲ καὶ τῆς 2ας Ἀντιφωνίας εἰς τέταρτα τοῦ τόνου πράττομεν ὅτι καὶ διὰ τὴν διαίρεσιν τῶν ἡμιτονίων ἐπὶ τῆς αὐτῆς Ἀντιφωνίας προλαβόντες ἐπράξαμεν.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

(α) Σημειωτέον ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς 6ας Ἀντιφωνίας λαμβάνομεν πρὸς σχηματισμὸν τρίτης τοιαύτης κλπ. Καὶ ἡ μὲν πρώτη Ἀντιφωνία καλεῖται ἁπλῆ Διαπασῶν, ἡ δευτέρα δὶς Διαπασῶν, ἡ τρίτη τρὶς Διαπασῶν καὶ οὕτω καθεξῆς. Τουτέστι ἡ τρίτη Ἀντιφωνία τυγχάνει τὸ ἥμισυ τῆς δευτέρας καὶ αὕτη τὸ ἥμισυ τῆς πρώτης κλπ.

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΕΝ ΤΩ ΙΣΡΑΗΛ

ΚΑΙ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΚΟΣΜΩ*

Ἡ ἐπομένη νῦν χρονικὴ περίοδος τῆς σιγῆς τῆς προφητείας μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῆς φέρει ἰδιάζοντα χαρακτῆρα. Ὁ Ἰσραήλ, ὅστις διήλθε νῦν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ κατέστη ὥριμος καὶ αὐτοτελὴς ἀνήρ, οὐ χρήζει πλέον τῆς ἀμέσου θείας καθοδηγήσεως, ἀλλ' ὀφείλει μόνος νὰ δείξῃ τί ἐπετέλεσεν ἐν αὐτῷ ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἀγωγή. Δύο φαεινοὶ ἀστέρες φωτίζουσι πρὸς τοῦτο τὴν ὁδὸν τοῦ Ἰσραήλ· ὁ εἷς ἐστιν ὁ νόμος, ὅστις τυγχάνει αὐτῷ τὸ ὀχύρωμα κατὰ τοῦ ἐθνισμοῦ, ὁ δὲ ἕτερός ἐστιν ἡ προφητεία, τὸ φῶς, ὅπερ φαίνει ἐν σκοτεινῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ταῖς προσδοκώσαις καρδίαις.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 260—264 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Συγχρόνως, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται ἐξαιρουμένη ἡ ἰδιάζουσα κλῆσις περὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἱερουσαλήμ. Αἱ τοῦ Δανιὴλ προφητεῖαι ἄρχονται ἐκπληρούμεναι. Ὁ Ἰσραὴλ ἀπόλλυσιν ὁλονέν τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ αὐτοτέλειαν καὶ καθίσταται τὸ πνευματικὸν κέντρον τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ σύναμα ὁ δεσμὸς τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως. Αὐτόθεν μάλιστα μετηνέχθη λόγος τις πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν ἐθνικῶν περὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Ἰσραήλ· σπινθήρ τις ἔπεσεν ἐν ταῖς ἐσκοτισμέναις καρδίαις καὶ ἐθέρμανεν αὐτόθεν, μέχρις οὗ ἀναρθεὶς ἔμελλε νὰ καταστῇ φλόξ.

Ἐν τούτοις σὺν τῇ καταπτώσει τῆς πολιτικῆς αὐτοτελείας τοῦ Ἰσραήλ, ἀπόλλυσιν οὗτος βαθμηδὸν καὶ τὴν θρησκευτικήν. Ἐπ' ὀλίγον χρόνον μόνον κατορθοῖ ἐν τῇ ἡρωϊκῇ γενεᾷ τῶν Μακκαβαίων νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἀνορθώσῃ ἐκ νέου τὸν νόμον καὶ τὴν λατρείαν. Ἡ ζωηρὰ πίστις ἀπεσβέσθη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λαοῦ καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐσχηματίσθησαν αἱρέσεις, ὧν ἡ μὲν πλανᾶται ἐν ψευδεῖ αὐτοδικαιώσει καὶ ὑποκρισίᾳ, ἡ δὲ ἄλλη κυλινδεῖται εἰς τὴν σωματικὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ἀπιστίαν. Ἀμφότεραι ὅμως νομίζουσιν ὅτι κατέχουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀμφότεραί εἰσιν ἡ βεβαία ἀντίθεσις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τὸ βασιλικὸν γένος τοῦ Δαβὶδ περιέπεσε βαθμηδὸν εἰς τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν λήθην, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ διαφυλάξῃ ἑαυτὸ διὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Κύριος αἰωνίως ἔμελλε νὰ παγιώσῃ τὸν θρόνον τοῦ Δαβίδ. Τούτου ἕνεκα οὐκ ἐξέλιπεν ἄρχων ἐξ Ἰούδα, διότι ἡ καθοδήγησις τῆς θεοκρατίας διετέλει εἰσέτι παρὰ τῇ φυλῇ ταύτῃ μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν «ὁ ἡγούμενος ἐξ Ἰούδα» ἀφίκετο ἵνα καταβάλῃ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλείου αὐτοῦ. Εὐάριθμοι δὲ μόνον γνήσιοι Ἰσραηλῖται ἠγωνίζοντο εἰσέτι ὑπὲρ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἐχόμενοι στερρῶς καὶ ὀρθῶς τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ ἠπένιζον ἐλπίζοντες καὶ προσευχόμενοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Καὶ ὅσον ζοφωδεστέρα ἡ νύξ, τοσούτῳ σφοδρότερος καθίστατο ὁ πόθος ἐν ταῖς καρδίαις ταύταις ταῖς λεγούσαις μετὰ τοῦ Δαβίδ: «Ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα» καὶ αἵτινες διὰ μέσου τοῦ σκότους ἐτήρουν προσηλωμένον τὸ βλέμμα τῆς πίστεως ἐπὶ τῆς ἓω τῆς ἐπαγγελίας.

Τοιαύτη λοιπὸν ἦν ἡ κατάστασις ἐν τῷ Ἰσραήλ· ἡ προφητεία αὐτοῦ εἶναι ἄναυδος, ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ ἡ ὑψηλοτέρα, φαεινοτέρα, ἢ παντὸς ἄλλοι λαοῦ ἄλλοτε, νῦν ὑπεδουλώθη καὶ προσηλώθη εἰς τὸ νεκρὸν γράμμα τοῦ νόμου. Στενάζων καὶ ὑπὸ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν πίεσιν ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἔμελλε—ὁ μᾶλλον ἐλεύθερος τῶν λαῶν τῆς γῆς— νὰ ᾖ ὑπήκοος μόνον τῷ Θεῷ, ποθεῖ τὸν Μεσσίαν, τὸν ἀνορθωτὴν τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου τῆς θεοκρατίας. Ἀλλ' ὅμως μόνον ἐλάχιστον μέρος ποθεῖ Αὐτὸν ὡς τὸν συμφιλιωτήν, τὸν ἀνορθωτὴν τῆς διαθήκης μεταξὺ τοῦ «ἁγίου» καὶ τῶν «ἁμαρτωλῶν».

Καὶ ὅμως τὸ ἔργον τοῦ Ἰσραὴλ ἐξεπληρώθη! Παρὰ τὸν ἀδιαλείπτως γενόμενον λακτισμὸν πρὸς κέντρα, παρὰ τὴν συνεχῆ διασταύρωσιν τῆς θείας ἀποφάσεως, ἑκάστη στιγμὴ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ, τῇ σοφῇ καθοδηγήσει τοῦ Θεοῦ, ἀπέβη εἰς προαγωγὴν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ὁ Ἰσραὴλ παρέστησεν ἐν τῷ νόμῳ τὸν ἕνα καὶ μόνον νομοθέτην, ἐξήγγειλε τὸ ὄνομα «Κύριος», τοῦθ' ὅπερ ἀπεκάλυψεν ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τὴν αἰωνίαν ἀπόφασιν περὶ ἀπολυτρώσεως καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, ἥτις ἦν σκιερὰ προεικόνισις τῆς ἐν «πνεύματι λατρείας», προδιετύπωσε καὶ παρέστησε τὸ ὄνομα τοῦ οἰκτίρμονος Θεοῦ, τοῦ Ἰεχωβά. Τοῦτο τὸ ὄνομα διὰ τοῦ νόμου καὶ τῆς ἐπαγγελίας ἀρύπνισεν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ ἀμφοτέρας τὰς φωνὰς καὶ ἀνέῳξεν ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως: τὴν γνῶσιν καὶ τὴν θέλησιν. Διὰ τούτου τελείως ὡρίμασε πλέον ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ νόμου καὶ τῆς περὶ ἐμφανίσεως τοῦ Χριστοῦ ἐπαγγελίας.

ΓΝΩΜΑΙ

Ἐν τῇ συζητήσει τῶν μεγάλων προβλημάτων, τῶν συνταρασσόντων τὰς συνειδήσεις σήμερον, οἱ ἄνθρωποι συνήθως τιθεῖσιν εἰς κίνησιν μόνην τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ἀφέντες ἀνέπαφον τὴν καρδίαν, τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν συνείδησιν αὐτῶν. Ἐνῷ λοιπὸν ἔδει νὰ ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ μεγάλα ταῦτα προβλήματα, μέρος μόνον ἑαυτῶν ἀπασχολοῦσιν εἰς ταῦτα. Διὰ τοῦτο ἰδέας μόνον σχηματίζουσι περὶ τῶν ζητημάτων τούτων, ἐνῷ ὤφειλον νὰ μορφῶσι πεποιθήσεις.

Ὅπως τὰ κάτοπτρα ἀνταυγάζουσι τὸν ἥλιον, ἀλλ' ὅμως οὐδόλως θερμαίνονται ἐξ αὐτοῦ, τοιουτοτρόπως καί τινες τῶν ἀνθρώπων δέχονται καὶ ἀνταυγάζουσι τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ αἰσθανθῶσιν αὐτήν. Διὰ τοῦτο κατέχουσιν ἐν τῷ πνεύματι πάσας τὰς ἀρετάς, ὧν ὅμως στερεῖται ἡ καρδία αὐτῶν.

Εἶναι ἔνδειξις ἀνωτέρας διανοίας τὸ ἀποδιώκειν τὴν ἀβεβαιότητα, ἀποδέχεσθαι δὲ τὸ μυστήριον. Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων πράττουσιν ὅλως τὸ ἐναντίον, τοῦτο δὲ διότι δυστυχῶς οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων, στερούμενοι ἀνωτέρας διανοίας, ἐμφοροῦνται ὑψίστης ἀλαζονείας.

Ἡ θρησκεία συνοδεύει τὰ ἔθνη ἐν τῇ δόξῃ καὶ εὐκλείᾳ αὐτῶν, ἐγκαταλείπεται δὲ ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ παρακμῇ αὐτῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ

ΚΗΡΥΞΟΝΤΩΝ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΛΟΓΟΝ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΙΕΡΟΙΣ ΝΑΟΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ

Α' Κυριακῇ ὁ πανοσιολογ. κ. Ἀπόστ. Χριστοδούλου
Β' » ὁ ἱερολογ. κ. Γερμανὸς Καραβαγγέλης
Γ' » ὁ ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Δώριζας
Δ' » ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης
Ε' » ὁ ἱερολογ. κ. Νικόδημος Βασιλείου
Μ. Παρασκευῇ ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγ. Κωνσταντινίδης

Ἐν Τζιβαλίῳ

Α' Κυριακῇ καὶ Ε' ὁ ἱερολ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Κορτοσκαλίῳ (Ἐλπίδ.)

Α' » ὁ θεοφιλ. Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιος
Β' » ὁ πανοσιολογ κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ
Γ' » ὁ ἱερολ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Κορτοσκαλίῳ (Ἁγ. Κυρ.)

Α' » καὶ ΣΤ' ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος
Γ' » ὁ θεοφιλ. Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιος
Ε' » ὁ πανοσιολογ. κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ

Ἐν Βλάχᾳ

Α' » καὶ Γ' ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος
Β' » καὶ Ε' ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Κωνστ.)

Β' » ὁ ἱερολογ. κ. Γερμανὸς Ἀναστασιάδης

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Θ. Ἀναλ.)

Δ' » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Νικολ.)

Α' » ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Μην.)

Α' » ὁ πανοσιολογ. κ. Εὐγένιος Παπαθωμᾶ

Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Γεωργ.)

Ε' » ὁ θεοφιλ. Λεύκης κ. Λεόντιος

Ἐν Βελιγραδίῳ

Α' » ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγ. Καστοριάδης

Ἐν Ἐξ Μαρμάροις

Β' » ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος

Ἐν Τοπκαπίῳ

Β' » ὁ θεοφιλ. Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων

Ἐν Ἐδρινεκαπίῳ

Δ' » ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγ. Καστοριάδης

Ἐν Ἐγριμπίῳ

Ε' » ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγ. Καστοριάδης

Ἐν Σαρμασικίῳ

Α' » ὁ πανιερώτ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Σαλματομβρουκίῳ

Β' » ὁ πανιερώτ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Βαλατᾷ

Δ' » ὁ πανιερώτ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Ξυλοπόρτῃ

Ε' » ὁ πανιερώτ. πρ. Κώου κ. Παῦλος

Ἐν Φωτηρᾷ

Γ' Κυριακῇ ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Μουχλίῳ

Δ' » ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Χάσκιοϊ

Γ' » ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος Καλπίδης

Ἐν Γαλατᾷ (Σωτ. Χριστ.)

Γ' » ὁ πανοσιολογ. κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς

Ἐν Γαλατᾷ (Παναγ.)

Ε' » ὁ πανοσιολογ. κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς

Ἐν Γαλατᾷ (Ἁγ. Ἰωάνν.)

Α' » ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος
Δ' » ὁ ἱερολογ. κ. Φώτιος Μαρινάκης

Ἐν Γαλατᾷ (Ἁγ. Νικολ.)

Β' » καὶ Δ' ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Παναγ.)

Α' » ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης
Γ' » καὶ ΣΤ' ὁ πανοσιολ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης
Δ' » ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Κωνσταντ. Παρίτσης
Μ. Παρασκευῇ ὁ πανοσιολ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἁγ. Τριάδ.)

Α' Κυρ. καὶ Δ' ὁ πανοσιολ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης
Β' » ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Κωνσταντ. Παρίτσης
Γ' » ὁ ἱερογογ. κ. Πολύκαρπος Ψωμιάδης
Ε' » ὁ πανοσιολογ. κ. Γρηγ. Κωνσταντινίδης

Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἁγ. Κωνστ.)

Α' » ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Κωνσταντ. Παρίτσης
Β' » καὶ Ε' ὁ πανοσιολ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης
Γ' » ὁ ἱερολογ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης

Ἐν Ταταούλοις

Β' » ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Ἰωάννης Οἰκονόμος

Ἐν Πρόποσι Ταταούλων

Α' » ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος

Ἐν Φερίκιοϊ

Δ' » ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Ἰωάννης Οἰκονόμος

Ἐν Διπλοκιονίῳ

Α' » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Μεσαχώρῳ

Γ' » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Μ. Ρεύματι

Ε' » ὁ ἱερολογ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης

Ἐν Βαφειοχωρίῳ

Α' » ὁ ἱερολογ. κ. Δαμασκηνὸς Εὐαγγέλου

Ἐν Νεοχωρίῳ

εἰς τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς Θεολογ. Σχολῆς

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 7 φεβρουαρίου 1892.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ Μ. Κ. ΕΚΚΛΗΣ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 52.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος.
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἥμισυ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονὴς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλαδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁ κόσμος — Περὶ τοῦ ἐτυμολογικοῦ τῆς λέξεως Λαύρας — Περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Νέοι Συνοδικοί. — Οἱ ἐκ τῶν νέων Συνοδικῶν Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελος, Νικομηδείας κ. Φιλόθεος καὶ Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος, ἀπαντῶντες εἰς τὴν προσκαλοῦσαν αὐτοὺς ὡς συνοδικὰ μέλη πατριαρχικὴν ἐπιστολήν, ἐδήλωσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι, ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν διορισμὸν αὐτῶν, ἐλεύσονται εἰς βασιλεύουσαν μετὰ τὴν διευθέτησιν τῶν ἐπαρχιακῶν αὐτῶν πραγμάτων. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων ἅγιος Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελος παρεκάλεσε τὴν Ἐκκλησίαν ἵνα, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν κατάστασιν τῆς ὑγιείας αὐτοῦ, συγκατατεθῇ ἵνα ἡ Α. Σεβασμιότης καταλίπῃ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς μετὰ τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον τροπὴν τοῦ καιροῦ, τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο ἀποδεκτόν. Ἐκ τῶν ἄλλων συνοδικῶν, ὁ μὲν Σεβασμ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Μεθόδιος ἐδήλωσε, καθὰ προεγράφη, ὅτι ἀφιχθήσεται εἰς βασιλεύουσαν κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ὁριζόμενον καιρόν, ὁ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης Μιτυλήνης κ. Κωνσταντῖνος, ἐπειδὴ ἠτήσατο ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἐνδημῆσαι ἐνταῦθα ὡς συνοδικὸν μέλος, προβάλλων πρὸς τοῦτο λόγους ἐπαρχιακῶν ἀπασχολήσεων, ἀποδεκτοὺς γενομένους ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἀντικατέστη διὰ τοῦ ἀμέσως κατὰ τὸ Συνταγμάτιον ἐρχομένου Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀγκύρας κ. Γερασίμου, ὅστις προσεκλήθη ἵνα μετὰ τὴν διευθέτησιν τῶν ἐπαρχιακῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων ἀρίκηται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

—*Ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως.*—Τοῦ τέως βοηθοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἡρακλείας προαχθέντος, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Μητρόπολιν Σιρρῶν, τοῦ δὲ Σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ αἰτησαμένου τὴν ἐκλογὴν νέου βοηθοῦ ἐπισκόπου, ἅτε δὴ τῆς ἐπαρχίας Ἡρακλείας ἐχούσης ἀνάγκην τοιούτου, προὐτάθησαν ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ τρεῖς ὑποψήφιοι, ἤτοι οἱ πανοσιολογιώτατοι, Ἱερώνυμος Γοργίας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡρακλείας, Γεννάδιος Κομνηνὸς ἀρχιμανδρίτης καὶ προϊστάμενος ἐν Χαλκηδόνι καὶ ὁ Ἱερολογ. Βασίλειος Παπᾶ Χρήστου Καθηγητὴς καὶ ἱεροκήρυξ ἐν Ἀδριανουπόλει· γενομένης δὲ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς, ἀνεδείχθη ἐπίσκοπος ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Εἰρηνουπόλεως ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡρακλείας κ. Ἱερώνυμος Γοργίας, ἐκ τῶν ἀρίστων τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, καθηγητὴς χρηματίσας τῆς ἐν Μουχλίῳ Ἱερατικῆς σχολῆς, ἀρχιδιάκονος καὶ Πρωτοσύγκελλος ἐν τῇ Μητροπόλει Πρεβέζης, πρωτοσύγκελλος δὲ ἀπὸ ἱκανοῦ τῆς Μητροπόλεως Ἡρακλείας διατελῶν καὶ ἐν γένει κληρικὸς εὐπαίδευτος καὶ πεπειραμένος, εὐδοκίμως πάνυ διακονήσας τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

—*Ἐπίσκοπος Ναζιαν̃ζοῦ.*—Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων αἰτησαμένου ἵνα διορισθῇ παρ' αὐτῷ ἐπίσκοπος βοηθός, συνεργαζόμενος εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων ὑποθέσεων, τῆς δὲ αἰτήσεως ταύτης ἀποδεκτῆς γενομένης, προὐτάθησαν ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ

τρεῖς ὑποψήφιοι, ἤτοι οἱ πανοσιολογιώτατοι Πανάρετος πρωτοσύγκελλος τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, Μελέτιος Γεωργιάδης Ἀρχιμανδρίτης καὶ διευθυντὴς τῆς ἐν Ἰωαννίνοις ἱερατικῆς Σχολῆς καὶ Γερμανὸς Θεοτοκᾶς καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων καὶ προϊστάμενος τῆς ἐν Γαλατᾷ ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Εἶτα κατελθούσης τῆς ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν ψήφων τελετῆς γενομένης, ἐξελέγη ἐπίσκοπος τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ὑπὸ τὸν τίτλον Ναζιανζοῦ ὁ πρωτοσύγκελλος κ. Πανάρετος, ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀπὸ ἐκανῶν δὲ ἐτῶν εὐδοκίμως ὑπηρετῶν παρὰ τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων ἔν τε Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐν Ἰωαννίνοις.

—*Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.* — Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀπεφασίσθη ὅπως ἀποσταλῶσιν ἐξάρχοι πρὸς ἐξέλεγξιν καὶ ἀκριβῆ καταρτισμὸν τῶν ἐκλογικῶν Καταλόγων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

—*Ἐπίσκεψις.* — Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τὴν Α. Ἐξ. τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Χαλὶλ Ριφαὰτ Πασᾶν.

—*Ἀντεπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰ. Τανταλίδου, ἀντεπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξ. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Βελγικῆς κ. Χύοριξ.

—*Ἐπίσκεψις.*— Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς κ. Σάββας Γκρουΐτς.

—Ὁ τέως γενικὸς πρόξενος τῆς Αὐστρο-Οὐγγαρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Κβάσσαϋ ἀπερχόμενος εἰς Βιέννην ἐποιήσατο ἀποχαιρετιστήριον ἐπίσκεψιν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ.

Χθὲς δὲ ἡ Α. Πανοσιολογιότης ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνστάντιος μετέβη μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰ. Τανταλίδου ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς ἀντεπίσκεψιν αὐτοῦ.

—*Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Πισσιδείας.*— Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Πισσιδείας κ. Βενέδικτος ἀνήγγειλε τὴ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ηὐδόκησε νὰ ἀπονείμῃ αὐτῷ τὸ παράσημον Μεδζιτιὲ Γ' τάξεως, ἐπιδοθὲν τῇ αὐτοῦ Πανιερότητι ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς.

—*Συλλυπητήρια.*—Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐνταῦθα Πράκτορος τῆς ἡγεμονίας τῆς Βουλγαρίας Γ. Βούλκοβιτς ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια αὐτῆς τῷ προσωρινῶς Διευθύνοντι τὸ Πρακτορεῖον κ. Βρακάλωφ διὰ τοῦ Γραμματέως Ἰ. Δ. Τανταλίδου.

—*Μητροπολῖται Μελενίκου καὶ Προικοννήσου.*— Ἀρίκοντο χθὲς εἰς βασιλεύουσαν οἱ νεωστὶ διορισθέντες Μητροπολῖται Μελενίκου κ. Ἀλέξανδρος καὶ Προικοννήσου κ. Ἰγνάτιος. Αἱ ΑΑ. Πανιερότητες ἐπεσκέρθησαν αὐθημερὸν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Τὰ μηνύματα καὶ αἱ εὐχαριστίαι τῶν ΑΑ. Πανιεροτήτων γενήσονται αὔριον Σαββάτῳ.

—*Θάνατος ἡγουμένου Βλατέων.*—Ἡ Δημογεροντία τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τηλεγραφικῶς τὸν θάνατον τοῦ ἡγουμένου τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Βλατέων.

—*Ἐπαρχία Σερρῶν.*—Εἶχε γραφῇ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὅτι συνεπείᾳ συστάσεως τῶν ἐν Σέρραις πατριαρχ. ἐξάρχων ἐδόθη ἄδεια παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἵνα γένωνται ὑπὸ τῆς πρὸς ἐκλογὴν συντακτικῆς ἐπιτροπῆς συνελθούσης γενικῆς Συνελεύσεως χάριν τῶν αὐτόθι κοινοτικῶν συμφερόντων ἐκλογαὶ τῶν διαφόρων τῆς κοινότητος σωματείων, ἐργασθησομένων προσωρινῶς, μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως καὶ ἐπικυρώσεως τοῦ ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καταρτιζομένου νέου τῆς κοινότητος Σερρῶν Κανονισμοῦ, ὁπότε γενήσονται νέαι ἐκλογαὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ ἐν λόγῳ νέου Κανονισμοῦ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Ἐκκλησίας ἐκοινοποιήθη οἷς δεῖ. Πιστεύομεν ὅθεν ὅτι παρὰ τὰς ὑπό τινων ἐκδηλουμένας τάσεις ἵνα δώσωσιν εἰς τὰ ἐκλεγησόμενα σωματεῖα χαρακτῆρα ὁριστικόν, ἡ ἀπόφασις τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας θέλει προθύμως ἐκτελεσθῇ καὶ ὅτι ὁ μὲν Κανονισμὸς τῆς κοινότητος, συνταγεὶς ὁσονούπω καὶ συμφώνως τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας, ὑποβληθήσεται αὐτῇ πρὸς ἐπικύρωσιν, ἀποκατασταθήσεται δὲ ὁριστικῶς ἡ ποθουμένη ὁμαλὴ τάξις πραγμάτων διὰ τῆς ὁριστικῆς ἐκλογῆς τῶν κοινοτικῶν σωματείων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου Κανονισμοῦ.

—*Φόνος ἱερέως ἐν Τραπεζοῦντι.*— Ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Γαβριὴλ ἐγνωστοποίησε τηλεγραφικῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι κακοῦργοι ἐφόνευσαν τὸν ἱερέα Εὐστάθιον, ἐφημερεύοντα ἐν τῷ χωρίῳ Μεσσόνας τῆς ἐπαρχίας Τραπεζοῦντος. Οἱ φονεῖς καταζητοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπιχωρίου διοικήσεως.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.*— Συνῳδὰ τῷ δημοσιευθέντι προγράμματι μεθαύριον Κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρ. καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀπόστολος Χριστοδούλου. Ἐν Τζιβαλίῳ ὁ ἱερολογ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος. Ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἐλπίδος) ὁ θεοφιλ. Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιος. Ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἁγίας Κυριακῆς) ὁ ἱερολ. κ. Ἱερόθεος Τεκνόπουλος. Ἐν Βλάγκᾳ ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος. Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγίου Νικολάου) ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος. Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἁγ. Μηνᾶ) ὁ πανοσιολ. κ. Παπᾶ Θωμᾶ. Ἐν Βελιγραδίῳ ὁ πανοσιολ. κ. Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης. Ἐν Σκρμασικίῳ ὁ πανιερώτατος πρώην Κώου κ. Παῦλος.

Ἐν Γαλατᾷ (Ἐκκλ. Ἁγ. Ἰωάννου) ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος ἀρχιμ. Γερμ. Θεοτοκᾶς. Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Παναγίας) ὁ ἱερολ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης. Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Ἁγ. Τριάδος) ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης. Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Ἁγ. Κωνσταντίνου) ὁ αἰδεσιμώτατος Κατηχητὴς κ. Κωνσταντῖνος Παρίτσης. Ἐν τοῖς Πρόποσι Ταταούλων ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος αἰδεσιμ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης. Ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ ἱερολ. κ. Ἀθανάσιος Βαξεβανίδης. Ἐν Βαφειοχωρίῳ ὁ ἱερολ. κ. Δαμασκηνὸς Εὐαγγέλου.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Διὰ τῆς λέξεως ταύτης δηλοῦται γενικῶς ὅ,τι ἡ ἁγία Γραφὴ ἀποκαλεῖ «ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ», τουτέστι τὸ σύνολον τῶν δημιουργηθέντων πλασμάτων (Ψαλμ. 24, 1, τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς), ἅτινα ὡς δημιουργηθέντα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀνήκουσιν αὐτῷ (Πράξ. 27, 24) καὶ διηγοῦνται ἡμῖν τὴν δόξαν αὐτοῦ (Ψαλμ. 19, 1). Ὁ κόσμος ἐστὶ τὸ προϊὸν τῆς θελήσεως μόνης τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἐν περιλήψει ἡ περὶ τῆς δημιουργίας τῶν ὄντων ἀφήγησις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἥτις τοιουτοτρόπως διδάσκει ἡμῖν τὸν καθαρώτερον μονοθεϊσμόν. Ἐκτὸς τούτου ὁ κόσμος οὗτος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καλὸς (Γεν. 1, 31), τουτέστι κατάλληλος πρὸς διαμονὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἔμελλε νὰ κατοικήσῃ αὐτόν (1 Τιμ. 4, 4 πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον) καὶ ὡραῖος, τουτέστι βασιλεύει ἐν αὐτῷ τάξις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διαταχθεῖσα. Εἶναι σύνολον ἁρμονικόν, ἀντίθετος εἰς τὸ ἀρχικὸν χάος (Γεν. 1, 2), ὁπόθεν ὁ Θεὸς ἐξήγαγε τὸν κόσμον. Ὁ ἰδιαίτερος χαρακτὴρ τοῦ κόσμου τυγχάνει τὸ περιωρισμένον αὐτοῦ. Ὁ κόσμος παρέρχεται ὅπως πᾶν ὅ,τι ἐστὶ σχετικὸν καὶ παροδικὸν (1 Ἰωάνν. 2, 17. Α' Κορ. 7, 31). Ὁ κόσμος θὰ λάβῃ πέρας (Ματθ. 13, 39, 40, ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστι, 28, 20, πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος).

Ὁ κόσμος λοιπὸν καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη ἐξαρτᾶται καθόλου ἐκ τοῦ δημιουργοῦ, ὅστις ἔδοτο τὸν κόσμον τῷ ἀνθρώπῳ ὡς τόπον τῆς κατοικίας αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἑνόησεν ἀμέσως τὰς δυνάμεις καὶ ἰδιότητας τοῦ κόσμου, ἐποιήσατο χρῆσιν αὐτῶν, διηύθυνε ταύτας καὶ ἵδρυσεν ἐν αὐτῷ τὰ διάφορα κράτη καὶ βασίλεια. Ὡς ὁ κόσμος δὲν ἔχει ἐν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν αὐτοῦ, τουτέστι δὲν παρήχθη ἐκ δυνάμεων ἐν αὐτῷ ὑπαρχουσῶν, τοιουτοτρόπως τὸ τέλος αὐτοῦ δὲν κεῖται ἐν αὐτῷ. Ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν (Ματθ. 16, 26, τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;), ἐδημιουργήθη δὲ πρὸς δόξαν Θεοῦ (Ἡσ. 6, 3 πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ). Ὁ κόσμος χρησιμεύει πρὸς ἔνδειξιν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. 1, 20 ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης). Ἐκτὸς τῆς σημασίας ταύτης τῆς κοσμολογικῆς, ἡ λέξις κόσμος ἔχει πρὸς τούτοις ἔννοιαν ἱστορικὴν καὶ ἐμφαίνει τὴν ἀνθρωπότητα (Ἰωάνν. 17, 23 25 ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ μέ ἀπέστειλας.... ὅτι ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω). Ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν ὁ κόσμος εἶναι ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ Θεοῦ (Ἰωάνν. 3, 16, οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον), εὐνοίας ἧς τὸ τρανώτατον μαρτύριον τυγχάνει ὅτι ἔδοτο δι' αὐτὸν τὸν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱὸν ὡς σωτῆρα τοῦ κόσμου (Ἰωάνν. 4, 42, 11, 47, Α' Ἰωάνν. 4, 14 ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου). Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ προσήνεγκεν ἑαυτὸν θῦμα πρὸς ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου (Α' Ἰωάνν. 2, 2 4, 10 ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν), νικήσας τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐξαλείψας αὐτὴν (Ἰωάνν. 1, 29 ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου). Διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς κατήλλαξε τὸν κόσμον ἑαυτῷ (Β' Κορ. 5, 19 ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ). Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν ὑψηλοτέραν, ἁγιωτέραν καὶ ἀληθεστέραν ἔννοιαν εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου (Ἰωάνν. 1, 4, 6, 33, 51, 14, 6 Α' Ἰωάνν. 4, 9 ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ). Τέλος ἡ λέξις κόσμος ἔχει σημασίαν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικήν, ἥτις δυσχερέστερον μέν ἐστι νὰ προσδιορισθῇ, τυγχάνει ὅμως σπουδαιοτέρα. Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ἱερῶν συγγραφέων καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἡ λέξις κόσμος ἐμφαίνει συνήθως οὐχὶ τὸ σύνολον τῶν δημιουργηθέντων ὄντων, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν ὡς καὶ τῶν ἐπιρροῶν, αἵτινες περικυκλοῦσιν ἡμᾶς πανταχόθεν καὶ ἀπαύστως ἐπενεργοῦσιν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἔνθα ὁ Θεὸς οὐκ ἔχει χώραν.

Ὁ κόσμος, οὕτως ἐννοούμενος, εἶναι μακρὰν τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὁ κόσμος εἶναι τὸ κέντρον ἐν τῷ ὁποίῳ μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀνθρώπου τὸ κακὸν βασιλεύει καὶ ἀναπτύσσεται (Α' Ἰωάνν. 5, 10 ὅτι ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται) ὁ κόσμος κατήντησε νὰ συγχίηται μετὰ τοῦ κακοῦ. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἀπεκάλει τὸν κόσμον massam perditionis. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ κόσμος ἐστὶ δι' ἡμᾶς, ἢ μέσον ὅπως δοξάσωμεν τὸν Θεόν, ἢ ἀφορμὴ ἀπομακρύνσεως ἀπ' αὐτοῦ ἀναλόγως τῆς χρήσεως, ἣν θέλομεν ποιήσει αὐτοῦ, τουτέστιν ἐὰν γίνωμεν κύριοι αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος (Α' Κορ. 3, 22) καὶ νικήσωμεν τὴν ὀλεθρίαν αὐτοῦ ἐπιρροὴν (Α' Ἰωάνν. 5, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον), ἢ ἐὰν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καταστῶμεν δοῦλοι αὐτοῦ (Ἰωάνν. 8, 34 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας Ρωμ. 6, 16). Ὁ κόσμος τοιουτοτρόπως καλούμενος «ὁ αἰὼν οὗτος» (Ρωμ. 12, 2 πρβλ. 1, 4 «ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος τοῦ πονηροῦ» Β' Τιμ. 4, 10),

κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ αἰώνια πράγματα (Α' Ἰωάν. 2,17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα), ἐνεργεῖ ἐφ' ἡμῶν κυρίως διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός, διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διὰ τῆς ἀλαζονείας τοῦ βίου (Α' Ἰωάνν. 2, 16). Διὰ τοῦτο ἡ ἀληθὴς θρησκεία συνίσταται εἰς τὸ τηρεῖν ἑαυτὸν ἄσπιλον ἀπὸ τοῦ κόσμου (Ἰακώβ. 2,27). Τὸ τοιοῦτόν ἐστι καὶ ἡ ἀληθὴς σοφία, διότι ὁ κόσμος οὗτος, ὅστις ἐστὶ πηγὴ μεριμνῶν (Ματθ. 13, 22 ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου) καὶ θλίψεων (Β' Κορ. 7, 10 ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται) καυχᾶται ἐπὶ σοφίᾳ, ἥτις ἐστὶν ἁπλῆ μωρία (Α' Κορ. 1, 20 οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; 3, 19), διότι ὁ κόσμος οὗτος δὲν δύναται νὰ χορηγήσῃ ἢ ψευδῆ εἰρήνην (Ἰωάνν. 14, 27 οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν εἰρήνην) καὶ διότι ὁ κόσμος οὗτος κριθήσεται καὶ κατακριθήσεται (Ἰωάνν. 16, 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον Α' Κορ. 11, 32 ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν). Τέλος ἡ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποχὴ εἶναι ἓν τῶν τεκμηρίων τῆς χριστιανικῆς πίστεως, διότι ὁ κόσμος δὲν πιστεύει εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου (Ἰωάνν. 16, 9) καὶ δὴ καὶ μισεῖ αὐτόν τε καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ (Ἰωάνν. 7, 7 Ἰωάνν. 16, 9) (Ἰωάνν. 15, 18, 19 Α' Ἰωάνν. 3, 13). Τὸν κόσμον τοῦτον τὸν μὴ πιστεύοντα καὶ ἐχθρικῶς πρὸς τὸν Χριστὸν διακείμενον ἐνίκησεν οὗτος, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν δύνανται νὰ νικήσωσι καὶ οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν (Α' Ἰωάνν. 5, 4—5 Ἰωάνν. 17, 16) καὶ ὅτε ἀκόμη παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς περικαθάρματα (Α' Κορ. 4, 13 ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγεννήθημεν).

Ὁ κόσμος ἀπομακρυνόμενος τοῦ Θεοῦ περιέρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου (Ἰωάνν. 14, 30 ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων), ὅστις θεωρεῖται ὡς δῆθεν ὁ Θεὸς αὐτοῦ (Β' Κορινθ. 4, 4 ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα), ὅστις ὅμως ἀπατᾷ τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῷ παριστῶν αὐτοῖς τὸ κράτος αὐτοῦ ὡς ἀπόλυτον καὶ αἰώνιον (Λουκᾶ 4, 5), ἐνῷ πράγματι ἡ ἥττα αὐτοῦ τυγχάνει βεβαία (Ἰωάνν. 12 31, 16, 11), ἤρξατο μάλιστα ἀπὸ τοῦδε (Λ. 10, 18 «ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα). Ἡ ἀντίθεσις λοιπὸν μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου εἶναι πλήρης καὶ τελεία (Ἰακώβου 4, 4 ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν) (Α' Κορ. 2, 12). Τοῦτο καταφαίνεται ἰδίᾳ ἐν τῷ Εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ· «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, Ἰωαν. 18, 36. Α. Ἰωαν. 2, 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· 4,5,6. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί, διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει, ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν). Διὰ τοῦτο ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία μεγάλως τιμᾷ καὶ γεραίρει τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπομάκρυνσιν, χαρακτηρίζουσα ὡς πρότυπον ὑψηλοτέρου καὶ τελειοτέρου χριστιανικοῦ βίου τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος καταλιμπάνων τὸν ἐν τῷ πονηρῷ κείμενον κόσμον, ἀφοσιοῦται ὅλος τῷ Θεῷ, προσκαρτερῶν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ νηστείᾳ καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἀρετῆς εἰς θεωρίας ἐπίβασιν χρώμενος. Δι' ἐκείνους ὅμως δι' οὓς ὁ ἀγγελικὸς οὗτος βίος εἶναι ἡ τραχεῖα καὶ ἀνάντης ἄνοδος, πρὸς ἣν μόνον μακρόθεν μετὰ θυμαρμοῦ προσβλέπουσιν, ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία συμφώνως τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς εἰσηγεῖται διπλᾶ τινα καθήκοντα. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ὀφείλουσι τηρεῖν ἑαυτὰ ἀπὸ τῆς ὀλεθρίας τοῦ κόσμου ἐπιρροῆς, ἐν ᾧ ζῶσι καὶ ἀγωνίζεσθαι ἀφ' ἑτέρου ὅπως σωτηρίως ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου. Ἐννοεῖται οἰκόθεν ὅτι τὸ πρῶτον τῶν καθηκόντων τούτων τυγχάνει ὅρος τοῦ δευτέρου, διότι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ δὲν δύνανται νὰ δράσωσι σωτηριωδῶς ἐπὶ τοῦ κόσμου, εἰμὴ ἐφ' ὅσον διατηροῦσιν ἑαυτὰ ἀνώτερα τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑποτάσσονται αὐτῷ (Α. Κορ. 7, 30), ἐφ' ὅσον δὲν προσκολλῶνται εἰς τὰ ὁρατὰ καὶ παροδικὰ πράγματα (Κορ. 4, 18 μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια). Ὅπως ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς νεκρὸν τῷ κόσμῳ (ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰμὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ, Γαλ. 6, 14), οὕτω καὶ ὁ χριστιανός, καίπερ ζῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὀφείλει νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν νεκρὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδέποτε ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ καθοδηγῆται ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ κόσμου, οὔτε νὰ ἐπιτρέπῃ ποτὲ νὰ ἐξασκήσωσιν αὗται ἐπιρροήν τινα ἐπ' αὐτοῦ. Οὐ μόνον δὲ οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀποβῇ δοῦλος τοῦ κόσμου (Α' Κορ. 6, 12), ἀλλὰ τοὐναντίον πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πρὸς δόξαν Θεοῦ (Ρωμ. 11, 36). Τὰ πάντα δὲ ἐν τῷ κόσμῳ δύνανται πράγματι νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ τοῦ χριστιανοῦ εἰς τοῦτο, τὰ θέλγητρα τοῦ βίου, διότι γινώσκει ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν (Ἰακώβου 1, 17) καὶ διὰ τοῦτο «χαίρει ἐν Κυρίῳ» (Φιλιππ. 4, 4,), αἱ ὀδύναι τῆς ζωῆς, διότι αὗται συντελοῦσιν εἰς ἁγιασμὸν αὐτοῦ (Ἰακώβ 5, 13, Πρᾶξ. 14, 22) καὶ οὐδεμίαν ἔχουσι σημασίαν, παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι (Ρωμ. 8, 18), ἡ ἐπὶ γῆς κλῆσις αὐτοῦ, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ, διότι τυγχάνει μέσον διακονίας τῷ Κυρίῳ (Ἐφεσ. 5, 22, 6, 9). Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ πνευτικὴ ζωὴ ἐν τῷ χριστιανῷ καθίσταται ἰσχυροτέρα, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δέον νὰ ἀγωνίζηται ἵνα μεταδῷ ταύτην καὶ εἰς τὸν κόσμον, διαμορφῶν αὐτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατὰ τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, καθόσον ὁ κόσμος, μολονότι φυσικῶς ξένος εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην ζωήν, δὲν εἶναι ἀδύνατον βαθμηδόν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ γένηται κοινω-

νὸς ταύτης ὡς δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Τοιαύτη λοιπὸν τυγχάνει ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ τοῦ χριστιανοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, τοὐτέστι νὰ κατακρίνῃ μὲν ἀρ' ἑνὸς τὸν κόσμον ἐπ' ἀγαθῷ αὐτοῦ τούτου τοῦ κόσμου, ὡς ἔπραξεν ὁ Νῶε (Ἑβρ. 11, 7), τοὐτέστι νὰ καταδικάζῃ ἐν αὐτῷ τὴν ἁμαρτίαν, νὰ φωτίσῃ δὲ ἀρ' ἑτέρου (Ματθ. 5, 14, 16 Φιλ. 2, 15—16) καὶ νὰ σώσῃ τοῦτον (Α. Τιμ. 4, 16, Ἰακώβου 5, 20), ἐν ἑνὶ δὲ λόγῳ διὰ βαθμιαίας θρησκευτικῆς ἐν αὐτῷ ἐνεργείας νὰ καταστήσῃ τὸν κόσμον τοῦτον ἀρχὴν καὶ προπαρασκευὴν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. (Ἀποκάλ. 11, 15).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ «ΛΑΥΡΑΣ»

Ὁ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει διαπρεπὴς λόγιος μοναχὸς κ. Ἀλέξανδρος Λαυριώτης ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν ἑπομένην περισπούδαστον πραγματείαν, ἣν ἀσμένως δημοσιεύοντες ἐν ταῖς στήλαις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου, εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τῷ γεραρῷ λογίῳ μοναχῷ καὶ παρακαλοῦμεν αὐτόν, ἵνα καὶ εἰς τὸ μέλλον εὐαρεστῆται νὰ πλουτίζῃ τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» δι' ὁμοίων σπουδαίων καὶ ἐμβριθῶν διατριβῶν.

Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας πολλοὶ τῶν χριστιανῶν ὑπὸ ἐνθέου ζήλου κινούμενοι καὶ πρὸς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα σπεύδοντες, τοσοῦτον κατεφρόνουν τῶν γηΐνων, ὥστε τὸ πλεῖστον μέρος, ἢ καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπὶ γῆς περιουσίαν κατατιθέντες εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Κοινότητος, ἢ διανέμοντες εἰς τοὺς πτωχούς, ἔζων αὐτοὶ βίον μεμονωμένον καὶ ἀφωσιωμένον ὅλως εἰς τὴν θεωρίαν καὶ σκέψιν, εἰς τὴν προσευχὴν καὶ μελέτην τῶν ἁγίων Γραφῶν, ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν τρεφόμενοι, καὶ εἴτι ἐξ αὐτῶν ᾠκονόμουν εἰς τὴν λιτὴν καὶ μόνον εἰς τὰς ἀναγκαιοτάτας τοῦ βίου χρείας ἐπαρκοῦσαν δαπάνην μεταχειριζόμενοι τοῦτο πρὸς ἄλλους σκοποὺς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ὠνομάζοντο δὲ οἱ ἐγκρατευόμενοι οὗτοι χριστιανοὶ Ἀσκηταί[1] ζῶντες κατὰ μόνας μέν, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕκαστος οὐ μακρὰν τῆς ἰδίας αὐτοῦ κώμης[2]. Ἀλλ' ὁ ἀσκητικὸς βίος ἀνεπτύχθη ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐγεννήθη ὁ μοναχικός, οὗτινος πρῶτον θεμελιωτὴν κατὰ τὴν Δ' ἑκατονταετηρίδα ὀνομάζει ἡ παράδοσις Παῦλον τὸν ἐκ Θηβαΐδος τῆς ἄνω Αἰγύπτου, ὅστις κατὰ τὸν ἐπὶ Δεκίου διωγμὸν ἀπεχώρησεν, ἔτι νέος ὤν, εἰς σπήλαιον μακρὰν τινος ἀπέχοντος ὄρους καὶ ἠγάπησεν ἔπειτα τὸν βίον τοῦτον, ὃν κατ' ἀρχὰς ἐξ ἀνάγκης ἠσπάσθη. Κυρίως ὅμως πατέρα τοῦ μοναχικοῦ βίου δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν Ἀντώνιον. Οὗτος γεννηθεὶς περὶ τὸ ἔτος 251 καὶ 20 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἀπορρανισθείς, καὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ διανείμας τοῖς πένησι κατὰ τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν «ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν» ἤρξισε νὰ διάγῃ ἀσκητικὸν βίον μακρὰν, ἐν ἐρημίᾳ, ἐπί τινος ὄρους, ἀποφεύγων τὴν ἐπίσκεψιν πάσης τάξεως ἀνθρώπων, ἐνοχλούντων τὴν προσευχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν σκέψιν. Μαθηταὶ τοῦ Ἀντωνίου ἐξ ἑλληνικῶν καὶ αἰγυπτίων οἰκογενειῶν ἐξηπλωσαν τὸν μοναχικὸν βίον εἰς πάντας τοὺς τόπους τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγου χρόνου αἱ ἔρημοι ταύτης τῆς χώρας ἐπληρώθησαν μοναστηρίων καὶ κελλείων μοναχῶν. Ἐντεῦθεν ὁ μοναχικὸς βίος ἐξηπλώθη εἰς Παλαιστίνην καὶ Συρίαν, ὅπου προβιβαστὴς αὐτοῦ ἦτο μάλιστα ὁ Ἱλαρίων. Οὗτος ἐκ Παλαιστίνης ὁρμώμενος, διέτριψε νέος ἔτι ὤν, χάριν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἔπειτα δὲ ἀκούσας περὶ τοῦ Ἀντωνίου ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ἔμεινε ἱκανοὺς μῆνας· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἵνα εἰσαγάγῃ εἰς αὐτὴν τὸν ἐρημικὸν βίον· ὁ ἅγιος Ἀντώνιος λοιπόν, καὶ ἂν μὴ εἶχε τοιοῦτον σκοπόν, ἔγεινεν ἀρχηγέτης νέου τινὸς κοινοῦ βίου· διότι καὶ ἄλλοι τὰ αὐτὰ μετ' αὐτοῦ ὀρνοῦντες προσεκολλήθησαν εἰς αὐτόν, καὶ ᾠκοδόμησαν κελλεῖα ἔχοντες αὐτὸν πνευματικὸν ὁδηγὸν καὶ ἐπιστάτην[1]· ἀλλ' ἀσχέτως παντάπασι πρὸς τὸν ἅγιον Ἀντώνιον ἀνεφάνη ἐν Αἰγύπτῳ ἀνήρ, ὅστις ἤνωσε τοὺς μοναχοὺς εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον μορφὴν κανονικωτέραν, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ μοναστικοῦ βίου, ὁ Παχώμιος. Αἱ συστάσεις τῶν ἀναχωρητῶν, τῶν ζώντων εἰς χωριστὰ κελλεῖα κατά τινα πρὸς ἀλλήλους ἕνωσιν, ὠνομάσθησαν λαῦραι[2].

Ἡ λέξις Λαύρα κατὰ τοὺς λεξικολόγους ἔχει διαφόρους σημασίας. Κατὰ τὸν Φεβωρῖνον ἐστὶ Ἰωνικῆς καταγωγῆς «Λαύρας, Ἴωνες, λέγουσι τὰς στενὰς ῥύμας»· διὸ καὶ λαύρη. Παρ' Ἀθηναίοις λαύραν τὴν δάφνην, ἢ μέταλλον ἀργύρου[3].

Κατὰ τὸν Βαρῖνον, Λαύρα, παρὰ τὸ «λίαν αὔραν ἔχειν». Πλατεῖα ὁδός, ἢ ῥύμη, δι' ἧς ὁ λαὸς παρέρχεται· ἄμφοδος, δι' ἧς λαοὶ ῥέουσι, ἤτοι φέρονται· ὅθεν φασὶ καὶ διάλαυρος ὁ ἐν τῷ πέραν τῆς ἀμφόδου οἰκῶν καὶ οἷον ἀντίθυρα· καὶ ὅτι λαύρα ἡ ἀμάρα· καὶ ὅτι λαῦραι ῥῦμαι, κῶμαι στενωπαί, καὶ ὑπόνομοι ἐν ῥητορικοῖς λεξικοῖς φέρεται.

Κατὰ τὸν Σουΐδαν Λαύρα, δημόσιος στενωπός, ἄμφοδος, ῥύμη δι' ἧς οἱ λαοὶ ῥέουσι. Λαύρα ἡ στενὴ

1. Ἐκ τοῦ ἀσκέω· ὁ ἀσκούμενος, γυμνάζων ἑαυτὸν εἴς τι, ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀθλητής, Πλάτ. Πολ. 3,403. Ξεν, Ἰσ. 9· 11. Παρ' ἐκκλ. αὐ ἐν τῷ κατὰ διάνοιαν κόσμῳ εὐσεβῶς καὶ δικαίως ἀνατρεφόμενος, ὁ παραδιδόμενος ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς εὐσεβείας. Αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν συνόλῳ λέγονται «Σκήτη» ἐκ τοῦ κοπτικοῦ schiet γενομένου κατὰ Δε Βογκέ.

2. Ἐν τῷ βίῳ ἁγίου Ἀντωνίου.

1. Hieronym. vita Hilarion. Σωζόμ. Ἐκκλ. Ἱστορ. βιβλ. γ' κεφ. 14.

2. Εὐαγγελικὸς Κῆρυξ. ἔτος α' ἀριθ. 10. σελ. 467.

3. Laura ἰταλιστὶ δάφνη.

κατοικία τῶν μοναχῶν· καὶ ἔστιν ἐν τῷ οὐδ' ὃς εἰς Λαύρην· Λαύρα οὖν παρὰ τὸ ῥέειν ἐν αὐτῇ τοὺς λαούς. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον Λαύρα ῥύμη, δι' ἧς ὁ λαὸς εἰσέρχεται ἢ ῥλοξ· οἱ δὲ ἀμφοδον, οἱ δὲ στενωπούς καὶ διόδους. Κατὰ τὸν Εὐστάθιον ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον παρεκβολαῖς· Λαύρα ἡ δημοσία ὁδὸς παρὰ τὸ λαοὺς ῥέειν δι' αὐτῆς, ἐπειθέσει τοῦ ὕ οὕτω λεγομένου «εἶεν δ' αὖ λαύρας» καὶ οἱ ἐν ταῖς πόλεσι λεγόμενοι ἔμβολοι· ἑρμηνεῖται διάφοροι τῆς Λαύρα φωνῆς —1033—60—1065—64—1921—56—1923—3.

Ἄλλοι δὲ τὴν Λαύραν ἐτυμολογοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἐπιθέτου λαῦρος, σημαίνοντος εὐρύν τινα τόπον. Κατὰ τὸν Σωζόμενον βιβλ. 3. κεφ. 14, Λαύρα λέγεται στενή τις περιοχή, οἵα ἦν Ἰλαρίωνος τοῦ θεσπεσίου δωμάτιον. Ἐκτοτε δὲ ἐπεκράτησεν ἵνα ἐκφράζῃ ἡ λέξις τὰ μοναστικὰ ἐν γένει καταγώγια Εὐαγρ. βιβλ. 1 κεφ. 21 «ὥστε καὶ εὐαγῆ διάσασθαι φροντιστήρια, καὶ τὰς καλουμένας Λαύρας». Κατὰ δὲ τὸν Νικόδημον ἁγιορείτην «Λαύρας ὀνομάζουσιν οἱ ἡμέτεροι τὰ μεγάλα καὶ πολυάριθμα Μοναστήρια μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς Λαύρας, ἤτοι τῆς ἐνδομύχου καύσεως, ἢ ἀπὸ τὸ λίαν Αὖρας ἔχειν, ἤτοι πολλὰς πνοάς, διὰ τοὺς ἐν αὐταῖς πολλοὺς ἀνθρώπους. Κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν Σύρων, ἔνθα ὁ ἅγιος Χαρίτων ἦγειρε τρεῖς Λαύρας, λέγεται Σουκᾶς. Ἀφ' ἧς δὲ ἡ λέξις ἐν γένει ἐσήμαινε Μοναστήριον ἀπαντᾶται καὶ Μεγάλη Λαύρα καὶ Παλαιὰ Λαύρα καὶ νέα Λαύρα, καὶ μικρὰ Λαύρα, ἢ Παραλαύριον. Sus graco-roman. Σελ. 276. «Κἂν προάστειον ἢ Μοναστήριον, κἂν Παραλαύριον, κἂν οἶκος Εὐκτήριος». Φαίνεται ὅμως ὅτι ὑπῆρχέ τις διαφορὰ μεταξὺ Μοναστηρίου καὶ Λαύρας, οὔσης ταύτης μοναστικῆς αὐστηροτέρας διαμονῆς, ἐν ᾗ οἱ δεδοκιμασμένοι εἰσήρχοντο μοναχοί· οὕτω Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης ἐν βίῳ χειρογράφῳ ἁγίου Σάββα λέγει: «Τέκνον οὐ νομίζω δίκαιον εἶναι, νεώτερον ὄντα, εἰς Λαύραν μένειν· οὔτε γὰρ τῇ Λαύρᾳ ὄνησιν φέρει τὸ νεώτερον ἔχειν, οὔτε νεωτέρῳ πρέπει ἐν μέσῳ εἶναι ἀναχωρητῶν. Ἄπελθε τοίνυν εἰς τὴν κάτω Μονήν». Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Νικηφόρος Φωκᾶς ἐθέσπιζε «Κελλεῖα[1] δὲ καὶ τὰς καλουμένας Λαύρας ἐν ἐρήμοις οἰκοδομεῖν»[2]

Πολλαὶ οὖν Λαῦραι[3] ἱδρύθησαν ὑπὸ τοῦ μοναστικοῦ τάγματος ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον, Θηβαΐδα, Παλαιστίνην, Συρίαν, τὰ ὄρη Κυμινᾶ καὶ Ὀλύμπου. Ἀλλ' αἱ καιρικαὶ περιπέτειαι καὶ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἐξηφάνισεν αὐτάς. Διέφυγον δὲ τὴν καταστροφὴν καὶ σώζονται μέχρι σήμερον, ἐκπληροῦσαι ὅσον ἔνεστι τὸν ἀρχικὸν προορισμὸν δύο φερώνυμοι Λαῦραι· ἡ ἐν Παλαιστίνῃ τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ ἡ ἐν Ἄθῳ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου. Ἐκτὸς τούτων τῶν δύο Λαυρῶν, καί τις Μονὴ ἐν Πελοποννήσῳ φέρει τοιαύτην ἐπωνυμίαν, ὡς καὶ ἐν Ρωσσίᾳ παρὰ τῷ Κιέβῳ Λαύρα τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, καὶ παρὰ τῇ Πετρουπόλει Λαύρα τοῦ ἁγίου Σεργίου, ἀμφότεραι ἅμα ἕδραι τῶν Μητροπολιτῶν. Ἡ ἐν Ἄθῳ Μονὴ τῆς Λαύρας ἱδρυθεῖσα τῷ 960 μ. Χ. ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν ἐξ αὐτῆς τῆς ἱδρύσεως, ὡς τοῦτο ὁ κτήτωρ αὐτῆς ἅγιος Ἀθανάσιος (Ἰουλίου 5) ἐν τῇ Διαθήκῃ αὐτοῦ λέγει «Ἐν τοίνυν τῇ τῷ βασιλεῖ (Νικηφόρῳ Φωκᾷ) συνδιατριβόντων ἡμῶν νήσῳ (Κρήτῃ) οὐκ ἐνέλιπε παρακαλῶν καὶ παρατρεπόμενος, ὥστε πεῖσαι τὴν ἡμῶν Μετριότητα παραδέξασθαι δομηθῆναι Λαύραν ἐν τῷ Κελλίῳ τῆς ἡμῶν ταπεινώσεως;» Ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὑπερδισχιλίους ἔσχε τοὺς μοναστὰς, καὶ πρότυπον τῶν ἐν Ἄθῳ Μονῶν ἐγένετο, ἅτε πρότερον ἐν σμικρότητι χώρου καὶ ὀλιγαρίθμῳ προσωπικῷ διατελουσῶν. Ἐπὶ ἐννεακόσια δὲ καὶ πλέον ἔτη ὕπαρξιν ἀριθμοῦσα ἡ γεραρὰ αὕτη καὶ πρεσβυγενὴς Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας, καὶ διελθοῦσα ἀπάσας τὰς καιρικὰς περιπετείας, διατηρεῖ ἀλώβητον τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς κατάστασιν, τῶν οἰκοδομῶν καὶ λοιπῶν πλεονεκτημάτων, μηδεμίαν ὑποστᾶσα μεταβολήν, καὶ χαίρουσα τὴν ἀξίαν αὐτῆς, ἣν ἀρχαὶ ἐθεσμοθέτησαν, ὁ χρόνος καθιέρωσεν, αἰῶνες ἐσεβάσθησαν καὶ ἡ θεία πρόνοια διεφύλαξε.

Τὴν ἀξίαν δ' αὐτῆς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων ἔτι μᾶλλον ἀνύψωσε, καὶ τὸν προορισμὸν αὐτῆς ἐκανόνισε, τὴν ἐσωτερικὴν καλλονὴν ἐπεδίωξε, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν αἴγλην ηὔξησεν, ὁ περίνους ποδηγέτης καὶ γηραιὸς Ἀρχιμανδρίτης Βενιαμίν. Εἴθε δὲ ἡ θεία πρόνοια σκέποι αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν.

Ἐν τούτοις τὴν παρ' Ἀθηναίοις Λαύραν, σημαίνουσαν δάφνην, ἀσπασθεὶς ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Σαμουὴλ, ἀνὴρ πάσης παιδείας πλήρης ἑλληνικῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς, ἐποίησεν, ὅτε διέμεινεν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Λαύρᾳ τοὺς ἑξῆς Ἰαμβικοὺς στίχους, οἵτινες χρυσοῖς γράμμασιν ἐλαξεύθησαν καὶ σώζονται ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγερθείσῃ παρὰ τῷ ἑστιατορείῳ κειμένῃ βρύσει.

Οὖρος οὐκ ἄποθεν, δικαρίνου Ἄθω νιφόεντος.
Ἤματα πάντα ἐς αὐχένα, ἀκροτόμειό τε πάγχυ.
Ἧδ' ἀγερώχοιο ὕψους, αἰγαίῳ ἐνὶ πόντῳ
Ἀκτῇ ἐπ' ἀγχιάλῳ, λιμένος πολυβενθέος ἀγχοῦ
Λαύραν λαύρως ὅσσα, δι' ἠέρος ὑγροκελεύθου
Θέλγει ἥδ' αὔζει, ψυχὴν μενοεικέα πολλά.
Λαιψηροῖς πηδήμασι, τόσα φέροντες ἀῆται,

1. Κελεῖα—Κελλία—Κέλλα. Ἔκφυλον παρὰ τὸ Λατινικὸν Cella. Ἑλλ· κοιτὼν—ταμεῖον)· ἡ χρῆσις τῆς λέξεως περισῴζθη ἀπὸ τῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου συστάσεως, τοὐτέστι μετὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Πρῶτον γὰρ ἀπαντᾶται παρ' Ἀμμωνίῳ τῷ Σιναΐτῃ «Κελλεῖον» γεγραμμένον· ὅθεν καὶ ὁ Χρυσόστομος ἔφη οἴκημα ἔνθα Χριστὸς παραγίνεται. Εἶπε, τοῦτο, τὸ Κελλεῖον Χριστοῦ κ.τ.λ. Ὁμιλ. Μ.Ε. Λεξίλογον Ἀθωνικὸν, καταρτισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὑποβληθήσεται εἰς τὸν Ἑλλ· Φιλολογικὸν Σύλλογον Κων]πόλεως.

2 Κ. Φρεαρίτου. Περίπλους Μακεδονίας ἐν Πανδώρᾳ Σελ.26.

3. Ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν ἁγιορειτῶν Πατέρων, ὁ ἁσματογράφος καλεῖ «Λαύραν τῶν Καρυῶν, τὸ ἄθροισμα τῆς Σκήτης τοῦ Πρωτάτου».

Εὔοδμοι, κοῦφοι, δροσεροί, κελάδοντες ἄληκτοι.
Τὴν δε ριπίζουσιν, πτερύγων ἴσα ἠεροφοίτων
Πνοιῇσι ψυχοστόλοις, ἔνθα καὶ ἔνθα κατ' αἶθρα.
Πρεσβυγενὴς ὅδε αἰὼν, στέμμασιν εὐπλεκέεσι
Στέψε μιν οὐκ ἀθεεί, ἠδ' εὑρήμησεν ἀοιδαῖς,
Γαίης ἔνθα μονή που προΰχεεν ὄντινα ἄλλην,
Ἣ προστῆναι τὴν δ' ἅπασῶν ὡς πρεσβυγένειαν
Δεύτερα καὶ τρίτα καὶ κάτω ὅσσα τε ἔνδοθι γαίης.
Πρῶτα δὲ καὶ πρωταρχικὰ, Λαύρας τῆς θεοτερποῦς
οὔτ' ἄρα Ρωμαίων παῖς ἀθλοφόροις ἐπὶ τιμαῖς.
Δάφνην τὴν μεγαλώνυμον ὡς στεφανηφόρον αὐδεῖ.
Τούτῳ κ' αὐτὸς τόνδε χαριστήριον ὕμνον ἀείδω.
Εἴ ξενίης σῆς τηλόθι ἔπλετο μηδὲ Σαμουὴλ
Ποιμάντωρ Βασιληΐδος, ἕδρας τῆς περιβώτου,
Ἀρχιερήων ἀρχιερεύς, πολυήρατος ἥρως.
Τὸν ὑψοῦ βαίνων, ὃς ἐν δόξῃ ἠέρα τὰ πρὶν
Νῦν μεθέπει δὲ βίον, τὸν οὐ χρόνος οἶδεν ὀλέσσαι.
Λαύρας τ' ὡς ἀπὸ βαθμοῦ πρώτου οὐρανοφοιτᾷ.
Ὦ Λαύρα σώζοιό μοι, ἀλλὰ καὶ ἱερὰν ὅσσαν
Σῶζε πρὶν πατέρων τῶν σῶν ὑρνεῖν τὰ θεουδῆ.
Ἐν ἔτει ,αψξθ'.

Ἐν τούτοις χάριν τῆς Ἱστορίας καὶ χάριν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἔκρινα ὠφέλιμον ἵνα ἐπισυνάψω πρὸς δημοσίευσιν ἀντίγραφα τῶν χρυσοβούλλων τῶν αὐτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ τῶν αὐταδέλφων Πορφυρογεννήτων Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου, δι' ὧν ἐπροίκισαν τὴν ἁγίαν ταύτην Λαύραν ἱερῶν κειμηλίων, ἅτινα διεσώθησαν μέχρι σήμερον, καὶ ὧν ἡ γνησιότης καὶ ἡ χάρις ἀναμφισβήτητος.

Ἔγραφον ἐν ἁγίῳ Ὄρει Ἄθω, 1892 ἰανουαρίου 15.

Ἀλέξανδρος Ε. Λαυριώτης

(ἕπεται συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ἩΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ*

Ἤδη διὰ τῶν οὕτω διαιρεθέντων ἐμμελῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς μιᾶς Ἀντιφωνίας εἰς εἰκοσιτέσσαρα τέταρτα τοῦ τόνου, σχηματίζεται τὸ τῆς καθόλου Μουσικῆς *ἀλφάβητον*. Κατ'ἀναλογίαν δὲ πρὸς τὴν γλῶσσαν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ *συλλαβαὶ*, αἱ *λέξεις*, αἱ *προτάσεις*, καὶ τελευταῖον ὁ *λόγος*, ἀντιστοιχοῦσιν ἐν τῇ Μουσικῇ, αἱ μὲν *συλλαβαὶ* εἰς τοὺς *ἁπλοῦς ἢ συνθέτους φθόγγους*[1], αἱ δὲ *λέξεις* εἰς τὰ *τετράχορδα* καὶ τὸν *ρυθμὸν*, αἱ δὲ *προτάσεις* εἰς τὰς *διὰ τεσσάρων*, *διὰ πέντε* καὶ *διὰ πασῶν* κλίμακας καὶ τέλος ὁ *λόγος* εἰς *πᾶν μελώδημα*. Καὶ καθὼς ἐν τῇ γλώσσῃ συνδεομένων τῶν συλλαβῶν, τῶν λέξεων καὶ τῶν προτάσεων ἀποτελεῖται ὁ λόγος, ἤτοι ἡ τελεία ἔκφρασις τῶν διανοημάτων τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω καὶ ἐν τῇ Μουσικῇ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν φθόγγων, τοῦ ρυθμοῦ, τῶν τετραχόρδων καὶ τῶν κλιμάκων ἀποτελεῖται τὸ μελῴδημα καὶ λαμβάνει σαφῆ καὶ ἐκφραστικὴν ἔννοιαν. Ἡ Μουσικὴ ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἔχει τὸν εὐστροφώτερον καὶ λεπτότερον συνδυασμὸν ἐπὶ τῶν συστατικῶν αὐτῆς.

Ἀλλ' ἡ ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε Ἐκκλησιαστικοῖς τε καὶ φυσικοῖς βιβλίοις ἀναφερομένη θεωρία τῆς Μουσικῆς οὐδὲν περὶ ἀλφαβήτου, οὐδὲν περὶ συλλαβῶν, οὐδὲν περὶ λέξεων ἀναφέρει. Ἀντ' αὐτῶν, ἓν μόνον ἀναφέρεται μόνη ἡ *πρότασις*, ἤτοι ὁ ὁρισμὸς μιᾶς καὶ μόνης κλίμακος καὶ ταύτης πολλὰς τὰς κῆρας φερούσης, ὡς κατωτέρω θὰ ὑποδείξωμεν, ἐνῷ ἐν τῇ Μουσικῇ ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ διάφοροι τοιαῦται *προτάσεις*. οὐδὲν δ' ἀπολύτως διαλαμβάνει ἡ θεωρία αὕτη οὔτε περὶ λέξεων, οὔτε περὶ συλλαβῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ περὶ τοῦ ἀλφαβήτου τοῦ καὶ *κυριωτάτου* καὶ ὅλως *ἀπαραιτήτου* τυγχάνοντος πρὸς καταρτισμὸν τελείας ἐπιστημονικῆς θεωρίας τῆς Μουσικῆς.

Τοὺς παραγομένους λοιπὸν ἤχους, εἴτε τῶν ἓξ τόνων, εἴτε τῶν δώδεκα ἡμιτονίων, εἴτε τῶν εἴκοσι τεσσάρων τετάρτων, εἴτε καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν ἐπὶ τῶν δύο πρωτοτύπων κλιμάκων σχηματισθέντων φθόγγων μεταδίδομεν ἕνα πρὸς ἕνα εἰς τὴν Παλμομετρικὴν Σειρᾶνα, ἥτις ὡς πιστὸν ὄργανον δίδει πιστῶς τοὺς παλμοὺς τῶν διδομένων αὐτῇ ὡρισμένων ἤχων καὶ ἥτις θὰ μᾶς ἀποδώσῃ ἀκριβῶς τοὺς μεταξὺ αὐτῶν μεσολαβοῦντας παλμοὺς, ἰσομέτρους καὶ κανονικούς· ἑπομένως ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τοιοῦτον κανονικὸν ὄργανον, μεταχειριζόμενοι αὐτὸ ὡς γενικὸν κανόνα, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ τοὺς γνησίους ἤχους τῶν γνησίων ἐμμελῶν φθόγγων καὶ κατορθοῦμεν τὸν χορδισμὸν Κλειδοκυμβάλων καὶ λοιπῶν ἐγχόρδων τε καὶ πνευστῶν ὀργάνων, καὶ οὕτω ὁπόταν Θεία συνάρσει ἐνσαρκωθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἡ ὀργανοποιία δὲν θὰ ἔχωμεν τοῦ λοιποῦ τὴν ἀνάγκην τοῦ πολυμόχθου καὶ ἀτελοῦς Μονοχόρδου, οὗτινος τὰ τόσα πλημμελήματα προείπομεν· οὕτω δὲ θὰ παύσωμεν καὶ τὴν ἐξ Εὐρώπης προμήθειαν μουσικῶν ὀργάνων, δι' ἃ δαπανᾶται ἀνεπιστρεπτεὶ τόσος χρυσὸς, ἀγοραζομένης τῆς *Γλαυκὸς* ἀντὶ τῆς *Ἀθήνας*.

Ἀφοῦ ἤδη ἐξηγήσαμεν τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ἐπιτυγχάνεται κατὰ τὴν ἡμετέραν μέθοδον ἡ ἀκριβὴς καὶ κανονικὴ διαίρεσις τῶν ἐμμελῶν τονιαίων διαστημάτων, καλὸν ἐθεωρήσαμεν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ τὰ ἑξῆς. Μὴ νομίσῃ τις ὅτι ἡ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης σχηματισθεῖσα διαίρεσις τῶν τονιαίων διαστημάτων εὑρεθήσεται *θεωρητικῶς* σύμφωνος μετὰ τῆς τῶν Εὐρωπαίων διαιρέσεως. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐνῷ ἡ ἡμετέρα διαίρεσις θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς τυγχάνει κανονικωτάτη, ἡ τῶν Εὐρωπαίων εἶνε ὅλως ἀκανόνιστος. Προσέτι ἐνῷ ἡ διὰ τῆς ἡμετέρας διαιρέσεως παραγομένη μουσικὴ κλίμαξ εἶνε μαλακωτάτη καὶ ὁμαλωτάτη, ἡ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς εἶνε τραχυτάτη καὶ ἀνώμαλος λίαν. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων ἡμῶν ἐξηγούμεθα διὰ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 405—406 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. Οἱ φθόγγοι εἶναι ἁπλοῖ, ὁπόταν σύγκεινται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου τετάρτου τοῦ τόνου, σύνθετοι δὲ οἱ ἐκ πολλῶν τοιούτων.

περισσοτέρων. Ὑποτεθείσθω, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ὅτι ἔχομεν χορδὴν μήκους καὶ αὕθις 912 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, καὶ τὸν ἦχον αὐτῆς καλέσωμεν Δο· εἰς τὰ $\frac{8}{9}$ κατὰ τοὺς Εὐρωπαίους εὑρίσκομεν τὸν φθόγγον τοῦ Ρε, ἤτοι ἐκ τῶν 912 ἀφῃρέθησαν 101, 4 καὶ μένουσιν 810, 6· εἰς τὰ $\frac{4}{5}$ εὑρίσκομεν τὸν φθόγγον τοῦ Μι· ἤτοι τὸ μὲν μεταξὺ Δο Ρε διάστημα εὑρομεν 101, 4, τὸ δὲ μεταξὺ Ρε Μι 81· οὕτω λοιπὸν εἰς τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ Φα εὑρίσκομεν 45, 6, εἰς τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ Σολ 76. εἰς τὰ $\frac{9}{10}$ τοῦ Λα 60, 8, εἰς τὰ $\frac{8}{15}$ τοῦ Σι 60, 8, καὶ εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ ὑψηλοῦ Δο 30, 4. Ὅθεν πρὸς διαίρεσιν τῶν ἑπτὰ φθόγγων κατὰ τοὺς Εὐρωπαίους δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὸν ἑξῆς πίνακα· Δο Ρε Μι Φα Σολ Λα Σι Δο. 101, 4, 81, 45, 6, 76, 60, 8, 60, 8, 30, 4.

Ἀλλ' ὁποίαν κανονικὴν διαίρεσιν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν εἰς τὴν ἀνωτέρω ὑποδειχθεῖσαν κλίμακα; .... Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθωμεν ἀργότερον ν' ἀποδείξωμεν λεπτομερῶς τὸ ἀκανόνιστον καὶ ἀνώμαλον αὐτῆς.

Ἤδη, ἐὰν ἐπὶ τῆς αὐτῆς χορδῆς διὰ τῆς ἡμετέρας μεθόδου σχηματίσωμεν τοὺς αὐτοὺς τῆς Εὐρωπαϊκῆς κλίμακος φθόγγους, θὰ ἔχωμεν διὰ μὲν τοὺς φθόγγους Δο Ρε χιλιοστὰ 96. διὰ δὲ τοὺς Ρε Μι 88, διὰ τοὺς Μι Φα 41, διὰ τοὺς Φα Σολ 76, διὰ τοὺς Σολ Λα 68, διὰ τοὺς Λα Σι 60 καὶ διὰ τοὺς Σι Δο 27.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ πίναξ τῆς κλίμακος κατὰ τὰς δύο μεθόδους θὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς.

Ἡμετέρας

Δο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα, Σι, Δο.
96, 88, 41, 76, 68, 60, 27.

Εὐρωπαϊκῆς

Δο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα, Σι, Δο.
101,4, 81, 45,6, 76, 60,8, 60,8, 30,4.

Ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τούτου νομίζομεν ὅτι πᾶς τις δὲν θὰ δυσκολευθῇ ν' ἀναγνωρίσῃ τόσον τὸ πλημμελὲς τῆς Εὐρωπαϊκῆς κλίμακος ὅσον καὶ τὸ κανονικὸν τῆς ἡμετέρας.

Ἤδη δὲ ὡς πρὸς τὸ ἀνώμαλον, τὸ τραχὺ καὶ τὸ συγκεχυμένον, τῆς Εὐρωπαϊκῆς κλίμακος, παρατηροῦμεν α'] ὅτι ἡ τῶν φθόγγων Σολ Λα Σι διαίρεσις εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀνομασθῇ κανονικὴ καὶ ἀρκεῖ διὰ νὰ πεισθῇ τις περὶ τούτου νὰ ρίψῃ ἁπλοῦν βλέμμα ἐπὶ τῶν φθόγγων αὐτῆς, ἀδύνατον νὰ ὀνομασθῇ καὶ ὁμαλή, διότι ὁ φθόγγος Σολ Λα ἰσοδυναμεῖ μὲ 60,8 καὶ ὁ Λα Σι 60,8 ὅπερ ἄτοπον, διότι ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι παρὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Τὰ δύο μόνον ταῦτα θεωροῦμεν ἱκανὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων ἡμῶν, διότι τὴν περαιτέρω ἐξέλεγξιν καὶ ἐξήγησιν θεωροῦμεν περιττὴν, ὅταν αὐτὰ τὰ πράγματα ὁμιλῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν. β'] οἱ πρῶτοι δύο τόνοι τῆς κλίμακος ταύτης, τοὐτέστι οἱ Δο Ρε Μι βεβαίως τυγχάνουσιν οἱ πρῶτοι δύο τόνοι τοῦ πρώτου τετραχόρδου τῆς κλίμακος, οἱ δὲ Σολ Λα Σι οἱ δύο καὶ αὖθις πρῶτοι τόνοι τοῦ δευτέρου τετραχόρδου τῆς αὐτῆς κλίμακος· ἐπίσης οἱ μὲν Μι Φα εἶναι ἡμιτόνιον τοῦ πρώτου τετραχόρδου, οἱ δὲ Σι Δο τοιοῦτον τοῦ δευτέρου· ἵνα λοιπὸν φανερωθῇ τὸ ἐπὶ τῆς τῶν Εὐρωπαίων διαιρέσεως τῆς κλίμακος πλημμελὲς, τραχὺ καὶ ἀκανόνιστον, θέττομεν παραλλήλως τὰ δύο αὐτῆς τετράχορδα ὡς ἑξῆς.

Δο Ρε 101,4, Ρε Μι 81, Μι Φα 45,6
Σολ Λα 60,8, Λα Σι 60,8, Σι Δο 30,4
40,6 20,2 15,2

Ἰδοὺ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν.

Δο Ρε 96, Ρε Μι 88, Μι Φα 41
Σολ Λα 68, Λα Σι 60, Σι Δο 27
28 28 14

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων πινάκων τῶν δύο κλιμάκων εἰς τετράχορδα· α'] βλέπομεν ὅτι εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν κλίμακα οὔτε οἱ τόνοι, οὔτε τὰ ἡμιτόνια τῶν τετραχόρδων αὐτῆς συμφωνοῦσιν, ἐνῷ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τὸ σύμφωνον καὶ κανονικὸν ἐπί τε τῶν τόνων καὶ τῶν ἡμιτονίων εἶναι πασίδηλον· καὶ β'] ὅτι ἡ παρατηρουμένη ἀνισότης καὶ ἡ μεταξὺ τῶν τόνων καὶ ἡμιτονίων μεσολαβοῦσα διαφορὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς κλίμακος τυγχάνει τοσοῦτον ἀνώμαλος, ὥστε οὐδεὶς τῶν φθόγγων αὐτῆς συμφωνεῖ· ἐκ δὲ τῆς ἀνωμαλίας ταύτης προκύπτει ἡ τραχύτης τῶν φθόγγων τῆς παρ' Εὐρωπαίοις κλίμακος. Οὐδὲν λέγομεν καὶ περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἡμετέροις Θεωρητικοῖς ἀναφερομένου τρόπου τῆς διαιρέσεως τῶν φθόγγων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν μουσικὴν κλίμακα, ἧς τὸν πίνακα, παραθέτομεν.

1 $\frac{8}{9}$ $\frac{22}{27}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{3}$ $\frac{11}{18}$ $\frac{9}{16}$ $\frac{1}{2}$

Δι Κε Ζω Νη Πα Βου Γα Δι (ἴδε Μ. Θεωρ. Χρυσάνθου Κεφ. Η'. § 55.), ὄντος καὶ τοῦ τρόπου τούτου καθ' ὁλοκληρίαν ἀνωμάλου καὶ ἀκανονίστου· δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ παρασιωπήσωμεν καὶ τὸ κυριώτερον καὶ σπουδαιότερον ἐλάττωμα τῆς τε Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς (ἥτις καὶ ἐν αὐτῇ εἰσέτι τῇ πρὸς ἐκγύμνασιν τῶν ἡμετέρων φοιτητῶν φυσικῇ ἀπαντᾶται ἀπαράλλακτος) καὶ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς διαιρέσεως, δι'ἧς οὔτε ἡ πρώτη δύναται ν' ἀποδείξῃ τὰ Dies καὶ τὰ Bemole, οὔτε ἡ δευτέρα τὸν σχηματισμὸν τῆς τοῦ Χρωματικοῦ γένους κλίμακος, ἐνῷ διὰ τῆς ἡμετέρας ὄχι μόνον τ' ἀνωτέρω ἐκ πρώτης ὄψεως καταφαίνονται, ἀλλὰ καὶ ὁ σχηματισμὸς οἱασδήποτε κλίμακος, ὅσαι ἐν τῇ καθόλου Μουσικῇ ἀπαντῶσιν, εὐκολώτατα ἐπιτυγχάνεται.

Ταῦτα νομίζομεν ἀρκοῦντα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθῆς διὰ τῆς ἡμετέρας μεθόδου διαιρέσεως ἁπάντων τῶν ἐν τῇ Μουσικῇ ἐμμελῶν φθόγγων, ὡς καὶ ἁπασῶν τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων κλιμάκων.

Ἀλλ' ἴσως ἐρωτηθῶμεν ἐνταῦθα διατί, ἐνῷ, ὡς ἰσχυριζόμεθα ἐν πολλοῖς χωλαίνει ἡ εὐρωπαϊκὴ θεωρία, τὰ μουσικὰ αὐτῆς ὄργανα ἔχουσι καλῶς; Περὶ τούτου θέλομεν ἀπαντήσῃ ἐν δέοντι.

Μιτυλήνῃ τῇ 14 Δεκεμβρίου 1891

Ν. Σ. ΠΑΓΑΝΑΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1892 ΑΡΙΘ. 53.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος (πρόεδρος)
Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Κωνστάντιος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Ταντσλίδης (γραμματεύς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΡΙΖΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυντέον: «Τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέῳ Προέδρῳ τῆς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ».—Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλα.

Σὺν τῷ παρόντι τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» λήγει τὸ ΙΑ' ἔτος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους εἰσερχομεθα σὺν Θεῷ βοηθοῦντι εἰς τὸ ΙΒ' ἔτος.

Περιεχόμενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα· ἐνθρονιστικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας — Λόγος τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας περὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως ἡμῶν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Ἀπ. Χριστοδούλου — Στατιστικαὶ πληροφορίαι τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1891 — Κοινοποίησις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία.—Ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ νενομισμένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, λειτουργήσαντος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Νεορύτου τοῦ Η' μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων συνοδικῶν Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, Βερροίας κ. Προκοπίου, Δράμας κ. Γερμανοῦ, Σωζουαγαθουπόλεως κ. Παρθενίου, Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου, Βελεγράδων κ. Δωροθέου καὶ Ἐλασσῶνος κ. Νικοδήμου καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἀρχιερέων Νικοπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Σερρῶν κ. Γρηγορίου καὶ Λιτίτσης κ. Κωνσταντίνου. Κατὰ τὴν τελετὴν παρέστησαν ἐν μεγαλῃ στολῇ οἱ ἐξοχώτατοι ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης καὶ ἄρχων Μέγας Ρήτωρ Κωνσταντῖνος Καλλιάδης βέης, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς ἀνῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ρέουσα τὴν πατριαρχικὴν στολήν, εὐλογοῦσα δὲ καὶ ἁγιάζουσα τὸ ἐν τῷ νάρθηκι ἀναμένον μέγα πλῆθος τῶν ἐκκλησιασθέντων, ὅπερ καὶ ἐπανειλημμένως ἐξεπωκράυγασεν ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Κατὰ δὲ τὸν ἑσπερινὸν χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ παραθρονίῳ, ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος σπουδαῖον καὶ καλλιεπῆ λόγον, ὃν ἀσμένως ἐν τῷ οἰκείῳ τύπῳ δημοσιεύομεν, ὁ ἐκ τῶν σεβαστῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀπόστολος Χριστοδούλου.

—Μνημόσυνον ἐν τῷ ναῷ ἁγίου Ἰωάννου ἐν Γαλατᾷ.—Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐν μεγαλοπρεπείᾳ καὶ ἐκκλησιαστικῇ πομπῇ ἐπιβαλλούσῃ, χοροστατοῦντος τοῦ σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, ἐτελέσθη τὸ ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων κτιτόρων, δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ἐτήσιον μνημόσυνον. Μνημονευθέντων κατὰ τὸ τρισάγιον τῶν ὀνομάτων τῶν κτιτόρων καὶ εὐεργετῶν ὑπό τε τοῦ σεβασμ. Γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας καὶ τοῦ πανιερ. Μητροπολίτου Σερρῶν κ. Γρηγορίου, ὁ ἄρχων Μέγας Χαρτοφύλαξ ἐξοχώτατος Νικόλαος Ψυχάρης βέης, πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ὡδήγησε τὴν Α. Σεβασμιότητα, συνοδευομένην καὶ ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν, εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν τοῦ ναοῦ, ἔνθα ἐγένετο αὐτῇ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς τοῦ ναοῦ ἐπιτροπῆς φιλοφρονεστάτη καὶ εὐλαβὴς δεξίωσις.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ εὐρραδῆ λόγον ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ πανοσιολογ.

ἀρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Θεοτοκᾶς, ἱερατικῶς προϊστάμενος.

—*Ἐπίσκεψις Σχολείων.* —Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχίζουσα τὰς εἰς τὰ ἡμέτερα Σχολεῖα ἐπισκέψεις Αὐτῆς, μετέβη προχθὲς εἰς τὰ Σχολεῖα Φωτριᾶ καὶ Μουχλίου, ἐξετάσασα ἐπακριβῶς τὴν ἐν αὐτοῖς διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐν γένει κατάστασιν αὐτῶν.

—*Μητροπολίτης Νικομηδείας.*— Σήμερον ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ Α. Σεβασμιότης ὁ Γέρων ἅγιος Νικομηδείας κ. Φιλόθεος προσκληθείς, ὡς γνωστόν, μέλος συνοδικὸν διὰ τὴν ἀρχομένην συνοδικὴν περίοδον. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλεν εἰς Χαϊδάρπασᾶ πρὸς συνάντησιν τῆς Α. Σεβασμιότητος τὸν ἰδικώτερον Αὐτῆς διάκονον κ. Μακάριον μεθ' ἑνὸς πατριαρχικοῦ κλητῆρος. Ἡ Α. Σεβασμιότης διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, παρ' ᾧ καὶ ἔμεινεν ἐφ' ἱκανόν.

—*Σιναΐου Πορφύριος.* —Τῇ προχθὲς τετάρτῃ ἑορτῇ τοῦ ὀνόματος τοῦ Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ κ. Πορφυρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τῇ Α. Σεβασμ. τηλεγραφικῶς, διεβίβασε δὲ τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς καὶ τῷ ἐντεῦθα ἐπιτρόπῳ τοῦ Ὄρους Σινᾶ διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου.

—*Συγχαρητήρια.*—Τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' ἄγοντος προχθὲς τὴν ἀμφιετηρίδα τῶν γενεθλίων αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ρωσσίας κ. Νελίδωφ διὰ τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου, μεταβάντος εἰς τὴν ἐν Πέρᾳ Ρωσσικὴν Πρεσβείαν μετὰ τοῦ ἑκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ι. Δ. Ταντελίδου, οἵτινες παρέστησαν καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ναΐδρίῳ τῆς Πρεσβείας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ταύτῃ τελεσθεῖσαν δοξολογίαν.

—*Ἐπίσκεψις.*— Σήμερον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπέστειλε τὸν πανοσιολογιώτατον Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνσταντῖνον μετὰ τοῦ ἑκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ι. Δ. Ταντελίδου, ὅπως προσενέγκωσι τῇ Α. Ε. τῷ νέῳ τῆς Ἀγγλίας πρεσβευτῇ Σὶρ Κλαὶρ Φὸρτ τὰς ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτοῦ ὡς πρεσβευτοῦ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ καὶ τῇ αἰσίᾳ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἀφίξει προσρήσεις καὶ συγχαρητήρια αὐτοῦ.

—*Ἐνθρονιστικὴ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.*—Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδων ἀπέστειλε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η' τὴν ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον Ἀντιοχείας ἐνθρονιστικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἣν καὶ δημοσιεύομεν ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει τοῦ παρόντος τεύχους.

—*Ὁ Μητροπολίτης Νευροκοπίου.*— Ἀπορᾶσει τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσεκλήθη ὅπως ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Νευροκοπίου κ. Γρηγόριος

—*Φόνος ἱερέως ἐν Τραπεζοῦντι.*—Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Γαβριὴλ διὰ δευτέρου γράμματος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφηγεῖται ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ ἱερέως, οὗ μνεία καὶ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἡμῶν ἐγένετο, ἀγγέλλων ἅμα ὅτι ταῖς δραστηρίαις ἐνεργείαις τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν συνελήφθησαν οἱ φονεῖς καὶ αἱ δέουσαι ἐγένοντο ἐνέργειαι ὅπως ὑποστῶσι τὴν προσήκουσαν αὐτοῖς ποινὴν πρὸς παραδειγματισμόν.

—*Χειροτονία Ναζιανζοῦ.*—Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων τηλεγραφικῶς ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι μετὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Βελλᾶς καὶ Παραμυθίας προεχειρίσατο εἰς ἐπίσκοπον τὸν θεοφιλέστατον ὑποψήφιον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Ναζιανζοῦ κ. Πανάρετον.

—*Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ.* —Ὁ νεωστὶ χειροτονηθεὶς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Πανάρετος τηλεγραφικῶς ἐξέφρασε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα προβιβασμῷ αὐτοῦ.

—*Τὰ ἐν Σέρραις.*—Οἱ ἐν Σέρραις ἔξαρχοι σεβασμιώτατοι μητροπολῖται Προύσης κ. Ναθαναὴλ καὶ Κασσανδρείας κ. Κωνστάντιος διὰ γράμματος αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνακοινοῦνται ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς πόλεως διαβιβασθεῖσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀποδεκτὴν γενομένην αἴτησιν, ἵνα γένωνται ἐκλογαὶ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν, μελλουσῶν νὰ διευθύνωσι προσωρινῶς τὰ κοινοτικὰ πράγματα, ἔλαβον ἤδη χώραν ἡ ἐκλογὴ Ἐφορείας τῶν Σχολῶν καὶ ἐπιτροπῆς τοῦ Νοσοκομείου, ἐπίκειται δὲ ἡ ἐκλογὴ τῆς δημογεροντίας. Τῆς καταστάσεως δὲ τῶν αὐτόθι πραγμάτων οὕτως ὁμαλῶς καὶ κατ' εὐχὴν ἤδη βαινούσης, ἐξακολουθοῦσι καὶ αἱ τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ κοινοτικοῦ Κανονισμοῦ ἐργασίαι, ὅστις οὐκ εἰς μακρὰν ἀποπερατούμενος, ἀποσταλήσεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἵνα περιβληθῇ τὸ προσῆκον κῦρος.

—*Αἰτήσεις ἀδείας ναῶν καὶ σχολῶν.*— Ὁ Σεβ. Γέρων ἅγιος Ἐφέσου κ. Ἀγαθάγγελος, πληροφορῶν τὴν Ἐκκλησίαν ὅτι αἱ ἐν Βρυούλοις τῆς ἐπαρχίας Ἐφέσου σχολαὶ εἰσι κτίρια πεπαλαιωμένα καὶ ἐτοιμόρροπα καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἐκ βάθρων ἀνέγερσις αὐτῶν τυγχάνει ἐπείγουσα καὶ ἀναγκαιοτάτη, αἰτεῖται ἵνα γένωνται τὰ νόμιμα διαβήματα παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρὸς ἔκδοσιν τῆς ζητουμένης ἀδείας εἰς ἀνέγερσιν ἐκ βάθρων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Σχολῶν.

—Ὁ πανιερ. Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Κωνστάντιος διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἠτήσατο ἵνα γένηται ἡ δέουσα ἐνέργεια παρὰ τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει πρὸς ἔκδοσιν ἀδείας ἀνεγέρσεως ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν Σεβαστείᾳ.

— Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Παραμυθίας κ.

Ιωάννης διὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου διεβίβασε πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀναφοράν, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ἵνα ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα πρὸς ἔκδοσιν φιρμανίου περὶ τῆς ἐκ βάθρων ἀνοικοδομήσεως τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Μπαπούρῳ τῆς ἐπισκοπῆς Παραμυθίας Ἱεροῦ Ναοῦ, ἅτε τοῦ τέως ἐν χρήσει Ναοῦ ἑτοιμορρόπου καταστάντος καὶ κίνδυνον ἀπειλοῦντος τοῖς προσευχομένοις.

—Ὁμοίως αἴτησιν ὑπὲρ ἐκδόσεως αὐτοκρατορικῆς ἀδείας πρὸς ἀνέγερσιν κτιρίου σχολῆς ἐν τῷ *Μικρῷ Σαμμακοβίῳ* τῆς ἐπαρχίας Βιζύης ὑπέβαλε καὶ ἡ Α. Πανιερότης ὁ Μητροπολίτης Βιζύης κ. Ἱερόθεος.

—Ὡσαύτως αἴτησιν ὑπὲρ ἐκδόσεως ἀδείας πρὸς ἀνέγερσιν ἱεροῦ ναοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Μολίστῃ τῆς ἐπισκοπῆς Βελλᾶς ὑπέβαλε καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βελλᾶς κ. Βασίλειος.

—Ἡ ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα τὰς ὑποβαλλομένας ταύτας αἰτήσεις, ἀπεφήνατο ἵνα γένωνται τὰ προσήκοντα διαβήματα παρὰ τῇ σεβαστῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει πρὸς ἔκδοσιν τῶν ζητουμένων ἀδειῶν.

—*Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.*—Μὴ σχηματισθείσης τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ καὶ τῇ σήμερον παρασκευῇ ἀπαρτίας ἐν τῷ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίῳ συνεδρίασις δὲν ἐγένετο.

—*Κάτοικοι μεταλλείου Δενέκ.*—Τινῶν ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ παρὰ τὴν Ἄγκυραν μὲν κειμένου, εἰς δὲ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Χαλδείας πνευματικῶς ὑπαγομένου μεταλλείου Δενέκ αἰτησαμένων ἄλλοτε ἵνα ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν κυριάρχου Σεβ. Μητροπολίτου Χαλδείας κ. Γερβασίου, εἶχον ζητηθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας σχετικαὶ πληροφορίαι παρὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τούτων καὶ ἐξ ἀναφορᾶς τῆς μεγάλης πλειονοψηφίας τῶν κατοίκων τοῦ περὶ οὗ πρόκειται μεταλλείου κατάδηλον ἐγένετο, ὅτι οὐδεὶς ἰσχυρὸς καὶ νόμιμος ὑπάρχει λόγος πρὸς ἀπόσπασιν τοῦ μεταλλείου Δενέκ ἀπὸ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλδείας καὶ προσάρτησιν αὐτοῦ ἀλλαχοῦ, ἀπερρίφθη ἡ αἴτησις τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνενεχθέντων ὡς ἀδικαιολόγητος καὶ ἐνεκρίθη ἵνα καὶ τὸ ἐν λόγῳ μεταλλεῖον ἐξακολουθῇ διατελοῦν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλδείας.

—*Ἐκλογικοὶ Ἐνοριακοὶ Κατάλογοι.*—Καταρτισθέντων νέων ἐκλογικῶν Καταλόγων τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως συμφώνως τῇ τελευταίᾳ ἀποφάσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, περὶ ἧς ἐγράφη ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», καὶ συνῳδὰ τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ, ὡρίσθησαν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἔξαρχοι πρὸς ἐξέλεγξιν τούτων. Ἐξελέγησαν δὲ διὰ τὴν συνοικίαν Φαναρίου ὁ Σ. Παπαδάκης, διὰ τὴν τοῦ Τζιβαλίου ὁ Ν. Νικολαΐδης, διὰ τὰς ἐνορίας Βλαίνου, Ταξιαρχῶν, Ξυλοπόρτης καὶ Ἐγρικαπίου ὁ ἱερολ. Φώτιος, διὰ τὰς τοῦ Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ ὁ Δ. Θ. Ξανθόπουλος, διὰ τὴν τοῦ Τεκφούρ Σεραγίου ὁ ἱερολογ. Κύριλλος, ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου, διὰ τὰς τοῦ Ἐδιρνεκαπίου καὶ Σαρμασικίου ὁ Γ. Λεμονίδης, διὰ τὰς τῶν Ἓξ Μαρμάρων καὶ Τοπκαπίου ὁ Ἀλέξανδρος Βρυέννιος, διὰ τὰς τῶν Ὑψωμαθείων καὶ Βελιγραδίου ὁ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἱερεὺς Ἰωάννης, διὰ τὰς τῆς ἁγίας Κυριακῆς καὶ Ἐλπίδος ὁ Ἱ. Χλωρὸς, διὰ τὴν τοῦ Χάσκιοϊ ὁ ἱερολογ. Δευτερεύων Κ. Μικρούλης, διὰ τὴν τῶν Ταταούλων ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμ. καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κ. Ἀλεξανδρίδης, διὰ τὴν τῆς Βλάγκας ὁ Μ. Κοκκώδης, διὰ τὴν τοῦ Σταυροδρομίου ὁ ἱεροδ. Γ. Δώριζας, διὰ τὴν τοῦ Γαλατᾶ ὁ Ἱ. Σταυρίδης, διὰ τὰς τοῦ Διπλοκιονίου, Παλαιοῦ Μπάνιου καὶ Ὀρτάκιοϊ ὁ ἱερολογ. Γεράσιμος Ταντσλίδης, διὰ τὴν τοῦ Βεβεκίου ὁ Ἰάκωβος Βασιάδης, διὰ τὴν τοῦ Βογιατζίκιοϊ καὶ Στένης ὁ Ἱ. Βαρούτης, διὰ τὰς τῆς Εὐαγγελιστρίας καὶ Φερίκιοϊ ὁ Α. Μαυράκης, διὰ τὰς τῆς Παναγίας καὶ ἁγίου Νικολάου τοῦ Νεοχωρίου ὁ Γ. Δημητριάδης. Πολλοὶ τῶν ἐξάρχων τούτων μεταβάντες εἰς ἃς ὡρίσθησαν ἐνορίας ἐξεπλήρωσαν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολὴν καὶ ἐκόμισαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Καταλόγους πρὸς ἀντιγραφήν. Ὑπολείπονται μόνον οἱ Κατάλογοι πολυανθρωποτέρων τινῶν ἐνοριῶν, αἵτινες κατηρτίσθησαν μὲν ἤδη, ἐξελεγχθήσονται δὲ λίαν προσεχῶς. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων τούτων Καταλόγων θέλει σχηματίζεσθαι τοῦ λοιποῦ πᾶσα ἐνοριακὴ συνέλευσις.

—*Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.*—Ὁ ἐν τῇ Ἱερᾷ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῇ κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Παραμυθίας κειμένῃ, ἐπιστάτης πανοσιώτ. ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Παραμυθίας κ. Ἰωάννην ἀγγέλλει ὅτι τινὲς τῶν πέριξ τῆς Μονῆς ταύτης Κοινοτήτων ἀξιοῦσιν, ὅπως τὰς προσόδους τῶν κτημάτων τῆς κατὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἱδρυμένης «Εὐθυμείου Σχολῆς», ἃς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς ἐκαρπούτο ἡ Ἱ. Μονὴ καὶ δι' ὧν ἦν ὑπόχρεως νὰ διατηρῇ καὶ διατρέφῃ τὸν διδάσκαλον τῆς εἰρημένης σχολῆς, νέμωνται αὐταὶ αὗται αἱ Κοινότητες, ἀναλαμβάνουσαι ἅμα καὶ τὰς πρὸς τὴν σχολὴν ὑποχρεώσεις τῆς Μονῆς. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διεβίβασε τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας περὶ τῆς ἐπιλύσεως τῆς ἀναφυείσης ταύτης διαφορᾶς.

—*Μνημόσυνον Κ. Ζάππα.*—Τὴν Κυριακὴν τελουμένου ἐν τῇ ἐν Σταυροδρομίῳ Ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Τριάδος μνημοσύνου ὑπὸ τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κωνσταντίνου Ζάππα, ἱερουργήσουσιν οἱ πανιερώτατοι Μητροπολῖται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Κωνσταντῖνος καὶ Λιτίτσης κ. Κωνσταντῖνος καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως κ. Γεννάδιος.

Θάνατος Πέτρου Ζαρίφη.—Ἐπὶ τῷ θανά-

τῷ τοῦ ἀοιδίμου Πέτρου Χαρίρη ἑνὸς ἐκ τῶν μᾶλλον εὐρήμως γνωστῶν καὶ σεβαστῶν ὁμογενῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπέστειλε τὸν Μέγαν Ἀρχιδιάκονον κ. Ἰωακεὶμ, ὅπως ἐκ μέρους αὐτοῦ ἐκφράσῃ τῇ σεβαστῇ οἰκογενείᾳ τοῦ ἀοιδίμου τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ, ἅμα δὲ συνοδεύσῃ τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.*— Συμφώνως τῷ γενομένῳ προγράμματι τῶν κατὰ τὴν παροῦσαν ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν κηρυξόντων τὸν θεῖον λόγον ἐκφωνήσουσι τῇ προσεχεῖ Β΄ Κυριακῇ τῶν νηστειῶν, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ Ἱερολ. κ. Γερμανὸς Καραβαγγέλης, καθηγητὴς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ· ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἐκκλ. Ἐλπίδος) ὁ πανοσιολ. κ. Εὐγένιος Παπᾶ Θωμᾶ. Ἐν Βλάγκᾳ ὁ Ἱερολ. κ. Ἱεράθεος Τεκνόπουλος. Ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἐκκλ. Ἁγ. Κωνσταντίνου) ὁ ἱερολ. κ. Γερμανὸς Ἀναστασιάδης. Ἐν Ἓξ Μαρμάροις ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος. Ἐν Τοπαπίῳ ὁ θεοφιλ. Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων. Ἐν Σαλματομβρουσίῳ ὁ πανιερ. πρώην Κώου κ. Παῦλος. Ἐν Γαλατᾷ (Ἐκκλ. Ἁγ. Νικολάου) ὁ ἱερολ. κ. Ἱεράθεος Τεκνόπουλος. Ἐν Σταυροδρομίῳ (Ἐκκλ. Ἁγ. Τριάδος) ὁ αἰδεσιμολ. κ. Κ. Παρίτσης. Ἐν Σταυροδρομ. (Ἐκκλ. Ἁγ. Κωνσταντίνου ὁ πανοσιολογ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης. Ἐν Ταταούλοις ὁ αἰδεσιμολ. Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης. Ἐν Νεοχωρίῳ εἷς τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐνθρονιστικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Ἀριθ. 1

Παναγιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Νεόφυτε. Τὴν σεβασμιοπρέπειάν σου ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν. Τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου κυρίου Γερασίμου, τοῦ πρὸ ἡμῶν τοὺς οἴακας τῆς ἁγιωτάτης ταύτης Ἐκκλησίας λαχόντος διέπειν, παραίτησιν, καθ' ἃ δὴ Αὐτῇ ἔγνωσται, περὶ φθόνοντα μάρτιον τοῦ λήξαντος ἔτους τῆς πεπιστευμένης Αὐτῷ διακονίας ποιησαμένου διὰ τὸ κληθῆναι ἀναλαβεῖν τὴν προστασίαν καὶ κυβέρνησιν τῆς τῆς ἁγίας Πόλεως Ἀποστολικῆς καὶ Πατριαρχικῆς Καθέδρας, ὁ ἁγιώτατος οὗτος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Θρόνος μεμένηκεν ἄμοιρος ἀρχῆς καὶ γνησίου καὶ κανονικοῦ προστάτου. Μέσην δὲ τὴν ψυχὴν οἱ ὑπὸ τοῦτον κανονικῶς τελοῦντες ἱερώτατοι Μητροπολῖται καὶ ὁ περιούσιος τοῦ Κυρίου λαὸς τρωθέντες, ὅτι ἐν ὥραις κρισίμοις ἀπωφρανίζοντο τοῦ οἰκείου ποιμενάρχου καὶ Πατριάρχου, οὐκ ὤκνησαν ἀθροισθῆναι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῇ καὶ Πατριαρχικῇ Καθέδρᾳ, καὶ διὰ πλείστης φροντίδος ἐποιήσαντο, ὅπως ἐπιστήσωνται τὸν κυβερνήσοντα καὶ πηδαλιουχήσοντα τὴν τῆς ἁγιωτάτης ταύτης Ἐκκλησίας ὁλκάδα. Εὖ γὰρ ἤδεισαν, ὅτι ἀείποτε μὲν αὕτη δεινῶς ἐχειμάζετο, ὅτε δ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς οἱ κίνδυνοι ἐπληθύνθησαν.

Καὶ δὴ εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν συνελθόντων καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησαμένων ἐπὶ τῷ ἐκλέξασθαι τὸν προστησόμενον, ἐκλήθημεν ἡμεῖς ἀναλαβεῖν τὴν προστασίαν καὶ κυβέρνησιν τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου. Ταῦτα συνετελεῖτο, ἡμῶν ἐν Βηθλεὲμ διατριβόντων καὶ τὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ Πόλει πάνσεπτον καὶ παγκόσμιον προσκύνημα ἐπιτροπικῶς κυβερνώντων τῇ ἀδείᾳ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχου, ὑπὸ τὸν Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν οὗτινος Θρόνου τέως ἐτελοῦμεν, ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἀρχιερέων αὐτοῦ κατειλεγμένοι ὄντες. Δέει πολλῷ συνεχέσθημεν, ὅτε ἡ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἑσὰ ὁμήγυρις ἐξήγγειλεν ἡμῖν τὰ θεῖα ἐλέει ἐφ' ἡμᾶς τελεσθέντα· καὶ γὰρ ἔνθεν μὲν οἴδαμεν τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν, ἔνθεν δ' οὐκ ἠγνοοῦμεν, ὅτι ἐκκαλούμεθα ἀναλαβεῖν κυβέρνησιν Ἐκκλησίας, γεραρᾶς μὲν καὶ Ἀποστολικῆς καὶ πάλαι ποτὲ λαμπρᾶς, νῦν δὲ σφόδρα σαλευομένης καὶ κλυδωνιζομένης, πολλαῖς ταῖς ἀνάγκαις καὶ πλείστοις τοῖς κινδύνοις πολιορκουμένης, καὶ ὑπὸ πολυωνύμων ἐχθρῶν ἐπιβουλευομένης· ὅτι ἆρα βαρὺ μὲν καὶ δυσβάστακτον ἦν τὸ φορτίον, μεγίστη δὲ ἡ εὐθύνη. Ταῦτα δ' ἡμῶν διαλογιζομένων καὶ τὸν Θεὸν ἱκετευόντων, ὅπως φωτίσῃ ἡμᾶς, ἠγγέλη ἡμῖν, ὅτι καὶ ὁ Μεγαλειότατος καὶ Φιλόλαος ἡμῶν Ἄναξ ἐπένευσεν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἐκλογῇ. Καὶ δὴ γνόντες πειθαρχῆσαι τῇ καλούσῃ ἡμᾶς φωνῇ, ἣν θείαν φωνὴν καὶ βούλησιν ὑπελάβομεν, καὶ πάσας τὰς ἐλπίδας ἀνοθεύτους ἐπὶ τὸν Μέγαν Θεὸν, οὗ ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, προσκεκαζόμεθα καταλιπεῖν τὴν ἁγίαν Πόλιν, ἐπὶ τρίμηνον μέντοι ἀπετράπημεν τοῦ σκοποῦ, ἅτε δή, ἕνεκα τῆς λυμαινομένης τήν τε Δαμασκὸν καὶ ἑτέρους τῆς Συρίας τόπους νόσου, πάσης συγκοινωνίας τῆς χώρας ταύτης πρός τε τὰς ὁμόρους καὶ τὰς μακρὰν ἀπαγορευθείσης. Τέλος τῆς συγκοινωνίας πρὸς τὴν Συρίαν ἐπιτραπείσης, ἀπάραντες τῆς ἁγίας Πόλεως, κατηντήσαμεν εἰς Δαμασκὸν τῇ λα' τοῦ παριπεύσαντος μηνὸς, τῇ αὐτῇ δ' ἡμέρᾳ, γενομένης, συνῳδὰ τοῖς ἀνέκαθεν κρατήσασιν ἱεροῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς, τῆς κανονικῆς ἡμῶν ἀναρρήσεως· ἐν μέσῳ ἀφάτου χαρᾶς κλήρου τε καὶ τοῦ περιουσίου τοῦ Κυρίου λαοῦ, ἐλάβομεν ἐν χερσὶ τοὺς οἴακας τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Στοιχοῦντες καὶ πειθόμενοι τῷ ἀνέκαθεν καλῶς κεκρατηκότι ἐκκλησιαστικῷ ἔθει καὶ θεσπίσματι, καθ' οἷ ἄρτι τοὺς πνευματικοὺς οἴακας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἐγχειριζόμενοι ἀλλήλοις ἀνακοινοῦνται τοῖς ἐνθρονιστικοῖς γράμμασι τὰς ἐγκαταστάσεις, ὅπως ἂν ἀδιάρρηκτος διατηροῖτο ὁ σύνδεσμος τῆς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἑνότητος, πάντες δ' ἓν ἀλλήλοις τὸ αὐτὸ ἐν ἁπάσαις ταῖς ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίαις φρονοῦεν καὶ οἱ τῆς πίστεως κοινωνοὶ, κοινωνοὶ καὶ τῆς ἀγάπης γίγνοιντο, ἀγαλλομένῃ τῇ ψυχῇ ἤκομεν τοῖς ἀδελφικοῖς ἐνθρονιστικοῖς τούτοις γράμμασιν ἐπισκεπτόμενοι τὴν Σεβασμιοπρέπειάν σου ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητα καὶ, ἀγγέλλοντες τὰ θεῖα ἐλέει ἐφ' ἡμᾶς τετελεσμένα, πόθῳ πολλῷ ἁγίῳ περιπτυσσόμεθα καὶ τὸν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν Αὐτῇ ἀπονέμομεν. Ἀξιοῦντες δ' Αὐτήν, ἵνα ἐσαεὶ πρόθυμος ἀρωγὸς καὶ ἀντιλήπτωρ ᾖ ἡμῖν καὶ τὰς πρὸς τὸν Οὐράνιον τῆς Ἐκκλησίας Νυμφίον καὶ Δημιουργὸν, τὸν μέγαν καὶ ἄκρον Ἀρχιερέα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, δεήσεις Αὐτῆς ἐπικαλούμενοι, ἵνα, τῷ φωτὶ τῆς θείας αὐτοῦ γνώσεως ἐλλαμπόμενοι καὶ παρ' αὐτοῦ ἐνισχυόμενοι, εὐδόκιμοι φανῶμεν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῆς πιστευθείσης ἡμῖν ἱερωτάτης μὲν καὶ ὑψίστης, ἀλλὰ δυσχερεστάτης διακονίας, κατακλείομεν τὸν λόγον, ἐξαιτού-

μενοι ἄνωθεν τὰ ἔτη Αὐτῆς ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ κατ' ἄρθρω σωτηριωδέστατα.

Ἐν Δαμασκῷ, αωξϛ' φεβρουαρίου δ'.

Τῆς Μίαν Σεβασμιοπροθήτου ἡμῶν Αὐξῆς Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος
† Ὁ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΛΟΓΟΣ

ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΟΣΙΩΣΕΩΣ ΗΜΩΝ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ

Παναγιώτατε Δέσποτα,
καὶ λοιπὸν φιλόχριστον ἐκκλησίασμα!

Ἰδοὺ ἕτερον καὶ τοῦτο ἔτος ἀναγράφεται εἰς τὰς σελίδας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ὅπως ἐπαυξήσῃ κατὰ ἕνα ἀριθμὸν τὸν ὑπερχιλιοστὸν ἤδη βίον τῆς ἑορτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας. Σκιαὶ ἱεραὶ ἁγίων ἀνδρῶν, διατακτῶν τῆς σήμερον τελουμένης πανηγύρεως ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, περιϊπτάμεναι περὶ τὸ συμπαγὲς τοῦτο κέντρον, τὸν γεραρόν σου θρόνον, Παναγιώτατε Ποιμενάρχα, κέντρον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπευλογοῦσι πάντας ἡμᾶς τοὺς εὐσεβῶς ἑορτάζοντας καὶ στερρῶς διακατέχοντας τὰ ὑπ' αὐτῶν παραδοθέντα ὀρθόδοξα δόγματα καὶ τὴν λοιπὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν. Ὑπερχίλια ἔτη χωρίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁγίων ἐκείνων τῆς Ὀρθοδοξίας προμάχων. Τοῦτο εἶναι ἀληθές· ἀλλ' οὐχ ἧττον ψευδὲς εἶναι ὅτι ἐν τῇ ἑνότητι τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης δὲν ἐμφιλοχωρεῖ οὔτε ἔκτασις τόπου, οὔτε χρονικὴ πάροδος· «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Μυριάδες ἄρα γενναίων μαρτύρων, στεφανηφόρων ὁσίων, θεορύτων Πατέρων καὶ Διδασκάλων συνενοῦνται σήμερον μεθ' ἡμῶν, τῶν ὀρθοδόξων τέκνων αὐτῶν, πρὸς δοξολογίαν μὲν καὶ εὐχαριστίαν τοῦ ἀριστοτέχνου τῆς νέας ταύτης κιβωτοῦ, ἥτις καλεῖται Ἐκκλησία, κοινὴν δὲ εὐφροσύνην καὶ χαρὰν ἐπὶ τῇ διασώσει αὐτῆς ἐκ τοῦ φοβεροῦ τῶν ποικίλων τοῦ ᾅδου στοιχείων, κατακλυσμοῦ, πυρός, ὕδατος, φρονικοῦ ξίφους, τῆς ἔτι φρονικωτέρας πνευματικῆς μαχαίρας, τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος. Θεῖον ὄντως καὶ ἄῤῥητον αἴσθημα καταπλημμυρεῖ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου, ὥστις ὡς μεγαλειτέραν του ἐπὶ τῆς γῆς εὐτυχίαν θεωρεῖ οὐχὶ ὅτι εἶναι μονάρχης, οὐχὶ ὅτι εἶναι μεγιστάν, ἢ ἔξοχος πολιτικός, ἢ ἐκκλησιαστικὸς βαθμοῦχος, ἀλλ' ὅτι ἀποτελεῖ, ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστον, μέλος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἤτοι τῆς Ἐκκλησίας τῶν αἱμάτων καὶ διωγμῶν, τῆς διηνεκοῦς πάλης καὶ τῶν πυρφόρων κεραυνῶν, συγχρόνως ὅμως καὶ τῶν θριάμβων καὶ νικῶν· ὅτι, τὸ ἐπ' αὐτῷ, εἶναι ὁ θεματοφύλαξ τῶν πνευματεμφόρων συνόδων καὶ τῶν θεορρόνων καθοριστῶν τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων. Ἀναντιῤῥήτως, αἱ βαρυστήμαντοι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπέτειοι ἑορταὶ ὑπερρυσικῶς ὅλως ἀναμοχλεύουσι τὸν ἔσω ἄνθρωπον παντὸς, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει μόνον κόσμος ἀσταθοῦς δόξης καὶ ἀδοξίας, πλούτου καὶ πενίας, ἀλλὰ καὶ κόσμος ἀμεταβλήτου μακαριότητος καὶ κακοδαιμονίας· διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει μόνον κόσμος ὕλης καὶ φθορᾶς, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ κόσμος πνεύματος καὶ ἀθανασίας. Ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ παναρμονίᾳ συναυλίᾳ πατέρων ὀρθοδόξων καὶ τέκνων ἀκούω εὐαρεστῶς παρὰ τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων τῆς ὀρθοδοξίας προμάχων τὰ ἑξῆς ἀπευθυνόμενα πρὸς ἡμᾶς οὐράνια ῥήματα: «Τεκνία, τὴν ἐν ποταμοῖς αἱμάτων καὶ ποικίλοις διωγμοῖς καὶ πόνοις ἀποκτηθεῖσαν καὶ εἰς ὑμᾶς παραδοθεῖσαν ὀρθοδοξίαν φυλάττετε ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην, καὶ ταύτην παραδίδετε εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀπογόνους ὑμῶν ὡς τὴν μόνην σωτήριον διδασκαλίαν ἐντεῦθέ τε καὶ ἐν οὐρανῷ, τὴν δὲ κοινὴν πάντων ἡμῶν Μητέρα ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μηδέποτε καὶ μηδαμῶς λυπεῖτε». Ἡ σπουδαιότης τῶν ῥημάτων τούτων, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ πατέρες καὶ ἀδελφοί, ἐπιβάλλει μοι τὸ ἱερὸν καθῆκον νὰ παρακαλέσω τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ὅπως ἀκριβέστερον θεωρήσωμεν αὐτὰ σήμερον, ἤτοι μελετήσωμεν τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀφειλομένης ἀφοσιώσεως ἡμῶν εἰς αὐτήν.

Τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας παντὸς μὲν πράγματος ἐξαρτᾶται ἢ ἐξ ἡμῶν, ἢ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, παντὸς δὲ λόγου ἐκ τῆς συμφωνίας τούτου πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Ἐντεῦθεν πᾶσα θεωρία, πᾶσα διδασκαλία δέον νὰ ἐξετάζηται οὐχὶ ὑπὸ τὴν ὄψιν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὴ παρουσιάζει τὰ πράγματα, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προβαλλομένην ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ πράγματα παρὰ διαφόρων ἀνθρώπων θεωρούμενα, δύνανται νὰ προβάλλωσι ποικίλας ὄψεις, τούτου ἕνεκα διὰ πᾶσαν ἀναντιῤῥήτως ἀληθῆ διδασκαλίαν εἶναι ἀνάγκη, ἢ αὐτὰ τὰ πράγματα ν' ἀποκαλύψωσιν εἰς ἡμᾶς τὴν ἑαυτῶν φύσιν καὶ οὐσίαν, ἢ αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πραγμάτων δημιουργὸς ν' ἀποκαλύψῃ ταύτην· πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει τοῦ θεωροῦντος ἄνθρώπου ὁ μὲν νοῦς νὰ εἶναι διαυγὴς καὶ ἀθόλωτος, ἡ δὲ καρδία καθαρὰ καὶ ἄδολος. Ὥστε ἡ πλάνη εἶναι ἀναπόφευκτος οὐ μόνον ὅταν αὐτὰ τὰ πράγματα φύσει ἀγνοῶμεν, ἀλλὰ καὶ ὅταν γινώσκωμεν μὲν αὐτὰ κατὰ θείαν ἀποκάλυψιν, τὰ διαστρέφωμεν ὅμως ἡμεῖς ἐθελοκακοῦντες. Γνωστόν, ὅτι πάντα τὰ πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων συμβάλλοντα ηὐδόκησε ν' ἀποκαλύψῃ εἰς ἡμᾶς Αὐτὸς «ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός». Ἠδύνατό τις λογικῶς νὰ συμπεράνῃ, ὅτι πάντες μὲν οἱ ἄνθρωποι θὰ σπεύσωσιν ὅπως ἐπωφεληθῶσι τὴν ὑπὸ τοῦ θείου τούτου Διδασκάλου γενομένην ἐξήγησιν τῶν πραγμάτων, πάντες δὲ οἱ ἐπωφεληθέντες θὰ διατηρήσωσιν αὐτήν, ὡς ὑπερανθρώπινον διδασκαλίαν, ἄθικτον καὶ μακρὰν ἐξανθρωπίσεως. Ἀλλὰ βαβαὶ τῆς ἰσχύος τῆς πλάνης καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐθελοκακίας! Τὸ μεγαλειτε-

ρον θαῦμα ἐτελεσιουργεῖτο, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ὡς ἄλλη κιβωτὸς ἐπέπλεεν ἀκαταπόντιστος ἐπὶ τῶν αἱμάτων τῶν τέκνων της· καὶ ὁ ἐθνικὸς κόσμος ἔμενε προτηλωμένος ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ πλάνης. Θεὸς κυβερνήτης ἐπηδαλιούχει διὰ μέσου τῶν πολυαρίθμων αἱρετικῶν σκοπέλων τὴν Οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀλάνθαστον διατήρησιν τῶν ἱερῶν δογμάτων· καὶ ἡ πρεσβυτέρα Ρώμη ἕτερον ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἐμηχανεύετο οἰακοστρόφον. Οὐχὶ χαιρεκακοῦντες ξέρομεν πληγὰς ἀσθενούντων ἀδελφῶν, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἑρμονὴν πραγματευόμενοι, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀλήθειαν σεβόμενοι ὑπομιμήσκομεν τραῦμα χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Ἡλίου φαεινότερον δείκνυται, ὅτι μόνη ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, διότι μόνη αὕτη φυλάττει «ἀκαινοτόμητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου, τῶν θεοκρίτων Ἀποστόλων, ... καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ διαπρεψάντων ἀνδρῶν, οἳ γεγόνασι φωστῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες» (κανν. 1, Πενθ. συν.). Κατὰ θείαν πάντως οἰκονομίαν ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἐφείσθη τῶν πολυτίμων τούτων κειμηλίων ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων σάλων καὶ ἀνθρωπίνων μεταβολῶν, καθὼς ἐφείσθη ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος καὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως πᾶς μὲν ἀπροκαταλήπτως ἐπιζητῶν τὴν ἀλήθειαν ταχέως ἀνευρίσκῃ αὐτήν, ὁ δὲ κατέχων αὐτὴν ὀρθόδοξος χριστιανὸς εὐκόλως ἀποδεικνύῃ αὐτὴν καὶ ἐπιδεικνύῃ πρὸ τῶν τολμηρῶν αὐτῆς νοθευτῶν. Ἁπλῆ μόνη παράθεσις τῶν συμβολικῶν βιβλίων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἀποράσεις τῶν συνόδων καὶ τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων ἀρκεῖ ὅπως πείσῃ καὶ τὸ μᾶλλον διάστροφον πνεῦμα, ὅτι μόνη ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνέμεινεν ἐν τοῖς πατροπαραδότοις, μόνη αὕτη εἶναι καὶ λέγεται δικαιωματικῶς Ἀποστολική, ἑπομένως ἁγία, θεία.

Ἀλλ' ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκτὸς τῶν χαρακτήρων τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας κέκτηται προσέτι καὶ ἕτερον σπουδαιότατον προσὸν διὰ τὸν κοινωνικὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. Λάβετε οἱονδήποτε θέλετε θρησκευτικὸν σύστημα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸ εἰς ἕτερον πολιτικόν, εἴτε μοναρχικόν, εἴτε ἀριστοκρατικόν, εἴτε δημοκρατικὸν σύστημα, πάντοτε ὅμως διάφορον ἐκείνου, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ληφθὲν θρησκευτικὸν σύστημα ἀνεφάνη καὶ ἀνεπτύχθη. Δὲν θὰ παρέλθῃ χρόνος πολύς, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο, ἢ τέλεον θὰ καταστραφῇ, ἢ θὰ μεταβληθῇ εἰς νέαν ὅλως διάφορον θρησκείαν, ἢ θὰ μεταβάλῃ τὴν ἐκεῖ ὑπάρχουσαν κυβερνητικὴν τάξιν. Καὶ τοῦτο εὐνόητον. Πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι θρησκεῖαι, ὡς προϊὸν ὡρισμένου τόπου, χρόνου καὶ λαοῦ, συνέχονται φυσικῶς μετὰ τῶν συνθηκῶν τούτων καὶ ἑπομένως σὺν τῇ μεταβολῇ τῶν συνθηκῶν κατ' ἀνάγκην μεταβάλλονται καὶ ἐκεῖναι. Ἀλλ' ὁ χριστιανισμός, ἤτοι ἡ γνησία διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς διδασκαλία ὑπερφυσική, ὡς διδασκαλία δοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ δι' ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους, ὑπερφυσικῶς φέρει ἐν ἑαυτῇ καὶ τὸ καταλληλον καὶ συγγενὲς διὰ πάντα τόπον, πάντα λαόν, πάντα χρόνον καὶ πᾶν πολιτικὸν σύστημα. Ἐν τῷ προγράμματι τῆς θείας ἀποστολῆς τοῦ Σωτῆρος δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐπὶ τὸ ἄλλοῖον μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρυττομένη ἐλευθερία ἦτον ἐλευθερία ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης εὐνόμου τάξεως καὶ τοῦ κυβερνητικοῦ ὀργανισμοῦ. Μόνον πάθη ἀνθρώπινα καὶ παρερμηνεῖαι τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου δύνανται νὰ παραγάγωσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπολυταρχίαν εἴτε ἐκκλησιαστικὴν, εἴτε πολιτικήν. Ἀπόδειξις τῶν λεγομένων πρόκειται ὁ ἐν τῇ Δύσει χριστιανικὸς κόσμος. Ἡ ὀρθόδοξος ὅμως Ἐκκλησία ἀπ' αὐτῆς τῆς συστάσεως ἐπὶ δεκάδας ὅλας αἰώνων ἔζησε καὶ ζῇ ἐν διαφόροις ἔθνεσι καὶ φυλαῖς καὶ ὑπὸ διαφόρους κυβερνήσεις καὶ οὐδεὶς ποτε οὔτε ἄρχων, οὔτε ἀρχόμενος, ἤλεγξεν αὐτὴν εἴτε ὡς ὑπερβᾶσαν τὰ ἑαυτῆς ὅρια, εἴτε ὡς θυσιάσασάν τι τῶν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἐπικληρωθέντων αὐτῇ ὡς ἀναφαιρέτων δικαιωμάτων. Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν ἐντολὴν τοῦ θείου αὐτῆς Θεμελιωτοῦ· «Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ»· ἀλλ' αὐτὴ πρώτη πραγματοποιοῦσα ταύτην, διδάσκει καθ' ἑκάστην καὶ τὰ ἑαυτῆς τέκνα νὰ τὴν ἀκολουθῶσιν. Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ λαμβάνουσά τι παρὰ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἀρχῆς πλέον τῶν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ δοθέντων αὐτῇ, καὶ μὴ λαμβάνουσα, πάντοτε εὔχεται καὶ εὐλογεῖ τὸ ὄνομα τοῦ ἑαυτῆς ἄρχοντος ὡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ταχθέντος, εἴτε αὐτοκράτωρ οὗτος λέγεται, εἴτε βασιλεύς, εἴτε ἡγεμών. Ἰδοὺ ὅσον φυτὸν, δυνάμενον νὰ φυτευθῇ ἐν πάσῃ τῆς γῆς γωνίᾳ, νὰ ἀνθήσῃ ὑπὸ πᾶσαν κλιματικὴν, πνευματικὴν καὶ ἐθνικὴν συνθήκην, καὶ νὰ παραγάγῃ τοιούτους ἁγλαοὺς καρπούς, οἱοίους παρήγαγεν ἐν αἷς χώραις ἐπιμελῶς ἐκαλλιεργήθη. Ἰδοὺ Ἐκκλησία, περὶ τῆς ὁποίας πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας καὶ ἐθνικότητος ἄνθρωπος δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι αὐτὴ ἱδρύθη δι' αὐτόν.

Ἀροῦ λοιπόν, χριστιανοὶ ἀδελφοί, εἶναι τοιαύτη ἡ ἡμετέρα ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὁποία ἀρά γε πρέπει νὰ ἦναι ἡ εἰς αὐτὴν ἀφοσίωσις ἡμῶν;

Συντόμως εἰπεῖν, ἡ ἀφοσίωσις ἡμῶν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν πρέπει νὰ ἦναι τοιαύτη, ὁποία ὑπῆρξεν ἡ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἤτοι εἰλικρινὴς, σταθερὰ καὶ ἐν ἐπιγνώσει, ἄλλαις λέξεσιν, ἀνωτέρα συμφερόντων, ὑπερτέρα πειρασμῶν καὶ ἐλευθέρα παρακεκινδυνευμένου ζήλου. Πραγματικῶς δέ, τοιαύτη ἦτο ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, καὶ τοιαύτη πρέπει νὰ ἦναι καὶ παντὸς ὀρθοδόξου. Ὁ θρίαμβος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατωρθοῦτο καὶ κατορθοῦται ἑκάστοτε ὑπὸ

τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀνθρώπων «τῶν ἐχόντων νοῦν Χριστοῦ» καὶ καρδίαν χρησιμεύουσαν δοχεῖον τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπειργάσατο τὴν ἡμῶν σωτηρίαν μετὰ ὑψίστης σοφίας, ἀγαπήσας ἡμᾶς πλέον ἑαυτοῦ καὶ ἐχχέας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸ πανάγιον αὐτοῦ αἷμα· ἑπομένως καὶ ἡ ἐκ μέρους ἡμῶν ἀνταπόδοσις αὐτῷ διὰ ταῦτα πάντα ἀνάγκη νὰ ἦναι κατὰ τὸ δυνατὸν ὁμοία πρὸς τὴν ἀγαθοεργίαν, ἤτοι εἰλικρινὴς καὶ λελογισμένη αὐτοθυσία. Πρὸς ἐπιτέλεσιν παντὸς ἔργου ἀγαθοῦ, δὲν ἀρκεῖ μόνον γνῶσις αὐτοῦ, βούλησις καὶ δύναμις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ φρόνησις. Πολλάκις μάλιστα ἡ ἔλλειψις τῆς φρονήσεως δύναται πᾶσαν τὴν ἀγαθὴν βούλησιν καὶ δύναμιν νὰ καταστήσῃ πηγὴν ἀνεπανορθώτου συμφορᾶς, καθὼς π. χ. ἡ μὴ λελογισμένη φιλοστοργία τῆς μητρὸς δύναται νὰ φονεύσῃ τὸν ἀσθενοῦντα μονογενῆ υἱὸν αὐτῆς. Καὶ πάλιν· μόνη ἡ φρόνησις ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς διαθέσεως καὶ τῆς ἰσχύος οὐδὲν μέγα καὶ ἐπίζηλον δύναται νὰ κατορθώσῃ. Ὁ σύνδεσμος εἰλικρινοῦς καὶ κατ' ἐπίγνωσιν ζήλου ἀποβαίνει ἀναγκαιότερος πλέον ἢ ἀλλαχοῦ ἐν τῇ ἀφοσιώσει ἡμῶν εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων μας. Ἀπηυδημένος ποτὲ ὁ προφήτης Ἠλίας ἔκ τε τῆς μακρᾶς ὁδοιπορίας εἰς τὸ ὄρος Χωρὴβ καὶ ἐκ τῆς ψυχικῆς ὀδύνης, ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔκλιναν γόνυ τῷ Βάαλ, μονώτατος δὲ αὐτὸς ὑπελείφθη ἐκ τῶν ἀληθῶν προφητῶν, ἀκούει τὸν Κύριον ὑποδεικνύοντα αὐτῷ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐνεργείας του διὰ τῶν ἑξῆς συμβολικῶν ῥημάτων: «Ἐξελεύσῃ αὔριον καὶ στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἰδοὺ Κύριος παρελεύσεται, καὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλύον ὄρη καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος· καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κἀκεῖ Κύριος» (Γ' Βασιλ. 19, 11). Ἐὰν ἡ ὀρθόδοξος θρησκεία, ἡ θρησκεία τῆς θείας σοφίας καὶ τῆς ἀγάπης, εἶναι θρησκεία τοῦ νοῦ ἡμῶν καὶ τῆς καρδίας, τότε πᾶς λόγος καὶ πᾶσα ἐνέργεια ἡμῶν δέον νὰ φέρωσι ψηλαφητῶς τὴν σφραγῖδα τῆς θρησκείας ταύτης. Οὐδεὶς ἀπαιτεῖ, ὅπως ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς παύσῃ τοῦ ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ αἰσθάνηται, νὰ διανοῆται καὶ νὰ πράττῃ. Τοὐναντίον, ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐνέργειαν διηνεκῆ, οὐχὶ ὅμως τὴν τυχοῦσαν καὶ ἄσκοπον, ἀλλ' ἐνέργειαν γενομένην «εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ», ἀποδεικνύουσαν συνείδησιν χριστιανικὴν καὶ καρδίαν ἀνωτέραν ὑλικῶν συμφερόντων καὶ μικροφιλοτιμιῶν, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἐνέργειαν οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἁγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἔχει καθήκοντα καὶ δικαιώματα ὡς πολίτης καὶ ὡς ὀρθόδοξος χριστιανός, ὡς μέλος τῆς κοινωνίας καὶ ὡς ἰδιώτης. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, περὶ οὐδενὸς ἀνθρώπου δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἐν μὲν τῷ κοινωνικῷ αὐτοῦ βίῳ εἶναι ἐξαίρετος, ἐν δὲ τῷ ἰδιωτικῷ ἐπίμεμπτος, ἢ τἀνάπαλιν. Μεταξὺ τῶν βίων τούτων πάντοτε ὑπάρχει ἑνότης κατὰ ποιόν· ἡ διαφορὰ μόνον ἔγκειται ἐν τῷ ποσῷ. Καὶ ὁ κοινωνικὸς καὶ ὁ ἰδιωτικὸς βίος παντὸς ἀνθρώπου εἶναι πιστὸν ἀπαύγασμα τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν αὐτοῦ φρονημάτων καὶ ἀρχῶν. Ὁ εἰλικρινῶς ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν πανταχοῦ καὶ πάντοτε παρίσταται πιστὸς διερμηνευτὴς τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος. Ἐν παντὶ ζητήματι ὑφύνει τὴν φωνὴν αὐτοῦ, οὐχὶ ἵνα πιέσῃ καὶ προσβάλῃ τὴν ἑαυτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῆς, ἀλλ' ἵνα καταδείξῃ τὴν υἱϊκὴν αὐτοῦ φιλοστοργίαν καὶ ὑπακοήν, ἵνα καὶ αὐτὸς ὡς μέλος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας προσενέγκῃ μικρόν τινα χάλικα ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς εὐημερίας τῆς Μητρὸς αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Ὁ ἀληθὴς ὀρθόδοξος χριστιανὸς τὰ μὲν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ διαρρυθμίζει οὐχὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς πανσθενοῦς μάδας, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἑαυτοῦ Ἐκκλησίας, προκειμένου δὲ περὶ τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων, ἐκκλησιαστικῶν καὶ σχολικῶν, ἀποφαίνεται πάντοτε καὶ ἐνεργεῖ ἄνευ ὀπισθοβουλίας, οὐχ ἵνα αὐτὸς ἢ οἱ ἀρεστοὶ αὐτοῦ δοξασθῶσιν, ἀλλ' ἵνα θριαμβεύσῃ τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ δοξασθῇ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, διότι ἐξ αὐτῆς προσδοκᾷ τὰ πάντα καὶ ἐλπίζει. Καὶ πραγματικῶς. Οὐδεὶς ἐχέφρων ἀμφιβάλλει, ὅτι τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα καὶ ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν καὶ ὑπὸ πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δὲν ἀποκτείνει οὔτε λαούς, οὔτε οἰκογενείας, οὔτε σχολεῖα· ἀλλὰ τοὐναντίον τὰ νεκρωθέντα ἐξ αὐτῶν ἀνίστησι καὶ ζωογονεῖ. Μάρτυς ἡ ἀψευδὴς ἱστορία· ἴσως ἕτεραι χριστιανικαὶ ὁμολογίαι δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δυσμενῶς διακείμεναι πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν. Ἡ ὀρθόδοξος ὅμως Ἐκκλησία, ὡς Ἐκκλησία τοῦ οἰκουμενικοῦ χριστιανισμοῦ, ζῇ πάντοτε καὶ θέλει νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐνεργῇ ἐν ἐθνικῷ πνεύματι. Ἀλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἀρικομένου, δὲν δύναταί τις νὰ μὴν ἐκφράσῃ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ θλῖψιν ἐπὶ τῇ συνήθει καταστάσει τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας. Ἀφοῦ τὸ ζωηφόρον πνεῦμα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὰ πάντα ζωογονεῖ, τίνα ἀρά γε ἔχουσι λόγον ὑποστηρίξεως οἱ παντοιοτρόπως προσπαθοῦντες νὰ ἐλαττώσωσιν, ἢ καὶ τέλεον νὰ καταπνίξωσι, δὲν λέγω τὴν ἐπίσημον, ἀλλὰ τὴν οὐσιώδη καὶ δραστικὴν ἐπὶ τῶν σχολῶν ἡμῶν ἐπιρροὴν τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας. Τίνα λόγον ὑπάρξεως ἔχει ἡ τάσις λεγομένων τινῶν ὀρθοδόξων ὅπως ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων θεωρῆται πάρεργόν τι καὶ περιττόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀνατίθηται πολλάκις εἰς ἀνθρώπους μὴ πιστεύοντας εἰς Χριστόν, ἀλλὰ δημοσίᾳ χλευάζοντας τὰ ἱερώτερα καὶ τοιουτοτρόπως δηλητηριάζοντας ἀσυγγνώστως τὰ ἀθῶα πλάσματα; Μήπως οἱ κατὰ κόσμον οὗτοι σοφοὶ ἐζήλωσαν τὴν

δύζαν τῶν ἐν τῇ Δύσει ὀπαδῶν τῆς φυσικῆς παιδαγωγίας; Ἀλλ' ἐὰν εἶναι, ὡς διασαλπίζουσι, εἰλικρινεῖς ρῖλοι τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἂς λάβωσι πρότερον τὸν κόπον νὰ ἐξετάσωσιν ὁποῖα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης παιδαγωγίας. Ἐφ' ὅσον ὅμως θὰ μαρτυρῇ ἡ ἱστορία καὶ ἡ στατιστικὴ ἀναγραφὴ περὶ τῶν πολυειδῶν τότε ἐγκλημάτων ἐν τῷ λαῷ ἐκείνῳ, ἐπὶ τοσοῦτον ὀφείλει πᾶς ὀρθόδοξος νὰ ἐξεγερθῇ κατὰ τῆς τάσεως ταύτης, ὅπως ἀναπέμψωμεν αὐτὴν εἰς τὴν γενέτειραν αὐτῆς χώραν. Ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην οὐχὶ παιδείας ὀθνείας, ἀλλὰ παιδείας πατροπαραδότου συγγράμματά τε καὶ δόγματα» (αὐτ.). Ἡ τούτων βεβαία τήρησις ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς οὐχὶ ὑπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ λαλοῦντος διὰ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, καθὼς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν. Πᾶν δόγμα βέβαιον καὶ ὡρισμένον ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ πλήρη καὶ ἀνελλιπῆ. Πανταχοῦ μὲν ἡ διπροσωπία συνεπάγεται τὴν κατάκρισιν καὶ τὸν ὄλεθρον, ἰδίᾳ ὅμως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, τῇ θρησκείᾳ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, τοῦ θείου Λόγου καὶ ὑπὲρ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, τέλος ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἥτις ἰδιάζει εἰς πάντα ἄνθρωπον. Προσηλωθῶμεν λοιπὸν ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν Ἐκκλησίαν τῶν πατέρων μας, καὶ ἂς ἐργαζώμεθα ἐνθέρμως καὶ συνετῶς ὑπὲρ τῆς εὐκλείας αὐτῆς, βέβαιοι ὄντες, ὅτι ἡ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εὐκλεια καὶ εὐημερία εἶναι πάντοτε εὔκλεια καὶ εὐημερία ἡμῶν αὐτῶν. Ἂς ἐννοήσωμεν καλῶς, ὅτι ἡ μετ' ὀπισθοβουλίας χάριν ἀτομικοῦ συμφέροντος ἐνέργεια ἡμῶν ἐν παντὶ ζητήματι, ἀναφερομένῳ εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιφέρει τὴν ἐξευτέλισιν καὶ τὴν ζημίαν, ταχέως μὲν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀδελφῶν μας, βραδύτερον ὅμως καὶ ἡμῶν αὐτῶν· διότι «μὴ πλανώμεθα, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται». Καί, πόσον ἀγενὲς καὶ κακόζηλον εἶναι τὸ νὰ ἐξευτελίζηται ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ τῶν τέκνων της! Ναί· Καιριώτερον τούτου καὶ ὀδυνηρότερον τραῦμα διὰ τὴν φιλόστοργον Μητέρα Ἐκκλησίαν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ὡσεὶ μὴ ἤρκουν αἱ τῶν ξένων ἐπιθέσεις καὶ ἐπιδρομαί, νὰ πολεμῆται ἀσπλάγχνως καὶ ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς τέκνων! Ἀλλ' ἡμεῖς, χριστιανοὶ ἀδελφοί, ἀροσιωθῶμεν ὁλοψύχως καὶ εἰλικρινῶς εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ μηδέποτε ἂς μὴ λυπῶμεν αὐτήν, ἀκολουθοῦντες τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς πράξεις τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, τῶν προμάχων ἐκείνων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἵνα μετ' αὐτῶν καὶ συνδοξασθῶμεν. Γένοιτο!

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων κατὰ τὸ ἔτος 1891.

Ἡ Πατριαρχικὴ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ λῆξαν ἤδη ἔτος 1891, προεδρευομένη μὲν ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Δωροθέου, ἀπαρτιζομένη δὲ ἐκ μελῶν ἕξ, ἤτοι τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Γ. Σχολῆς, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τοῦ Α' Γραμματέως τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ τοῦ Δευτερεύοντος, τοῦ καὶ Γραμματέως, συνεκρότησε δώδεκα συνεδριάσεις, καθ' ἃς πρὸς διαφόροις ἀνακοινώσεσι καὶ προτάσεσιν αὐτῆς περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῆς ἀναγομένων, ἐλάβεν ὑπ' ὄψει καὶ τὰ ἑξῆς ἔγγραφα:

περὶ ἀντικαταστάσεως ἱερέων αἰτήσεις	5
περὶ διορισμοῦ ἱερέων αἰτήσεις	2
περὶ χειροτονίας ἱερέων αἰτήσεις	5
περὶ συντάξεως ἱερέων αἰτήσεις	2
περὶ ἐγκρίσεως βιβλίων αἰτήσεις	9
περὶ διαφόρων ζητημάτων ἐκθέσεις	10
	33

Αἱ ἀνωτέρω ὑποθέσεις, συζητηθεῖσαι ἐν διαφόροις συνεδριάσεσιν ἐπερατώθησαν ὡς ἑξῆς:

ἐκ τῶν 5 αἰτήσεων περὶ ἀντικαταστάσεως ἱερέων ἀπερρίφθησαν	2
ἐκ τῶν 5 αἰτήσεων περὶ χειροτονίας ἱερέων ἀπερρίφθησαν	3
ἐκ τῶν 9 αἰτήσεων περὶ ἐγκρίσεως βιβλίων ἀπερρίφθησαν	3
διατελεῖ ἐκκρεμὴς	1
	9

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ εἰδοποιεῖ ὅτι τὴν προσεχῆ δευτέραν 2 μαρτίου ἀπὸ τῆς εὐτέρας ὥρας τῆς πρωΐας τουρκιστὶ γενήσεται ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως κυροῦ Φωτίου, συνάμα δὲ ἀγγέλλει τοῖς πιστωταῖς καὶ κληρονόμοις αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἵνα ὑποβάλωσιν ἁρμοδίως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεύτεροι ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ὅτε γενήσεται ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 28 Φεβρουαρίου 1892.

Ὁ γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς
Σ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΑ' ΕΤΟΥΣ.